ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 374 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ԱՊՐԻԼ 1971

ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد رقم ٣٧٤ - الخميس ١ ابريل ١٩٧١

ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ

ԱՐԺԱՆԱՒՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀ ՍՓԻՒՌՔԻ ՀԵՏ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԻ

ՍԵԴՐԱԿ ՇԱՀԷՆ

Բախտի տարակոծ այլազան բերումներէն հարուածուած, ի ծագս աշխարհին տարտղնուած մօտ երկու միլիոն տարաբախտ հայութիւնը, օտարութեան կլանող պայմաններ՝ մաշումի և ուծացման կլափներէն փրկելու և զանոնք Սովետական Հայաստանին շաղախելու փրկարար միջոցը հանդիսացաւ Սփիւռքի հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէն, ղեկավարութեամբ բազմահմուտ գրող, գիտնական և հայրենասէր՝ Վարդգէս Համազասպեանի։

Հայրենի կառավարութեան մշտատև հոգածութեամբ, քանի մը տարիներու կարճ ժամանակով, Մշակութային Կապի Կոմիտէն հրաշքի համազօր յաջողութեամբ՝ սփիւռքի հոծ զանգուածները ամրացուց, գրահաւորեց հայապահպանման իմաստուն առաջադրանքներով, որու աշխատանաց լուսաւոր ցոլքերը տեսանելի են բոլոր երկիրներու հայ գաղութներու կեանքէն ներս։

Մշակութային Կապի Կոմիտէի հովանաւորած երկու օրկանները՝ «Հայրենիքի Ձայն» և «Խորհրդային Հայաստան», միջոց հանդիսացան անդրերկրեան հայ կեանքի ուժաւորման և Արևմտահայ մտաւորականութեան գրական վաստակի պատկերացման և գնահատման։

Եւ հիմա, Մշակութային Կապի Կոմիտէի հայապահպանման կենսունակ հայեացքներուն ուշադիր, սփիւռքի բանիմաց շերտերը՝ տոգորուած ամրակուռ հայրենասիրութեամբ, գոյացուցած են մշակութային նորանոր օճախներ, ամէնօրեայ դպրոցներ, հայրենիք այցելող խմբակցութիւններ, հաւերժացնելու համար սփիւռքի յարատեւումը։

Հայրենի պետութեան հաւանութեամբ, կարճ ժամանակներ առաջ Երևան հաստատուած Սփիւռքի հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէն գլխաւորեցին՝ Վարդգէս Համազասպեան, Մարօ Մարգարեան, Գոհար Գասպարեան, Սիլվա Կապուտիկեան, Շահէ Տատուրեան, Անահիտ Սահինեան, Պատրիկ Սէլեան, Վարազդատ Յարութիւնեան և ուրիշներ։ Իսկ հետագային գործակցեցան Անդրանիկ Մարտիրոսեան, Վահագն Դաւթեան և Մարտիրոս Մելքումեան։

Այժմ անոնց հայրենասիրական գործին բոցավառ շունչը կը տասանի օտար երկիրներու գաղթօճախներու վրայ։ Մշտապէս բազմահազարներով պիտանի գիրքեր, թերթեր, ֆիլմեր և դասագիրքեր կ'ուղարկեն արտասահմանի մտաւորականներուն, մշակութային հաստատութիւններուն, հայացի դպրոցներուն, հայրենակցական միութիւններուն և աշխատաւորական զանգուածներուն անխտիր։

Դաստիարակիչ գրականութեան և արուեստի այդ ուժգին հոսքը, որ ողողած է հայկական գաղութները, զգալապէս օգնած և փոխած է դպրոցներու հնամենի մեթոտները ու ընկերային երերուն ըմբռնումները հանդէպ Ս. Հայաստանին։

Անկշռելի գրականութեան առաքման, գրագրութեան և փոխադարձ այցելութեանց օրհնաբեր հոսքը՝ ոչ միայն հայ սփիւռքը օղակեց ազատագրուած հայրենիքին, այլ և ուծացումը հեռացնող գլխաւոր ազդակը հանդիսացաւ։

Անժխտելի փաստ է, որ Կապի Կոմիտէի միջոցներով արտասահման այցելեցին գերազանց որակով երգչախումբեր, մարզիկներ, պարախումբեր, գրողներ ու գիտնականներ և ոգեւորեցին ու խանդավառեցին գաղթօճախներու հայութիւնը։

Դարձեալ Կապի Կոմիտէի արժանաւոր նախագահը և իր օգնականները, քանիցս արծիւի սլացքով անցան արտասահման և իրենց հոյակապ ելոյթներով ու ցուցմունքներով ուժաւորեցին և յուսադրեցին հայրենակարօտ աստանդական ղարիպները։

Ի տես իր նուիրումին և բացառիկ հմտութեան, և իր ղեկավարած Կոմիտէի օգտաշատ

(Շար. տես էջ 3)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁՆԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ՍՈՒՏԱՆ ԱՅՑԵԼԵՑ

Մէկ օրուան կարճատեւ այցելութեամբ մը, ԱՄՀի նախագահը Շաբաթ, 27 Մարտ, Խարթում ժամանեց եւ ընդունուեցաւ մեծ պաստառներով ու ժողովրդական խանդավառ ցոյցերով։

Այս կարճ այցելութեան ընթացքին, ԱՄՀի եւ Սուտանի նախագահները իրարու հետ ունեցան խիստ կարեւոր բանակցութիւններ։

Կիրակի, 28 Մարտ 1971, կէսօրին, նախագահ Անուար էլ Սատաթ պատմական ճառ մը խօսեցաւ, որ ուղղակի ձայնասփռուեցաւ Սուտանի ռատիոկայանէն եւ պատկերասփիւռէն։

ԱՄՀի նախագահը խօսեցաւ քաղաքական ներկայ տագնապալի կացութեան շուրջ։ Ապա շնորհակալութիւն յայտնեց նախագահ Նըմէյրիի, Սուտանի կառավարութեան եւ ժողովուրդին՝ իրեն վերապահուած ջերմ ընդունելութեան համար։

ԱՄՀի նախագահը Գահիրէ վերադարձաւ Կիրակի, 28 Մարտ 1971, կ.ե. ժամը 9ին։

ՍՈՎԵՏ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՄԿՈՒՍԻ 24ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ՝

Պր. Լէոնիտ Պրեժնեւ իր տեղեկագիրին մէջ ընդգծեց.

«ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ ԹԷԼ ԱՎԻՒԻ ԱՆԽՈՀԵՄ ՅԱՒԱԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅՍՏԱԿՕՐԷՆ ՑՈՅՑ ԿՈՒ ՏԱՆ ԹԷ ՈՎ ԿԸ ՓԱԿԷ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱՆՈՂ ՃԱՄԲԱՆ»։

Սովետական Միութեան Համայնավար Կուսակցութեան 24րդ համագումարին բացումը տեղի ունեցաւ Քրեմլինի մէջ, 30 Մարտ 1971, Երեքշաբթի կ.ե. ճիշտ ժամը 7ին։

Այս համագումարին՝ որ պիտի տեւէ շուրջ տասը օրեր, կը մասնակցին 80 Համայնավար Կուսակցութիւններ իրենց ներկայացուցիչներով, ինչպէս նաև 90 երկիրներ ներկայացնող՝ 101 պատուիրակութիւններ։

Համագումարին ներկայ գտնուեցան երկրին մէջ կուսակցական կազմակերպութեանց կողմէ 4949 ներկայացուցիչներ։

Համագումարին պաշտօնական օրակարգը կը բաղկանայ.

ա.— Պր Պրեժնեւի կողմէ տեղեկագիր մը, ընդհանուր ուղղութեան մասին։

բ.— Տնտեսական տեղեկագիր մը, վարչապետ Պր Ալեքսէյ Քոսիկինի կողմէ, 9րդ հնգամեայ ծրագիրի (1971 — 75) գործադրելակերպի մասին։

գ.— Կուսակցութեան կեդրոնական մարմիններու ընդրութիւն (Կենտկոմ, Քաղպիւրօ և քարտուղարութիւններ)։

Հակառակ սովորութեան, որ կ'ենթադրէ թէ բացման խօսքը Կենտկոմի ա. քարտուղարը՝ այս պարագային Պր. Պրեժնեւը պարտի կատարել, հանրապետութեան նախագահ Պր. Նիգոլայ Փոտկորնին է, որ համագումարի բացումին առաջին խօսողը եղաւ և սկսելով «սոցիալիստ եղբայր երկիրներէն», ծափահարել տուաւ մասնակից երկիրներու պատուիրակութիւնները, տալով իւրաքանչիւր երկրի պատուիրակութեան ղեկավարին անունը։

Այս առթիւ յիշենք, որ ԱՄՀի Արաբ Ընկերվար Միութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը՝ գլխաւորութեամբ Արաբ Ընկերվար Միութեան ընդհ. քարտուղար Պր. Ապտէլ Մոհսէն Ապուլ Նուրի և բաղկացած Հանրապետութեան նախագահութեան գործոց նախարար՝ Պր. Սամի Շարաֆի և Գահիրէի Արաբ Ընկերվար Միութեան Գահիրէի քարտուղար՝ Պր. Ապտէլ Մէկիտ Ֆարիտի, Կիրակի, 28 Մարտ 1971, Գահիրէէն մեկնած է, ներկայ գտնուելու այս համագումարի նիստերուն։

Բացման իր կարճ ճառին մէջ, Պր. Փոտկորնի խօսեցաւ 23րդ և 24րդ համագումարները բաժնող ժամանակամիջոցի ընթացքին միջազգային գետնի վրայ տեղի ունեցած նշանակելի և բարդ եղելութիւններուն շուրջ, և ըսաւ թէ Ս. Միութեան Կոմկուսը այս եղելութեանց դէմ շատ յատկանշական յաջողութիւններ ձեռք ձգած է։

(Շար. տես էջ 6)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ—ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի 1 Ապրիլ 1971, կ. ե. ժամը 9.30ին

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵԼՈՅԹ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ
ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ, ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
«ԳԻՏԵԼԻՔ» ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ՝

ԴՈՑԵՆՏ ԱՐՏԱՇԷՍ Կ. ԱՅՐՈՒՄԵԱՆ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՆՈՒԱՃՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ՊՐ. ՌԷՅՄՈՆ ՍՈՒԼԹԱՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ
պիտի ցուցադրուին Ս. Հայաստանի մէջ
լուսանկարուած գունաւոր սլայտներ,
ընկերակցութեամբ հայաստանեան երգերու։

Հայութիւնը անխտիր հրաւիրուած է ունկնդրելու հայ մեծ գիտնականին ելոյթը և ծանօթանալու անոր հետ։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Դէպի Ս. Էջմիածին Ուխտագնացութեան Մասնակցողներուն Ուշադրութեան

«Ճահակիր»ի կազմակերպած Ուխտագնացներու խումբը Գահիրէէն պիտի մեկնի 6 Ապրիլի կէս գիշերին, «Աէրոֆլոթ»ի ինքնաթիռով։

Ուխտագնացները պարտին Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը գտնուիլ ամենաուշը գիշերուան ԺԱՄԸ 11ին, կանոնաւոր կերպով վերջացնելու համար մեկնումի ձեւակերպութիւնները։

Իւրաքանչիւր ճամբորդ իրաւունք ունի միայն 20 քիլօ ծանրութիւն տանելու։ Յաւելուածական կշիռին իւրաքանչիւր քիլօյին համար պիտի գանձուի Ե.Դ. 150 (Գահիրէ-Մոսկուա-Երևան)։

Յանձնարարելի է ձմեռնային զգեստներ կրել, ինչպէս նաև հաստ վերարկու, գլխարկ, բրդեայ վզնոց և ձեռնոց։

Ուխտագնացները Երևան պիտի ժամանեն 7 Ապրիլին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

ԵՐԵՒԱՆ, (ՀՀԳ).– Հայկական ԽՍՀ Գիտութիւններու Ակադեմիայի չորս բաժանմունքներու նիստերով սկսաւ հանրապետութեան Գիտութիւններու Ակադեմիայի տարեկան ժողովը։ Հաշուետու ժամանակաշրջանի մէջ ակադեմիայի տարրալուծարաններու, հաստատութիւններու, բաժանմունքներու հետազօտութիւններ կատարուած են ժամանակակից գիտութեան 106 ծրագիրներու ուղղութեամբ։ Մշակուած և արմատաւորուած են այնպիսի թեմաներ, որոնք նպաստած են արտադրողական ուժերու և մշակոյթի յետագայ զարգացման, զգալի ներդրումներ եղած են հայրենական գիտութեան մէջ։

Բաժանմունքի հաշուետուութիւններուն արտացոլուած են հանրապետութեան Գիտութիւններու Ակադեմիայի գիտա-հետազօտական հիմնարկներու աշխատանքի կարեւորագոյն արդիւնքները։

ԱՐՇԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴԸ ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ

ԵՐԵՒԱՆ, (ՀՀԳ).– Հայկական օփերայի 100 ամեակի առթիւ Սպենդիարեանի անուան օփերայի և պալէի պետական ակադեմական թատրոնը շուտով կը ներկայացնէ «Արշակ Երկրորդ» օփերայի նոր բեմադրութիւնը։ Այն կ'իրականացնեն թատրոնի գլխաւոր նուագավար, Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական արթիստ Օհան Դուրեանը և Երեւանի տրամաթիքական թատրոնի գլխաւոր բեմադրիչ, Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական արթիստ Հրաչեայ Ղափլանեանը։ Ներկայացման մէջ ընդգրկուած են թատրոնի առաջնակարգ ուժերը։ Առաջին ներկայացումը տեղի կ'ունենայ Յունիսի 6ին։

Յառաջիկային ուրիշ ինչ նոր, հաճելի հանդիպումներ կը սպասուին երաժշտասէրներու հետ, մեր թղթակիցի այս հարցումին սիրով պատասխանեց Օհան Դուրեանը։

– «Արշակ Երկրորդը» իրականացնելէ յետոյ, թատրոնը կազմակերպելու է ներկայացումներու փառատօն՝ նուիրուած հայկական օփերայի 100 ամեակին։ Անոր կը մասնակցին Մոսկուայի, Լենինկրատի, Քիեւի և Խորհրդային Միութեան միւս քաղաքներու նշանաւոր մենակատարներն ու նուագավարները, ըսաւ ան։

Այնուհետեւ հաւաքականը միամսեայ շրջագայութեամբ կը մեկնի ծովափնեայ Սոչի քաղաքը։ Նոր բեմադրութեամբ ներկայացնելու ենք «Կարապի Լիճը» պալէն։

Այս տարի կը լրանայ հայ մեծ քոմփոզիթոր Ալեքսանդր Սպենդիարեանի ծննդեան 100 ամեակը։ Այդ նշանակալից յոբելեանի առթիւ ԽՍՀՄ-ի ժողովրդական արթիստ Վարդան Աճեմեանի ընկերակցութեամբ կը բեմադրեմ Սպենդիարեանի «Ալմաստ» օփերան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԻՆԻՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԵՒԱՆ, (ՀՀԳ).– Հայ գինեգործները ստեղծած են սեղանի նոր գինի «Շուշան»։ Ան հաճելի համ ունի և աչքի կը զարնէ իր թնդութեամբ։ Նոր արտադրանքը, ինչպէս և «Արեւշատ», «Օշական» յայտնի մակնիշի գինիներն ու միւս տեսակները կ'արտահանուին տարբեր երկիրներ։

Միջազգային շուկային մէջ տարուէ-տարի կ'աւելնան հայկական գոնեակի և գինիի պահանջները։ Համային բարձր յատկութիւնները ասոնց կը դասեն լաւագոյններու կարգին։ Ասոնք կ'արտահանուին աշխարհի շատ մը երկիրներ։

Վերջերս Երեւանի գինիի գործարանը, որ խոշորագոյններէն մէկն է հանրապետութեան մէջ, 22 հազար շիշ սեղանի գինի առաքեց Գերմանական Դեմոկրատական Հանրապետութիւն։

Անցեալ տարի Եալթայի համտեսման միջազգային հաւաքոյթին, Հայաստանի ոգելից խմիչքները արժանացան 30է աւելի ոսկէ ու արծաթէ մետայլներու։

Մ. ԿՈՐԻՒՆԻ «ԿԱՄՕ» ՎԻՊԱԿԸ ՌՈՒՍԵՐԷՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ՀՀԳ).– «Հայաստան» հրատարակչութիւնը ռուսերէն, 50 հազար օրինակ տպաքանակով լոյս ընծայեց, մանկագիր Մկրտիչ Կորիւնի «Կամօ» վիպակը։ Այս ստեղծագործութիւնը ընթերցողներուն յանձնուած է դեռեւս 40ական թուականներուն։ Յեղափոխութեան լեգենդար հերոս Կամոյի (Սիմոն Տէր Պետրոսեան) կեանքին նուիրուած վիպակը արժանացած է պատանի ընթերցողներու մեծ հետաքրքրութեան և հայերէն հրատարակուած է երեք անգամ։

ՎԱՐԴԳԷՍ ՀԱՄԱԶԱՍՊԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

գործերու կուռ բովանդակութեանց, Վարդգէս Համազասպեանը արժանի է անուանել Սփիւռքահայ կեանքի հանրագիտարանը։ Տեղեակ՝ մեր պատմութեան և ապրումներու բոլոր ծալքերուն, տեղեակ արտասահմանեան բոլոր թերթերու և հեղինակներու հայեացքներուն ու արժանիքներուն և գիտակ՝ հայ սփիւռքը Մայր Հայրենիքին կապելու օգտաշատ միջոցներուն։

Մագնիսող գրաւիչ պարզութեամբ ամէն մարդու հետ համակից համեստութեամբ, իրատես մարդու դրական քայլերով և սփիւռքի գոյատեւման ճիշդ առաջադրանքներով, նախագահ Վարդգէս Համազասպեանը բարձր օրէն արժեցուց իր ղեկավարած Կոմիտէի կոչումը և ստացաւ համայն հայոց գնահատանքը։

Հեռաւոր հորիզոններէն, մեր սրտագին յարգանքը և հիացումը կը ծրարենք իր հասցէին, միշտ կրկնելով՝ շատ ապրիս։

ՍԵԴՐԱԿ ՇԱՀԷՆ

Լոս Անճելըս, Գալիֆորնիա

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Հինգշաբթի, 25 Մարտ, խմբագրատանս մէջ հաճոյքն ունեցանք ընդունելու, Ս. Հայաստանի բարձրագոյն և միջնակարգ մասնագիտական կրթութեան մինիստրութեան բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններու բաժնի վարիչ՝ Եգիպտոսէն հայրենադարձ (1948ին) Վահէ Մ. Գաբուչեանը, որուն կ'ընկերանային Տէր և Տիկին Վ. Տեփոյեան։

Մեր յարգելի հայրենակիցը զանազան նոր տեղեկութիւններ տուաւ մեզի մեր հայրենիքէն ներս՝ ընդհանրապէս, և կրթական բնագաւառէն ներս՝ մասնաւորաբար տարուած յառաջդիմական աշխատանքներու մասին։

Մօտ կէս ժամ տեւած այս այցելութեան ընթացքին, դասախօս Վահէ Գաբուչեան այցելեց խմբագրատանս զանազան բաժինները և նախքան հրաժեշտ առնելը, մեզի յանձնեց իբր յուշանուէր՝ Հայաստանեան ձայնապնակներ։

Դր. Գաբուչեան, որ մաս կը կազմէր 80 հոգիներէ բաղկացած հայրենի զբօսաշրջիկներու խումբի մը, ամսոյս 28ին, Կիրակի կ.ե. ժամը 3ին, «Աէրոֆլոթ»ի ինքնաթիռով վերադարձաւ Մոսկուա և ապա Երեւան։

Նորանոր յառաջդիմութիւններ և յաջողութիւններ կը մաղթենք մեր սիրելի հայրենակիցին։

ՀԱՅԱԳԷՏ
ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՖԷՅՏԻ
ՆՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսաբնակ հանրածանօթ հայագէտ և արեւելեան լեզուներու վարժարանի հայերէնի դասախօս՝ Փրոֆ. Ֆրետերիք Ֆէյտի, հայ լեզուի դասագիրք մը պատրաստեց վերջերս, Հայաստանի համալսարաններու համար։

Գործը կը բաղկանայ քառասուն դասընթացքներէ ձայնականի (ֆոնէթիք) համաձայնութեան (սենթաքս) և ձեւագիտութեան (մորֆոլոժի) մասին օրէնքներով։

Օրէնքները ֆրանսերէն և հայերէն օրինակներով բացատրուած են։

Գիրքը սահմանուած է Հայաստանի մէջ հայերէն սորվիլ փափաքող օտար ուսանողներու։

ՏԽՐՈՒԻՆԻ

Ցաւով կ'արձանագրենք մահը՝ եգիպտահայ ծանօթ ազգային եւ ՌԱԿի վեթերան անդամներէն ողբ. ԳՐԻԳՈՐ ԱՒԱԳԵԱՆի, որ տեղի ունեցած է Կիրակի, 28 Մարտ 1971, կ.ե. ժամը 4ին, իր բնակարանին մէջ։

Թաղման կարգն ու յուղարկաւորութիւնը կատարուած է Երկուշաբթի, 29 Մարտ 1971, կ.ե. ժամը 4ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, նախագահութեամբ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի։

Այս առթիւ դամբանական մը կարդացած է «Արեւ»ի արտօնատէր Դր. Կարապետ Տէմիրճեան։

Ողբացեալին մարմինը ապա փոխադրուած եւ ամփոփուած է Մարմինայի Ազգ. Գերեզմանատունը՝ ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Այս սխուր առթիւ «Ջահակիր» զգածուած ցաւակցութիւններ կը յայտնէ ողբացեալին այրիին՝ Տիկ. Արուսեակ Աւագեանին, ընտանեկան սգակիր պարագաներուն եւ գաղափարի իր ընկերներուն։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՇՈՒՄԷՆԻ «ԵՐԵՒԱՆ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ «Թ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ» ՀԱՄՈՅԹԸ ՌՈՒՍՃՈՒՔԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Ռուսճուքի «Երեւան» միութեան հրաւէրով, Շաբաթ, 13 Մարտ 1971, մասնաւոր ինքնաշարժներով Ռուսէ (Ռուսճուք) ժամանեց Շումէնի «Թաթուլ Ալթունեան» ոսկեայ շքանշանակիր հարիւր հոգինոց երկսեռ համոյթը (երգի, պարի եւ նուագի խումբը)։

Նոյն երեկոյեան, Գարնանային մեծ երեկոյթ մը կազմակերպուեցաւ «Երեւան» ակումբին մէջ, ի պատիւ հիւր արուեստագէտներուն։ Հայկական սաֆ մթնոլորտի մէջ տեղի ունեցած այս երեկոյթը տեւեց մինչեւ առաւօտեան ժամը երեքը։

Յաջորդ օրը՝ Կիրակի, 14 Մարտ, կ.ա. ժամը 10ին, քաղաքին առաջնակարգ «Պուլգարիա» սրահին մէջ՝ ուր ծովածաւալ բազմութիւն մը եկած լեցուցած էր ոչ միայն սրահը այլ եւ նրբանցքները, «Թաթուլ Ալթունեան» համոյթը՝ ղեկավարութեամբ Ս. Չիլինկիրեանի, անընդհատ երեք ժամ տեւող իր յայտագրով ոչ միայն ճոխ եւ այլազան համերգ մը տուաւ, այլեւ բոլոր ներկաները լեցուց հայու հպարտանքով։ Ճոխ եւ գեղեցիկ զգեստաւորումներով, մասնակիցները ամէնքն ալ մեծ յաջողութեամբ կատարեցին իրենց բաժինները։

Շումէնի ատենապետ Օննիկ Գալուստեան՝ խօսքի պահուն

Կարժէ յիշատակել այս համերգին առթիւ մասնաւորաբար ներկայացուած՝ վաստակաւոր արուեստագէտ Զաւէն Տէրտէրեանի «Հարսանիքի Պար»ը, որ որոտընդոստ ծափահարութիւններ խլեց ներկաներէն եւ որ ընդհանուրին պահանջքին վրայ կրկնուեցաւ։

Համերգի աւարտին, յանուն Ռուսէի «Երեւան» միութեան, ատենապետ՝ Ս. Սուքիասեան շնորհաւորական եւ շնորհակալական խօսքեր արտասանեց խումբին անդամներուն եւ ղեկավարին՝ Ս. Չիլինկիրեանին, իսկ Շումէն ակումբին անունով ի պատասխան՝ խօսք առաւ ատենապետ Օննիկ Գարակէօզեան։

Ներկայ հասարակութիւնը համերգի վերջաւորութեան ակամայ բաժնուեցաւ սրահէն, յուսալով որ կրկին անգամ մը եւս նոյն բարձրարուեստ համոյթը վայելելու առիթն ու հաճոյքը կ'ունենայ։

Յ. ԱՐԷԼԵԱՆ

ՌՈՒՍԷ, 15 Մարտ 1971

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսճուքէն, տաղանդաւոր մաթեմաթիկոս Ստեփան Թերզեանը շահած է առաջին մրցանակ պուլկարական «Մաթեմաթիքա» ամսագրի կողմէ կազմակերպուած մրցման, որուն մասնակցած են 300 հոգի։ Ասկէ զատ, այս տարուայ կրթական շրջանին, իր միջնակարգ ուսումը աւարտած է գերազանցիկ նիշով և ստացած ոսկեայ մետալ։ Ան նոյնպէս ռատիօ Սոֆիայի կողմէ կազմակերպուած մրցման մասնակցած ու առաջին տեղ գրաւած է։ Մասնակցած է նաև Հունգարիոյ մէջ տեղի ունեցած միջազգային մաթեմաթիկական մրցումին՝ պուլկարական խմբակին հետ, նախապէս հանրապետական մաթեմաթիկական մրցման մէջ առաջին տեղ գրաւելէ ետք։

⁂

Սոֆիայի Պետական համալսարանի կից, Արեւելագիտութեան ամպիոնի կողքին, երկու տարիէ ի վեր կազմակերպուած են հայերէն լեզուի ֆակուլթաթիվ ուսուցումը։ Այս գործի ձեռնարկին կը հետեւին պուլկար և հայ ուսանողներ։ Այս տարի անոնք պիտի բաժնուին երկու մասի՝ սկսնակներ եւ առաջացածներ։

Կրթական նոր տարեշրջանին բացումը կատարուած է Հոկտ. 6ին։ Հայ լեզուի ծագման և զարգացման շուրջ ներածականով սկսած է դասաւանդութիւնը, և համառօտ տեղեկութիւններ տրուած հայ ժողովուրդի մշակութային պատմական զարգացման կարգ մը դրուագներուն շուրջ։ Դասախօսն է բանասիրական գիտութիւններու թեկնածու Եդուարդ Սելեանը։

⁂

Սովետական Հայաստանի մասնագէտները Պուլկարիա ուղարկած են 40 հազար մեծահատ ազնիւ տեսակի մորիի տունկեր, որոնք պիտի աճեցուին Պուլկարիոյ մէջ։ Ղրկուած տունկերուն մէջ կը գտնուին «Ռուբինա», «Արեւիկ», «Լենինական», «Լոռի» տեսակներ, որոնք հասցուած են տեղի ընտրանքները յատուկ լեռնային պայմաններու մէջ։

⁂

Վերջերս հիւրաբար Սոֆիա ժամանած է Սովետական Միութեան Պետական մրցանակի դափնեկիր, Հայաստանի ՍՍՀի ժողովրդական նկարիչ և ՍՍՌՄի Գեղարուեստական ակադեմիայի թղթակից անդամ Գրիգոր Խանջեանը։ Ան «Պետական մրցանակի դափնեկիր»ի պատուաւոր կոչման արժանացած է Պարոյր Սեւակի «Անլռելի Զանգակատունը» գրքի գեղարուեստական ձեւաւորման և յատկապէս անկրկնելի նկարազարդումներու համար։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՎԱՀԷ Մ. ԳԱԲՈՒՉԵԱՆ

ՀՍՍՀ բարձրագոյն եւ Միջնակարգ մասնագիտական կրթութեան մինիստրութեան բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնների բաժնի վարիչ

Հայ ժողովրդի կեանքում մեծ առանձնայատուկ նշանակութիւն ու իմաստ է ունեցել կրթութեան, գիտութեան եւ լուսաւորութեան գործը: Հայ բարձրագոյն դպրոցի պատմութիւնը սկիզբ է առել միջին դարերից: Պէտք է առանձնացնել 1280թ., երբ Վայոց ձոր գաւառում հիմնադրուեց Գլաձորի համալսարանը: Այն նախորդ դարերի եւ իր ժամանակի հայոց բարձրագոյն դպրոցներից ամենանշանաւորն էր: Գլաձորի ուսումնական կենտրոնը իր ժամանակի եւրոպական մակարդակի համալսարան էր: Այնտեղ ուսուցանում էին գլխաւորապէս լեզուաբանութիւն, մաթեմատիկա, փիլիսոփայութիւն, երաժշտութիւն, նկարչութիւն, մանրանկարչութիւն, հռետորական արուեստ, քերականութիւն, աստղագիտութիւն եւ այլն:

Սակայն, ինչպէս միջնադարի եւ աւելի վաղ շրջանի մեր դպրոցները, Գլաձորի համալսարանն էլ երկար չապրեց. հիմնադրումից 60 տարի յետոյ այն փակուեց եւ աւերուեց: Ոչնչացան նրա շինութիւնները ու կոթողները, յուշարձանները ու արձանագրութիւնները:

Գլաձորի համալսարանի աղիտալի վախճանից յետոյ հայերը ունեցել են բարձր տիպի ուրիշ դպրոցներ եւս: Դրանց թւին է պատկանում, առաջին հերթին, Տաթեւի համալսարանը, որը տալիս էր բազմակողմանի կրթութիւն: Այստեղ դասաւանդւում էին նաեւ փիլիսոփայութիւն, երաժշտութիւն, քերականութիւն, գրականութիւն, պատմութիւն, բնական գիտութիւններ:

Կրթական գործը Հայաստանում խիստ անկում ապրեց: Մէկը միւսին յաջորդող հրոսախմբերի արշաւանքները բնաջնջման սպառնալիքի տակ էին պահում հայ ժողովրդին: Հասկանալի է, որ այդ պայմաններում անհնար էր նոյնիսկ մտածել բարձրագոյն կրթութեան գործի կազմակերպման մասին: Եւ մինչեւ սովետական կարգերի հաստատումը, բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւն՝ համալսարան հիմնադրելու փորձերը ձախողման դատապարտուեցին:

1920թ. Նոյեմբերի 29ին Հայաստանը հռչակուեց խորհրդային: Եւ այդ պատմական իրադարձութիւնից ընդամենը երկու շաբաթ անց, Հայաստանի նորաստեղծ կառավարութիւնը կատարեց երկրի վերածննդի եւ մշակութային վերելքի առաջին քայլերից մէկը. 1920թ. Դեկտեմբերի 17ին հրապարակուեց Երեւանի համալսարանը ստեղծելու հրամանը:

Կենսագործուեցին մեր ժողովրդի՝ համալսարան ունենալու դարաւոր երազանքները: Համալսարանի բացման պաշտօնական, հանդիսաւոր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ 1921թ. Յունուարի 23-ին: Յաջորդ օրը՝ Յունուարի 24-ին սկսուեցին համալսարանի պարապմունքները:

Որ Հայաստանում սովետական իշխանութեան հաստատումից անմիջապէս յետոյ հիմնադրուեց անդրանիկ բարձրագոյն դպրոցը՝ Երեւանի համալսարանը, ամենեւին չի խօսում այն մասին, թէ երիտասարդ հանրապետութեան առաջ իրենց լուծմանն սպասող սուր, աւելի բարդ փրոբլեմներ չկային: Ընդհակառակն, հանրայայտ է, որ երկրի տնտեսութիւնը ծանր աստիճան քայքայուած վիճակում էր, տիրութիւն էին անում սովն ու համաճարակները: Երկու տարուայ ընթացքում սովից ու համաճարակից մահացել էր 300 հազար մարդ: Իւրաքանչիւր 10000 բնակչից գրագէտ էր միայն 294-ը: Դպրոցական աշակերտների թիւը

ՎԱՀԷ Մ. ԳԱԲՈՒՉԵԱՆ

կիսով չափ պակաս էր քան մինչ առաջին համաշխարհային պատերազմը՝ 1913 թուականին: Այդ պայմաններում համալսարանի հիմնադրման մասին որոշման ընդունումը, անշուշտ, համարձակ քայլ էր, վկայութիւն՝ կրթական նկատմամբ նոր իշխանութեան հոգատարութեան: Այն միաժամանակ, վաղուայ օրուայ նկատմամբ խոր հաւատի արտայայտութիւնն էր՝ պայմանաւորուած մեր ժողովրդի կենսունակութեամբ:

Այսպիսով, 1920 թուականի Դեկտեմբերին հիմնադրուեց առաջին բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնը՝ Երեւանի համալսարանը:

Համալսարանի հիմնադրումը խոշորագոյն իրադարձութիւն էր հայ իրականութեան մէջ: Այն դարձաւ ազգային կադրերի պատրաստման, գիտութեան ու լուսաւորութեան հոգեւոր դարբնոցը: Համալսարանը, որն իր պարապմունքներն սկսեց 255 ուսանողներով, սկզբում ունէր ընդամէնը երկու ֆակուլտետ՝ բնագիտական եւ հասարակագիտական: Սակայն երկրորդ ուսումնական տարում արդէն կազմակերպուեցին գիւղատնտեսական, տեխնիկական, մանկավարժական, արեւելագիտական (ապա՝ պատմագրական) եւ բժշկական ֆակուլտետները:

Իսկ այսօր Երեւանի պետական համալսարանի պատմական, լեզուագրական, իրաւաբանական, աշխարհագրական, մաթեմատիկական, ֆիզիկայի, երկրաբանական, կենսաբանական, քիմիայի, տնտեսագիտական ֆակուլտետներում սովորում են աւելի քան 12 հազար ուսանողներ: Համալսարանում գործում է նաեւ առանձին նախապատրաստական ֆակուլտետ սփիւռքահայ ուսանողութեան համար:

Յատկանշական է, որ համալսարանի հիմնադրումից յետոյ երեք տարի անց՝ 1923 թուականին, Հայաստանում կազմակերպուած երկրորդ բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնը արուեստի դպրոց էր՝ երաժշտական ստուդիան, որի հիման վրայ, նրա հետագայ զարգացման շնորհիւ, հիմնադրուեց ներկայումս գործող Երեւանի Կոմիտասի անուան պետական կոնսերվատորիան: Առաջին ուսումնական տարում այնտեղ սովորում էին 89 ուսանողներ, 1960 թուականին՝ 315, իսկ ներկայումս՝ 958: Նրանք մասնագիտանում են տարբեր ուղղութիւններով, ինչպէս երգիչներ, դաշնակահարներ, երգահաններ, երաժշտագէտ-տեսաբաններ, խմբավար-դիրիժորներ, ջութակահարներ, թաւջութակահարներ, գլարնետիստներ, ֆլեյտիստներ եւ այլն:

1928 թուականին հիմնադրուեց Հայաստանի երրորդ բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնը՝ Երեւանի անասնաբուժական-անասնաբուծական ինստիտուտը, որն իր բնոյթով Անդրկովկասի առաջին բարձրագոյն դպրոցն էր: Այն կոչուած էր բարձրորակ մասնագէտներ պատրաստել ոչ միայն Հայաստանի, այլեւ ամբողջ Անդրկովկասի անասնապահութեան համար:

Հանրապետութեան տնտեսական կեանքի յաջողութիւնները, ինդուստրացման եւ գիւղատնտեսութեան վերելքի տեմպերը, ժողովրդի աճող պահանջմունքները նոր խնդիրներ դրեցին բարձրագոյն դպրոցի առջեւ: Եւ ահա 1930 թուականին, Երեւանի պետական համալսարանից անջատուած համապատասխան ֆակուլտետների հիման վրայ, ստեղծուեցին ինքնուրոյն բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններ՝ բժշկական, գիւղատնտեսական, ֆինանս-տնտեսագիտական եւ շինարարական: Հետագայ տարիներին, հանրապետութիւնում ստեղծուեցին նոր բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններ՝ Երեւանի հայկական մանկավարժական, Երեւանի գեղարուեստա-թատերական, Ֆիզիկական կուլտուրայի, օտար լեզուների, Լենինականի մանկավարժական ինստիտուտները, ինչպէս նաեւ պոլիտեխնիկական ինստիտուտի Լենինականի եւ Կիրովականի մասնաճիւղերը, Խ. Աբովեանի անուան հայկական մանկավարժական ինստիտուտի Գորիսի մասնաճիւղը: 1969 թուականին, նախկին հեռակայ մանկավարժական ինստիտուտի հիման վրայ, Կիրովականում ստեղծուեց մանկավարժական նոր ինստիտուտ:

Ինքնուրոյն բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնների կազմակերպումը, հնարաւորութիւն տուեց զգալիօրէն մեծացնել կադրերի պատրաստումը, աւելի լրիւ բաւարարել մասնագէտների նկատմամբ ժողովրդական տնտեսութեան տարբեր ճիւղերի պահանջները: Այսպէս, երբ Երեւանի համալսարանի կազմում գործող գիւղատնտեսական ֆակուլտետում առաջին ուսումնական տարում սովորում էր 31 ուսանող, 1930 թուականին՝ գիւղատնտեսական ինստիտուտը, իր ինքնուրոյն գոյութեան առաջին տարում, ունէր 328 ուսանող, ապա գիւղատնտեսական եւ անասնաբուժական ինստիտուտներում սովորողների թիւը 1960 թուականին հասաւ 4535ի, իսկ ներկայումս՝ 6600ի:

Այդ երկու ինստիտուտներում բարձրորակ մասնագէտներ են պատրաստում հետեւեալ ուղղութիւններով. ագրոքիմիա եւ հողագիտութիւն, ագրոնոմիա, պտղաբանջարագործութիւն եւ խաղողագործութիւն, բոյսերի պաշտպանութիւն, գինեգործութեան տեխնոլոգիա,

(Շար. տես էջ 4)

ԽՕՍՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԻՑ ԸՆԿԵՐՈՋՍ ՄԱՍԻՆ

ՓՐՈՖ. ՎԱՐԱԶԴԱՏ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Նախագահ Հայաստանի
Ճարտարապետներու Միութեան

Լիբանանահայ ճանաչուած ճարտարապետ Փասկալ Բաղուճեանը ծնուել է Անգարայում, մեծ եղեռնին նախորդող տարում: Տակաւին մանուկ, Փասկալը անցել է աքսորի ու մահուան ճանապարհներով՝ Հաուրանի (Սուրիա) անապատներում, ապրել անասելի զրկանքներ, կորցրել հարազատներին ու որբացած ապաստան է գտել պետուինների ընտանիքներում:

1920 թուականից հաստատուել է Պէյրութում, ուր ֆրանսական կրթական օճախներում ստացել է իր նախնական եւ երկրորդական ուսումը: Դեռեւս պատանի տարիներից սիրելով նկարչութիւնը, քանդակագործութիւնը, ճարտարապետութիւնը, մեծ փափաք է ունեցել արուեստագէտ դառնալու:

Ուշագրաւ է, որ միշտ լինելով օտար շրջանակների մէջ, Փասկալ Բաղուճեանը, որ հիանալիօրէն գիտէ արաբերէն, ֆրանսերէն, անգլերէն, մինչեւ 27 տարեկան դառնալը չէր տիրապետում իր մայրենի լեզուին, անծանօթ էր իր հարազատ ժողովրդի մշակոյթին: Ուշացած, բայց ներքին մի մղումով նա հանգամանօրէն ուսումնասիրում է թէ՛ մէկը եւ թէ՛ միւսը, որոնք նրա համար նոր ու հարազատ հորիզոններ են բացում:

1935 թուականին ճարտարապետի վկայականով նա աւարտել է Պէյրութի Սէն Ժոզէֆ Համալսարանը, ապա աշխատել Փարիզի անուանի փրոֆեսոր Անտրէ Լըքոնթի ու աշխատակցել նրան մինչեւ 1953 թուականը: Նրա հետ համատեղ նախագծելով, կառուցել են Պէյրութի օդանաւակայանը, Լազարեանների բարձրագոյն գոլէջը եւ Օթէլ Դիւ հիւանդանոցի չէնքերը:

1954 թուականից ստեղծել է իր նախագծային արուեստանոցը եւ անցել ինքնուրոյն ստեղծագործական աշխատանքի: Բազմաթիւ են ճարտարապետ Փասկալ Բաղուճեանի չէնքերը, որոնք կառուցուած են Լիբանանում, Սուրիայում: Բանկարաններ, վիլլաներ, հիւանդանոցներ, բազմաթիւ եկեղեցիներ, նոյնիսկ՝ մզկիթներ:

Իր նախագծերով կառուցուած 17 եկեղեցիներից երեքը (Պէյրութի Ս. Եղիա - Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, Պուրճ Համուտի Ս. Փրկիչ եւ Հալէպի կեդրոնական) իրենց ճարտարապետութեամբ հայաշունչ են, ոգեւորուած են ազգային աւանդական ձեւերի իւրայատուկ մեկնաբանութեամբ:

Ճարտարապետութեան մարզում Փ. Բաղուճեանի գեղագիտական հայեացքների մասին, գաղափար կազմելու համար, դիմենք իրեն: «Ճարտարապետը ամէն ազատութեան եւ յանդգնութեան իրաւունք ունի, երբ շէնքեր կը շինէ, կրնայ թափ տալ իր երեւակայութեան: Բայց յուշարձան մը սահմանուած է տեւելու, ան վկան է ժողովուրդի մը հանճարին: Այս պարագային պարտաւոր է զգուշութիւն ընել ու սանձել երեւակայութիւնը, խոյս տալ ամէն քմահաճոյքէ եւ ուսումնասիրել պատմութիւնը՝ առանց հասարակ ընդօրինակող մը դառնալու»:

Այժմ ճարտարապետ Փասկալ Բաղուճեանն իրականացնում է իր

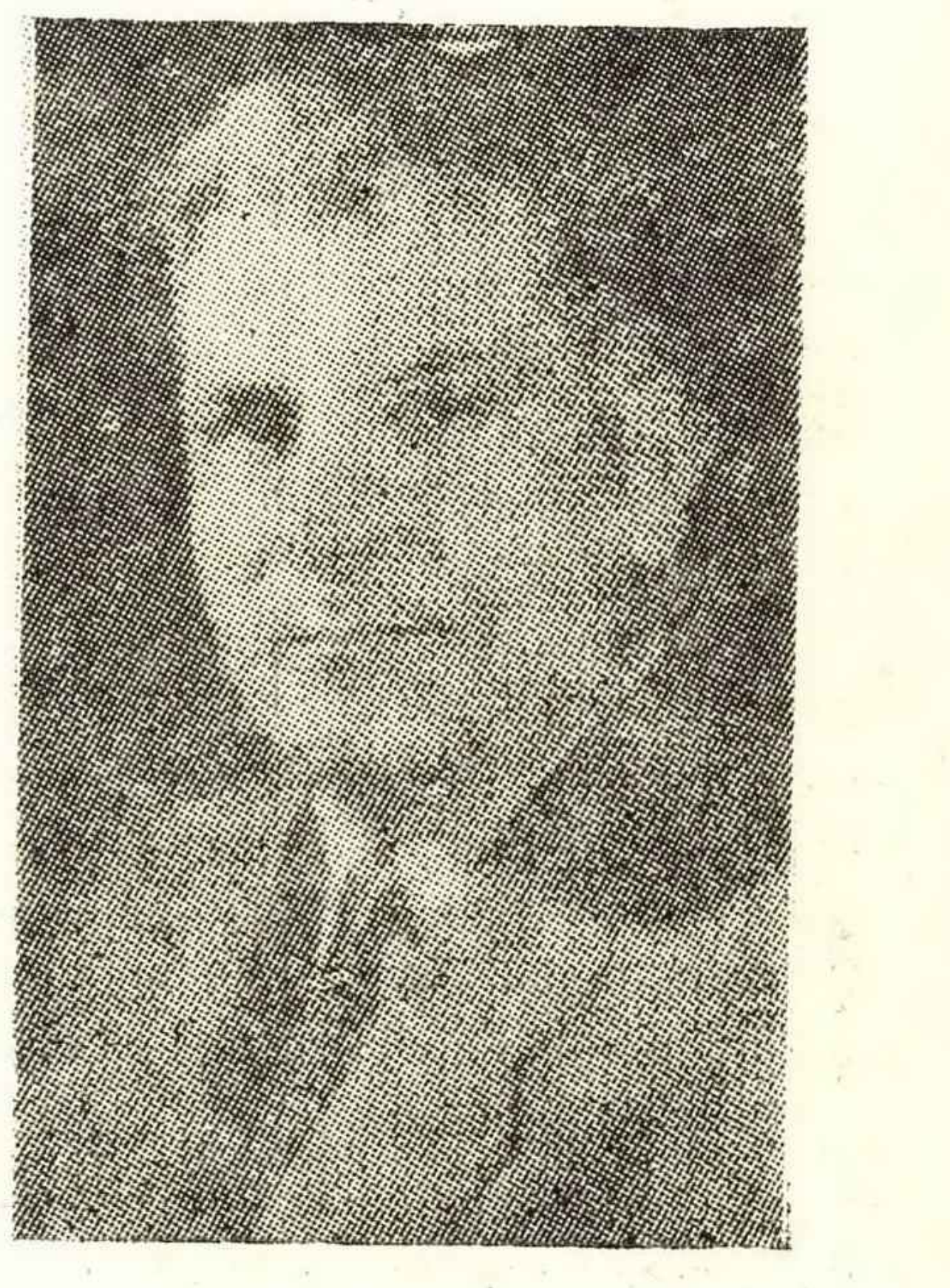

ՓԱՍԿԱԼ ԲԱՂՈՒՃԵԱՆ

խոշոր նախագծերից մէկը՝ Պէյրութի Ֆրանսական Բժշկական Համալսարանի 400 մահճակալանոց հիւանդանոցի չէնքը: Իր բոլոր գործերում նա հանդէս է բերում մասնագիտական բազմակողմանի հասկացողութիւններ, բազմահմուտ փորձ, բարձր ճաշակ:

Լայն է ճարտարապետ Փասկալ Բաղուճեանի հետաքրքրութիւնների շրջանակը: Իր բեղմնաւոր գործունէութիւնը՝ որպէս նախագծող եւ կառուցող, նա տարիներ շարունակ զուգակցում է հայ ճարտարապետութեան պատմութեան հետազօտութեամբ ու դասախօսական գործունէութեամբ՝ Պէյրութի Սէն Ժոզէֆ Համալսարանի հայագիտական ամպիոնում:

Նրա գրչին են պատկանում մի շարք հրատարակուած ուսումնասիրութիւններ՝ ճարտարապետ Սինանի, հայկական եկեղեցական ճարտարապետութեան ուղղութեան, միջերկրականեան եւ հայկական եկեղեցական ճարտարապետութիւնների համադրութեան եւ Սփիւռքի 20րդ դարի հայկական ճարտարապետութեան համառօտ տեսութեան վերաբերեալ: Ներկայումս հրատարակութեան է պատրաստում մի շահեկան ուսումնասիրութիւն՝ նուիրուած հայկական եւ սուրիական վաղ միջնադարեան ճարտարապետութիւնների առնչութիւններին, հայերէն-ֆրանսերէն-անգլերէն ճարտարապետական տերմինների բառարանը եւ 20-րդ դարի սփիւռքահայ ճարտարապետութեանը նուիրուած ստուարածաւալ աշխատութիւնը, որի գիտական նշանակութիւնը չափազանց կարեւոր է մեզ համար, քանի որ նրանում պէտք է գտնենք տեղեկութիւններ աշխարհով մէկ ցրուած հայկական գաղթօճախներում կառուցուած բազմաբնոյթ կառուցումների ու նրանց հեղինակների, ինչպէս նաեւ սփիւռքահայ ճարտարապետների մասին:

Բեղմնաւոր ու բազմաշնորհ է իր արուեստի մէջ: Դրա հետ մէկտեղ նա հիանալի հայորդի է՝ տոգորուած հարազատ ժողովրդին օգտակար լինելու սրբազան գաղափարով:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱԾՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Սիրուած կինը պակասութիւն չունենար:

⁂

Սիրոյ վրայ հաստատուած ընտանիքի մը հիմը չի խախտիր:

⁂

Կինն է տնտեսը ամուսնական տան եւ վաստակներուն:

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

Սիրելի քոյրս Նուրիձա,

Քանի անգամ է քեզի նամակ կը գրեմ և պատասխան չեմ ստանար: Մտահոգութեան մէջ եմ՝ «Արդեօք քաղաքէն ելնեցա՞ւ», կը մտածեմ.

Վերջապէս որոշեցի այս նամակս «Ջահակիր»ին ղրկել: Եթէ դեռ այդտեղ ես կը կարդաս, եթէ ուրիշ տեղ ես, «Ջահակիր»ը քեզ կը գտնէ և կը կարդաս.

Կ'ուզէիր հասկնալ թէ ո՞ւր զարնես գլուխդ, ո՞ւր երթաս և կամ գտնուած տեղդ մնաս.

Ահա քեզի վերջնականապէս կը յայտնեմ գաղափար.

Այս կողմերուն երկու վարագոյրներն ալ կը բանամ քեզի: Ահա առաջին վարագոյրը բանամ քեզի.

— Սիրելի Նուրիձա, այս կողմերուն սիսթեմները մեր կողմերուն սիսթեմներուն պէս չեն. Հոս փոլիսը կառավարութեան կողմէ գոնթրոլով կ'ընդունուի: Գոնթրոլը լմննալուն ուրիշ գործ կ'ընէ. Անցեալները այստեղի ռատիօն կ'ըսէր, որ փոլիսութենէն հրաժարած մէկ երկու փոլիսներ ալ գողութիւն ըրեր են: Ինչո՞ւ թէ լաւ. Այս կողմերը միայն փոսթան կառավարական է, անկէ զատ ամէն ինչ ընկերութիւն է, երկաթուղին, թէլէֆոնը, ջուրը եւայլն ընկերութիւն են. Ամէնքն ալ կանոնաւոր են սակայն: Թէլէֆոն մը կ'ընես և անմիջապէս ընթացք կուտան. Իրաւունքը չի կորսուիր:

Տունիդ թէժէլն ալ կրնաս տեղէն հանել և ուզած երկիրդ փոխադրել, հարցնող չկայ. Ապրանքը մասխարա եղած է. 20 միլիոն հոգի՝ 200 միլիոնի ապրանք կայ հրապարակը.

Սա ալ ըսեմ որ հոս ալ ուրիշ տեղերու պէս մարդը գործէն աւելի շատ և աժան է.

Հացը առիւծին բերնէն պիտի առնես, սա ալ ըսեմ որ այստեղի առիւծները շատ վարպետ ըլլալուն համար, աւելի դժուար է բերնէն հացը յափշտակել: Մենք ըսես խուզի մեծցած ենք, կը սպասենք որ առիւծը ուտէ կշտանայ, բան մը ձգէ և մեկնի, որ եղածը ժողվենք.

Բայց այս կողմերը անօթիներ կան եթէ ըսեն մի հաւատար. Անօթի է այն մարդը որ առաւօտեան նախաճաշին կարագը օր մը պակսած է. Ողջ ըլլայ կառավարութիւնը, ասոնք աղքատ մարդու գաղափարն իսկ չեն հանդուրժեր.

Գալով երիտասարդութեան, օրը անոնցն է. Աղջիկ տղայ գործ մը կ'ընեն: Զատուած գործերնին, փարանին, այս կողմերը տեսան. Ասանկ ճենթըլմէն դարձած են, որ չես կրնար երեւակայել: Մենք հիներէն մնացած վար անցնելիքներս, հազար կը քննենք, կը նայինք կը չափենք, ետքը կը գնենք. Շատ անգամ ալ չենք գներ և եղածովը կ'անցընենք. Երիտասարդները առանց վրան նայելու կը վճարեն, կը գնեն, եթէ առածնին աղէկ տեսակ չըլլայ, կը նետեն և նոր մը կը գնեն.

Ճիշդ է որ ասանկով ծախսերնին կը շատնայ.

Ծախսին արմատը մեր վար անցնելիք ծինան է, այսինքն կնիկ օլաճախը:

Ծախսին արմատին ճիւղերն ալ օթոմոպիլը, գապարէն, գազինոն են.

Այս մէկ վարագոյրը գոցենք և միւսը բանանք: Ախ քուրիկս, քու քովդ եղած ատենիս, մեր զաւակներուն պնդումներովը օտար գոնսոլաթոնները կ'երթայինք, պոչ կը բռնէինք վիզաներու համար: Այնտեղ պատերուն վրայ պատկերներ կախուած էին. Զայիր չիմէնլիք, ծառաստաններուն մէջ անուշիկ վիլլաներ եւայլն, քովերնէս ալ աղջիկս կ'ըսէր ինծի.

— Մամա՛, իշտէ հոս տեսածներուդ մէջը պիտի ապրիս այնտեղ.

Մէյ մըն ալ ոտքս այս կողմերը դրի և հասկցայ, որ այդ պատկերները պոլ փարա ունեցողներուն համար են, էթրաֆը թէլ քաշեր են որ առանձնաշնորհուած մնան. Մենք ըսես մտանք ծակերլիք սենեակներուն մէջ:

Բախտերնէս ձիւն ձմրան հասանք. Դուրսը զերոյէն քանի երեսուն վար, տուներուն մէջ կըրակ կը թափի, որովհետև չէնքին տակը խազաններ կան տաքերնին կրակ, այսպէսով մենք սկսանք տաքերնէս ալէֆ առնել, վրանիս նէօպէթ կուգար. Աղջիկս կը մխիթարէր ըսելով, որ այս կողմերը չորս եղանակները որոշ են. Քա քուրիկս, ինչի՞ս չորս եղանակները. մէյ մը ձմեռ մէյ մըն աշուն է տեսածնիս. Հինգ ամսուան ձմեռը ճանավարի կը նմանի, աշունն ալ խենդ մարդու պէս բան մըն է, մէյ մը արև, մէյ մը որոտում, մէյ մը սաղանախ անձրև.

Ձմեռը մենք տարիքաւորներս տունը բանտարկուած ենք, որովհետև շատ անգամ թէլէֆոն կուգայ ասկէ անկէ, ըսելով.

— Աման Մարիձա դուրս չելլես, սառին վրայ թէնկէլ մէկէլի կուգաս, մեր դիմի Ագապի հանըմը դուրս ելեր է, ոտքը կոտրեր է, հի. անդանոց տարեր են. Ալ սուրբ չմնաց որ բարեխօս կանչենք և օգնեն մեզի.

Ուրիշ փորձանք մը ըսեմ քեզի. Գիշերները հանգիստ քուն չունիմ. մէյ մըն ալ կը նայիս կըրակ մարողներու օթոմոպիլները պայգուշի պէս ուլում ուլում սուլելով կ'անցնին փողոցէն. Քուրիկս

(Շար. տես. էջ 6)

ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅ ՏԱՍԸ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐ ՊԱՐՍԿԵՐԷՆՈՎ

Թարգմանիչ՝ ՏՈՔԹ. ՀՐԱՆԴ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ

ԴԵՒ, ԱՐՇԻ, ԱՇՈՏ ԱՍԼԱՆ, ԳԱԼՈՒՍՏ ԽԱՆԵՆՑ, ԱՐՇԱՒԻՐ ՄԿՐՏԻՉ, ԱՐՄԱՆՏ, ԳԱՌՆԻԿ ԱԴԴԱՐԵԱՆ, ԱԼԻՍԻԱ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ, ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՒՈՒՐ ԵՒ ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ

Պարսկաստանէն, Լիբանանէն, Հարաւ. Ամերիկայէն և Ֆրանսայէն տասը սփիւռքահայ բանաստեղծներու գործերէն թարգմանութիւններ կատարած է պարսկահայ բժիշկ Հրանդ Ղուկասեան, ներկայացնելու համար պարսիկ ընթերցողներուն՝ սփիւռքահայ ժամանակակից բանաստեղծներու ստեղծագործութիւններէն և կապ մը հաստատելու հայ—պարսիկ գրականութեան միջև:

Տոքթ. Հրանդ Ղուկասեան ծանօթ պարսկագէտ մըն է Նոր Ջուղայէն: Ան արդէն իսկ կատարած է բազմաթիւ թարգմանութիւններ հայ հեղինակներու գործերէն՝ պարսկերէն լեզուի, երկու ժողովուրդներու միջև մշակութային կապը սերտացնելու նպատակով:

Յիշեալ տասը բանաստեղծներու թարգմանուած երկերը պարփակող գիրքին՝ թարգմանիչ-բժիշկը տուած է «Կռունկ» խորհրդանշական անունը, գիրքի կողքին՝ կռունկ մը պատկերող գծագրութեամբ.

Պարսկաստանի մէջ տպուած այս գիրքը անկասկած, որ պիտի ստեղծէ հետաքրքրութիւն պարսիկ ընթերցողներու մօտ, որոնք պիտի ծանօթանան ժամանակակից քանի մը հայ բանաստեղծներու: Յիշենք, որ թարգմանիչ-բժիշկը ներկայացուցած է նաև իւրաքանչիւր բանաստեղծի կենսագրական սեղմ գիծերը, իրենց լուսանկարներով.

Երախտաշատ գործ կատարած է Տոքթ. Հրանդ Ղուկասեան: Կը շնորհաւորենք զինքը, և իրեն կը մաղթենք նոր աշխատասիրութիւններու խանդավառութիւն. Իրանահայ գաղութին կը մնայ այս գիրքը տարածելու պարտականութիւնը, հատոր մը նուիրելով պարսիկ բարեկամի մը. Թարգմանիչ-բժիշկին վարձատրութիւնը այս պիտի ըլլայ ու պարսկահայ գաղութը պիտի չզլանայ այս պզտիկ վարձատրութիւնը, կատարուած մեծ աշխատանքին դիմաց:

«Այգ» Ս. Գ.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ
ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

պահածոների պատրաստման տեխնոլոգիա, գիւղատնտեսութեան մեքենայացում, հիդրոմելիորացիա, աւտոմոբիլային տրանսպորտ գիւղատնտեսութեան էկոնոմիկա, անասնաբուծութիւն, կաթի ու կաթնամթերքների տեխնոլոգիա.

Արագօրէն աճեց նաեւ մանկավարժական կադրերի պատրաստումը. Սովետական երիտասարդ պետութեան ձեռնարկած միջոցառումների շնորհիւ, արդէն 1922 թուականին Հայաստանում՝ 1919 թուականի համեմատութեամբ, եռապատկուել էր դպրոցների եւ նրանցում սովորող աշակերտների թիւը. Մինչդեռ ուսուցչական կադրերի պահանջը բաւարարուած չէր. Ոչ միայն անհրաժեշտ թուով ուսուցիչներ չկային, այլեւ ցածր էր առկայ կազմի կրթական մակարդակը. Բարձրագոյն կրթութիւն ունէր ուսուցիչների միայն 9 տոկոսը.

Այդ վիճակը հրամայողական դարձրեց արագ թափով աւելացնել բարձրագոյն կրթութեամբ մանկավարժների պատրաստումը. Եւ ահա, երբ Երեւանի համալսարանի կազմում գործող մանկավարժական ֆակուլտետում առաջին ուսումնական տարում սովորում էր ընդամէնը 13 ուսանող, 1934 թուականին՝ Երեւանի մանկավարժական ինստիտուտում 640 ուսանող, ապա մանկավարժական ուղղութեան բոլոր բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում այժմ սովորում է 15340 հոգի. Մանկավարժական ինստիտուտները ապահովում են հանրապետութեան պահանջները այն բոլոր մասնագիտութիւնների գծով, որոնք դասաւանդւում են հանրակրթական դպրոցներում. Հայոց լեզու եւ գրականութիւն եւ այլ լեզուներ, հայոց պատմութիւն եւ ընդհանուր պատմութիւն, թուաբանութիւն եւ մաթեմատիկա, ֆիզիկա, քիմիա, կենսաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, երգեցողութիւն, գծագրութիւն եւ նկարչութիւն, ֆիզիքական դաստիարակութիւն, ցածր դասարանների ղեկավարներ եւ մանկապարտէզների դաստիարակներ.

Հայաստանի 1338 դպրոցներում սովորող 627 հազար աշակերտներին դաստիարակող գրեթէ բոլոր 32 հազար ուսուցիչները հանրապետութեան մանկավարժական ինստիտուտների շրջանաւարտներն են:

Ուսանողների թուի եւ արագ աճի տեսակէտից, Հայաստանի բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնների մէջ առաջին տեղում է՝ Երեւանի պոլիտեխնիքական ինստիտուտը: Այդ աճը պայմանաւորուած է հանրապետութեան ամբողջ տնտեսութեան եւ առաջին հերթին արդիւնաբերութեան ու շինարարութեան բուռն վերելքով. Պոլիտեխնիքական ինստիտուտը պարտաւոր էր բաւարարել հանրապետութեան տնտեսութեան զարգացումով թելադրուած պահանջները. Երբ Երեւանի պետական համալսարանի կազմում, 1921 թուականին, ստեղծուած տեխնիքական ֆակուլտետում կային 43 ուսանողներ, իսկ 1930 թուականին՝ ինքնուրոյն ինժեներական ինստիտուտի գոյութեան առաջին տարում՝ 465 ուսանող, ապա պոլիտեխնիքական ինստիտուտում 1960 թուականին սովորում էր 3700 հոգի, իսկ այժմ՝ 16200. 1959 թուականից Լենինականի եւ 1962 թուականից Կիրովականի քաղաքներում գործում են Երեւանի պոլիտեխնիքական ինստիտուտի մասնաճիւղերը: Պոլիտեխնիքական ինստիտուտում ինժեներներ են պատրաստւում 60 մասնագիտութիւնների գծով: Դրանք բոլորը թուարկել անիմաստ է, խմբաւորելով նշենք, որ այդ ինժեներները պատրաստւում են աշխատելու համար հետեւեալ բնագաւառներում: Շինարարութեան, (այդ թւում ճարտարապետութեան), էլեկտրատեխնիքայի, լեռնա-երկրաբանական, հաշուողական տեխնիկայի, կիբեռնետիկայի, քիմիական արդիւնաբերութեան, մեքենաշինութեան, մետաղամշակման եւ այլն.

Հանրապետութեան տնտեսութեան ամենատարբեր ճիւղերում աշխատող բարձրագոյն կրթութեամբ աւելի քան 15 հազար ինժեներների ճնշող մեծամասնութիւնը այդ ինստիտուտի շրջանաւարտներն են.

Մեծ են նաեւ Երեւանի պետական բժշկական ինստիտուտի ծառայութիւնները: Յիսուն տարի առաջ Հայաստանում կար մի քանի տասնեակ բժիշկ, 22 հազար բնակչին հասնում էր մէկ բժիշկ, իսկ ներկայումս մէկ բժիշկ է հասնում 450 բնակչին: Հանրապետութեան առողջապահութեան ասպարէզում աշխատող բժիշկները, հիմնականում շրջանաւարտներն են Երեւանի բժշկական ինստիտուտի, որն իր ինքնուրոյն գոյութեան 40 տարիների ընթացքում տուել է 7000 բժիշկներ:

1922 թուականին Երեւանի համալսարանի կազմում Հայաստանում առաջին անգամ սկսուեց բժիշկների պատրաստումը. Այս ժամանակ սովորում էին ընդամէնը 54 ուսանողներ. 1960 թուականին, բժշկական ինստիտուտում սովորում էին 1500 ուսանողներ, իսկ այժմ ներքին հիւանդութիւնների, վիրաբուժութեան, մանկական հիւանդութիւնների, ատամնաբուժութեան, ներվային հիւանդութիւնների, սուր վարակիչ հիւանդութիւնների, քիթ-կոկորդի հիւանդութիւնների, աչքի հիւանդութիւնների, ժինեկոլոգիայի գծով ապագայում աշխատելու համար Երեւանի բժշկական ինստիտուտում սովորում է 3200 հոգի.

1945 թուականին, այսինքն՝ երկրորդ համաշխարհային պատերազմից անմիջապէս յետոյ, Հայաստանում ծնունդ առան եւս երկու բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններ՝ Ֆիզիկական կուլտուրայի եւ գեղարուեստա-թատերական ինստիտուտները. Ֆիզիկական կուլտուրայի ինստիտուտը, որտեղ այժմ սովորում են 1500 ուսանողներ սպորտի եւ ֆիզիքական դաստիարակութեան գծով մասնագէտներ է պատրաստում ինչպէս հանրակրթական դպրոցներում որպէս ուսուցիչներ, այնպէս եւ մասնագիտական մասսայական սպորտային խմբերում որպէս մարզիչներ աշխատելու համար:

Գեղարուեստա - թատերական ինստիտուտը, որի ուսանողների թիւը վերջին մէկ տասնամեակում 156-ից հասել է 420-ի, կադրեր է պատրաստում հետեւեալ մասնագիտութիւնների գծով. ռեժիսորական, դերասանական, քանդակագործական, գեղանկարչական եւ արդիւնաբերական-տեքորատիւ - կիրառական գեղարուեստի.

Յիսուն տարիների ընթացքում Հայաստանի բարձրագոյն դպրոցները տուել են շուրջ 80 հազար մասնագէտներ: Այժմ Հայաստանի բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում արդիւնաբերութեան, գիւղատնտեսութեան, շինարարութեան, արուեստի, գիտութեան, մանկավարժութեան եւ ժողովրդական տնտեսութեան միւս ճիւղերի ու մշակոյթի ասպարէզներին վերաբերող 150 մասնագիտութիւնների գծով, սովորում են 54,400 ուսանողներ. Ըստ որում՝ նրանցից 32400-ը ցերեկային, 8000-ը երեկոյեան եւ 14000-ը հեռակայ բաժիններում: Երեկոյեան եւ հեռակայ բաժիններում սովորողները աշխատողներ են: Նրանք գործարանների, հանքերի, գիւղատնտեսական ձեռնարկութիւնների, պանքերի, գրասենեակների, առեւտրական կազմակերպութիւնների, բանուորներ, գիւղացիներ ու ծառայողներ են, որոնք աշխատում են, պրակտիկ փորձ ունեն, սակայն բարձրագոյն կրթութիւն չեն ստացել. Ահա, երբ նրանք ցանկանում են իրենց գիտելիքները հարստացնել ու տեսական պաշար կուտակել, կարող են առանց աշխատանքը թողնելու, ստանալ բարձրագոյն կրթութիւն: Իսկ երեկոյեանի կամ հեռակայի ընտրութիւնը կախուած է նրանից, թէ իրենց բնակած տեղում կա՞յ արդեօք բարձրագոյն դպրոց. Եթէ այո, նրանք կարող են ընդունուել երեկոյեան բաժին, այսինքն երեկոները աշխատանքից յետոյ շաբաթը 4 անգամ լսել դասախօսութիւններ, իսկ եթէ ոչ, նրանք կարող են սովորել հեռակայ բաժնում. Այսինքն՝ գրականութիւն ստանալ եւ յանձնարարութիւններ կատարել գրագրութեան ձեւով եւ տարին 40 - 60 օր ներկայանալ բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւն՝ դասախօսութիւններ լսելու եւ քննութիւններ յանձնելու համար. Ըստ որում, ինչպէս այդ ժամանակաշրջանի, այնպէս եւ երեկոյեան բաժիններում սովորողներին տրւում է լրացուցիչ արձակուրդ, որի համար նրանք շարունակում են վարձատրութիւն ստանալ իրենց աշխատանքի վայրից. Բացի դրանից, պետութեան հաշուին են կատարւում նաեւ հեռակայող ուսանողների ճանապարհածախսերը՝ բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւն գնալու եւ վերադառնալու համար.

ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ՞ ԹԷ ՄԱՐՏԻ 8-Ը

Մանոքլիսիա անունով կայ գիւղաքաղաք մը Հելլենօ-պուլկարական սահմանագլխին մերձակայքը, որտեղ կանանց հանդէպ գոյութիւն ունեցող աւանդութիւնը հինաւուրց ժամանակներէ ի վեր կը մնայ անխախտ։

Հայ ժողովուրդի հալածական բեկորներու նման, այդ գիւղաքաղաքի յոյն բնակիչներն ալ գաղթած են Թուրքիայէն մազապուր ազատուելով 1919-1922 Թուականներուն։

Ասպնջական յոյն ժողովուրդի բեկորները, իրենց հետ բերին նաև զարմանալի աւանդոյթ մը, որուն մասին կը գրենք ստորև։

Յունուարի 8ին և ոչ թէ Մարտի, Մանոքլիսիայի մէջ կանանց՝ եթէ ոչ միջազգային, գոնէ ազգային տօնն է։ Այն օրը ամէն ինչ կանանց սեփականութիւնն է։ Վարչական և ոստիկանական օրէնքներն իսկ ինքնակայ են կանանց հրամանատարութեան։

Այս չափազանցուած ազատութենէն (խօսքը մեր մէջ, այրեր) օգտուելով, այդ օրը կանայք տէրն ու տիրականը կը դառնան կապելաներուն և սրճարաններուն։ Ուտել, երգել ու անվերջ պարել է որ կը յաջորդեն։ Վա՜յ վա՜յ այն այր մարդուն, որն յանդգնութիւնը կ'ունենայ տունէն դուրս քայլ մը առնելու։ Իսկոյն կը ձերբակալուի և տուգանքի կ'ենթարկուի։ Իսկ եթէ դիմադրութիւն ցոյց տայ «անօրէնը», սառը ջուրով լեցուն դոյլերը կը պարպուին «խեղճ» այրին վրայ, Յունուարի 8ին, այդ ցուրտ օրերուն։

Այր մարդը, այն օրը դատապարտուած է «բանտարկութեան»։ Պէտք է իր առաջ գցէ սպիտակ գոգնոցը, շորերը լուայ, կերակուր պատրաստէ և վերջապէս տնային ամէն գործ կատարէ։

Եւ երբ այրերու անվարժ ձեռքերը ափսէները փշրացնեն, հարևան պատուհաններէն կը լսեն իրենց ընկերներուն՝ Եանիսի և կամ Եորկոներու (յունական արական անուններ) կանչերը՝

— Քա՛, լուացարարուհի...
— Քա՛, խոհարարուհի...
— Քա՛, հաւաքարարուհի..

Եւ երբ կիները, այն օրը, հաւաքի համար իրենց այրերը դուրս հրաւիրեն՝

Խեղճ յոյները Պարոնեանի «Պաղտասար Աղբար»ին նման՝

— Կնիկնե՛ր, ձեզմէ կը վախնանք կոր..., կը պատասխանեն։

Ահա կանանց մի օրուայ ազատութիւնը, որը համազօր է այրերու միամեայ բերդարգելութեան...։

Այրե՛ր, համաձայն է՞ք։

Աթէնք **Ե. ՅՈՒՇԻԿ**

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՒՀԻԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ՃԱՓՈՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԻ ՄԷՋ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Գահիրէի Երիտասարդուհիներէն և Հայկական Ընթերցասրահի «Նոր Սերունդ» մշակութային միութեան գործօն անդամուհիներէն՝ ընկերուհի Մայտա Պալեան, որ իբր քարտուղարուհի կը պաշտօնավարէ՝ Ճափոնական Հեռախօսական և Հեռագրական Կազմածներու Ընկերութեան Գահիրէի գրասենեակին մէջ, յաջողութեամբ աւարտած է Գահիրէի Ճափոնական Դեսպանատան կողմէ հաստատուած ճափոներէն լեզուի դասընթացքին առաջին բաժինը և այս առթիւ ստացած է վկայական և գնահատանքի մետալ։

Ընկերուհի Մայտա Պալեան, որ առաջին եգիպտահայուհին է (թերևս առաջին սփիւռքահայուհին) ճափոներէն լեզուի դասընթացքի հետևող, մտադրած է ուսումը շարունակել, երկրորդ դասընթացքի մը հետևելով կատարելագործելու ճափոներէնի իր ծանօթութիւնները։ Այս բ. դասընթացքի ծրագրով, ան պիտի ծանօթանայ չինօ-ճափոն խառն բարբառին, որուն այբուբենը կը բաղկանայ աւելի քան 4500 գիրերէ (նշաններէ)։

Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք զինք այս պատուաբեր յաջողութեան համար և կը մաղթենք, որ յառաջիկային ևս ան նորանոր յաջողութիւններ ձեռք բերէ ճափոներէն լեզուի դժուար դասընթացքի քննութեանց։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Օդային թղթատարով շնորհակալութեամբ ստացանք ARMENIAN DIGEST/ի 1971 Յունուարի (Թիւ 7) թիւը, նուիրուած Ս. Էջմիածնի։ Անգլերէնով հրատարակուող և 25000 տպաքանակով այս գեղատիպ ու պատկերազարդ ամսագրին հրատարակիչն է Պր. Յակոբ Թանգեան։ Տարեկան բաժանորդագրութիւնը 10 տոլար։

Գրել՝ Armenian Digest
G·P·O· Box 638
New York, N· Y· 10001

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

1971–1972 կրթական տարեշրջանին համար Հ.Բ.Ը. Միութեան համալսարանական կրթաթոշակներու բաշխումի պայմաններն են –

1.— Միութեան այժմու համալսարանական սաներէն 33 հոգի այս տարի շրջանաւարտ պիտի ըլլան։ Մնացեալ 188 սաներէն 1971–1972ին կրթաթոշակ պիտի ստանան անոնք որ յաջողած են տարեվերջի քննութեանց մէջ։

2.— Վերոյիշեալներէն զատ կրթաթոշակ պիտի յատկացուի սահմանափակ թիւով նոր թեկնածուներու։

3.- Կրթաթոշակի այս յատկացումներէն կրնան օգտուիլ արդէն իսկ պաշտօնի վրայ գտնուող ուսուցիչները երբ անոնք մասնաւոր կերպով յանձնարարուին իրենց վարժարաններու տնօրէնութեան կամ հոգաբարձութեան կողմէ։

4.- Համալսարանական ուսմանց համար թեկնածու ներկայացողները պէտք է անպայման ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷ ՄԸ ՎԿԱՅԵԱԼ ԸԼԼԱՆ այլապէս իրենց դիմումը անպատասխանի պիտի մնայ։

5.- Նոր թեկնածուներուն մէջ նախապատուութիւն պիտի տրուի անոնց՝ որոնք հայ մշակոյթին սատարելու կոչուած ուսմանց կը հետեւին։

6.- Բոլոր թեկնածուները՝ ուսուցիչ թէ ուսանող, Լիբանանի, Սուրիոյ և Ֆրանսայի մէջ իրենց դիմումը պէտք է կատարեն մինչեւ 15 Ապրիլ 1971, Միութեան հետեւեալ մարմիններուն.-

Armenian General Benevolent
Union
District Committee of Lebanon
P· O· Box 715
Beirut, Lebanon

Armenian General Benevolent
Union
District Committee of Syria
P· O· Box 348
Aleppo, Syria

Union Generale Armenienne de Bienfaisance
Comite Regional de France
11, Square Alboni
Paris (16e), France

7.- Այլ վայրերու թեկնածուներ պէտք է մինչեւ 15 Ապրիլ 1971, ուղղակի դիմեն Կեդր. Վարչ. Ժողովին, հետեւեալ հասցէով.-

Armenian General Benevolent Union
Central Board of Directors
109 East 40th Street
New York, N·Y· 10016, U·S·A·

8.- Դիմումնագիր ներկայացնողները հարցաթերթիկ մը պիտի ստանան այն մարմնէն, որուն դիմած են։ Թեկնածուները պէտք է պատասխանեն բոլոր հարցումներուն եւ հետեւին հարցաթերթիկին մէջ ցոյց տրուած ուղղութեան։

9 - Միութեան՝ Լիբանանի, Սուրիոյ և Ֆրանսայի Շրջանակային Յանձնաժողովներուն Կրթական Յանձնախումբերը այդ վայրերու թեկնածուներուն թղթածրարները ուսումնասիրելէ ետք, զանոնք մինչև Մայիս 15 պիտի փոխանցեն Կեդր. Վարչ. Ժողովին, արժանաւորներուն մասին պատեհօրէն յանձնարարութեամբ։

10.- Ներկայիս իրենց ուսումը շարունակող Հ.Բ.Ը. Միութեան սաները ընթացիկ դպրոցական տարեշրջանի վերջաւորութեան, իրենց քննութեանց արդիւնքը և կարգափոխութեան ու շրջանաւարտութեան պարագաները պէտք է անպայման մինչեւ Յուլիս 1 հաղորդեն ուղղակի Կեդր. Վարչ. Ժողովին։

11.- Կրթաթոշակ չի յատկացուիր այն ՆՈՐ թեկնածուներուն, որոնց վերջին տարուան նիշերուն ընդհանուր միջինը 80 առ հարիւրէն պակաս է։

12.- Թեկնածուներուն հայերէնագիտութիւնը և ի մասնաւորի հայ վարժարաններէ շրջանաւարտներուն վերջին 3 տարիներու Հայերէնի և առնչակից նիւթերու նիշերը կարեւորութեամբ նկատի պիտի առնուին։

13.— Իրենց համալսարանական ընթացքին առանց մեր գիտութեան և հաւանութեան ճիւղ փոխող սաները կը դադրին կրթաթոշակ ստանալէ։

Այս յայտարարութիւնը միաժամանակ հրատարակութեան կը տրուի Ամերիկայի և արտասահմանի հայ թերթերուն մէջ։

ԴԻՒԱՆ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎԻ

Նիւ Եորք, 8 Մարտ 1971

Ինչ վերաբերում է ցերեկային բաժնին, ապա այստեղ սովորողները ոչ մի տեղ չեն աշխատում, իրենց զբաղմունքը միմիայն ուսումն է։ Նրանց տրւում է պետական թոշակ։

Կար ժամանակ, երբ հայաստանցի ուսումնատենչ երիտասարդները բարձրագոյն կրթութիւն ստանալու համար ստիպուած էին մեկնել օտար երկրներ, այլ լեզուներով ձեռք բերել բարձրագոյն կրթութիւն։ Եւ սակայն հայ ժողովրդի ոչ բոլոր տաղանդաւոր զաւակներին էր բախտ վիճակւում նոյնիսկ այդ ձեւով գիտելիքներ ձեռք բերել։ Ներկայումս ոչ միայն դրա անհրաժեշտութիւնը չկայ, այլեւ իւրաքանչիւր հայի համար օրինական հպարտանքի զգացում է առաջացնում այն փաստը, որ հայկական [illegible] գոյութիւն ունի՝ 1959 թուականից, մեր հանրապետութեան բուհերում սկսեցին սովորել նաեւ սփիւռքահայ ուսանողներ եւ այսօր արտասահմանեան 17 երկրներից ժամանած շուրջ 550 ուսանողներ, Երեւանի բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում պատրաստւում են դառնալ բժիշկներ, ինժեներներ, երաժիշտներ, դերասաններ ու մանկավարժներ։

Ինչպէս Հայաստանի ամբողջովին վերցրած տնտեսութեան, այնպէս էլ նրա առանձին ճիւղերի զարգացումը պլանաւորւում է, Պլանաւորւում է նաեւ բարձրագոյն կրթութեան գործի հետագայ քանակական (թուական), այնպէս էլ որակական (մասնագիտութիւնների) զարգացումը։ Ըստ որում այստեղ հաշուի է առնւում տնտեսութեան, կրթութեան, մշակոյթի, գիտութեան փաստացի վիճակը եւ զարգացման հեռանկարները։ Հայաստանում արագ քայլով զարգանալու է ռադիոէլեկտրոնային արտադրութիւնը, էլեկտրամեքենաշինութիւնը, հաստոցաշինութիւնը, գունաւոր մետաղների արտադրութիւնը, ցեմենտի, բնական քարերի արտադրութիւնը, քիմիական արդիւնաբերութիւնը, էլեկտրոնիկական եւ կիբեռնետիկական կառուցուածքների շինարարութիւնը եւ այլն։ Ուստի եւ այդ մասնագիտութիւնների գծով կադրերի պատրաստման առաւել արագ աճ է նախատեսուած։

Ուսանողութեան թուի մեծացման համապատասխան, աճում է նաեւ փրոֆեսորական անձնակազմը։ Ներկայումս բարձրագոյն դպրոցներում դասաւանդում են 3900 դասախօսներ։ Դասախօսական կազմը, ըստ մասնագիտութիւնների՝ խմբաւորւում է առանձին օղակներում, որոնք կոչւում են ամբիոններ։ Հայաստանի բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում կան 355 ամբիոններ, որոնք, բացի ուսումնական աշխատանքից, գիտական լուրջ գործունէութիւն են ծաւալում։ Սակայն, ի տարբերութիւն ակադեմիական հիմնարկների, բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում տարուող գիտական աշխատանքները, սերտօրէն կապուած են կրթական գործի հետ եւ յաջողակ ուսանողները ընդգրկւում են ամբիոնների լաբորատորիաներում տարուող գիտական աշխատանքներում։ Դասախօսական կադրերի համալրման հիմնական աղբիւրը ասպիրանտուրան է, որը առաջին անգամ կազմակերպուեց Երեւանի պետական համալսարանում՝ 1928 թուականին։

Ասպիրանտուրան երեքամեայ ուսումնառութիւն է, որտեղ ընդգրկւում են բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւն աւարտածները։ Նրանց գիտական ղեկավարութեան ներքոյ, ասպիրանտները, երեք տարուայ ընթացքում, մշակում ու գրաւոր ներկայացնում են իրենց գիտական հետազօտութիւնների արդիւնքները՝ դիսերտացիան, որի յաջող ընդունումից յետոյ ստանում են գիտական աստիճան եւ դառնում ամբիոնի հիմնական անդամներից։

Այժմ 12 բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններից 9ը ասպիրանտուրա ունեն, որտեղ 140 մասնագիտութիւնների գծով իրենց ուսումնառութիւնն են անցնում 700 ասպիրանտներ։

Սովետական Հայաստանի բազմաճիւղ ժողովրդական տնտեսութեան համար, անհրաժեշտ բոլոր մասնագիտութիւնների գծով կադրեր են պատրաստւում մեր բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում։ Ե՛ւ մասնագիտութիւնների ընդգրկմամբ ե՛ւ ուսանողների թուի աճով, մեծ են սովետական բարձրագոյն դպրոցի նուաճումները։ 255 ուսանողներով սկսուած սիստեմի 12 բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում, այսօր սովորում է աւելի քան 54 հազար մարդ։ Սակայն բարձրագոյն կրթութեան աճը բնութագրելու համար կարիք չունենք կէս դարով ետ գնալ։ Եթէ 1960 թուականին մեր բուհերի լսարաններում տեղեր էին զբաղեցնում 20 հազար ուսանողներ, ապա այժմ, ինչպէս վերեւում նշուեց՝ 54400։

2,7 անգամ աճ՝ ընդամենը մէկ տասնամեակում։ Սա փոքրիկ Հայաստանում կրթական գործի այնպիսի թռիչք է, որին կարող են նախանձել աշխարհի մեծ եւ ամենաքաղաքակիրթ պետութիւնները։

ՎԱՀԷ Մ. ԳԱՐՈՒՋԵԱՆ

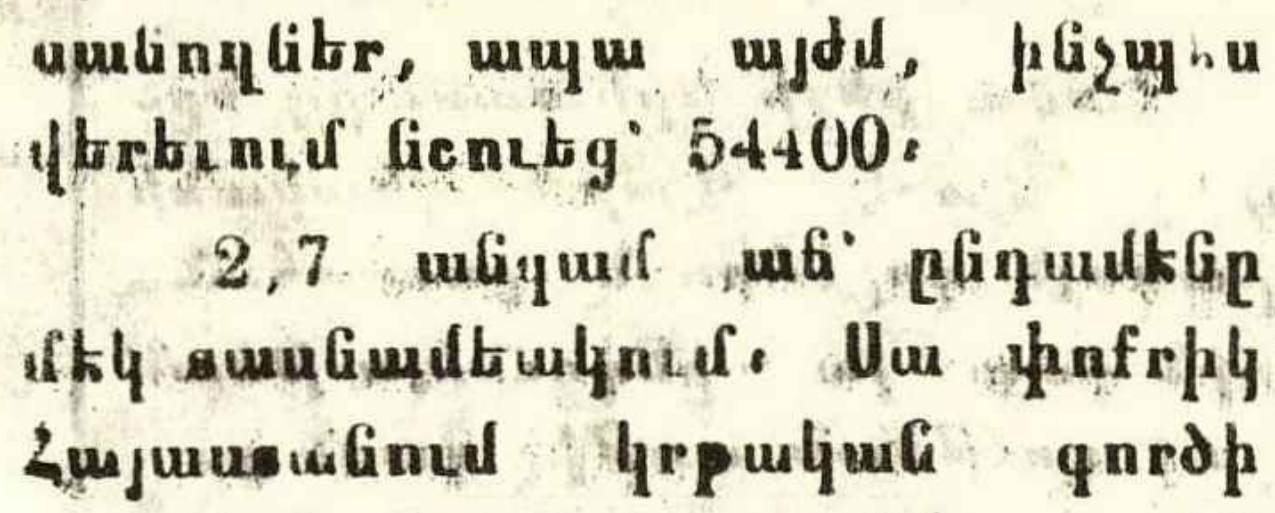

ԿՈՉ ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ

Ռոտոսթոյի «Յուշամատեան»ի տպագրական աշխատութիւնները սկսած են արդէն, հեղինակութեամբ՝ Սոֆիաբնակ հայրենակից Սարգիս Փաչաճեանի։

Այս առթիւ կոչ կ'ուղղեմ հայրենակիցներուս, որ բարի ըլլան անպայման մեզի տրամադրելու պատմական նկարներ և նշանաւոր անձնաւորութիւններու կենսագրականներ, որոնք որեւէ կապակցութիւն ունին Ռոտոսթոյի հայութեան հետ և որոնց պարագաներուն հետ հեղինակը չէ կրցած թղթակցութիւն ունենալ։

Նկատելով որ մեր հայրենակիցը այս գործը պատրաստելէ յետոյ մեզի տրամադրած է՝ զայն հրատարակելու համար և տրամադիր է յաւելումներ ալ ընելու, կը խնդրեմ բոլոր ռոտոսթոցիներէն ընդառաջել այս կոչին և սատարել՝ գործնական և նիւթական օժանդակութեամբ։

Նուիրատուներուն անունները պիտի արձանագրուին «Յուշամատեան»ի սատարողներու ցանկին մէջ։

Դրամական առաքումներու համար գրել «Ի նպաստ Յուշամատեանի» հետեւեալ հասցէին.

Տէտէեան, 12, Րիւ տը Մարք, Վիրոֆլէ (Իւվլին)

Կանխայայտ շնորհակալութիւններով՝

ԳԵՂՈՒՀԻ ՏԵՏԵԵԱՆ
(Դուստրը Տէր Բարթող Ա. քհնյ. Թագըմեանի)

Փարիզ, Փետրուար 1971

Ծանօթ.– Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
1 ԱՊՐԻԼ 1971

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Գահիրէի Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Տիկնանց Խնամակալութեան տարեկան պարահանդէսը տեղի ունեցաւ «Օպէրժ Տէ Փիրամիտ»ի ճեմելի սրահին մէջ, Շաբաթ 20 Մարտ 1971, կ.ե. ժամը 10էն սկսեալ եւ տեւեց մինչեւ առաւօտեան ժամերը:

Պարասրահը ամբողջութեամբ լեցուած էր հայ բարձր դասու հասարակութեամբ մը: Շէնշող եւ խանդավառ մթնոլորտի մէջ ներկաները կերան, խմեցին, պարեցին եւ զուարճացան: Երկու խանդավառ նուագախումբեր իրենց մեծ բաժինը բերին այս պարահանդէսին:

Մուտքի տոմսերով ներկաները մասնակցեցան վիճակահանութեան մը, որուն պարգեւը՝ Գահիրէ Աթէնք-Գահիրէ օդանաւի տոմսը շահեցաւ Տիկին Զուարթ Մովսէսեան: Տեղի ունեցան նաեւ թոմպոլաներ՝ ճոխ եւ արժէքաւոր նուէրներով: Երկրորդ վիճակահանութեան մը առաջին պարգեւովը բախտաւորուեցաւ Գահիրէի Թեմական Ժողովի յարգելի ատենապետը՝ Պր. Յովհ. Քէհեաեան:

Տիկնանց խնամակալութեան կազմակերպած այս տարեկան պարահանդէսը բարոյական եւ նիւթական մեծ յաջողութիւն ունեցաւ, երբ նկատի առնենք մանաւանդ, որ այս առթիւ հրատարակուած ծանուցումներու գրքոյկը՝ որուն համար անդամուհիները ամէն ջանք չէին խնայած, իր բազմաթիւ էջերովը մեծ գումար մը ապահոված է:

Մեզի պարտականութիւն կ'իյնայ ջերմօրէն շնորհաւորել խնամակալութեան բոլոր անդամուհիները, ինչպէս նաեւ անոնց օժանդակող բոլոր անձերը ու մաղթել ուժ եւ կորով, որպէսզի անոնք կարենան յաջողութեամբ շարունակել բարեսիրական այն մեծ գործը՝ որուն լծուած են անշահախնդրօրէն եւ խղճմտօրէն:

Զ. Գ.

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

ամէն գիշեր կրակ կ'ըլլա՞յ եղեր, այս երկու միլիոննոց քաղաքին մէջ: Կ'ըլլայ եղեր: Անցած գիշեր այդ կարմիր սատանայ կրակի օթոները մեր շէնքին առջեւ չկեցա՞ն, վախէս վրաս շաքար եթէ չեկաւ, ալ չի գար: Ի՞նչ է, մեր վարի խազաններէն կրակը չառեր է, վերի պատուհէն կրակ դուրս կուտայ եղեր: Կրակ մարողներէն յիսուն հոգի շէնքին մէջ վեր վար վազեցին, սենեակս մտան, ես ըսես գիշերանոցով էի, վրաս պլանքէթը առի ամօթէս, կրակ մարողները ըսես՝ երկու մեթրօ հասակով խըյարի չափ մարդեր, սկսան խընդալ: Իրաւունք ալ ունին, փիլիճներու այս պոլլուխին մէջ ինծի պէս ծխածը երբ վրան գլուխը ծածկէ, հէլպէթ կը խնդան:

Այս տարի ձմեռը համբ փախցուց, այնքան ձիւն եկաւ, որ պարտէզներուն նստարանները ձիւնին տակ կորսուեցան, եւ այդ ձիւներուն՝ մարդիկ գործի կ'երթան: Հոս ծնող մեծցողներուն համար սովորական է այս երեւոյթը, բայց մեզի համար անսովոր է: Պատուհանէս դուրս կը նայիմ, վաթսուննոց հայ կիները առտու կանուխ ճիզմէնները հագած, գլուխնին խալփախ, գործատուն կ'երթան: Զարմանալին հոն է որ այդ տարիքին գործի, փարայի պէտք չունեցող կիներն ալ կը խառնուին պէտք ունեցողներուն:

Անցեալները 75նոց պառաւ կնիկ մը, որ իր զաւակներուն հոգածութիւնը կը վայելէ, ի՛նչ ըսէ կ'ուզես, ահա.

— Պէտք է ապագաս մտածել չըսէ՞ք: Ճաթելիք բան է, կնիկը հոգ կը հատի կոր ապագան պիտի մտածէ եղեր եւ գործ մը ճարելու վրայ կը մտածէ:

Կ'երեւի թէ հաւային սէրթութենէն խելքը սկսեր է սառիլ:

Սիրելի Նուրիձա, հիմա կը հասկնամ կոր, որ ես ալ մեր խմբագիրներուն հաւասար աղէկ դատողութիւն ունիմ:

Անցեալները, ողջ ըլլայ, մեր Ուսկուկը Պէյրութէն Ազդակ լրագիր մը ղրկեր էր: Մէջը գրուած էր, որ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը Միջին Արեւելքէն գաղթին հակառակ է (24-1-71):

Աֆ՛րիմ տղաք, ըսի մտքէս, ես ալ, դուք ալ նոյնը կը մտածենք եղեր: Եկուր տես, որ յաջորդ օրը պաղ տուշ մը առի, երբ այդ կուսակցութեան կարեւոր մէկը ըսաւ ինծի.

— Մարիձա հանը՛մ, հոգ մի ըներ, մենք Միջին Արեւելքի հայութիւնը հոս պիտի փոխադրենք:

Մտքէս ըսելուս էրկանս ըսի.

— Քեզի կը հարցնեմ, այս ի՞նչ պահեցողութիւն է եւ ի՛նչ լահանայի թուրշի է:

Մարդս, գիտե՛ս ես խոշ մարդ է, պատասխանեց.

— Կ'երեւի թէ անոնք հոն պակսիլ չեն ուզեր կոր, ասոնք ալ հոս չառնալ կ'ուզեն կոր: Ամէն մարդ իր Կարապետը կուլայ եւ Կարապետին անունը ազգապահպանում կը դնեն, իսկ դուն ջանըմ քիչ խօսիր:

Իրաւունք ունի էրիկս. Տես քուրիկս, քեզի պատմեմ: Անգամ մը ամուսնոյս հետ ճաշարան մը գացած էինք: Հովանոցս ամուսնոյս հոգածութեան յանձնելով պահ մը դուրս ելայ: Վերադարձիս ամուսինս հովանոցը գողցուցեր է: Ալ բերանս բացի: Ամուսինս, բերանս գոցելու համար, հովանոցիս փոխարժէքը եղող մէկ ոսկին տուաւ ինծի որ նորը մը գնեմ: Ոսկին առի, բայց դեռ պարպուած չէի, դեռ խօսիլ կ'ուզէի եղածին վրայ:

Ետ տուի մէկ ոսկին ըսելով.

— Առ այս ոսկին ետ, որովհետեւ դեռ պարպուած չեմ եւ պէտք է խօսիմ...

Երկու երեսներէդ պագնող քո՛յրդ
ՄԱՐԻՁԱ
Գանատա

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք.- ԼՈՅՍ ԵՒ ՅՈՅՍ, հեղինակ Տիկին Պարգեւուհի Օրֆա, հրատարակուած Փարիզ՝ տպարան Գ. Էլեկեան, 1970: Ստանալու համար դիմել՝ BEDROSSIAN
18 Rue Leon Grand
Paris (19), France

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր եւ Տիկ. Կարապետ Թերզեան եւ զաւակունք իրենց սիրելի դստեր եւ քրոջ Օր. Յասմիկ Թերզեանի ընդ Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ	500
Աղքատախնամին (Աղեքս.)	500
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
Յառաջդիմասէրին	500
Տիգրան - Երկաթին	500
Հայկ Ընթերցասրահին (Աղեքս.)	500
«Արեւ»ին	500
«Յուսաբեր»ին	500
«Ջահակիր»ին	500

(Ստանալ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Առաջնորդարանէն)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեանի ընդ Օր. Յասմիկ Թերզեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկին Խաչատուր Րէյիսեան	100
Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Սուլթանեան	100
Տէր եւ Տիկին Յակոբ Համբիկեան	100

Ողբ. Տիկին Սրբուհի Պետիկեանի մահուան քառասունքին առթիւ՝ Տիկին Մարի Պարսումեան (Հալէպ) կը նուիրէ 100 ե.գ.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեանի ընդ Օր. Յասմիկ Թերզեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տիկին Աստղիկ Փափազեան	200
Տիկին Սաթենիկ Կալոյեան (Հելուան)	100
Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Գալաեան	100
» » Պերճ Սուլթանեան	100
» » Նուպար Գալաեան	100
» » Զաւէն Գալաեան	100

Սրահիս կազմակերպած «Մայրերու Օրուան» յաջող ընդունելութեան առթիւ, Տիկին Մարօ Մ. Չէչէնեան կը նուիրէ 100 ե.գ.:

Մայրերու Տօնին առթիւ՝ Գեղամ եւ Նուպար Գոգուրեան եղբայրներ (Թորոնթօ) կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Ողբ. Տիկին Սառա Րէյիզեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան՝ Տէր եւ Տիկ. Վահան Խաչերեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ողբ. Տիկ. Սրբուհի Պետիկեանի մահուան քառասունքին առթիւ, Օր. Էօժէնի Պարսումեան (Պէյրութ) կը նուիրէ 100 ե.գ.:

«Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութեան գործօն անդամուհի՝ ընկերուհի Մայտա Գալաեանի ճափոներէն լեզուի դասընթացքի քննութիւններուն ձեռք բերած յաջողութեան եւ վկայականի ու մրցանակի արժանանալուն հպարտալի առիթով, Ընկեր եւ Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը շնորհաւորեն զինք ու այս առթիւ կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Համակրելի երիտասարդ նկարիչ Վահէ Վարժապետեանի նորագոյն գործերուն ցուցահանդէսին գտած լայն ընդունելութեան եւ յաջողութեան առթիւ վասն քաջալերանքի արտայայտութիւն՝ կը նուիրեն.

Տոքթ. եւ Տիկին Անթուան Նիկոլեան	100
Տիկին Մարի Էքսէրճեան եւ Տէր եւ Տիկին Վարուժան Էքսէրճեան	100
Տոքթ. եւ Տիկին Գրիգոր Սեփեթճեան	100
Տէր եւ Տիկին Երուանդ Սվաճիպաշեան	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Կիրակի, 4 Ապրիլ 1971, կ.ե. ժամը ճիշդ 6.30ին
Ծաղկազարդի առթիւ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆ
Նախագահութեամբ
ՏՈՔԹ. ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՆՈՐԱՅՐ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ
կազմակերպութեամբ
«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
մասնակցութեամբ
ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ, Հ.Բ.Ը.Մ.Ի, ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀԻ
ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՄԱՅՆՔԻ Ս. ԹԵՐԷԶԱՅԻ, Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ - ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ, Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ
ՀԵՏԱՁՕՏԻՉՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՐԵՆՈՅՇՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆԴԷՍԷՆ ԵՏՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ
«Ram Jam»
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ
ԸՆԴՀ. ՄՈՒՏՔ 26 Ե. Դ.

Այժմէն ապահովեցէք սեղանները՝ հեռաձայնելով թիւ 879030, 933296, 59706, կամ դիմելով Ընթերցասրահ, ամէն երեկոյ ժամը 8-10 (հեռ. 934908):

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Ուրբաթ, 2 Ապրիլ 1971, կ.ե. ժամը 6ին
ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ
Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ ԵՒ Հ.Մ.Ը.Մ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ
ԶՏԵԱԼ ՄԻԱՑԵԱԼ ԽՈՒՄԲԸ ՊԻՏԻ ՄՐՑԻ «ՍՓՈՐԹԻՆԿ»Ի ԴԷՄ
Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ ԴԱՇՏԻՆ ՎՐԱՅ

Այս քոյր միութիւններու զօրաւոր միացեալ խումբը պիտի մասնակցի Հ.Բ.Ը.Մ.ի կազմակերպած մեծ փառատօնին, որ տեղի պիտի ունենայ Պէյրութի մէջ՝ Բարեգործականի նոր մարզարանին բացումին առթիւ:

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՄԿՈՒՍԻ 24ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ան մէկ վայրկեանի յոտընկայս լռութիւն առաջարկեց ներկաներուն՝ ի յարգանս «երկու համագումարներու միջեւ ժամանակաշրջանին ընթացքին մահացած մեծ մարտիկներուն եւ հռչակաւոր ղեկավարներուն»: Այսպիսիներու ցանկին մէջ գլխաւորաբար կային ողբացեալներ՝ Հօ Շի Մինհ, Ֆերենկ Միւնիխ, Չէ Կեվարա, Կամալ Ապտէլ Նասէր, Էֆրեմովիչ Վորոշիլով:

Համագումարի օրակարգը վաւերացնել տալէ ետք Պր. Փոտկորնի յայտարարեց, որ Պր. Պրեժնեւ գործունէութեանց տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ:

Իր տեղեկագիրին մէջ Պր. Պրեժնեւ ըսաւ, որ «միջազգային քաղաքականութեան ամենահրատապ կէտերէն մին է Մերձաւոր Արեւելքը:

«ԱՄՀի դէմ Իսրայէլի կատարած նախայարձակումէն ծնունդ առած տագնապը՝ ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդին արծարծուեցաւ: Մեր երկիրը հնարաւորութիւն տուաւ պաշտպանողական ուժը վերականգնելու՝ ներխուժման ենթարկուած արաբ տէրութեանց, ու առաջին հերթին ԱՄՀի եւ Սուրիոյ, որոնց հետ տարուէ տարի կը զօրացնենք համագործակցութիւնը: Վերջերս ԱՄՀ կարեւոր քայլեր առաւ, ընդունելով Տոքթ. Եարինկի առաջարկները եւ պատրաստակամութիւն յայտնեց համաձայնութիւն մը գոյացնելու Իսրայէլի հետ խաղաղութիւն հաստատելու համար՝ Իսրայէլի զօրքերուն արաբ հողերէն ետ քաշուելէն ետք, ինչպէս նաեւ մօտ ապագային Սուէզի Ջրանցքին վերաբացման համար: Այսպիսով արաբ-կողմին կեցուածքը՝ Մերձաւոր Արեւելքի տագնապին լուծմանը համար կու տայ իսկական հիմունք մը:

Իսրայէլի կառավարութեան կողմէ այս բոլոր առաջարկութեանց մերժումը եւ Թէլ Ավիւի անխոհեմ հաւակնութիւնները՝ ինչ կը վերաբերի արաբական հողերուն մասին, յստակօրէն ցոյց կու տան թէ ով է Մերձաւոր Արեւելքի մէջ խաղաղութեան ճամբան փակողը»:

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԸՆՏԻՐ ՈՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ԹԷՅԻ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ԱՌԸՆՉԵՐ՝
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԹԷՅԻ ՏՈՒՆԸ ՁԵԶԻ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ

- Թէյի պաղպաղակ եւ սառած թէյ
- Հնդկական համադամ ուտելիքներ
- Էր-Գոնտիսիոնէ բազմոցարան
- Երաժշտութիւն եւ շարժանկար
- Փարթիի կազմակերպում

ԻՆՏԻՐՆ ԹԻ ՀԱՈՒՍ
23, Թալէաթ Հարպ,
Գահիրէ - Հեռ. 72985

420

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 375—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 8 ԱՊՐԻԼ 1971

ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՔ 3 եգ. Դհկ. կամ 25 Լիր. Դհկ.

عدد ٣٧٥ – الخميس ٨ ابريل ١٩٧١

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ
ԵՒ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ

Անցեալ Երեքշաբթի, Մայր Հայրենիք մեկնեցան եգիպտահայ 42 ուխտաւորներ. Էջմիածնայ մէջ Ս. Զատկուան առիթով ներկայ գտնուելու Հայրապետական հանդիսաւոր պատարագին, լսելու Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի քարոզն ու Ս. Յարութեան պատգամը, եւ նոյնատեն Էջմիածնայ Ս. Տաճարին կամարներուն տակ ծնրադիր՝ հաւատարմութեան իրենց ուխտը վերանորոգելու հանդէպ Մայր Աթոռին եւ համայն հայութեան սիրահատոր հայրենիքին՝ Սովետական Հայաստանին։

Ս. Էջմիածնայ Տաճարին կամարներուն տակ ծունկի գալով, եգիպտահայ ուխտաւորները առաւել եւս պիտի լեցուին հայու հոգիով, այնպիսի հոգիով մը՝ որ ներկայիս անհրաժեշտ է ամէն սփիւռքահայու համար, դիմագրաւելու այն բոլոր ժխտական պայմաններուն, որոնք առաւել կամ նուազ զօրեղականութեամբ կը հարկադրեն սփիւռքահայը՝ եւ մանաւանդ աշխարհի տարածքին վրայ այլազան երկիրներու եւ բազմազան ժողովուրդներու մէջ ապրող երիտասարդ հայը, տակաւ առ տակաւ պարպուելու այդ կենսատու հոգիէն եւ նետուելու՝ օտարացման խառնարանին մէջ։

Ս. Էջմիածնի Տաճարին կամարներուն տակ ծունկի գալով, եգիպտահայ ուխտաւորները պիտի հաղորդուին հայ եկեղեցւոյ անխորտակելի եւ մեծ զօրութեամբը, հայու աստուածային զօրութեամբը, անտեսանելի ու անշօշափելի եւ սակայն անպարտելի, զօրութիւն մը՝ որուն շնորհիւ այդ կամարները կանգուն մնացած են տասնեւվեց դարերէ ի վեր. իր հետ կանգուն պահելով նաեւ հայ ժողովուրդը, հակառակ աներեւակայելի եւ անհամար օտար արշաւանքներուն եւ տիրակալութիւններուն, որոնք ամէն գնով եւ ամէն տեսակի վայրագութիւններով ջանացած ու փորձած են բնաջնջել մեր ժողովուրդը։

Հայ ժողովուրդը իր պատմութեան ընթացքին հայեացքը միշտ ուղղած է դէպի Ս. Էջմիածին, դէպի լոյսը այն կանթեղին որուն առաջին բոցը վառած է նոյնինքն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը։

Լուսաւորչի կանթեղի լոյսին շնորհիւ է՝ որ հայ մշակոյթը ոսկեդար մը ծնած է, Լուսաւորչի կանթեղին լոյսն է՝ որ հայուն տուած է ապրելու հաւատքը եւ այդ լոյսովն է որ միշտ հայը լուսաւորած է իր հոգին։

Հպարտ է այսօր հայութիւնը, որ այդ լոյսը մշտավառ է ու իր ճառագայթները հասանելի են աշխարհի չորս ծագերուն։

Լուսաւորչի կանթեղը եթէ կախուած է Ս. Էջմիածնի խորանին վրայ եւ սակայն հայ ժողովուրդին համար այդ կանթեղը կը գտնուի ալ աւելի բարձր, Արագածի գագաթէն կախուած, ուրկէ ան իր բոցովը կը լուսաւորէ համայն հայութիւնը։

Ս. Յարութեան Տօնին առթիւ եգիպտահայ ուխտաւորները ոչ միայն կ'երթան աղօթելու Մայր Տաճարին կամարներուն տակ, այլեւ կ'երթան հայրենի հողին վրայ ողջունելու Հայ Ժողովուրդի Յարութեան յիսնամեայ տարեդարձը։ Անոնք կ'երթան իրենց երախտագիտական ամենաջերմ զգացումները յայտնելու հայրենի ժողովուրդին եւ կառավարութեան։ Անոնք կ'երթան հայու անկեղծ եւ ջերմ մաղթանքները ընելու, որպէսզի նոր յիսնամեակին՝ Մայր Հայրենիքը հասնի այնպիսի բարձունքներու, որոնց գագաթէն հայը կարենայ աւելի հեռուն դիտել՝ քան Արարատի գագաթը, աւելի հեռուն իշխել՝ քան Արարատի ստորոտը եւ աւելի հեռուն մշակել ու շէնցնել՝ քան Արարատեան դաշտը։

Հայուն ուխտը իրականանալի է՝ որովհետեւ հայուն հաւատքը զօրաւոր է եւ այդ զօրաւոր հաւատքով տոգորուած է ամէն հայ՝ ուր ալ բնակի ան, ինչ դասակարգի եւ կամ իրաւակարգի մէջ ալ գտնուի ան եւ ինչ գաղափարի ալ ծառայէ ան։

Արդարասէր հայը՝ որ խաղաղասէր է եւ մարդասէր, գիտէ համբերատար ըլլալ եւ սակայն գիտէ նաեւ չմոռնալ իր պատմական արդար իրաւունքները։

Այս է հայուն ուխտը Ս. Յարութեան տօնին առթիւ եւ ամէն տօնական օրերու համար։

«ՃԱՀԱԿԻՐ»Ի ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ

Թերթիս խմբագրութեան կողմէ կազմակերպուած դէպի Ս. Էջմիածին Ուխտագնացութեան առթիւ՝ խմբագրական կազմին բացակայութեան պատճառով, «Ճահակիր»ի յաջորդ թիւը լոյս պիտի տեսնէ Ապրիլ 29ին։

«ՃԱՀԱԿԻՐ»Ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՄԿՈՒՍԻ 24ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ՝
ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆ ՃԱՌ ՄԸ ԽՕՍԵՑԱՒ

Որմէ կուտանք ամփոփ հատուածներ՝ ինչ կը վերաբերի Ս. Հայաստանի։

Մոսկուա, 2 Ապրիլ (Ն.Հ.Գ.).- Այստեղ կայացած Ս. Միութեան Կոմկուսի 24րդ համագումարի ընթացքին, Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի ա. քարտուղար՝ Անտոն Քոչինեան, իր հոյակապ ճառին մէջ մեծ երեւոյթ մը նկատեց անցեալ տարիներու ընթացքին՝ քաղաքական ու ընկերային կեանքի հարցերու եւ տնտեսական արագ ծաւալման համար յաջող լուծումներ, ինչպէս նաեւ երկրին պաշտպանողական կարողութեանց զօրեղացումն ու ժողովուրդին բարեկեցութեան աւելի արագ աճը։

«Հայաստանի աշխատաւորութեան տնտեսական եւ մշակութային վերելքին մեծ յաջողութիւնները,- շեշտեց ան,- հայ ժողովուրդի կիսադարեան ընկերվարական վերազարթնումը յաջողութեամբ պսակեցին։ Այս, նկատելի էր վերջերս Ս. Հայաստանի մէջ Սովետ Իշխանութեան եւ Կոմկուսի հիմնադրութեանց յիսնամեակի տօնակատարութեանց ընթացքին»։

Տնտեսական զարգացման մէջ, Ս. Հայաստանի ներկայ հանգրուանը քննարկելով, Քոչինեան մասնանշեց հաստատ եւ զօրաւոր հիմունքներու ստեղծումը։ Հանրապետութեան մէջ ելեկտրական ուժի արտադրութիւնը՝ աւելի քան կրկնապատկուած է։

Հայկական տնտեսութեան մէջ կառուցուածքի գլխաւոր փոփոխութիւններ տեղի ունեցած են։ Արդիական ճիւղերու բաժինը, ինչպէս՝ ճշգրիտ գործիքներու շինութեան, ելեկտրոնիքի եւ ռատիոմեքենականութեան, աւելցած են արտադրութեան ընդհանուր ծաւալին մէջ։

«Ս. Հայաստանի մէջ ճարտարարուեստական զարգացման բարձր արժէքին նպաստող ազդակներէն մին է՝ գիտութեան եւ ճարտարարուեստի միջեւ համագործակցութիւնը,- ըսաւ Անտոն Քոչինեան։- Մեր լեռնային հանրապետութեան մէջ, հայ գիտնականները իրենց արժէքաւոր մասնակցութիւնը բերած են՝ տեղական նախանիւթերու եւ բազմամետաղեայ հարուստ հանքերու օգտակարագոյն գործածութեան աշխատանքներուն։

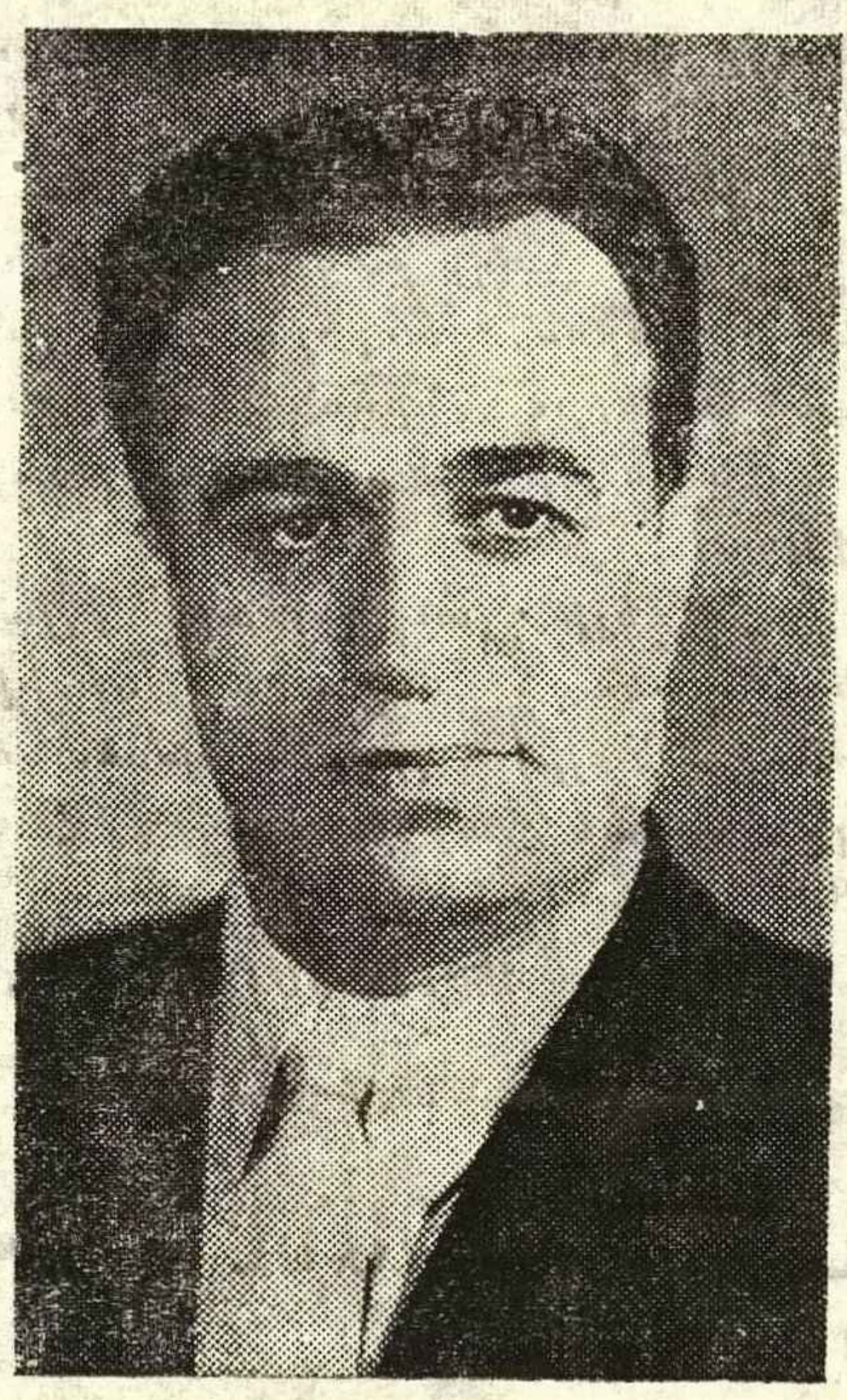

ԱՆՏՈՆ ՔՈՉԻՆԵԱՆ

«Երկար ատենէ ի վեր չէ, որ Հրազդանի հանքային եւ քիմիական գործարանները արտադրանքի սկսած են եւ ոսկիի հանքահանման ձեռնարկութիւն մը արդէն կառուցուած է։ Մաթեմատիկոսներ եւ ֆիզիկոսներ՝ բարձրորակ հաշուիչներու եւ ամբողջական ուժ-արտադրիչներու ճարտարարուեստի կազմակերպումին օժանդակեցին»։

Եզրափակելով իր ճառը, Անտոն Քոչինեան շեշտեց, որ Ս. Հայաստան, իր բոլոր յաջողութիւնները կը պարտի Կոմկուսի՝ Լենինեան ազգութիւններու քաղաքականութեան։ Ան շեշտեց, որ Սովետ եղբայրական ժողովուրդներու սրբազան դաշինքը, սոցիալիստական իրաւակարգի մեծագոյն յաջողութիւնն է եւ համայնավարութեան թշնամիներուն կողմէ ոչ մէկ մեքենայականութիւն կարող է ցնցել զայն։

* * *

ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԵԾ ԳԻՏՆԱԿԱՆ՝ ՏՆՏԵՍԱԳԷՏ
ՓՐՈՖ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԱՅՐՈՒՄԵԱՆ
ԵԼՈՅԹ ՈՒՆԵՑԱՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահ՝ ընկ. Վարդգէս Համազասպեան, իր 19 Մարտ թըւակիր նամակով, Հայկական Ընթերցասրահի պատասխանատու վարիչ ընկեր Նուպար Պալեանին կը տեղեկացնէր, որ ԱՄՀ պիտի ժամանէ Տնտեսագիտութեան, Գիւղատնտեսութեան միջազգային կազմակերպութեան անդամ եւ Ս. Հայաստանի «Գիտելիք» ընկերութեան նախագահութեան անդամ Դոցենտ Արտաշէս Կ. Այրումեանը, որ պատրաստակամ պիտի ըլլար ելոյթ ունենալու եգիպտահայ հասարակութեան առջեւ։

Հայ հմուտ տնտեսագէտը սիրով ընդառաջեց Հայկական Ընթերցասրահի փափաքին եւ բովանդակալից ելոյթ մը ունեցաւ հայ հասարակութեան, անցեալ Հինգշաբթի, 1 Ապրիլ 1971, կ. ե. ժամը 9.30ին։

(Շար. տես էջ 6)

* * *

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՄԵԿՆԵՑԱՆ

«Ճահակիր»ի կողմէ կազմակերպուած, դէպի Ս. Էջմիածին Ուխտագնացութեան խումբին մասնակիցները, գլխաւորութեամբ թերթիս պատասխանատու խմբագիրին, Երեքշաբթի, 6 Ապրիլ 1971, կէս գիշերին, «Աէրոֆլոթ»ի ինքնաթիռով մեկնեցան Մոսկուա, ուր ժամանեցին Չորեքշաբթի, 7 Ապրիլ 1971, առաւօտեան ժամը 7.30ին։

Մաքսային ձեւակերպութիւնները լրացնելէ ետք, ուխտաւորներու խումբը «Շերեմեցեւօ» օդանաւակայանէն փոխադրուեցաւ «Վնուքովօ»ի օդանաւակայանը, ուրկէ, ժամը 12.50ին, ինքնաթիռով մեկնեցաւ եւ Երեւան ժամանեց նոյն օրը կ.ե. ժամը 4.30ին։

Եգիպտահայ Ուխտաւորները, այցելելէ ետք Ս. Էջմիածին (ուր ներկայ պիտի գտնուին Ս. Զատկուան պատարագին) Երեւանի եւ շրջակայ տեսարժան եւ պատմական վայրերը, ինչպէս նաեւ Մոսկուա քաղաքը, ամսոյս 18ին, Կիրակի, կ.ե. ժամը 1.45ին, «Աէրոֆլոթ»ի ԻԼ 62 հսկայ ինքնաթիռով պիտի ժամանեն Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը։

Բարի ճանապարհ եւ բարի վայելք կը մաղթենք խումբին բոլոր մասնակիցներուն։

Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ
«ՃԱՀԱԿԻՐ»
ՋԵՐՄՕՐԷՆ
ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ
ԻՐ ԲՈԼՈՐ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ
ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ
ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՀԱՅԱԳԷՏ
ՓՐՈՖ. ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՖԷՅՏԻ
ԱՄՀ-Ի ՄԷՋ

Երկուշաբթի, 5 Ապրիլ, կ.ա. ժամը 5ին, Փարիզէն գալով եւ Փըրակայի գիծով՝ ինքնաթիռով Գահիրէ ժամանեց, մեծ հայագէտ Փրոֆ. Ֆրետերիք Ֆէյտի, հրաւէրովը՝ Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Մարմինին։

Յարգելի փրոֆեսէօրը ԱՄՀ երկշաբաթեայ իր կեցութեան ընթացքին կ'այցելէ երկրին տեսարժան վայրերը, հնութիւնները, այլազան թանգարանները, հայ մամուլին, հայ կրօնական կեդրոնները, մշակութային եւ մարզական ակումբները, օտար մշակութային օճախներ, ըլլայ Գահիրէի, ըլլայ Աղեքսանդրիոյ մէջ: Այժմ ան մեկնած է Ասուան եւ Լուքսոր, եգիպտոսի պատմական հնութիւնները եւ արդի մեծ իրագործումները դիտելու։

Փրոֆ. Ֆ. Ֆէյտիի ի պատիւ պիտի սարքուին ընդունելութիւններ եւ ճաշկերոյթներ:

Եգիպտահայ հասարակութիւնը, ինչպէս նաեւ օտար շրջանակներ հետաքրքրութեամբ պիտի ունկնդրեն զինքը:

Բարի գալուստ եւ յաջողութիւն կը մաղթենք համայն հայութեան կողմէ սիրելի փրոֆեսէօրին։

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ՄԻԹԻՆԿ՝ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԶՕՐԱՎԱՐ ԳԱՅԻՆ

Օրերս Մոսկուայի Ուսաչեւ փողոցի թիւ 29 տան մէջ միթինկ մը կազմակերպուեցաւ նուիրուած՝ հին սերունդի հնչակեան անուանի գործիչ եւ մարտիկ Հայկ Բժշկեանի։

Խ. Միութեան շատ մը բարձրաստիճան զինուորականներ մասնակցեցան այս միթինկին եւ շատեր լուսաւոր արտայայտութիւններով յաւերժացուցին հայ զօրավարի կեանքի փառապանծ անցեալը:

Միթինկին մասնակցեցան նաեւ զօրավարի կռուի ընկերները, որոնց հետ կուրծք կուրծքի Բըժըշկեանը կռուած էր քաղաքացիական կռիւներու օրերուն։

Փառաբանուած զօրավարի 1927-35 թուականներուն ապրած տանը յուշատախտակ մը դրուեցաւ եւ որտեղ մենք կարդացինք «1927-35 թուականներուն այս տանը ապրած է քաղաքացիական կռիւներու հերոս, խորհրդային զինուած ուժերու գործօն կառուցողներէն մէկը՝ Գայ Տիմիթրեւիչ Գայը»։

Աւելի լաւ չպիտի՞ ըլլար, երբ փակագծի մէջ «Գայ Տիմիթրեւիչ Գայի» կողքին արձանագրէին նաեւ հայ զօրավար՝ ՀԱՅԿ ԲԺՇԿԵԱՆ մակագրութիւնն ալ։

ԱՐՇԻ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

* *

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱԲԵԼԵԱՆԻ ԱՐՁԱՆԸ
ԿԻՐՈՎԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

Վերջերս, քիմիագործներու քաղաք Կիրովականի թատրոնի հրապարակին վրայ, բացումը կատարուած է հայ բեմի վարպետներէն՝ Յովհաննէս Աբելեանի յուշարձանին։

Արձանին հեղինակն է Կիրովականցի քանդակագործ Մ. Մինասեան: Արձանին վրայ երիտասարդ քանդակագործը աշխատած է հինգ տարի: Ան հանդիպումներ ունեցած է դերասանի հարազատներու եւ խաղընկերներու հետ: Կարդացած է նաեւ բազմաթիւ յուշագրութիւններ։

Յովհաննէս Աբելեան յաճախ ելոյթներ ունեցած էր Կիրովականի մէջ: Անոր անունով կը կոչուի Կիրովականի դրամաթիկ թատրոնը։ Աբելեանի յուշարձանին բացումը՝ մեծանուն դերասանի նկատմամբ Կիրովականցիներու տածած սիրոյ վառ վկայութիւնն է:

* *

«ԱՐՄԵՆԻԱ 50» ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՐԱՆ - ՕԹՕՊԻՒՍ

«Արմենիա 50»՝ ընտանիքի մը համար հայկական բնակարան օթօպիւսը, յղացուած ու նախագծուած է Մարթին Պատալեանի կողմէ, որ վարիչն է Երեւանի մետաղային կառուցումներու փորձառական գործարանին: Ինքնատիպ այս օթօպիւսը կարելի է կոչել «անիւներու վրայ բնակարան», որ ունի բոլոր յարմարութիւնները հանգստաւէտ բնակութեան համար։

«Արմենիա 50» ունի ընդարձակ հիւրասրահ մը եւ յարակից բաժին մը։ Հիւրասրահին մէջ կան ութը թիկնաթոռներ, որոնք դիւրաւ անկողինի կը վերածուին։ Հիւրասրահը իսկապէս հանգստաւէտ է։ Յարակից բաժինին մէջ կայ խոհանոցի սեղան մը, կազի վառարան մը, սառնարան մը, բաղնիք մը, լուացարան մը, եւայլն:

Օթօպիւսը ունի ռատիօ մը, փոխադրելի պատկերասփիւռ մը, եւ մանիեթոֆոն մը։ Տանիքին վրայ կայ 7 քառ. մեթր մեծութեամբ ծալլուած վրան մը, եւայլն:

Մարթին Պատալեան իր 5 հոգինոց ընտանիքով 3000 քիլ. ճամբայ կտրեց այս շատ հանգստաւէտ «Արմենիա 50»ով, ժամական միջին 100 քիլոմեթր սուրալով, նոյնիսկ լեռնային ճամբաներու վրայ։

«ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ» ՌՈՒՄԱՆԵՐԷՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ՀՀԳ).- Ֆրանց Վերֆելի հանրահռչակ «Մուսա Լերան Քառասուն Օրերը» վէպը, որ թարգմանուած է աշխարհի բազմաթիւ լեզուներու, վերջերս լոյս տեսած է նաեւ ռումաներէն: Թարգմանութիւնը կատարած է Հ. Մատէյը՝ հիմք ունենալով հեղինակի այրիի Ալմա Մահլըր Վերֆելի 1947 թուականին Մայնի-Ֆրանքֆորթի մէջ հրատարակած գերմաներէն բնագիրը:

Գիրքը լոյս ընծայած է «Ունիվերս» հրատարակչութիւնը, «20րդ դարու վէպը» մատենաշարի շարքին։

ՊԵԼՃԻՔԱ

ՊՐԻՒՔՍԷԼԻ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՆ» ՀԱՐՑԸ

Վերջին տարիներու ընթացքին, պելճիքահայ գաղութին համար հարց եղած է գաղութը օժտել «Հայկական Տուն»ով մը, հայկական տուն մը՝ ուր կարելի ըլլայ ի մի բերել հայածին երիտասարդները, եւ նուազ երիտասարդները, ուր կարելի ըլլայ երեկոները հաւաքուիլ թէյի մը շուրջ, խօսիլ Մեսրոպի լեզուն, ունկընդրել հայ երգերն ու երաժշտութիւնը, վերջապէս քիչ մը հայանալ, երեւոյթ՝ որ տարին 2-3 անգամ հազիւ կը պատահի Ծնունդի եւ Զատիկի պարահանդէսներու ընթացքին եւ տարեկան պարահանդէսին։ Վերջապէս, գաղութին վարչութիւնը, հրաժարելով իր վաղեմի երազէն, որն էր ամբողջ տուն մը ԳՆԵԼ, որոշեց ՎԱՐՁԵԼ վերանորոգուած 19րդ դարու չորս յարկանի տուն մը։ Պէտք եղած փոփոխութիւններն ու կահաւորումը ըլլալէ ետք, այս «Հայկական Տան» բացումը պիտի կատարուի Ապրիլին:

ԻՏԱԼԻԱ

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ՄԻԼԱՆՈՅԻ ՄԷՋ
ՏՈՔԹ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Փետրուար 5ի երեկոյեան, Միլանոյի «Հայ Տուն» սրահին մէջ խօսեցաւ Տոքթէօր Յակոբիկ Մանուկեան, նիւթ ունենալով «Սփիւռքահայութիւնը եւ իր գոյավիճակը», եւ ընելով նիւթին հոգեբանական վերլուծումը: Այս առթիւ, մասնանշեց նաեւ Իտալիոյ մէջ ապրող հայերուն մարդահամարի ցանկ մը պատրաստելու օգտակարութիւնն ու անհրաժեշտութիւնը, քանի որ վերջերս, զանազան վայրերէ եկած են ուսանողներ եւ այլ գործունէութեամբ զբաղող մարդիկ ու Իտալիոյ Հայոց Միութիւնը չունի այս ուղղութեամբ կատարեալ տեղեկութիւններ։ Այս ձեռնարկին պատասխանատուութիւնն ու իրականացումը ստանձնեց նոյնինքը՝ Տոքթ. Յակոբիկ Մանուկեան, որ ունի իր ղեկավարութեան տակ գործող մասնագիտական գրասենեակ մը։

Սրահը լեցուն էր հայ եւ օտար հասարակութեամբ։

Բանախօսութենէն յետոյ, կարգ մը կէտերու շուրջ ներկաներէն ոմանք հարցումներ ուղղեցին, որոնց լիովին գոհացում տուաւ յարգելի բանախօսը:

ՏՈՔԹ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՂԻԿԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Վերջերս, Միլանոյի հայ գաղութը ունեցաւ նաեւ տխուր անակընկալ մը՝ կորսնցնելով քիմիագէտ Տքթ. Սերովբէ Եղիկեանը, որը շատ սիրուած եւ յարգուած անձնաւորութիւն մըն էր եւ օրինակելի անդամ մը հայ գաղութի կեանքին մէջ։ Իր ուսումը ստացած էր Վենետիկ՝ Մ.Ռ. Վարժարանին մէջ, ապա հետեւած էր համալսարանի դասընթացքներուն՝ կատարելագործելով իր ընտրած ասպարէզը։ Ինքնաշխատութեամբ ու անձնական ճիգերով, բարձր պաշտօնի հասած այս պատուական ու հեզահամբոյր հայը, «Անճէլի Ֆռուլւ»ի մէջ կը գործէր ընդհանուր տնօրէնի պաշտօնով, որը բացայայտ հաւաստիքն էր իր ունեցած կարողութեանը։

(Շար. տես էջ 6)

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀԱՄԵՐԳԸ

Միջազգային չափանիշով եւ գեղարուեստական բարձր մակարդակով մատուցուած արտակարգ համերգի մը ներկայ գտնուեցանք՝ նախանցեալ Կիրակի, 28 Մարտի երեկոյեան, Գահիրէի St. Andrew's եկեղեցիին մէջ։

Ներկայ բազմազգի հոծ բազմութիւնը, ամբողջ մէկ ու կէս ժամ, յափշտակուած եւ վերացած ըմբոշխնեց հայ սրբազան երաժշտութեան հիասքանչ գլուխ-գործոցները, որոնք հաղորդուեցան «Եգիպտահայ Երգչախումբ»ի (Թ. Ալթունեանի անուան) եւ անոր մենակատարներուն կողմէ՝ ղեկավարութեամբ Մօ. Եդուարդ Յակոբեանի:

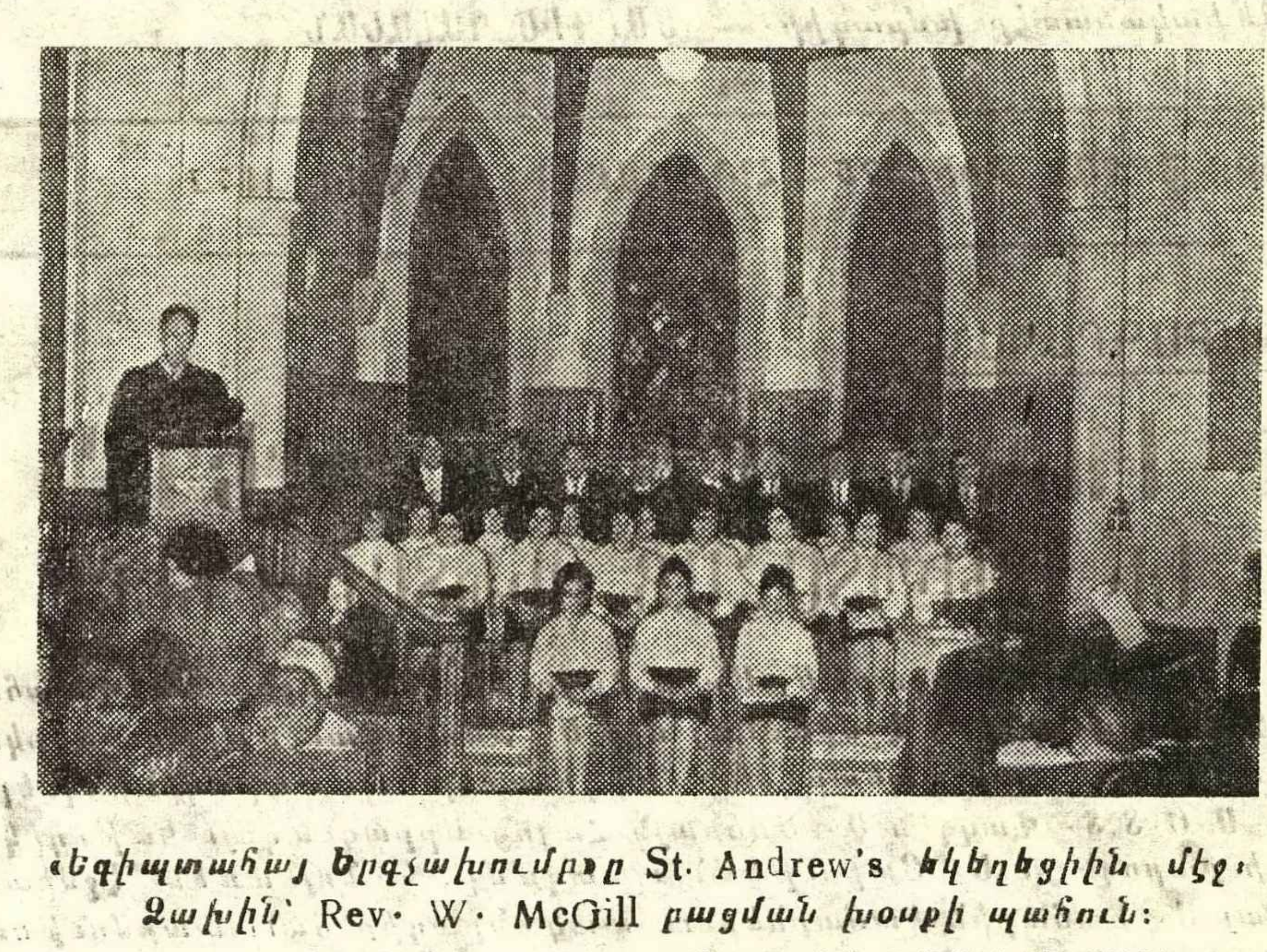

«Եգիպտահայ Երգչախումբ»ը St. Andrew's եկեղեցիին մէջ։ Ձախին՝ Rev. W. McGill բացման խօսքի պահուն:

(Լուսանկարներ՝ ՔԵՐՈՔԻ)

Այդ երեկոյթը նշանակելի էր նաեւ այն իսկ պատճառով, որ հայ հոգեւոր երաժշտութիւնը, եգիպտահայ մշակութային պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, օտար եկեղեցիի մը կամարներուն տակ կը հնչէր՝ ոչ թէ պատահական կերպով՝ պարագայական ծխական արարողութեան մը ընթացքին, այլեւ ամբողջական յայտագրով մը:

«Եգիպտահայ Երգչախումբ»ին անդամներէն մաս մը St. Andrew's եկեղեցւոյ խորհուրդին հետ։ Կեդրոնը՝ Rev. W. McGill, ձախին՝ Մօ. Եդ. Յակոբեան, աջին՝ Տիկին Շամիրամ Դարմանեան։

Աւելին, համերգին սկզբնաւորութեան եւ իւրաքանչիւր կտորէ առաջ՝ որպէս նախաբան, անգլերէն լեզուով ներկայացուած հայ եկեղեցական երաժշտութեան մասին ամփոփ զեկուցում մը, առիթ տուաւ, որ օտար ունկնդիր հասարակութիւնը մօտէն ծանօթանայ հայ պատմութեան նշանակելի իրադարձութիւններուն։ Այսպէս՝ «Նորահրաշ» շարականով՝ Աւարայրի դիւցազնամարտի պատմական նշանակութեան, «Առաւօտ լուսոյ» երգով՝ Ներսէս Շնորհալիի կատարած հայ կրօնական երգերու բարենորոգման աշխատանքներուն, Ե. Յակոբեանի «Մահերգ Նահատակաց»ով՝ Մեծ Եղեռնի ողբերգութեան, Մեսրոպ Մաշտոցի «Առիք Ցանգանց» շարականով՝ Գրոց Գիւտի պատմական իրադարձութեան, Գրիգոր Նարեկացիի «Հաւուն Հաւուն» տաղով՝ հայկական վաղ վերածնունդին։

Արդարեւ ներկայացուած ճոխ եւ խնամուած յայտագիրը, իր մէջ կ'ընդգրկէր բացի կրօնական ինքնուրոյն ստեղծագործութիւններէ, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ շարականներու, գանձերու, տաղերու, մեղեդիներու եւ երգերու լաւագոյն նմոյշներ, որոնք բարձր արուեստով դաշնաւորուած կամ մշակուած են Մ. Եկմալեանի, Կոմիտաս Վարդապետի, Արշօ Պապաջանեանի եւ Եդ. Յակոբեանի կողմէ:

Բոլոր խմբերգները Մօ. Եդ. Յակոբեանի բծախնդիր ղեկավարութեան տակ հնչեցին կուռ, երկին հարազատ ոճով եւ ոգիով եւ հմայեցին իրենց մեկնաբանական խորութեամբ եւ վառ յուզականութեամբ։

Մենակատարները՝ Տիկնայք Հանրիէթ Կարապետեան – Վիկկէր, Զապէլ Ռէսունի, ՊՊ. Շաւարշ Գառանֆիլեան եւ Յարութիւն Լեւոնեան, իրենց ոգեշնչուած կատարումներով ունկնդիրներուն պարգեւեցին վայելքի հոգեպարար պահեր։

Տիկին Շամիրամ Դարմանեան, որ ստանձնած էր երգեհոնով նուագակցելու ծանր եւ պատասխանատու պարտականութիւնը, իր խղճամիտ եւ երանգաւորուած նուագակցութեամբ առաւել հրապոյր տուաւ կատարումներուն։

Ի տես հայ մշակոյթի պանծացման, հպարտ կուրծքերով մեր սրտագին շնորհակալութիւնները եւ շնորհաւորութիւնները կը յայտնենք «Եգիպտահայ Երգչախումբ»ի մէն մի անդամին, անոր մենակատարներուն, նուագակցողին եւ անխոնջ ղեկավար Մօ. Եդ. Յակոբեանին, որոնք իրենց հաւաքական աշխատանքով ոչ միայն մեզի պարգեւեցին գեղարուեստական նորանոր վայելքներ՝ այլեւ հայութեան վարկը ալ աւելի բարձրացուցին յաչս օտարներուն։

Զ. Գ.

ՀԱՅՐԵՆԻ ԲԵՄԱՐՈՒԵՍՏԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՂ ԱՍՏՂԵՐԷՆ՝

★ ԱՆՆԱ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ★

Եղիպտահայութիւնը անցեալ տարի հաճոյքն ունեցաւ իր մէջ վայելելու ներկայութիւնը՝ Սովետական Հայաստանի երիտասարդ արուեստագիտուհի, դերասանուհի և թատերագիր՝ Աննա Պետրոսեանին, որ իբր զբօսաշրջիկ՝ մօտ երկու շաբաթներ շրջեցաւ ԱՄՀ-ի զանազան քաղաքներն ու տեսարժան վայրերը։

ԱՆՆԱ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Աննա Պետրոսեան ծնած է Լենինականի մէջ 1935ին, և իր կրթութիւնը ստացած է՝ Երեւանի Գեղարուեստա-թատերական ինստիտուտի մէջ։

Ամուսնացած է Տրամաթիք թատրոնի և կինոյի դերասան Լեւոն Թուխիկեանի հետ և մայր է զաւակներու:

Աննա Պետրոսեանի առաջին պատմուածքը՝ «Մայիսեան Երգ» վերնագրով, լոյս տեսած է 1959 թուականին: Այդ շրջանէն սկսեալ, ան պարբերաբար ուրիշ գործերով հանդէս եկած է պարբերական մամուլի մէջ:

«Արեւը քայլում է ինձ հետ» վիպակը, Աննա Պետրոսեանի առաջին ծաւալուն ստեղծագործութիւնն է, որ կը պատմէ սովորական ուսուցչուհիի մը յոյզերուն և ապրումներուն մասին:

Անոր վերջին գործը՝ «Որպէս հացն հանապազօրեայ» յանձնուած է հրատարակութեան և Հայ Պետհրատի կողմէ շուտով լոյս կը տեսնէ։

Աննա Պետրոսեան նաև թատերագիր ալ է։ Իր վերջին թատերգութիւնը՝ «Նոր Զրոյցներ» մրցանակի արժանացած է և բեմադրուած պատկերասփիւռէն։

Ան այժմ գրած է նոր երկու թատերգութիւններ, որոնցմէ մին պատկերասփիւռի համար:

Շնորհալի արուեստագիտուհին երկար ժամանակ եղած է «Ռատիօ Երեւան»ի հաղորդավար։ Երբ Հայաստանի ժող. արթիստ՝ Հրաչեայ Ղափլանեանի նախաձեռնութեամբ «Երեւանի Տրամաթիք Թատրոն»ը՝ Նոր Թատրոնը հիմնադրուեցաւ, Աննա Պետրոսեան մաս կազմեց անոր խումբին և յաջող դերակատարութեամբ ելոյթներ ունեցաւ «Աննա Ֆրանքի Օրագիրը»ի բեմադրութեան մէջ Աննայի մօր՝ Տիկին Ֆրանքի դերով։

Նաև «Անուշ»ի նոր բեմադրութեան մէջ կը կարդայ Թումանեանի բանաստեղծութիւններէն։

Ժան Անույի «ՄԷՏԷԱ»ի առաջին ներկայացման՝ հանդէս եկաւ Մէտէայի դերով։ Հոս կ'արժէ յիշել, որ այս թատերգութեան հայերէնի թարգմանութիւնը Աննա Պետրոսեանն է որ կատարած է։

Աննա բեմական խօսքի և դերասանական վարպետութեան դասեր կ'աւանդէ Գեղարուեստի Նոր Դպրոցին մէջ, որուն նպատակն է երեխաներուն տալ գեղագիտական դաստիարակութիւն:

Երբ հարց տրուեցաւ իրեն իր ցանկութիւններու մասին, ան անվարան պատասխանեց, թէ ապագայի համար կը ցանկանայ շատ աւելի սերտ կապեր սփիւռքի և հայրենիքի միջեւ։

Վստահ ենք, որ Աննա Պետրոսեան ընդմիշտ պիտի յառաջդիմէ գեղարուեստի բնագաւառէն ներս և իր անունը յաճախ պիտի կարդանք արուեստի քննադատական յօդուածներու մէջ:

Մեր կողմէ անսահման յաջողութիւններ կը մաղթենք իրեն և կը ցանկանք երկար ու երջանիկ կեանք։

Գահիրէ ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՃԱՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

«ԿԱՐՕՏԻ ԵՐԳ»

Ծով կարօտի խորքին սուզուած՝
Կ'երգեմ, կ'երգեմ այնքա՛ն սրտանց
Չես իմանար ձայնս եղբա՞յր,
Բայց կ'երգեմ մի՛շտ քեզի համար։

Ա՜խ, իմ սիրտն է քեզ կը կանչէ,
Հազարաւոր մղոններէ,
Կ'անցնի անզուսպ բոց կարօտով,
Սարեր, ձորեր, ցամաք ու ծով։

Կուլ կուտան իմ երգս սա՜ղ,
Ցամաքները, ջուրերը պա՛ղ,
Երկինքն անհո՛ւն, լեռներ վե՜հ,
Չեն լսեր ինձ, բայց դուն լսէ՛։

Սիրտս կ'երգէ քեզի համար,
Տրոփիւնովն իր միալար.
Կը սպասեմ ես համբերատար՝
Ե՞րբ պիտի գամ անգին եղբայր:

ԱՆԺԷԼ ՍՐԱՊԵԱՆ
(Չիլինկիրեան)

Փետր. 1971
Ուսթր, Մէս, Մ.Ն.Ա.

Մանրավէպեր

Արիստոտէլ՝ օր մը երբ ողորմութիւն տուաւ չար մարդու մը, բարեկամները ըսին, թէ սխալ ըրաւ: Պէտք չէ որ տար։

Արիստոտէլ պատասխանեց.

— Ողորմութիւնը գէշ նկարագրին չտուի, այլ՝ մարդուն:

* * *

Օր մը հարցուցին Թալէս Միլէսիոսին.

— Ինչո՞ւ չես ամուսնանար:

— Դեռ ատենը չէ՛, պատասխանեց փիլիսոփան:

Այս պատասխանը տալէ չըդադրեցաւ, մինչեւ որ տարիներ ետք՝ երբ նորէն հարցուցին, պատասխանեց.

— Այլեւս անցաւ ատենը։

* * *

Օր մը Բիաս Բրիէնացիին հարցուցին,

— Ո՞վ է ամենէն դժբախտը մարդոց մէջ.

Պատասխանեց.

— Ան՝ որ դժբախտութեան տոկալ չէ սորված։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

Հայաստանի մէջ, բոլորին դէմքերուն վրայ անպայման պիտի նշմարէք հպարտութեան զգացումը, երբ խօսքը դառնայ Մատենադարանի մասին։

Այս հարստութիւնը միայն Հայաստանի հին ձեռագիրները չէ որ կը կազմեն, այլ ան, որ կ'ընդգրկէ Հին և Միջին դարերու պատմութիւնը, փիլիսոփայութիւնը, իրաւաբանութիւնը, թուաբանութիւնը, բժշկութիւնը, գրականութիւնը, ինչպէս նաև օտար հեղինակներու յունարէնով լատիներէնով, արաբերէնով գործեր։

Մատենադարանին մէջ պահպանուած 14.500 ձեռագիրներուն մէջ մեծ է թիւը յատկանշական աղբիւրներու, որոնցմով կարելի է ոչ միայն ուսումնասիրել հայոց պատմութիւնը, այլ հաւասարապէս ծանօթանալ յոյներու, հռովմայեցիներու պատմութիւններուն: Իսկապէս հայերը իրաւունք ունին հպարտանալու Մատենադարանով։

Ձեռագիրները հաւաքուած և պահպանուած են Հայաստանի զանազան վանքերէն, ինչպէս աշխարհի ամենահին քրիստոնէական վանքերէն մէկուն՝ Էջմիածինէն: Պէտք է նշել որ ձեռագիրները լրիւ չեն հաւաքուած։ Հայաստանի պատմութեան փոթորկալի շրջանին, գրադարանները, վանքերը քանդուած են, ձեռագիրներն ալ հաւասարապէս ենթարկուած են խիստ վնասի։ 13րդ դարու պատմաբան Ստեփաննոս Օրփէլեանի վկայութեամբ, 1170 թուականին սելճուքները Բաղաբերդի մէջ այրած են աւելի քան տասը հազար ձեռագիրներ, բայց միւս կողմէ բազմահազար ձեռագիրներ յաղթահարած են պատերազմները, ներխուժումները և հրդեհները։ Անոնցմէ մէկ մասը կը գտնուի ներկայիս զանազան թանգարաններու և վանքերու մէջ, ինչպէս Երուսաղէմի Ս. Յակոբ եկեղեցիին մէջ, որոնցմէ 23 հայկական ձեռագիրներ խորհրդաւոր պայմաններու տակ գողցուած և աճուրդի դրուած էին Լոնտոնի մէջ, բայց շուտով վերադարձուած են։ Ամենէն արժէքաւոր և հարուստ հաւաքածոն կը գտնուի Մատենադարանին մէջ։

Հին յոյն, ասորի և այլ գիտնականներու գործերուն հայերէն թարգմանութիւնները իւրայատուկ տեղ մը կը գրաւեն, երբ Միջնադարեան գիտնականներու գործերը դարերու քմայքին անհետացած են։ Քսան տարիներէ ի վեր հայ գիտնականները շահագրգռուած են 1280ին հայերէնի թարգմանուած Զենոնի գործով։ Հին և Միջնադարեան գրականութիւնը շատ Զենոններ ճանչցած է, սակայն Աթէնքի ստոյիկեան դպրոցի հիմնադիր յոյն փիլիսոփայ Զենոնի գործերէն ոչինչ պահպանուած է։ Որքան մեծ պիտի ըլլայ ուրախութիւնը հայ գիտնականներուն, երբ փաստուի թէ այն թարգմանութիւնը կատարուած է նշանաւոր Զենոնի աշխատութեան բնագիրէն:

Մնացած են միայն Ա. դարու հրեայ Փիլոնի փիլիսոփայութիւնը, Հերմէս Թրիմեժիսթիւսի սահմանումները, հինգերորդ դարու Իրենէի և չորրորդ դարու Ժան Քրիզոսթոմի, հինգերորդ դարու Թիմոթէ Էլուրի գործերուն հայերէն թարգմանութիւնները։

Այսպէս, Մովսէս Խորենացիի հինգերորդ դարու «Հայոց Պատմութիւնը», առաջին պատմական գործն է, որ հանգամանօրէն տուած է ժամանակագրական կարգով 428ի շրջանը։ Այս նոյն գործին մէջ Խորենացին կը պատմէ Հայկի և Բէլի դիւցազներգութիւնը, հայոց իշխան Արա Գեղեցիկի և Ասորեստանի թագուհի Շամիրամի առասպելը։

Մինչև մեր օրերը հասած գործերուն մէջ կը գտնուի նաև եօթերորդ դարու հայ գիտնական՝ Անանիա Շիրակացիի թուաբանական սահմանումներու ձեռագիրը:

Մատենադարանի ձեռագիրներու կից կան բաւական թիւով մանրանկարներ, որոնք գերազանցապէս լաւ պահպանուած են և բնաւ կարիք չկայ վերանորոգելու, կը զարմացնեն դիտողը իրենց խըճողուած զարդարանքով, ձեւի թեթեւութիւնով և գոյներու նըրբութեամբ և այլազանութեամբ։ Բոլոր ձեռագիրներուն մէջ իշխողը կարմիր գոյնն է։ Կարելի եղած է ի յայտ բերել, որ կարմիր ներկը ստացուած է տեսակ մը ճճիէ, որ շատ կը գտնուի որոշ խոտի մը արմատներուն վրայ: Այս ներկը ոսկիէն աւելի թանկ արժած է և եղած է Հայաստանի կարեւոր արտադրութիւններէն մին։

Մատենադարանին մէջ կը գտնուի ամենէն մեծ ձեռագիրը՝ Կղերականներու Ճառընտիրը (1205) որ 32 քիլկմ. կը կշռէ և մէկ կովու մորթ գործածուած է իւրաքանչիւր էջի համար: Անոր կողքին զետեղուած է ամենափոքր ձեռագիրը, օրացոյց մը՝ որ կը կշռէ 19 կրմ.: Անոր մագաղաթը պատրաստուած է նոր ծնած գառնուկի մորթով։ Ասոնց մօտ զետեղուած է սքանչելիօրէն քանդակուած Տիփթիկոն մը, Էջմիածինի Աւետարանը (վեցերորդ դար): Աշխարհի մէջ միայն երեք այդպիսի Տիփթիկոններ կը գտնուին, մին Փարիզի, իսկ միւսը Ռաւեննայի (Իտալիոյ) մէջ:

Մատենադարանը գիրքերու պահեստանոց մը և թանգարան մը չէ միայն, այլ գիտական հաստատութիւն մըն է. Հոն կը գտնուին Մեսրոպ Մաշտոցի անուան ձեռագիրներու ինստիտուտը, կեդրոն մը՝ որ նշանաւոր է համաշխարհային արեւելագիտութեան մէջ:

(Շար. տես. էջ 4)

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

ԿԵՆՁԱՂԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐԷՆ ՏԷՏԷԵԱՆ

Երբ ձեր ինքնաշարժին մէջ տեղ կը գրաւէք և ճամբայ կը հանէք զայն և կը սկսիք սուրալ, սիրամարգի նման մի փքուիք, որովհետև դուք չէք ինքնաշարժին մղիչ ոյժը, այլ պէնզինը և մեքենականութիւնը։ Ինքնաշարժին մղիչ ոյժը պողպատեայ է իսկ ձերը միսէ շինուած է: Եթէ պատահէր որ իշու մը վրայ նստած ըլլայիք, արդեօք կը հպարտանայի՞ք իշուն մղիչ ուժը ըլլալու հաւակնութեամբ։

Ուրեմն ինքնաշարժը վարել, հուժկու ինքնաշարժ մը ըլլալ չի նշանակեր, այլ կը նշանակէ հեծեալ ըլլալ և ոչ Արկատեան երկարականջ սոխակ...

* * *

Նկատենք թէ ձեր տան մէջ ազգական մը կամ բարեկամ մը հիւրընկալած էք, որ կուգայ Արեւելքէն և նոյնիսկ Եւրոպայէն։ Դուք կը գտնուիք Ամերիկայի կամ Գանատայի մէջ իբրև արտագաղթող։ Երբ առաւօտուն ածիլուելու սկսիք ելեքտրական գործիքով մը, փքուելով մի ըսէք ձեր հիւրին.

— Կը տեսնե՞ս. մենք այս կողմերը այսպէս կ'ածիլուինք։ Ցառաջադէմ երկիր ապրիլն ալ ուրիշ բան է։ Դուն դեռ կը շարունակե՞ս մեծ հօրմէդ մնացած սալօրմա ածելիովը ածիլուիլ: Դէմքս օճառելու համար վրձին ալ չեմ գործածեր։ Տե՞ս, թեթեղ տուփին վրայի այս կոճակը կը սեղմեմ, և փը՛շթ, փրփուր օճառը դուրս կը պոռթկայ և դէմքդ կ'օճառէ: Կարծեմ դուն կը շարունակես Նապուլսի մարքա լըւացքի օճառով օճառել դէմքդ:

* * *

Հիւրընկալածներուդ մի ըստիպեր որ անպատճառ խոհանոցդ մտնեն և դարակներուն փարթամութիւնը քննեն։ Մի խօսիր:

— Տե՛ս այս դարակին մէջինները, ի՞նչ չկայ աղբարս, սա քոնսէրվաներուն տուփերը նայէ: Ընտրէ՛ ընտրէ, ուիսքի մը կ'ուզե՞ս, հետը ֆընտըխ ֆըսթըխ, ուզածիդ չափ կայ, ավուճլամիշ ըրէ՞ աղբար, ինչո՞ւ կը քաշուիս: Տունիդ պէս շարժէ։ Տունէդ ալ աւելի, քանի որ տեղւոյդ մէջ չես գտներ ասոնք: Քեզի սպանական գոնեագ մը պիտի խմցնեմ, վրայէն ալ փորթօ մը. մի վախնար, չե՞ս գինովնար, ասոնք քու տեղիդ իսքիրթօները չեն: Վրայէն ժամպոնի կտոր մը պիտի հրամցնեմ: Սա նայէ սա ժամպոնին գոյնը նայէ վարդագոյն, 18 տարու աղջիկի կը նըմանի։ Հոս խոզերուն կերածները քաղաքիդ մէջ մարդերն իսկ չեն գտներ:

* * *

— Հիմա կարգը եկաւ քեզի առաջնորդելու սա անկիւնի սենեակը։ Ասոր այստեղ «Ռեսթ Ռում» կ'ըսեն – սա ինչպէս կ'ըսէք դուք, հա, լոգարան, աղբա՛ր հայերէննիս ալ սկսանք մոռնալ հինգ տարուան մէջ: Մտի՛ր, մտի՛ր, մի՛ քաշուիր: Այս տեսակ լոգարան կարելի է Փալաս օթէլը տեսած ըլլաս, եթէ այդ օթէլին քովէն անցած ես և նեղութիւնդ բռնած է... Հիմա սա կոճակը սեղմէ՛, փը՛շ... ջուրին բոյրը կ'առնե՞ս կոր. վարդաստան դարձաւ լոգարանը, Պարսկաստանի կիւլիստանն ես հիմա. Սպասէ երկրորդ ծորակը բանամ, փը՛շ... խառանֆիլի հոտ մը կ'առնես կոր: Գարանֆիլին ֆիլֆիլին... հիմա հանուէ և լոգանք մը առ։ Ետքը երբ փողոց ելլես, քովէդ անցնող փիլիճները աղաւնիներու պէս կը մարին կ'իյնան, դուն ալ շիշ քէպապի կ'ընես այդ փիլիճները։ Հոս առատ է: Կարծեմ քու երկրիդ մէջ նապաստակին ետևէն վազող որսորդին պէս կնկան ետևէն կը վազէք: Քեզի բան մը ըսե՞մ, սա կնկանդ փէշը քիչ մը կարճեցուր, ծունկին վրայ, ամօթ է, աղէկ մը վեր քաշել պէտք է։ Մի վախնար բան չերեւիր տակէն, հոս մինչև մէջքը հասնող գուլպայ կը հագնին: Կ'երեւի դուք դեռ գուլպային լասթիք կամ ուշխուր կը կապէք:

Այս առտու հապդ առի՞ր. Հապա՞, հոս ամէն առտու հապ կը կլլենք և կը կլլեցնենք մերիններուն:

Դուն կլլէ՛. Երբ տեղդ վերադառնաս, հոն ալ շարունակէ ամերիքանա այս հապերը կըլլեցնել բարեկամներուդ:

Հայտէ երթաս փարով.

Փարայի եթէ պէտք ունենաս, մի քաշուիր, գրէ...

Գանատա

ՊԷՅՐՈՒԹ

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ «ՇԱՔԷ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

Խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ տեղի ունեցաւ «Շաքէ» Մասնաճիւղի շքեղ հանդիսութիւնը՝ քաղաքիս ծանօթ ճաշարաններէն Նասըրի մէջ, 10 Փետրուար, Չորեքշաբթի, կ.ե. ժամը 3ին։

Մասնաւոր հրաւէրներով 200 ընկերուհիներ և բարեկամուհիներ ընդառաջած էին Վարչութեանս կոչին։

Պաշտօնական սեղանին շուրջ տեղ գրաւած էին Գերշ. Տ. Գնէլ Եպիսկոպոս Ճերեճեան, Ընկերներ Աւետիս Տէմիրճեան և Հ. Գանգրունի։

Բարի գալուստի խօսքով ելոյթ ունեցաւ «Շաքէ» Մասնաճիւղի վարչութեան ատենապետուհի և բազմամեայ կրթական մշակ՝ ընկերուհի Ազատուհի Նազարեան։ Ան իր բացման խօսքին մէջ ըսաւ. «Բոլորս ալ համոզուած ենք այն իրողութեան, թէ հայ իգական սեռը պէտք է մտնէ հասարակական աշխատանքի մէջ եւ պէտք է լաւագոյնը ընէ՝ օգտակար հանդիսանալու համար իր պատկանած ընկերութեան։

«Գաղութիս մէջ կան բազմաթիւ կանանց կազմակերպութիւններ, սակայն մեր Կուսակցութիւնը իր հիմնադրութեան օրէն իսկ համոզուած է, ընկերային գործունէութեանց մէջ կանանց աջակցութեան անհրաժեշտութեան եւ իգական սեռին տուած է բոլոր առիթները ու միջոցները լայնօրէն իր բաժինը բերելու գրական, մարզական, գաղափարական, ուսումնական եւ եկեղեցական մարզերու մէջ՝ որպէսզի անոնք օգտակար հանդիսանան Գաղափարին եւ Հայրենիքին։

«Սիրելի ընկերուհիներ, քաջարի Շաքէի անուան տակ աշխատելու սրբազան պարտականութիւնը յանձնուած է ո՛չ միայն «Շաքէ» Մասնաճիւղի անդամներուն, այլ բոլոր հայ իգական սեռին անխտիր ու մեզի կը մնայ գործել այնպէս, որ ըլլանք հերոսուհի Շաքէի արժանաւոր յաջորդները։

«Մարդիկ կան որ կը տեսնեն ու կը հաւատան։ Սակայն Հնչակեան Կուսակցութեան «Շաքէ» Մասնաճիւղը, առանց տեսնելու հաւատացած է եւ առանց ակնկալութեան՝ անշահախնդրօրէն աշխատած է իր լաւագոյնը ընելու՝ օգտակար հանդիսանալու համար Հայրենիքին, ազգին եւ հայապահպանման վսեմ գործին։

«Մեր Պետութիւնը գնահատելով գաղութիս մէջ «Շաքէ»ականներու ազգանուէր գործունէութիւնը, պատուիրակութիւն մը հրաւիրեց Հայրենիք։ Հրաւիրեալներէն՝ ընկերուհի Տիկ. Մարի Ջիլինկիրեանը կը հրաւիրենք, որ հակիրճ կերպով ներկայացնէ մեր Կուսակցութեան ներկայացուցիչներուն ընծայուած պատիւը եւ իր կրած տպաւորութիւնները հայրենիքէն։

Ընկերուհի Մարի Ջիլինկիրեան, այս առթիւ կարդաց հայրենիք իր այցելութենէն կրած

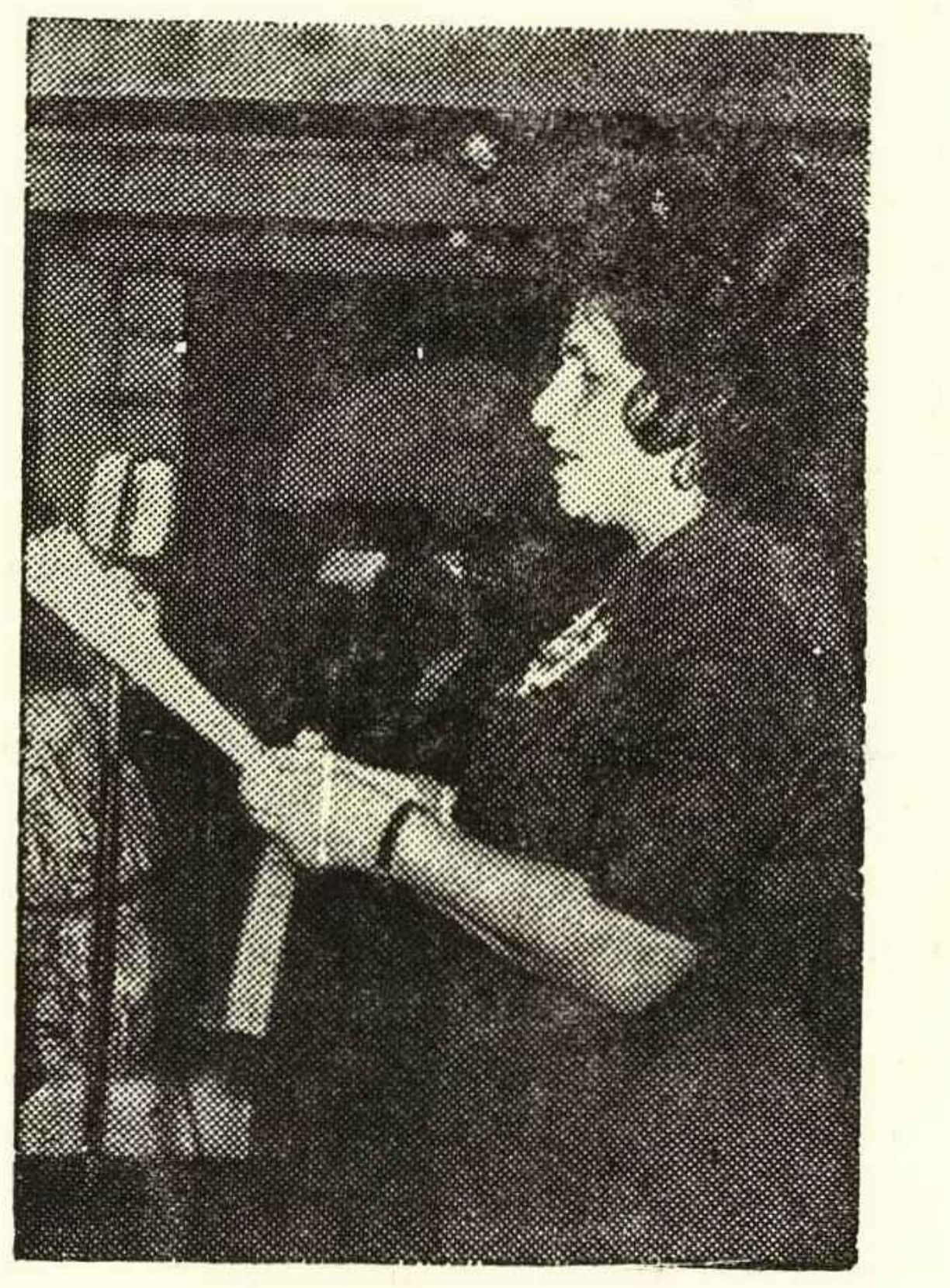

Ընկ. հի Մարօ Ջիլինկիրեան իր ելոյթի պահուն

յուզումնախառն ու խանդավառ հետեւեալ տպաւորութիւնները.

«Այսօր կրկին ուրախութիւնը կ'ունենանք իրարու քով գալով վայելելու մեր աւանդական խրախճանքներէն մին, զոր կ'ուզենք համեմել մեր հայաստանեան տպաւորութիւններով, հաճելին խառնելու համար նաեւ օգտակարը։

«Մեր կազմակերպութիւնը երջանիկ ու հպարտ կը զգայ ինքզինք այն իրողութեամբ, որ 1969ին պատուուեցաւ ու յարգուեցաւ հայրենի մեր կառավարութեան կողմէ, որպէս կազմակերպութիւն մը, որ հայրենիքի կողքին կանգնած է, անոր ո՛չ միայն ուրախ օրերուն, այլ նաեւ ու մանաւանդ անոր սկզբնական տխուր օրերուն, երբ անիկա ունէր բազում դժուարութիւններ յաղթահարելու եւ կերտելու մեր այսօրուան պայծառ ու փառաւոր Երկիրը։

«Պատիւը՝ որ ընծայուեցաւ մեր պատուիրակութեան, ընծայուած էր Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան եւ իր «Շաքէ» Մասնաճիւղին։ Արդար մեր իրաւունքն էր, որ հայրենի մեր կառավարութիւնը ընծայեց մեզի, որուն համար այսօր հրապարակաւ եւ հանդիսաւորապէս շնորհակալութիւն կը յայտնենք ձեր անունով։

«Պատուիրակութիւնը այսօր միայն առիթը կ'ունենայ ձեզի փոխանցելու այն անխառն տպաւորութիւնները՝ զորս կրեց հայրենիք այցելութեան առիթով։

«Երբ օդանաւը Երեւան հասաւ, մենք համբուրեցինք սրբազան այն հողը՝ որ մեր պապերուն արիւնով է շաղախուած։

«Ինչ մեծ երանութիւն էր մեզի համար՝ 600 տարիներու անկախութիւնը կորսնցնելէ ետք, յարութիւն առած մայր հողին վրայ գտնուիլը։

«Այսօր մենք հող, տուն, պետականութիւն, կեանք, պետութիւն եւ պետական լեզու ունինք։

«Քսան օր Հայաստան ապրելէ ետք, ինքզինքս աւելի հպարտ զգացի որ հայ եմ։ Մեր լեզուն պետական լեզու է՝ զոր պարտաւոր են խօսիլ բոլոր անոնք, որոնք կը բնակին մեր սուրբ հողին վրայ։ Նոյնիսկ թուրքերն ու քիւրտերը հայերէն կը խօսին մեր երկրէն ներս։

«Պիտի չ'անդրադառնամ մի առ մի բոլոր այն այցելութիւններուն եւ հրաւէրներուն՝ զոր ընծայեց պետութիւնը մեր պատուիրակութեան։ Ասիկա պիտի պահանջէր երկար ժամանակ, կարելի է նոյնիսկ գիրք մը գրել այդ մասին, որ վեր է իմ ուժերէս...

«Կրնամ վկայել, որ մեր շրջապտոյտի ընթացքին, մեզի հանդէպ ցոյց տրուած ջերմ ընդունելութիւնները կը պարտինք մեր Կուսակցութեան եւ մեր «Շաքէ» մասնաճիւղին, որոնց անունները բացառիկ պատուով ու փառքով յիշուեցան ամէն տեղ։

«Հայֆիլհարմոնիայի մէջ անսամպլը լսեցինք նոր յայտագրով։ Պետական Ակադեմիան ու Համալսարանը, ելեկտրոթեքնիք գործարանը, գոնեագի եւ գինիի շտեմարանը, Սեւանը, Գեղարդը, Գառնին, Խոր Վիրապը, Արտաշատն ու Աշտարակը, Օշականը՝ ուր ծնրադրեցինք ու համբուրեցինք Մաշտոցի գերեզմանը։

«Աջը առինք Ամենայն Հայոց Վեհափառ Վազգէն Ա.ին։ Հոն է որ համբուրեցինք այն սուրբ խաչը՝ որը համբուրած էին Քսաններն անմահ, կախաղան բարձրանալէ առաջ։

«Տեսանք Սարտարապատը, ուր Պանդուխտ իր մշեցի հնչակեաններով հարուածը իջեցուց Վեհիպ փաշայի թուրք ուժերուն դէմ...

«Կարելի չէ մոռնալ Մշակութային Կապի կանանց յանձնախումբին մեզի ի պատիւ տուած ընդունելութիւնը։»

Ընկերուհին իր խանդավառ խօսքերը վերջացուց կեցցէ՛ գոչելով ի պատիւ հայրենիքին և «Շաքէ» մասնաճիւղին։

Խօսք տրուեցաւ արձակագիր Ընկեր Հ. Գանգրունիին.–

Ստորև հատուածներ.–

«Հնչակեան Կուսակցութիւնը երբ հիմնադրուեցաւ խումբ մը Կովկասահայ համալսարանական երիտասարդներու կողմէ Ժընեւի մէջ, այդ հիմնադիրներուն մէջ կը գտնուէր նաեւ անզուգական Մարօ Վարդանեան՝ որ յետոյ պիտի դառնար Աւետիս Նազարբէկեանի կինը։

«Մարօ Նազարբէկ մինչեւ իր կեանքին վերջն ալ հաւատարիմ մնաց իր երդումին եւ գործեց։ Զինք կը տեսնենք Գում-Գափուի մէջ, Պաքուի ու Թիֆլիսի ցոյցերուն, ընդյատակեայ պրոշիւրներ եւ կոչեր հրատարակողի, Սիպերիա աքսորուած դիմացող յեղափոխականուհիի դերով, մինչեւ

(Շար. տես էջ 5)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՈՅԱԿԱՊ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ինստիտուտը շինուած է պազալթէ և հաստատուած պազալթէ ժայռի վրայ, շրջապատուած է այգիով։ Երկու կողմերը նշանաւոր պատմաբաններու արձաններով, լայն և հսկայ աստիճաններ կ'առաջնորդեն դէպի մուտքը։

Բազմաթիւ երկիրներու գիտնականներ – ինչպէս Մեծն Բրիտանիա– կը հետաքրքրուին Ինստիտուտի աշխատանքներով և ձեռագիրներով։ Կը նամակակցին հայ գիտնականներուն հետ և Հայաստան կու գան միեւնոյն ատեն։ Անցեալ տարի հոն աշխատեցաւ Լոնտոնի համալսարանի արեւելագիտական բաժնի աշխատակից անգլիացի հանրածանօթ արեւելագէտ՝ Փրոֆ. Տէյվիտ Լանկը։

Տէյվիտ Լանկ, Ինէսքոյի պահանջքով, իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ համաշխարհային արուեստի պատմութեան ստեղծումին։ Ինք պիտի ներկայացնէ Հայաստանի Հին և Միջնադարեան Պատմութիւնը։ Իրմէ առաջ, Լոնտոնի նոյն դպրոցի աշխատակից Փրոֆ. Շառլ Տուսէր այցելած էր Մատենադարանը։ Ան անգլերէնի թարգմանած էր Մովսէս Կաղանկատուացիի, «Կովկասեան Ալպանիոյ պատմութիւնը» (Կովկասեան Ալպանիոյ ժողովուրդը որ կորսուած է, բնաւ կապ չունի Պալքանեան Ալպանիոյ հետ)։

Մատենադարանի գիտնականներու աշխատանքներուն տարողութիւնը կ'անցնի Հայաստանի պատմութեան սահմանները և կարծուածէն աւելի մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ։

ՏԻՄԻԹՐԻ ԱՐՏԱՄԱԴՍԲԻ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՒԱԳԵԱՆԻ ՀԵՏ ԻՐ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՄԱՍԻՆ

Վերջերս «Սփորթուլ» թերթը հրատարակեց լուր մը, որով կը հաղորդուէր Գրիգոր Աւագեանի ընտրութիւնը Պելճիքայի Պասքէթ մարզիչներու Միջազգային Ընկերակցութեան մէջ։ Այս առթիւ, խնդրեցինք մարզիչ Գ. Աւագեանէն մեզի ներկայացնել իր մարզական կեանքի գլխաւոր հանգրուանները։

— Նախ շնորհաւորելով ձեզ ձեր նոր հանգամանքին համար, կը խնդրեմ որ մեզի ըսէք, թէ ինչ բանի կը պարտիք ձեր ընտրութիւնը իբրև պատուոյ անդամ պելճիքական ընկերակցութեան։

— Պասքէթի Եւրոպական Ախոյեանութեանց ընթացքին որոնք տեղի ունեցան Հոլանտայի մէջ, տեսակցութիւն մը ունեցայ պելճիքացիներու հետ, խաղացողներու հոգեբանական պատրաստութեան մասին։ Անոնք այնքան շահագրգռուեցան իմ յայտնած գաղափարներովս, որ հրատարակեցին իմ այս մասին գրած մէկ յօդուածս Միջազգային Ընկերակցութեան պարբերաթերթին մէջ եւ միեւնոյն ժամանակ զիս ընդունեցին սոյն ընկերակցութեան մէջ։

— Հիմա վերադառնանք սկզբնաւորութեան։ Ե՞րբ սկսաք մարզանքով զբաղիլ։

— Պասքէթ կը խաղամ 1936էն ի վեր, երբ զիս նշմարեց — հաւանաբար հասակիս պատճառով — ալբերիզմի դաշտին վրայ Հայ Մարմնամարզ խումբին մարզիչը։ Հայ Մարմնամարզի մէջ խաղացի մինչեւ 1941, երբ ակումբը զիս ղրկեց «Վիթորուլ Տաչիա» ակումբը, որպէսզի աւելի զարգացնեմ կարելիութիւններս։ Հոս, տարիէ տարի շահեցանք ազգային ախոյեանութիւնը մինչեւ 1947, երբ մարզիչ նշանակուեցայ «Կոտիանու» խումբին։

— Ուրեմն, այդ վայրկեանէն ձեր խաղացողի հանգամանքէն անցաք մարզիչի դերին։ Ի՞նչ խումբեր մարզեցիք։

— 1949ին «Կոտիանու»էն անցայ «Տինամօ» խումբին, որուն հետ չորս անգամ շահեցանք երկրին ախոյեանութիւնը։ Միաժամանակ կը մարզէի նաեւ «Բոնսթրուքթորուլ»ի աղջկանց խումբը, որ, նմանապէս, երեք անգամ ախոյեանութիւն շահեցաւ։ Անկէ յետոյ, 1957ին, անցայ «Փրոկրեսուլ» աղջըկանց խումբին, որմէ յետոյ 1968ին անցայ «Ռափիտ» խումբին։

— Գործեցի՞ք նաև իբր դատաւոր։

— Դատաւոր դարձայ 1938ին, երբ Հայ Մարմնամարզ խումբին մէջ էի, իսկ 1950ին ստացայ միջազգային դատաւորի տիտղոսը, երբ արդէն տարի մը առաջ, այս հանգամանքով գործած էի Պուտափեշտի Երիտասարդութեան Համաշխարհային Փառատօնին առթիւ։ Իբրեւ դատաւոր իմ վարած ամենէն կարեւոր մրցումներէն կրնամ յիշատակել Պուտափեշտի Եւրոպայի իգական ախոյեանութեանց վերջնա-

ԳՐԻԳՈՐ ԱՒԱԳԵԱՆ

կան մրցումը 1950ին։ Պուքրէշի Երիտասարդութեան Համաշխարհային Փառատօնի միջոցին, Սովետական Միութիւն — Պուլկարիա (մանչերու) վերջնական մրցումը 1953ին, իսկ 1968ին Ռումանիա — Հայաստան (մանչերու) բարեկամական մրցումը Երեւանի մէջ։ 1948—1952 շրջանին, կատարելագործման դասաւանդութիւններ ըրի պասքէթի դատաւորներու համար, որոնցմէ ոմանք ներկայիս ամենալաւ դատաւորները կը համարուին։

— Ի՞նչ պատգամ կը նախատեսէք ռումանական պասքէթին։

— Վերջին տարիներու ընթացքին, մեր պասքէթը շատ առաջդիմեց։ Ես 1952ին առաջին անգամ ըլլալով ներմուծեցի «մարդ մարդու դէմ»ի պաշտպանողական ձեւը, որ յետոյ Ֆետերացիան պարտադիր հռչակեց։ Պատրաստելով մէկ քանի արժէքաւոր խաղացողներ եւ յետոյ, գործելով Ֆետերացիայի մէջ, կը կարծեմ որ ռումանական պասքէթը պիտի կարենայ ինքզինքը պարտադրել 2 տարի յետոյ։ Ազգային խումբին համար այժմէն իսկ կը պատրաստուի նոր սերունդ մը, 1,92 մեթր միջին հասակով, կայտառ եւ ի գործ դնելով արդիական ազդու ճնշումի սիսթեմը։

«Նոր կեանք» Ս. ՍԱՐԳԻՍ

ԿՈՉ ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒ

Ռոտոսթոյի «Յուշամատեան»ի տպագրական աշխատութիւնները սկսած են արդէն, հեղինակութեամբ՝ Սոֆիաբնակ հայրենակից Սարգիս Փաշաճեանի։

Այս առթիւ կոչ կ'ուղղեմ հայրենակիցներուս, որ բարի ըլլան անպայման մեզի տրամադրելու պատմական նկարներ և նշանաւոր անձնաւորութիւններու կենսագրականներ, որոնք որեւէ կապակցութիւն ունին Ռոտոսթոյի հայութեան հետ և որոնց պարագաներուն հետ հեղինակը չէ կրցած թղթակցութիւն ունենալ։

Նկատելով որ մեր հայրենակիցը այս գործը պատրաստելէ յետոյ մեզի տրամադրած է՝ զայն հրատարակելու համար և տրամադիր է յաւելումներ ալ ընելու, կը խնդրեմ բոլոր ռոտոսթոցիներէն ընդառաջել այս կոչին և սատարել՝ գործնական և նիւթական օժանդակութեամբ։

Նուիրատուներուն անունները պիտի արձանագրուին «Յուշամատեան»ի սատարողներու ցանկին մէջ։

Դրամական առաքումներու համար գրել «Ի Նպաստ Յուշամատեանի» հետեւեալ հասցէին.

Տէտէեան, 12, Ռիւ տէ Մարէ, Վիրոֆլէ (Իւոլին)

Կանխայայտ շնորհակալութիւններով՝

ԳԵՂՈՒՀԻ ՏԷՏԷԵԱՆ

(Դուստրը Տէր Բարթող Ա. քհնյ. Թագըմճեանի)

Փարիզ, Փետրուար 1971

Ծանօթ.– Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել։

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱՒ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

Քրիստոնեայ աշխարհն ու եկեղեցին ցնծութեան մէջ են, քանզի իրենց հաւատոյ վէմը – Տէրն ու Փրկիչը – յարութիւն է առեր մեռելներէն։

Զանգերու ուրախ ղօղանջով եւ լուսաւոր տաճարներու մէջ աղօթքով վերացած ժողովուրդը, միացած հոգեւոր եւ դպրաց դասերուն, իր ուրախութիւնն ու երախտիքը կը յայտնէ սաղմոսերգելով՝

«Օրհնեցէ՛ք, գովեցէ՛ք, եւ բարձր արարէք զՆԱ յաւիտեանս»։

Աստուած որ աշխարհի սկիզբն ու վախճանն է, ստեղծելով մարդէակը իբր իր անձին կերպարը, խոստացած էր Նոյին՝ խաղաղութիւն, Մովսէսին՝ ինքնագիտակցութիւն շնորհել մարդկանց, իսկ իր Միածին Որդւոյն, Յիսուսի Քրիստոսի երկիր առաքմամբ ու անոր բերանով՝ յաւիտենական կեանք, Սէր եւ Արդարութիւն։

Աստուած իր այդ կամքը մարդոց յայտնած էր Ս. Գրոց եւ Մարգարէներու բերնով։

Կ՚ըսուէր՝ – Օրը պիտի գայ, երբ Աստուած իր Միածին Որդին՝ Յիսուս (Մեսիան) պիտի աշխարհ առաքէ, Իսրայէլի որդւոց հոգւոյ ի փրկութիւն։

Բայց աւա՜ղ, զինք պիտի չճանչնան, մեղքի տիղմի ովկիանին մէջ ընկղմած, Ադամի այդ հողանիւթեայ որդիները զինք պիտի մերժեն ընդունիլ։

Սնած ըլլալով հողէն եւ տիրապետուած նիւթէն, այդ ընչաքաղցները, զինք պիտի հալածեն, չարչարեն, խաչեն ու թաղեն։

Բայց յետ երեքօրեայ մահէ, մեռելներէն Յարութիւն պիտի առնէ։

Եւ իբր վկայութիւն սաղմոսերգուն կ՚երգէ գոչելով՝ «Մահուամբ զմահ կոխեաց եւ յարութեամբն իւրով, մեզ կեանս պարգեւեաց։ Նմա փառք յաւիտեանս ամէն»։

Քրիստոս, որ մենք կը կոչենք Աստուծոյ Որդի եւ Սիրոյ ու Լուսոյ Աղբիւր, աշխարհ եկաւ ի փրկութիւն հոգւոց եւ մարմնոց որդւոցն Իսրայէլի։

Բայց դժբաղդաբար զինքը չի կրցան ճանչնալ ու իր ձայնին անսալով Անոր փրկութեան ուղիին հետեւիլ, որովհետեւ այնչափ ապականած էր մտքերնին, փճացած հոգիներնին ու մարմիննին նեխած՝ որ ոչ կը տեսնէին, ոչ կը լսէին եւ ոչ ալ կ՚ըմբռնէին։

Քրիստոս ըսած է. «Ինչ որ ես կուտամ է յանուն Հօր Իմոյ եւ ինչ որ Հայրն Իմ տայ նոյնն է, քանզի Ես եւ Հայրն Իմ մէկ ԵՆՔ»։

Քրիստոս որ Սէրն ու Ճշմարտութիւնն է, իր գալստեամբ աշխարհ, ծագեցուց արեգակն արդարութեան, իսկ մեռելներէն յարութիւն առնելով յաւերժացուց զայն։

Քրիստոս որ համակ սէր եւ շնորհաց Բաշխիչ է, եկաւ աշխարհ, որ ժողովուրդը չհետեւի ամբարիշտներու խորհուրդին, որ չ՚ընթանայ մեղաւորներու ճանապարհէն եւ չի նստի ժանտեալ աթոռին։

Այլ թօթափելով իր վրայէն մեղքն ու կեղծիքը, զգենու ճշմարտախօսութեան եւ սիրոյ պատմուճանը եւ հետեւի երկնաւոր Հօր պատուիրաններուն ու ստանայ երկնային շնորհներուն հետ նաեւ յաւիտենական կեանքը։

Երանի անոնց՝ որ կոյր են եւ զինք կը տեսնեն, որ խուլ են՝ եւ զինք կը լսեն, որ համր են՝ բայց իր անունը կը բարբառեն։

Իսկ վա՜յ անոնց, որ զինք կը տեսնեն, կը լսեն եւ կը խօսին, բայց իր պատուիրանները չեն գործադրեր, ահա անոնք են որ անարժան պիտի ըլլան երկնային եւ յաւիտենական կեանքին։

Օրինակ՝ միշտ բացառութիւնները յարգելով, կան հոգեւորականներ, որ նիւթին ետեւէն կը վազեն, եւ կան իշխանաւորներ ալ, որ աթոռակալութեան մոլուցքին են բռնուած։

Ահա վերը մեր նշած սաղմոսը՝ այդպիսիներուն է ուղղուած։

Քրիստոս Որդին Աստուծոյ՝ գիտնալով զայդ եւ բաղձալով մարդկութիւնը փրկել, իր աշակերտները յետ յարութեան, ի Գալիլեայ, լերան վրայ հաւաքելով իր պատուէրներն տուաւ՝ հրահանգելով անոնց որ երթան եւ տարածեն յանուն Հօր, Իր եւ Ս. Հոգւոյն երկնաւոր Հօր Սէրն ու Երկիւղը, աշխարհով մէկ սփռել մարդկութիւնը ի կարգ հրաւիրելով, եւ ըսաւ.

«Գնացէ՛ք այսուհետեւ՝ աշակերտեցէ՛ք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցէ՛ք զնոսա յանուն Հօր՝ եւ Որդւոյ՝ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։

«Ուսուցէ՛ք նոցա պահել զամենայն՝ զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ, եւ ահաւասիկ Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչեւ ի կատարածն աշխարհի»։

Աղեքսանդրիա 1 - 4 - 1971

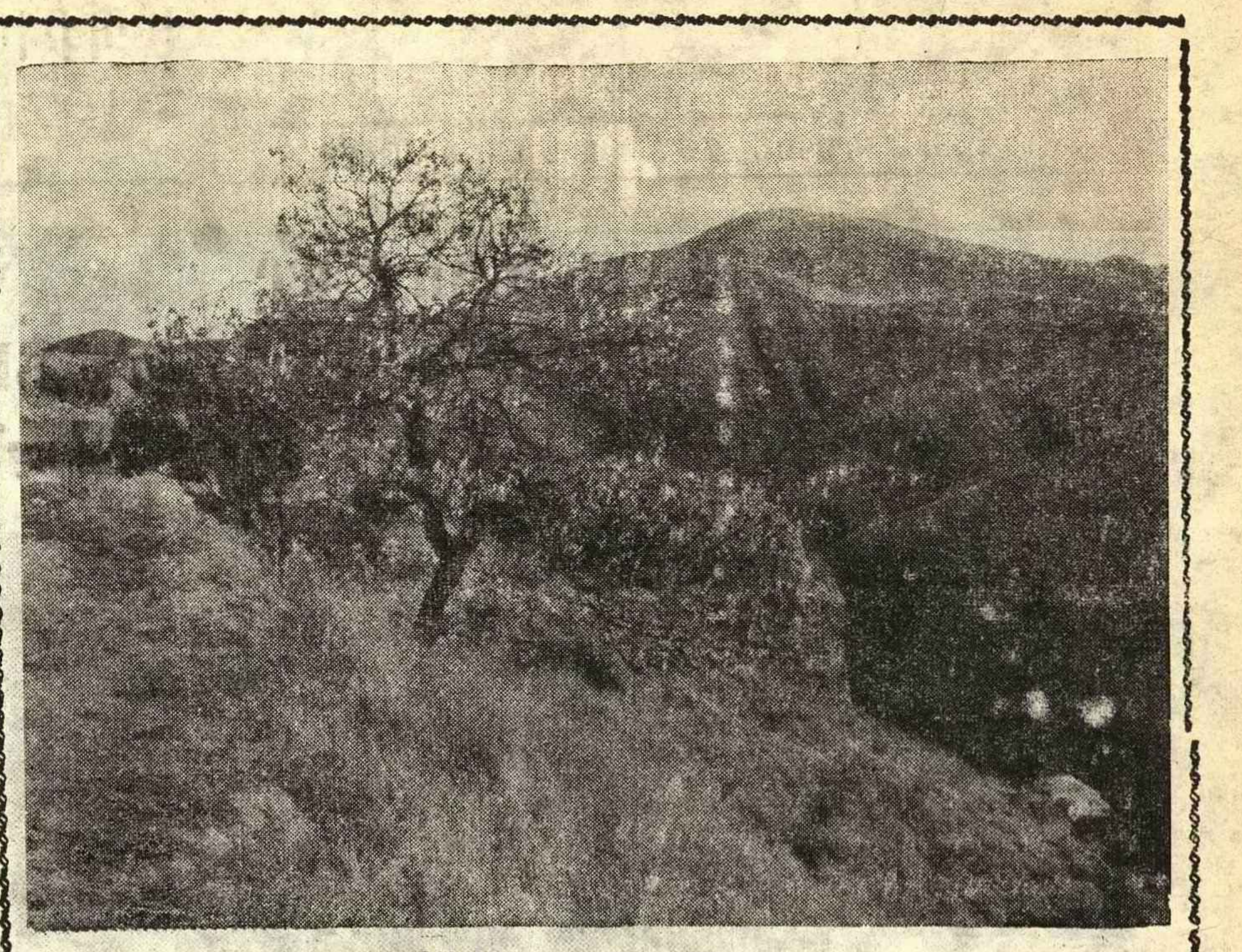

ՀԱՅՐԵՆԻ ԳԱՐՈՒՆԸ

ԱԶՆԱՒՈՒՐ՝ ԱԶՆԱՒՈՒՐԻ ԿՈՂՄԷ

Ֆրանսայի եւ շատ մը օտար երկիրներու՝ ինչպէս նաեւ բոլոր հայերուն համար Շառլ Ազնաւուր ծանօթ էր անցեալին, իբր պարի երգերու գոմփոզիթէօր յետոյ իբր երգիչ եւ Ֆիլմերու դերասան, իսկ այսօր բոլորին համար նորութիւն մը եղաւ երեւան գալով իբր արձակագիր, հրատարակելով իր կեանքի առաջին մասի յիշատակները, «Ազնաւուր՝ Ազնաւուրի կողմէ» հատորը։

Երեք հարիւր տասնմէկ էջերը մէկ անգամէն կը կարդացուին։ Գրուած են սրամիտ, հետաքրքիր եւ հաճելի լեզուով։

Ազնաւուր հետեւելով իր երգած երգերուն նիւթերուն օրինակին, որոնք իր սեփական կեանքի դրուագներ են, գրած է գիրքը, սկսելով նկարագրել պատերազմի Ռեզիստանսի շրջանէն, օտարութեան մէջ հայ ընտանիքի մը (իր ծնողները) դժնդակ կեանքը, ինչպէս նաեւ հայ ծնունդով Ֆրանսացի երիտասարդի մը արուեստագէտի յոյսերը կամ հիասթափութիւնները, դժուարութիւնները, սխալները մինչեւ իսկական յաջողութեան առաջին երեկոյթը՝ որ տեղի ունեցաւ 1960ին, նախկին «Ալհամպրա» սրահին մէջ։

Ազնաւուր ոչ մէկ առիթ կը կորսնցնէ յայտնելու համար իր ծնողներուն սէրը, իր անկեղծ հաւատարմութիւնը հայկական սովորութիւններուն եւ ինքզինքը հայ զգալու։

Վերջակէտ մը դնելով իր գիրքին, վերջակէտ մըն ալ դրած է իր անցեալի դժուար եւ տխուր տարիներուն, որոնց փորձառութիւնը մեծապէս օժանդակ կ՚ըլլայ իր ներկայ եւ ապագայ կեանքին։

(Շար. տես. էջ 6)

ԵՐԵՒԱՆԻ ՌԱՍՏԻՈԿԱՅԱՆԸ

Ամէն օր ունկնդրեցէք եւ հետեւեցէք Երեւանի ռատիոկայանի յայտագիրին, կարճ ալիք 41, առաւօտեան ժամը 6էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 12։

Ս. Դ. ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ «ԾԱՔԷ» ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Լիպիա Մուրատին այցելողի եւ անոր փախուստը կազմակերպողներու մէջ Կիլիկիա եւ Ռուսաստան, Կովկաս եւ արտասահման···1924ին Մարոն Թիֆլիսի մէջ Կեդրոնի անդամ էր եւ սերտ կապեր ունէր Պետական ամենէն պատասխանատու պետերուն հետ··· Մինչեւ որ 30-ական թուականներուն մահացաւ Լենինկրատի մէջ։

Ուրիշ պայծառ դէմք մըն էր Գրզոյի կինը՝ ընկերուհի Շաքէն, որ 1894ի Սասնոյ Ա. ապստամբութեան, Մուրատի եւ ամուսնոյն կողքին պայքար կը մղէր ու անոնց համար չէ՞ր որ երգուեցաւ «*Հայ աղջիկներ առէք վառօդ ու կապար, լցրէք դատարկ փամփուշտները չարաչար*» եւ «Շաքէ»ներուն համար էր, որ երգուեցաւ «*Իսկ դուք կանայք փափկասուն, առէք սուր եւ հրացան, խրախուսեցէք հայ քաջեր, ազատենք մեր հայրենիք, Ձեր կանացի արիւնով*»: Չէ՞ որ «Շաքէ»ները նախընտրեցին մահը, քան յանձնուիլը վատ թշնամիին:

«Երբ Հնչակեան Կուսակցութիւնը 30 հազար իր Թրքահայաստանի մէջ գործող շարքայիններով եւ 100 հազարաւոր իր համակիրներով կրակի առաջին գիծերուն վրայ մարտեր մղելով, Քէօսքէննէի մէջ Իթթիհատի սեւ ծրագիրը կերտողներուն դէմ պատուհասումը արդար կը նկատէր ու կոչ կ՚ուղղէր արտասահմանի իր բոլոր մասնաճիւղերուն, որպէսզի կազմակերպուին եւ կազմակերպեն խումբեր՝ վերահաս վտանգին դէմ դնելու համար, այդ բոլոր պայքարներուն մէջ ներկայ էին «Շաքէ»ներն ու «Մարօ»ները, հերոսներու կողքին, երբ կախաղաններու վրայէն Նոյեմբերեան Արեւի լոյսին հաւատքով մեր խիզախները իրենց աչքերը կը փակէին։

«1920էն ետք, Կիլիկիոյ, Փոքր Հայքի ու Մեծ Հայքի հայութիւնը գրուեցաւ եւ աստանդականի ցուպը ձեռքին շրջեցաւ քաղաքներու եւ գաղութներու մէջ, ու կրկին հայ կինը, հայ գաղափարականուէր քոյրը, պատնէշի վրայ մնաց եւ պիտի մնայ այսուհետեւ ալ: Մի մոռնաք որ արեան գնով պատսպարուեցաւ մեր եկեղեցւոյ միասնութիւնը այս ափերուն վրայ եւ «Շաքէ»ներն ու «Մարօ»ները խրախուսեցին իրենց ամուսինները ու զաւակները՝ որպէսզի պաշտպանեն մեր զոյգ հայրենիքներու դրօշները՝ օտար մեքենայութեան դէմ։

«Նոյնպիսի աշխատանքի, կազմակերպուած գործի շրջանն է այսօր ալ, եւ արտագաղթի դէմ, ներգաղթի համար, օտար այլասերումի դէմ պայքարելու համար, հայ ժողովուրդը պէտք ունի իր հարազատ դուստրերուն օժանդակութեան»:

Ապա Սրբազանը խօսքի հրաւիրեց առաջ՝ օրուան հանդիսութիւնը վարող Ընկերուհի Ա. Նազարեան աւելցուց

Գերշ. Գնէլ Ս. Եպս. Ճերեճեան, Հարաւային Ամերիկայէն իր բերած՝ շրջանի Հնչակեանութեան Կանանց բաժնի յուշադրօշը, իր պաշտօնական խօսքը ըսելէ ետք, հանդիսաւորապէս կը յանձնէ Պէյրութի Հնչակեանութեան «Շաքէ» Կանանց Մասնաճիւղի պատասխանատուներուն։
Սրբազան Հօր աջին կը տեսնուին ընկ. Աւետիս Տէմիրճեան եւ ընկերուհի Մարօ Զիլինկիրեան, իսկ ձախին՝ ընկերուհի Ազատուհի Նազարեան։

Ամբողջ օրը տեւող կատաղի կռիւներէն ետք, Շաքէ իր հրացանին ու մանկիկին հետ լեռ կը բարձրանայ։ Լուսաբացին ժայռի մը վրայ նստած երբ մխացող սրտով կը դիտէ փլատակներու տակ մխացող գիւղը, մտքով կ՚որոնէ ապահով տեղ մը, գրկին մէջ անխռով քնացող մանչուկին համար, կը տեսնէ յանկարծ զազանաբարոյ թուրքերը՝ որոնք իր կողմը կ՚ուղղուին, մանկիկը կը դնէ գետին, կը բարձրացնէ հրացանը, որ իր անբաժան ընկերն էր, ու կը կրակէ։ Թշնամիներէն մին կ՚իյնայ, քիչ ետք երկրորդ մը, մնացած երեքը հետզհետէ կը մօտենան երիտասարդ հայուհիին: ՚Ան առանց վարանելու, դատարկ հրացանը ուսին, մանչուկը պինդ սեղմած կը բացականչէ. «Ո՛չ, պիտի չբռնէք, որ անոնք ողջ ողջ բռնեն զիս, բռնաբարեն իմ հոգեհատորս» կ՚ըսէ ու կը զահավիժի անդունդն ի վար։

Ապա խօսք առաւ հայ եկեղեցւոյ միասնականութեան անխոնջ պաշտպան՝ Գերշ. Տ. Գնէլ Եպիսկ. Ճերեճեան:

Ստորեւ հատուածներ իր ճառէն։

«Արդարեւ յուզուեցայ անոր համար, որ շատ մը կանանց կազմակերպութեանց մէջ գտնուած եմ, խօսած կամ նախագահած, սակայն այսպիսի յուզիչ հաւաքոյթի մը ներկայ չեմ եղած··· յուզուեցայ, արցունք կը տեսնէք աչքերուս մէջ։ Հարաւային Ամերիկա շրջագայութեանս ընթացքին, սիրելի Յարութիւն Կուժունին անբաժանելի ընկերս եղաւ 1967ին՝ Պրազիլ, Արժանթին, Ուրուկուէյ։ Մոնթեվիտէոյի մէջ «Շաքէ»ականներ՝ օդանաւակայանէն երբ վար իջանք, հնչակեան երգերով մեզ դիմաւորեցին։

Իրենց «Հայաստան» ակումբը մնացինք։ Այդ երջանիկ աղջիկները՝ համալսարանական աղջիկները, մեզի փաստեցին, թէ հնչակեան գաղափարն անմահ է։ Անոնք թէեւ պարտականութիւն տուին երեք հատ դրօշներ յանձնելու։ Այսօր առիթը կ՚ունենամ, այս փառաւոր հանդիսութեան, ձեզի յանձնելու այն դրօշը՝ զոր ամբողջ չորս տարի զուրգուրանքով մօտս պահեցի, աղօթքով ու յուզումով: Զայն կը յանձնեմ ներքին դիւանի պատասխանատու եւ Հնչակեան Կուսակցութեան փոխ ընդհ. քարտուղար սիրելի Աւետիս Տէմիրճեանին։ Առիթը պիտի ունենամ Կուսակցութեան մէկ այլ հանդիսութեան, միւս դրօշներն ալ յանձնելու՝ Վարիչ Մարմնի որոշումով:

«Պուէնոս Այրէսի մէջ «Մարօ»յականներուն սորվեցուցինք «Տու՛ր ձեռքդ ընկեր»ը... Յարութիւն Կուժունին բառերը, իսկ ես՝ եղանակը, ու մենք այդ երգով զիրար կը բարեւէինք։ Ու Միութեաններու տան մէջ՝ թրքական դեսպանատան դիմաց, մենք երգեցինք այդ երգերը՝ հնչակեան երգերը։ Դու՛ք «Շաքէ»ականներ, բարձր մնացէ՛ք, ձեր աչքին առջեւ դրէք սոյն դրօշը, թո՛ղ ապրի «Շաքէն» ձեր սրտերուն մէջ»։

Ապա Սրբազանը դրօշը յանձնեց ընկ. Աւետիս Տէմիրճեանին, ներկաներուն բուռն ծափահարութեանց ներքեւ։

Գեղարուեստական բաժնին գլխաւոր մասը կը կազմէր աշուղական երգերու մեկնաբան, պէյրութահայութեան ծանօթ եւ սիրուած երգիչ՝ Լեւոն Գաթըրճեանն ու իր նուագախումբը, որոնք իրենց հայաշունչ երգերով փայլ տուին հաւաքոյթին։ Եղաւ նաեւ արտասանութիւն՝ Օր. Ն. Կարիկեանի կողմէ։

Տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւն եւ թեթեւ ճաշի սպասարկութիւն։

Ներկաները խիստ գոհ մեկնեցան, ըմբոշխնելէ ետք հայկական պարերը, մենապարերը, երգերն ու բանախօսութիւնները։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
8 ԱՊՐԻԼ 1971

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՆԿԱՐ ՄԸ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ «ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՕՐ»ՈՒԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԵՆԷՆ

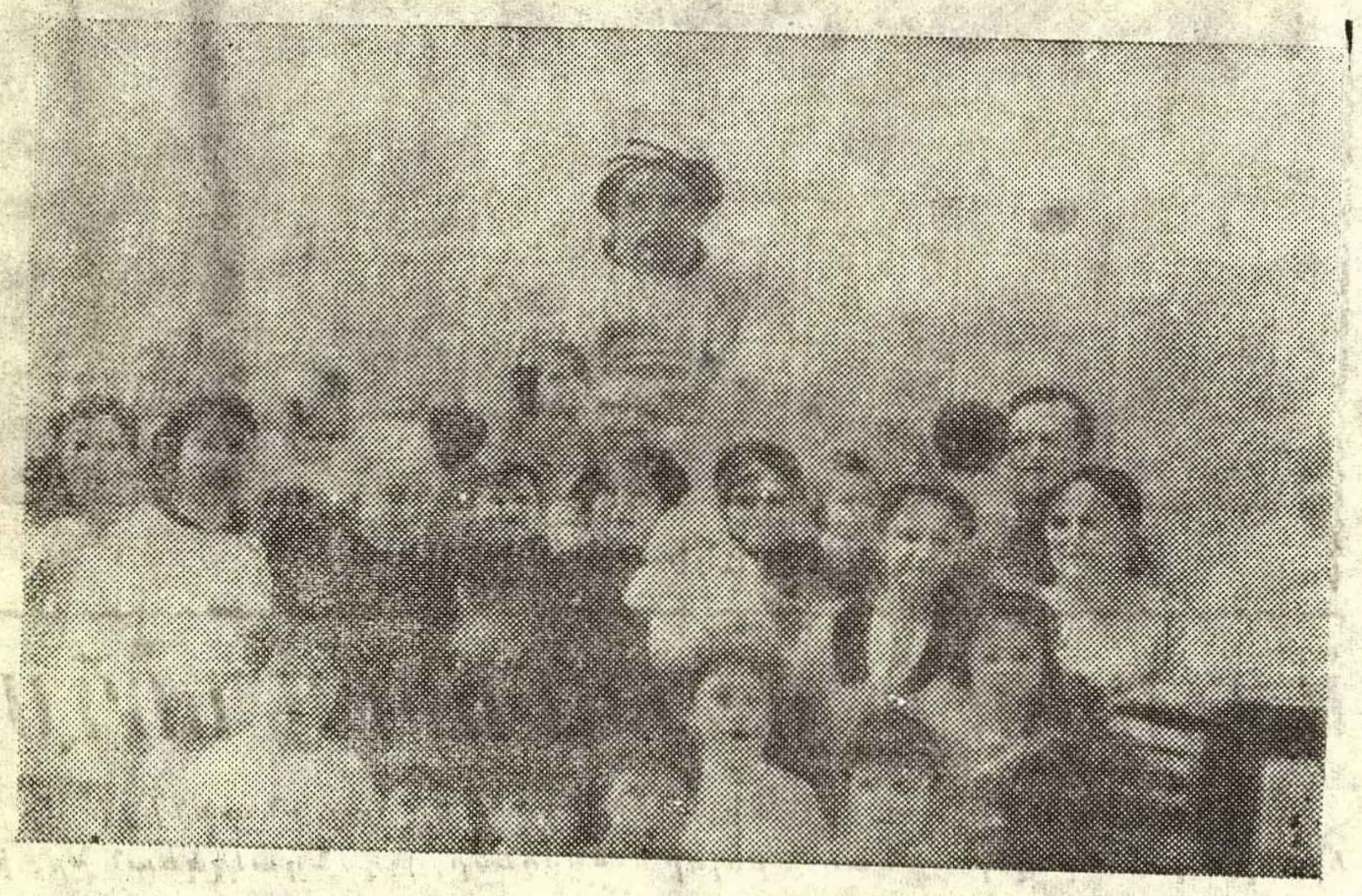

Կիրակի 28 Մարտին, առաւօտուն, Ս. Պատարագէն ետք, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Ծնողաց-Ուսուցիչ Միութեան կազմակերպած «Ընտանիքի Օր»ուան ընթացքին՝ մատաղ փոքրիկները (որոնք գալիք տարիներուն վարժարանին պիտի աշակերտին), մեծ հիմնադիրի կիսանդրիին շուրջ, օրուան նախագահ՝ բազմամեայ ուսուցչուհի եւ մեծ-մայր Տիկ. Աշխէն Զաքարեանի հետ լուսանկարուած։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆԸ

Կիրակի, 4 Ապրիլ 1971, կ.ե. ժամը 7ին, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահը ժամադրավայրը հանդիսացաւ եգիպտահայ երիտասարդութեան եւ ծնողներու, որոնք, սովորութիւն ըրած են ամէն տարի Ծաղկազարդի Կիրակիի երեկոյեան մասնակցիլ Ծաղկատօնի մը։

Կազմակերպուած սրահի Հ.Մ.Մ.ի եւ «Նոր Սերունդ» մշակութային մարմին կողմէ, այս «Ծաղկատօն»ին իրենց մասնակցութիւնը բերին Գահիրէի հետեւեալ հայկական ակումբներու եւ միութեանց երիտասարդական մարմինները. Հ.Գ. Միութիւն, Հ.Մ.Ը.Մ., Կոկանեան Սրահ, Հայ Կաթողիկէ Համայնքի Ս. Թերեզայ, Հ.Բ.Ը.Մ.-Նուպարի հետազօտիչներ, եւ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի Արենոյշներ։

Այս առթիւ սրահը գեղեցկօրէն զարդարուած էր։ Հայաստանի դրօշին գոյներովը պատուած էր ամբողջ առաստաղը։ Բեմը նոյնպէս ճաշակաւոր ձեւով յարդարուած ու պճնուած էր։

Հանդէսին բացման խօսքը ըրաւ «Նոր Սերունդ»ի գործօն անդամուհի՝ ընկերուհի Մայտա Գալաճեան։ Ապա գործադրուեցաւ գեղարուեստական գեղեցիկ յայտագիր մը՝ բաղկացած արտասանութիւններէ, մեներգներէ, նուագէ եւ ազգային պարերէ, որոնց մէջ բաժին բերին մասնակցող միութեանց երկսեռ անդամները։

«Ծաղկատօն»ին առթիւ հայ երիտասարդութեան ուղղեալ իր խօսքը ըրաւ Հայկական Ընթերցասրահի նախագահ՝ ընկեր Սարգիս Գալաճեան։

Այս «Ծաղկատօն»ին մասին մանրամասնօրէն պիտի անդրադառնանք մեր յաջորդ թիւով։

Զ. Գ.

ՓՐՈՖ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԱՅՐՈՒՄԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ստուար թիւով երկսեռ անդամներ- մանաւանդ երիտասարդութիւն եկած լեցուցած էր սրահը։ Իր ներկայութեամբը կը պատուէր Գահիրէի Սովետ Դեսպանատան աւագ խորհրդական՝ ընկեր Պօղոս Ակոբով։

Փրոֆեսէօրը՝ ներկաներուն ծանօթացուց սրահի պատասխանատու-վարիչ ընկեր Նուպար Գալաճեան։

Փրոֆ. Այրումեան մօտ մէկ ժամ տեւած իր ելոյթի ընթացքին՝ խօսեցաւ մեր հայրենիքի տնտեսական վերելքի մասին, ընելով բաղդատականներ անցեալի եւ ներկայի միջեւ. Ան յստակ արտայայտութիւններով եւ գեղեցիկ յաջորդականութեամբ մը պարզեց Ս. Հայաստանի հսկայական վերելքը անցեալ հնգամեակի ընթացքին եւ խօսեցաւ նոր հնգամեակի (1971-75) ծրագիրներուն շուրջ։ Ինչպէս հանրութիւնը տեղեակ է, օրերս Մոսկուայի մէջ կը կայանայ Ս. Միութեան Կոմկուսի 24րդ համագումարը, որուն ընթացքին պիտի քննարկուի եւ քուէարկուի յառաջիկայ հնգամեակի ծրագիրը։ Յարգելի բանախօսը դիտել տուաւ, թէ ինչ միջոցներով մեր հայրենիքի տնտեսական վիճակը կը բարելաւուի եւ թէ ինչպիսի միջոցառումներ առնուած են անցեալին եւ ներկայիս։

Ան խօսեցաւ ելեկտրումի արտադրութեան, հողագործական արտադրութեանց (խաղող, ծխախոտ, բանջարեղէններ եւայլն), ճարտարարուեստական եւ հանքային արտադրութեանց եւ անոնց շահագործման եղանակներուն մասին։ Յստակօրէն բացատրեց երկրին արտադրութիւններուն արտածման պայմաններուն եւ ծաւալին մասին։

Ելոյթի աւարտին յարգելի բանախօսը պատրաստակամութիւն յայտնեց սիրով պատասխանելու ըլլալիք հարցումներուն։ Ներկաներէն ոմանց կողմէ եղան հետաքրքրական հարցումներ եւ բոլորն ալ ստացան գոհացուցիչ բացատրութիւններ։

Հաւաքոյթի սկզբնաւորութեան, ժամը 8.30էն սկսեալ, ներկաները հաճոյքով դիտեցին հայրենի տեսարաններ եւ Ս. Հայաստանի Յիսնամեակի տօնակատարութեանց ընթացքին Պր. Ռէյմոն Սուլթանեանի կողմէ նկարահանուած գունաւոր սլայտներ՝ ծանոթագրեալ հայկական երաժշտութեան ընկերակցութեամբ, որոնք սիրայօժար կերպով տրամադրեց եւ ցուցադրեց նոյնինքն Պր. Ռ. Սուլթանեանը։

Հայրենական վայելքի գեղեցիկ երեկոյ մը եղաւ Հայկական Ընթերցասրահի այս ձեռնարկը։

ՄԱՑԵԱ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ողբ. Գրիգոր Աւագեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ Տիար Պետրոս Շահպազ (Աղեքս.) վասն ցաւակցութեան կը նուիրէ.

Աղքատախնամին (Աղեքս.)	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Պր. Եր. Գալփաքճեանէ)

«ՃԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տէր եւ Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք), առ ի գնահատութիւն թերթիս ազգային եւ հայրենասիրական ուղղամիտ ուղղութեան կը նուիրեն 7 տոլար։

Օր. Մայտա Գալաճեանի ճափոներէն լեզուի դասընթացքի քննութիւններուն ձեռք բերած յաջողութեան եւ վկայականի ու մրցանակի արժանանալուն ուրախ առթիւ, Տիկին Թագուհի Թերզեան կը նուիրէ 100 ե.դ.։

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք հետեւեալ բաժանորդագրութիւնները.

Պր. ՄԻՆԱՍ ԽՐԷՅԵԱՆԷ (Միլանօ)

Ընկ. ՄԻՀՐԱՆ ԱՆԹՈՅԵԱՆԷ (Նիւ Եորք)

Ընկ. ԱՐՍԷՆ ՏԷՔՊԱՂԵԱՆԷ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք հայրենի մեծ բանաստեղծ Գէորգ Էմինի բանաստեղծութեանց վերջին գիրքը՝ «ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԴԱՐ», հեղինակին կողմէ մակագրուած եւ նուէր ուղարկուած խմբագրութեանս գրադարանին։

Մաքուր տպագրութեամբ, շուրջ 112 էջերէ բաղկացած այս գիրքը, լոյս տեսած է «Հայաստան» հրատարակչութեան կողմէ 20.000 տպաքանակով՝ 1970ին։

ԱԶՆԱՒՈՒՐ՝ ԱԶՆԱՒՈՒՐԻ ԿՈՂՄԷ

(Շար. Ե. էջէն)

Այսօր կարելի է համարել Շառլ Ազնաւուրը տասը տարուան անընդհատ յաջողութիւն ունեցող երգիչներէն եւ երգահաններէն մին, վարպետ մը՝ որուն երգերը աշխարհիս չորս անկիւնները տասնեակ լեզուներով կ'երգուին, որ կրցած է պարզ եւ սովորական մարդուն միտքին ու հոգիին մէջ մտնելով, երգերով ու բառերով արտայայտել անոր կեանքի՝ ցաւերու ու վիշտերու, ուրախութեան կամ սիրոյ զգացումները։

Ամէն անհատ, երիտասարդ կամ տարեց, կրնայ Ազնաւուրի հոգերուն մէջ գտնել իր սեփական կեանքի դրուագներէն մէկը։ Հոս է իր մեծ յաջողութեան գաղտնիքը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ

ԳԱՀԻՐԷ
Հինգշաբթի, 15 Ապրիլ 1971, կ.ե. ժամը 8.30ին
Ս. ԶԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ - ՀԱՒԿԹԱՍԵՂԱՆ
ՀԱՃԵԼԻ ԽԱՂԵՐ ԵՒ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ
Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Երկուշաբթի, 19 Ապրիլ 1971
ՇԱՄ ԷԼ ՆԵՍԻՄԻ
ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԿԻՐԱԿԻ, 25 ԱՊՐԻԼ 1971
ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
Ջերմօրէն կը խնդրուի նկատի ունենալ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԻԿԱՆ
ԿԻՐԱԿԻ, 9 ՄԱՅԻՍ 1971
Կը խնդրուի չխաչաձեւել

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ՄԻԼԱՆՈՅԻ ՄԷՋ

(Շար. Բ. էջէն)

Թաղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Փետր. 12ին։ Ամբողջ հայ գաղութը ներկայ էր իր ներկայացուցիչներով։ Վենետիկի Միաբանութեան ընդհանուր քարտուղար՝ Հայր Ներսէս Տէր Ներսէսեան ու Հայր Ղուկաս Ձօկոլեան, մասնաւոր կերպով եկած էին այս հոգեւոր արարողութիւնը կատարելու պարտականութեամբ։

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի 13 Փետր., «Վարդանանց» տօնը կատարուեցաւ Միլանոյի «Քառասուն Մանկանց» եկեղեցւոյն մէջ։ Գաղութիս հոգեւոր Հովիւ՝ Ջօն Եպս. Տէր Յակոբեան քարոզեց, բացատրելով ու պատմականը ընելով սոյն փառապանծ տօնին։ Յետոյ Պր. Հրանդ Բամպակեանի ղեկավարութեան տակ, երգչախումբին կատարած «Վարդանանց»ի աւանդական հոգեշունչ մեղեդիներով, վերջացաւ եկեղեցական արարողութիւնը։

Առենէ մը ի վեր, գաղութիս մէջ նկատելի է հայ երիտասարդներու ցոյց տուած աշխոյժ գործունէութիւնը, բանախօսութեանց շարքերով, գիշերային մտերմիկ հաւաքոյթներով ու պարահանդէսներով։ Իրենց այս ընթացքը, ոչ միայն վառ կը պահէ հայ մթնոլորտը ու մեծապէս քաջալերական է, այլեւ կարելիութիւնը կուտայ անոնց՝ օրին մէկը գրաւելու ներկայ վարիչներուն կարեւոր տեղը, դառնալով արժանաւոր յաջորդներ, ամէն կերպով սատարելու եւ յառաջ տանելու համար սոյն դժուարին, նուրբ, բայց այնքա՜ն նուիրական ու վսեմ պարտականութիւնները։

Միլանօ Ա.Է.Փ.

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Իշուկ մը կու լայ դաշտին մէջ։ Շուն մը կ'անցնի եւ անոր լացին պատճառը կը հարցնէ.

— Եթէ քու հայրիկդ ալ էշ ըլլար, դուն ալ պիտի չլայի՞ր, կը յարէ իշուկը։

⁂

Ա.— Այս առտու ելանք որ փողոցը թուղթերով լեցուած է։

Բ.— Ի՞նչ թուղթեր են եղեր։

Ա.— Քաղաքապետութիւնը տպուած թուղթեր ցրուած է ժողովուրդին, հրաւիրելով զայն որ փողոցները թուղթ չնետէ...։

⁂

Երկու բարեկամուհիներ կը զրուցեն.

—Ի՞նչ է կարծիքդ։ Կնոջ համար դիւրի՞ն է հաւատարիմ ըլլալ իր սիրածին։

— Անշուշտ դիւրին է։ Ես, օրինակի համար, հաւատարիմ եմ ոչ միայն մէկ, այլ երեք հոգիի։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուդանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի,	10 Տոլար կամ	
Գանատայի, Աւստրալիոյ	4 Սթերլին	25 Տոլար
եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն		

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն՝ դիւրացնելու համար մեր գործը։ Չեք կամ մանդա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, Ս.Մ.Հ.։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱԵՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 376 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 29 ԱՊՐԻԼ 1971
ՀԱՏԸ ԶԵՌՈՒՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.
عدد رقم ٣٧٦ – الخميس ٢٩ ابريل ١٩٧١

ԿՈՉ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Սիրելի Եգիպտահայ ընտրողներ․

2 Մայիս 1971ին, Գահիրէի Թեմական Ժողովի կազմը պիտի ամբողջացուի 12 անդամներով, մահացած, մեկնած, հրաժարած և վիճակով դադարեալ երեսփոխաններուն տեղ․

Անցնող չորս տարիներուն, Ձեր քուէներով ընտրուած Թեմական Ժողովը յաջողեցաւ պատիւով գլուխ հանել իրեն վստահուած պաշտօնը, զոհողութեամբ ու նուիրումով ծառայելով համայնքին:

Այս շրջանին, Ազգ. Իշխանութիւնները կրցան կանգուն պահել մեր ազգային բոլոր հաստատութիւնները (Եկեղեցի, Դպրոց, Առաջնորդարան), ինչպէս նաև լաւագոյնս յանձնանձել մեր հողային կալուածները․

Միացեալ Ազգային Ճակատը որ կը ներկայանայ իրենց անքասիր ու անշահախնդիր ազգային ծառայութեամբ ծանօթ անկուսակցականներով և երկու հայրենասէր ու էջմիածնասէր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներով, ընտրութիւններուն կը մասնակցի իր անջատ ցանկով և հետևեալ առաջադրութիւններով.-

1. — Շարունակել պահպանել գաղութիս էջմիածնական դիմագիծը․

2. — Շուտափոյթ օծել Եգիպտահայ Թեմը արժանաւոր Առաջնորդով մը, յանձին Տեղապահ Սրբազան Հօր:

3. — Առաւել ևս բարելաւել մեր ազգ. վարժարաններու ուսումնական մակարդակը:

4. — Ջանալ ստեղծել հնարաւորութիւններ աւելի ևս բարելաւելու կրթական մշակներու և ազգ. պաշտօնէութեան կենսամակարդակը․

5. — Կանոնաւորել դպրոցական ինքնաշարժներու սպասարկութիւնը․

6 — Զօրացնել քահանայական դասը:

7. — Շարունակել հետապնդել մեր հողային հարցը․

8. — Համայնքին բախտազուրկ հիւանդներուն բժշկական խընամքն ու դարմանումը կեդրոնացնել Աբգարեան Ազգ. Դարմանատան մէջ, և օգտագործել Ք. Ճառագայթներու նոր սարքաւորումը:

Սիրելի քուէարկող ազգայիններ, եթէ կը փափաքիք որ ամբողջացուելիք Թեմական Ժողովը ըլլայ միատարր ու համերաշխ, ամլութեան չդատապարտուի և կարենայ տանիլ ազգօգուտ աշխատանք, անվերապահօրէն տուէք Ձեր քուէները Միացեալ Ազգային Ճակատի թեկնածուներու ցանկին․

Մայիս 2ին, համայնքի բոլոր խղճամիտ տարրերու գիտակից կեցուածքով, վստահ ենք որ Գահիրէի հայութիւնը իր գեղեցիկ աւանդութեան վայել յաղթանակ մը ևս պիտի տանի, ի փառս մեր Սուրբ Էջմիածնին և մեր դարաւոր նուիրականութեանց․

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏ

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

Սիրելի՛ հայ ժողովուրդ, մի՛ խաբուիր համերաշխութիւն և համագործակցութիւն քարոզող կեղծ էջմիածնասէրներէն որոնք ընտրութեանց նախօրեակին միայն կը փոխեն իրենց լեզուն և հրապարակ կ՚իջնեն հետապնդելու մէկ նպատակ միայն. սպրդիլ ազգային գործերէն ներս և կրկին փորձել իրենց մենատիրական աշխատանքները գործադրելով Բիւրոյի հրահանգները։

Մենք մի՛ անգամ ընդ միշտ կը յայտարարենք՝ թէ գաղութներու ազգային - համայնական գործերուն քաղաքականութիւն խաղացողներէն չենք, և մեր կրօնական գործերուն միակ իրաւասուն և պետը կը դաւանինք Ս. Էջմիածինը և Անոր առաքելատիպ Հայրապետը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը։

Ուստի, կոչ կ՚ընենք գաղութիս բոլոր քուէարկողներուն որպէսզի խղճմտօրէն մտածեն քուէատուփին և անվարան կերպով իրենց քուէները տան Միացեալ Ազգային Ճակատի էջմիածնական թեկնածուներուն, կատարելով իրենց ազգային նուիրական պարտականութիւնը։

ՄԱՅԻՍ 2Ի ԳԱՀԻՐԷԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ

ԲՐՈՒՏԵԱՆ ԲԻՒԶԱՆԴ, ԹԱԳՒՈՐ

Շահատուրքերու մասնագէտ-հաշուակալ և նախկին երեսփոխան Աղեքսանդրիոյ Թեմական Ժողովի

ԳԱԶԱԶԵԱՆ ՌՈՒԲԷՆ, ՄԻՍԱՔ

Իսթըրն ընկերութեան նախկին տնօրէններէն և նախապէս ազգային երեսփոխան

ԶՕՐԱՅԵԱՆ ԷՏՈՒԱՐ, ԱՐԹԻՆ

Մասնագէտ գործարանատէր

ԺԱՄԿՈՃԵԱՆ ԵԱԳՈՒՊ (ՅԱԿՈԲ), ՄԵՍԻՀԱ

Առևտրական

ԿԻՕՋԻՒՊԻՕՅՒՔԵԱՆ ՀՐԱՆԴ, ԲԻՒԶԱՆԴ

Մասնագէտ գործարանատէր

ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ ՀՐԱՉ (ՅԱԿՈԲ), ԳՐԻԳՈՐ

Իսթըրն ընկերութեան հաշուապահութեան պատասխանատուներէն և նախկին ազգային երեսփոխան

ՊԱԼԱԵԱՆ ԶԱՒԷՆ, ՄԱՐՏԻՐՈՍ

«Ալ Դահիրա» գրամատան երկարամեայ պատասխանատու պաշտօնեայ և «Ճահակիր» շաբաթաթերթի վարչական տնօրէն

ՊՕՂԻԿԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ, ՄԻՍԱՔ

Նուպարեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն, Հ.Բ.Ը.Միութեան Եգիպտոսի Կեդր. Յանձնաժողովի անդամ և նախկին ազգային երեսփոխան

ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ՆԵՐՍԷՍ, ՍԵՐՈՎԲԷ

«Արև» օրաթերթի պատասխանատուներէն, Հ.Բ.Ը.Միութեան Եգիպտոսի Կեդր. Յանձնաժողովի անդամ և նախկին ազգային երեսփոխան

ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ ԱՐԹՕ, ՕՆՆԻԿ

Քիմիական ճարտարագէտ Լիոնի Համալսարանէն, գործարանատէր և նախկին ատենապետ Ազգային Քաղաքական Ժողովի

ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ ՆՈՐԱՅՐ, ՊԵՏՐՈՍ

Սեփականատէր «Ոսկետառ» տպարանի և Հայ Գեղ. Միութեան բազմամեայ վարչական

ՔԵՀԵԱԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ, ԿԱՐԱՊԵՏ

Գործարանատէր, ատենապետ Հ.Բ.Ը. Միութեան Եգիպտոսի Կեդր. Յանձնաժողովի և Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի և նախկին ատենապետ Թեմական Ժողովի

Ձեր ազգային նուիրական պարտականութիւնը կատարեցէք եւ վերոյիշեալ էջմիածնական ճակատի թեկնածուներուն վրայ կեդրոնացուցէք Մայիս 2ի Ձեր քուէները:

Եգիպտահայ Թեմական Համագումար Ժողովի Նիստը

Անցեալ Ուրբաթ, 23 Ապրիլ 1971, Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգ. վարժարանի, «Կոմիտաս» համերգասրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Եգիպտահայ Թեմական Համագումար Ժողովի նիստը, նախագահութեամբ Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի եւ ատենապետութեամբ Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ՝ Դր. Յարութիւն Ամասունիի:

Ներկայ էին Գահիրէէն՝ Առաջնորդական Տեղապահի փոխանորդ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, ինչպէս նաեւ 17 երեսփոխաններ, իսկ Աղեքսանդրիայէն 20 երեսփոխաններ։

Օրակարգի միակ հարցն էր «Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ մէջ ազգապատկան կարգ մը կալուածներու եւ շէնքերու վաճառման արտօնութիւնը»։

Կարծիքներու փոխանակութենէ ետք, Եգիպտահայ Թեմական Համագումար Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց երկու Ազգային Իշխանութեանց տալ ներկայացուած շէնքերու եւ կալուածներու վաճառման արտօնութիւնը։

Կը շնորհաւորենք Համագումարին նախագահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանը, ատենապետ Դր. Յարութիւն Ամասունին եւ ներկայ բոլոր երեսփոխանները եւ կը մաղթենք յաջողութիւն անոնց ապագայ գործունէութեան։

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ
ԳԱՀԻՐԷ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ

Եգիպտահայ 40 ուխտաւորները, որոնք կազմակերպութեամբ «Ճահակիր»ի Ապրիլ 6ին Գահիրէէն Մոսկուայի ճամբով Ս. Հայաստան մեկնած էին՝ վայելելէ ետք հայրենիքն ու անոր ճարտարարուեստական, մշակութային ու տեսարժան վայրերն ու կեդրոնները, և այցելելէ ետք Ս. Էջմիածին ուր ներկայ գտնուեցան Ս. Զատկուան Հայրապետական Պատարագին, կիրակի ամսոյս 18ին, կէս գիշերին «Աէրոֆլոթ»ի ինքնաթիռով վերադարձան ԱՄՀ։

Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր սիրելի հայրենակիցներուն․

Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի փոխ-ատենապետ Դր. Լևոն Հիւրմիւզ, Ամենայն Հայոց Վեհ. Վազգէն Ա.ի հրաւէրով, և թերթիս պատասխանատու-խմբագիր ընկ. Սարգիս Պալաեան, ըՍփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի հրաւէրով, երկարաձգեցին իրենց կեցութիւնը Մայր Հայրենիքի մէջ։

ԳՈՒՐԳԷՆ ԲՈՐԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ապրիլ 14ին, Երեւանի մէջ անսպասելի և ցաւալի կորուստ մը ունեցաւ ամբողջ հայութիւնը։ Սրտի կաթուածի մը հետեւանքով, որ տեղի ունեցաւ մահէն մի քանի օր առաջ, և հակառակ բժշկական բոլոր խնամքներուն, Ս. Հայաստանի մշակոյթի նախարարի առաջին տեղակալ, բանաստեղծ և թատերագիր Գուրգէն Բորեան մահացաւ 55 տարեկանին, խոր սուգի մատնելով ոչ միայն իր պարագաները, ընկերներն ու հայրենի ժողովուրդը, այլ նաև սփիւռքահայութիւնը, զոր մօտէն ճանչնալու բազմաթիւ առիթներ ունեցած էր ողբացեալը, այցելելով շատ մը հայաշատ գաղութներ, ուր թողած էր բարի և հայրենասէր հայու անջնջելի տպաւորութիւններ։

Փառաշուք յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 18 Ապրիլ 1971ին։ Յուղարկաւորութեան մասնակցեցան Հայաստանի Պետական բոլոր բարձրաստիճան ղեկավարները, արուեստագէտները, մշակոյթի ծառայողներն ու ժողովուրդը։

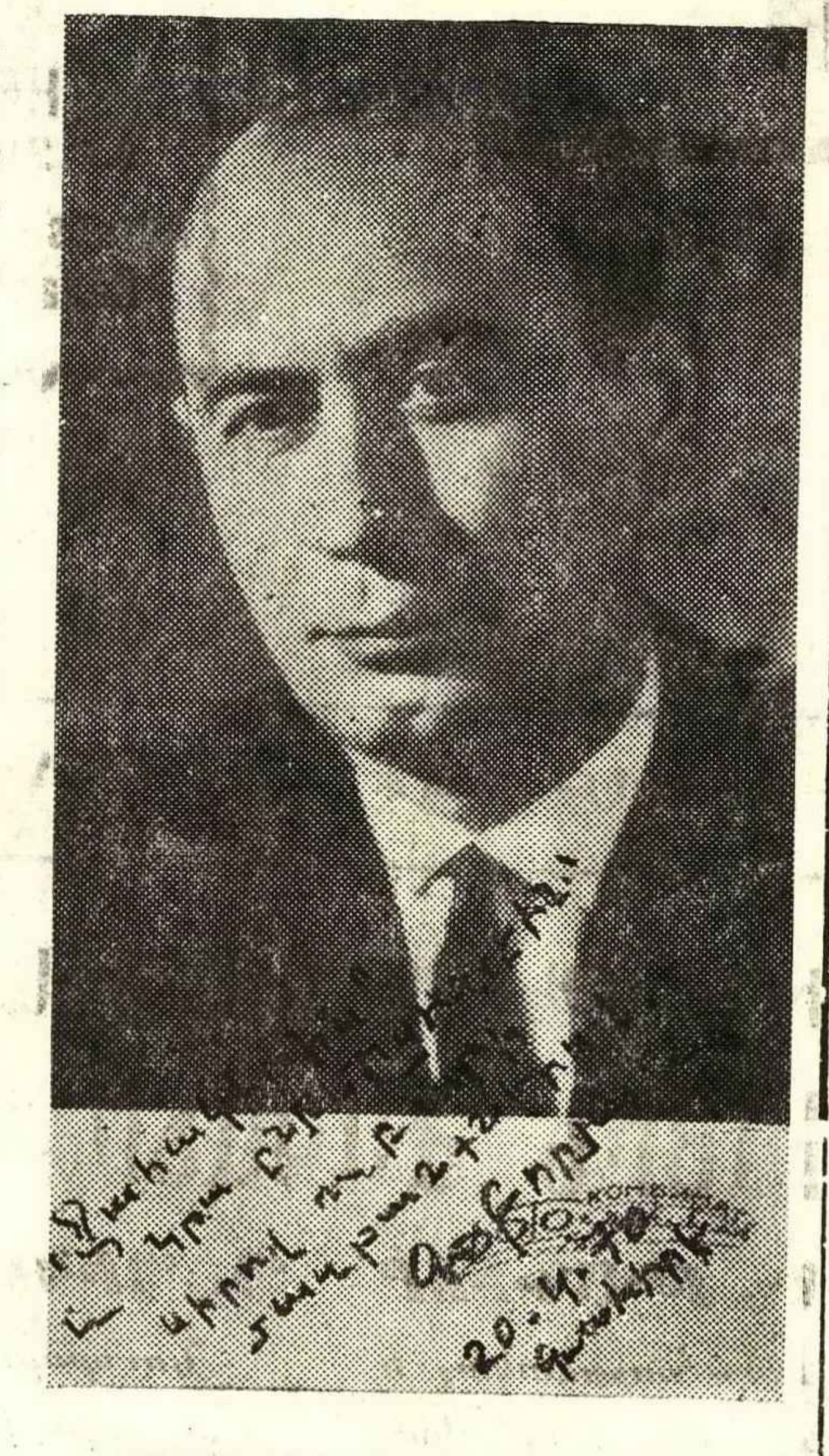

ՈՂԲ. ԳՈՒՐԳԷՆ ԲՈՐԵԱՆ

«Ջահակիր» կը սգայ այս մեծ կորուստը ու զգածուած կու գայ խոր ցաւակցութիւնները յայտնել ողբացեալի այրիին՝ Տիկ. Աննային, ինչպէս նաեւ բոլոր սգակիր պարագաներուն եւ ընկերներուն։

ՄԻՈՒՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ՄԱԿ-ՈՒՄ

Վերջերս Միաւորուած ազգերի կազմակերպութեան քարտուղարութեան շէնքում հիմնուել է հայկական գրադարան, որտեղ կայ հայերէն գրքերի ընտիր ժողովածու։

Գրքերն ընթերցանութեան համար կը տրամադրուեն համաշխարհային այս կազմակերպութեան քարտուղարութեան անդամներին։

Հայկական այս գրադարանն, որը տեղաւորուած է թիւ 1425 սենեակում, սկզբնաւորուել է քարտուղարութեան հայ անդամների կողմից, ապա հետզհետէ աճել։

Գրադարանի բացման մասին վերջերս եղել է պաշտօնական հաղորդագրութիւն Միաւորուած ազգերի կազմակերպութեան քարտուղարութեան պաշտօնական ծանուցաթերթում, որտեղ տպագրուել է նաև համառօտ յօդուած հայ ժողովրդի պատմութեան և համայն աշխարհում անուանի հայ մարդկանց գործերի մասին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԻՍԷՆ ՈՒՆԵՑԱՒ ԻՐ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՈՂԸ

Լիբանանահայ կեանքէն ներս, իր յիսնամեայ կրթական ու հայրենասիրական բեղուն գործունէութեամբ պատուաբեր տեղ կը գրաւէ Սահակեան Վարժարանը։

Գաղութիս հնագոյն օճախներէն եղող այս հաստատութիւնը գնահատող ազգայիններ, Սահակեանով հպարտ ու անով դեռ շատ յուսալի, կազմեցին Սահակեան Լիսէի շինութեան կեդրոնական յանձնաժողով մը, իր թիթեղածածկ ու արտաքնապէս աննախանձելի վիճակէն ձերբազատելով՝ արդիական ու մանկավարժական բոլոր պայմանները լրացնող սեփական շէնքով օժտելու համար հաստատութիւնը։

Յիշեալ մարմինը, որ կազմուած է յարգելի ու ծանօթ անձնաւորութիւններէ, օրին [illegible] Դոքթ. Գէկլ Եայա Ճերէճեանէն ու Տիար Յարութիւն Կուժոնէն, որ ձեռնարկեն հանգանակութեան սկսելով զոյգ Ամերիկաներէն։

Պատուիրակութիւնը իր եռամսեայ շրջապտոյտէն վերադարձաւ քաջալերիչ արդիւնքով, արժանացած ըլլալով ազգային գրեթէ միահամուռ աջակցութեան, եւ ապահովելով նիւթական աջակցութիւն որ կը թոյլատրէր կրթական մեծ ծրագրի մը առաջին մասին իրականացումը։

Առիթէն օգտուելով շնորհակալութեան անկեղծ խօսք կ'ուղղուի բոլոր նուիրատուներուն, եւ մասնաւորաբար [illegible] ազգային, Տիար Լեւոն Մկրտիչեանին, որ իր 75,000 տոլարի ասպետական նուիրատուութեամբ գլխաւոր ջատագովը եղաւ ազգանուէր ձեռնարկին։

Այսուհետեւ Սահակեան Լիսէի շինութեան կեդրոնական յանձնաժողովը դիմում տուաւ լիբանանեան իշխանութեանց, խնդրելով արտօնութիւն կրթական ու բարեսիրական հիմնարկներ բանալու երկրին մէջ։

Ի պատասխան այս դիմումին եւ յետ օրինական ամէն կարգի քննութեանց, Լիբանանի բարեխնամ կառավարութիւնը իր 721 հրամանագրով որ 23 Դեկտ. 1969 թուականը կը կրէ, պաշտօնապէս արտօնեց կազմութիւնը Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան, եւ վաւերացուց անոր ծրագիրը։

Այսօր, ուրախ ենք յայտնելու, որ պետութեան կողմէ պաշտօնապէս ճանչցուած Միութիւնը, շնորհիւ խղճամիտ ու յամառ փնտռտուքներու, կրցած է յաջողութեամբ պսակել հողի գնման աշխատանքը, եւ 15 Հոկտեմբեր 1970ին սեփականացնել 5750 քառ. մետր տարածութեամբ հողաշերտ մը որ կը կրէ 257 թիւը եւ կը գտնուի Պէյրութի կարեւոր արուարձաններէն Սին էլ Ֆիլի մէջ, եւ իր հողամասի ընդարձակութեամբ կը գերազանցէ Լիբանանի մէջ գոյութիւն ունեցող հայկական բոլոր կրթական հաստատութիւնները։

Հողամասը գնուած է 405,000 լ. ոսկիի, որուն վրայ եկած են աւելնալու պետական տուրքերն ու կալուածագրի պաշտօնատան վճարումները, որով 425,000 լ. ոսկիի բարձրացուցած են ծախսերու ընդհանուր գումարը (շուրջ 138,000 տոլար)։

Ներկայիս Միութեան սնտուկին մէջ կը մնայ շուրջ 33,000 տոլար գումար մը։

Արդ, ներկայ պաշտօնական հաղորդագրութեամբ, կու գանք յայտնելու պաշտօնապէս թէ՝

Ա.- Պետական արտօնութեամբ կազմուած է Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութիւնը, որ ստացած է պաշտօնական ճանաչում,

Բ.- Սոյն Միութեան անունով գնուած է թիւ 257 հողաշերտը որ ունի 5750 քառ. մետր տարածութիւն, որուն վրայ պիտի կառուցուի Սահակեան Լիսէն եւ որուն արժէքը ամբողջութեամբ վճարուած է։

Գ.- Միութեան պետական ճանաչում ապահովելու համար տարուած աշխատանքը, յարմարագոյն հողամասի մը փնտռտուքը, առուծախի դժուարութիւններ ու պետական անհրաժեշտ ձեւակերպութիւններ պատճառ եղան որ ուշանայ ներկայ հաղորդագրութեան լոյս ընծայումը։

Ուրախ ենք, որ Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութիւնը այսօր բաց ճակատ կը ներկայանայ սփիւռքի ու հայրենիքի հայ հասարակութեան, աւետելու համար հիմնադրումը ամուր եւ առողջ կրթական հաստատութեան մը, որ պիտի ըլլայ յիսնամեայ Սահակեանի առաքելութեան ու աւանդներու շարունակողը։

Ուստի կը խնդրենք սփիւռքահայ բոլոր բարեգործական կազմակերպութիւններէն, մեծ թէ փոքր հայրենակցական եւ այլ բարեսիրական միութիւններէն, հեռու եւ մօտ ազգայիններէն, որ իրենց նիւթական ու բարոյական նպաստը բերեն ամբողջացնելու համար – հողի գնումէն ետք – Սահակեան Լիսէի արդիական շէնքի կառուցումը, ապահովելու համար յիսնամեայ կրթական օճախին գոյատեւումը եւ աջակցելու որ առաւել արդիւնաւորուի հայ նոր սերունդին ազգային, հայրենասիրական ու հայեցի դաստիարակութիւն ջամբելու անոր առաքելութիւնը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

6 Ապրիլ 1971, Պէյրութ, Լիբանան

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ ՅՈՒՇԱՏՕՆԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Անցեալ Շաբաթ, 24 Ապրիլ կ. ե. ժամը 9.30ին, Հելիոպոլսոյ Կոկանեան սրահին մէջ հանդիսաւորապէս նշուեցաւ Ապրիլեան եղեռնի 56րդ տարեդարձը։ Այս յուշահանդէսը կազմակերպուած էր Գահիրէի մշակութային երեք ակումբներու՝ Հայ Գեղ. Միութեան, Հայկական Ընթերցասրահի և Կոկանեան Սրահի կողմէ հաւաքաբար։

Ներկայ էին Տ. Նարեկ Քհնյ. Ցրընեան, ազգային երեսփոխաններ, մշակութային միութեանց անդամներ, հայ մամուլի ներկայացուցիչներ և երկսեռ ազգայիններ։

Հանդիսութեան բացման խօսքը կատարեց Պր. Ալեքսանդր Սարուխան։ Պատշաճ և խրատալից իր խօսքերով, Պր. Սարուխան ապացուցեց բանախօսի իր կարողութիւնները։

Օրուան հանդիսավարը՝ Պր. Կարպիս Եազըճեան յաջորդաբար բեմ հրաւիրեց յայտագրին մասնակցողները։

Օր. Նայիրի Համբիկեան արտասանեց Վահան Թէքէեանի «Գարնան Գիշեր»ը։

Օր. Մարօ Սագայեան զգացումով մեներգեց «Ազատութեան սիրոյն համար»ը, դաշնակի ընկերակցութեամբ Տիկին Շաքէ Ալեքսանեանի։ Օր. Զապէլ Սանփանեան արտասանեց Յակոբ Յակոբեանի «Մեռան չկրցան»ը։

Տիկին Նատիա Գուբնույեան իր նուրբ մատներով սահունօրէն և հոգեկան ապրումով կատարեց Պեթհովենի «Moonlight Sonata»ն։

Տիկին Մանուշ Զափուրեան յուզմունքով արտասանեց Վահան Թէքէեանի «Յարութեան շունչն է ահա»ն, որմէ ետք Պր. Կարպիս Եազըճեան կարդաց Ժագ Յակոբեանի «Ի Յուշ Միլիոնին», («Հայաստան»էն)։

Բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօսը, Գահիրէի Պատկ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պր. Յակոբ Համբիկեան, որ իր բանախօսութիւնը կատարեց յատուկ առոգանութեամբ և ներկաներուն հետաքրքրութիւնը վառ պահեց մինչև վերջ։ Ներկաները իրենց ծափահարութիւններով գոհունակութիւն յայտնեցին Պր. Համբիկեանին, իր այս ազգաշունչ բանախօսութեան համար։

Արժանապատիւ Տ. Նարեկ Քհնյ. Հօր «Պահպանիչ»ով վերջ գտաւ այս յիշատակի հանդիսութիւնը ու ներկաները գոհունակ հեռացան սրահէն։

⁂

Անցեալ Կիրակի, 25 Ապրիլ, կ. ա. ժամը 9ին Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ, որուն աւարտին եկեղեցւոյ մէջ Ապրիլեան զոհերու յիշատակին համար կառուցուած յուշարձան - խորան բաժնին մէջ, կատարուեցաւ հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն։

Օրուան պատարագիչն էր Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, որ հոգեշունչ քարոզ մը խօսեցաւ և անդրադարձաւ Ապրիլ 24ի Մեծ Եղեռնի մասին։

Երգեցողութիւնները կատարուեցան քառաձայն՝ «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եղուարդ Յակոբեանի և երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի։

Ներկայ էին Ազգ. Իշխանութեանց անդամներ, ազգային վարժարաններու ուսուցչութիւն և աշակերտութիւն և մեծ թիւով հաւատացեալներ։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Ցաւով տեղեկացանք մահը

ՏԻԿ. ԶԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ Երկուշաբթի 19 Ապրիլ 1971, իր բնակարանին մէջ։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ Երեքշաբթի 20 Ապրիլ 1971, կ. ե. ժամը 3ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ եւ ողբացեալին մարմինը փոխադրուեցաւ ու ամփոփուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային գերեզմանատան մէջ։

Այս տխուր առթիւ, մեր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ՊՊ. Հրանդ, Երուանդ, Հայկ եւ Համբարձում Մարկոսեաններուն, Տիկին Հայկուհի Ալթունեանին եւ զաւակներուն, ինչպէս նաեւ ողբացեալին սգակիր բոլոր պարագաներուն։

◆

Ցաւով տեղեկացանք նաեւ մահը թերթիս աշխատակիցներէն Պր. Մինաս Պազատրեանի եղբօր՝

ԷԼԻ ՏԻԳՐԱՆ ՊԱԶԱՏՐԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ Երեքշաբթի 20 Ապրիլ 1971ին։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուեցաւ Չորեքշաբթի, 21 Ապրիլ 1971, առաւօտեան ժամը 11ին, Հելիոպոլսոյ «Պազիլիք» եկեղեցիին մէջ։

Այս տխուր առթիւ մեր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Տէր եւ Տիկին Մինաս Պազատրեանին, Տէր եւ Տիկին Կապրիէլ Պազատրեանին, Իսկէնեան ընտանիքին, ինչպէս նաեւ ողբացեալին սգակիր բոլոր պարագաներուն։

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԸՆՏԻՐ ՈՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ԹԷՅԻ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԹԷՅԻ ՏՈՒՆԸ ՁԵԶԻ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ

* Թէյի պաղպաղակ եւ սառած թէյ
* Հնդկական համադամ ուտելիքներ
* Էր-Գոնտիսիոնէ բազմոցարան
* Երաժշտութիւն եւ շարժանկար
* Փարթիի կազմակերպում

ԻՆՏԻԸՆ ԹԻ ՀԱՈՒՍ
23, Թալէաթ Հարպ,
Գահիրէ - Հեռ. — 72985

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԸՆԿ. Յ. ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Կիրակի 4 Ապրիլին, Փարիզէն Պէյրութ ժամանեց Ֆրանսայի Շրջանի Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան վարիչ մարմնի անդամ՝ ընկեր Յովհաննէս Մովսէսեան, իր տիկնոջ հետ։

Յարգելի ընկերը կարճատեւ այցելութեամբ կը մնայ Լիբանան ծանօթանալու համար մեր գաղութին ազգային և կուսակցական կեանքին, ընկերական շրջանակին ինչպէս նաև կարօտն առնելու իր ընտանեկան պարագաներէն որոնցմէ բաժնուած է երկար տարիներ առաջ։

ԱՐԺԱՆԹԻՆ

ԱՐԺԱՆԹԻՆԱՀԱՅ Ա. ԱԿԱԴԵՄԻԿՈՍԸ

Վերջերս Պուէնոս - Այրէսի ատամնաբուժական Ինստիտուտի պալատին մէջ կայացաւ գիտական նիստ մը, ուր ակադեմիական կոչում տրուեցաւ արժանաւոր գիտնականներու։

Այդ բարձր կոչումին արժանացածներուն մէջ կը գտնուի՝ պրոֆիլաքսիայի տոքթ. Մաթէոս Շիրըտըմեանը։

Երիտասարդ Տոքթ. Մ. Շիրըտըմեանը՝ համեստ ընտանիքի զաւակ, այսպիսով կը հանդիսանայ Արժանթինի հայ առաջին Ակադեմիկոսը։

ՆՈՒԱԶԱԳՈՅՆԸ ՈՐ ԿՐՆԱՆՔ ԸՆԵԼ

(ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ)

ԱՐՄԷՆ ՏԱՏՈՒՐ

Տարին մէկ օր՝ Ապրիլ 24ին բոլորս կը կատարենք հայու մեր պարտքը մեր երկու միլիոն նահատակներուն յիշատակին։ Կը գոհանանք հոգեյոյզ ոգեկոչումով մը՝ հայ եկեղեցիին, հայ Ակումբներուն մէջ, հայ Հասարակութեան առջեւ։

Կ'ըլլան նոյնիմաստ ճառեր, յայտագիրներ. անգա՛մ հայ Մամուլին մէջ երեւցած յօդուածները՝ իրենց բովանդակութեամբ, շունչով ու ոգիով ոչ մէկ նորութիւն կը բերեն մեզի:

Մեզի հրամցուածը քանի՛ քանի՛ անգամ կրկնուած ու խորհրդածութեան առարկայ եղածն է եւ որ դարձեալ կը տրուի՝ իբր «Նոր Ճրագ»։

Յարգելի եւ ուսանելի բացառութիւն կազմեց Եղեռնի Յիսնամեակի Յուշատօնը՝ որ անցաւ մեր ազգային նեղ ծիրին սահմանը, որոշ չափով գրաւեց ուշադրութիւնը Ժողովուրդներու՝ մեր արդար Դատին ու Մեծ Եղեռնի մասին։

Թուրքն անգամ մտահոգ բողոք մը ըրաւ ու մօտէն հետեւեցաւ կացութեան եւ անմիջապէս «հակազդելու համար հայութեան գրաւած համակրանքին՝ ելաւ, արաբական աշխարհի հետ խզուած իր «բարեկամութի՛ւն»ը նորոգելու…։

Երկար ամիսներու մեր համերաշխ աշխատանքը, խելացի ու հեռատես ծրագիրի մշակումն ու համարձակ գործադրութիւնը՝ գործնական մէկ քայլ առաջ տարին մեր անլռելի Բողոքը, Արդարութիւն պահանջող զուսպ Պոռթկումը:

Խօսեցանք մեր բիւրաւոր Նահատակներուն հոգիէն եւ հոգիին։

Տեղքայլ կ'ընենք դարձեալ։ Կը շարունակենք նախայիսնամեակի կրկներգին անօգուտ եւ ամուլ եղանակը՝ իբր «աւանդութիւն»:

Մեր տկար ձայնը աշխարհի վլվլուկին մէջէն լսելի դարձնելու տարրական ձե՞ւն է արդեօք այն որ կ'ընենք ամէն Ապրիլ 24ին, առանց նոր շունչ մը, նոր շե՛շտ մը աւելցնելու եղածին վրայ՝ իբր յոյս եւ հաւատք՝ դրական արդիւնքի մը հասնելու եւ մեր ազգային իղձերը իրագործելու սպառիչ ճամբուն ամբողջ փշոտ երկայնքին։

Ի՞նչու այս անտարբեր գոհունակութիւնը: Սգա՞տ ենք ներկայ ձեւով յիշելու մեր նահատակները, յիշեցնելու Ջարդը զոր գործեց Թուրքը, Եղեռնը՝ քսաներորդ Դարու Առաջին Ցեղասպանութիւնը։

Ապրիլ 24ը այսօր վերածած ենք զուտ ազգային-եկեղեցական ոգեկոչումի, Սփիւռքի մէջ՝ ինչպէս կ'ընենք Վարդանանցը դարերէ ի վեր…։

Ցայտնապէս կը զգանք այլեւս պահանջքը իրատես ըլլալու եւ քայլ պահելու աշխարհի ներկայ մտայնութեան եւ գործելակերպին հետ։ Մի՛շտ աւելի կատարելագործելով զայն, երբեք՝ ետ երթալով։

Ունինք Պայքար մը՝ որ միայն արդիագոյն զէնքերով կրնանք մղել, շահելու համար զայն։

Եւ ամէն բանէ առաջ՝ Ապրիլեան Յուշատօնի ՄՆԱՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ մը՝ իւրաքանչիւր երկրի մէջ, քաջածանօթ տեղական պայմաններուն՝ ամիսներ առաջ պիտի պատրաստէ Ապրիլ 24ին իր ձեռնարկելիքը, որ պիտի բաղկանայ երկրին բնիկ Ժողովուրդին, օտարներուն, աշխարհի մեծերուն եւ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան կատարուելիք դիմումներով, տրուած փաստացի լուսաբանութիւններով՝ ծանօթութիւն Հայ Դատին ու մեր Ժողովուրդին Երկու Միլիոն հոգիով վճարած գինին եւ սրբագործուած Իրաւունքներուն մասին: Ամէն հայ պէտք է յիշէ ու յիշեցնէ աշխարհին Անգլիոյ քաղաքական մեծագոյն դէմքերէն Կլատսթընի ոսկեղէն վկայութիւնը՝ որ «Ծառայութիւն մատուցանել հայութեան, ծառայութիւն մատուցանել է քաղաքակրթութեան»:

Ահա՛ Ապրիլ 24ը լրիւ արժեւորելու եւ իբր Յուշատօն իմաստաւորելու ճիշդ եւ փափաքելի կերպը՝ ազգային-մշակութային ԶՈՅԳ գծով։

Առանց հայ Դատին եւ դէպի Ամբողջական Հայրենիք ունենալու ազգային մեր վսեմ Իտէալին՝ Ապրիլ 24ը կը դառնայ հոգեհանգիստի զուտ արարողութիւն մը, նորաձեւ Վարդանանք մը:

Առանց մեր ժողովուրդին ծառայելով՝ աշխարհի քաղաքակրթութեան եւ խաղաղութեան, ազգերու եղբայրակցութեա՛ն ծառայած ըլլալու գիտակցութեան եւ զայն մարդկութեան ճանչցնելու հրամայական պահանջքին՝ մեր Դատն ու Խօսքը կը մնան աղքատ ու տկար…։

Գալիք յիսուն տարին ոչինչ կրնայ բերել կամ իրականացնել հայութեան ամենաարդար եւ Մարդկային Իրաւունքներու Պահանջքը, շահիլ համաշխարհային համակրանք եւ ճանաչում, շահիլ մեզի եւ մանաւանդ մեր յետնորդներուն Արարատին շուրջ բոլորուած, միատեղ ու միաձոյլ ապրելու անհուն բարիքն ու երջանկութիւնը՝ եթէ շարունակենք գոհանալ այսպէս եւ այս ձեւով յիշել ու ոգեկոչել մեր Նահատակները։

Մեզմէ արցունքով եւ արիւնով խլուածէն՝ հայուն հոգիի բաժինը լոյս դարձած է յաւիտենական։ Բռնագրաւուած Հայրենի Հողերը սակայն՝ իբր Նուէր Կաղանդի պիտի չվերադարձուին մեզի՝ եթէ շարունակենք ձեռնածալ հանդիսատես մնալ, գարունէ գարուն:

Յիսնամեակին ձեռք բերուածը իբր փաստ օգուտ մը պիտի ունենա՞յ…։

Մեր փորձառութենէն օգտուիլ գիտնալու մեր կարողութիւնը պիտի ըլլայ երաշխիքը ապագայ ամէ՛ն յաջողութեան։

Նուազագոյնն է այսքանը որ կրնանք ընել Ազգիս Հայոց Նահատակաց Տօնին առթիւ:

10 Ապրիլ, 1971

ՓՐՈՖ. ՖՐԵՏԵՐԻՔ ՖԷՅՑԻ

ԱՄՀ-ԷՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Ինչպէս հաղորդած էինք, Ապրիլ 5ին Փարիզէն գալով Գահիրէ ժամանեցին մեծ հայագէտ Փրոֆ. Ֆրետերիք Ֆէյտի եւ իր ազնիւ Տիկինը, հրաւէրով՝ Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Մարմնին։

Յարգելի հիւրերը, ԱՄՀ 17 օրեայ իրենց կեցութեան ընթացքին, այցելեցին երկրին տեսարժան վայրերը, թանգարանները, հնութիւնները, հայ կրօնական կեդրոնները, մշակութային եւ մարզական ակումբները, հայ մամուլին, ֆրանսական մշակութային կեդրոնը, ըլլայ Գահիրէի, ըլլայ Աղեքսանդրիոյ մէջ։ Փրոֆեսէօրը եւ Տիկինը, ընկերակցութեամբ Տէր եւ Տիկին Տիգրան Պապիկեաններու, մեկնեցան Լուքսոր եւ Ասուան եւ դիտեցին Եգիպտոսի պատմական հնութիւնները եւ արդի մեծ իրագործումները:

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՆԿԱՐՆԵՐ ՓՐՈՖ. ՖԷՅՏԻԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵՆԷՆ

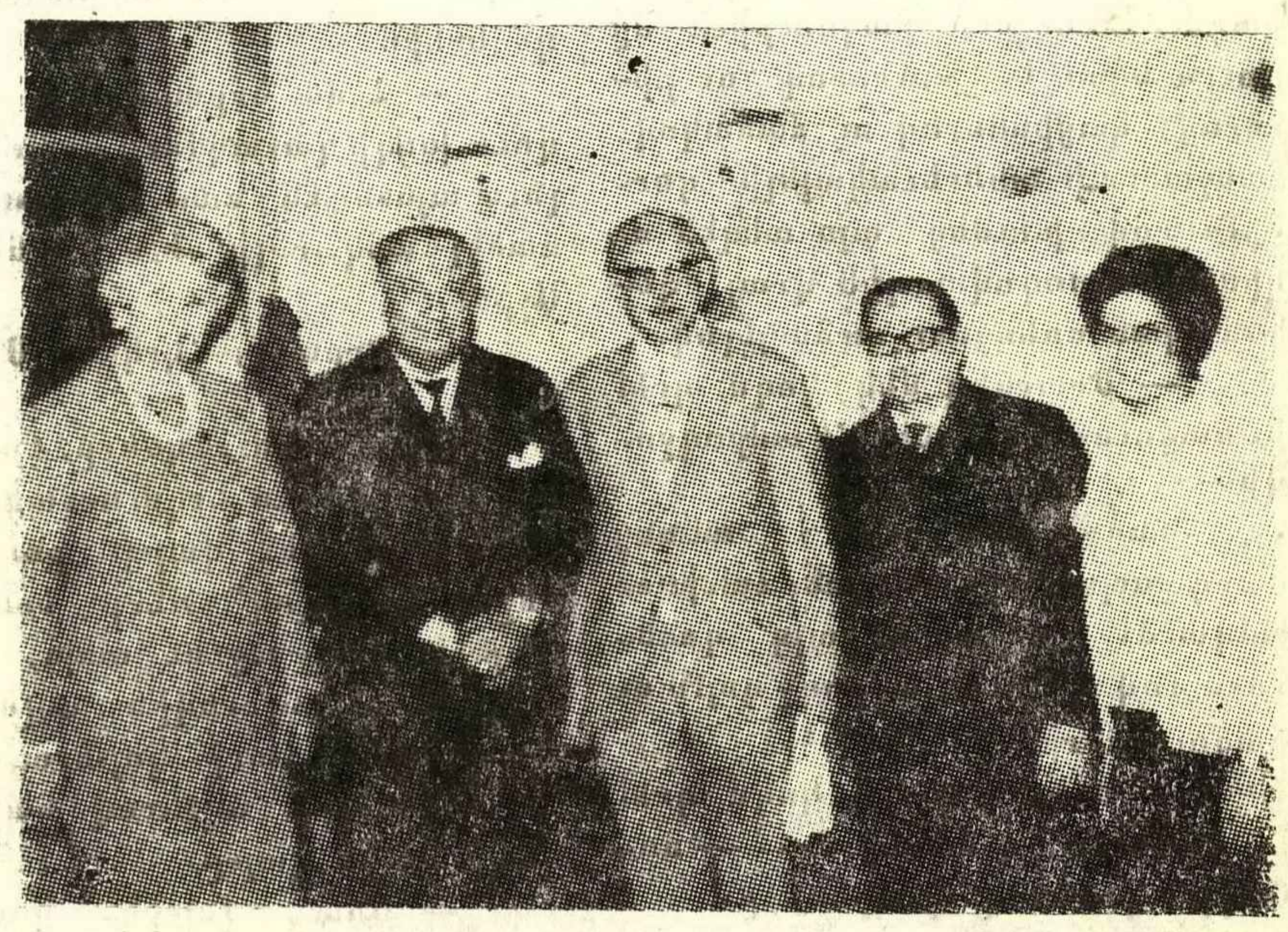

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ձախէն աջ՝ Տիկ. Ֆէյտի, Սարգիս Պալաեան, Փրոֆ. Ֆ. Ֆէյտի, Զուէն եւ Մայտա Պալաեաններ

Եգիպտահայ հասարակութիւնը, ինչպէս նաեւ օտար շրջանակներ հետաքրքրութեամբ ունկնդրեցին յարգելի Փրոֆեսէօրին բոլոր ելոյթները։ Ի պատիւ հիւրերուն սարքուեցան ընդունելութիւններ եւ ճաշկերոյթներ։

Փրոֆ. եւ Տիկին Ֆէյտի, անցեալ Հինգշաբթի առաւօտեան ժամը 4.30ին օդային գծով Փարիզ վերադարձան։ Փրոֆեսէօրը իր հրաժեշտի խօսքին մէջ շնորհակալութիւն յայտնեց Հայ Մշակոյթի Բարեկամներու Մարմնի վարչութեան, Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Իշխանութեանց, միութեանց վարչութեանց եւ այն բոլոր անձնաւորութեանց որոնք հրաւէրներով զինքը պատուասիրեցին։ Փրոֆեսէօրը յայտարարեց, թէ խորապէս զգածուած է եգիպտահայ գաղութին վերապահած ընդունելութենէն եւ ջերմ զգացումներէն։

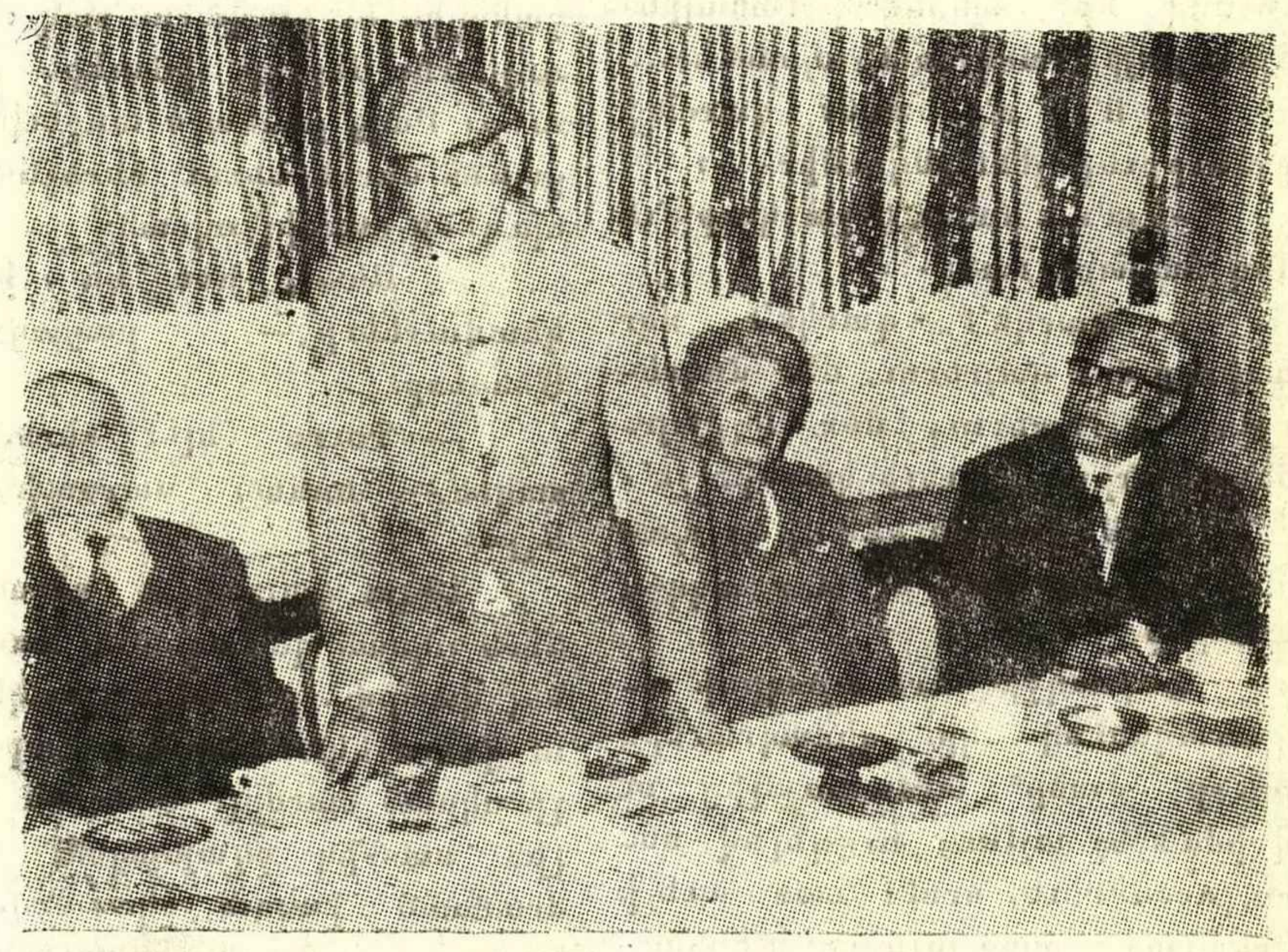

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹՐԵՑԱՍՐԱՀՆԵՐՍ

Ձախէն աջ՝ Դր. Ալ. Սառուխան, Փրոֆ. Ֆ. Ֆէյտի (ելոյթի ընթացքին), Տիկ. Ֆէյտի եւ Դր. Ժորժ Միքայէլեան:

Բարի ճանապարհ եւ յաջողութիւն կը մաղթենք յարգելի փրոֆեսէօրին եւ Տիկնոջ։

ՋԱՐԴԻ, ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՁԻ ՄԱՍԻՆ

ՁՕՆ՝ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ԶՈՀԵՐՈՒ ՄՇՏԱՎԱՌ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Թուրքիոյ ճենճերախանձ դըժոխքին մէջ՝ մեղքի, խղճի եւ զգացումներու մեծ ժանտախտ էր բըռնկած եւ ամէն տեղ նկարագրի զզուելի զարշահոտութիւն…: Մեռա՞ծ թուրք կոչուած բարբարոսներու մարդկային ամենադոյզն յատկութիւնն իսկ, եթէ երբեք այդ գոյութիւն ունէր։

1915ին ցեղասպան Թալէաթի եւ Էնվէրի արիւնարբու ճիւաղները գործի վրայ էին։ Առարկութիւն չկար, որովհետեւ կառավարական գաղտնի «Ճեմիէթը» վճռած էր հայ ազգը բնաջնջել՝ նորածին մանուկէն սկսեալ մինչեւ գերեզմանին մօտեցող ծերունիները՝ Հայաստանի հիմնական տէրը դառնալու երաշխաւորութեամբ:

Պաշտօնապէս ծրագրուած եւ հաշուի առնուած էին նաեւ խոշտանգումի, չարչարանքներու եւ երկարատեւ տանջանքի ու բազմատեսակ մահացման ձեւեր, որպէսզի կարելի ըլլար խնայել փամփուշտն ու կապարը, զորս պէտք էր գործածել *Քիաֆիր Մոսգոֆին* դէմ։

Ցեղասպանութեան հրամանը տրուեցաւ եւ գործադրութեան սկսաւ Ապրիլ 24ին՝ հայ մտաւորականներուն եւ աշխատաւոր ու արդար կեանք երազող ժողովուրդին դէմ եւ այդ նախճիրը տեւեց երկա՛ր ու դաժան տարիներ։ Ո՛չ ոք կարող էր կապել ջարդի այդ սարսափելի մոլեգնութիւնը, քանի որ գերման կայսրութիւնը Թուրքիոյ կողքին էր եւ միւս մեծ պետութիւններն ալ պատերազմով զբաղած: Երկնառաք պատեհութիւն մըն էր Թուրքիոյ համար՝ ամբողջ հայութիւնը ոչնչացնել՝ իր բազմահազարեայ հայրենիքին մէջ։ Բայց հարց էր թէ՝ եթէ պատերազմը տեղի չունենար, մեծ պետութիւնները պիտի բողոքէի՞ն, կամ միջոցներ ձեռք պիտի առնէի՞ն հայ տառապող ու անզէն ժողովուրդին վիճակուած սպանդը դադրեցնելու համար։ Միամտութիւն պիտի ըլլար այդ տեսակէտին վրայ կանգ առնել, որովհետեւ անկէ առաջ ալ, խաղաղ պայմաններու տակ, թուրքըն իր եաթաղանն էր շարժած՝ 1895ին 300 000 հայեր ջարդելով եւ Կիլիկիան կոտորածներուն զոհ գացին 35,000 անմեղ հայեր։ Բայց մեծ պետութիւնները սառնարիւնութեամբ դիտեցին այս ամէնը եւ գոհացան իրենց շահագիտութեամբ:

Թուրքիոյ ծրագրած բնաջնջման հիմնական պայմանը կը կայանար 18էն մինչեւ 58 տարեկան հայ արու մարդիկ,— որոնք զինուորագրուած էին թրքական բանակին, կամ ռազմամթերք, պարէն փոխադրելու եւ այլ գործերու լըծուած,— իրենց բնակավայրերէն հեռու՝ շղթայակապ շարքերով սպաննել առանց տարաձայնութեան եւ մնացած այրերը խաբէբայական առաջարկներով ձերբակալել, բանտերը լեցնել, այրել կամ կացինահար ջարդել։ Իսկ կիներու, ծերերու եւ մանուկներու մասին որոշուած էր տուներէն դուրս հանելով՝ քշել զանոնք դէպի ամայի, անծանօթ վայրեր, ուր կը սպասէին բանտերէ դուրս հանուած մասնաւոր ոճրագործներ՝ իրենց գիշակերի դերը կատարելու համար։ Եթէ հարկ եղած ոճրագործները բացակայէին այլուր, տեղահանուած կարաւանները, քաղցէն ու ծարաւէն լըլկըւած, մեծ մասամբ հիւանդ, ուժանհար ու վիրաւոր, կը քշուէին դէպի Տէր Զօրի անապատները, ուր պիտի գտնէին իրենց վերջնական ու ամբողջական մահը։

∴

Բազմաթիւ աննեցուկ եւ ուժասպառ կարաւաններ, որոնք երկրի մէկ ծայրէն միւսը՝ ոլորապըտոյտ ճամբաներով կը տարուէին դէպի սպանդանոց, արդէն Սեւ Ծովի, Եփրատ ու Տիգրիս գետերու եւ անհամար ձորերու մէջ լեցուցին իրենց դիակները։

Այսպիսի կարաւաններէն մէկն էր, որ հեռու քաղաքներէ եւ գիւղերէ կուգար, հազարաւոր կիներ, ծերեր ու մանուկներ իրար խըռնըւած, արեւէն խանձուած, փոթորիկներէն ծեծուած, տատասկներու վրայէն եւ փուշի ամպերու մէջէն կը քալէին, առջեւն՝ անորոշութիւն ու սարսափ, ետեւը՝ դաշոյն ու մտրակ, յոգնաբեկ, քաղցած ու ծարաւ, ժանտարմաններու հսկողութեամբ հասան վերջապէս հանգրուան մը՝ ամայի լեռներու ներքեւ, կիրճերու խորխորատը։

Արեւն այդ օր սովորականին պէս երկնակամարին վրայ էր, բայց որքան մութ էր աշխարհը, ուր լեցուած էր կարծես բոլոր դըժոխքներու մութն ու ծուխը՝ այս տարաբախտ ժողովուրդին համար։

(Շար. տես էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
29 ԱՊՐԻԼ 1971

ՋԱՐԴԻ, ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՁԻ ՄԱՍԻՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ի՞նչ պիտի պատահէր այստեղ, ինչո՞ւ եկեր էին հոս….,

Ահա՛ յանկարծ հրամանը տրուեցաւ։

Ժայռերու ետեւ թաքնուած ոճրագործներու մեծ բազմութիւն մը դուրս եկաւ եւ սուրերով ու բիրերով, կացիններով ու մահակով. տանջարանի աներեւակայելի գործիքներով խուժեց այս անզէն ու կիսամեռ ժողովուրդին վրայ՝ գեհենական ոռնոցներ արձակելով.

— Ծրարնիդ մէկ կողմ դրէք եւ հագուստնիդ հանեցէ՛ք ամբողջովին….։

Կառավարութիւնն անոնց մարդասպանութեան իբրեւ «աշխատավարձ» շնորհուած էր այդ զոհերուն քով գտնուող ամբողջ գոյքն ու հագուստները:

— Ծրարնիդ մէկ կողմ դրէք եւ հագուստնիդ հանեցէք… — ոռնացին դարձեալ դահիճները։

Անզօր ընդդիմութիւններուն կը պատասխանուէր կացին եւ դանակի հարուածներով։

Ահաւոր ու խժալուր աղաղակներուն մէջ արդէն տեղի կ'ունենար ջարդը եւ նողփացող արիւնը կը հոսէր երաշտ հողին վրայ:

Այս սարսափելի դահիճները, մարդասպանութեան մոլեգին գործողութեան ընթացքին իսկ, կ'ուզէին «բարերտութիւն» ալ ցոյց տալ՝ դեռատի աղջիկներ առեւանգելու եւ անոնց պատիւն արատաւորելու համար, ազատութեան խոստումով, եթէ անոնք թրքանային։ Ծիւաղային քաշքշուքն սկսած էր…։

— Ո՛չ, ո՛չ, մենք զարշելի թրքութիւնը չենք ընդուներ…։

— Լա՛ւ է մահը, երջանկութի՛ւն մեզ համար, քան…։

— Զարկէ՛ք, զարկէ՛ք, մեր արիւնը մեր հայրերու, մեր մայրերու, մեր քոյրերու, մեր եղբայրներու արիւնէն աւելի կարմիր չէ՛։

— Մենք սրբութեամբ կը պահենք մեր հաւատքն ու մեր ազգին պատիւը…։

Հայ աղջիկներն այսպիսի աղաղակներով կը դիմագրաւէին սուրբ մահը՝ արտասուալից ու վրիժատենչ աչքերն ուղղելով ոճրագործներուն, որոնք շատ աւելի երկարատեւ տանջանքներու կ'ենթարկէին իրենց զոհերը՝ կտրելով անոնց նանկրտող մասերը, այլանդակելով քիթն ու բերանը, փորելով անոնց աչքերը…։

Ո՛չ ոք գիտէ, թէ քանի հոգի կրցան փախչիլ եւ ազատիլ այս գեհենական սպանդէն, սակայն երկու մանուկներ տեսնելով իրենց խոշտանգուող մօր արիւնը՝ լալով կը վազէին եւ չէին գիտեր թէ դէպի ո՞ւր։

Ոճրագործներէն Մեհմետն ու Ալին նկատեցին անոնց փախուստը եւ ետեւէն զէնք ալ արձակեցին, որ վրիպեցաւ։

— Այդ կեավուրի լակոտները, ուր որ ալ երթան, մեր որսերն են,– հաւատաց Մեհմետը։

— Այո՛, ճիշտ է ըսածդ. մեղք է մեր փամփուշտին, զոր պիտի վատնենք անոնց համար։ Հիմա մեր վաստակին նայինք, թէ ո՛րքան կրնանք այստեղէն ապրանք ու դրամ ձեռք ձգել, այդ կեավուր խոզի ձագերը չեն կրնար ազատիլ մեր ձեռքէն. թերեւս անոնց քով ալ ոսկի գտնենք, – ուրախութեամբ քրքջաց Ալին։

Միւս ոճրագործները, որպէս գիշատիչ գազաններու ոհմակներ, իրենց զոհերու փորոտիքներն ու աղիքները դուրս կը թափէին, այն յոյսով, որ անոնք ոսկի կուլ տուած կ'ըլլան,

Սպանդի այս բոլոր գործողութեանց վերջ՝ Մեհմետն ու Ալին չէին մոռցած այն երկու փոքրիկները, որոնք սարսափահար կը դեգերէին,

— Հիմա երթանք այդ կեավուր խոզի զաւակները գտնենք, այլեւ այստեղէն շատ հարստութիւն տանել անկարելի է, — նկատեց Ալին:

— Երթանք,– կրկնեց Մեհմետը։

Երկու փոքրիկները, քոյր ու եղբայր, թերեւս երկուորեակ փըշածառերու եւ վայրի թուփերու մէջէն վազելով՝ մերթ ետեւ կը նայէին, մերթ աջ ու ձախ, սարսափած ու բոլորովին այլայլած, պահուեցան քարի կոյտերու ետին եւ սեւեռաբիբ աչքերով նայեցան դէպի ոճրին վայրը։

— Ահա՛, քոյրիկ, կուգան, ձայն մի՛ հաներ, մի՛ լար,— շըշնջաց եղբայրը։

— Կուգան մե՞զ ալ սպաննելու,– հարցուց քոյրը խեղդուկ ձայնով։

Քոյր ու եղբայր այսպէս սեղմուեցան ու փաթթուեցան իրար, կարծես դարձան բուռ մը կծիկ, մէկ մարմին։

— Կը մօտենան,— յարեց քոյրը կամաց եւ աչքերն անթարթ ուղղած դէպի ոճրագործներու գազանային կերպարանքը։

Մեհմետն ու Ալին կը յառաջանային եւ թուփերու տակ ու խոռոչներու մէջ կը փնտռէին իրենց որսը։ Բայց յանկարծ առջեւի մացառոտ մորենիներու տերեւներն ու ճիւղերը շարժիլ սկսան:

— Ահա՛, հոս են խոզիկ կեավուրները,— բացագանչեց Մեհմետը:

— Դուրս ելէք տերեւներու տակէն,— ոռնաց սարսափազդու Ալին:

Երկու զայրացած ոճրագործներն սկսան գաւազանով հարուածել փշաթփերը: Սակայն տակէն ո՛չ ոք դուրս եկաւ։ Ճիւղերն ալ աւելի սկսան շարժիլ: Մեհմետն ու Ալին սաստիկ ջղայնացան՝ իրենց հրամանին իսկոյն չկատարուելուն համար եւ բուռն հարուածներով ջլատեցին մորենին։ Սակայն, ի՜նչ զարմանք, հսկայ օձ մը պոչով փաթթուեցաւ մէջքուն եւ կիծը խրեց սրունքին:

Մեհմետն ինկաւ, Ալին փախաւ:

Օձի դիպուածային երեւումով երկու փոքրիկներու կեանքն ազատեցաւ, սակայն կարելի չէ գիտնալ թէ անոնք կրցա՞ն ապրիլ այդ ամեհի լեռներուն մէջ։ Իրողութիւնն այն է, որ շատ անգամ յայտ կուգային փախստական հայ մանուկներ ու կիներ, որոնք կը հալածուէին ու կը խոշտանգուէին թուրք ու քիւրտ գիւղերու շրջակայքը։ Զուարճութեան համար անոնց թեւերն ու սրունքները կը կտրուէին քարով, կ'անդամահատուէին, փայտերու կամ ծառին կը գամուէին։

Հազարաւոր այսպիսի կարաւաններու սեւ ճակատագրէն մնացին միայն տուայտանքներ վերապրողներուն համար, որոնց ականատեսի պատմութիւնները երբեք չեն լռեր։

∴

Զինադադարի ժողովներու ընթացքին՝ «Քրիստոնէութեան» եւ «Քաղաքակրթութեան» ճառող մեծ պետութիւններն այս պատահական օձին արժէքն իսկ չկրցան ցոյց տալ Արեւմտեան Հայաստանի ազատագրութեան ի նպաստ: Անոնք հովանաւորեցին Թուրքիան, որ երկու միլիոն հայերու արիւնն էր թափած։ Իսկ երկրորդ աշխարհամարտէն եւ Նիւրէնպերկի դատէն վերջ, հաւատարիմ մնացին Հիթլերի այն յայտարարութեան, թէ «Հիմա ո՞վ կը յիշէ հայկական ջարդերը»։ Այո՛, չե՛ն յիշեր եւ դարման չեն հասցներ այս խոր ցաւերուն, որպէսզի պատերազմի բոցերը ճարճատին եւ ցեղասպանութիւնն ու յափշտակութիւնը շարունակուին առ յաւէտ:

Ամօ՛թ եւ բի՛ւր նախատինք բոլոր անոնց, որոնք թրքական սատկած գազանը, վերակենդանացնելու յոյսով՝ իրենց ուսերուն վրայ առած կը պտտցնեն օր ցերեկով։

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Նիւ Եորք, Ն. Ե.:

* * *

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Կիրակի 18 Ապրիլ 1971, Թորոնթոյի Հայց. Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցած է ամուսնութիւնը՝

ՕՐ. ՄԱՐԿՐԻԹ ՎԵՅԻԿԵԱՆԻ
ԸՆԴ
ՊՐ. ԱՌԱՔԵԼ ԽՆԿԻԿԵԱՆԻ

Օր. Մարկրիթ դուստրն է Գահիրէի Հայկ. Ընթերցասրահի վարչութեան ատենապետ Տէր և Տիկին Եզնիկ Վեցիկեանի, և որ իր նախնական կրթութիւնը ստացած է Գահիրէի Գալուստեան Ազգ. Վարժարանին մէջ. ուսումը շարունակած է անգլիական English School of Immaculate Conception դպրոցին մէջ։

Պր. Առաքել աւարտած է Պաղտատի Բարձրագոյն Վարժարանը և ստացած մեքենագիտութեան իր վկայականը. Երեք տարի Գերմանիա մնալէ ետք, հաստատուած է Թորոնթօ (Գանատա)։

Այս բարեբաստիկ առթիւ, մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները կը յայտնենք նորապսակ ամոլին և իրենց ծնողաց ու ազգականներուն։

* * *

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիկին Զապէլ Էսքիճեան, Տէր և Տիկին Արա Աղաճեան և դուստրը (Գալիֆորնիա). Տէր և Տիկին Էտուար Հէօճէքեան և դուստրը (Գալիֆորնիա). իրենց շատ սիրելի ամուսնոյն, հօր և մեծհօր՝ ողբ. Կոպէս Էսքիճեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, փոխան հոգեհանգիստի կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	200
Մարմինայի գերեզմանատան փոխան հոգեճաշի	200
Այծեմնիկին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

Ս. Զատկուան Մեռելոցին առթիւ Տիար Մեսրոպ Ծիկունեան և զաւակունք իրենց շատ սիրելի կողակցին և մօր Ալիս Ծիկունեանի քաղցր և անմոռանալի յիշատակին կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ և Գերեզմանատան Պայծառութեան	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Հ.Բ.Ը. Միութեան	100
Այծեմնիկին	100
Հ. Գ. Միութեան	100
Հ.Ա.Հ. Կոկանեան Սրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Արեւ»էն)

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ընտրելու իրաւունք ունեցող Գահիրէաբնակ մեր ազգայիններուն ուշադրութեան կը յանձնենք հետեւեալ կէտերը.–

1.– Գահիրէի Թեմական մասնակի ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան 2 Մայիս 1971-ին, առաւօտեան ժամը 8.30-էն սկսեալ։

2.– Ընտրող ազգայինները իրենց քուէները կրնան տալ ընտրելու իրաւունք ունեցող ազգայիններու միայն, պայմանաւ, որ անոնք 30 տարին լրացուցած անձեր ըլլան։

3.– Պիտի ընտրուին միայն 12 անձեր, որոնց անունները և մականունները պէտք է գրուած ըլլան քուէաթուղթին վրայ ու անպայման ներփակուած Առաջնորդարանի կնիքով կնքուած փոքր պահարանին մէջ և գոցուած։

4.– Ընտրութեան օրը, անձնական հպատակութեամբ քուէարկող ամէն ազգային պարտի ի ձեռին ունենալ անձնական հպատակութեան կամ ինքնութեան թուղթի «պըթաքա շախսիա կամ աիլիյա» ԲՆԱԳԻՐԸ, որպէս զի զայն ներկայացնելէ վերջ ստանայ իր ընտրական քարթը ու ապա քուէարկէ։

5.– Նոյնպէս, հօր հպատակութեամբ քուէարկող ամէն ազգային պարտի միասին բերել իր ինքնութեան քարթի «պըթաքա շախսիա կամ աիլիյա» ԲՆԱԳԻՐԸ, որպէս զի զայն ներկայացնելէ վերջ ստանայ իր ընտրական քարթը և ապա քուէարկէ:

6.– Հպատակութեան կամ ինքնութեան քարթի լուսատիպ պատճէններով ներկայացողները պիտի չկարենան մուտք գործել Առաջնորդարանի բակէն ներս, ուստի պիտի կորսնցնեն ընտրելու իրենց իրաւունքը։

7.– Քուէարկութիւնը պիտի սկսի առաւօտեան ժամը 8.30ին և պիտի վերջանայ երեկոյեան ժամը 5.30ին:

8– Քուէաթուղթին վրայ ընտրելիներու համար որոշեալ թիւէն աւելի գրուած անունները չեղեալ կը համարուին։ Նոյնպէս, մէկէ աւելի քուէաթուղթ պարունակող պահարանները ամբողջութեամբ չեղեալ կը համարուին, իսկ ստորագրուած քուէները կը ջնջուին։

9.– Ընտրութեան օրը, ընտրող ազգայինը, ընտրողական տոմարին մէջ իր ստորագրութիւնը դնելէ վերջ պիտի մտնէ փոքրիկ միջնասենեակը, ուր ինք, բացարձակ առանձնութեան մէջ. պիտի գտնէ կնքուած պահարան և պարապ քուէաթուղթ, ազատօրէն տալու համար իր քուէն։

ՍԱՀԱԿ Ա. ՔՀՆՑ. ՇԱՔԱՐԵԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐՈՂԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեանի ընդ Օր. Յասմիկ Թերզեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Փօլ Քիլիմճեան կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Սահակ Թիւրապեանի (Լենինական) մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Փօլ Քիլիմճեան կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեանի ընդ Օր. Յասմիկ Թերզեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկազուն Քիւրքճեան կը նուիրեն 100 ե. գ.։

Ողբ. Տիկին Հայկանոյշ Մարկոսեանի մահուան տխուր առթիւ Երիցուհի Ազնիւ Դպիրեան և դուստրը Օր. Պերճուհի կը նուիրեն 100 ե. գ.։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Ս. Յարութեան տօնին առթիւ, Պր. Հրանդ Թուֆայեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր սիրելի եղբօր՝ Պր. Յարութիւն Թուֆայեանի (Նիւ Ճըրսի, Մ. Ն.)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Տոքթ. և Տիկին Նորայր Սիմոնեան՝ Ծաղկաձորի փայլուն յաջողութեան առթիւ 10 Ե. Ոսկի կը նուիրեն սրահի Հ.Մ.Մ.ի Ֆոնտին։

Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեանի ընդ Օր. Յասմիկ Թերզեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տիկ. Սիրարփի Թապաքեան (Հելուան)	100
Տէր և Տիկին Ռուպէն Թապաքեան	100
Տէր և Տիկին Նուպար Քիւրքճեան	100

Ողբ. Արամ Փիլաւեանի մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե. գ.։

Ողբ. Էլի Գահամեանի կըսկըծալի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տիկնայք Թագուհի Գոյաճեան և Սիրանոյշ Քիւրքճեան	100
Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաճեան	100
» » Նուպար Գալաճեան	100
» » Զուէն Գալաճեան	100

Ողբ. Տիկին Հայկանոյշ Մարկոսեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Մօ. և Տիկ. Եդուարդ Յակոբեան	100
Տէր և Տիկ. Նուպար Գալաճեան	100

Հ. Մ. Ը. Մ. - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Ուրբաթ, 30 Ապրիլ 1971, երեկոյեան ժամը 8.30ին

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԽՕՍՔ Կ'ԱՌՆԷ

ՊՐ. ԳԵՈՐԳ ՔԻՒՓԵԼԵԱՆ

«Լիբանանը, լիբանանահայութիւնը և Հ.Ե.Ը.ի Ալեք Մանուկեան կեդրոնին բացման հանդիսութիւնները»։

Երեկոյեան ժամը 9էն՝ լիբանանեան համադամ ճաշերու սպասարկութիւն՝ պատրաստութեամբ Տիկնանց Յանձնախումբին կողմէ:

ԿԷՍ ԳԻՇԵՐԻՆ ԾԱՂԿԱՏՕՆ

**

Կիրակի, 2 Մայիս 1971, առաւօտեան ժամը 10ին

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

ԿԷՍՕՐԻՆ՝ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ՝ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ։

دار شوشة للطباعة رقم ايداع دار الكتب ٧٠ / ١٧

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN.

Արտօնատէր — ԱԻՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 377 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 6 ՄԱՅԻՍ 1971

ՀԱՏԸ ԶԵՐՕՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիր. Դհկ.

العدد ٣٧٧ – الخميس ٦ مايو ١٩٧١

ԱՅՍ ՀՈՂԸ

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

Այս հողն այսօր տօնում է իր վերածնութեան 50 ամեակի ազգային տօնը։

Այս հողին հիւր են եկել բազում եղբայր ազգեր, որոնք տօնում են նրա ազգային տօնն այնպէս, ինչպէս իրենց սեփականը։

Նրանք իրենց սեփական երկրի ու ժողովրդի փորձով ու կենսագրութեամբ քա՛ջ գիտեն մեր հողի վերածնուած այսօրը։ Ուրեմն պատմենք նրանց մեր երկրի այսօրուայ վերածննդին հասնելու ուղիների մասին…

∴

Ասորեստան ու Հռոմ, Բիւզանդիա ու Պարսկաստան, արաբ ու սելջուկ, թաթար ու մոնղոլ…

Ո՞վ ասես, որ չի ասպատակել այս հողը, ո՞ւմ սուրն ասես, որ չի փշրուել այս հողում։

Այնքան շատ փոթորիկներ են ցնցել այս հողը դարերով, որ այստեղ աւերուել է ամէն ինչ։ Սիրելի՛, երի՛ցս անիծեալ և սոթնապատի՛կ սիրելի հող, որի վրայ պատմութեան շատ անէծքներից բացի, ծանրացած է եղել նաև ամենից դաժանը՝ աշխարհագրութեան անէծքը, վարարած գետի ափին կամ հրաբխի խառնարանի վրայ բնակութիւն հաստատած ժողովրդի ողբերգութիւնը…

Քանի՛ - քանի անգամ մեր ժողովրդի լաւագոյն և ամենից զգայուն զաւակները, վաղաժամ ծերանալով այս ժողովրդի խաղաղ և ազատ գոյութեան խճճուած և անլուծելի հոգսից ու կընճիռներից, կառչել են անկարելի՛, անհնա՛ր մի ելքի – ողջ ժողովրդով թողնել - հեռանալ պատմութեան (և.. աշխարհագրութեան) այս դժոխային թատերաբեմից, որտեղ դարեր շարունակ ի՜նչ արիւնոտ ողբերգութիւններ ասես, որ չեն խաղացել Մասիսների յաւերժական դեկորների ֆոնի վրայ…

Բայց… կարելի՞ է հարազատ մօրը թողնել և ուրիշ մայր գտնել աշխարհում, հայրենի հողը թողնել և ուրիշ հող փնտռել, զատուելով այն հողից, որ դու ինքդ ես, քո արիւնը, արցունքը - քո ամբողջ կեանքը և մահը՝ մեր իմաստուն նախնիների սուրբ աճիւնները, որոնց այս հողն ինքն էլ է սրբանում ու իմաստանանում…

Չէ՞ որ նոր օրօրոցը նոյնքան հայրենիք է, ինչքան հին ու մամռած շիրմաքարը, աւերուած կոթողը նոյնչափ, ինչչափ նոր յուշարձանը և առանց Մասիսի դարաւոր գագաթի ու նրա ստորոտում զնգացող նոր կեանքի կարելի է մի կերպ հայ զգալ իրեն, բայց ոչ երբեք հայրենիքում։

Եւ մնացել ենք մենք, տառապել, զոհուել, պանդխտել, կրկին վերադարձել, վերստին պանդխտել, սակայն ետ դարձել ու մնացել, հաւատալով, թէ մի օր ծագելու է մեր վերածննդի պայծա՜ռ առաւօտը և այս հողն ազատ ու խաղաղ հայրենիք է դառնալու մեզ համար… Ես ծանօթ չեմ ուրիշ ժողովուրդների սովորոյթներին և չգիտեմ, թէ ով ինչ է վերցնում իր հետ ճամբորդելիս, բայց հայրենի հողի փոքրիկ կապոցը միշտ էլ հայ ճամբորդի անբաժան ուղեկիցն է եղել… Եթէ նա գաղթել է Հայաստանից, մի պտղունց հո՜ղ է տարել իր համար, եթէ գնացել է, վերադառնալ հող է տարել իր պանդուխտ հարազատների համար…

Ես զարմանո՜ւմ եմ, թէ ինչպէ՜ս- թէկուզ հենց այդ պատճառով է չի՜ հատնում Հայաստանի չոր քարերի արանքում ընկած մի բուռ հողը, երբ դեռ այսօր էլ երեք միլիոն հայ պանդուխտ այստեղից տանում, կամ ստանում է իրեն հասանելիք հողի պտղունցը…

Այդ հողից՝ հայրենիքից բերուած հողից են նրանք պտղունց պտղունց լցնում իրենց մեռելների դագաղներին՝ հայրենի հողում թաղուած լինելու պատրանքն ունենալու համար, հեռաւոր Ամերիկայում կամ Աւստրալիայում իրենց գերեզմանատներ այդ նոյն պատճառով «Արարատ», «Վան» կամ «Օշական» կոչելով։ Այդ մի պտղունց հայրենի հող են կարկատում նրանք օտար ափերում, միշտ երազելով այն օրը, երբ մեր նոյն մեծ ընտանիքը կ՚ապրի նոյն յարկի տակ, և բոլոր հայերը կը կարողանան իրենց քրտինքը թափել նոյն հողի վրայ ամէն ինչ կերտել ու կառուցել այս հողում։

Մեր վերածնութեան այս 50 տարիներից ամենից մեծ ու կարեւոր նորութիւնը հենց այն է, որ մենք հայրենիք ու պետութիւն ենք ստեղծում այս հողում, այս մի բուռ հողը դարձնելով ողջ հայութեան հայրենիքը…

Թերեւս հայրենիքի ու պետականութեան ստեղծման այդ ոգեշնչումից է, որ յատուկ իմաստ ու խորհուրդ է ստանում այս հողում արուող ամէն գործ, ամէն նոր տնկուող ծառ և նոր տան պատին դրուող ամէն մի քար…

Նոր տունն այն տունն է, որ դարեր շարունակ և ամէն տեղ աւերելուց յետոյ, վերջապէս ամուր կանգնում է հայրենի հողի վրայ։ Նոր այգին՝ այն հո՛ղը, որ միշտ ոռոգել է արեամբ և նոյնիսկ… մի բաժակ գարեջուրը, որ խմել է այս հողում Քսենոփոնը դեռեւս Քրիստոսի ծննդից հինգ դար առաջ և որը դրանից յետոյ մենք չէինք տեսել ու խմել մինչեւ վերջերս…

Դժբախտ է եղել այս հողն անցեալում, այ՛ո, սակայն իր բազում դժբախտութիւնների հետ մէկտեղ մի վսեմ հպարտութիւն ունի նա՝ երբեք, ոչ մի օր այս հողը չի՛ փորձել զաւթել օտարինը և այստեղ, այս հողի վրայ օտարի ոչ մի կաթիլ արդար արիւն չի՛ թափուել…

Այստեղ, այս տանջուած, բայց երջանիկ, փոքր, բայց իր սխրանքներով և դէպի ուրիշ ազգերը տածած սիրով մեծ հողի վրայ, որն այլեւս մենակ չէ, կամ շրջապատուած գայլերի վոհմակով, այլ ապրում է եղբայր ազգերի մեծ ընտանիքում, որտեղ այսօր իր ոսկեդա՛րն է տօնում…:

ԸՆԿԵՐ ՄԱՅՔ ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ
1000 ՏՈԼԱՐ ՆՈՒԻՐԵՑ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Մըթիւնէն (Մէս.), հնչակեան վեթերան և ամերիկահայ ծանօթ ազգային ընկեր Մայք Նազարէթեան, որ սկիզբէն ի վեր խրախուսողն ու քաջալերողը եղած է «Ջահակիր»ին՝ անոր ազգային, հայրենասիրական և գաղափարական անշեղ ուղղութեանը համար, կուգայ իր նիւթական օժանդակութիւնը բերելու թերթիս հրատարակութեան ֆոնտին, նուիրելով 1000 տոլար։

Սրտագին շնորհակալութիւններ կը յայտնենք մեր յարգելի ընկերոջ և կը մաղթենք առողջութիւն և երկար կեանք։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՈՒԻԼԵԸՄ ՌՈՃԸՐՍ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Ամերիկայի արտաքին գործոց նախարար Պր. Ուիլեըմ Ռոճըրս, Երեքշաբթի, 4 Մայիս 1971, երեկոյեան Գահիրէ հասաւ։

Նոյն գիշերը, ան, իր առաջին տեսակցութիւնը ունեցաւ ԱՄՀի արտաքին գործոց նախարար Պր. Մահմուտ Ռիատի հետ։

Երէկ, Պր. Ռոճըրս կրկին տեսակցեցաւ Պր. Մահմուտ Ռիատի հետ և երեկոյեան ընդունուեցաւ ԱՄՀի վարչապետ Տոքթ. Մահմուտ Ֆաուզիի կողմէ։

Այսօր, ԱՄՀի Նախագահ Պր. Անուար էլ Սատաթ պիտի ընդունի Պր. Ուիլեըմ Ռոճըրսը։ Անոնք պիտի քննեն Միջին Արեւելքի տագնապին հետ կապուած հարցերը։

ԳԱՀԻՐԷԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Թեմականի 2 Մայիս 1971ի մասնակի ընտրութիւնները յետաձգուած են կառավարական հրահանգով առնուազն երկու ամիս։

Անմիջապէս որ հնարաւոր ըլլայ, պիտի յայտարարուի ընտրութեանց նոր թուականը։

ՍԱՀԱԿ Ա. ՔՀՆՅ. ՇԱՔԱՐԵԱՆ
Նախագահ Ընտրողական Յանձնաժողովի

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տնօրէնութեան Առաջնորդարանի Դիւանատան միջոցաւ տեղւոյս Հայ թերթերուն ղրկած 29-4-71 թուակիր հաղորդագրութիւնը մեր զոյգ օրաթերթերուն յանձնուած էր Հինգշաբթի, 29 Ապրիլ կէսօրէ առաջ խնդրելով զայն հրատարակել 29 եւ 30 Ապրիլի թիւերուն մէջ։

Մինչ «Արեւ» սպած է լոյս մեր խնդրանքին, «Յուսաբեր» Մայիս 1ի թիւով միայն կը դնէ նոյն հաղորդագրութեան «Նիւթէն» իր կողմէ աւելցնելով կարգ մը սխալ մեկնաբանութիւններ։ Կը ցաւինք այս անճիշդ յայտարարութիւններուն համար եւ հանրութեան կը ներկայացնենք հետեւեալ լուսաբանութիւնները —

1.— Տնօրէնութիւնս ոչ մէկ ճնշումի տակ դրկած է այդ հաղորդագրութիւնը որուն մէջ յստակօրէն կը պարզուի իր լայնախոհ եւ ամբողջ կեցուածքը վարժարանս եւ անոր օժանդակ մարմինները վեր պահելու ընտրապայքարէն, առանց միւս կողմէ կասկածելու կամ արգելք հանդիսանալու որ Ծնողաց խորհուրդի անդամները անձնապէս եւ ազատօրէն ներկայացնեն իրենց թեկնածութիւնը Թեմականի մասնակի ընտրութեան։

2.— Տնօրէնութեան ստորագրութիւնը ոչ մէկ յետին նպատակով զանց առնուած է, այլ ըստ Քաղաքական Ժողովի 7 Յուլիս 1970, հրահանգին բոլոր հաղորդագրութիւնները կը ղրկուին այս ձեւով Առաջնորդարան որուն կնիքը դրուելէ յետոյ միայն մեր Հայ մամուլը արտօնուած կ՚ըլլայ հրատարակելու ազգային հաստատութեանց հաղորդագրութիւնները։

3.— Առաջնորդարանի խնդրոյ առարկայ կնիքը նոր չէ այլ վաւերական եւ գործածութեան մէջ եղող կնիք մըն է որ կը գործածուի այս նպատակին համար։

Խորապէս կը ցաւինք որ Վարժարանիս Տնօրէնութիւնը կը ստիպուի սոյն հաղորդագրութեամբ հանրային կարծիքը լուսաբանել, մինչ տնօրէնութիւնը բաւ զբաղուած է աւարտական քննութեանց նախապատրաստական աշխատանքներով։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԵՐԵՒԱՆԻ «ԱՐԱՐԱՏ»ԻՆ
Փայլուն Յաղթանակը

Անցեալ Կիրակի, 2 Մայիս 1971, Թիֆլիսի մէջ, Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ը, Խորհրդային Միութեան ֆութպոլի առաջնութեան գծով, իր 3րդ հանդիպումը ունեցաւ Թիֆլիսի «ՏԻՆԱՄՕ»ին հետ և փայլուն յաղթանակ մը տարաւ 4-0 արդիւնքով։

ԻՏԱԼԻԱ

Ս. ՊԱՊԸ ԱՅՑԵԼԵՑ ՀՌՈՄԻ ԼԵՒՈՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Ս. Քահանայապետ Պօղոս Զ. Կիրակի Մարտ 28ին այցելութիւն մը տուաւ Հռոմի Լեւոնեան վարժարանը և այցելեց Կարտինալ Աղաճանեանի, որ կը մնայ վարժարանին մէջ և որ ծանր հիւանդ է։ Կարտինալ Աղաճանեանը կը տառապի քաղցկեղէ և իր առողջական վիճակը դժբախտաբար մտահոգիչ է։

Ս. Պապը հիւրասիրուեցաւ վարժարանի տեսուչ Հ. Ներսէս Վրդ. Սէթեանի սենեակին մէջ և սիրալիր տեսակցութեան մը ընթացքին Ս. Քահանայապետը դրուատիքը հիւսեց հայ ժողովուրդին։ Ճշդեց թէ Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա.ը ճանչնալէն ի վեր, շատ կը սիրէ հայերը և մօտէն կը հետաքրքրուի անոնցմով։

ԳԱՆԱՏԱ

ԱՂՈՒՈՐ ՇԱԲԱԹ ՄԸ

Մոնրէալահայութիւնը աղուոր շաբաթ մը բոլորեց 19 Ապրիլ 1971էն մինչեւ 25 Ապրիլ 1971։

Երկուշաբթի, 19 Ապրիլի օրը մեր ամենուն սիրելի Եգիպտոսի Շամ էլ Նեսիմի տօնն էր։ Այդ տօնը տօնն է եւ Եգիպտահայուն եւ ան տօնեց զայն Գանատայի մէջ եւս։ Արդարեւ Ապրիլ 20ի Երեքշաբթի գիշեր, որ հանգստեան օր նշանակուած է, Եգիպտահայը իր արաբ դերազնիւ եւ հիւրասէր ժողովուրդին հետ տօնեց Շամ էլ Նեսիմը, Գանատայի մէջ եւս։

Աւանդական Ֆուլը, իր յարակիցներով ի պատիւ էին սեղաններուն վրայ, եւ «Թէքէեան» Մշակութային Միութեան ընդարձակ սրահը կը թնդար ուրախութեան եւ կարօտի արտայայտութիւններով, կեցցէ Եգիպտոսը բացագանչելով։

Եկաւ Ապրիլ 24ի Շաբաթ գիշերը։ Այդ գիշեր Մոնրէալահայութեան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր տաճարին թատերասրահը, որ կը կրէ «Մարի Մանուկեան» անունը, փութացած էր յոգնախուռն բազմութիւն մը ներկայ ըլլալու համար մեր բիւրաւոր նահատակներուն նուիրուած Ապրիլ 24ի յուշատօնին։

Ներկայանալի յայտագրին կը յաջորդէր Նիւ Եորքէն յատկապէս հրաւիրուած, Հ.Բ.Ը.Միութեան տնօրէն Պր. Միսակ Հայկենցի բանախօսութիւնը։ Այդ հիւրեղ, զգայուն եւ դաստիարակիչ բանախօսութիւնը անբաժան պիտի մնայ ներկայ եղող հասարակութեան սրտին մէջ։ Զմրան անօրինակ ցուրտին դէմ, այդ բանախօսութիւնը Պր. Միսակ Հայկենցի տաք շունչովը ջերմացուց մթնոլորտը։

Աղեքսանդրահայ այդ գիտնական երիտասարդը, մեզ կը փոթորկէր մերթ իր զգացած զայրոյթովը հանդէպ անգութ ցեղասպանութեան մը, եւ մերթ Ապրիլեան շողարձակ արեւ մը կը բերէր մեր նորաստեղծ Մայր Հայրենիքի աղուոր խաղ. իկներով։ Տխուր յուշատօն մը անհասարակ փափաքելի կ'ըլլայ շուտ վերջացնել։ Պր. Հայկենցի խօսքը սակայն կուզար յաւերժացնել այդ յուշ երեկոն։ Ունկնդիր հասարակութիւնը դժուար բաժնուեցաւ այդ բանախօսութենէն, որ իր վերջաւորութեան կարծէք թէ նոր կը սկսէր։

Կիրակի 25 Ապրիլի առաւօտուն, մեր բիւրաւոր նահատակներու յիշատակին Ս. Պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ մեր տաճարին մէջ։ Յաջորդեց հոգեհաց մը։

Նոյն իրիկունը ընդունելութիւն մը կազմակերպուեցաւ «Թէքէեան» սրահին մէջ ի պատիւ Եգիպտահայ մեծ հիւրին, Պր. Միսակ Հայկենցի, եւ աղուոր շաբաթը անցաւ, ինչպէս «Աղուոր, աղուոր վարդն գարունին» զոր երգած էր Դ. Վարուժան։

ԽՈՐԷՆ ՏԷՏԷԵԱՆ

Մոնթրէալ, 26-4-71

ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ

ՆՈՐ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹ

Մելպուռնի հայ եկեղեցու երիտասարդական կազմակերպութեան ջանքերով, վերջերս լոյս է տեսել աւստրալահայ գաղթօջախի առաջին հայ երիտասարդական պարբերաթերթի՝ «Ակնոց»ի անդրանիկ համարը։

Չնայած, որ պարբերաթերթը հրատարակւում է երիտասարդական կազմակերպութեան կողմից, բայց նրա աշխատանքներին, ինչպէս նշում է թերթը, առանց տարիքի սահմանափակման կարող են մասնակցել բոլոր նրանք, ովքեր ցանկանում են «հայ պահել ապագայ սերունդը, մանաւանդ ներկայ և ապագայ հայ երիտասարդը»։

«Ակնոց»ի պատասխանատուներն են Նայիրի Պօղաչեանը և Նուպար Ափաքեանը։

Թերթի առաջին համարից տեղեկանում ենք, որ 1970ի Դեկտեմբերի 2ին Մելպուռնում կազմակերպուել է հայ եկեղեցու երիտասարդաց կազմակերպութեան յանձնախումբը։

Թերթի էջերում տեղ են գտել մելպուռնահայ երիտասարդութեան կեանքին վերաբերող լուրեր։ Այդ նիւթերից ընթերցողը ծանօթանում է, որ Նուպար Ափաքեանը շարունակում է աշխատանքները անգլերէն լեզուով հայ ժողովրդի պատմութեան պատկերազարդ գրքի վրայ, աշխատանք է տանում Մելպուռնում բեմադրելու Նայիրի Զարեանի «Արա Գեղեցիկ»ը։ Յաջող ելոյթներ է ունեցել մելպուռնաբնակ օփերային երգիչ Շահէն Շեկոյեանը։

«Ակնոց»ի անգլերէն էջում տպագրուած է Ափաքեանի գրքից մի հատուած՝ նուիրուած Վարդանանց պատերազմին։ Էջեր են յատկացուած հետաքրքրաշարժ դէպքերին եւ այլն։

ՎԱՀԱՆ ՏԷՐԵԱՆԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԸ ՕՐԷՆՊՈՒՐԿԻ ՄԷՋ

Հայաստանի կառավարութիւնը որոշած է տաղանդաւոր բանաստեղծ Վահան Տէրեանի յուշարձանը զետեղել Ուրալ գետի ափերուն վրայ գտնուող Օրէնպուրկ քաղաքին մէջ, ուր իր կեանքին վերջին օրերը անցուցած էր բանաստեղծը։

Հայկական պազալտէ կառուցուած 4 մեթր բարձրութեամբ յուշարձանը պիտի զետեղուի քաղաքի կեդրոնական փողոցներէն մէկուն՝ Վահան Տէրեանի անունը կրող մայրուղիին մէջ։

Արձանին հեղինակն է քանդակագործ Արշամ Շահինեան, որուն ստեղծագործութիւնները, որոնց շարքին նաև Սարտարապատի հերոսամարտի յուշարձանը և Տէրեան վարժարանին մօտ՝ բանաստեղծին կիսանդրին, արժանացած են մասնագէտներու բարձր գնահատանքին։

* * *

ԹՈՒՐՔԻԱ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՆՈՐ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ՄԸ

Հաճոյքով կ'ողջունենք պոլսահայ մեր նոր պաշտօնակից «ՆՈՐ ՍՐԴԱՐ» շաբաթաթերթի հրատարակութիւնը, որուն առաջին թիւը լոյս տեսած է Չորեքշաբթի, 7 Ապրիլ 1971։

Յաջողութիւն և յարատեւութիւն կը մաղթենք մեր նոր պաշտօնակիցին։

* * *

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԹԵՐԹԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Պոսթոնում լոյս տեսնող «Հէրալտ Թրիպիւն» թերթը վերջերս մի ամբողջ էջ է յատկացրել Սովետական Հայաստանին։ Խմբագրական համառօտ խօսքում պատմըւում է Հայաստանի, որպէս «հնամենի և պատմական հարուստ անցեալ ունեցող երկրի» մասին, որի ճարտարապետական հին ու նոր յուշարձանները ներկայացուել են ընթերցողին։ Ցուցադրուել են Գեղարդի և Սևանի վանքերը. Գառնիի տաճարն ու Սասունցի Դաւթի արձանը, Արարատեան դաշտի համայնապատկերը՝ խորքում ունենալով Արարատ սարը։ Նկարները տրամադրել է ամերիկահայ Ռիչարտ Հրաչ Թաշճեանը, որը որպէս զբօսաշրջիկ եղել է հայրենի երկրում։

ՏԽՐՈԻՆԻ

Խոր ցաւով տեղեկացանք յանկարծական մահը՝

ՄԱԿԱՐ ԳՈՒՄՐՈՒԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ անցեալ Երկուշաբթի, 3 Մայիս 1971, առաւօտեան ժամը 1ին, Հելիոպոլսոյ իր բնակարանին մէջ։

Յուղարկաւորութեան եւ թաղման կարգը կատարուեցաւ նոյն օրը, կ.ե. ժամը 4ին, Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային գերեզմանատան մէջ։

Այս տխուր առթիւ, մեր ըզգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Մարիին, զաւակներուն՝ Տէր եւ Տիկին Վարդգէս Պօնոյեանի, Տէր եւ Տիկ. Վահրին Մարգարեանի (Ամման), Տէր եւ Տիկ. Աբրահամ Գումրուեանի, ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն։

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«ՋԱՀԱԿԻՐ» չ'արտայայտուիր այն հաւաքոյթներու մասին (հանդէս, թատրոն, դասախօսութիւն, երգահանդէս, նըւագահանդէս, մարզահանդէս, խաղեր), որոնց համար հրաւիրագիր չի ստանար կազմակերպիչներուն կողմէ։

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՊՐ. ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԵՑԱՒ ՄԱՅՐԻՆԵՐՈՒ ԿԱՐԳԻ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԻ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

Լիբանանի մէջ կատարած մարդասիրական գործերուն առ ի գնահատանք, Հ.Բ.Ը.Մ.ի ցկեանս նախագահ՝ Պր. Ալեք Մանուկեան պարգեւատրուեցաւ Մայրիներու Կարգի Հրամանատարի շքանշանով, ձեռամբը ազգային կրթութեան նախարար՝ Տոքթ. Նաճիպ Ապու Հայտարի, որ կը ներկայացնէր հանրապետութեան նախագահ՝ Ն. Վ. Սլէյման Ֆրանժիէն։ Պարգեւատրումը տեղի ունեցաւ Ունեսքոյի հանդիսասրահին մէջ, Հինգշաբթի 15 Ապրիլին Հ.Բ.Ը. Միութեան 65-ամեակին և Հ. Ե. Ընկերակցութեան 40 ամեակի հանդիսաւոր տօնակատարութեան ընթացքին։

Միեւնոյն հանդիսութեան ընթացքին Մայրիներու Ասպետի շքանշանով պարգեւատրուեցաւ նաեւ բարերար՝ Պր. Երուանդ Հիւսիսեան։

Միեւնոյն օրը, կէսօրէն առաջ, հանրապետութեան նախագահը ընդունած էր Պր. Ալեք Մանուկեանը, նախագահին կ'այցելէր շնորհակալութիւն յայտնելու համար իրեն և գլխաւորած միութեան հանդէպ լիբանանեան իշխանութեանց կողմէ ցուցաբերուած ջերմ վերաբերումին համար։

ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱՇԷՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Ե. ՏԱՐԻ

Մրցման մասնակցութեան համար որոշուած ժամանակամիջոցին մինչեւ վախճանը՝ 31 Յունուար 1971, մեզի հասած են ընդամէնը 34 անուն գիրքեր, հայ Սփիւռքի տարբեր շրջաններէն։

Գնահատիչ Յանձնախումբը գոհունակութեամբ կը յայտնէ թէ այս տարի կային մէկէ աւելի իսկապէս որակաւոր գործեր՝ ներկայացուած հրատարակութիւններուն մէջ, ու դարձեալ անհրաժեշտ եղաւ շեղիլ մրցանակի համար յայտարարուած պայմաններէն։

Այս տարուան Գնահատիչ Յանձնախումբին անդամներն էին՝ Պրն. Հայկաշէն Ուզունեան, Բենիամին Նուրիկեան, Վահէ Վահեան եւ Գերսամ Ահարոնեան։ Քաղաքիս մէջ չգտնուող անդամներ, իրենց տեսակէտներուն միացնելով գրաւոր տեղեկագիրը Պր. Բ. Նուրիկեանին, մրցանակի արժանի համարեցին հետեւեալ երկերը.—

1.— «ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԵԱՆ» (Պատմուածքներ) Վահէ Հայկ — 350 Տոլար։

2.— «ՀԱՅԱՍՏՐՈՓ ՀԱՅԱՎԷՊ» (Բանաստեղծութիւն) Ժագ Յակոբեան — 350 Տոլար։

3.— «ԵՍ ԿԸ ՍԻՐԵՄ ԿԵԱՆՔԸ» (Բանաստեղծութիւն) Յարութիւն Մաթեան — 350 Տոլար։

Ջերմօրէն շնորհաւորելով մրցանակի արժանացած գիրքերուն հեղինակները, մասնաւոր յիշատակութեան արժանի կը նկատէ նաեւ հետեւեալ երկերը.—

«ՊԱՒՂԻԿԵԱՆ- ԹՈՆԴՐԱԿԵՑԻՆԵՐՈՒ ՇԱՐԺՈՒՄԸ» — Վեր. Ա. Կէօրկիզեան։

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՍՆԸՀԻՆԳԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ԼՔԵԱԼ ԳՈՅՔԵՐԸ» — Լեւոն Վարդան։

«ՄԵՐ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐԸ» — Յովհաննէս Աղպաշեան։

«ԱՆԾԱՆՕԹ ՀՈԳԻՆԵՐ» — Յակոբ Կարապենց։

«ՀԱԶԱՐ ՈՒ ՄԷԿ ԲԱՌ ՈՒ ԲԱՆ ՀԱՅՈՑ ԽՕՍԻՑ ԲԱՐԲԱՌԻՆ» — Դոկտ. Էնժ. Տ. Ֆրունճեան։

«ԵՐԵՔ ՍԵՐՈՒՆԴ» — Հրանդ Գույումճեան։

«ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ ՄՈՒՍԱ ԼԵՌԱՆ» — Մ. Գուշագճեան և Գ. Մատուրեան։

ՀԱՅԿԱՇԷՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ
ԳՆԱՀԱՏԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՇՐՋ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
Փոստարկղ 495
Պէյրութ - Լիբանան

ԿՈՉ

Սիրելի Սահակեանցի,

Այս տարի Սահակեանի Օրուան — Մայիս Տասի — տասնամեակն է, ուստի կոչ կ'ընենք աշխարհի բոլոր անկիւններու ցրուած Սահակեանցիներուն՝ հոգ չէ հինգ, երեք կամ երկու ըլլան՝ իրարու քով գան եւ փնտռեն, գտնեն իրենց մօտ ապրող Սահակեանցիները եւ այդ օր ապրին Սահակեանի յուշերով։

Սիրելի Սահակեանցիներ, Սահակեանի հարազատներ, այդ օր ամէն հաշիւ մոռցէք, բոլոր, բոլոր անհասկացողութիւնները ծալլեցէք եւ իրարու մօտեցէք։

Սահակեանի հանդէպ Ձեր ունեցած ՍԷՐը թող շաղախը ըլլայ Ձեզ իրար կապող։

Սահակեանի յուշերով գինովցէք,

Սահակեանը թող Ձեր ներշնչարանը ըլլայ,

Սահակեանի օրը թող ամենամուր ՊԱՏՆԷՇը ըլլայ ուծացումի դէմ։

Սահակեանը թող վառ մնայ, Ձեր սրտերը թող Սահակեանի համար բաբախեն, թող Ձեր հոգիները Սահակեանով զօրանան, այդ օրը թող Սահակեանը Ձեր աշխարհը ըլլայ։ Աշխարհ մը հաւատքի, սիրոյ եւ յոյսի։ Մոռցէք այլ ճանոյթներ, հրապոյրներ, շահեր ու զուարճութիւններ։ Սահակեանը թող այդ ամենուն տեղը բռնէ։

Եւ Սահակեանը լինելով այս բոլորը պիտի [illegible] նոր եռանդով, անոր կոս պատերը պիտի գեղեցկանան, ծակծկած առաստաղը պիտի նորոգուի, իր խեղճութիւնը պիտի ճոխանայ Ձեր ջերմ զգացումներով։ Նիւթացած Սահակեանը տուն, հոգի, կեանք պիտի ստանայ։ Դիմաւորենք Մայիս 10ը։

Երջանկութիւն, յաջողութիւն բոլորին։

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ՇՐՋ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Г 436

ՆԱԽԱՇԱՒՂԻՑ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵԾ ՃԱՆԱՊԱՐՀ

(ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԻ «ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԴԱՐ»Ի ՀՐԱՏԱՐԱԿՄԱՆ ԱՌԹԻՒ)

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԵԱՆ

Գէորգ Էմինի անդրանիկ ժողովածուն՝ «Նախաշաւիղը» լոյս ընծայուեց։ Գրքոյկը ձեռքից ձեռք, անցաւ։ Մամուլը ողջունեց նորեկ բանաստեղծի մուտքը գրականութիւն։

Առաջին գիրքը լաւ ընդունուեց, որովհետեւ ընթերցողը նրա մէջ ճանաչեց ինքնատիպ մի բանաստեղծի։ Եթէ արտայայտչաձեւով յիշեցնում էր Տէրեանին կամ Չարենցին, ապա ձայնը իրենն էր, ունէր բանաստեղծական իր աշխարհը, իր աչքը, կեանքի սեփական տեսանկիւնը։ Նա յայտնուեց բանաստեղծական այն հոսանքի մէջ, որի սկզբնաւորութիւնը երկու մեծ բանաստեղծների անուան հետ էր կապուած։

Էմինի մուտքը համեստ էր։ Յեղաշրջումներ կատարելու յաւակնութիւն չունէր։ Նոյն տաղաչափութիւնը, նոյն լեզուն, ոճը, որով գրել էին երկու մեծերը, որով գրում էին բոլոր նրանք, ովքեր համոզուած էին, որ հայ բանաստեղծական խօսքի վերջին նուաճումն է դա։ Այն ժամանակ կողմնորոշումը դէպի Տէրեանն ու Չարենցը արդէն մեծ բան էր, քանի որ աշուղական դրօշն էր ծածանւում պօեզիայի շքամուտքին։ Եւ այն ժամանակներում, երբ զգալի բազմութիւն էր խմբուած այդ շքամուտքի առջեւ, Էմինը տրիոլետներ էր գրում, Լայբնիցից ու Այնշտայնից խօսում։

Էմինը, սկսնակ բանաստեղծ, մի նպատակ ունէր միայն՝ արտայայտել իրեն, ինչ է զգում ինքը. որպէս երիտասարդ, որ նոր է թողել աշակերտական նստարանը, սիրում է Հայնէին, բայց տարուած է Նիւտոնի օրէնքը սերտել, սիրում է ծաղիկ ու երկինք, սիրում է աղջիկներին եւ իր անզուսպ զգացմունքը թաքցնում է տղայական կատակի տակ:

Եւ ինչպէ՞ս չհաւանէին այս անկեղծութիւնը, որ հնարուած չէր։ Զգացմունքը պարտադրուած չէր։ Խոր տառապանք նշմարելի չէր, բայց հաճելիօրէն թեթեւ էր տողը, դիւրահաղորդ, սահուն, հատու շեշտերով։

Բայց յետոյ ճանապարհը անհանգիստ եղաւ, անհարթ եւ հակասական։ «Նորքը» խիստ քննադատութեան ենթարկուեց։ Յաջորդ գիրքը՝ «Նոր ճանապարհը» դժբախտութիւն բերեց նրան։

Որքան էլ պարադոքսալ թուայ, կշտամբուելու պատճառը իր բանաստեղծական ձայնին հարազատ մնալն էր։ Ինչպէս առաջին գրքում, այնպէս էլ երկրորդ, մանաւանդ երրորդ, նա իր ժամանակի երգիչն էր։ Բայց բանաստեղծի եւ իր դարի միջեւ եղած աղերսներն առաջին հայեացքից դժուար էր նկատել։ Հաւատարիմ իր գեղարուեստական դաստիարակութեանը՝ նրան ձգողը ժամանակի էութիւնն էր եւ ոչ կեանքի արտաքին նշանները։ Ժամանակի բերած խորքը, բայց ոչ թէ պլակատը, հայրենի երկրի սէր, բայց ոչ հայրենիքին նուիրուած լինելու աղմկարար հաւաստիացում։ Բանաստեղծն ապրում էր իր ժամանակը, ապրում էր իր օրերի ոչ միայն վեհութիւնը, այլեւ նրա ողբերգական շունչը։ Եւ դա չներուեց ոչ միայն իրեն, այլեւ նրանց, որ նրա հետ էին գրականութիւն եկել։ Բայց դա գեղարուեստական մտածողութիւն էր, որը խոր արմատներ ունէր անցեալ գրականութեան մէջ եւ որին դեռ ապագայ էր սպասում:

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

* * *

Էմինի առաջին գիրքը կոչուել է «Նախաշաւիղ», կարող էր կոչուել «Ես և դու», կամ՝ «Ես ու նա»։ Անկեղծ, արտաքին բանաստեղծական զրոյց երկու հոգու միջեւ։ Հետագայում նրա աշխարհը լայնացաւ։ Եւ քանի գնաց աւելի ու աւելի ընդլայնուեց։ Ձայնն էլ դարձաւ աւելի ամուր, աւելի առնական։ Միմեանց յաջորդող նրա գրքերը կարող էին կոչուել «Ես և մարդիկ», «Հայաստանը և աշխարհը», «Մարդկութիւնը, նրա բախտը»։

Եւ այստեղ էլ նա հաւատարիմ էր իրեն՝ կեանքը փոխւում էր, իհարկէ, բայց աւելի փոխւում էր ինքը։ Անհատականութիւնը նոյնն էր, բայց հայեացքը տարբեր էր, այլ տեսանկիւններ էին մշակւում, հետաքրքրութիւնները և՛ նորանում էին, և՛ ընդլայնւում։

Բնարական շունչը պահպանւում է, բայց քաղաքացիական շեշտեր է ընդունում։ Չափածոյ առաջին տողերի զգացմունքը թէեւ չի անհետանում, բայց տեղի է տալիս խոհի ու դատողութեան առաջ։ Ու թէեւ հիմայ էլ մէկ-մէկ անձնական ապրումը չի լքում բանաստեղծի հոգին, բայց նրա էութիւնը կլանուած է աւելի մեծ հարցերով՝ ինչ է տեղի ունենում աշխարհում, ո՞ւր է գնում մարդկութիւնը, ինչ եզրերի վրայ են լուծւում գտնելու ազգայինն ու համամարդկայինը: Ուրիշների համար գուցէ պարզ ու դիւրին էին այս հարցերը, բայց Էմինը, և դա էլ նրա առանձնութիւնն էր, չունէր այդ հարցերի պարզ ու դիւրին պատասխանը։ Եւ այստեղից էլ՝ բանաստեղծական տագնապալի շեշտադրումներ, զարմացած հարցականներ։ Խոհական բանաստեղծի միտքը գործում է լարուած, անհանգիստ։ Էմինի պատկերը կտրուկ է ու անսպասելի։ Նրա պատկերները մտքի առկայծումներ են, երբեմն էլ յայտնագործութիւն, որպէս խօսքի ձեւակերպումներ։ Բնարական տրամադրութեանը, հրապարակախօսական կրքոտութեանը յաճախ միախառնւում է կատակը, երբեմն նոյնիսկ հեգնական ժպիտը և մեղմում յուզումնալի պահերի դրամատիկական լարուածութիւնը։

Աշտարակի ծնունդ Էմինի բանաստեղծութեան մէջ նկատելի չէ գիւղաշխարհի կոլորիտը։ Պոլիտեխնիկական ինստիտուտում սովորելը, Մատենադարանի հնագոյն ձեռագրերի վրայ աշխատելը, հանդիպումը Չարենցի հետ, թերեւս այս բոլորը միասին մղեցին նրան դէպի գեղարուեստական արդի մտածողութիւն, ըստ որի, անկախ նիւթից, և՛ միտքը, և՛ արտայայտչաձեւը, չկորցնելով ազգային զգացողութիւնը, ընդհանուր մարդկային երանգաւորում են ստանում։

*

Երբ Էմինը 1938ին, այն ժամանակ Կարլէն Մուրադեան, իր ոտանաւորների ձեռագիր տետրը

(Շար. տես էջ 4)

ԳՈՒՐԳԷՆ ԲՈՐԵԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (Հ. Հ. Գ.) Անժամանակ մահը մեր շարքերից խլեց խորհրդահայ անուանի բանաստեղծ եւ թատերագիր, Հայկական ԽՍՀ Կուլտուրայի Մինիստրի Առաջին Տեղակալ, արուեստի վաստակաւոր գործիչ Գուրգէն Միքայէլի Բորեանին։

Գուրգէն Բորեանը ծնուել է 1915 թուականին Լեռնային Ղարաբաղի Շուշի քաղաքում, ուսուցչի ընտանիքում։ Դպրոցական տարիներից դաստիարակուելով պիոներական ու կոմերիտական կազմակերպութիւններում, ապա 1940 թուականից՝ Կոմունիստական կուսակցութեան շարքերում, Գուրգէն Բորեանը դարձաւ այն գործիչներից մէկը, որոնք իրենց ստեղծագործական տաղանդը, գիտելիքները եւ եռանդը ամբողջապէս նուիրել են Խորհրդային Հայրենիքին, նրա գրականութեան եւ մշակոյթի զարգացմանը։

Բորեանի գրական ձիրքը երեւան է եկել դեռ պատանի հասակից։ Արդէն 1937 թ. լոյս տեսած առաջին ժողովածուն հաստատեց 22-ամեայ բանաստեղծի ուրոյն դէմքը։ Մէկ տարի յետոյ նա ընտրուեց Հայաստանի Խորհրդային Գրողների Միութեան Քարտուղար։ Այդ օրուանից մինչեւ իր կեանքի վերջին պահը Գուրգէն Բորեանը իր մէջ զուգակցում էր բեղուն ստեղծագործողի եւ անխոնջ հասարակական գործիչի յատկութիւնները։ Նրա «Ճանապարհ Դէպի Ծով» (1940), «Մարտիկի Երդումը» (1941), «Հրացոլք» (1945), «Երեւանեան Լուսաբաց» (1947), «Հատընտիր» (1952) եւ այլ բանաստեղծական ժողովածուները ներկայացնում են գրողի ապրած ժամանակաշրջանի քնարական տարեգրութիւնը։ Առանձնապէս լայն ճանաչում գտան բանաստեղծական մաքուր ու վարակիչ շունչով գրուած նրա «Աբովեանի Տառերը», «Երգ, Գրուած Մի Երեկոյ», «Այս Ճանապարհն Անվերջ Լինէր» եւ միւս գեղեցիկ բանաստեղծութիւնները։

Մեծ է հանգուցեալ գրողի վաստակը նաեւ թատերագրութեան մէջ։ Նա հեղինակ է մի շարք պիեսների ու օպերային լիբրետոների, որոնցից «Բարձունքներից» պիեսը (1947) լաւագոյնն է, ինչ հայ դրամատուրգիան նուիրեց Հայրենական Մեծ Պատերազմի թեմային։ Պատահական չէ, որ այդ պիեսը ժամանակին բեմադրուեց գրեթէ բոլոր հայկական թատրոններում։ Նրա միւս աչքի ընկնող դրաման՝ «Նոյն Յարկի Տակ», որն առաջին անգամ բեմադրուեց 1957 թ., պատկերեց Հայաստանում խորհրդային կարգերի հաստատման թեման գաղափարական ու գեղարուեստական մի նոր տեսանկիւնով՝ հանդէս բերելով հոգեբանական ճշմարտացի կերպարները։ Այդ դրաման բեմադրուեց ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ եղբայրական մի շարք Հանրապետութիւններում։ Պիէսի հիման վրայ ստեղծուեց մեծ յաջողութիւն գտած «Սարոյեան Եղբայրներ» կինոֆիլմը, որի սցենարիոյի համար Գուրգէն Բորեանն արժանացաւ Հայկական ԽՍՀ Պետական Մրցանակի։

Վերադառնալով ռազմաճակատից, որտեղ նա շուրջ չորս տարի զինուորական թղթակից էր, Գ. Բորեանը նորից ընտրւում Հայաստանի Գրողների Միութեան Վարչութեան Քարտուղար։ Ցուցաբերելով ոչ միայն գրողի եւ արուեստագէտի, այլեւ կազմակերպչական փայլուն կարողութիւններ, Բորեանը այնուհետեւ շարունակ եղել է խորհրդահայ կուլտուրայի առաջաւոր դիրքերում, աշխատելով որպէս Հայկական Մինիստրների Խորհուրդին առընթեր Արուեստի Գործերի Վարչութեան Պետի Առաջին Տեղակալ, ապա՝ որպէս «Սովետական Գրականութիւն» եւ «Լիտերատուրնայա Արմենիա» ամսագրերի խմբագիր, իսկ 1969 թուականից՝ Հայկական ԽՍՀ Կուլտուրայի Մինիստրի Առաջին Տեղակալ։ Վերջին տարիներս նա մամուլի գործակալութեան հայկական բաժանմունքի Հասարակական Խորհրդի Նախագահն էր, Խորհրդային-Ռումանական Բարեկամութեան Ընկերութեան Հայկական Բաժանմունքի Նախագահը։ Ամէնուրեք նա աչքի էր ընկնում որպէս բանիմաց ու եռանդուն ղեկավար, արդարամիտ ու համեստ ընկեր։

Կուսակցութիւնը եւ Խորհրդային Կառավարութիւնը, բարձր գնահատելով Գ. Բորեանի գրական եւ հասարակական գործունէութիւնը, ինչպէս եւ պատերազմի տարիներին ցուցաբերած խիզախութիւնը, պարգեւատրել են նրան «Հայրենական Մեծ Պատերազմի Երկրորդ Աստիճանի» եւ երկու «Պատուոյ Նշան» շքանշաններով ու մի շարք մետալներով։

Ա. Ե. Քոչինեան, Ն. Խ. Յարութիւնեան, Բ. Հ. Մուրադեան, Գ. Ա. Տէր Ղազարեանց, Ռ. Հ. Խաչատրեան. Գ. Ա. Արզումանեան Մ. Ս. Մելքոնեան, Լ. Գ. Ղարիբջանեան Հ. Մ. Բաղդասարեան, Լ. Ա. Ստեփանեան Կ. Բ. Ուդումեան, Կ. Ի. Պօղոսեան, Կ. Դ. Դալլաքեան, Լ. Գ. Մանասերեան, Լ. Ս. Թոփչեան Ս. Բ. Բաղդասարեան Գ. Ա. Հայրեան. Ս. Ե. Ալաջաջեան, Ա. Մ. Արամեան, Ա. Ա. Արաքսմանեան, Վ. Մ. Աճեմեան, Ս. Գ. Գասպարեան Մ. Խ. Դաւթեան, Ա. Վ. Խաչիկեան Յ. Կ. Յովհաննիսեան, Հ. Ն. Ղափլանեան Ե. Մ. Միրզոյեան, Մ. Ա. Շաքիրեան, Ռ. Հ. Պարսամեան, Գ. Բ. Սարեան, Մ. Ս. Սարեան, Գ. Տ. Սիմոնեան, Պ. Ռ. Սեւակ, Գ. Ա. Տէր Գրիգորեան, Շ. Ա. Վարդումեան, Լ. Վ. Վաղարշեան։

ԱՌՆՕ ՊԱՊԱՃԱՆԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ

Աշոտ Գրաշիի «Ազգ Փառապանծ» բանաստեղծութենէն ներշնչուելով, երգահան Առնօ Պապաճանեան պատրաստեց երաժշտութիւն մը՝ ձօնուած հայ ժողովուրդին։

Երաժշտական այս գործին առաջին ունկնդրութիւնը տեղի ունեցաւ Երեւանի մէջ Սովետական Հայաստանի յիսնամեակին առիթով։

49ամեայ Առնօ Պապաճանեան Սովետական Միութեան ամենաժողովրդական երգահաններէն մին է: Իր գործերը կ'երգուին Հայաստանէն Կեդրոնական Ասիա, Ուքրանիայէն Պիէլոռուսիա: Պապաճանեան թէեւ վերջին տասնըհինգ տարիներուն Մոսկուա հաստատուած է, սակայն կը պահէ իր ստեղծագործական կապերը իր մայր հայրենիքին հետ։

Խորհրդային Հայաստանի մէջ մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելեն Գրաշիի, Վահագն Դաւթեանի եւ Գէորգ Էմինի բառերուն վրայ գրուած երգերը։

Ա՜Խ, ԱՅՍ ՄԱՍԻՍԸ

Ա՜խ, այս Մասիսը...

Որից փախչո՞ւմ են սրտերը բոլոր,
Երբ ինքը... քա՛ր է.

Որ ջերմացնո՞ւմ է սրտերը մոլոր,
Երբ ինքը... սա՛ռն է.

Որ աշխարհներից հեռաւոր-հեռու
Բոլոր հայերին այստե՛ղ է բերում,
Երբ ինքն... այստե՛ղ չէ...

Միաբանութեան քարո՞զ է կարդում
Աշխարհում ցրուած հայերին անտուն,
Երբ որ... կիսուա՛ծ է.

Որ, մե՛ծ սիրոյ պէս,
Ոչ հեռանո՛ւմ է,
Ոչ էլ գալի՛ս է...

Ա՜խ, այս Մասի՛սը.

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ

Այստեղ է երէկ կրկնուել նորից
Ազատամա՛րտը նոր Աւարայրի,
Այստեղ դանակը հասաւ ոսկորին,
Սակայն Մհերը դուրս չեկա՜ւ այրից,
Այստե՛ղ էր, որ ոչ Քաջ Վարդա՛նը կար,
Ոչ էլ Եղիշէ՛, կամ Ղեւոնդ Երէ՛ց.
Մի բուռ ո՛րբ էր լոկ, մի բուռ գաղթակա՜ն
Եւ մա՛րտ, որ ի՛նքը իրեն մարտ մղեց...
Այստեղ քարն ի՛նքը ծնեց Մհերներ,
Ճարի հատնումը՝ ստեղծեց նոր ճար,
Եւ ոսոխը չէ՛, ալլա՜հն էլ լինէր,
Այդ հրաշքի դէմ վախից կը ճչա՜ր.
Հողն ի՛նքը այստեղ նետուեց սխրանքի
Եւ անհաւասար մարտում մահացաւ,
Զոր աղո՛ւս դարձաւ արիւն-արցունքից,
Սարդարապա՛տ էր՝ անապա՛տ դարձաւ

Եւ, ի՛նչ արձան ու ի՛նչ կոթող փառքի,
Դարձաւ ի՛նքն իրեն կոթող ու արձան...

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

Արտասահմանյաններն են գրում

Յարգարժան խմբագիրներ
«Ջահակիր» լրագրի

Վա՛յ անիծուի էն ժամը որ ինձ նման մի չարչիճի անհոգ մարդ, փոլիթիկոս դարձրեց։ Հիմի ես այգի գնալու տեղ, ինձ հարևան մի ռիքայրս վեթերան յեղափոխական մարդու հետ գիշեր ցերեկ վիճում եմ ազգային և միջկուսակցական հրատապ հարցերի շուրջ։

Այդ մարդը ցարդ միայն իրա կուսակցական լրագիրն էր ընթեռնում։ Այն օրից որ ինձ հետ ծանոթացաւ սկսեցինք փոխանակել մեր լրագիրները։ Ես նրան տալիս եմ անկախ և քաղաքական կուսակցութիւնների թերթեր, նա էլ ինձ տալիս է զուտ յեղափոխական թերթեր։ Այսպէսով երկուսով դուրս եկանք միակողմանի հասկացողութիւնից և դատողութիւնից։

Առաւօտուն փոխանակում ենք մեր հայերէն լրագիրները, ցերեկին կարդում ենք և գիշերը սկսում ենք վիճել։ Ես մեր այգիի հոգածութիւնը թողնեցի իմ որդիներին, իսկ իմ հարևանն էլ իր որդիներին։ Նրանք այդ այգիները դարձնում են զբօսավայրի։ Այդ այգիները ձրիաբար տրամադրում են իրանց ընկերներին, միութիւններին եայլն, և այս վերջինները փիք-նիքներով դատարկացնում են մեր պտուղները։

Ես տեսնում եմ որ ազգայինչիութիւնը մարդու վնաս պատճառելուց այլ բանի չէ ծառայում։ Վատն այն է որ երբ մի մարդ մի անգամ ազգայինչիութեան ֆախն է ընկնում, այլևս չի կարող դուրս գալ։ Տարօրինակն էք։ Գուցէ դուք յիշում էք թէ ես յայտնել եմ ձեզ թէ մենք հայերէն լրագրի համար փող չենք տալիս։ Մենք այդ լրագիրները վերցնում ենք մեր հարևան հայ բախալի խանութից։ Ես հարց տուեցի մեր բախալին թէ նա որքա՞ն է վճարում այդ լրագիրների համար։ Նա պատասխանեց. «Ես ոչինչ չեմ վճարում, իմ մուշտարիները են վճարում և տանը ընթեռնելուց ինձ են տալիս»։ Ես էլ իմ կարգին տանը կարդալուց տրամադրում եմ ձեզ նման կարդացողներին։

Վերջերս թերթի այդ ծրարների միջից ելան հին և նոր հայերէն թերթեր։ Իմ հարևան ընկերը յափշտակեց մի [illegible] յեղափոխական լրագրեր, ես էլ վերցրի զանազաններից, և բաժանեցինք։ Գիշերը իրար քով եկանք վիճելու համար։ Ասեմ թէ այդ լրագիրների մէջ վիճելի հարցեր շատ կան։ Չի պատահել որ լրագիր կարդանք և չվիճենք։ Չենք վիճում միայն երբ հայերէն լրագիր չենք ընթեռնում։ Ահա մեր կացութիւնը։ Երէկ գիշեր հաւաքուել էինք մեր տանը և վիճաբանելով, մենք լուսաբաց արեցինք։ Քիչ էր մնացել որ փոխանակ իրար մազ փետտելու, մեր կանանցից մի փառաւոր ափոց ուտենք, բայց մի քանի տալերով նրանց բերանը փակեցինք որպէս սուս փայի։ Ես մտածում եմ ո՞ւր է գնալու մեր վերջը այս փոլիթիկոսութեամբ։ Մի էլ մտածում եմ, լինելու է այն ինչ որ եղել է մեր բոլոր փոլիթիկոսների վախճանը, այսինքն լաֆաճիութիւն և մատամ նորէն։

Օրերս մենք գծից դուրս սկսեցինք գալ վիճելիս։ Այս անգամ մեր վէճը սկսեց Բոսթընի «Հայրենիք» թերթի Մարտ ամսի (1971) մի շարք խմբագրականների և յօդուածների առնչութեամբ։ Այդ յօդուածներում և խմբագրականներում քննադատւում էին Երևանի Սփիւռքի հետ մշակութային կապի կոմիտէի և նրա նախագահ Վ. Համազասպեանի գործունէութիւնը։

Գրութիւնների մէջ գանգատւում էին թէ Վ. Համազասպեանը և կոմիտէն կողմնակցութիւն, զատորոշում, միակողմանիութիւն են գործածում։ Մի այլ էջում Երևանին մէյտան էին կարդում, հին տաֆթարներն էին պրպտում։

Ասեմ թէ, ես նկատել եմ որ էդ ազգը մամուլը իրա իրաւունք է տալիս դէմինի հին տաֆթարները պրպտելու, բայց նրանց իրաւասութիւն չի տալիս իրա սեփական հին տաֆթարները պրպտելու։

Վերջապէս իմ ընդդիմախօս ընկերը այսօր կատաղած էր։ Ասում էր ընկեր Վ. Համազասպեանը և իրա ընկերները մեր հետ մուհապեթ չեն անում մեզ այցելութիւն չեն տալիս, մեզ Հայաստան չեն հրաւիրում և հրաւիրում են սովորական մարդկանց։ Վ. Համազասպեանն էլ պատասխանում է.

— Ախր, դուք էլ մի քիչ կարուեցէք, էլի ի՞նչ էք կպել անցեալին։

Իմ ընդդիմախօս ընկերն էլ ասում է.

— Ախր, Վ. Համազասպեանն էլ թող մեզ նկատի առնի անառակ որդին և մորթէ պարարտ եզը։

Ես ասացի.

— Տօ մարդ Աստուծոյ, անառակ որդին տուն վերադարձաւ, իսկ դու դեռ թափառում ես «Բըլշոա անտէր» երգելով, և ուզում ես դեռ աւանգայով Հայաստան հրաւիրուել։ Ես որ անառակ որդի չեմ եղել, իմ փողով Հայաստան եմ գնում ու գալիս։

Խօսակից ընկերս ապշած լսում էր ինձ։ Յանկարծ ձեռքի լրագիրները բաց թողնեց և ասաց.

— Չեմ ուզում կարդալ։ Երբ կարդում եմ արիւնս է գաղնում և քիթս ու ականջներս կարմրում են,

Ասացի.— Ընդհակառակը, շարունակիր կարդալ որպէսզի զգաս քո տառանձնութիւնը, քո կամաւոր չեզոքացումը, զրկումը, այն մեծ խրախճանքից, որը կատարւում է վերածնուած մի փոքրիկ հայրենիքում։

Այս խօսքերի վրայ քիչ էր մնում որ ընկերս լաց լինէր։ Սրանք միշտ լացած լինելով, գինին լաց են լինում, ես շարունակեցի.

— Տօ ա՛յ մարդ, յիսուն տարի լաց եղար և հասար եօթանասուն տարիքիդ. հասար գերեզմանիդ։ Այդ գերեզմանը ինչո՞ւ մտնես յուսահատ թշուառութեամբ և անտէրութեամբ։ Մտի՛ր յոյսով, խանդավառութեամբ երգելով «Ծաղկի՛ր»ը։

Ընկերը փաթաթուեց վզիս։

Բախալի խանութի մէջ կային հայ մուշտարիներ, և բոլորս միաբերան սկսանք երգել.

- Ծաղկիր ազատ իմ հայրենիք,
Անցեալ բռնաւոր ու անտէր դու,
Ազատ ենք մենք ու երջանիկ,
Մոռցած անցեալ քենն ու ոխ։

ՌՈՒԲԷՆ Գ. ԹՈՒՐԵՆՑ

Գալիֆորնիա

Հ·Մ·Մ· ԴԱՄԱՍԿՈՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ-ՊԱԶԱՐԻՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ստորեւ կու տանք մեր Թղթակիցին նկարագրականը Հ.Մ.Մ.ի Դամասկոսի Շրջանի Կանանց Միութեան վարչութեան տարեկան ձեռնարկին, որ տեղի ունեցաւ 28, 29 և 30 Մարտին յաջորդական երեք օրերու տեւողութեան։ (Ջ.)

Կիրակի, 28 Մարտ. Նախատեսուած է բացումը կատարել տարեկան Ցուցահանդէս-Պազարին։ Բացման հանդիսութիւնը, որ տեղի պիտի ունենար ժամը 11ին, դրուած է Սուրիոյ Կանանց Համադաշնակցութեան Նախագահուհի Տիկին Սուաս Ապալլայի հովանաւորութեան տակ։ Առաւօտեան կանուխ հոն են Հ.Մ.Մ.եան ընտանիքի հարիւրաւոր անդամ-անդամուհիները։ Տարօրինակ եռուզեռ մըն է որ կը տիրէ ակումբի շրջանակէն ներս։ Տիկիններ եւ օրիորդներ կը ջանան ժամ առաջ վերջացնել ամէն կարգադրութիւն բացառիկ բծախնդրութեամբ, որովհետեւ ամիսներ շարունակ կատարած իրենց աշխատանքը այսօր հանրութեան սեփականութիւնը պիտի դառնէր ու մանաւանդ արտացոլացնէր հայ տիկնոջ ու աղջկան ձեռային աշխատանքի մէջ ունեցած հմտութիւնը։ Դարձեալ ազգային արժանապատուութիւնն է որ կը խօսի ատոնց մէջ, բան մը որուն առջեւ կանգ առնել չի գիտեր Հ.Մ.Մ.ական դաստիարակութեամբ առլցուն հայ կինն ու աղջիկը։

Այս որքա՞ն անակնկալներ վերապահուած են ձեռնարկին առթիւ։ Ահա ներս կը մտնեն Սուրիական հեռուստատեսութեան ու ռատիօկայանի պաշտօնեաները, անոնց հետ են նաեւ մամուլի թղթակիցներ ու կանանց տարբեր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ։

Ժամը 11·15ին յատուկ պատուիրակութեան մը ընկերակցութեամբ կը ժամանէ Տիկին Սուաս Ապալլա։ Հ.Մ.Մ.ի Արանց ու Կանանց Վարչութիւնները ոչխար կը մորթեն յարգելի հիւրին ժամանումին առթիւ։ Տիկին Սուաս Ապալլա կտրելէ ետք սրահի մուտքին զետեղուած ժապաւէնը կը մտնէ ցուցադրութեան սրահը։

Քիչ ետք ակումբ կը ժամանեն Սուրիահայ Յառաջդիմական Ճակատի ղեկավարներէն Ընկեր Տիրան Ակինեան եւ Ընկեր Ռուբէն Տիրաբեան։

Յարգելի հիւրերը շրջագայելէ ետք ցուցահանդէսին զանազան մասերը, իրենց հիացմունքը կ'արտայայտեն եւ անձամբ կը գնահատեն կատարուած աշխատանքին տարողութիւնն ու կարեւորութիւնը։

Հ.Մ.Մ.ի Տեղական Վարչութեան անունով բարի գալուստի խօսքեր կ'արտասանէ Հ.Մ.Մ.ի Դամասկոսի Շրջանի Ատենապետ Ընկեր Սեփան Համալեան։ Ելոյթ կ'ունենայ նաեւ Սուրիական Երեսփոխանական Ժողովի անդամ Ընկ. Ռուբէն Տիրաբեան, որմէ ետք խօսք կը տրուի Ընկ. Տիրան Ակինեանին, որ իմաստալից ճառով մը ելոյթ կ'ունենայ յանուն Սուրիահայ Յառաջդիմական Ճակատին։

Ներկաները կը հիւրասիրուին կարկանդակներով ու օշարակով։ Մինչ այդ ելոյթ կ'ունենայ նաեւ Սուրիոյ Կանանց Համադաշնակցութեան Նախագահուհի Տիկին Սուաս Ապալլա ու գեղեցիկ խօսքերով կը գնահատէ ցուցահանդէսի յաջողութեան համար աշխատող բոլոր Հ. Մ. Մ.ական տիկինները ու օրիորդները, շեշտելով նաեւ հայ եւ արաբ ժողովուրդներու դարաւոր բարեկամութիւնն ու եղբայրութիւնը։

Շուրջ մէկ ու կէս ժամ Հ. Մ. Մ.ի յարկին ներս մնալէ ետք Տիկին Սուաս Ապալլա ու իր շքախումբը հրաժեշտ կ'առնեն ներկաներէն։

Ցուցահանդէսի բացումը ցուցադրուեցաւ Սուրիական հեռատեսիլէն Ուրբաթ, 9 Ապրիլի երեկոյեան յայտագրին մէջ։

Ցուցահանդէս - Պազարը շարունակուեցաւ նաեւ յաջորդ երկու օրերուն ու բազմահարիւր այցելուներ ընդունեց։

Այս ձեռնարկը ձեռք ձգելով հանգերձ նիւթական շահ, ապահովեց բացառիկ յաղթանակ մը, որուն համար կ'արժէ շնորհակալութիւն յայտնել Հ. Մ. Մ.ի Կանանց Վարչութեան ժրաջան անդամուհիներ Տիկին Կիւլիզար Կարդաշողեանին, Տիկին Աստղիկ Ակինեանին, Տիկին Անժէլ Կիլիմեանին, Տիկին Տիգրանուհի Մոսլեանին, Տիկին Ալիս Պարսումեանին, Օր. Աղաւնի Ասիլեանին, Օր. Նուարդ Տէր Պետրոսեանին, Տիկին Նուարդ Դուլումճեանին եւ բոլոր Միութեան ժրաջան անդամուհիներուն։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՆԱԽԱՃԱՌԻՑ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵԾ ՃԱՆԱՊԱՐՀ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

ձեռքին բարձրանում էր Պետական հրատարակչութեան աստիճաններով՝ ընթերցողին նրա անունը յայտնի չէր։

Այն ժամանակուայ անյայտ անունը այսօր հռչակուած դէմք է, ճանաչուած ոչ միայն իր հայրենիքում, այլև նրա սահմաններից շատ հեռու։ Նրա գործերը թարգմանուել ու առանձին գրքերով լոյս են տեսել ռուսերէն, վրացերէն, լատիշերէն, ուզբեկերէն, էստոներէն, լեհերէն, քաբերերէն։ Լեհ կոմպոզիտորը նրա խօսքերի վրայ երաժշտութիւն է գրել։ Էմինը գրաւել է ուշադրութիւնը Երենբուրգի և Նիկոլայ Տիխոնովի, դարձել գրչակից բարեկամը համբաւաւոր բանաստեղծների, որոնց հետ մէկ-մէկ կլոր սեղանի շուրջը նստում, բանաստեղծութեան վաղուայ օրուայ մասին ասուլիսի է մասնակցում կամ դատում այն հարցը, թէ աշխարհի խաղաղութեան մէջ ինչ դեր ունի գրչի մարդը։ Ու եթէ նա յաջողութեամբ է կատարում իր վրայ ընկած պարտքը՝ ոչ միայն տաղանդաւոր գրող լինելուց է։ Ոչ էլ միայն իր երկրի պատմութիւնն ու մշակոյթը լաւ իմանալուց, այլ նաև խոր համոզումից, որ գրականութիւնը կարող է ինչ-որ բան փոխել կեանքում դէպի լաւը...

⁂

Որ յիսնամեայ Գէորգ Էմինը դեռ ճանապարհ ունի անցնելու՝ ոչ ոք չի կասկածում։ Դեռ հաճելի անակնկալներ են սպասում ընթերցողին։ Մի համեստ ցանկութիւն միայն՝ թող էլ տանի նրան ճանապարհը, ինչ բարձրութեան էլ հանի, չկորցնի թեկուզ մի թերթիւ այն յուզմունքից, որով նա դեռ 30 տարի առաջ բարձրանում էր Պետհրատի աստիճաններով՝ իմանալու, թէ ինչ է սպասում իր ներկայացրած ձեռագիր տետրին՝ տա՞ն թէ տպարան։

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԵԱՆ

Երեւան

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՍՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կարելի չէ խօսիլ բուն ժառանգականութեան մը, այլ աւելի նախատրամադրութեան մը մասին, բայց, այստեղ ալ ճշդում մը պէտք է ընել, նախատրամադրութեան նշանակութեան մասին, կանխելու համար նման հիւանդացումներ, նոյն իսկ եթէ գոյութիւն ունենայ ժառանգուած այսպիսի կացութիւն մը։ Սկիզբէն պէտք է ճշդենք որ նախատրամադրութիւն կը նշանակէ կարգ մը կացութիւններ, որոնք կրնան պատրաստել այդ հիւանդութեանց զարգացումը, եթէ մարմնին վրայ ներգործեն շարք մը այլազան ազդակներ, ինչպէս են, օրինակի համար, անկանոն սննդառութիւն, վարակումներ, նոյն իսկ թեթեւ, բայց երկարատեւ, անկատար զարմանումի մը պատճառով, ուժեղ ու կրկնուող յուզման վիճակներ։ Այստեղ պէտք է նշենք նաև, որ էական դեր մը կը խաղայ մարմնի մէջ երեւան եկած փոփոխութեանց ստուգումը ժամանակին, փոփոխութիւններ, որոնք չեն ներկայացներ դեռ հիւանդագին վիճակ մը, բայց եթէ անմիջապէս միջոցներ առնուին, կ'արգիլեն, անշուշտ, համապատասխան հիւանդութեան ի յայտ գալը։

Դիտենք որ կարգ մը հիւանդութիւններ կը ստեղծեն հիմքը, որուն վրայ կը տեղաւորուին սրտանօթային հիւանդութիւնները։ Այդ հիւանդութեանց կարգին յիշենք շաքարախտը, ճարպակալութիւնը, երակային գերճնշումը, մէկ կողմէ, և յօդացաւը, սիֆիլիսն ու վարակումի օճախները միւս կողմէ։ Յիշուած առաջին հիւանդութիւնները ժառանգական հանգամանք ունին և անոնց գոյութիւնը նախնիներու մօտ (ծնողք, մեծ հայր, մեծ մայր) նախապէս ծանօթ ըլլալով կարելի է ձեռք առնել շարք մը առողջապահական ու կերակրականոնային միջոցներ, որոնք շատ ազդու կ'ըլլան եթէ ժամանակին գործադրուին, այսինքն երբ հիւանդութիւնը երեւան չէ եկած տակաւին ու այս կարելի կ'ըլլայ պարբերաբար քննութիւններ կատարելով (քննել արեան մէջ շաքարի, քոլեսթերոլի քանակը, երակային ճնշումը, եւայլն)։

Կարելի է հարց տալ թէ շաքարախտը ինչպէս առաջ կը բերէ սրտանօթային հիւանդութիւններ։ Պատասխանն այն է, թէ շաքարախտ չի նշանակեր միայն արեան մէջ շաքարի քանակութեան աճը, այլ կը նշանակէ միաժամանակ ճարպի քանակին աճը արեան մէջ, ստամոքսագեղձի (փանքրէաս) տկար գործունէութեան հետեւանքով, մարմնի մէջ երեւան եկած բարդ խանգարումներու պատճառով, իսկ միւս կողմէ որովհետեւ շաքարախտը վնաս կը պատճառէ արեան անօթներուն, ընդհանրապէս, ու սրտի պսակային անօթներուն, մասնաւորապէս։

Ճարպակալութիւնը ժառանգական հանգամանք ունի, երբ կարգ մը ներքին գեղձեր վատ գործունէութիւն մը ունին (վահանագեղձ, ձուարան եւայլն) ու այս պարագաներուն մէկ կողմէ ճարպը կը տեղաւորուի անօթներուն վրայ, իսկ միւս կողմէ սիրտը աւելի շատ պէտք է գործէ ու հետեւաբար սրտի յոգնի։ Ճարպին զետեղումը տեղի կ'ունենայ, առաւելապէս, սրտի, ուղեղի ու երիկամներու անօթներուն վրայ։ Սրտի անօթներուն վրայ ճարպի տեղաւորումը կը դժուարացնէ սրտի մկանին արիւնով սնուցումը, որովհետեւ անօթները կը նեղնան նուազեցնելով արեան քանակը, ինչ որ

(Շար. տես էջ 8)

ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅ ԵՐԳԻՉՆԵՐԷՆ

ԼԵՒՈՆ ԳԱԹՐՃԵԱՆ

Ծնած է Հալէպ 1940ին:

Դեռ մանկապարտէզի աշակերտ, մասնաւոր հակում ցոյց տուած է երգի հանդէպ և, հակառակ փոքր տարիքին, ընդունուած է ծննդավայրի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Դպրաց դասին մէջ:

Տասը տարեկանէն սկսեալ իր մասնակցութիւնը բերած է հայկական ձեռնարկներու: 1958ին, խմբավար Հայր Յովսէփ Շառաբեան իրեն վստահած է իր ԿՈՄԻՏԱՍ Երգչախումբին մենակատարի բաժինը:

1960ին, Լևոն Գաթրճեան ընտանիքով փոխադրուած է Պէյրութ, ուր հետամուտ եղած է կատարելագործելու իր արուեստը, ռումանահայ երաժշտագէտ Փրոֆ. Մանուկ Գրիգորեանէն ՍՈԼՖԷՃԻ ու ԹԷՈՐԻԻ և նոյնպէս ռումանահայ օփերայի երգչուհի Արաքսի Սվաճեանէն ձայնամարզութեան դասեր առնելով: Այնուհետև ընդունուած է Լիբանանի Պետ. երաժշտանոցը, ուր հետևած է իտալիայէն վկայեալ օփերայի երգչուհի Տիկ. Լիւսի Գարկայեանի ձայնամարզութեան դասընթացքին, դառնալով Պէյրութի երգչախումբերուն սիրուած երգիչը:

1963ին գլխաւոր մենակատարն է Համազգայինի ԵՐԳԻ ՊԱՐԻ ԽՈՒՄԲԻն, 1964ին ՍԱՅԱԹ ՆՈՎԱ խումբին: Այս վերջինին հետ կը կազմակերպէ երկու անձնական համերգ, մին՝ Զահլէ, միւսը՝ Պուրճ-Համուտ, Ս. Քառասնից Մանկանց Վարժարանի հանդիսասրահին մէջ:

1965ին, Լիբանանցի անուանի երգիչ Վատիա Սաֆի կը

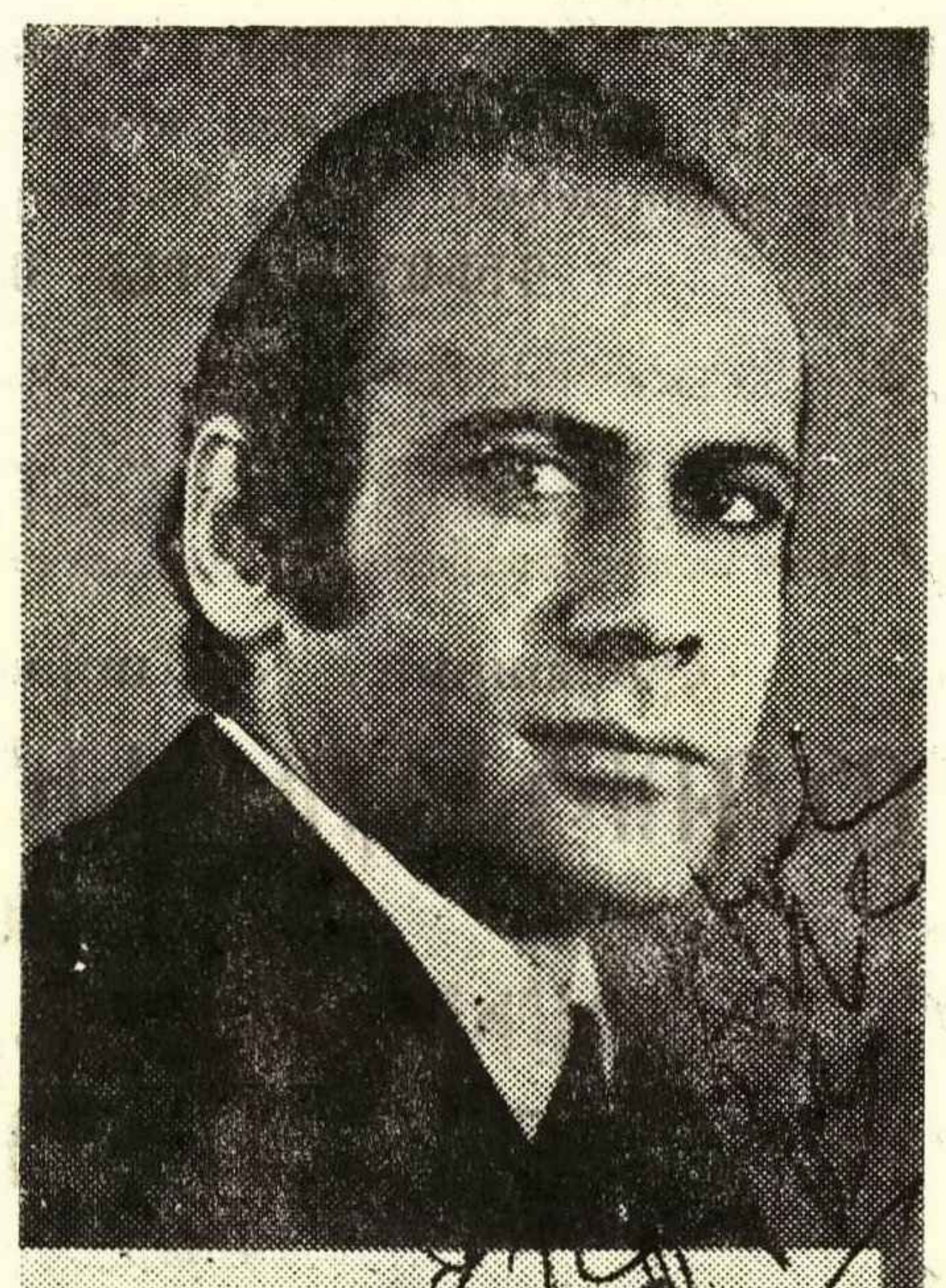

ԼԵՒՈՆ ԳԱԹՐՃԵԱՆ

կազմակերպէ ԱՐՄԵՆԻԱ փեսթիվալը Նահր էլ Քէլպի աւերակներուն մէջ: Այս փեսթիվալին Գաթըրճեան կը մասնակցի իբրև մենակատար և օփերէթի աշուղի դերով:

Ձեռնարկը կ'արժանանայ ութ անգամ կրկնուելու պատիւին: Այս փառատօնէն ետք կ'ըլլայ նաև մենակատարը Լիբանանահայ ԵՐԳԻ-ՊԱՐԻ ԱՆՍԱՄԲԼԻՆ, որ Տոքթ. Է. Ելմաճեանի ղեկավարութեամբ երկու ելոյթ կ'ունենայ Գազինօ Տիւ Լիպանի սրահին մէջ:

1966ին, Լիբանանեան Օգնութեան Խաչը զինք կը հրաւիրէ իր մասնակցութիւնը բերելու մասնաւոր Երգահանդէսի մը, Գազինօ Տիւ Լիպանի մէջ, բարձր հովանաւորութեամբ Լիբանանի Հանրապետութեան Նախագահ Ն. Վ. Շառլ Հէլուի: Մեր երգիչը, ի շարս Լիբանանցի անուանի երգիչներու (Ֆէյրուզ, Նասրի Շեմսէտտին, ևլն.), կէսժամուան յայտագրով ելոյթ կ'ունենայ Գուսան Նուագախումբին և Տիկ. Աբրահամեանի պարախումբի ընկերակցութեամբ:

1967ին տուած է չորս համերգ, մէկը՝ Գալուստ Կիւլպէնկեան և երեքը՝ Ազատամարտ սրահներուն մէջ: 1968ին՝ հինգ համերգ, Թէքէեան և Ազատամարտ սրահներուն մէջ:

1969ին և 1970ին ԷՐԵԲՈՒՆԻ պարախումբին հետ երկու համերգ Գալուստ Կիւլպէնկեան թատերասրահին մէջ: 1970-ին հինգ մենահամերգ. առաջինը՝ Յակոբ Տէր Մելքոնեան թատերասրահին մէջ Պուրճ-Համուտի Համազգայինի կազմակերպութեամբ, երկրորդը՝ Սինեմա Ռիվիէրայի մէջ, երրորդը Լևոն և Սօֆիա Յակոբեան Գոլէճի սրահին մէջ, չորրորդը՝ նոյն սրահին մէջ, ի յարգանս մայրերու՝ ՄԱՅՐԵՐՈՒ Օրուան առթիւ, հինգերորդը՝ Արմէն Ղարիպի ՆՈՐ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ կազմակերպութեամբ:

1970ի ընթացքին Պէյրութի տարբեր հայկական սրահներու մէջ տուած է վեց համերգներ և կը պատրաստէ յաջորդաբար տեղի ունենալիք հինգ համերգներ:

Լևոն Գաթրճեանի բոլոր կատարումները երգչախումբերու մէջ և մանաւանդ իր մենահամերգները գնահատանքի արժանացած են հայ մամուլին կողմէ, Լիբանան թէ Հայաստան:

1964-էն սկսեալ ելոյթներ ունեցած է նաև Լիբանանի ձայնասփիւռէն և հեռատեսիլէն:

Հրապարակ հանած է նաև 14 սկաւառակներ: Ներկայիս պատրաստած է լոնկ - բլէյ տիսքը:

Սիրողներու կողմէ ընդունելութեան արժանացած են իր յօրինումները «ԵԱՐԸ ՄԱՐԴՈՒ ԵԱՐԱ ԿՈՒՏԱՅ», «ԻՆՁՈՒ՞ ՍԻՐԵՑԻՐ», «ԷԼ ՈՒՄ ԵՐԳԵՄ», «ԷԼ ՈՒՄ ԱՍԵՄ», «ՍԻՐԵԿԱՆ», «ԵՍ ՄԻ ԽՕՍՆԱԿ ԹԱՌ ՈՒՆԷԻ»: Յօրինած է երեք այլ երգեր, որոնց սկաւառակները պատրաստութեան մէջ են, մէկը Տիկ. Ալիս Գալստաճեանի, երկրորդը՝ Յասմիկ Մանասէրեանի բառերով:

Լևոն Գաթրճեանի սկաւառակները յաճախ կ'ունկնդրուին Պէյրութի, Կիպրոսի և Գահիրէի ձայնասփիւռի Հայկ. հաղորդումի բաժիններէն, ինչպէս նաև Հայաստանի, Գանատայի, Միացեալ Նահանգներու և Հարաւային Ամերիկայի ռատիոկայաններէն:

Լևոն Գաթրճեան մասնաւոր հրաւէրներ ստացած է այցելելու Հայաստան, Գանատա, Միացեալ Նահանգներ, Լոնտոն, Կիպրոս, Եգիպտոս, Սուրիա և Պոլիս:

Երգիչը կը ծրագրէ երկար շրջապտոյտ մը կատարել հայկ. գաղութները, ընդառաջելով եղած հրաւէրներուն:

Նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք մեր համակրելի երգիչին.

Ռ. Պ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Պատկ. Քաղաքական Ժողովը, իր երկամեայ գործունէութեան շրջանի աւարտին, կազմակերպեց ընդունելութիւն թէյասեղան մը ի պատիւ Գալուստեան և Նուպարեան Ազգային վարժարաններու ուսուցչական կազմերուն, ինչպէս նաև Ազգային Իշխանութեան ենթակայ Պատ. Հոգաբարձութեանց և օժանդակ մարմիններու անդամ-անդամուհիներուն:

Սոյն ընդունելութիւնը տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 17 Ապրիլ 1971ին, երեկոյեան ժամը 7ին, Հելիոպոլսոյ Պըլըքտանեան սրահին մէջ:

Ընդունելութեան ներկայ էին Հոգեշնորհ Տ. Ներսէհ Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ձրընեան, Ազգային երեսփոխաններ իրենց յարգելի Տիկիններով, Գալուստեան և Նուպարեան Ազգային վարժարաններու Տնօրէնութիւնները, ուսուցչական կազմերու և պաշտօնէութեան, զոյգ վարժարաններու, եկեղեցւոյ, կալուածոց, Աղքատախնամի, Եղիայեան Սանուց Հոգաբարձութեանց, վարժարաններու և եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեանց անդամ-անդամուհիներու մեծագոյն մասը, Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի Ծնողաց Մարմնի անդամներ և մամլոյ ներկայացուցիչներ:

Հոգեշնորհ Տ. Ներսէհ Ծ. Վրդ. Բապուճեանի Տէրունական Աղօթքէն ետք, բացման խօսքը կատարեց Պատկ. Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Պ. Արթօ Պըլըքտանեան, որ յանուն Քաղաքականի իր պաշտօնակիցներուն շնորհաւորեց ներկաները:

Տեղի ունեցաւ գեղարուեստական փոքր յայտագիր մը, զոր վարեց Նուպարեան Ազգային վարժարանի Տնօրէն և Ազգ. երեսփոխան Պ. Տիգրան Պապիկեան: Արտասանութեամբ ելոյթ ունեցան Օր. Նայիրի Համբիկեան, Օր. Զապէլ Ստեփանեան, Տիկին Մանուշ Զեփուրեան և Նուպար Պահատրեան: Դաշնակի վրայ նըւագեց Օր. Մէօթէմէճեան, իսկ մեներգեցին Օր. Մարօ Սագայեան ընկերակցութեամբ Տիկին Շաքէ Ալեքսանեանի և Պր. Կարպիս Խաչընեան:

Ապա խօսք առաւ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի Ատենադպիր Պ. Յակոբ Համբիկեան, որ տեղեկութիւններ տուաւ Քաղաքական ժողովի գործելակերպի, ստանձնած պատասխանատուութեան մասին և յայտնեց ժողովի երախտագիտութիւնը մեր վարժարաններու տնօրէնութեանց, ուսուցչական կազմերուն, Տիկնանց Խնամակալութեանց և Ծնողաց Մարմնին, որոնք գործակցաբար կը վարեն նորահաս սերունդի հայեցի դաստիարակման գործը: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց նաև զանազան հոգաբարձութեանց մէջ գործող մեր ազգայիններուն:

Իսկ արաբերէն լեզուով ուղերձ մը կարդաց Պատկ. Քաղաքական Ժողովի Գանձապետ Պ. Վահան Չէչէնեան:

Հանդիսավար Պ. Տիգրան Պապիկեանի փակման խօսքով և Տ. Ներսէհ Ծ. Վրդ. Բապուճեանի Տէրունական աղօթքով վերջ գտաւ սոյն ընդունելութիւնը, երեկոյեան ժամը 9.15ին:

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

«Ջահակիր»ի
Աղեքսանդրիոյ
Ներկայացուցիչն է
Պր. ՎԱՀԱՆ ՊԷՆՏԵԱՆ
Հելիոպոլիս փող. թիւ 18
Ռամլէ, Քաճ Տը Սեզար
Հեռ. թիւ 21942

ԱԿՆԱՐԿ

ԱՆԳԱՄ ԱՌԱՆՑ ՇՊԱՐԻ...

Անվիճելի իրողութիւն մըն է՝ մայր բնութեան գեղեցկութիւնը, որ անկրկնելի է և անգերազանցելի: Նայեցէք բոլոր ծաղիկներուն և անոնց գոյներու՛ն... որքան աննման և անզուգական են բնութեան այդ ստեղծագործութիւնները:

Նայեցէ՛ք նաև մեր դեռ անչափահաս աղջիկներուն, որքան սիրուն են անոնք իրենց թաւ յօնքերով և սև աչքերով, իրենց բնական դիմագծերու արտայայտութեամբ, և հարազատ շնորհներու նկարագիրերով, իրենց կեանքի գարնան այս ոսկի տարիներուն:

Այնուհետև... հասակ նետելով, գեղեցկագիտական արուեստի շպարը, կը կերպարանափոխէ բնութեան իրա՛ւ ազնուութիւնը որ կը դառնայ «իմաստակեա՞լ», իմաստազուրկ գեղագիտական բացատրութեամբ՝ «Սօֆիսթիքէ՞»... միայն:

Ընդունինք որ, բնութիւնը գեղեցկութիւն չէ՛ պարգեւած ամէ՛ն կնոջ: Սակայն ամէն կին ունի գրաւչութեան ինքնուրոյն առաւելութիւն մը, որ կը յատկանշուի միայն ազնիւ բնաւորութեամբ, միւսին ֆիզիքական կողմով, մէկալին սլացիկ հասակով ձայնին քաղցրութեամբ, վճիտ առողջութեամբ և վերջապէս անզա՛մ բարեկրթութեամբ, նկարագիրեր որոնք աւելի սիրելի կը դարձնեն զինքը և աւելի համակրելի քան որևէ շպար, ներկե՛ր, սուրմաներ՛ր, գիծե՛ր և մասնաւոր հարուածներով ստեղծուած անբնական դէմքեր: Հետեւաբար ազնիւ կին մը՝ իր բարեմասնութիւններով է՝ որ իրա՛ւ կը գեղեցկանայ, քան այն կինը որ գեղեցկագիտական արուեստի հինգ շպարով շատ բանով կը զրկուի նոյնիսկ իրապէս իր ունեցած բնական գեղեցկութենէն:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ

ԹԱՏՐՈՆ

«ԲԱՐԻ ՈԳԻՆԵՐԸ»

Հէքեաթային նիւթ մը, որ կը պատկերացնէ մեր նախնիքներուն պարզ, մաքուր ու միամիտ հոգիներէն բխած հաւատալիքներու ամբողջութիւն մը, զոր այնքան հարազատ ու վարժ գրչով կը ներկայացնէ, շատերուն անծանօթ՝ բայց իսկապէս արուեստագէտ հոգի մը, վաղամեռիկ թատերագիր Եղիա Գասպարեան:

Անշուշտ թէ, բոլոր ազգերն ալ ունին իրենց աւանդական զրոյցները, սակայն հայ ժողովուրդը զանոնք կը գերազանցէ, իր ընտանեկան սրբութեան ու մաքուր կենցաղին հետ շաղկապուած աւանդավէպներով... և ահա, հի՜ն, հի՜ն օրերէն մնացած աւանդութիւն մը եւ, որ մեզի պիտի ներկայացուէր Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ վարժարանի դեռատի աշակերտներուն և նոյն կրթական յարկին շուրջ բոլորուած և անոր բոլոր ձեռնարկներուն քաջալեր հանդիսացող հոյլ մը թատերասէր երիտասարդներուն կողմէ:

Դժուարին է ձեռնարկը, բայց և նոյնքան յանդուգն է կազմակերպիչներուն առած քայլը, որոնք ջանք չեն խնայած, զայն ներկայացնելու համար իր ամբողջական կատարելութեանը մէջ:

Գահիրէի թատերասէր հասարակութիւնը, գեղեցիկ ու հմայող անակնկալներու առջև պիտի գտնուի, հանդիսատես ըլլալով, հայ գեղջկական կեանքի բարքերուն, պարիկներու և յաւերժահարսերու դիւթող տեսարաններուն... բեմադրութիւն մը, Նուպարեան Ազգ. վարժարանի «Պըլըքտանեան» հանդիսասրահին բեմին վրայ:

Վստահ ենք, որ հայ ժողովուրդը անխտիր պիտի ժամադրուի Նուպարեան Ազգ. վարժարանին մէջ, Կիրակի 9 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 7ին, իր ներկայութեամբ քաջալերելու համար բոլորէն սիրուած և այնքան սպասուած, Կիրակնօրեայի տարեկան ձեռնարկը, և այդ դժուարին բեմադրութեան յաջողութեան համար իրենց թանկագին ժամանակը զոհաբերող կազմակերպիչներն ու երիտասարդ դերակատարները:

Ա.ՊԱՀՈՒՆԻ

ՍՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

սրտի համար շատ ծանրակշիռ պարագայ մըն է, նկատի ունենալով որ ան միշտ կը գործէ ու պէտք ունի արեան մնայուն քանակի մը:

Երակային գերճնշումը կրնայ հետեւանքն ըլլալ երակապնդութեան կամ այս վերջինը հետեւանքն ըլլայ առաջինին, այն իմաստով որ արեան մէջ նոյն իսկ բնականոն ճարպերը, քանակով ու որակով կրնան զետեղուիլ անօթներու վրայ, նոյն ինքն երակային գերճնշումին պատճառով տկարացնելով զանոնք արեան ուժեղ ալիքներով, որոնք տեւականօրէն կը զարնուին երակներուն:

Ահա, այս պարագաներն են, զորս կը կոչենք նախատրամադրութիւն եւ որոնք, սխալմամբ, կրնան նկատուիլ ժառանգական: Տարբերութիւնն այն է որ նախատրամադրութիւնը վիճակ մըն է, զոր կարելի է դարմանել, մինչ բուն ժառանգական հիւանդութիւն մը կարելի չէ կանխել:

Միւս հիւանդութիւնները, որոնք կրնան ազդել սրտանօթային գործիքին վրայ, հարկ չկայ վիճաբանութեան նիւթ ընել, թերեւս բացի սիֆիլիսէն, միայն երբ առկա ժառանգական ըլլայ, և շարք մը անկանոնութիւններէ, առանց ճշգրիտ կերպով գիտնալու թէ միայն սիֆիլիսն է պատճառը սրտանօթային այդ անկանոնութիւններուն, որովհետեւ բացի սիֆիլիսէն ուրիշ պատճառներ ալ կան, ինչպէս են մօր վարակումները, յղութեան շրջանին, կամ նոյն իսկ այս շրջանին կարգ մը դեղերու գործածութիւնը, մանաւանդ առաջին 3-4 ամիսներու ընթացքին, ըլլալով շատ բարդ պրոցես մը: Այս խնդրին մէջ սիֆիլիսը կը կարծուի թէ գլխաւոր պատճառներէն մէկն է, և կանխամիջոց մըն է կատարել ծնողներու շճաբանական քննութիւնն և համապատասխան դարմանումը:

Թէև վերջաւորութեան ձգեցինք յօդացաւը եւ ընդհանրապէս վարակումները, պէտք չէ մնանք այն կարծիքով թէ ատոնց կարեւորութիւնը նուազ է սրտանօթային հիւանդութեանց մէջ, այլ ընդհակառակը. բայց մեր նիւթը ըլլալով սրտանօթային հիւանդութեանց հաւանական ժառանգականութիւնը, ատոր մասին ուզեցինք մասնաւորապէս խօսիլ:

ՏՈՔԹ. Գր. ԲԱՍԳՈՒՃՃԵԱՆ
Համալսարանի դասախօս

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
6 ՄԱՅԻՍ 1971

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նուպարեան Ազգային վարժարանի մարզական հանդէսը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 25 Ապրիլ 1971, կ. ե. ժամը ճիշդ 4.30ին վարժարանի շրջափակին մէջ:

Հանդէսը կը հովանաւորէր Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան եւ կը նախագահէր Պատկ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքթանեան:

Ներկայ էին նաեւ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Պապուճեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Փրընեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Յովհ. Քեհեայեան, ազգային երեսփոխաններ, մշակութային եւ մարզական միութիւններու ներկայացուցիչներ, կրթական քննիչներ եւ հոծ թիւով ծնողներ ու հանդիսականներ:

Հանդիսաւոր տողանցքին պատկերը
(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴի)

Մարզահանդէսը կը ղեկավարէր վարժարանի մարմնամարզի ուսուցիչ Պր. Անթուան Գասպարեան եւ որուն կը մասնակցէր Ոստիկանութեան նուագախումբը:

ԱՄՀի քայլերգէն ետք, մարզահանդէսը սկսաւ ընդհանուր տողանցքով մը, «Ծաղկիր Ազատ Իմ Հայրենիք»ի հնչիւններով: Ապա աշակերտները կատարեցին «Բարեւ»ի արարողութիւնը:

Հետզհետէ տեղի ունեցան փոքրերու հաւաքական շարժումներ, զանազան խաղեր, հաւաքական շարժումներ եւ ոստումներ ձիու վրայ (ալթէռներով):

Կարճ դադարէ մը ետք, որուն ընթացքին նուագախումբը քանի մը դասական եղանակներ նուագեց, տեղի ունեցան խաղեր, շուէտական մարզանք, հաւաքական շարժումներ (ծաղիկներով) եւ վերջին տողանցք: Մարզական այս բոլոր փորձերն ալ յաջողութեամբ կատարուեցան մեծ թէ փոքր աշակերտներուն կողմէ:

Վերջին տողանցքի աւարտէն առաջ՝ երբ դաշտին վրայ բոլոր աշակերտները իրենց տեղերը գրաւած էին՝ տնօրէն Պր. Տիգրան Պապիկեան քաջալերական խօսքեր ուղղեց աշակերտներուն եւ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր անոնց, որոնք օժանդակած էին այս յաջող մարզահանդէսի կազմակերպութեան:

Ապա բաշխուեցան բաժակներ եւ մետալներ (բոլորն ալ տրամադրուած Պր. Անդրանիկ Մեսրոպեանի կողմէ) այն աշակերտներուն, որոնք առաջնութիւններ ձեռք բերած էին այն ողիմպիական խաղերու ընթացքին, որոնք տեղի ունեցած էին Գահիրէի քաղաքապետական մարզաւանին մէջ:

Տիպար մարզիկի բաժակներ ստացան Նայիրի Համբիկեան եւ Լորիս Քէօհնէլեան:

Ի տես մարզական այս հանդէսի յաջողութեան եւ առ ի քաջալերութիւն եղան սրտաբուխ նուիրատուութիւններ:

Մարզահանդէսը վերջացաւ ժամը 6.30ին եւ բոլոր ներկաները մեկնեցան գոհ սրտերով:

Կը շնորհաւորենք բոլոր անոնք որոնք սատարեցին այս մարզահանդէսի յաջողութեանը եւ ի մասնաւորի մարմնամարզի ուսուցիչ՝ Պր. Անթուան Գասպարեանը:

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Համալսարանին մէջ՝ բժշկական հիմնարկի դասախօսը.

– Համբոյրը խիստ վտանգաւոր է:

Ուսանողը.

– Անձնական փորձառութիւնով, ես ձեզի հետ բոլորովին համամիտ եմ: Անգամ մը փորձեցի մեր տան սպասուհին համբուրել, որուն համար ան բռունցքի հարուածով մը աչքս կապոյտցուց:

* * *

– Ըսէ՛ք, Տոքթոր, ինչո՞ւ կը հետաքրքրուիք որ ձեր հիւանդները ինչ տեսակ գինի կը խմեն:

– Այդպէսով ես գաղափար կը կազմեմ անոնց նիւթական վիճակին մասին եւ ըստ այնմ կ՚որոշեմ այցեգինս:

– Ինչո՞ւ դեղերդ մէկ կողմ նետած ես:

– Ես բժիշկի գացի, որովհետեւ բժիշկները պէտք է ապրին: Դեղ գնեցի, որովհետեւ դեղագործները պէտք է ապրին: Հիմա ալ դեղերս մէկ կողմ դրի, որովհետեւ պէտք է որ ես ալ ապրիմ:

* * *

ՀԻՒԱՆԴԸ– Տոքթո՛ր, շիտակը ըսէք, ես կրնա՞մ բուժուիլ:

ԲԺԻՇԿԸ.– Այո՛: Փորձերը ցոյց տուած են որ նման պարագաներուն հարիւրէն մէկը կը բուժուի:

ՀԻՒԱՆԴԸ.— Հը՞.

ԲԺԻՇԿԸ.– Դուք ճիշդ հարիւրերորդն էք, որը ես կը խնամեմ: Ձեզմէ առաջ 99ը մահացած են:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր եւ Տիկին Եդնիկ Վեցիկեան իրենց դստեր Մարկրիթի ընդ Պր. Առաքել Խնկիկեանի (Թորոնթօ, Գանատա) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	200
Աղքատախնամին	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
«Արեւ»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ողբ. Լուիզ Սէմի Կալտասի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի՝ Օր. Անի Պալեան (Քուէյթ) կը նուիրէ 25 լիբ. ոսկի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Մարկրիթ Վեցիկեանի ընդ Պր. Առաքել Խնկիկեանի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Պալեան	100
» » Նուպար Պալեան	100
» » Զաւէն Պալեան	100

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.ԻՆ

ԱՄՀի Հ.Մ.Ը.Մ. քոյր միութեանց Հ.Մ.Ը.Մ.ի Ալեք Մանուկեան կեդրոնին բացման հանդիսութեանց յաջող մասնակցութեան առթիւ, Պր. Պարգեւ Նազարէթեան կը նուիրէ 100 Ե.Դ.:

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք.

«ՊԱՒՂԻԿԵԱՆ – ԹՈՆԴՐԱԿԵՑԻՆԵՐՈՒ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՄԷՋ» (Է.րդ դարէն մինչեւ ԺԹ. դարը) գեղատիպ հատորը, հեղինակ՝ Վեր. Արսէն Ա. Կէօրկիզեան, (Մեկենաս՝ Պր. Յարութիւն Գ. Գրիգորեան): Հրատարակուած ՏՕՆԻԿԵԱՆ Տպարանին մէջ, Պէյրութ, 1970:

Հեղինակը այս երկասիրութիւնը նուիրած է իր կնոջ՝ Տիկ. Լինի (Պօյաճեան) Կէօրկիզեանի, առ ի գնահատութիւն այն բոլորանուէր ծառայութեան եւ գուրգուրոտ խնամքին, որ ան տուած է իրեն, իր երկարատեւ հիւանդութեան շրջանին:

Ստանալու համար դիմել՝

Armenian Missionary Association
of America Inc.
156 Fifth Avenue
NEW YORK, N.Y. 10010
(U.S.A.)

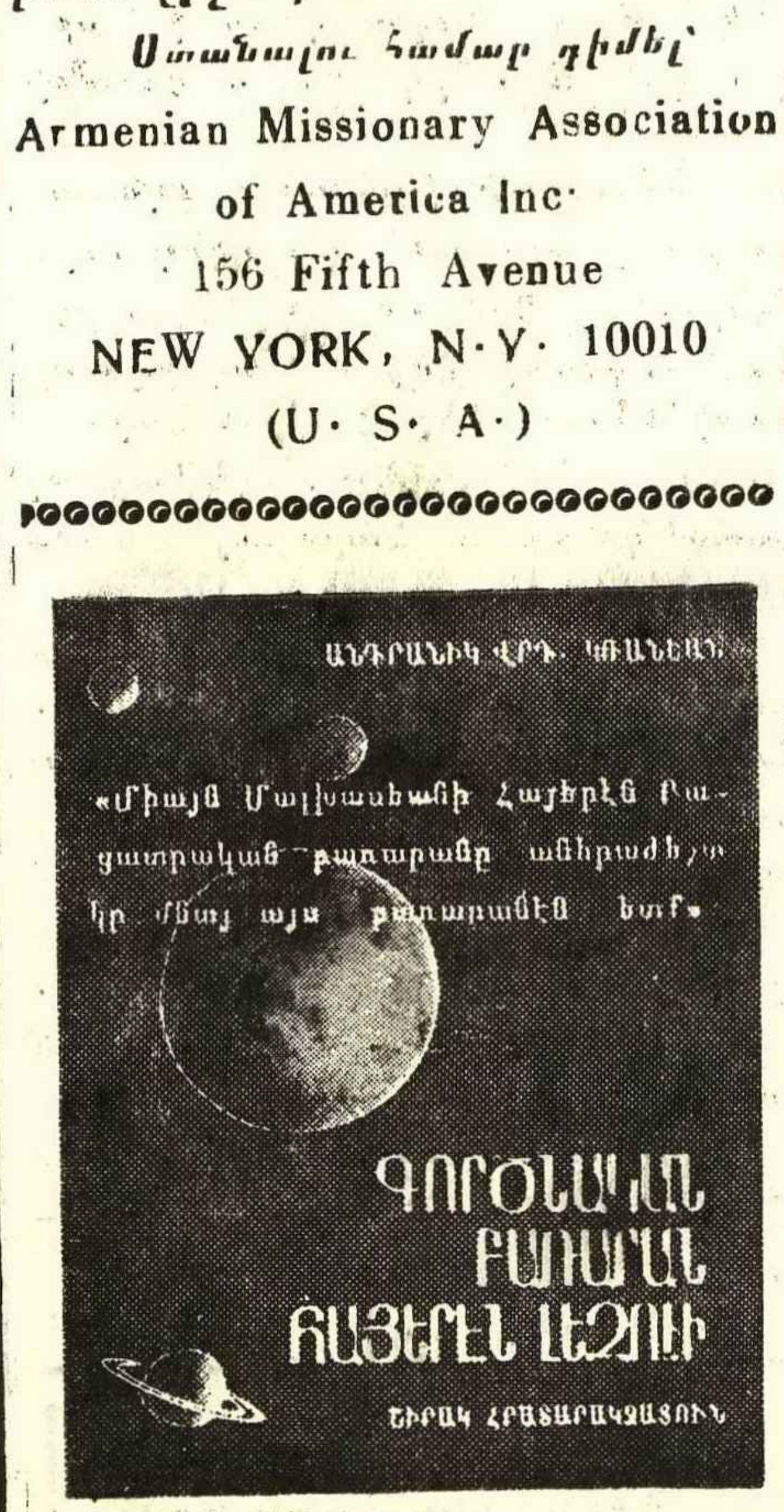
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՎՐԴ. ԳԱՆԵԱՆ
«Միայն Մալխասեանի Հայերէն Բացատրական Բառարանը անհրաժեշտ կը մնայ այս բառարանէն ետք»
ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
ՏԻՐԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏՈՒՆ

30.000 ԲԱՌ · 512 ԷՋ · ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
ՀՐԱՏ. ՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ
SHIRAK PRESS (HANNESSIAN BROS. NAHR STR. BEIRUT LEBANON TEL 233533

ԳԻՆ 200 Ե.Դ.

Ունենալու համար դիմել «Ջահակիր»ի խմբագրատունը

ՀԵՐՔՈՒՄ

Այսու կուզանք տեղեկացնել Եգիպտահայ հասարակութեան թէ, Գահիրէի Պատկ. Քաղաքական Ժողովի 7 Յուլիս 1970 թուակիր պաշտօնագրի հրահանգով, Գալուստեան եւ Նուպարեան Ազգային Վարժարաններու հաղորդագրութիւնները Եգիպտահայ մամուլին կը տրուին Առաջնորդարանիս դիւանատան միջոցաւ, կնքուելէ յետ Առաջնորդարանիս կնիքով:

Ուստի, Գահիրէի «Յուսաբեր» օրաթերթի 1 Մայիս 1971ի թիւին մէջ, Գալուստեան Ազգային Վարժարանի 29 Ապրիլ 1971 թուակիր հաղորդագրութեան մասին երեւցած գրութեան մէջ եղած փաստագրումներ եւ անկէ բխած հետեւութիւնները իրականութեան չեն համապատասխաներ:

Նոյնպէս, Առաջնորդարանիս կնիքի մասին եղած ակնարկութիւնը ճիշդ չէ, քանի որ երկար տարիներէ ի վեր նոյն կնիքով կը կնքուին եւ մամուլին կը յղուին Առաջնորդարանիս վերաբերեալ յայտարարութիւնները, դպրոցական եւ այլ հաղորդագրութիւնները, եւայլն:

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 13 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 9ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ-ԳԱՐԵՋՐԱՍԵՂԱՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ ԵՒ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Պիտի ցուցադրուին

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԱԾ
ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՍԼԱՅՏՆԵՐ

Ուխտաւորներու խումբին մաս կազմող

ՊՐ. ՊԵՐՃ ՍԷՔ-ՋԵՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

ՄՈՒՏՔ 30 Ե.Դ.

Ամէն ոք սիրով հրաւիրուած է

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ
(Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի)

Նախագահութեամբ

ՏԻԱՐ ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔԹԱՆԵԱՆԻ
(Ատենապետ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ԵՂԻԱ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ

«ԲԱՐԻ ՈԳԻՆԵՐԸ»

Հայ ժողովրդային աւանդութենէն առնուած
խիստ հետաքրքրաշարժ թատրերգութիւն երեք արար

Տեղի պիտի ունենայ

Կիրակի, 9 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 7ին

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
«ՊԸԼԸՔԹԱՆԵԱՆ» ՀԱՆԴԻՍԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Սիրալիր հրաւէր բոլորին

Հ. Մ. Ը. Մ. - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Ուրբաթ, 7 Մայիս 1971, երեկոյեան ժամը 9ին

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ԽՕՍՔ Կ՚ԱՌՆԷ

ՊՐ. ՊԱՐԳԵՒ ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

«ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅ ՅԱՌԱՋԴԻՄԱԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՒԱՔԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ»:

Ամէն ոք սիրով կը հրաւիրուի

RADIO & T.V.ի
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿ ԻՐԱՏԵԱՆ
(Service - Engineer)
ԱՆԴԱՄ
«Society of Electronic & Radio»,
London - England
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ
ՊԱՏՐԱՍՏ RADIO-Ի ԵՒ T. V.Ի ԲՈԼՈՐ MODELՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԵՐ
Ժամադրութեան համար հեռաձայնել Թիւ 836138
Հասցէ. 28 Համտի Փողոց - Տահէր, Գահիրէ

دار شوشة للطباعة رقم ايداع دار الكتب ٧٠/ ٧١

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چهاكير
جريدة أسبوعية
ص. ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. – ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 378 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՄԱՅԻՍ 1971
ՀԱՏԸ ՉԵՌ.Ք. 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.
عدد رقم ٣٧٨ – الخميس ١٣ مايو ١٩٧١

ԵՂԵՌՆԻ 56ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ԱՐԺԱՆԱՎԱՅԵԼ ՇՈՒՔՈՎ ՆՇՈՒԵՑԱՒ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Լիբանանահայութիւնը՝ Շաբաթ, 24 Ապրիլ, ժողովրդային արժանավայել շուքով ոգեկոչեց իր նահատակաց յիշատակը՝ զանազան հրապարակային հանդիսութիւններով, ցոյցերով ու միթինգներով, մինչ փակ կը մնային հայկական բոլոր հաստատութիւններն ու վաճառատուները։ Այս տարի ուշագրաւ ու գնահատելի երեւոյթ էր այն, որ բազմաթիւ ոչ-հայկական հաստատութիւններ ու վաճառատուներ փակ էին, ի յարգանս իրենց հայ եղբայրներու նահատակաց յիշատակին։

Ընդառաջելով Նահատակաց Յուշահանդէսի կեդրոնական յանձնախումբի կոչին, բազմահազար ազգայիններ, 24 Ապրիլի առաւօտեան համախմբուեցան Հաճըն թաղի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ շրջաբակին ու մերձակայ ճամբաներուն մէջ, արժանավայել շուքով նշելու համար յիշատակը Ապրիլեան Եղեռնի նահատակաց։

Սկսեալ Հաճըն թաղի շրջակայ փողոցներէն մինչեւ Պուրճի հրապարակին մօտերը խճուած էին պաստառներ՝ արդար հատուցում պահանջող եւ Ապրիլեան Եղեռնէն 56 տարիներ ետք հայոց վերածնունդը դրուատող արձանագրութիւններով։

Ս. պատարագէն ետք, որու ընթացքին առուր պատշաճի խորիմաստ քարոզ մը տուաւ Գերշ. Գնէլ Եպս. Ճերէճեան, Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ շրջաբակին մէջ տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր արարողութիւն՝ տպաւորիչ շուքով։

Հոգեհանգստեան արարողութեան աւարտին կայացաւ ժողովրդային միթինգ մը, որուն մասնակցեցաւ շրջակայ փողոցներուն մէջ խռնուած բազմահազար ժողովուրդը։ Միթինգի ընթացքին յաջորդաբար խօսք առին Երուանդ Տեմիրճեան վարժ.ի տնօրէն Պր. Երուանդ Ակիշեան, բժիշկ ընկ. Արշակ Դաղաննեան եւ բանաստեղծ Գառնիկ Ադդարեան, որոնք համոզիչ ոճով մը շեշտեցին հայկական դատին անժամանցելիութիւնը եւ պերճախօսութեամբ վեր առին դեռ երէկ կոտորուած հայուն հրաշափառ յարութիւնը՝ մանաւանդ Արարատի փէշերուն։

Ժողովուրդը աւելի քան երկու ժամ յոտնկայս բարձրախօսներու միջոցաւ լսեց ճառախօսները, ոգեւորուեցաւ ու ամրապնդեց գոյատեւելու ու արդար հատուցման ի խնդիր պայքարը յամառօրէն շարունակելու իր հաստատակամութիւնը։

Միթինգէն ետք, մինչ կը յայտարարուէր, թէ ներկաներու անունով ծաղկեպսակ մը պիտի զետեղուէր Պուրճի հրապարակին վրայ գտնուող Նահատակաց յուշարձանին վրայ, ժողովուրդը ինքնաբուխօրէն գունդ առ գունդ շարժեցաւ դէպի Պուրճի հրապարակը։

Կէս ժամ ետք արդէն Պուրճի Նահատակաց յուշարձանը շրջապատուած էր բազմահազար ժողովուրդով, մինչ կը ժամանէր ղեկավարներու պաշտօնական շքախումբը, զետեղելու համար ծաղկեպսակը։ Շրջակայ մայթերուն եւ պատշգամներուն վրայ, տեղացի թէ օտար անցորդներ ու հետաքրքիրներ կանգ առին հետեւելու համար արարողութեան։

Յուշարձանին առջեւ տեղի ունեցաւ կարճատեւ արարողութիւն մը, որու ընթացքին արտասանուեցան յիշատակի աղօթքներ։ Ապա, լիբանանահայութեան անունով պատասխանատու ղեկավարներ զետեղեցին ծաղկեպսակ մը՝ իբրեւ նշան երախտագիտութեան ու յարգանքի հանդէպ Լիբանանի նահատակներուն, որոնք զոհուեցան Ապրիլեան Եղեռնի նահատակաց նման միեւնոյն նպատակին ու վեհ գաղափարներուն համար եւ միեւնոյն ցեղասպանին ձեռամբ նահատակուեցան։

Բազմահազար ժողովուրդը վայրկեան մը խոր ու տպաւորիչ լռութեամբ իր յարգանքը մատուցանելէ ետք, բռնեց վերադարձի ճամբան, սակայն այս անգամ համախումբ թափօր կազմած եւ պաստառներ պարզած։

Պուրճի հրապարակէն մինչեւ Երկաթէ կամուրջը, ցուցարարներու թափօրին ճամբայ բանալու համար կանգ առաւ երթեւեկը։ Տպաւորիչ եղաւ մանաւանդ թափօրին անցքը մայրաքաղաքի կեդրոնէն։

Յետմիջօրէի ժամը 1ը անց էր արդէն, երբ թափօրին մասնակից բազմահազար ժողովուրդը ցրուեցաւ աստիճանաբար, իր նահատակներուն անթառամ յիշատակը արժանավայել կերպով ոգեկոչած ըլլալու, անոնց վեհ գաղափարներուն աւելի վճռակամութեամբ կառչելու եւ վերջապէս հատուցման ու ազգային արդար առաջադրութիւններու իրագործման ի խնդիր անդուլ պայքարը շարունակելու հաստատակամ ուխտով։

⁂

Ապրիլեան Եղեռնի 56րդ տարեդարձին առթիւ, տեղի ունեցան նաեւ բազմաթիւ այլ հանդիսութիւններ ու մատուցուեցան պատարագներ լիբանանահայ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ։

(Շար. տես էջ 2)

Մայիս Մէկեան Հաւաքոյթ եւ Շքերթ Երեւանի Մէջ

Այս տարի Մայիս մէկը, ինչպէս ամբողջ Սովետական Միութեան՝ նոյնպէս և Հայաստանի մէջ աշխատաւորներու միջազգային համերաշխութեան տօնը մեծ ցնծութեամբ դիմաւորուեցաւ։

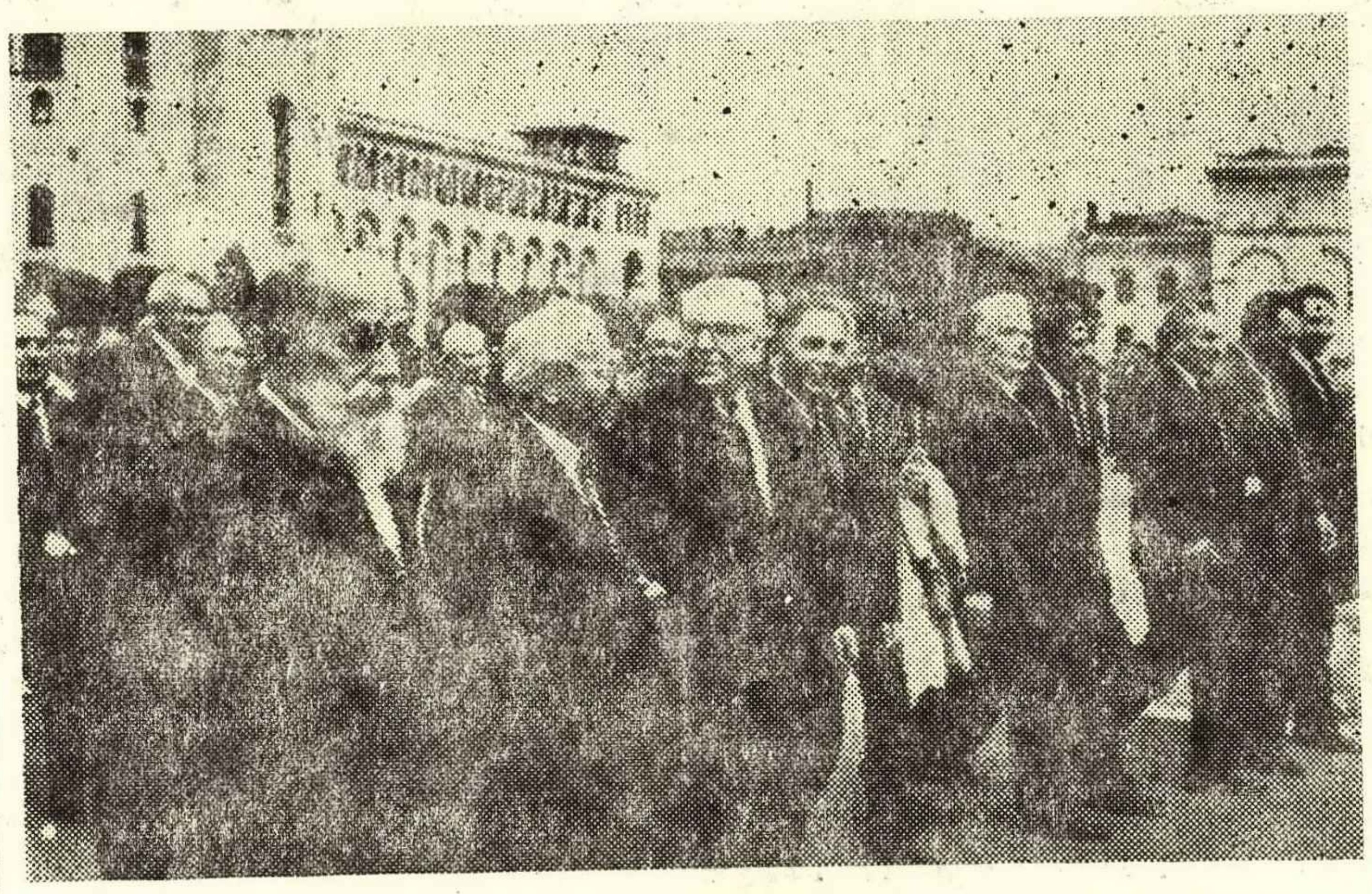

Կը տողանցեն հայ ակադեմիկոսները գլխաւորութեամբ Վիկտոր Համբարձումեանի

Իններորդ հնգամեակի այս առաջին Մայիս մէկին, տօնական բարձր տրամադրութեամբ համակուած էր 800 հազարնոց մեր մայրաքաղաքը։ Ինչպէս յորդառատ գետը դէպի ծով կը վազէ իր մէջ ընդունելով բազմաթիւ վտակներ, այնպէս ալ Լենինեան պողոտան ընդգրկելով՝ քաղաքի բոլոր փողոցներէն եկող մարդկանց հոծ շարքերը, կ'ուղղուէին դէպի հայ ժողովուրդի նուիրական տօներու աւանդատեղին՝ Լենինի հրապարակը։ Պատուոյ պատուանդանին վրայ են Հայաստանի Կոմկուսի և կառավարութեան ղեկավարները, Երևանի աշխատաւորութեան ներկայացուցիչներ՝ արտադրութեան առաջաւորներ, գիտութեան, գրականութեան և արուեստի գործիչներ, սոցիալիստական աշխատանքի հերոսներ, սովետական բանակի ներկայացուցիչներ, նախարարներ, Ս. Միութեան և Ս. Հայաստանի Գերագոյն Սովետի երեսփոխաններ, կուսակցական հնագոյն անդամներ և հիւրեր։

Առաւօտեան ժամը 10ին սկսաւ Երևանի աշխատաւորներու հանդիսաւոր միթինգը՝ նուիրուած միջազգային համերաշխութեան տօնին՝ Մայիսի Մէկին։

Հրապարակի վրայ հաւաքուած ժողովուրդին իր ճառը ուղղեց՝ Հայաստանի Կոմկուսի ա. քարտուղար Անտոն Ե. Քոչինեանը։

Ա. Քոչինեան իր արտասանած ճառին մէջ ի միջի այլոց ըսաւ. «Սովետական բոլոր ժողովուրդներու հետ միասին հայ ժողովուրդը, հանրապետութեան բոլոր աշխատաւորները՝ ոգեշնչուած կուսակցութեան ԻԴ. համագումարի որոշումներով, մայիսմէկեան տօնը կը դիմաւորեն տնտեսութեան, գիտութեան եւ մշակոյթի ասպարէզներու մէջ ձեռք բերած յաջողութիւններով։ Սովետական Հայաստանի աշխատաւորները լի են ժողովրդական տնտեսութեան զարգացման 9րդ հնգամեակին մէջ նորանոր բնագծեր նուաճելու հաստատ վճռակամութեամբ»։

(Շար. տես էջ 2)

Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ը յաղթեց Պաքուի «ՆԵՖԹՉԻ»ին 2ով 1

Անցեալ Հինգշաբթի, 6 Մայիս 1971, Երևանի հանրապետական ստատին մէջ «Արարատ»՝ Ս. Միութեան ֆութպոլի Ա. խումբերու ախոյեանական մրցմանց շարքին ունեցաւ իր 6րդ խաղը ընդդէմ Պաքուի «Նեֆթչի»ի։

«Արարատ» այս մրցումին ևս յաղթական դուրս եկաւ 2-1 արդիւնքով, ի ցնծութիւն բազմահազար մարզասէրներուն (մօտ 60000)՝ որոնք եկած էին քաջալերելու իրենց սիրելի ֆութպոլիստները։

Այսպէսով «Արարատ» վեց մրցումներ խաղալէ և յաջորդական չորս յաղթանակներ ունենալէ ետք շահեցաւ 9 կէտեր և ընդհանուր դասաւորման մէջ այժմ կը գրաւէ բ. տեղը Քիէվի «Տինամօ»էն անմիջապէս ետք։

Հետաքրքրական պահ մը Արարատ-Նեֆթչի հանդիպումէն (6 Մայիս 1971)։

Նորանոր յաղթանակներ կը ցանկանք մեր սիրելի «Արարատ»ին։

ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ԶՈՀԵՐՈՒՆ ՅԻՇԱՏԱԿԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

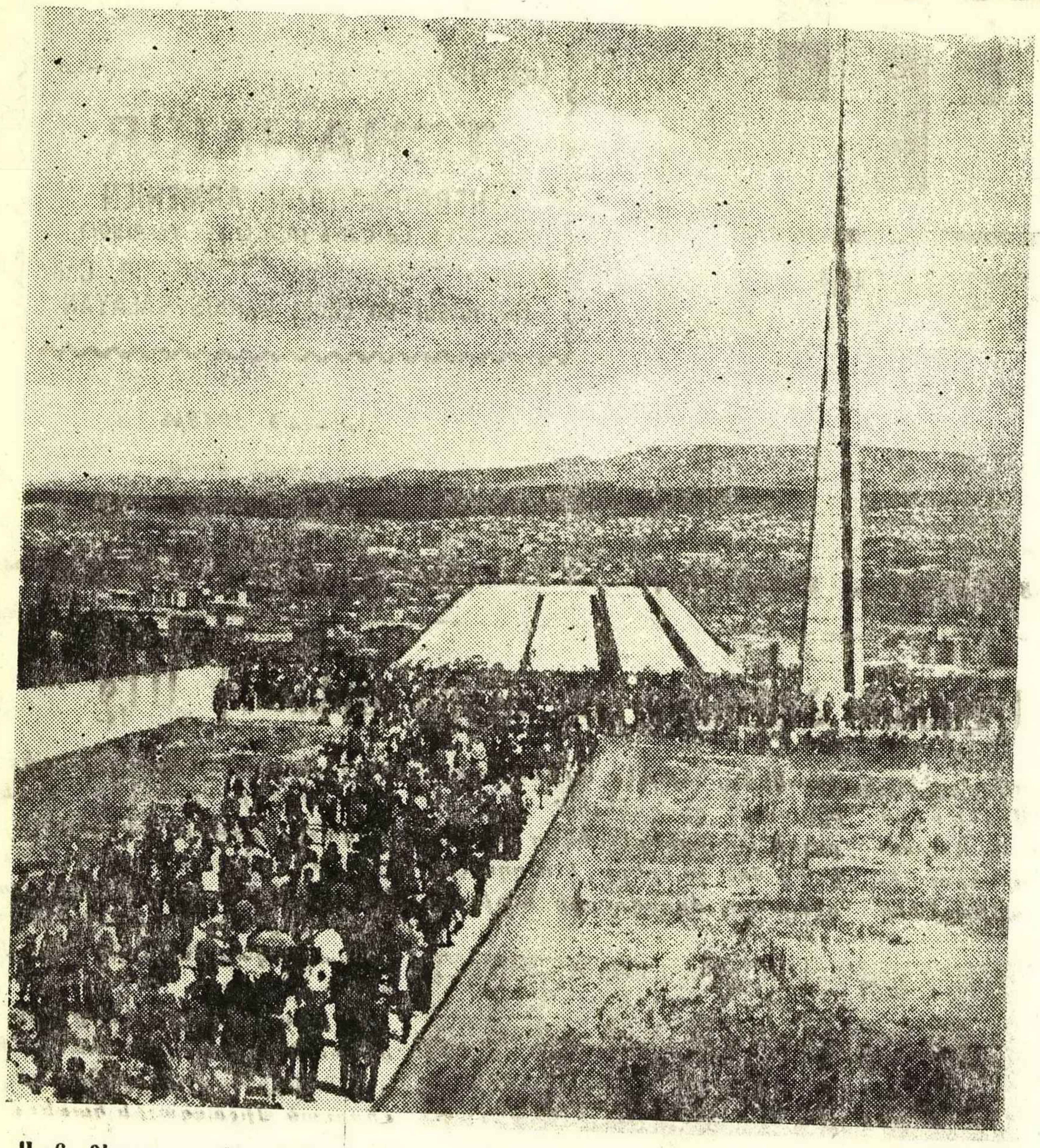

Սոյն նկարը առնուած է այս տարուան 24 Ապրիլին: Ծիծեռնակաբերդին վրայ բարձրացող Եղեռնի Յուշարձանին յարգանքի եկած էին մայրաքաղաքի բնակչութեան մեծամասնութիւնը

ԵՐԵՒԱՆ, (Հ. Հ. Գ.).- Ապրիլի 24ին վաղ առաւօտից մինչեւ ուշ երեկոյ, մարդաշատ էր Ծիծեռնակաբերդի բարձունքը, որտեղ վեր է խոյանում 1915ի Մեծ Եղեռնի զոհերի յիշատակը յաւերժացնող կոթողը։

Այդ օրը յուշարձան այցելեցին հարիւր հազարաւոր երեւանցիներ՝ բանւորներ, ծառայողներ, մտաւորականներ, ուսանողներ, դպրոցականներ, արտասահմանից ժամանած հիւրեր, որոնք իրենց յարգանքը մատուցեցին ցեղասպանութեան զոհերի յիշատակին և թարմ ծաղիկներ դրեցին յուշարձանին։

Մարդիկ լուռ շարքերով անցնում էին կոթողի յաւերժական կրակի մօտով։ Այստեղ ամբողջ օրը հնչում էին հայկական մեղեդիներ։

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՑՈՅՑԸ ԹՐՔԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ԱՌՋԵՒ

Ֆրանսական մամլոյ գործակալութիւնը Օթթաուայէն կը հաղորդէ – Մօտ 1500 գանատաբնակ հայեր (24 Ապրիլին) խաղաղ ցոյց մը կատարեցին Օթթաուայի մէջ, թրքական դեսպանատան առջեւ, ապա ուղղուելու համար դէպի խորհրդարանի շէնքը՝ գանատական կառավարութենէն պահանջելու՝ որ գործօն մասնակցութիւն մը բերէ Հայաստանի վերամիաւորման համար:

Մինչ այդ, ցուցարարները ծաղկեպսակ մը զետեղած էին Նահատակաց Յուշարձանին առջեւ, Համադաշնակցութեան հրապարակին վրայ, ի յիշատակ մէկուկէս միլիոն Հայերու ջարդին՝ որ գործադրուեցաւ Թուրքերուն կողմէ 1915ին։

Խորհրդարանի շէնքին առջեւ, ոստիկանական շղթայ մը հայ ցուցարարները հեռու պահեց ցուցարարներու ուրիշ խումբէ մը, որ կը բողոքէր Վիեթնամի պատերազմին դէմ։

ՍՈՆԻԱ ՀԱՄԵՐՆԻՔ – ՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՄԵՆԱՀԱՄԵՐԳԸ

Չորեքշաբթի, 5 Մայիս 1971ին, Հայ Գեղ. Միութեան «Թէքէեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ պուլկարահայ երգչուհի Տիկին Սոնիա Համերնիք – Սահակեանի մենահամերգը։

Տիկ. Սոնիա Համերնիք–Սահակեան

Համերգը պատուած էին Գահիրէի պուլկար դեսպանատան խորհրդական Պր. Սնկէլ Հուպէնով՝ իբրեւ ներկայացուցիչ պուլկար դեսպանին, ազգային երեսփոխաններ, արուեստագէտներ և հոծ թիւով հանդիսականներ։

Երեկոյթին բացումը կատարեց Պր. Ալեքսանդր Սարուխան, ներկայացուց Փլովտիւի օփերայի մեներգչուհին և հրաւիրեց զինքը կատարելու իր մենահամերգը։

Համակրելի երգչուհին մեծծօ-սոփրանօ ուժեղ ձայնով, եւ դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Տիկին Շաքէ Իփէքեանի, երգեց իտալերէնով՝ Վերտիի «Թրուպատուր»ը, ֆրանսերէնով՝ Ամպրուազ Թոմայի «Մինիոն»ը, գերմաներէնով՝ Պիզէի «Կարմէնի Հապաներան» և պուլկարերէնով՝ մարտական երգ մը։

Յայտագրին երկրորդ մասը բաղկացած էր հայկական երգերէ։ Տիկին Սահակեան յաջողաբար երգեց Սպենդիարեանի «Այ Վարդը» Կոմիտասի «Տլէ Եաման»ը, «Ճախկար «Ծուխկար»ը, «Ծիծեռնակ»ը, Աբրահամեանի «Ես երգիչ եմ»ն ու «Մի լարը», Ս. Գալթայեանի «Ինչ անեմ որ հաւատաս»ը, «Արդեօք ուր ես»ը եւ Ռ. Մելիքեանի «Վարդը», որոնց համար ներկաները բուռն ծափերով իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին։

Պր. Ալ. Սարուխանի շնորհակալական խօսքերով վերջ գտաւ այս գեղարուեստական հաճելի երեկոն։

ՆՈՒԷՐՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ ԵՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ

Օրերս Երեւանում էր գտնւում եգիպտահայ զբօսաշրջիկների 42 հոգուց բաղկացած խումբը, որին գլխաւորում էր «Ջահակիր» շաբաթաթերթի խմբագիր Սարգիս Գալաճեանը։

Ապրիլի 16-ին Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապի կոմիտէի դահլիճում նրանց ընդունեց կոմիտէի նախագահ Վարդգէս Համազասպեանը։ Նրա ողջոյնի ջերմ խօսքից յետոյ ելոյթ ունեցաւ Սարգիս Գալաճեանը և ասաց, որ ինքը հայրենի ժողովրդին ողջոյն է բերել «Հայկական Ընթերցարան»-ի անդամներից, ինչպէս նաև եգիպտահայ հայրենակարօտ հայերից։ Նա յայտնեց, որ եգիպտահայ մի շարք զբօսաշրջիկներ իրենց հետ բերել են նուէրներ՝ յանձնելու հայրենի գրադարաններին և թանգարանին։

Սարգիս Գալաճեանը իր կողմից յանձնեց 1908 թուականին Գալուստեան Ազգային վարժարանի բարձրագոյն դասարանի կողմից հրատարակուած «Լուսին» խմորատիպ թերթի 1—40 համարների աշխարհում միակ ամբողջական համալիրը, որը մինչ այդ գուրգուրանքով պահուել է նուիրատուի հօր՝ Մարտիրոս Գալաճեանի գրադարանում։ Ապա նա «Ջահակիր»-ի խմբագրութեան կողմից նուիրեց նոյն շաբաթաթերթի 300 համարների համալիրը։

Տիկին Նելլի Պետրոսեանը Հայաստանի պատմութեան պետական թանգարանին նուիրաբերեց հայկական հին դրամների իր հաւաքածուն, իսկ չեքսփիրեան գրադարանին՝ Շեքսփիրի երկերի անգլերէն հատորը։

Սարգիս Գալաճեանը իր հետ բերել էր նաև 30-40 թուականներին եգիպտահայ բեմին ծառայած երգիչ-դերասան Վրթանէս Երամեանի արխիւը, որն Աղեքսանդրիայում յանձնել էին իրեն։

Եգիպտահայ հասարակական գործիչ և դերասան Լեւոն Հիւրմիւզը, որն անձամբ ճանաչել է Վրթանէս Երամեանին և նրա հետ բեմ բարձրացել, ծանօթութիւններ տուեց եգիպտահայ դերասանի՝ հայ որբերին ի նպաստ նրա բեմական ելոյթների մասին և աւելացրեց.

— 1947 թուականին, հենց այն պահին, երբ հայրենադարձութեան նաւը, որը նրան բազմաթիւ ուրիշ եգիպտահայերի հետ պէտք էր հայրենիք բերէր, Աղեքսանդրիայի նաւահանգստից ուղեւորուեց դէպի հայրենի ափ, Վրթանէս Երամեանը հիւանդանոցի մի անկիւնում ընդմիշտ փակեց իր աչքերը։ Նրան չվիճակուեց տեսնել հայրենիքը, բայց ահա, այսօր, մենք մեզ հետ բերել ենք նրա արխիւը որպէսզի հայ թատերական պատմութեան մէջ նա կարողանայ գրաւել իր համեստ մի անկիւնը։

«ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՁԱՅՆ»

21-4-71

ՄԻՈՒՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՀԱՅ ՍԵՆՖՈՆԻԿ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Ա. ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՄԷՋ

Վերջերս Լոս Անճելըսի «Տորոթի Չանտլըրի» շքեղազարդ սրահին մէջ տեղի ունեցած է Հայ Սենֆոնիկ Ընկերակցութեան առաջին նուագահանդէսը, ղեկավարութեամբ Վարուժան Կոճեանի և մասնակցութեամբ հարիւր արուեստագէտ նուագողներու։

Ներկայ եղած են 3200 արուեստասէրներ։

Յայտագրին մաս կազմած են միայն հայ հեղինակներու գործերը։ Նուագուած է Սարտըմեանի «Հայկական համանուագ»ը, Սպենդիարեանի «Երեւանեան էտիւտներ»ը, Արամ Խաչատրեանի «Գայեանէ» պալէթը և Ալան Յովհաննէսի «Յարութիւնը»։

Երկու ժամ տեւած այս աննախընթաց նուագահանդէսէն, ներկաները շատ տպաւորուած և սրահէն մեկնած են ուրախ ու հպարտ։

Լոս Անճելըսի ամերիկեան թերթերու արուեստի քննադատները գնահատանքով արտայայտուած են նուագահանդէսի և խմբավար Վարուժան Կոճեանի մասին։

Հայ Սենֆոնիկ Ընկերակցութեան յաջորդ ձեռնարկը պիտի ըլլայ «Անուշ» օփերան։

ԹԵՐԹԻՍ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐԸ ԳԱՀԻՐԷ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

«Ջահակիր»ի պատասխանատու խմբագիրը, որ մօտ 35 օրերէ ի վեր մեկնած էր մայր հայրենիք՝ Ս. Հայաստան, նախ որպէս 42 ուխտաւորներու խումբի առաջնորդ և ապա 15 Ապրիլէն սկսեալ՝ որպէս հիւր Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի, Երեքշաբթի, 11 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 2·30ին, Մոսկուայէն ժամանեց Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը ուր մեծ թիւով հարազատներ, Հ.Մ.Մ.ի, Նոր Սերունդ մշակութային միութեան, Հայկական Ընթերցասրահի և «Ջահակիր»ի ներկայացուցիչներ, դիմաւորելու և բարի գալուստ մաղթելու եկած էին իրենց ընկերոջ։

Ընկեր Սարգիս Գալաճեան 35օրեայ իր այս այցելութեան ընթացքին այցելեց Մայր Հայրենիքի տեսարժան վայրերը, ելոյթ ունեցաւ Երեւանի ձայնասփիւռէն, հանդիպումներ ունեցաւ պաշտօնական անձնաւորութիւններու, արուեստի և գիտութեան, ինչպէս նաև կրթական ու մարզական բնագաւառէն ներս գործող մարդկանց հետ։

Թերթիս պատասխանատու խմբագիրը այցելեց նաև Հայաստանի թերթերու խմբագրութիւնները, տեսակցեցաւ «Հայրենիքի Ձայն» շաբաթաթերթի, «Սովետական Հայաստան» օրաթերթի, «Հայաստանի Ֆիզկուլտուրնիկ» թերթի պատասխանատու խմբագիրներու և խմբագրական կազմերուն հետ և Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին ներկայանալու մեծագոյն հաճոյքը ունեցաւ։

Ընկեր Ս. Գալաճեան հանդիպումներ ունեցաւ նաև հայրենի երիտասարդական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներուն հետ, ինչպէս նաև ելոյթներ ունեցաւ երիտասարդական ակումբներու ղեկավարութեան ու Երեւանի համալսարանական ուսանողներու հաւաքոյթներուն ընթացքին։

Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր սիրելի ընկերոջ։

ԾԱՆՕԹ.- Կը տեղեկանանք որ ընկեր Սարգիս Գալաճեանի ելոյթը պիտի ձայնասփռուի Երեւանի կայանէն Հինգշաբթի, 20 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 10ին (Գահիրէի ժամով)։

ԵՂԵՌՆԻ 56ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Տեղի ունեցաւ մասնաւորաբար պատկառելի երթ մը Պիքֆայայի Նահատակաց յուշարձանէն մինչեւ Անթիլիասի վանքը, բազմահազար հայերու մասնակցութեամբ։ Առաւօտեան ժամը 8ին՝ Ամրիյէի բարձունքին վրայ կանգնած յուշարձանին շուրջ համախմբուած ժողովուրդն ու աշակերտութիւնը լուռ երթով մը իջաւ մինչեւ Անթիլիաս ուր հասաւ կէսօրին։

* * *

Յետմիջօրէի ժամը 5ին, բացօթեայ պատարագ մը մատուցեց Էշրեֆիէի Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ ճեմարանի շրջաբակին մէջ, կաթողիկէ հայոց Պատրիարք՝ Ամենապատիւ Գեր. Պաքանեան Կաթողիկոսին կողմէ, ի ներկայութեան բազմահազար հաւատացեալներու, որոնց պատարագէն ետք թափօր մը կազմելով գացին հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի շրջաբակին մէջ զետեղուած Նահատակաց յուշարձանին առջեւ, ուր տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւն։

* * *

Եղեռնի 56րդ տարեդարձին առթիւ յիշատակի հանդիսութիւններ կազմակերպած էին նաեւ Երուանդ Հիւսիսեան Հայագիտական ամպիոնը, Գրական Շրջանակը եւ Սահակեան Լիսէն, որուն կողմէ կազմակերպուած հանդիսութեան խօսք առին Պր. Բենիամին Ժամկոչեան եւ Պր. Զաւէն Մսըրլեան։

Ինչպէս կը տեսնուի, Եղեռնի 56րդ տարեդարձը արժանավայել շուքով նշուեցաւ լիբանանահայ գաղութին կողմէ, սակայն դժբախտաբար կարելի չեղաւ միասնութեամբ նշել՝ հակառակ ժողովրդային բոլոր շրջանակներու լայն խաւի արդար ցանկութեան ու տրամադրութեան, որուն ջատագովը եղած ենք միշտ։ «ԱՐԱՐԱՏ»

ԱՆՈՒԱՆԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ
ՌԱՖԱՅԷԼ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԵՐԸ

Սարդարապատի հերոսամարտի յուշարձանում նորից զրնգում է շինարարի մուրճը: Համակառոյցի հարաւային մասում, քարծունկի վրայ վեր է խոյանում թանգարանի տուֆակերտ շէնքը: Այստեղ կը ներկայացուի հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի պատմութիւնը՝ սկսած հնագոյն ժամանակներից: Ցուցանմոյշների թւում կը լինեն հայ և օտարերկրեայ պատմիչների աշխատութիւններ, գեղարուեստական յուշարձաններ, վիմագրական նիւթեր, զանազան վկայութիւններ, որոնք այցելուներին կը պատմեն, թէ հայ ժողովուրդը ինչպիսի փոթորկոտ պատմական ուղի է անցել մինչև իր վերածնունդը Հայաստանում խորհրդային իշխանութեան յաղթանակը·

ՌԱՖԱՅԷԼ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ

Երկյարկանի նորակառոյցը ունենալու է երեք մեծ դահլիճ և մի քանի սրահներ, մօտ 5000 քառակուսի մեթր ցուցադրական մակերեսով: Կը կառուցուեն նաև 250 տեղանոց կինոդահլիճ, լուսանկարչական աշխատանոց, ցուցանմոյշների վերականգնման արհեստանոցներ, աշխատանքային այլ սենեակներ: Շէնքի ներքնայարկը կը յատկացուի Հոկտեմբերեանի շրջանում կատարուող հնագիտական պեղումների նիւթերին·

Ճարտարապետ Ռաֆայէլ Իսրայէլեանը, որի նախագծով կառուցուել է հերոսամարտի յուշարձան-զբօսայգու համալիրը, Հայաստանի հեռագրական գործակալութեան թղթակիցին յայտնեց, որ թանգարանի նախագծման համար հիմք են ծառայել հայկական հին ճարտարապետութեան աւանդոյթները: Շինութիւնը կ'ունենայ տասը մեթր բարձրութիւն, որտեղ պատուհանների փոխարէն կը լինեն ապակեպատ առաստաղ և ներքնապատեր: Այդ սկզբունքը թոյլ է տալիս ոչ միայն ընդգծելու շինութեան վեհութիւնը, այլև զգալիօրէն աւելացնելու նրա ցուցադրական տարածութիւնները:

260 մեթր պարագծով շէնքի վերին յարկում կը բացուեն միայն երկու փոքր պատուհաններ, որոնք կ'ունենան միայն խորհրդանշող նշանակութիւնը: Այստեղից կը բացուեն Արարատի և Արագածի համայնապատկերներ:

Հեղինակը լայնօրէն օգտագործեց նաև միջնադարեան հայ ճարտարապետութեան նուաճումները, մասնաւորապէս Հռիփսիմէի տաճարի կառուցման արուեստը, որի հիման վրայ մշակուել են թանգարանի յատակագծային լուծումները: Դրա շնորհիւ շէնքը ստանում է նոր կտրուածքների տեսք, իսկ ներսից դառնում աւելի յարմարաւէտ:

— Իմ պատկերացմամբ — ասում է ճարտարապետը,- նորակառոյցը պէտք է յիշեցնի ամրոցի:

Հեղինակը պատմում է, որ այս շինութիւնը մտադիր է արտացոլել տարիների ընթացքում իր ստեղծած կոթողների գաղափարական - գեղարուեստական լաւագոյն յատկանիշները: Նա, իրօք, շատ բան ունի հպարտանալու այդ տեսակէտից: Ժողովրդի կողմից լայն ճանաչում են գտել հայրենասիրական շնչով նրա կերտած շատ գործեր՝ Զուարթնոցի մուտքը, երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին կառուցուած բազմաթիւ աղբիւր-յուշարձանները, հանրապետութեան քաղաքներում ու գիւղերում զոհուածների յիշատակին կանգնեցուած կոթողներ, «Չարենցեան կամարը» Գառնիի ճանապարհին, Երևանի դարպասների ձևաւորումը և այլն:

Անգամ արդիւնաբերական, կենցաղային շէնքերում ընդգծել են հեղինակին բնորոշ ճարտարապետական հնարանքները, որոնց շնորհիւ կառոյցներին հաղորդուել է մեծ արտայայտչականութիւն: Ով չի հիանում հանրապետութեան շրջաններում նրա նախագծած կառուցած կուլտուրայի տներով, Հրազդանի ձորի ջրատար կամրջով: Վերջերս Ռ. Իսրայէլեանը սկսել է մի շարք նոր աշխատանքներ: Նախագծում է Երևանի գինու գործարանախմբի լցման նոր արտադրամասը՝ պահեստների հետ միասին, որի տարեկան արտադրողականութիւնը կը հասնի հինգ միլիոն տեքալիդրի:

Միւս գործը՝ Խորհրդային Միութեան հայրենական մեծ պատերազմին հայ ժողովրդի մասնակցութեանը նուիրուած թանգարանն է, որը ստեղծւում է Երևանում՝ «Յաղթանակի յուշարձանի» կառոյցի սրահներում: Նա աշխատանք է ծաւալել նաև անյայտ զինուորի գերեզմանի գեղարուեստական ձևաւորման, յաղթանակի զբօսայգու շքամուտքի վերակառուցման ուղղութեամբ:

Հ. Հ. Գ.

ԴԵՐԱՍԱՆ
ԱՐՄԷՆ ԱԺՏԷՐԵԱՆ
ՎՐՈՅՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

Անցեալ ամառ Փարիզ գտնուած միջոցիս խոր տխրութեամբ և կսկիծով իմացայ Արմէն Աժտէրեանի մահուան լուրը:

Ես զինքը ճանչցած եմ ամենանուրբ պատանեկութեանս շրջանին՝ Պոլիս: Բոլորովին ինքնատիպ դէմք մըն էր անիկա: Թշուառութեան մէջ ծնած, թշուառութեամբ ապրած և թշուառութեան մէջ ալ մեռած:

Գաղթաշխարհէն ո՛չ ոք կը ճանչնայ զինք: Ես հազուագիւտ վերապրող մըն եմ իր գործունէութեան շրջաններէն: Ուրեմն սրբազան պարտականութիւն մը կ'ըլլայ ինծի հարազատ նկարը տալու այս բեմի նուիրեալին՝ գոնէ ի լոյս բերելու ժամանակի մշուշին մէջ թաղուող իր դէմքը:

Արմէն Աժտէրեանի ինքնատիպ դէմքը ոգեկոչելու համար, հարկ է գործել վերադառնալ մեր սիրեցեալ Վոսփորի քաղցր ափերը՝ որոնք ընդմիշտ լքեցինք իրեն հետ ա՛յնքան թախիծով:

Աժտէրեան ծնած է Պոլսոյ Սամաթիա հայաշատ թաղը: Թէև յետոյ երկար տարիներ ապրած է Պէյօղլու, և սակայն բարկութեան նոպաներուն սամաթիացիի իր բառամթերքը դուրս կը թափէր՝ մատնելով ինքզինքը:

Անոնք որոնք Պոլիս ապրած են, գիտեն, որ Սամաթիա եղած է ժամանակին հայ Ջրհանկիրներու կեդրոնատեղին և ժողովուրդը իւրացուցած է անոնց զունագեղ հայհոյանքներուն բառամթերքը:

ԱՐՄԷՆ ԱԺՏԷՐԵԱՆ

Աժտէրեան հազիւ նախակրթարանի ուսում մը ստացած՝ նետուած է թատերական ասպարէզ: Ուղղակի անբասիր պաշտամունք մը ունէր բեմին հանդէպ: Թէև ո՛չ մէկ թատերական կամ գրական զարգացում չէր ստացած, և սակայն ուժեղ բնազդ մը ունէր թատերական արուեստը մեկնաբանելու:

Իր բոլոր դահեկանները հաշուըւած էին: Երբեք անտեղի ծախք մը չէ ըրած կեանքին մէջ: Օրինակ, անկարելի էր, որ Նշան Պէշիկթաշլեանի կամ Տրդատ Նըշանեանի նման կապելա մը երթար իր համախոհներով և պոլսեվարի հովարտայութիւն մը ընէր:

Բեմէն ստացած կաթիլ կաթիլ դահեկանները դեղի կաթիլներու նման կը ճաշակէր: Բայց ատոնցմով ալ չէր կրնար ապրիլ, ուստի իր խեղճուկրակ սենեակին մէջ թուղթէ տոպրակներ կը շինէր նպարավաճառներուն ծախելու համար:

Ես զինք ճանչցայ զինադադարի խանդավառ տարիներուն՝ ճիշդ այդ վիճակին մէջ: Այն ժամանակ նուրբ պատանի մըն էի՝ թատրոնի հուրով վառուած: Երբ այդ խանդը տեսաւ մէջս՝ խանդավառուեցաւ ու սկսաւ վարդագոյն ծրագիրներ յղանալ:

Զիլ ձայն մը ունէր և բոլորովին ինքնատիպ ձև մը խօսելու: Հասակը կարճ, թուխ դէմքով, տափակ քիթով և ալեխառն մազերով:

Իր չքաւորութեանը հետևանքով անհանգիստ կերպով կիներու ախը կը քաշէր: Միջոցները չունէր կին մը տեղ մը հրաւիրելու: Երբ Փերայի Շիտակէն կ'անցնէինք՝ ի տես յոյն կամ ռուս կիներուն՝ հառաչանքներ կ'արձակէր...

(Շար. եւս. էջ 4)

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ԵՐԳԱՀԱՆ
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆԻ ՀԵՏ

— Մեր հարցազրոյցը պիտի սկսինք ողջունելով ձեր ներկայութիւնը մեր միջև և առիթէն կ'օգտուինք ձեզ շնորհաւորելու Սովետական Միութեան ժողովրդական արթիստի բարձր կոչման համար, որ պսակեց ձեր երկարատև երաժշտական գործունէութիւնը: Պիտի խնդրէինք ըսել մեզի թէ ի՞նչ առիթով կ'այցելէք Ռումանիա:

— Նախ շնորհակալութիւն կը յայտնեմ ձեր ողջոյնին համար եւ պէտք է ըսեմ, թէ 20 տարի յետոյ է որ ինծ բախտ վիճակուեցաւ դարձեալ գալ Ռումանիա, Սովետական Միութեան Երգահաններու Միութեան Քարտուղարութեան կողմէ ստեղծագործական գործուղման, եւ պէտք է ըսեմ, առաջին հերթին, թէ զիս կը հետաքրքրէր Ռումանիոյ վերջին տարիներու երաժշտական կեանքը, ծանօթանալ անոր եւ միեւնոյն ատեն այստեղ ծանօթացնել մեր հայ երգահաններու ստեղծագործութիւններէն, անշուշտ ժապաւէնի վրայ:

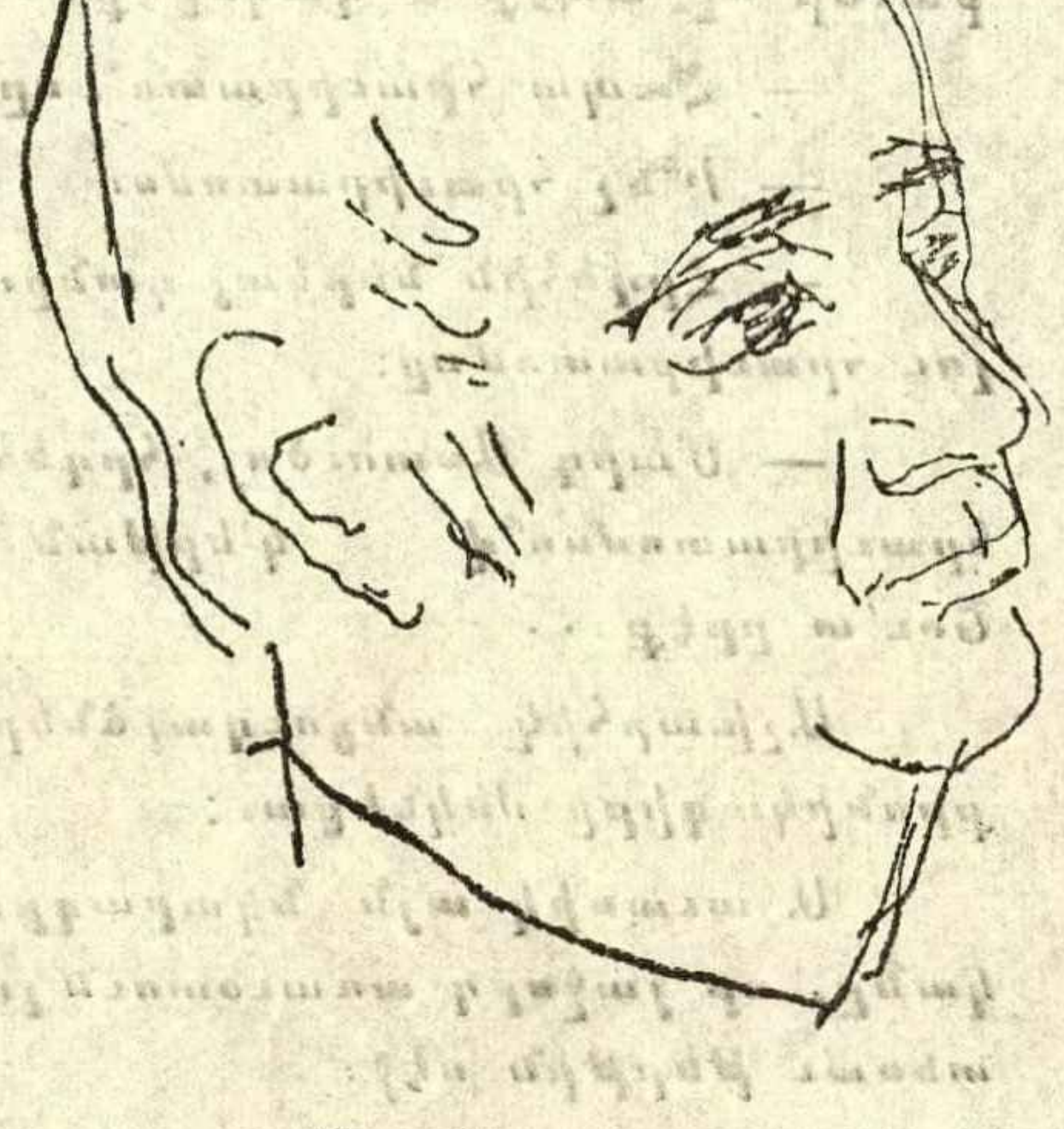
Գծեց՝ ՉԻԿ ՏԱՄԱՏԵԱՆ

— Ի՞նչ չափով յաջողեցաք ճանչնալ ռումէն ժամանակակից երաժշտութիւնը:

— Նախ եւ առաջ ըսեմ թէ ռումէն բարեկամները ինծ շատ ջերմ ընդունելութիւն ըրին, սկսած Երգահաններու Միութեան նախագահ Իոն Տումիթրեսքուէ: Ռումանիա գտնուած օրերուս ընթացքին, ծանօթացայ շարք մը ստեղծագործութիւններու, սկսելով Իոն Տումիթրեսքուէ մինչեւ Տումիթրու՝ Պուկիչի, Փասքալ Պենթոյուի աշխատութիւնները, առանձնապէս այս վերջինին դաշնամուրային Կոնչերը իսկ յաջորդ օրը այլ հեղինակներու: Շատ հետաքրքրական է Լիվիու Կլոտեանուի «Զամոլքսէ» օփերան, ապա Թէոտոր Կրիկորիուի «Տիեզերական երազ»ը եւ թաւջութակի համար «Կոնչերթ»ը՝ իմ վաղեմի բարեկամ Անթոլ Վիերուի, որուն հետ այստեղ հանդիպումը ինծ շատ մեծ բաւականութիւն պատճառեց, քանի որ ան Ֆրանսա կը մեկնէր յաջորդ օրը:

Պէտք է ըսեմ թէ Ռումանիա խիստ հետաքրքրական է ի հարկէ իր երաժշտական աւանդութիւններով: Ռումէն երաժշտական արուեստը մասնաւոր արժէք կը ներկայացնէ այն իմաստով որ երգահանական արուեստն ու միտքը կ'ընթանան տարբեր ոճերով եւ ճիւղերով, նման այն գետակներուն, որոնք միանալով կը ստեղծեն հզօր գետը, որ կը կոչուի երաժշտական արուեստ: Պէտք է ըսեմ նոյնպէս թէ տեսայ Ռումէն Օփերայի երկու ներկայացումներ ալ—Փուչինիի «Թիւրանտօ»ն եւ Կերշուինի երաժշտութեան հետեւողութեամբ պալէները, բաւականին լաւ բեմադրուած: Այլապէս, շատ կը ցաւիմ որ առիթ չունեցայ դիտելու ռումանական ինքնուրոյն ստեղծագործութիւն մը, օրինակի համար կը փափաքէի տեսնել Ճորճ Էնեսքուի «Էօտիփ»ը, դժբախտաբար այդ չվիճակուեցաւ ինծ:

— Այժմ, կը խնդրենք որ խօսիք ձեր այստեղ ներկայացուցած սովետահայ ժամանակակից ստեղծագործութիւններու նմոյշներուն մասին:

— Ռումէն երաժիշտներուն ներկայացուցի հայ երգահաններու քանի մը ստեղծագործութիւններ, ինչպէս Ղազարոս Սարեանի «Պատկերներ»ը, Էդուարդ Միրզոյեանի «Պոեմ»ը, երիտասարդ երգահան Տիգրան Մանսուրեանի «Երգեր»ը՝ Նահապետ Քուչակի բանաստեղծութիւններու հետեւողութեամբ ու իմ Սիմֆոնիկքը, «Զօն Լենինի» եւ Նախերգանքը: Այստեղ կ'ուզեմ ընդգծել թէ հայ երգահանները լայն ճանաչում գտած են աշխարհի մէջ, սկսած Ամերիկայէն մինչեւ Ճափոն: Մեր նպատակն այն է որ հայկական ժամանակակից երաժշտութիւնը մնայ հաւատարիմ իր ազգին, առաջ ընթանայ ժամանակակից հանդիսատեսի պահանջներուն համաձայն, ըլլայ նորարար, մնայ ազգային՝ ոգիով ու շունչով. այս բանին մէջ կը կայանայ իր անսպառ ուժը:

— Թերևս պիտի ուզէիք խօսիլ ձեր անձնական վերջին ստեղծագործութիւններուն մասին:

— Ինչպէս գիտէք, մեր Հանրապետութիւնը խանդավառութեամբ տօնեց իր հիմնադրման 50-ամեակը եւ ես, որ այդ տարիներու ծնունդն եմ, կարելի չէր որ չարձագանգէի զայն, ու այդ օրերուն տեղի ունեցած տօնական համերգին կատարուեցաւ իմ «Հիմն եղբայրութեան» գործը, մասնակցութեամբ 600 անձերէ բաղկացած խումբի մը: Անցեալ տարի գրեցի «Յուշարձան մայրիկիս» թենորի եւ դաշնամուրի համար՝ բառ Յովհաննէս Շիրազի բանաստեղծութեանց հատորին: Իսկ ապագայի համար, կը փափաքիմ գրել օփերէք մը, հետեւողութեամբ Յակոբ Պարոնեանի «Մեծապատիւ Մուրացկաններ»ուն, Երեւանի Երաժշտական Թատրոնի պատուէրով: Բնականաբար, ստեղծագործական աշխատանքս կը կապեմ նաեւ հասարակական աշխատանքին, իբրեւ գեղարուեստական ղեկավար Հայֆիլհարմոնիայի եւ անդամ ՍՍՀՄ Երգահաններու Միութեան վարչութեան:

— Կատարողական գործունէութիւն ալ ունի՞ք:

— Այո՛, քանի որ Երաժշտանոցը աւարտած եմ իբր դաշնակահար ալ: Մեր լաւագոյն նուագավարներէն մէկի՝ Օհան Տուրեանի ճպոտին տակ նուագած եմ իմ Կոնչերթինոն Ռիկայի եւ Մոսկուայի մէջ, յետոյ 1968ին Լենինականի մէջ «Հայ երաժշտական արուեստի օրեր»ուն առթիւ: Պէտք է ըսեմ թէ մեր երգահանները դաշնակ կը նուագեն եւ շատ անգամ ելոյթներ կ'ունենան Հայաստանի տարբեր վայրերուն մէջ, իբրեւ կատարող—երգահան: 1970ի Դեկտեմբերին, Մոսկուայի մէջ տեղի ունեցաւ հայկական ստեղծագործութեան երեկոն՝ երգահաններ Միրզոյեանի, Սարեանի, Յովհաննիսեանի, Տէր Թադէոսեանի եւ իմ մասնակցութեամբ: Համերգը հաղորդուեցաւ Մոսկուայի Հեռուստատեսութենէն, եւ ունեցաւ լայն արձագանգ:

— Շնորհակալութիւններ ձեր շահեկան տեղեկութիւններուն համար և կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ ձեր ստեղծագործական և կատարողական արուեստին մէջ:

Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

«Նոր կեանք»

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ

Այդ շրջանին, օրաթերթի մը տնօրէնն էի։ Գիշեր ատեն ծագած էր հրդեհ մը։ Կանչեցի խմբագրատան ծառան։

— Տ'Արթանեան...

Ճիշդն ըսելով, ծառային անունը Ժիւլ էր, բայց քաղաքական թերթի մը մէջ աշխատելուն համար, յարմար նկատած էր ունենալ կեղծանուն մը։

— Կանչեցէք ինծի հրդեհներով զբաղող խմբագիրը։

— Տուն գնաց, Ձերդ Վսեմութիւն։

Երբեք չեմ կրցած ծառայիս մոռցնել տալ «Ձերդ Վսեմութիւն» կոչուելու սովորութիւնը և ընդհակառակն, երբեք չեմ ալ կրցած այս սովորութեան վարժեցնել ուրիշները։

Գիշերն՝ իր ժամացոյցին, հրդեհներու խմբագիրը ժամը 10ին տուն կ'երթար, եթէ աշխարհն իսկ փլելու ըլլար։ Վայ այն հրդեհներուն, որոնք այն ժամէն ետք կը սկսէին։

— Այն ատեն կանչեցէք ինծի աղէտներու մէջ մասնագիտացած խմբագիրը։

— Հիւանդ է, Ձերդ Վսեմութիւն։

— Ո՞վ կայ այն ատեն խմբագրատունը։

— Աշխարհիկ անցուդարձներու քրոնիկագիրը։

— Վերջապէս... ըսէք որ հոս գայ։

Վայրկեան մը անց, աշխարհիկ անցուդարձներու քրոնիկագիրը ներս կը մտնէր, frac հագած։

— Շուտ ըսէ, անոր։ Գացէ՛ք և Ֆոլէնոյի պալատի հրդեհին նկարագրականը բերէք ինծի։

— Բայց ես աշխարհիկ անցուդարձներու քրոնիկագիրն եմ, պարոն տնօրէն։

— Բայց-մայց չկայ, այս ժամուն ուրիշ մէկը չունիմ որ ղրկեմ։ Շու'տ ըրէք, նօթեր առէք և անմիջապէս որ վերադառնաք՝ նկարագրական մը կը պատրաստէք։

— Ես սակայն, ուրկէ սկսիլս անգամ չեմ գիտեր։

— Գրեցէք ինչ որ կը տեսնէք։ Աչք չունի՞ք։ Շուտ ըրէք, թաքսի մը առէք և վազեցէք։

— Հապա հրաւիրատո՞մսը։

— Ի՞նչ հրաւիրատոմս։

— Հրդեհին ներկայ գտնուելու հրաւիրատոմսը։

— Մարդ Աստուծոյ, հրդեհին հրաւիրատոմսո՞վ կ'երթան... Շու'տ ըրէք...

Աշխարհիկ անցուդարձներու քրոնիկագիրը մեկնեցաւ։

Ահաւասիկ այն նկարագրականը, որ յաջորդ առաւօտուն լոյս տեսաւ թերթին մէջ։

— Լոյսերու և կայծկլտումներու շողարձակում մը, կանացի մերկութեանց անմոռանալի երանգաւորում մը,– ահա այն տեսարանը, զոր աշխարհիկ կեանքը երբեմն կը պարգևէ յափրացած քրոնիկագրի յոգնած մոնոքլին։

Երէկ գիշեր Ֆոլէնա պալատի պերճաշուք սրահներուն մէջ, պատահեցաւ հոյակապ և անմոռանալի հրդեհ մը, որուն մասնակցեցան շքեղ պալատին բոլոր բնակիչները։ Ներկաներուն մէջ նշմարեցինք հրշէջներու խումբը, իրենց պաշտօնական զգեստներով, կոմսուհի Ֆոլէնան, որ հագած էր այր մարդու շատ գեղեցիկ կօշիկներ և որուն արձանային մարմինը ծածկուած էր անկողնի սաւանով մը. կոմսը, որ կաղապարուած էր երկար և մինչև կրունկները հասնող անդրավարտիքի մը մէջ և այլն։ Մարդիկ հիացան փոքր կոմսուհիին վրայ, որ վարդագոյն սքանչելի գիշերանոց մը անցուցած էր կռնակը, հետն ունենալով ժանեակազարդ գիշերանոցը հագած իր վարժուհին։ Նշմարեցինք նմանապէս Ֆոլէնա պալատին դռնապանը, որ շրջապատուած էր իր ընտանիքով, ինչպէս նաև հարևան շէնքերուն դռնապանները։ Կը ցաւինք որ տեղի անձկութեան պատճառով չենք կրնար հրատարակել իրենց անունները։ Բազմաթիւ բաց կուրծքեր, ինչպէս նաև շատ մեծ թիւով հողաթափներ։ Հրդեհը շարունակուեցաւ մինչև արշալոյս, մեծ ոգևորութեան մէջ։ Այն ատեն հրշէջները և ներկաներուն մնացած մասը հրաժեշտ առին, տանելով իրենց հետ անկորնչելի յիշատակը գեղեցիկ տեսարանին, որ, վստահ ենք, կոմսուհի և կոմս Ֆոլէնաներու աւանդական հիւրամեծարութիւնը հաճոյքով պիտի կրկնէ դարձեալ, ի մեծ գոհունակութիւն իրենց բարեկամներուն։

Ա. ԳԱՄՓԱՆԻԼԷ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ ԵՐԲ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ԿԵՂ ՈՒՆԻՆՔ

Ստամոքսի կեղը (իւլսէր) «բազմազան հոգերու հիւանդութիւնն» է, ու զարմանալի և եզակի քմահաճոյքներով լի հիւանդութիւն մը։ Երբեմն հիւանդը անտանելիօրէն կը տառապի, երբեմն ալ ինքզինքը բոլորովին բուժուած կը զգայ. մէկը ամենախիստ ռեժիմի մը հետևելով հանդերձ, ցաւերով կը չարչարուի, իսկ միւսը անզգուշութիւններ և անխոհեմութիւններ կ'ընէ և սակայն չի պատժուիր. անդին՝ ուրիշ մը իր ցաւերը մոռնալու համար կ'ուտէ. ի՞նչ կրնանք եզրակացնել այս բոլորէն։

Ամենէն առաջ, այս է ընդհանուր կանոնը,– ողջմտութեամբ շարժիլ և զանազան ռեժիմներ նախատեսել, նայած թէ հիւանդութեան սո՞ւր թէ հանգստութեան շրջանին կը գտնուինք։

Ինչ որ ալ ըլլան պարագաները, նախ յստակ ըսենք թէ ճաշերը պիտի կատարուին որոշ հաստատ ժամերու և խաղաղութեան մէջ, ճաշաժամը պէտք չէ ըլլայ ինչ որ կը պատահի յաճախ – անհասկացողութիւններ պարզելու և հաշիւներ կարգադրելու պահը. սեղանին վրայ կարդալ, հեռատեսիլ դիտել յանձնարարելի չեն. քանի որ մէկը կամ միւսը հոգեբանական արտածորման անդրադարձը կը դանդաղեցնեն։ Պէտք է ծամել պէտք եղածին պէս և առանց աճապարելու «ստամոքսը ակռայ չունի». ուստի ինչ որ բերնին մէջ կատարուած չէ, հոն ալ չի կատարուիր։ Շատ արագ ուտելը ստամոքսի յոյզերուն արտադրութիւնը կ'ուշացնէ և կը վնասէ ալիւրոտ սնունդներու լորձունքային խմորներու հետ շփման։

Ծխախոտը կրնայ ծնունդ տալ չարչարող նոպաներու։ Այս պատճառաւ ստամոքսի կեղ ունեցողը պէտք չէ ծխէ երբեք, մանաւանդ անօթի փորով։

Շատ կարևոր կէտ մըն ալ. որքան կարելի է, հիւանդը պիտի խուսափի հոգերէ և մտմտուքէ. ստամոքսի կեղը հոգեկան խանգարումներու անբաղձալի նուէրն է։

Սուր և շատ ցաւոտ ախտաժամերու ընթացքին ստամոքսի կեղը կը պարտադրէ խիստ ռեժիմ մը։

Կաթը առաջին և միակ նիւթն է. որ պիտի առնուի օրը 2-2,5 լիթր քանակութեամբ, 24 ժամուան ընթացքին կարելի է սպառել տաք կամ պաղ, շաքարոտ կամ վանիլով համեմուած. կարելի է խառնել նաև քիչ մը թէյ կամ սուրճ։

Ինչո՞ւ սակայն միայն կաթ. որովհետև կաթը ստամոքսի թթուն կը չէզոքացնէ, և իր պարունակած ճարպային նիւթերը կը կասեցնեն «թթուին»ը որ կեղի ծանրացման գլխաւոր պատասխանատուն է։ Կաթը գոլերով հարուստ ըլլալով, ենթակային կ'ապահովէ գոնէ անոր նուազագոյն պահանջը (2000 գալ)։

Եթէ կաթնային ռեժիմը լաւ չ'ընդունուիր, կան անդին աւելի հաճելի տարբերակներ ալ. օրինակ.

(Շար. տես էջ 5)

ԴԵՐԱՍԱՆ ԱՐՄԷՆ ԱԺՏԷՐԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

— Վրո՛յր, սաւոր նայէ, խերս անծեց, մէյ մը որ եախալամբե ընեմ՝ ա՛լ ամիսներով պիտի չկարենամ կշտանալ...

Իր ամբողջ կեանքը եղած է խաղկանք ու զուարթութիւն՝ ըլլայ բեմէն, ըլլայ կեանքէն։

Մեծ տաղանդ ունէր հակառակորդի դեր խաղալու։ Մնակեանի մելոտրամներով անած՝ բեմական է այդ էր իր նախասիրած սեռը։ Չեմ տեսած դերասան մը՝ որ իր նման խաղար Շիլլերի «Աւազակներ»ուն Ֆրանցի դերը՝ այնքա՛ն հարազատ կերպով և տրամատով։ Մանաւանդ երբ Ամալիայի թևէն քաշելով՝

— Գնա՛նք նշմարան... կ'ըսէր և ուղղակի աչքերը կը փայլատակէին կիրքէն, որովհետև ճիշդ ու ճիշդ Ֆրանցին մորթին տակ մտած էր։

Այդ ատենները՝ յատկանշական այդ կաշկանդուած նիւթական վիճակէն, ուզեց պիէսին ներկայացում մը տալ, ձեռքը աւելի լայն շարժելու համար։ Ամէն բանի մէջ մանրակրկիտ էր։ Ուրեմն համբերատար կերպով Պոլսոյ հայ հարուստներուն ցանկը կը պատրաստէ և ճամբայ կ'ելլէ տոմսակ առաջարկելու համար։

Առաջին անգամ կ'երթայ Ղալաթիա, Եօմէհ Ապիտ խան, հայ վաճառականի մը գրասենեակը։

— Բարև։

— Աստուծոյ բարին...

— Իսքի պարոն, սաանկ, սանկ... և նպատակը կը պարզէ։

Մեր չալը ակնոցը կը հանէ, սանկ մէյ մը վերէն վար կը չափէ զինքը։ Ապա բոլորովին արհամարհական թոնով մը՝

— Զըսես պէ', դուն բիծարծօնու ես եղեր... Հայտէ՛, հայտէ՛, գնա՛ բանդ, ես ճօզզապազներուն հետ գործ չունիմ...

Աժտէրեան երեկոյեան փորձին եկաւ բոլորովին գլխահակ ու տժգոյն...

— Տեսա՞ր պէ, եղած ռեզիլութիւնը, մարդը ինծի բիյարտօնու ըսելով նախատեց...

Այլևս զզուած էր մարդոցմէն ու աշխարհէն և այդ խանը կրեց իր կեանքի ամբողջ տևողութեան։

Այդ շրջանին Իսթանպուլահայութիւնը վերազարթնումի շրջան մը կ'ապրէր։ Նշանաւոր Պէնլեան խումբի դերասանները՝ յիշելով գլխաւորները,– Շաւարշ Գարագաշ և Տիկին Լիւսի, Պալթազար, Գապար Զօզանեան, Վահրամ Պալըքճեան, Վահրամ Պաղտասարեան, ևլն. որոնք տարիներով թուրքերէն խաղացած ու երգած էին՝ յանկարծ ազգային հուրով մը վառուած, սկսան հայերէն խաղալ նշանաւոր Ֆելէկեան քոյրերու հետ թատերախումբ կազմելով։

Բայց անոնց հայերէնը՝ թըրքական կաղապարէն ելած՝ անհալի սաւապիա մը կը կազմէր։ Ուրեմն ամենէն մաքուր առոգանութիւն ունեցողները պիտի ըլլային Ֆելէկեան քոյրերը, Արմէն Աժտէրեան և Նշան Պէշիկթաշլեան։

Արմէն Աժտէրեանի փափաքին ընդառաջելով, թատերախումբը մեծ պատրաստութիւն կը տեսնէր Շիլլերի Աւազակները ներկայացնելու։

Հասաւ ներկայացման գիշերը։ Փերա։

Երկու գլխաւոր դերերը՝ Ֆրանց՝ Աժտէրեան և Գարլոս՝ Նշան Պէշիկթաշլեան. Միայն մէկ կնոջ դեր մը կայ այդ թատերախաղին մէջ, Ամալիա՝ որը ստանձնած էր Տիկին Վարդիթեր Ֆելէկեան։

Բայց ներկայացման գիշերը յայտարարուեցաւ, թէ Տիկին Ֆելէկեան հիւանդ ըլլալով՝ զինքը փոխարինած էր Տիկին Լիւսի Գարագաշ...

Աւազակներու տեսարանին անհալի խնդուք մը... գլխաւոր աւազակներէն մէկուն դերը կը խաղար Պէնլեան թատերախումբէն կարճ և հաստափոր Եոմիք դերասան մը՝ որ ճանչցուած էր Ճէրկէլէ Կարապետ անունով...

Պիւլպիւլտէրէսի առոգանութեամբ մը կը բացագանչէր.

— Սուս առուծըն առուծըն մէչը քարխեցի, ևայլն...

Ամբողջ թատերասրահը քահ-քահի մէջ էր։

Իսկ ի վերջոյ ամենէն տրամաթիք տեսարանին, երբ Ֆրանցին ընկերներէն մին լուր կը բերէ թէ ողջ է ան՝ Տիկին Լիւսի Գարագաշ կը բացագանչէ զուտ Տօլապտէրէի հնչումով.

— Բա՛ Գառլոսը օ՜ղջ է, օ՜ղջ է, օ՜ղջ է...

Ան ալ երեք անգամ...

Այս անգամ ինքնաբուխ քահ-քահ մը կը փրթի այդ ամենէն յուզիչ տեսարանին։

Անգամ մըն ալ մեծ շքախումբով Փերայէն ուղղուեցանք դէպի Սամաթիա՝ ուր գիշերը ներկայացում ունէինք Ֆելէկեան քոյրերուն հետ։ Բայց երբ հոն հասանք և ծովուն զով օդը շնչեցինք՝ Նշան Պէշիկթաշլեան ըսաւ.

—Ծո՛ տղաք, հոս սքանչելի մեզեներ կը շինեն, քանի մը հատ ճնկենք որ ախորժակ գայ վրանիս խաղալու։

Շքախումբով ուղղուեցանք դէպի Կարապետին նշանաւոր գազինօ։ Մեզեները և օղիի գաւաթները իրարու յաջորդեցին։

Աժտէրեան և ես՝ ծովահայեաց մեկուսի անկիւն մը նստած՝ գոհացանք մէյ-մէկ գաւաթ Ֆիսնէքի օշարակով։ Անոր գլուխը տաղայ մըն էր անիկա, առնելով կ'առնէր գինարբուքները։ Ամբողջ այդ տևողութեան միայն խօսեցանք թատերական նիւթերու և մեր ապագայ ծրագիրներու մասին։

Ի վերջոյ շքախումբը երերալ և տատանեալ վիճակի մէջ հասաւ Սամաթիոյ լսարանը՝ ուր պիտի տրուէր ներկայացումը։

Առաջին արարուածին իսկ Պէնլեանի դերասաններէն Ճէրկէլէ Կարապետ՝ որուն մակդիրը վրան է արդէն՝ անհալի սզանսալ մը հանեց իր այդ յոյժ գինով վիճակին մէջ։ Նշան Պէշիկթաշլեան քուլիսէն բեմ ցատքեց յանդիմանելու համար, և սակայն բոլորն ալ գինով ըլլալով՝ կռիւը սաստկացաւ վիվօ է քրէշէնտօ...

Այս անգամ սրահին ջրհանկիրները ներս խուժեցին չարը մարելու համար... բայց տեղը, քալիս, ևլն. տակնուվրայ եղած էին արդէն։

Մէյ մըն ալ բեմին ետևէն սուր ճիչ մը լսուեցաւ....Վազեցինք տեսանք, որ Տիկին Ֆելէկեան մարելու վրայ է...

Ալ ամէն ոք՝

— Ա՜հ, ջուր հասցուցէք, օ տը քոլոնյը հասցուցէք Տիկինին...

– Ա՜հ, անպիտաններ, երեսուն տարուան պատիւս և համբաւս ցեխի մէջ քաշքշեցիք...

Աժտէրեանին համար բեմը կրօնք մըն էր, սրբազան պաշտամունք մը։ Չէր հանդուրժեր այդպիսի վարմունքներու։

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Երբ Ֆրանսա կուգայ, ուրիշ շատերու նման որպէս օմ տը փեն՝ այսինքն բեռ կրող, մաքրող՝ Աժտէրեան ալ կը մտնէ նոյն աշխատանքով։

Ֆրանսացի պաշտօնեաները սկիզբը կը ծաղրէին եղեր, որովհետև խեղճը բնաւ վարժութիւն չունէր այդ տեսակ ծանր աշխատանքներու։ Անգամ մըն ալ երբ վերակացուն դիտողութիւն կ'ընէ իրեն՝

—Գիտէ՞ք, ես դերասան եմ, բեռնակիր չեմ, կ'ըսէ.

— Այն ժամանակ քու տեղդ Օտէոնի թատրոնն է, հոս ի՞նչ գործ ունիս, կը պատասխանէ վերակացուն...

Այս բաները հոն աշխատող հայ մը պատմեց ինծի, որը կսկծանքով լեցուց հոգիս։

Հակառակ այս դառնութիւններուն՝ իր հիւմուրը երբեք չէր կորսնցուցած։ Մանաւանդ երբ կիներու մասին կը խօսէր կամ կը մտածէր, երիտասարդ և խանդավառ աւիւն մը կը ստանար։

Ամէն երեկոյ գործէն արձակուելէ ետք պուլվարներուն վրայ կը թափառէր՝ առանձին կիներ որսալու համար։ Ինծի կը պատմէր, թէ անձրևոտ օրերը է՛ն նպաստաւոր օրերն էին իրեն համար։ Հովանոցը ձեռքը որսի կ'ելլէր։ Առանձին կին մը առանց հովանոցի տեսնելուն պէս՝

— Մատըմուազէ՛լ, կամ Մատա՛մ, հրամմեցէք հովանոցիս տակը։ Ա՜խ, դառն է տեսնել ինծի համար ձեր թրջուիլը... -կ'ըսէր իր աղճատ ֆրանսերէնով։

Ահա այս սիսթէմով բաւական առանձին կիներ կրցած էր ձեռք ձգել՝ որոնք կը հմայէին իր առանձնութիւնը։

Վերջին ծայր մաքուր և արդուզարդին բծախնդիր տղայ մըն էր։ Հիանալի, վճիտ առոգանութիւն մը ունէր։

Եթէ այս դժբախտ անցուդարձները չըլլային, անշուշտ պատուաւոր տեղ մը պիտի ունենար հայկական ազգային թատրոնի մը մէջ։

Միևնոյն ժամանակ կը յիշեմ թէ բանաստեղծութեան մեծ սիրահար մըն էր։ «Հոգիի Աստղեր» վերնագրով ձեռագիր բանաստեղծութիւններու տետրակ մը ունէր, որոնք կը կարդար ինծի իր դիւ ձայնովը։ Կը խորհիմ թէ այդ տետրակը անտիպ մնացած է մինչև հիմա։

Վարձքդ կատար, սիրելի Արմէն։ Քաղցր պիտի մնայ յիշատակդ քու յիշողներուն սրտին մէջ։

ՎՐՈՅՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ

ԱԶՆՈՒՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՍԱՑՈՒԱԾՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ազնուութիւնը պէտք է մաս կազմէ նկարագրին

Նկարագիրը՝ ի սկզբանէ անտաշ ադամանդի մը կը նմանի, փայլ ու արժէք ստանալու համար, պէտք ունի տաշուելու: Ուսումն ու կիրթութիւն, ցաւեր և տառապանքներ, ուրախութիւններ և հաճոյքներ, դժուարութիւններ և յաջողութիւններ իրարու յաջորդելով, պիտի տաշեն, պիտի փայլեցնեն զայն, օժտելով ընտիր յատկութիւններով: Մարդկային ընտիր յատկութիւններուն պահարանը ճանչցուած է նկարագիրը:

Ազնուութիւնը թոյլտուութեան ոգի կը պարտադրէ

Ազնիւ մարդը, բոլորին հանդէպ, լայնամիտ է և բարեացակամ: Կը սիրէ և կը յարգէ իր ընկերը, և ճաշակի, խօսքի ու գաղափարի ազատութիւնը՝ իրաւունքը կը ճանչնայ բոլորին: Թէպէտ չընդունիր ինչ որ սխալ կը թուի իրեն, բայց իրմէ տարբերողները չ'անարգեր և իրաւունք չի տար իրեն՝ ուրիշի մը պարտադրելու իր կարծիքները. չափազանցութեան չի տանիր իր առարկութիւնները, սուր զէնքեր չի գործածեր ընկճելու համար իրեն հակառակողները, չի զրպարտեր, աղարտելու չաշխատիր անոր պատիւը, վարկը. չի դաւաճաներ անոր կեանքին:

Ազնուութիւնը քաղաքավարութենէ կ'առնէ իր սնունդը

Կարելի չէ ազնիւ ըլլալ, առանց քաղաքավար ըլլալու: Որովհետև քաղաքավարութեան պակասը, ազնուութեան պակասը ցոյց կուտայ: Որքան շատ յարգենք քաղաքավարութեան և պատշաճութեան սկզբունքները, որքան բարութիւն տիրէ մեր խօսքերուն և ընկերական յարաբերութիւններուն մէջ, այնքան փայլ կ'առնէ և արժէք կը ստանայ մեր ազնուութիւնը:

Ազնուութիւնը մտերմութիւն կը յառաջացնէ

Ազնիւ մարդը ընկերասէր մարդ մըն է, նախ և առաջ: Ուր որ ըլլայ, համբերութիւն ցոյց կուտայ մարդոց հանդէպ. կը յարգէ մարդկային իրաւունքները, կը խօսի ճշմարտութիւնը, միշտ տկարին ու արդարին կողմը կը բռնէ, միշտ կը գնահատէ արժէքն ու արժանիքը մարդոց վրայ անխտիր: Եւ այս բոլորը իրեն հանդէպ մտերմութիւն կը յառաջացնեն սրտերուն մէջ: Որքան շատնայ ազնիւ մարդոց թիւը մեր մէջ, այնքան կը դիւրանայ կեանքը, և համերաշխ գործունէութիւնը մեր ընկերական և հասարակական գործերուն մէջ:

Ազնիւ մարդը կը յօժարի խաբուիլ քան թէ խաբել ուրիշ մը

Սուտն ու կեղծիքը, շահատակութիւններ և խաբեբայութիւններ դէմ են ազնուութեան. Բարի և գթասիրտ մարդ մըն է ազնիւ մարդը: Անոր զոհող և ծառայող ոգին կը յօժարի վնասուիլ, քան թէ վնասել ուրիշի մը: Ամէն մարդ պէտք է իր սրտին մէջ վառ պահէ զոհողութեան, ծառայութեան և գթասրտութեան ոգին, օժտուելու համար մարդկային ընտիր առաքինութիւններով:

Ազնուութիւնը կ'օրհնէ մարդուս ջանքերը

Ազնիւ ապրելու յառաջադրութիւններն և ճիգերը, արիութիւն կուտան մարդուն: Ազնիւ ապրող մարդը, պարկեշտ և վստահելի անձնաւորութիւն մըն է: Որեւէ ասպարէզի մէջ բոլորին յարգանքին և համակրանքին կ'արժանանայ ան, իր նկարագրի ընտիր յատկութիւններով. իր բարոյական կորովով և անբասիր գործունէութեամբ: Ազնիւ մարդոց կեանքը միշտ օրհնած է երկինքը, կ'օրհնէ և միշտ պիտի օրհնէ:

Ազնիւ մարդը թշնամի չունենար

Բոլոր մարդիկ բարեկամի աչքով կը նային ազնիւ մարդուն վրայ: Ազնիւ նկարագիրը՝ հաճելի կը դարձնէ մեր ներկայութիւնը մեր տան մէջ, մերիններուն համար և բարձր կը պահէ մեր հմայքը՝ մեր կնոջ և զաւակներուն աչքին: Ազնուութիւնը մեծագոյն առաքինութիւն մըն է, որ խաղաղութեան մէջ կը պահէ ազնիւ մարդը, և աւելի կը մօտեցնէ զայն երջանկութեան և երկարակեցութեան:

Ազնուութիւնը հարստութիւնը կը գերազանցէ

Հարստութիւնը կրնայ հատնիլ, կրնայ գողցուիլ, բայց, ազնուութիւնը միշտ կը մնայ մարդուն հետ և փայլ ու արժէք կուտայ անոր կեանքին: Ազնիւ մարդ մը, ազնիւ ժողովուրդ մը, որքան ալ հալածուի, որքան ալ կողոպտուի և հարստահարուի, որքան ալ տառապի և չարչարուի՝ կը մնայ ազնիւ, հալածանքը, տառապանքը դադրած, կը սկսի կրկին փայլիլ, կրկին կեանք և արժէք ստանալ իր ընտիր ձիրքերով և յատկութիւններով:

Ազնիւ մարդը կը խուսափի ինքնագովութենէ

Ազնուութեան դէմ է պարծենկոտութիւնը: Ազնիւ մարդը ինքզինքը չի գովեր, բայց ուրիշները կը սիրեն, կը յարգեն և կը գնահատեն զայն (եթէ նախանձի թոյնը բոյն դրած չէ անոնց սրտին մէջ), կը գովեն և որպէս օրինակ ցոյց կուտան իրարու: Մարդիկ միշտ բարի կը խօսին ազնիւ մարդուն վրայ, ազնիւ կեանք մը ապրելու համար, կ'արժէ ամէն զոհողութիւն:

Ազնիւ մարդը ձախորդութեան մէջ իսկ կը պահէ իր մտքի հանդարտութիւնը

Ազնիւ ապրելու ձգտումը վեհ հանգամանք մը կուտայ մարդկային բնութեան: Ցաւերու և ձախորդութիւններու մէջ իսկ անպարտելի կը մնայ ազնուութեան ոգին: Յաղթական պայքարի ոգի մըն է ազնուութեան ոգին: Ինչքան ալ փոքր ըլլայ մանուշակ մը, վարդ մը, անուշ հոտը սիրելի կը դարձնէ զայն և բոլոր մարդկութեան գնահատելին:

ԱՒԵՏԻՍ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Օդային թղթատարով շնորհակալութեամբ ստացանք ARMENIAN DIGEST-ի 1971 Փետրուարի թիւը, նուիրուած աշխարհահռչակ բեմադրիչ Ռուբէն Մամուլեանի: Անգլերէնով հրատարակուող և 25000 տպաքանակով այս գեղատիպ և պատկերազարդ ամսագիրին հրատարակիչն է Պր. Յակոբ Թանգեան: Տարեկան բաժանորդագրութիւնը 10 տոլար Գրել՝

Armenian Digest
G·P·O· Box 638
NEW YORK, N·Y· 10001

Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ ԵՐԲ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ԿԵՂ ՈՒՆԻՆՔ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

ա) 1 լիթր կաթ, կէս լիթր թարմ սեր, 70 կրամ շաքար. օրուան մէջ սպառել յաճախակի պզտիկ ճաշերով:

բ) 1 լիթր կաթ, 1 չորրորդ լիթր սեր, 70 կրամ շաքար, ասոնց վրայ աւելցնել մածուն և «փըթի սուիսներ»:

Այս միօրինակ ռեժիմը 10 օրէն աւելի չի կրնար շարունակուիլ. զայն յաջորդաբար կարելի է բարուոքել վրան աւելցնելով հաւկիթի դեղնուցներ, բանջարեղէնի խիւսեր, և կորկոտով պատրաստութիւններ, քանի մը օր ետքն ալ, կարելի է թոյլատրել ալիւրոտ սննդանիւթեր, կասկարա հաց, պիւքըթներ, բանջարեղէններ և եփած պտուղներ:

Տագնապը անցնելէ ետք կը սկսի տարբեր ռեժիմ մը, այն ատեն ենթական յաճախ պիտի ուտէ և ստամոքսը պարապ պիտի չձգէ. Թոյլատրուած կերակուրները կը կազմեն անոնք որոնց մարսողութիւնը դիւրին է և ստամոքսային շատ հիւթ չեն պահանջեր ու ստամոքսի մէջ ալ շատ չեն մնար:

Կ'արգիլուին կարգ մը բանջարեղէններ, որոնք ստամոքսը կ'ուռեցնեն, օրինակ, լուբիա, կաղամբ, շողգամ, կաղամբաթթու, պտուղներ և տապկուած գետնախնձոր: Արգիլուած միսեր՝ խոզ խոզենիք, որսի թռչուններ, թացանով միսեր:

Սև ցանկի մաս կը կազմեն խմորուած պանիրներ (քամամպէր, ռոքֆոր, կրիւյէր), ձուազեղ, համեմներ (մայոնէզ, մանանեխ-մուսթարտ, վարնկեկ-թուրշու), չոքոլա, քաղցրաւենի, ասոնք ստամոքսին հուզաթաղանթը կը գրգռեն, որով կեղ ունեցողներու թշնամի են:

Ալքոլական և կամ խմորուած խմիչքները շատ վնասակար են, կարելի է միայն քիչ մը ջրախառն կարմիր գինի թոյլատրել, և ճաշէն ետքն ալ քիչ մը թեթև սուրճ:

Ստամոքսի կեղ ունեցողը պէտք է շատ լաւ և մօտէն ճանչնայ իր թշնամիները: Եթէ քիչներու անցնելէն ետք ալ չի տառապիր, բայց զգուշութիւնը ձեռքէ պէտք չձգէ և չեղումներ պէտք չընէ: այնուհետև հետևելիք ռեժիմն ալ այնքան խիստ չէ. կան կարգ մը սնունդներ, որոնք ստամոքսին լորձնաթաղանթին ոխերիմ թշնամիները ըլլալով, անոնցմէ ընդմիշտ հրաժարիլ պայման է, օրինակ արգանակ, պորանի (եահնի), եզան միս, աղցուած (մարինէ) միս, խոզենիք, իւղոտ ձուկեր, կեղևաւորներ, խմորուած պանիրներ, կենդանային ճարպեր, եփած իւղեր, համեմունք, թարմ հաց, խմորեղէններ, ալքոլ և զօրաւոր սուրճ:

Կը յանձնարարուին բրինձ, կորկոտ, թոյլ խաշած հաւկիթ, գետնախնձորի խիւս (փիւրէ) կամ խաշած: Ոչ իւղոտ միսեր, օրինակ հորթի միս, եզի թիկնամսոն (ֆիլէ), վառեակ և այլն:

Բանջարեղէնները պէտք է ջուրով եփած ըլլան և վրան քիչ մը թարմ կարագ աւելցուած:

Պտուղներ մրգանոյշի (քոմփոթ) ձևով և կամ հում, շատ հասուն ըլլալու պայմանաւ:

Կ'արգիլուին թթու պտուղները, օրինակ սալոր, հաղարջ, խնձոր, իւղոտները՝ նուշ, ընկոյզ, կաղին և այլն:

Յանձնարարուած ռեժիմին հետևելով, որ այնքան անտանելի չէ, ստամոքսի կեղ ունեցողը վերջնականապէս բուժուելու բոլոր կարելիութիւնները կ'ունենայ:

ՏՈՔԹ. ԳՈՒՐՍԷ

ԱԿՆԱՐԿ

ՅԻՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ԵՒ՞Ս...

Մեր հասարակական կեանքին մէջ, հանգրուաններ կան ուր կը բոլորենք ներոտամարտերու, ինքնապաշտպանութիւններու, տարեգրութիւններու, յուշերու և յուշագրութիւններու անվերջանալի յանկերգները, առանց երբեք պահ մը խոկալու և տրամաբանելու թէ ո՞ւր հասած ենք և ո՞ւր պիտի հասնինք՝ մեր գաղթաշխարհի պայմաններուն բերմամբ, որոնց ներքև ահա՛ կ'ապրինք աւելի քան յիսուն տարիներէ ի վեր, շօշափելի, զգալի և կամ դրական որևէ արդիւնք ձեռք բերելու ձգտումով:

Զուր՝կ պետական հովանաւորութենէ, մեր ճիգերը կը վատնուին ապարդիւն, և մեր ժողովուրդը կը գտնուի մթնոլորտին մէջ... անհեցուկ և անկողմնացոյց:

Հայ սփիւռքը կը տոչորուի իր անպաշտպան գոյավիճակով, որուն միակ ապաւէնը այսօ՛ր կը հանդիսանայ Մայր Հայրենիքը, որ թարմ թթուածին կը ներշնչէ մեր թոքերուն՝ կարենալ դիմագրաւելու մեր կեանքի դժուարութիւնները, որոնց լուծման մասին չենք կրնար բաւականանալ յիսուն տարի ետ անդադրում յիշատակի հանդիսութիւններով, քանի պէտք է գիտնանք մանաւանդ որ պետական միջոցառումներ անհրաժեշտ են երկիր կառուցանելու, հողեր վերստանալու և հատուցումներ իրագործելու նկատմամբ մեր յոյսերուն...

Անցեալ յիսուն տարիներու փորձառութեան լոյսին տակ, յաջորդ յիսուն տարիներն ալ կրնա՞ն միայն փող և թմբուկով մեր երազները իրականութեան վերածել:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԷՆ ՑԵՏՈՅ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ

1) Ֆրանսան՝ Լաոսի և Գամպոճի դէմ (1945 - 54):
2) Ֆրանսան՝ Վիեթնամի դէմ (1946 - 54):
3) Անգլիան՝ Ամմանի և Ատենի դէմ (1946):
4) Ֆրանսան՝ Մատակասկարի դէմ (1947):
5) Անգլիան՝ Մալայի դէմ (1948 - 54):
6) Ամերիկայի Միաց. Նահանգները՝ Ֆիլիփինի ազգային ազատագրական շարժման դէմ (1948 - 51):
7) Հարաւ Ափրիկեան Հանրապետութիւնը՝ Հարաւ Արևելեան Ափրիկէի դէմ – Նամիպիա (1949):
8) Ա.Մ.Ն.ը՝ Գորէական Ժողովրդական Հանրապետութեան դէմ (1950 - 1953):
9) Հոլանտան՝ Հնդկական կղզիներու դէմ (1948-49):
10) Անգլիան՝ Քենիայի դէմ (1952 - 54):
11) Ա. Մ. Ն. ը՝ Կուաթեմալայի դէմ (1954):
12) Ֆրանսան Ալճերիոյ դէմ (1954 - 62):
13) Ա. Մ. Ն. ը՝ Լաոսի դէմ (1954 էն մինչև օրերս):
14) Անգլիան՝ Կիպրոսի դէմ (1955 - 59):
15) Ֆրանսան՝ Թունուզի դէմ (1956 - 58):
16) Անգլիան, Ֆրանսան և Իսրայէլը՝ Եգիպտոսի դէմ (1956):
17) Անգլիան և Ա. Մ. Ն. ը՝ Յորդանանի դէմ (1958):
18) Ա. Մ. Ն. ը՝ Լիբանանի դէմ (1958):
19) Ա.Մ.Ն.ը՝ Չինաստանի դէմ-Թայվան (1958):
20) Ա.Մ.Ն.ը՝ Բանամայի դէմ (1959):
21) Կայսերապաշտական կարգ մը երկիրներու պաշարողական միջոցները՝ Գոնկոյի դէմ (1960-62):
22) Անգլիան՝ Մալավիի դէմ (1959):
23) Ա.Մ.Ն.ը՝ Հարաւային Վիեթնամի ազատագրական շարժման դէմ (1960էն մինչև օրերս):
24) Ա.Մ.Ն.ը՝ Գուպայի դէմ (1961):
25) Փորթուկալը՝ Անկոլայի դէմ (1961 էն մինչև օրերս):
26) Ֆրանսան՝ Թունուզի (Պիզերթա) դէմ (1961-63):
27) Ա.Մ.Ն.ը՝ Գուպայի դէմ, Կարիպեան ծովու տագնապը (1962):
28) Փորթուկալը՝ Կուինեայի դէմ (1962 էն մինչև օրերս):
29) Ա.Մ.Ն.ը՝ Փանամայի դէմ (1964):
30) Փորթուկալը՝ Մոզամպիքի դէմ (1964 էն մինչև օրերս):
31) Ա.Մ.Ն.ը՝ Վիեթնամի Ժողովրդական Հանրապետութեան դէմ (1964էն օրերս):
32) Ա.Մ.Ն.ը՝ Տոմինիկեան Հանրապետութեան դէմ (1965):
33) Իսրայէլը՝ Արաբական Ժողովուրդներու դէմ (1967):

Պատմութիւնը պիտի գրէ շարունակութիւնը...

ՍՍԵՑԻ

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԸՆՏԻՐ ՈՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ԹԷՅԻ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ԱՌԸՆՉԵՐ՝
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԹԷՅԻ ՏՈՒՆԸ ՁԵԶԻ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ

* Թէյի պաղպաղակ եւ սառած թէյ
* Հնդկական համադամ ուտելիքներ
* Էր-Գոնտիշընտ բազմոցարան
* Երաժշտութիւն եւ շարժանկար
* Փարթիի կազմակերպում

ԻՆՏԻԸՆ ԹԻ ՀԱՈՒՍ 23, Թալէաթ Հարպ, Գահիրէ - Հեռ. — 72985

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

13 ՄԱՅԻՍ 1971

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ՊԵՅՐՈՒԹԻ Հ.Մ.Մ.ԷՆ ՆԵՐՍ

ՖՈՒԹՊՈԼ

Հ.Մ.Մ. ՅԱՂԹԵՑ ՌԱՍԻՆԿԻ՝ 2–0

Կիրակի, 25 Ապրիլ 1971, շուրջ 3 հազար մարզասէրներու ներկայութեան, Գուրճ Համուտի դաշտին վրայ, Հ.Մ.Մ. փառաւոր յաղթանակ մը տարաւ Ռասինկի դիմաց՝ հոյակապ խաղարկութեամբ մը տիրապետելով եւ 2–0 արդիւնքով պարտութեան մատնելով Լիբանանի ախոյեանը։

Մրցումի սկզբնաւորութեան, երկու կողմերու մարզիկներն ու ժողովուրդը մէկ վայրկեան յոտնկայս լռութիւն պահեցին՝ յարգելու համար հայ ժողովուրդի մէկուկէս միլիոն անմեղ նահատակներու սուրբ յիշատակը։ Ապա, իրաւարար Մոհամմատ Շահինի ազդանշանին վրայ, սկսաւ հետաքրքրական ու վճռական ըլլալու ամէն տուեալները ունեցող սոյն մրցումը։

Առաջին վայրկեաններուն արդէն, Հ.Մ.Մ.ի մարզիկները չվարանեցան ստանձնելու խաղին ղեկը, զոր պէտք է նոյնպէս առանց վարանումի ընդունինք, որ պատուով պահեցին մինչեւ մրցումին վերջին վայրկեանը։ Արդարեւ, այս մրցումը եկաւ պսակելու վերջին երկու երեք ամիսներու ընթացքին Հ.Մ.Մ.ի մարզիկներուն ձեռք բերած յաջողութիւնները։ Թրիպլիններու վրայ ցուցաբերուած կարգապահութիւնը, ինչպէս նաեւ տպաւորիչ ու օրինակելի խանդավառութիւնը եկան ապացուցանելու, թէ խումբի մը համակիրները կրնան իրենց հանդարտ ու կարգապահ ընթացքով իսկ արտայայտել անկեղծ խանդավառութիւն եւ քաջալերանք, որ իր կարգին կրնայ մեծապէս ազդել դաշտին վրայ իրեն կողմնակից մարզիկներուն, եւ բնականաբար, գնահատելի արդիւնք տալ։ Այո՛, այդ է որ պատահեցաւ Գուրճ Համուտի դաշտին վրայ, եւ որուն հետեւանք, Հ.Մ.Մ.ի մարզիկները յաջողեցան արագաշարժութեամբ, տրամաբանութեամբ եւ մարզական օրինակելի պայքարով ծունկի բերել անհատական թէ խմբային խաղարկութեամբ հռչակաւոր՝ Լիբանանի ախոյեան Ռասինկի կազմը։

Առաջին կիսախաղի ընթացքին, հակառակ որ Հ.Մ.Մ.ի տիրապետութիւնը կոլերու չվերածուեցաւ, սակայն եւ այնպէս յառաջապահ, միջնապահ եւ յետսապահ գիծերու համագործակցութիւնը կատարելապէս նկատելի էր։ Սոյն կիսախաղին, գնահատելի նախաձեռնութեամբ մը, Հ.Մ.Մ.ի միջնապահ գիծը՝ Պետրոս–Հիւանի արագաշարժ ու ճեղքող զոյգը, ընկերակցութեամբ Ստեփան Քեսթենեանի, մէկ կողմէն հանգիստի պահեր շնորհեց Հ.Մ.Մ.ի հռչակաւոր յետսապահ գիծին, իսկ միւս կողմէն մէկը միւսէն գեղեցիկ գնդակներ տեղացուց յառաջապահ գիծին (Զուզու, Աւօ, Ռաղէպ), որ ներդաշնակ ու արագ խաղով մը կրցաւ փաստել թէ Հ.Մ.Մ.ի յառաջապահ գիծը գիտէ շարժիլ։ Մաղթենք որ այս շարժումը մօտօրէն դառնայ կոլերու արտադրիչ մեծ շարժում մը՝ յաղթանակը կերտող ռմբակոծիչ յառաջապահ գիծ մը։

Բ. կիսախաղին արդէն, Հ.Մ.Մ.ի համակիրներու մեծ բանակը ուրախութեամբ կրցաւ հաստատել թէ կոլերու արշաւի ձեռնարկած Հ.Մ.Մ.ականները լաւ ճամբու վրայ են արդէն։ Արդարեւ, ճարպիկօրէն կասեցնելէ ետք Ռասինկի հակազդեցութիւնը, Հ.Մ.Մ.ի հռչակաւոր յետսապահ գիծը գլխաւորութեամբ Կիլլապիի եւ Աստէլի, եւ գնահատելի աջակցութեամբ ծայրերը՝ Պօղոսի ու Նշանի, կրցաւ շուտով իր դերին կոչել միջնապահ ու յառաջապահ գիծերը, որոնք դարձեալ գործի անցան եւ վճռական գրոհներէն մին 15րդ վայրկեանին կրցան կոլի վերածել Պետրոսի շնորհիւ, Հիւանի մէկ գեղեցիկ օվըրին վրայ։ Խաղը ստացաւ գերազանցօրէն վճռական բնոյթ, եւ ընկճուած մըրցակիցը ստիպուեցաւ մտածել, սակայն աստիճանաբար Հ.Մ.Մ.ի յետսապահները յաջողեցան բազմաթիւ անգամներ օֆսայտի ձգել Ռասինկի յառաջապահները, նոյնիսկ այս վերջիններուն դաշտակէսին մէջ։ Հ.Մ.Մ.ի յառաջապահ գիծը (ուր Բ. կիսախաղի սկզբնաւորութեան Հրայր կը փոխարինէր Ռաղէպի, եւ ապա Վարուժ փոխարինեց Աւոյի) դարձաւ Ռասինկի բերդին սարսափը։ Երբեմն ոսկի առիթներ կորսուեցան՝ յաճախ գնդակը սիւնին քովէն դուրս գնաց, սակայն երբեմն ալ իրաւարարը սխալ օֆսայտներով կասեցուց Հ.Մ.Մ.ի յառաջապահներուն թափը, գոնէ երկու առիթներով զլանալով երկու ստոյգ կոլեր։

Մրցումի աւարտին մէկուկէս վայրկեան մնացած, Հ.Մ.Մ.ի փառաւոր վճռակամութիւնը պսակուեցաւ երկրորդ գեղեցիկ կոլով մը, Հրայր նշանակեց մրցումի ընթացքին վիրաւորուած ոտքովը, երբ աջ ծայր Զուզու երեսուն մեթրէն զօրաւոր քաշուածքով մը հարուածեց Ռասինկի բերդը եւ բերդապահը ձեռքերով փորձեց կասեցնել գնդակը, որ սակայն զօրաւոր բաղխումէ ետք ինկաւ Հրայրի առջեւ եւ... կոլ։

Թրիպլիններու խանդավառութիւնը անսահման էր։ Հազիւ մրցումը աւարտած Հ.Մ.Մ.ի մարզիկները ուսամբարձ հանդերձարան տարուեցան իրենց համակիրներուն կողմէ։

Ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս բերդապահ Պետիկ լաւագոյնս կատարեց իրեն վիճակուած դերը։

Այս փառաւոր յաղթանակին համար, անկեղծօրէն կը շնորհաւորենք Հ.Մ.Մ.ի բոլոր մարզիկները, ինչպէս նաեւ հունգարացի մարզիչ Պր. Ճուլիան, որ մեծ բաժին ունի սոյն (եւ ապագայի) յաջողութեան մէջ։

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

Հ.Մ.Մ. ՅԱՂԹԵՑ ԷՕ. ԷՆ. ՊԷ.Ի՝ 67–62

Երկուշաբթի, 26 Ապրիլին, շարունակուեցան պասքէթպոլի Լիբանանի ախոյեանութեան մրցումները, Քլիպ Սփորթիֆի դաշտին վրայ, հոծ մարզասէրներու ներկայութեան։

Առաջին մրցումը իրարու դէմ կը հանէր Հ.Մ.Ը.Մ.ը եւ Սերքըլ տ'Անթուրան եւ կը վերջանար հայկական խումբին յաղթանակով՝ 78–75, յետ մրցումի երկարաձգման, նկատելով որ մրցմանը սովորական ժամի վերջաւորութեան արդիւնքները հաւասար էին՝ 66–66։

Երկրորդ մրցումին իրարու դէմ կը ճակատէին Հ.Մ.Մ.ի տինամիք կազմն ու Էօ.Էն.Պէ.ն։ Առաջին վայրկեաններուն որոշ առաւելութիւն մը ձեռք ձգելով հանդերձ, Հ.Մ.Մ.ի տղաքը կիսախաղը վերջացուցին ի նպաստ հակառակորդին՝ 33–27 արդիւնքով։

Սակայն Բ. կիսախաղին, Հ.Մ.Մ.ի գերակայութիւնը ակնյայտ դարձաւ, հակառակ Էօ.Էն.Պէ.ի բուռն դիմադրութեան ու յաղթանակելու ճիգին, որուն հակազդեցին Հ.Մ.Մ.ականները աւելի ներդաշնակ ու վճռական խաղով մը, որ իր արդիւնքը տուաւ մանաւանդ մրցումի վերջին պահերուն, երբ Հ.Մ.Մ. կըրցաւ հաւասարութիւնը յաղթանակի վերածել իր կէտերը բարձրացնելով 67ի մինչ հակառակորդը կը մնար 62ի վրայ։

Իր այս յաղթանակով, Հ.Մ.Մ.ի պասքէթի տղաքը եկան արդարացնելու իրենց վրայ դրուած փայլուն ապագայի մը յոյսերը։

* * *

ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ՔԷՕՇԿԷՐԵԱՆ
ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ՓԱԼԱՄՈՒՏԵԱՆ

ամուսնացեալք

Մոնթրէալ 8-5-1971

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, Տէր եւ Տիկին Նուպար Քէօշկէրեանին, Տիկին Եօժէնի Փալամուտեանին, եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

* * *

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Օր. Անահիտ Կաճոյեան ընդ Պր. Խեչօ Յակոբեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Պետրոս Պետիկեան, առ ի գնահատութիւն թերթիս ազգային եւ հայրենասիրական ուղղամիտ ուղղութեան կը նուիրէ 300 ե.դ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Մարկրիթ Վեցիկեանի ընդ Պր. Առաքել Խնկիկեանի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի Մօ. եւ Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն 100 ե.դ.

Ողբ. Մակար Գումրուեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Հայկ Օհաննէսեան	100
» » Սարգիս Պալաեան	100
» » Խորէն Իսկէնեան	100
» » Նուպար Զօրայեան	100
» » Նուպար Պալաեան	100
» » Զաւէն Պալաեան	100
» » Արամ Մովսէսեան	50

Օր. Նուարդ Քէօշկէրեանի ընդ Պր. Յակոբ Փալամուտեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Պալաեան	100
» » Զաւէն Պալաեան	100

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Աստղիկ Հապէշեան, Տիկին Անահիտ Հապէշեան եւ դուստրը, Տէր եւ Տիկին Մարիօ Գալէմքերեան եւ զաւակը (Ուրուկուէյ), ինչպէս նաեւ Հապէշեան, Գալսեան, Մանուկեան, Չիֆթեան, Գասպեան եւ Սամսոնեան ընտանիքները ու համայն ազգականք [illegible] կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 16 Մայիս 1971, առաւօտեան ժամը 10.ին, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, ի հանգիստ հոգւոյ իրենց սիրելի դստեր, քրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականին

ՈՂԲ. ԹԱԳՈՒՀԻ ՀԱՊԷՇԵԱՆԻ

յիշատակին։

Ողբացեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ֆրանսահայ գաղութի ծանօթ ազգային եւ նոյն շրջանի Հնչակեան ղեկավարներէն ընկեր Յովհաննէս Մովսէսեան, որ կարճատեւ այցելութեամբ իր տիկնոջ հետ Լիբանան կը գտնուի, գնահատելով Հնչակեան մամուլին դերը սփիւռքի տարածքին վրայ եւ քաջալերելու համար մամուլին աշխատաւորները, հետեւեալ նուիրատուութիւնները կ'ընէ.

«ԱՐԱՐԱՏ» օրաթերթին	50լ. ոսկի
«ՋԱՀԱԿԻՐ» շաբաթաթերթին	50 »

Շնորհակալութիւն նուիրատու ընկերոջ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՒԻԹ

Հինգշաբթի, 13 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը ճիշդ 9ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ-ԳԱՐԵՋՐԱՍԵՂԱՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆԷՆ ԵՒ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Պիտի ունկնդրուի

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ՎԱԶԳԷՆ Ա.Ի
Ս. ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԱԾ ՔԱՐՈԶԸ

Պիտի ցուցադրուին

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՈՒԱԾ
ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ՍԼԱՅՏՆԵՐ

Ուխտաւորներու խումբին մաս կազմող

ՊՐ. ՊԵՐՃ ՍԷՔ-ՋԵՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ. ՄՈՒՏՔ ԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍԱԿ 30 Ե.Դ.

Ամէն ոք սիրով հրաւիրուած է

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԷԼԻՈՊՈԼԻՍ

Կիրակի, 16 Մայիս 1971, առաւօտեան ժամը 11էն սկսեալ

ՊԱԶԱՐ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ ՏԻԿՆԱՆՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՄ ՖԷՐՀԱՏԻ

Պիտի ցուցադրուին նրբաճաշակ ձեռագործներ, եւ այլազան ձեռական նոր առարկաներ, ինչպէս նաեւ զանազան անուշեղէններ՝ պատրաստուած Ակումբիս Տիկիններուն եւ օժանդակ ուժերուն կողմէ։

Հայրենակիցնե՛ր, ձեր այցելութեամբ օժանդակեցէք մարզարանիս ազգօգուտ գործունէութեան։

ՄԱՅԻՍ ՄԷԿԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Խօսելով միջազգային քաղաքական կացութեան շուրջ, Ա. Քոչինեան ի միջի այլոց ըսաւ. «Սովետական մարդիկ հաստատակամօրէն կը պաշտպանեն Իսրայէլեան նախայարձակման դէմ արաբական ժողովուրդներու արդարացի պայքարը»։ Ապա ան շարունակեց. «Այսօր, մայիսմէկեան այս աւանդական տօնին, մեր համերաշխութիւնը կը յայտնենք հողագունդի բոլոր բարի կամքի տէր մարդկանց, խաղաղութեան անվեհեր բոլոր մարտիկներուն»։

Անտոն Քոչինեանի ճառին եզրափակիչ խօսքերը դիմաւորուեցան հրապարակին վրայ հաւաքուածներուն կողմէ բուռն եւ երկարատեւ ծափահարութիւններով։

Չորս ժամ տեւեց մայիսմէկեան շքերթը։ Լենինի անունը կրող հրապարակէն անցան մայրաքաղաքի բնակչութեան բազմահազար ներկայացուցիչները՝ ցուցադրելով աշխատաւորներու մեծ բանակի ուժն ու համախմբուածութիւնը, աշխատանքային նոր սխրանքներ գործելու անոր կամքը։

Երեկոյեան այս մեծ փառատօնին առթիւ տեղի ունեցաւ հոծ հրավառութիւն։ Երեւանի փողոցներն ու հրապարակները միլիոնաւոր ելեկտրական գոյնզգոյն լամբերով լուսազարդուած էին։

Մայիսմէկեան շքերթներ տեղի ունեցան նաեւ Լենինականի եւ Կիրովականի մէջ։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅԴԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 379 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՄԱՅԻՍ 1971
ՀԱՏԸ ԶԵՌՈՒԹԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.
عدد رقم ٣٧٩ — الخميس ٢٠ مايو ١٩٧١

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄՆԵՐԸ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Եղեռնի Յիսնամեակէն ասդին, տարուէ տարի աւելի շեշտուած կերպով հայ ժողովուրդը ամենուրեք՝ ըլլայ Մայր Հայրենիքի, ըլլայ սփիւռքի տարածքին վրայ ամէն հայաշատ կեդրոններու մէջ, կը նշէ հայ ժողովուրդին վրայ Թուրք բարբարոսներուն կողմէ իրագործուած ցեղասպանութեան տարեդարձը։

Այս տարի երեւանցիները հոծ թիւով (մօտ կէս միլիոն) ուխտի գացին Ծիծեռնակաբերդ, Եղեռնի Կոթող Յուշարձանին առջեւ խոնարհելու, ապացուցանելով որ հայը չի մոռնար ոգեկոչել յիշատակը իր մէկ ու կէս միլիոն անմեղ զոհերուն։ Յատկանշական էր առաւել մեծամասնութիւնը հայրենի նոր սերունդին եւ երիտասարդ մտաւորականութեան։

Սփիւռքի բոլոր հայկական գաղութներէն եւ համայնքներէն ներս, առաւել կամ նուազ հանդիսականութեամբ նշուեցաւ Նահատակաց տարեդարձը։

Մասնաւոր ցոյցեր եւ ժողովրդական համախմբումներ տեղի ունեցած են մանաւանդ Ա.Մ.Ն.ի զանազան քաղաքներուն մէջ։

Ամերիկահայութիւնը այդ օրը ոչ միայն իր ծոցին մէջ ոգեկոչած է մեր բիւրաւոր անմեղ նահատակներուն յիշատակը, այլեւ այս առիթը յարմար նկատած է օտար լեզուներով գրուած պաստառներով հրապարակ իջնել եւ անգամ մը եւս օտարներուն լսելի ընել հայուն վրայ գործադրուած ցեղասպանութեան մասին ու արդարութիւն պահանջող վերտառութիւններով տողանցել Նիւ Եորքի մէջ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան կեդրոնատեղիին առջեւ։

Ուաշինկթընի, Լոս Անճելըսի, Նիւ Եորքի եւ ԱՄՆի այլ քաղաքներու Թրքական դեսպանատանց առջեւ, հայերու կողմէ խաղաղ ցոյցեր տեղի ունեցան 24 Ապրիլին։

Ցուցատախտակներու վրայ վերտառութիւններ եւ նշանախօսքեր կը կարդացուէին. «Ցեղասպանութեան ոճիրը պէտք է որ պատժուի», «Կը պահանջենք մեր հողերը», «Արդարութիւն կը պահանջենք», «Ինչ պիտի զգայիք եթէ Թուրքիա մէկ ու կէս միլիոն ամերիկացիներ սպաննած ըլլար եւ այդ առթիւ ԱՄՆի տիրացած», «Էնվէր, Թալաաթ, Ճէմալ, ցեղասպանութեան մասնագէտները» «Թալաաթ, յիսուն տարիներ անցան, մենք կանգ,

(Շար. տես էջ 2)

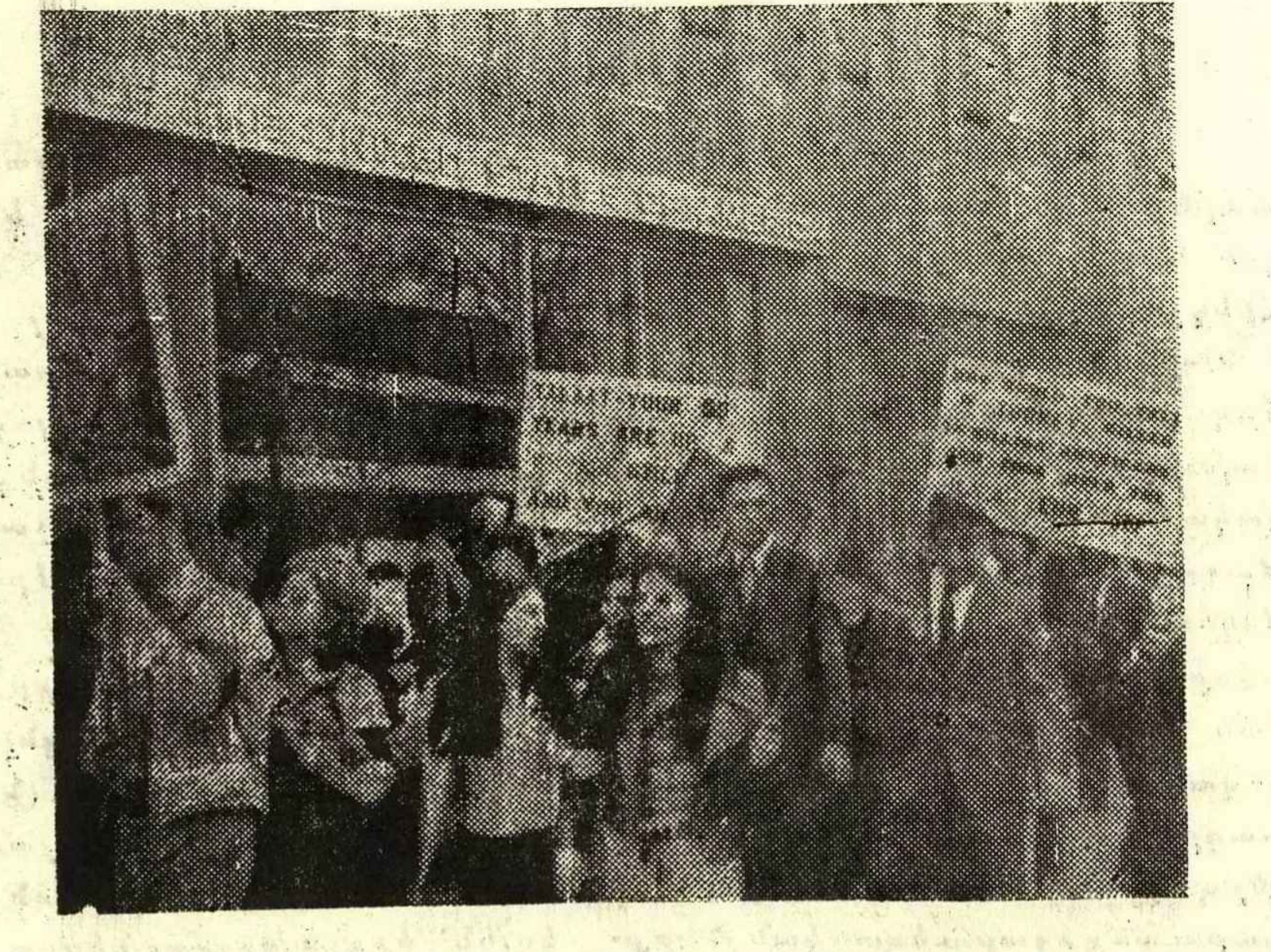

Նիւ Եորքի մէջ ՄԱԿի շէնքին առջեւ հայեր խաղաղ ցոյց կը կատարեն 24 Ապրիլ 1971ին
(Լուսանկար՝ ԿԱՐՊԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ)

ԳԵՂԱՄ ՍԱՐԵԱՆ ԵՒ ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԴԱՓՆԵԿԻՐՆԵՐ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ Հայկական Ս.Ս.Հ. Նախարարաց Խորհուրդը, 1970 թուականի պետական մրցանակներ շնորհած է ԳԵՂԱՄ ՍԱՐԵԱՆԻՆ, իր «Քրիզանթեմ» բանաստեղծութեանց ժողովածուին համար եւ ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆԻՆ մանկական ու պատանեկան իր ստեղծագործութիւններուն համար։

Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք հայրենի մեր այս տաղանդաւոր գրողները եւ կը մաղթենք անոնց երկար ու առողջ կեանք, առաւել եւս կարենալ ստեղծագործելու ի շահ հայ ժողովուրդի մշակոյթին։

ԱՄՀ-Ի ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԻՐ ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԱՐՏԱՅԱՅՏԷ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱԱՏԱԹԻՆ

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ՊԻՏԻ ԽՕՍԻ ԱՅՍՕՐ

Ուրբաթ, 14 Մայիսի երեկոյեան արտասանած իր ճառին հետ, որուն ընթացքին ԱՄՀի Նախագահ Անուար էլ Սաատաթ մերկացուց բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ կազմակերպուած դաւադրական կազմակերպութիւն մը, ԱՄՀի ժողովրդական բոլոր խաւերը հրապարակ իջան եւ հաւատարմական իրենց զգացումները ցուցաբերցին Նախագահ Անուար էլ Սաատաթին։

Այս առթիւ ԱՄՀի Նախագահը, ձայնասփիւռէն յայտարարեց, որ ժողովուրդին կը վերադարձուին մարդկային բոլոր ազատութիւնները եւ յետ այսու ոչ մէկ հետապնդում կամ ձերբակալութիւն չպիտի կատարուի, առանց դատախազութեան որոշման եւ ժողովուրդին հեռախօսային հաղորդակցութիւնները քննութենէ զերծ պիտի ըլլան։

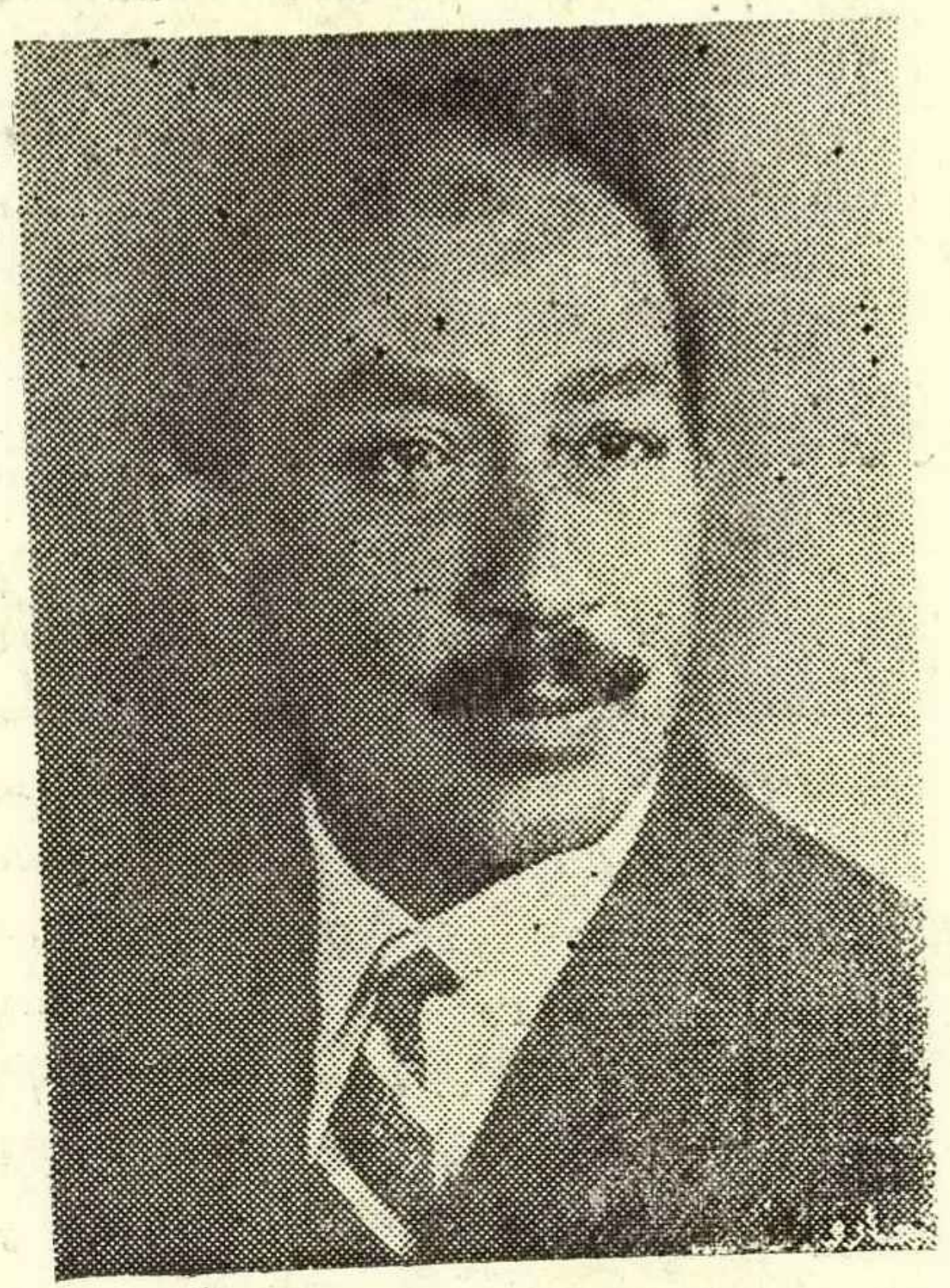

Ձերբակալուած պաշտօնատարները բոլորը դատական հետապնդումի պիտի ենթարկուին եւ յանցագործները պիտի պատժուին։

Այսօր, Հինգշաբթի, 20 Մայիս 1971, կ.ա. ժամը 11ին, Նախագահ Անուար էլ Սաատաթ կարեւոր ճառ մը պիտի արտասանէ Գահիրէի մէջ, Ազգային Ժողովի բացառիկ նիստին ընթացքին։

ԱՄՀի ժողովուրդը մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասէ այս ճառին, որուն մէջ հաւանաբար Նախագահը կարեւոր յայտարարութիւններ պիտի կատարէ։

ԱՐԱԲ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Երէկ կ.ե. իր առաջին հաւաքոյթը ունեցաւ, ԱՄՀ կրթական նախարար Տոքթ. Մոհամէտ Հաֆեզ Ղանէմի գլխաւորութեամբ կազմուած յանձնախումբը, որ պաշտօն ունի պատրաստելու Արաբ Հանրապետութեանց համադաշնակցութեան ծրագիրը։

Այս յանձնախումբին մաս կը կազմեն սահմանադրական, միջազգային, տնտեսական եւ քաղաքական հարցերու մասնագէտներ։

Այս առաջին հաւաքոյթին ներկայ գտնուեցաւ ԱՄՀ ի փոխ նախագահ Դր. Հիւսէյն էլ Շաֆէի։

Կը յուսացուի որ մինչեւ Մայիսի վերջը պատրաստ ըլլայ այս ծրագիրը, որպէսզի Սուրիոյ եւ Լիպիոյ ներկայացուցիչներուն քննարկման յանձնուի Յունիսի սկիզբներուն։

Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ին փայլուն յաղթանակը Ալմա Աթայի «ԿԱՅՐԱԹ»ին վրայ՝ 3ով 0

Երէկ, Չորեքշաբթի 19 Մայիս 1971, երեկոյեան, Երեւանի նոր մարզաւանին մէջ՝ որուն հանդիսաւոր բացումը նոյնպահուն կատարուեցաւ եւ ընկերներ Ղարիպճանեան եւ Հրանդ Շահինեան ելոյթներ ունեցան, 75000 մարզասէրներու առջեւ Ս. Միութեան ֆութպոլի ախոյեանութեան 1971ի մրցաշարքի գծով մրցեցան՝ Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ն ու Ալմա Աթայի «ԿԱՅՐԱԹ»ը։

Այս հետաքրքրական մրցումը աւարտեցաւ «Արարատ»ի փայլուն յաղթանակով՝ 3-0 արդիւնքով։

ԿԱՐՏԻՆԱԼ ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ ՎԱԽՃԱՆԱԾ

Հայութիւնը ցաւով իմացաւ մահը, պապական կղերականութեան ամենաժողովրդական անձնաւորութիւններէն մէկուն՝ Կարտինալ Գրիգոր - Պետրոս Աղաճանեանի, որ տեղի ունեցած է Հռոմի մէջ, Կիրակի, 16 Մայիս 1971, 75 տարեկանին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Կարտինալ Աղաճանեան ծնած էր Ախալցխայի մէջ 8 Սեպտ. 1895ին։ Կղերական սքեմը ընդունած է 23 Դեկտ. 1917ին։ Ապա 11 Յուլիս 1935ին կը ստանայ «Հայաստանի Գոմանա» Եպիսկոպոսական աստիճանը։ 1937ին Կիլիկիոյ Հայոց պատրիարք է եւ 18 Փետր. 1946ին Պիոս ԺԲ Պապը զայն կ'օծէ Կարտինալ։ 1951ին Պապին վախճանումէն ետք, Կարտինալ Աղաճանեան մաս կը կազմէ պապական թեկնածուներու ցանկին։ Երկար ատեն կը ղեկավարէ «փրոփականտա Ֆիտէին ու յետոյ «ժողովարարներու աւետարանականութեան համար» բաժնին ղեկավար կը դառնայ։

ԿԱՐՏԻՆԱԼ ԱՂԱՃԱՆԵԱՆ

Անցեալ ամիս ծանրօրէն հիւանդանալով ան ստիպուած հրաժարեցաւ իր պաշտօններէն։

Կարտինալ Աղաճանեան մօտ կէս դարէ ի վեր հեռացած էր իր հայրենիքէն։ Երիտասարդ կղերական՝ Թիֆլիսի մէջ երեք տարիներ գործելէ ետք, 1921ին ան Հռոմ կանչուեցաւ, դասաւանդելու համար Լեւոնեան վարժարանին մէջ։

Ան կարեւոր դեր մը խաղաց Վատիկանի Բ. Տիեզերաժողովի կազմակերպութեան մէջ։

Կարտինալ Աղաճանեանի վախճանումովը Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցին կը կորսնցնէ իր պատմութեան ամենափայլուն եւ ամենագործունեայ սպասաւորներէն մին։

Այս մեծ կորուստին առթիւ «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Հայ Կաթողիկէ համայնքին եւ Կաթողիկէ իր ընթերցողներուն։

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ՀԱՅ ՄԵԾ ՌԷԺԻՍԷՕՐ ԵՒ ԲԵՄԱԴՐԻՉ՝

ՀՐԱՉԵԱՅ Մ. ՂԱՓԼԱՆԵԱՆԻՆ

ՇՆՈՐՀՈՒԵՑԱՒ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՐԹԻՍԹԻ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ԿՈՉՈՒՄ

Հայութիւնը մեծ ուրախութեամբ տեղեկացաւ, որ Ս. Ս. Հ. Մ. Գերագոյն Սովետի նախագահութեան 27 Ապրիլ 1971 հրամանագրով՝ Երեւանի տրամաթիքական թատրոնի գլխաւոր ռեժիսէօր ՀՐԱՉԵԱՅ Մ. ՂԱՓԼԱՆԵԱՆԻՆ շնորհուած է Սովետական Միութեան Ժողովրդական Արթիսթի պատուաւոր կոչում, Սովետական թատերական արուեստի զարգացման գործին անոր ունեցած մեծ վաստակին համար։

Սրտանց կը շնորհաւորենք Հրաչեայ Ղափլանեանը եւ այս առթիւ հայրենիքի ժողովուրդին ուրախութեանը կը միացնենք նաեւ եգիպտահայերու ուրախութիւնը։

ԱՐԵՒԵԼԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի Նախագահութեան որոշման համաձայն, Արեւելագիտութեան բաժնի հիմքի վրայ, այս տարի ստեղծուեցաւ Արեւելագիտութեան Ինստիտուտ։

Եթէ նկատի առնուի, որ տարիներ առաջ Երեւանի Պետական Համալսարանին մէջ բացուեցաւ արեւելագիտական բաժին, ապա հարկ է վստահ ըլլալ, որ գիտական երիտասարդ ուժեր կը պատրաստուին, որոնցմէ լաւագոյնները տեղ կը գտնեն նորաստեղծ ինստիտուտին մէջ։

Արեւելագիտութեան Ինստիտուտը այժմ ընդլայնուած գործունէութիւն կը կատարէ, ուսումնասիրութեան ենթարկելով դրացի երկիրներու հնաւոր եւ մօտիկ անցեալի պատմութիւնը եւ արդի կեանքի խնդիրները։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Արամ-Աշոտ Պապայեանի «Ապերախտ փեսացու»ի առաջին ներկայացումը, որ տեղի ունեցաւ Ստեփան Շահումեանի անուան Տրամաթիքական Թատրոնին մէջ, մեծ յաջողութիւն արձանագրեց։ Այս ժամանակակից կատակերգութիւնը – ուր ծաղր ու ծանակի նիւթ կը դառնայ պիւրոքրաթիզմը – բեմադրութիւնն է Վրաստանի վաստակաւոր արուեստագէտ Հայկ Ումիկեանի։

Վրաստանի եւ Հայաստանի վաստակաւոր արուեստագէտ Ռոպերթ Նալպանտեան կատարած է բեմայարդարումը։ Պապայեան եւ Ումիկեան սկսած են 20 տարիներէ ի վեր միասին գործակցիլ երբ բեմադրիչը ձեռնարկեց Պապայեանի «Մեծ Հարսանիք»ը կատակերգութեան ներկայացման։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԱՊՐԻԼ 24Ի ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ՕՐԸ

ՌՈՒՍԷԻ ՄԷՋ

Ինչպէս միշտ, այս տարի եւս Պուլկարահայերը յարգանքով նշեցին Նահատակաց օրը՝ Ապրիլ 24ը, բոլոր հայաշատ քաղաքներուն մէջ։

Սոֆիայի, Փլովտիւի, Վառնայի, Պուրկասի, Շումէնի եւ Ռուսէի հայկական եկեղեցիներուն մէջ յաւարտ Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն կատարուած է եղեռնի զոհերու անմեռ յիշատակին։

Ռուսէի հայ համայնքին եւ Թաղականութեան վարչութիւնը օրեր առաջ մասնաւոր կոչերով հրաւէր տուած էր քաղաքի հայութեան անխտիր, գալու եկեղեցի, ի յարգանս մեր նահատակներուն։

Ու Կիրակի, 25 Ապրիլ 1971, հոծ թիւով հայեր լեցուցած էին քաղաքին վերանորոգեալ Ս. Աստուածածին եկեղեցին, որուն կեդրոնը Յուշարձան մը զետեղուած էր, համայնքին եւ Թաղականութեան կողմէ թարմ ծաղիկներէ ծաղկեպսակներով ծածկուած։

Պատարագեց եւ քարոզեց Նորընծայ Արժ. Տէր Խաչատուր Քհնյ. Մովսէսեան։ Քառաձայն երգչախումբը՝ ղեկավարութեամբ ընկեր Յակոբ Աբէլեանի, իր քաղցր մասնակցութիւնը բերաւ պատարագին, որուն վերջաւորութեան պատարագիչ Տէր Հայրը յաւուր պատշաճի քարոզ մը տուաւ։ Ան նկարագրելէ ետք մեծ եղեռնը, խօսեցաւ Իթթիհատի կատարած ցեղասպանութեան մասին։ Ապա Տէր Հայրը մատնանշեց որ Ս. Հայաստանի ստեղծումովը հայ ժողովուրդը ընդմիշտ փրկուեցաւ բնաջնջումէ ու այսօր կը շարունակէ իր յաղթական վերելքը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Ռուսէ, 7 Մայիս 1971

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՐԻ ՀԱՄՈՅԹԸ

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ ՄԷՋ

«Լա Փրենսա», «Լա Ռասոն» եւ «Գլարին» թերթերը արձագանգ հանդիսացան Հայկական Պետական Պարախումբի մօտաւոր ժամանման առթիւ։

Պարախումբը ելոյթ պիտի ունենայ Հայկական Ժողովրդական Երաժշտութեան եւ Պարերու բնագաւառին մէջ, որոնց մասին անդրադառնալով Փարիզի «Լը Մոնտ» մեծ օրաթերթը, զանոնք կորակէ — «Երազային եւ կրակոտ, քերթողական եւ առնական»։

Պարախումբի կազմին մասին խօսելով, վերոյիշեալ թերթերը կը մատնանշեն անոր որակի բարձրութիւնը, փորձառութիւնն ու կարգապահութիւնը, պարարուեստի եւ երաժշտութեան մեկնաբանութեան մէջ։

Ս. Հայաստանի Պարի Համոյթը (անսամպլ), որ 1970 տարուան Ապրիլին եւ Մայիսին յաղթական շրջապտոյտ մը ունեցաւ ԱՄՀի եւ Լիբանանի մէջ, անցեալ Շաբաթ հայրենիքէն մեկնեցաւ դէպի Հարաւային Ամերիկա։

Պարի Համոյթը Երկուշաբթի, 17 Մայիս 1971, ժամանեց Արժանթինի մայրաքաղաք՝ Պուէնոս Այրէս, ուր իր առաջին ներկայացումը տեղի պիտի ունենար, երէկ, 19 Մայիս, «Լունա Փարք»ի մէջ։

Խումբին ղեկավարն է ծանօթ արուեստագէտ Վանուշ Խանամիրեան, իսկ երաժշտական բաժինը կը վարէ երգահան Խաչատուր Աւետիսեան։

Համոյթը 17 ելոյթներ պիտի ունենայ Արժանթինի մէջ, ապա իր շրջապտոյտը պիտի կատարէ դէպի Ուրուկուէյ (Մոնթեվիտէօ), Չիլի, Պրազիլիա, Պոլիվիա եւ Հարաւ Ամերիկեան այլ երկիրներ։

Խումբը իր վերադարձի ճամբուն հաւանաբար այցելէ նաեւ Հիւսիսային Ամերիկայի կարգ մը երկիրները։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄՆԵՐԸ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

(Շար. Ա. էջէն)

դուն չկա՛ս», «Ինչպէս մարդ սպաննել, Թուրքիոյ հարցուր», «Արարատ լեռը մերն է», «ՄԱԿը պէտք է լուծէ Հայկական Հարցը» եւ այլազան նման գրութիւններ։

Նիւ Եորքի մէջ, ՄԱԿի շէնքին առջեւ ցուցարարները այրեցին թրքական դրօշը։

Ուաշինկթընի մէջ ցուցարարները ծաղկեպսակ զետեղեցին ողբացեալ նախագահ Ուտրօ Ուիլսընի դամբարանին առջեւ։

Ամերիկացի ժողովուրդին մաս մը հետաքրքրուելով սոյն ցոյցերով, տեղեկացաւ հայ ժողովուրդին վրայ գործադրուած ցեղասպանութեան մասին։

Ամերիկեան բազմաթիւ թերթեր ալ արտայայտուեցան այս խաղաղ ցոյցերուն մասին։

Ապրիլ 24ին, Նիւ Եորքի թրքական հիւպատոսարանին առջեւ հայերը բողոքի ցոյց կը կատարեն

(Լուսանկար՝ ԿԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆի)

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ ՄԸ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Մայիս 19էն մինչեւ 29 Մայիս 1971, Լիբանանի մայրաքաղաք Պէյրութի մէջ ելոյթ կ'ունենայ 13 երկսեռ արուեստագէտներէ բաղկացած խումբ մը։

Այս համերգները նախաձեռնողն է Լիբանանահայ Գեղարուեստասիրաց Միութիւնը։

Յայտագիրները բաղկացած պիտի ըլլան դասական եւ ժողովրդական կտորներէ։

Ներկայացումները տեղի պիտի ունենան «Թէաթր տիւ Լիպան»ի, «Գ. Կիւլպէնկեան», «Յ. Տէր Մելքոնեան» «Գերմանիկ» եւ Ամերիկեան Համալսարանի «Ասէմպլի» սրահներուն մէջ։

Արուեստագէտներու խումբին մաս կը կազմեն՝ երգահաններ Եդ. Միրզոյեան, Ալ. Յարութիւնեան, Էտկար Յովհաննէսեան, Ղազարոս Սարեան, Ալեքսանդր Աճէմեան, Եդ. Պաղտասարեան, թաւջութակահարուհի Մեդէա Աբրահամեան, Ռաիսա Մկրտիչեան, Օլգա Գափայեան (մեներգչուհիներ), Ռուբէն Մաթեւոսեան (ժող. երգիչ), Ռուբէն Ահարոնեան (ջութակահար), Վահան Միրաքեան (մեներգիչ) եւ Ռոպէր Ամիրխանեան (տիրիժէօր)։

⁂

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՒԷՐՈՎ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ

ԸՆԿԵՐ ՊԵՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք որ Լիբանանահայ մտաւորական, բանաստեղծ եւ Պէյրութի Ռուբինեան վարժարանի տնօրէն՝ ընկեր Պեպօ Սիմոնեան, Հայաստանի Գրողներու Միութեան կողմէ հրաւէր ստացած է մայր հայրենիքի մէջ տեղի ունենալիք Գրողներու Երդ Համագումարին մասնակցելու։

Այս առթիւ ընկեր Պեպօ Սիմոնեան ամսոյս 18ին, Երեքշաբթի, ինքնաթիռով Պէյրութէն մեկնած է Երեւան։

Յաջողութիւն եւ բարի վերադարձ կը մաղթենք մեր արժէքաւոր ընկերոջ։

⁂

ԱԶԳԱՅԻՆ ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՆ

Ազգային Ռուբինեան Վրժ.ի տարեկան գեղարուեստական երեկոն տեղի ունեցաւ 29 Ապրիլ, Հինգշաբթի երեկոյեան ժամը 8.30-ին, Ռուբինեան սրահին մէջ։ Գեղարուեստական երեկոյին կը նախագահէր երկարամեայ Թաղականութեան անդամ եւ այժմու Թաղականութեան ատենապետ Դր. Յովհաննէս Լաչինեան։ Բացման խօսքին մէջ տնօրէն Պր. Սիմոնեան բացատրութիւններ տուաւ գեղարուեստական երեկոյի յայտագրի պատրաստութեան շուրջ, որ կերպով մը համադրութիւնն է տարուան գեղարուեստական շնորհքներ ցոյց տուող աշակերտներու ձիրքերուն։ Այս տարուան գեղարուեստական երեկոյի յայտագիրը, որպէս նորութիւն եւ գեղեցիկ յաւելում, ունէր դաշնակ նուագող աշակերտներու մասնակցութիւնը։

Լիբանանեան քայլերգէն ետք գործադրուեցաւ յայտագիրը։ Ե. դասարանի աշակերտներ՝ Ժագ Յակոբեանի «Յաղթերգութիւն»ը կատարեցին խմբային արտասանութեամբ։ Ա. դասարանի աշակերտ Հրանդ Արթինեան դաշնակի վրայ նուագեց Մոցարթի «Արիա» Կախարդական Սրինգ Օփերայէն եւ Խասրովեանի «Բոչարին»։ Խանդավառուած ընդունելութենէն, ան նուագեց նաեւ «Մենանիմ Լաւօ»ն։ Սոսի Գարթունեան, որ վարժարանի արտասանական մրցման առաջնութիւնը շահած էր, հասկացողութեամբ եւ ապրումով արտասանեց Աւ. Իսահակեանի «Էյ Ջան Հայրենիք»ը։ Գ. դասարանի աշակերտ Վաչէ Թօրիկեան դաշնակի վրայ նուագեց «Յօ րէ մի ֆան»ի։ Լինտա Կէրկէրեան, որ վարժարանի արտասանական մրցման երկրորդութիւնը շահած էր, հասկացողութեամբ արտասանեց Ս. Մարգարեանի «Հայոց Ուսուցիչ» քերթուածը, տպաւորելով հանդիսականները։ Դ. դասարանի աշակերտուհի Սալբի Աճէմեան, դաշնակի վրայ նուագեց «Վալս Մոնաէն» եւ «Սոլսա Տը Փլամը»։ Իսկ Ե. դասարանի աշակերտուհի Զարիկ Ձերէճեան դաշնակի վրայ նուագեց երկու եղանակ՝ «Արապէսք» եւ «Բալլատ», արժանանալով հանդիսականներու գնահատանքին։

Հերթը եկած էր երգչախումբին։ Ազգ. Ռուբինեան Վրժ.ը երկար տարիէ ի վեր ունի իր աշակերտական երգչախումբը, որ իր ելոյթներով փայլը կ'աւելցնէ վարժարանի հանդէսներու (ներքին թէ հրապարակային) յայտագիրներուն։ Գեղարուեստական երեկոյին՝ երգչախումբը ներկայացաւ տասը հայերէն եւ արաբերէն երգերով։ Ակնյայտ էր վարժարանի երգի ուսուցչուհիի եւ երգչախումբի խմբավար՝ Օր. Ազատուհի Գույումճեանի աշխատանքը։ Երգչախումբը սկսաւ հայրենական երգ՝ «Ծաղկիր ազատ իմ հայրենիք»ով, որուն յաջորդեցին ազգային-հայրենասիրական խմբերգներ «Ես իմ Անուշ Հայաստանի» «Իբրեւ Արծիւ Սաւառնում ես», «Ով Մեծասքանչ» «Սարդարապատ» «Հայրենի գաւառ»։ Հանդիսականներու մօտ յատուկ խանդավառութիւն առթեց արաբերէն երգը՝ մասնաւորաբար «Թալու Ճապալ», որուն սոլօն աշակերտ՝ Աւագ Գալֆայեան յաջողութեամբ կատարեց իր բաժինը։

Այս տարի Ազգ. Ռուբինեան Վրժ.ի երգչախումբը իր յաջող եւ ներդաշնակ խմբերգներով ճոխացուց գեղարուեստական երեկոյի յայտագիրը։

Աղնիւ Անդրէասեան եւ Աւագ Գալֆայեան յաջող զուգերգով մը՝ «Ծիծեռնակի Բոյնը», տպաւորեցին հանդիսականները։ Փոքրիկ Արմինէ Սամուէլեան, նախակրթարանական դասարանէն՝ որ փոքրիկներու երգի մրցման առաջնութիւնը շահած էր, ապրումով երգեց «Օրօր»ը։ Իսկ Զ. դասարանի

(Շար. տես էջ 6)

ԹԱՄԱՐԱ ՅՈՎՆԱՆԻ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Թամարա Յովնանի Գաբրիէլեանը ծնուել է Պաքուում, բժիշկի ընտանիքում 1911 թուին։

Աւարտել է Լենինկրատի բժշկական հիմնարկի մանկաբուժութեան ամպիոնը 1933 թուին։

1942 թուին տեղափոխւում է Երեւան, մըշտական ապրելու և ընդունւում է Երեւանի բըժշկական հիմնարկի մանկաբուժութեան ամպիոնը որպէս աւագ աշխատակից։ Թ. Յ. Գաբրիէլեանը ցուցաբերում է հետաքրքրութիւն դէպի գիտութիւնը, մանկավարժական աշխարհը և հսկողութիւնը և ուսումնասիրութիւնը սննդական դիստրոֆիայով տառապող հիւանդների նկամամբ՝ յատկապէս այն հիւանդութիւնների ժամանակ երբ պատճառը եղել է մալարիան։ Այս բոլոր տըւեալները ի մի բերելուց և ձեւակերպելուց յետոյ, Պաշտպանում է իր դիսերտացիոն աշխատանքը, պաշտպանութիւնը տեղի է ունենում 1950 թուին և նրան շնորհւում է բժշկական գիտութիւնների թեկնածուի կոչումը։ Այս գիտական աշխատանքը ղեկավարուած է եղել Փրոֆ. Յ. Հ. Գաբրիէլեանի կողմից և որտեղ գլինիգական նշանների և արեան պիոքիմիական քննութիւնների հիման վըրայ ցոյց է տրուած այն, որ մանկան օրկանիզմը շատ զգայուն է սննդի պակասութեանը՝ ինչպէս որակական այնպէս էլ քանակական տեսակէտից։ Մանկան օրկանիզմը նոյնպէս զգայուն է ինֆեկցիաների և յատկապէս մալարիայի հանդէպ եւ այս ժամանակ մանուկների մօտ շատ արագ զարգանում է ծանր ձեւի դիստրոֆիան և մինչև իսկ այտուցային ձեւը։ Դիսերտացիայում մէջ բերուած դիստրոֆիայով տառապող հիւանդների գոմփլեգսային (բազմաթիւ միջոցներով) բուժումը կատարւել է արեան փոխ ներարկման, փլազմայի (արեան) եւ բարձր գալորիականութիւն ունեցող ըննդի եւ այլ միջոցներով։

Թ. Յ. Գաբրիէլեանը մանկաբուժութեան ամպիոնում անցել է աւագ լաբորանտից մինչեւ մանկաբուժութեան ամպիոնի վարիչի ուղին, որը եւ ղեկավարում է 1960ից։

Թ. Յ. Գաբրիէլեանը 1967 թուին Սովետական Միութեան Բժշկական Գիտութիւնների Ակադեմիայում պաշտպանում է դիսերտացիա բժշկական գիտութիւնների դոքթօրի աստիճանի համար՝ «Սակաւ արիւնութիւնը երախաների մօտ, Հայաստանի տաք կլիմայական պայմաններում» թեմայով. գիտական խորհրդատուն եղել է Լենինկրատից ակադեմիկոս Ա. Ֆ. Թուրը։ 1968 թուին նաեւ հաստատուեց նրա փրոֆեսորական կոչումը։

Թ. Յ. Գաբրիէլեանը սակաւ արիւնութեան նշուած բոլոր ձեւերի ժամանակ ուսումնասիրել է ոսկրածուծի արիւնաստեղծ ֆունկցիան, կատարելով երիտրոցիտների (կարմիր գնդիկների) որակական փոփոխութիւնների ուսումնասիրութիւնը։

ԹԱՄԱՐԱ ՅՈՎՆԱՆԻ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Աշխատանքում արտացոլւում է նաև սակաւարիւնութեան գոմփլեգսային բուժումը։

Թ. Յ. Գաբրիէլեանը ունի 40 գիտական աշխատանք՝ նուիրուած մանկաբուժութեան կարեւոր հարցերին, ինչպիսին են թոքաբորբը աղիքային դոքսիկոզը, ռեւմաթիզմը, խրոնիկական սնուցման խանգարումը և այլն։

Ներկայումս նա աշխատում է իր հօր Փրոֆ. Յ. Հ. Գաբրիէլեանի, «Նորածինների ֆիզիոլոգիան և բաթոլոգիան» աշխատութեան հրատարակութեան գործում, որը լինելու է մայրենի լեզուով և «Մանուկների սակաւարիւնութիւնը՝ որը հրատարակուելու է ռուսերէն լեզուով։

Նա, 1959 թուին, Գանատայում կայացած Մանկաբոյժների 11րդ միջազգային գոնկրեսում

(Շարունակութիւնը տես. էջ 4)

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԽՕՍԻ

ԷՋԵՐ Գ. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Շատ մեծ եղած է Գաբրիէլ Սունդուկեանի դերն ու ազդեցութիւնը Կովկասահայ թատերական կեանքին զարգացման եւ զօրացման մէջ, ոչ միայն իբրեւ թատերագիր, այլեւ հայ թատրոնին նըւիրուած կազմակերպիչ ուժ։

Դեռ 60ական թուականներուն, ազդեցիկ դէմք մըն էր ան Կովկասի հայ թատերական կեանքի մէջ։ Դերասան չէր, բայց այդ թուականներուն եւ այնուհետեւ, մինչեւ իր յառաջացած տարիքը, թատերական կեանքը կարելի չէր ըմբռնել Կովկասի եւ յատկապէս Թիֆլիսի մէջ, առանց «Պեպօ»ի անմահ հեղինակի գործօն մասնակցութեան։

Բազմաթիւ մեծանուն դերասաններու կարգին, Սունդուկեան ջերմօրէն կապուեցաւ նաեւ Յովհաննէս Աբէլեանի հետ, որ, հազիւ քսանամեայ, արդէն իսկ յայտնըւած էր բեմի վրայ 1885—87 թուականներուն, իր դերասանական շնորհներով եւ ստանձնած կարեւոր դերերով։ Երբ 1889ին, Պաքուի մէջ մէկ տարուան յապաղումով կը տօնուէր Սունդուկեանի գրական գործունէութեան 25ամեակը, այդ առիթով հոն բեմադրուած «Պէպօ»ի մէջ Աբէլեան ստանձնեց Զիմզիմովի դերը, իսկ, դարձեալ Սունդուկեանի «Էլի մէկ զոհ» թատերախաղին մէջ՝ Միքայէլեանը։ Տարիներ ետք, Աբէլեան բեմ ելաւ նաեւ Պէպոյի դերով։

Օլկա Աբէլեան, դերասանապետին կինը, այս դերին մասին հետեւեալը կը պատմէ իր յուշերուն մէջ.– «Դրամատուրգ Գաբրիէլ Նիկիտիչ Սունդուկեանը գնահատում էր Յովհ. Աբէլեանի տաղանդը, սիրում էր նրան և միշտ դէպի Մուշտայիդ իր սովորական զբօսանքը կատարելիս, ճանապարհին մտնում էր մեր տունը, երկար զրուցում էր Աբէլեանի հետ, համոզում նրան անպատճառ խաղալ «Պէպօ»ն։ Աբէլեան շատ էր ուզում խաղալ Պէպօն բայց նրան խանգարում է Թիֆլիսահայերի բարբառը։ Ես նրան օգնում էի այդ բարբառն արտասանելիս, յուշում էի, սակայն նա դժուարանում էր տիրել այդ բարբառին։ Այնուամենայնիւ նա մի քանի անգամ Պէպօ խաղացել և լաւ էր խաղում, բայց իսկական Թիֆլիսեցի կլինտօ չէր զգացւում»։

Երբ 900ական թուականներու սկիզբները, թատերական կեանքը կիսակազմալոյծ վիճակի էր մատնըւած Կովկասի մէջ, Սունդուկեանն էր որ աշխատեցաւ (և յաջողեցաւ) ելք մը գտնել այդ անփառունակ կացութեան։ Սունդուկեան 77 տարեկան էր 1902ին, երբ, հակառակ իր ծերութեան, թատերական գործին նոյնքան ջերմօրէն կապուած կնոջ մը՝ Մարիամ Թումանեանի գործակցութեամբ, Թիֆլիսի մէջ հիմնեց «Տրամաթիքական Ընկերութիւն»ը։ Աբէլեան եղաւ առաջին անդամակցողներէն մէկը։ Հիմնադրման առաջին տարիներէն իսկ, ընկերութեան մաս կազմեցին ի միջի այլոց, Սիրանոյշ, Օլկա Մաքսուտեան Գ. Արաքսեան Պետրոսեան և ուրիշներ։

Սունդուկեան ապրեցաւ այնքան երկար, որ ինք ևս մասնակցեցաւ Աբէլեանի բեմական գործունէութեան 25ամեակին։ Աբէլեանը տօնուեցաւ 1907 Դեկտեմբերին, Թիֆլիսի Արթիսթական թատրոնին մէջ։ Սպիտակահեր Սունդուկեան (82 տարեկան՝ այդ տարին), Աբէլեանի թեւը մտած բեմ գալով, բացաւ հանդիսութիւնը և յոբելեարին ուղղելով իր խօսքը՝ ըսաւ.

«Յարգելի բարեկամ, շնորհաւորում եմ ձեր այսօրուայ տօնախմբութիւնը և ի սրտէ ցանկանում եմ ձեզ ամենայն բարիք։ Տայ Աստուած ձեզ երկար կեանք և երջանկութիւն, որպէսզի միշտ լինիք մեր հայրենի բեմի զարդը և պարծանքը, ինչպէս եղել էք մինչև այսօր»։

Այնուհետեւ մեծանուն թատերագիրը ապրեցաւ ևս հինգ տարի եւ 1912 Մարտ 16ին (Հ.Տ.) 87 տարեկան հասակին, մեռաւ Թիֆլիսի մէջ (ծնած էր 1825ին)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱԾՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Այր եւ կնոջ սրտակցութիւնը կը դիւրացնէ կեանքի դժուարութիւնները։

* * *

Կնոջ մը համար, միակ ամուսին մը աւելի կարեւոր է, քան բազմաթիւ ամուսնացած զաւակներ։

* * *

Բարի կին մը, մօր մը խնամքը կը տանի իր կեանքի ընկերոջ։

ԳՐԱԿԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ԱԼԻՍԻԱ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐ

ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Սփիւռքի թէ Հայրենիքի գրասէրներուն արդէն ծանօթ անուն մըն է արժանթինահայ բանաստեղծուհի Ալիսիա Կիրակոսեանը, ծագումով հայ՝ բայց սպաներէն լեզուով ստեղծագործող այս տաղանդաւոր հայուհին։ Արտասահմանի զանազան երկիրներուն մէջ հայութիւնը իր ծոցէն տուած է արուեստագէտներ, բանաստեղծներ, գրագէտներ, որոնք օտար լեզուով կը ստեղծագործեն և օտար անդաստաններն են որ կը ծաղկեցնեն իրենց տաղանդով։ Մեր մշակոյթին համար կորուստ են անոնք։ Հայաստան սկսած է տէր կանգնիլ այս արժէքներուն և ի՛րը նկատել զանոնք, թարգմանելով և Հայաստան հրաւիրելով։ Բարերար դեր կ՚ունենայ օտարագիր այս արուեստագէտներու և գրագէտներու կեանքին վրայ, հաստատուած այս յարաբերութիւնն ու կապը։ Հայրենիքի հետ հոգեկան կապը կը զօրանայ և կը սկսի հայութեամբ ալ տրոփել։ Աշխարհի մէջ առանձին չեն զգար, պետական հովանաւորութեան մը թեւն ու թիկունքը կը վայելեն։ Եւ այդ կերպով հոգեկան ու բարոյական ուժ կը ստանան։ Տալու համար քանի մը անուններ՝ Ուիլիամ Սարոյեան, Վահէ Քաչա, Ջաւէն Սիւրմէլեան, Վահէ Կոտել, Ռուբէն Մելիք, և վերջինը՝ Ալիսիա Կիրակոսեան, որուն «Պետրօ Ամոր»ը արժանացած է վերջերս Արժանթինի առաջին կարգի գրական մրցանակին։

Ալիսիա Կիրակոսեան ուշադրութեան արժանացաւ Հայաստանի

ԱԼԻՍԻԱ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ

մշակութային շրջանակներուն կողմէ, երբ արդէն անոր համբաւը տիրական դարձած էր Արժանթինի մէջ։ Արժանթինի գրական մամուլը ըստ արժանւոյն անդրադարձաւ օժտըւած այս հայուհիին բանաստեղծական շնորհքներուն մասին։ Ուրախութեամբ կը տեղեկանայինք թէ յատուկ ռատիոհաղորդումներ կը կատարուին

(Շար. տես էջ 4)

* * *

ԱԼԻՍԻԱ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՆՈՒԻՐՈՒՄ ԵՄ
ՄՕՐՈՒՍ ՀԱՍՐԱԹԵԱՆԻՆ

Ճանաչեցի ես քեզ։
Եւ դու ճանաչեցիր դրոշմն այն
 հետքերի,
Որ ինքդ էիր դարեր թողել վրաս։
Եւ իմ սէրը եղաւ քեզ ընդառաջ
Երազների խորունկ աշխարհներում։
Ճանաչեցի քեզ, իմ Հայաստան,
Եւ քեզ ճանաչելով,
Ես ինձ ճանաչեցի…
Ու երբ հաղորդուեցի քո
 թախծութեանը հին,
Իմ իսկ թախիծների
Արմատները զգայ…
Ճանաչեցի երգդ
Ու վազերը քո պիրկ,
Ճանաչեցի ոգիդ,
Որն, ասում են, միայն քո
 հողում է ծնւում։
Սակայն,
Տեսնում եմ ես,
Նա կարող է ծնուել նաեւ ուրիշ
 մի տեղ։
Նա կարող է, ասենք, նաեւ
 հեռւում ծնուել,
Ովկիանոսից այն կողմ,
Մի աղջկայ հոգում…
Հարկաւոր չէ, օ՜, ոչ,
Քեզ մի վայրում փնտռել…
Տառապանքի նման դու ցրիւ ես
 եղել
Ողջ աշխարհում…
Դու կնիք ես,
Գրուած
Արտասուքի վրայ,
Սիրոյ վրայ…
Եւ քեզ վերապրելու
Թրթռումի ուժից
Գոյանում է ուժը վերապրումի։
Գիտեմ.
Կեանքում կայ չարն ու կայ
 կեանքում բարին,
Եւ լիովին ճերմակ չկայ ոչինչ…
Նոյնիսկ հեշտն է յաճախ
 դառնում անհնարին,
Եւ իրն ամենապարզ կործանում է
 բերում։
Շատ է դժուար, այո՛,
Լինել ճշմարտութեան ոլորտի մէջ
Եւ գտնել այն մէկին, որ քեզ
 զգայ…
Իսկ իմ ճշմարտութիւնն,
 հայոց երկիր,
Այն է, որ իմ սէրը անմնացորդ
 լինի,
Ու բացարձակ լինի նուիրումս…
Եւ իմ հսկայական արտասուքը
Այս ափերում օտար, քեզ է
 փնտռում,
Որ գաս ու ինձ փրկես
Քեզ հետ չլինելու,
Քեզ հետ միշտ լինելու
Տուայտանքից…
Արի՛,
Եւ թող ծանր ճշմարտութիւնն իմ
Թաքուն դրոշ դառնայ…
Թող քո լեզուով ապրի իմ
 տիեզերքն ամբողջ,
Ու թող մէկտեղ հիւսենք
 մի մեծ համանուագ
Քո անունով, բառով,
 Քո պատմութեամբ
 Եւ քո ապագայով,
 Ի՛մ Հայաստան։

Թարգմ. Վ. ԴԱՒԹԵԱՆԻ

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Ամերիկահայ Ուխտաւորներու Ընդունելութեան Ժողովը

Մեր Աստուր ամուն շատ էր բարկացեր՝ երբ առտուն կանուխ եկաւ զիս գտաւ։

— Գապա՛մ, ըսաւ, դուն ի՞նչ Նէյիմէ-կէրէքձի մարդ ես։ կլօյիս գրող ես. ելի՛ր գրէ՛... գրէ՛... էս մեր խաչագողներուն նախան բանէ, գրէ՛, գրէ՛ որ էս մեր խեղճ ժողովուրդին աչքերը բացուի։

— Ի՞նչ կը խօսիս, Աստուր ամու, հարցուցի. Նորէն ի՞նչ է եղեր։

— Ինչո՞ւ... չե՞ս լսեր։

— Չեմ լսեր, ի՞նչ կայ։

— Գապա՛մ, էս տեղի խաչագողները ժողովուրդը կը խաբեն, կը կողոպտեն, հերիք չէ, թա՛ Իսթանպոլէն մարդ կուգայ որ փարա թօփէ... Ամերիկայի անունն է ելեր... Տալե՛ր հա տալեր...

— Իսթանպոլէն ո՞վ է եկեր։

— Աճայիպ որ չես լսեր... Շնորհք Գալուստեանը եկեր, Իսթանպոլի պատրիարքը... Ասկէ երկու տարի առաջ եկաւ, Պոլիսի մէջ հայ դպրոցներու և եկեղեցիներու համար. ճամպազ մարդ, խօսք չուզեր.. փարա էր որ հաւաքեց.. Ես ըսեմ իցցուն հազար տալեր, դուն ըսէ սէքսէն հազար տալեր... փարաները ճէպը դրաւ ու անցաւ գնաց... Սօղը ի՞նչ իմացանք... Թերթեր գրեցին, մեր կնիկը կարդացեր էր.. էս մարդը հայ դպրոցներու և եկեղեցիներու անունով հաւաքած դրամներով Գատը Գիւղի մէջ պատուական ամառանոց մը չիներ է իրեն համար։ Կէլ քէյֆըմ, կէլ... հիմակ ալ եկեր է ուրիշ անունով փարա կը հաւաքէ։ Տաճկաստանի հայ որբերը պիտի թօփէ ու Պոլիս պիտի բերէ եղեր... Տօ՛, ի՞նչ որբ է, ի՞նչ մորբ է.. Տաճկաստանի մէջ որբ մնացե՞ր է.. Ազատուած որբեր էկեր մնացեր են, բոլորն ալ տաճկցեր են, հայութիւնը մոռցեր են.. էս մարդը հաւաքած փարաները ի՞նչ պիտի ընէ... կերեւայ քի իր ամառանոցին քով պարտէզ մը պիտի չինէ, մէջն ալ լողալու աւազան մը, որ Չըպլըխնայ եւ նետուի մէջը.. Վե՞րջը՝ խըզմէթչէր պիտի պահէ, կերակուր եփող կնիկ պիտի պահէ.. Ես ի՞նչ գիտնամ, քէյֆը տանա ինչ կուզէ, էն ալ Աստուած գիտէ... Տօ, պապամ, էս մեր հայ ժողովուրդը թուֆաֆ է, կուտան, հա՛ կուտան.. Աչքերնին բացեր՝ կը նային թէ վո՞վ օրթայ պիտի ելլայ և փարա պիտի ուզէ.. Մարդոց ճէպը փարան լեցուն է.. էկեր ուզողը Առաջնորդ է, Եպիսկոպոս է, Պատրիարք է, ա՛լ մի հարցներ, կուտան ու կուտան... Մեր էս ամերիկահայութիւնը ես ալերի տորպակի կըլւանցնիմ... քա՛նի փէտով զարնես՝ թօզը կ՚ելլայ, ո՛չ ալերը կը պակսի, ո՛չ ալ տորպակը կը ծակի... Ա՜խ, թէ ես քեզի պէս հայերէն գրել գիտնայի, էնպէս թուֆաֆ բաներ պիտի գրէի որ մարդիկը խնդալէն պայթէին... Առեն մը կեղծ Անդրանիկ մը եկաւ Ամերիկա, իրական Անդրանիկ տէյի, յեղափոխական խումբեր պիտի պատրաստէր։ Կամաւորներ թօփուեցան բոլորտիքը, աչքերնին գոցեցին, քսակները բացին... Անդրանիկը ըսեց քի.– Մենք լեռներուն մէջ, ձորերուն մէջ տաճիկներուն դէմ կռուած ատեններս, շատ անգամ անօթի կը մնայինք օրերով. Ի՞նչ ընէինք, խոտ կ՚ուտէինք, ջուր կը կըծէինք... Մարդը իր զինուորները պաշլայեց վարժեցնել, որ խոտ ուտեն ու ջուր կըծեն։ Քանիներ թունաւորուեցան ու մեռան, շատեր փորի խոստուք ունեցան.. էս կեղծ Անդրանիկն է, մարդոց փարաները կողոպտեց ու գնաց, աներեւոյթ եղաւ... էսի մէկ.. էնկուց սօղը էս վերակազմեալ հնչակեանները օրթա ելան.. Գիտե՞ս ինչ էր պատճառը... Քանի մը մարդիկ Լոնտոն էին գացեր Նազարբէկէն հաշիւ էին ուզեր։ Նազարբէկն ալ ըսեր էր քի.– Հնչակեան կեդրոնը պատգամաւորական ժողովին հաշիւ կուտայ, դուք վո՞վ էք որ եկեր էք հաշիւ կը պահանջէք։ Ասոր վրայ էս մարդիկը կեդրոնի երեք անդամները սպաննեցին ու բաժանումը սկսաւ։ Հիմակ էս վերակազմեալները ազգը պիտի ազատեն և Պոլիսը պիտի գրաւեն.. Ի՞նչ ընեն որ հանիս... հանգանակութեան սկսան, որպէսզի երկու պատերազմական նաւ գնեն ու Պոլիսը գրաւեն... Հարցնող չկար քի, պապա՛մ, ո՞ւր է քի պատերազմական նաւ գնեցիք, ո՞ւր են ձեր զինուորները, ո՞ւր են ձեր զէնքերը... խեղճ գործաւորները հաւատացին ու տուին... Հազարներով փարա հաւաքուեցաւ, բայց ծովուն վրայ

(Շար. տես էջ 5)

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՍՏԱՄՈՔՍԱԳԵՂՁԻ ԱԽՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ստամոքսագեղձը որովայնային գեղձ մըն է տեղադրուած ստամոքսին ետեւը, ունենալով լորձագեղձերու նման կազմ մը, հետեւաբար անոր տրուեցաւ նաև լորձաորովայնային գեղձ անունը։

Այս գեղձին խանգարումներուն հետեւանքով առաջ եկած հիւանդութիւնները բազմաթիւ են ու միաժամանակ դժուար ախտորոշելի, որովհետեւ կը ներկայացնեն կամ թագուն նշաններ հիւանդութեան սկզբնաւորութեան կամ նշանները բնորոշ չեն, նման որովայնի կարգ մը ուրիշ հիւանդութիւններու, մեծ ուշադրութիւն պարտադրելով բժիշկին, մանաւանդ երբ որեւէ ուշացում կրնայ ճակատագրական ըլլալ։

Միւս կողմէ ստամոքսագեղձը միակ գեղձն է կրկնակի հիւթահոսումով — մարսողութեան անհրաժեշտ խմորում մը, որ կը թափի մարսողական խողովակին մէջ, և հորմոն մը (ինսուլին), որ կը մտնէ արեան մէջ, ուրեմն, ունենալով բնագիծերը ներծոր գեղձի մը։ Այս պատճառով, այլապէս, կը խօսինք արտածոր ստամոքսագեղձի մասին, մարսողական խողովակին յարակից գեղձ մը ու ներծոր ստամոքսագեղձ մը, մտնելով ներծոր գեղձերու բարդ ամբողջութեան մէջ։

Բայց ներծոր ստամոքսագեղձը չի ներկայացներ արտածոր ստամոքսագեղձէն լաւ զատորոշուած մաս մը, գեղձի երկու կազմուածքներն ալ տարածուած ըլլալով անոր ամբողջութեան մէջ, այնպէս որ միայն մանրադիտակային քննութեամբ մը կրնանք զատորոշել թէ որո՞նք են արտածոր ստամոքսագեղձին պատկանող տարրերը և որո՞նք ներծոր ստամոքսագեղձին տարրերը։ Արտածոր ստամոքսագեղձը ներկայացուած է այնպիսի գեղձերու կողմէ, որոնք կը միանան ստամոքսագեղձային փոքր անցքերու մէջ և որոնք յետոյ կը հաւաքուին մեծ հաւաքիչ անցքի մը մէջ կատարելով հիւթահոսումը։

Ստամոքսագեղձի ախտաբանութիւնը սերտօրէն կապ ունի ստամոքսի, լեարդի և կարգ մը հեռակայ գեղձերու (ինչպէս օրինակ գերերիկամային գեղձերը) ախտաբանութեան հետ։ Այսպէս, ստամոքսային խոց մը կրնայ առաջ բերել ստամոքսագեղձի բորբոքում մը, որ կրնայ տանիլ մինչեւ թարախում, մանաւանդ երբ խոցը կը թափանցէ գեղձին մէջ։

Նոյնպէս, ճիշդ է որ ստամոքսագեղձի քրոնիկ բորբոքում մը, երբեմն հետեւանք ունի ստամոքսային խանգարումներ, որոնք կրնան ըլլալ պարզ ստամոքսաբորբեր, ստամոքսագեղձի հիւթի պատրաստութեան անբաւարարութեան կապակցութեամբ և հետեւաբար անբաւարարութիւն մարսողութեան անհրաժեշտ խմորումներու։

Լեարդի հիւանդութիւն մըն ալ կրնայ ներկայացնել հետեւանքներ ստամոքսագեղձի մակարդակին համապատասխան և որոնք երեւան կուգան շարք մը փոխառեալ բորբոքիչ խոցերու միջոցով, լեարդաբորբի կամ լեարդաբորբային սիրուզի հիւծումի պարագաներուն։

Հակառակն ալ այսպէս ճիշդ է, որուն ըլլալով որ ստամոքսագեղձի հիւանդութիւնը անդրադարձումներ ունի լեարդին վրայ։ Ասոր վերաբերեալ թուենք նախ առաջ շաքարացած շաքարախտը, որ երեւան կուգայ երբեմն հետեւանք ինսուլինի պատրաստութեան նուազումին։

Լեղապարկի ախտաբանութեան կապակցութեամբ գոյութիւն ունին, նոյնպէս, յարակցութիւններ։ Այստեղ, լեղային քարի շրջանակին մէջ նշենք շատ ծանր պարագայ մը, որ կրնայ առաջ գալ երբ յիշեալ քարը կը գոցէ բացուածքը, ուրկէ լեղին կը թափի տուոտենի մէջ (սկզբնական մասը բարակ աղիքին) ու լեղին կը բանէ ստամոքսագեղձի ճամբան, երբեմն հետեւանք ունենալով իր սեփական օրկանին մարսումը, հիւանդութիւն մը որ շատ ծանր է, որուն բուժական կարելիութիւնները նուազ են թէ՛ վիրաբուժական և թէ բժշկական տեսակէտէ, փրկութեան հաւանականութիւնները ըլլալով սահմանափակ միայն այն պարագաներուն, երբ ախտաճանաչումը կը կատարուի հիւանդութեան սկզբնաւորութեան։ Ստամոքսագեղձի ուռեցքներու արտայայտութիւնները այլազան են։ Ինչպէս բոլոր օրկաններուն մէջ, գոյութիւն ունին անվտանգ և վտանգաւոր ուռեցքներ (քաղցկեղ), բայց պէտք է նշենք որ ստամոքսագեղձին անվտանգ ուռեցքներն ալ կրնան ճակատագրական ըլլալ թէ՛ անոր պաշտօնին փճացումով և թէ քովի օրկաններուն վրայ գործադրած ճնշումով, ինչպէս, օրինակ, լեղիի հոսումի անցքին ճնշումը, երբ լեղապարկը կը լայննայ և առաջ կը բերէ մեքենական դեղնախտ մը, որու վիրաբուժական միջամտութիւնը կրնայ բերել կացութեան բարելաւումը, արմատահանումով զոհելով գեղձին մէկ մասը, ինչ որ անհետեւանք չէ

(Շար. տես էջ 6)

ԱԼԻՍԻԱ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԿԻՐ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ալիսիա Կիրակոսեանի ստեղծագործութիւններով։ Կը կազմակերպուին գրական լսարաններ նուիրուած բանաստեղծուհիին։

Վերջերս, Արժանթինի գրական առաջին կարգի մրցանակի արժանանալուն առիթով՝ բանաստեղծուհին հրաւիրուած է Մոնթեվիտէօ, ուր Ուրուկուէյի գրողները ի պատիւ իրեն սարքած են ընդունելութիւններ և յարգանքի գրական երեկոներ։ Ուրուկուէյի Գրողներու Միութեան Նախագահ, նշանաւոր գրող Տոն Խուան Ժարիան գրուատալից խօսքերով ողջունած է Ալիսիա Կիրակոսեանի բանաստեղծական տաղանդը։ Իսկ Ուրուկուէյցի յայտնի բանաստեղծուհի Դոկտ. Ալպա Ռոպաժոն կարդացած է ընդարձակ դասախօսութիւն մը Ալիսիա Կիրակոսեանի բանաստեղծական վաստակին և արժէքին մասին։

Մեր ազգակիցին գրական յաջողութիւնները անկասկած որ ուրախութիւն և հպարտութիւն կը պատճառեն Հայրենիքի թէ Սփիւռքի իրաւ և ճշմարիտ հայերուն։ Նոյնքան մեծ ուրախութիւն է նաև տեղեկանալ, թէ Ալիսիա Կիրակոսեան Ուրուկուէյի գրողներու տան մէջ չի մոռնար Հայաստանն ու զինք ծնող ժողովուրդը՝ հայութիւնը։ Սրտի ջերմութեամբ կը պատմէ, թէ ի՞նչ պարագաներուն տակ ծնունդ առած է իր «Նամակ Առ Հայաստան» պոէմը։ Այս հայրենաշունչ պոէմը, կ՚ըսէ բանաստեղծուհին, ստեղծուեցաւ մայր երկրիս՝ վերածնուած Հայաստանի և հարազատ ժողովուրդիս հետ ունեցած հանդիպումէս։

Ահա թէ ինչ բարերար դեր ունեցած է անոր կեանքին վրայ Հայաստանն ու Հայ ժողովուրդը։ Մեզի համար ճշմարիտ ծառայութիւն է հայութեան և Հայաստանին։ Հեռաւոր Արժանթինի կամ Ուրուկուէյի մէջ հայութեան և Հայաստանի մասին այդ երկիրներու մտաւորականութեան խօսիլը։ Եւ Ալիսիա Կիրակոսեանը արժանաւորապէս կը կատարէ այդ ծառայութիւնը։ Հայրենիքն ալ կը գնահատէ զինք մօտէն հետեւելով և քաջալերելով իր գրական արժէքները և հայանուէր գործունէութիւնը։

Երկու անգամ Հայաստան հրաւիրուեցաւ Ալիսիա Կիրակոսեան։ Հայաստանի մտաւորականութիւնը ջերմութեամբ ընդունեց զինք։ Բանաստեղծուհին Հայաստանէն ներշնչուած բանաստեղծութիւններու շարքով մը հանդէս եկաւ։ Հայաստանի մէջ թարգմանուեցան իր բանաստեղծութիւնները և ջերմ ընդունելութեան արժանացան։ Վահագն Դաւթեան դարձաւ ոչ միայն արժանթինահայ բանաստեղծուհիին թարգմանիչը՝ այլև անոր արժէքը գնահատող և քաջալերող մտաւորականը հայրենիքի մէջ։ Վահագն Դաւթեանի այդքան յաջող, հարազատ թարգմանութիւններուն շնորհիւ Ալիսիա Կիրակոսեան սիրուեցաւ հայ ընթերցողներուն կողմէ որպէս բանաստեղծուհի։ Վայելք է Վ. Դաւթեանի թարգմանութեամբ Ալիսիա Կիրակոսեանի բանաստեղծութիւններուն ընթերցումը։ Երկու տաղանդներու ներդաշնակ գործակցութեամբ հարստացաւ մեր թարգմանական գրականութիւնն ու արդի բանաստեղծութեան գանձարանը։

«Հայրենիքի Ձայն» թերթի մէջ վերջերս տպագրուած էր Ալիսիա Կիրակոսեանի «Հայաստան» խորագրուած և Փրոֆ. Մօրուս Հասրաթեանին ձօնուած բանաստեղծութիւնը։ Օտար երկրի մէջ ապրող, օտար մշակոյթով սնուած բերթողուհիին հայրենասիրական զգայնութիւնը կը դրսեւորէ այս քերթուածը արուեստի ուժով կենսաւորուած։

Ալիսիա Կիրակոսեանի այս քերթուածը օրինակ պէտք է ծառայէ Սփիւռքի յատկապէս այն նորելուկ գրողներուն, որոնք ապազգային գրականութեան մը ջատագովը կը հանդիսանան քիչ մը ամէն տեղ։

Գ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ԹԱՄԱՐԱ ՅՈՎՆԱՆԻ ԳԱԲՐԻԵԼԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

ելոյթ է ունենում «վիսցերալ լէյշմանիոզով (կալա-ազար) հիւանդ երախաների ոսկրածուծի արիւնաստեղծ ֆունկցիան» թեմայով Թոքիոյում կայացած միջազգային գոնկրեսում նոյնպէս թէզիսների ձեւով լոյս են տեսել նրա գիտական աշխատութիւնները։ Նոյնը կատարուել է Մանկաբոյժների միջազգային գոնկրեսում, որը տեղի է ունեցել Մեքսիկայում։

Նա չորս ամսով անցել է Ֆրանսիա, եղել է հիմնականում Փարիզում ինչպէս նաև այլ քաղաքներում և որից յետոյ նա անցել է Իտալիա։ Իր շրջագայութեան ժամանակ նա ուսումնասիրել է տեղի վերջին նորութիւնները մանկաբուժութեան հարցում և միևնոյն ժամանակ մի շարք ելոյթներ է ունեցել մանկաբուժութեան զարգացման և արդի մեթոտների կապակցութեամբ՝ Սովետական Միութիւնում և յատկապէս Հայաստանում։

Բացի դրանից Փրոֆ. Թ. Յ. Գաբրիէլեանը հանդէս է եկել զեկուցումներով և մասնակցել է դիսկուսիաների մի շարք համամիութենական և հանրապետական [illegible] համագումարներում և մրցակցութիւններում։

Փրոֆ. Թ. Յ. Գաբրիէլեանը տանում է խոշոր հասարակական աշխատանքներ. նա հանդիսանում է որպէս համամիութենական մանկաբոյժների միաւորման նախագահութեան անդամ, Հայաստանի մանկաբոյժների միաւորման նախագահ, Երեւանի բժշկական ինստիտուտի մանկական ֆակուլտէտի մեթոտական գոմիսիայի նախագահի տեղակալ։ Նա նաև անդամ է Մոսկուայում հրատարակուող մանկական գիտական հանդէսի խմբագրական կազմին։

Նա այժմ շարունակում է իր գիտական աշխատանքը Երեւանի բժշկական հիմնարկի մանկական գլինիգայում, որը կրում է իր հօր՝ վաղամեռիկ Փրոֆ. Յ. Հ. Գաբրիէլեանի անունը։

Փրոֆ. Թ. Յ. Գաբրիէլեանի ղեկավարութեամբ աճել և աճում են մի ամբողջ երիտասարդ գիտնականների սերունդ։

ՄԱՐՕ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Թատերական Ներկայացումը

Գահիրէի Հայց. Եկեղեցւոյ Կիրակնօրեայ դպրոցը տարին անգամ մը հանրութեան համար հրապարակային հանդիսութիւն մը կը կազմակերպէ։ Եւ ամէն անգամ մեծ յաջողութիւն կ'արձանագրէ։

Այս տարուան թատերական ներկայացումը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 9 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 7.30ին (փոխանակ 7ին ինչպէս յայտարարուած էր) Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի «Պըլըքտանեան» հանդիսասրահին մէջ։

Հանդիսութիւնը կը հովանաւորէր Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։ Կը նախագահէր Գ. տ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պր. Ալֆօ Պըլըքտանեան:

Սրահը ամբողջութեամբ լեցուած էր։ Ներկայ էին նաև Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Հայր Կոմիտաս Պէօճէքեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Յովհ. Քէհեայեան, փոխ-ատենապետ Ընկ. Հայկ Օհաննէսեան և ատենադպիր Պր. Յակոբ Էքէքըճեան, փոխ-ատենադպիր Պր. Կարապետ Տէմիրճեան իրենց տիկիններով, ազգային երեսփոխաններ, թերթերու ներկայացուցիչներ և խուռներամ բազմութիւն մը:

«Բարի Ոգիները» թատերգութեան հեղինակն է վաղամեռիկ թատերագիր Եղիա Գասպարեան: Հեքեաթային նիւթ մը, որ կը պատկերացնէ մեր նախնիքներուն պարզ, մաքուր և միամիտ հոգիներէն բխած հաւատալիքներու ամբողջութիւն մը։

Այս ներկայացումը կը բաղկանար երեք արարէ որ բեմին վրայ ապրեցուցին սիրող դերասաններ՝ մեծաւ մասամբ Կիրակնօրեայի նախկին աշակերտներ։ Բոլորն ալ իրենց դերերը մեծ յաջողութեամբ կատարեցին և արժանացան ներկաներու գնահատանքին։

Հոս կ'արժէ յիշել անոնց անունները Օրդք. Սեդա Պալթայեան, Նորա Պալթայեան, Սոնա Կրպոյեան, Սոնիա Սարգիս, Զապէլ Ստեփանեան, Աննա Գազանճեան, ՊՊ. Հայկ Թելլալեան, Աւետիս Մովսէսեան, Վարուժան Ֆրընճեան, Զաւէն Լիլոզեան, Ժիրայր Արիսեան, Վարուժան Գազանճեան, Թովմաս Կորկիսեան, Աւետիս Ֆրընճեան, Զաւէն Ճիգմէճեան, Պետրոս Շապանեան, Գէորգ Եսայեան և Նուպար Գահասըրեան, որոնք իրենց լաւագոյնը ըրին և պահեցին խաղին ներդաշնակութիւնը:

Բ. և Գ. արարներու ընթացքին, բեմին վրայ հաճելի մթնոլորտ մը ստեղծեցին Թագաւորն ու Թագուհին, բարի ոգիները, ու յաւերժահարսերը իրենց պարերով և մանաւանդ Նուպար Գահասըրեանը իր խալիկ հոպիտի զուարթ դերով։

Այս ներկայացումը բեմադրեց՝ Վարժարանի ուսուցիչներէն և տարիներու բեմական փորձառութիւն ունեցող Պր. Ժիրայր Ճէպէճեան։ Իսկ դերուսոյցն էր՝ դերասան Պր. Հայկազ Գալուստեան, որ միևնոյն ատեն կատարած էր յաջող բեմայարդարում և իւրաքանչիւրին դերին վայել դիմայարդարում։ Պարուսոյցն էր՝ Օր. Հերմինէ Պալեան։

Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վարդապետ շնորհակալութիւն յայտնեց օրուան նախագահին, ինչպէս նաև բոլոր անոնց, որոնք օժանդակած էին թատերական այս ներկայացման և այն միութիւններուն՝ որոնք տեղեր և բեմական անհրաժեշտ պարագաներ տրամադրած էին։

Ի տես թատերական այս յաջող բեմադրութեան և առ ի քաջալերութիւն եղան սրտաբուխ նուիրատուութիւններ։

Կը շնորհաւորենք բոլոր անոնք որոնք սատարեցին այս թատերական ներկայացման յաջողութեանը և կը մաղթենք անոնց նորանոր յաջողութիւններ։

Զ. Գ.

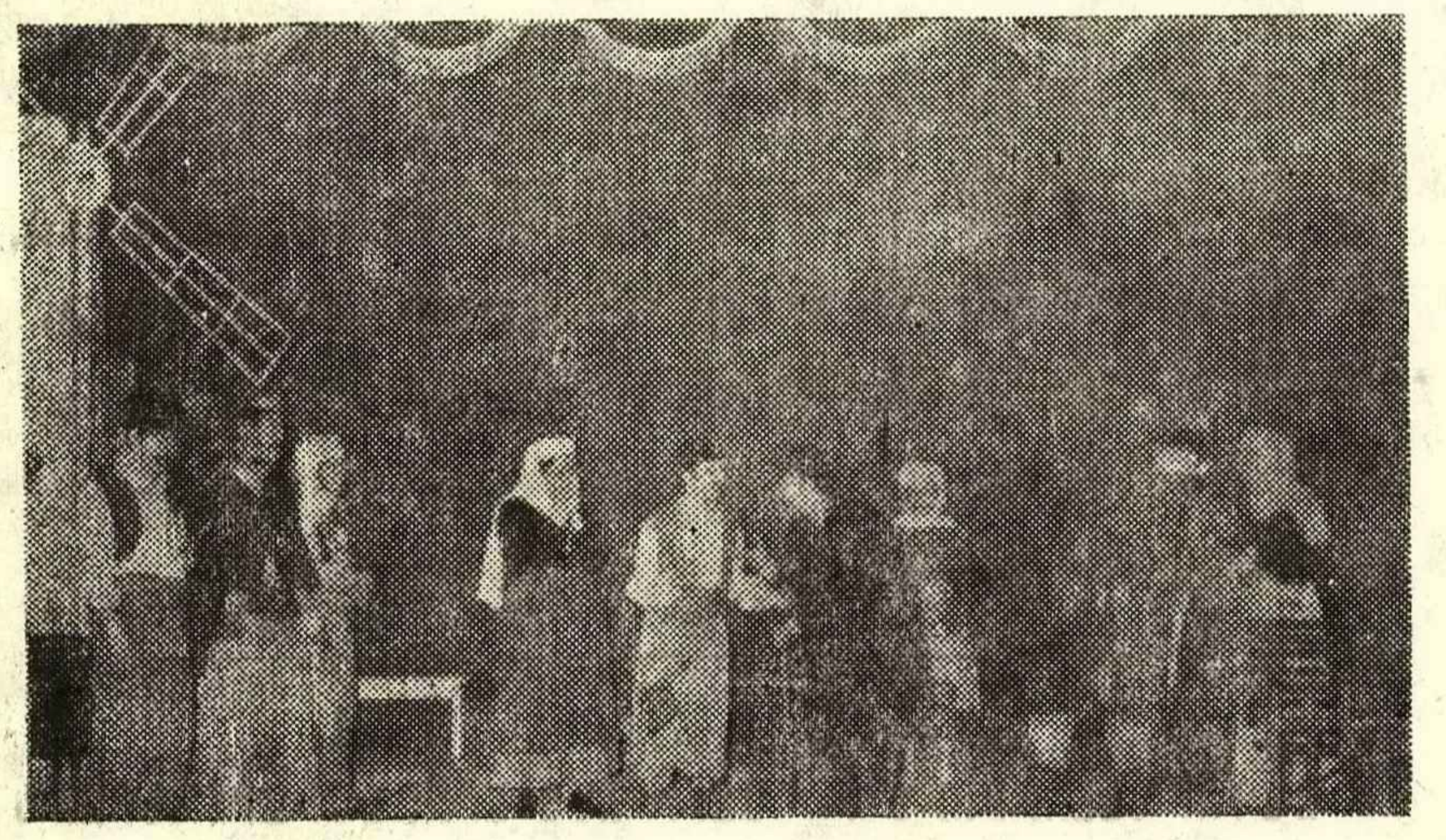

«ԲԱՐԻ ՈԳԻՆԵՐԸ» թատերգութենէն տեսարան մը
Ձախէն աջ՝ Վարուժան Ֆրընճեան, Զաւէն Լիլոզեան, Օր. Զապէլ Ստեփանեան, Օր. Սոնա Կրպոյեան, Աւետիս Մովսէսեան, Հայկ Թելլալեան, Օր. Սոնիա Սարգիս, Ժիրայր Արիսեան եւ Օր. Սեդա Պալթայեան։ (Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Մայր մը բժիշկին կ'ըսէ.

— Տոքթոր, աղջիկս տասնըհինգ տարեկան եղաւ: Չէ՞ք կարծեր թէ ատենն է որ կարգ մը խորհուրդներ տալու համար խօսիմ իրեն։

— Անշուշտ, տիկին. խօսեցէք. Շատ բան պիտի սորվիք իրմէ, կը պատասխանէ բժիշկը:

* *

Ամերիկեան թերթ մը, մրցում մը կազմակերպելով իր ընթերցողներուն կը հարցնէ. «Ի՞նչ կապ կայ թերթի մը եւ կնոջ մը միջեւ»:

Մրցանակը կը շահի ընթերցող մը, որ հետեւեալ պատասխանը կը ղրկէ.

«Կտոր-կտոր եղած թերթ մը ոչ մէկ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնէ կնոջ մը համար. Բայց, կտոր-կտոր եղած կին մը միշտ կը հետաքրքրէ թերթ մը»։

ԱԿՆԱՐԿ

Ո՛Ջ Ե՞ԻՍ Է... ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԸ

Ընդհանուր ակնարկով մը կրնանք ստուգել, թէ աշխոյժ գործունէութիւն կը տիրէ մեր հասարակական կեանքին լծուած զանազան մարմիններուն մէջ, հոգ չէ՛ թէ անոնք տանին իրենց պաշտակէն և ծրագրէն ալ դուրս որևէ աշխատանք, բա՛ւ է որ կեցուածով մը իրականացնեն պիտանի հաւասարակշռութիւնը։

Որբ մնացած և անտեսուած կը մնայ թատերական ասպարէզը։ Չկան այլեւս երբեմնի վաստակաւոր դերասաններու այցելութիւններուն շնորհիւ ծրագրուած ձեռնարկները, ո՛չ ալ են նաև մեր անցեալի հանրածանօթ դերասաններն և -ինչո՞ւ չէ՛- սիրող դերակատարներու հոյլը:

Արդարև, մեզ կը յուզէ մեր թատրոնին այս անմխիթար վիճակը, որուն դարման տանելու համար եգիպտահայ մշակութային միութիւնները յաճախ կը խորհին բեմադրութիւն մը սարքել, իմի հաւաքելով անգամ սկսնակ սիրողները՝ մատի վրայ համրուող փորձառու թատերասէրներու կողքին և հլապալուկ կ'ելլեն թատերական շքեղ ներկայացում ծանուցանելու և ընդհանուրի փափաքին ընդառաջելու գծով։

Մեր թատրոնի երկնակամարին վրայ հազի՛ւ պլպլացող աստղիկ մըն ալ՝ յանձին ՍԵԴԻ ԳՕԶՈՒՆԵԱՆի կը շիջի, ԱՄՀէն անոր վերջնական մեկնումո՛վ։ Այս առիթով յաջողութիւն կը մաղթենք իրեն, հաւատացնելով զինքը, որ մենք միշտ պիտի ուրախանանք՝ այնտեղ Հայ Բեմին բերած իր աշակցութեանը մասին իմանալով։

Անշուշտ որ ՍԵԴԻ ԳՕԶՈՒՆԵԱՆ կը մեկնի սրտաբեկ, եթէ ո՛չ յուսալքուած. բայց երբեք բարոյալքուած... Որովհետեւ մեր հանրային կեանքին մասնակցող ամենայետին անհատը լաւ գիտէ — եւ պէտք է՛ գիտնայ — թէ քաջալերանքը չէ՛ որ իրեն բաժին պիտի իյնայ...։ Այս՝ ազգային բացասական երևոյթ մըն է մեր մէջ, որ աւելի եւս կը շեշտուի, որքան ժամանակները կը թաւալին...։ Բան մը, որ իրաւամբ շատ տխուր է, և պատճառ կը դառնայ գործունեայ տարրերու մէկուսացման, հետևաբար և անոնց արտաղումին։

Փա՞ստ կամ ապացո՞յց... Այսօրուան եգիպտահայ թատրոնին անմխիթար կացութիւնը, որմէ կրնանք տուժել միայն, զրկուելով դաստիարակիչ այն Մեծ Դպրոցէն՝ որ իր վսեմ առաքելութեամբ թատրոն կը կոչուի:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՆԿԱՐՆԵՐ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԴԷՊԻ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՒ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԵՆԷՆ

Ինչպէս մեր ընթերցողները տեղեկացան, «Ջահակիր»ի խմբագրութեան կողմէ կազմակերպուած՝ դէպի Մայր Հայրենիք և Ս. Էջմիածին Ուխտագնացութիւնը տեղի ունեցաւ 7 Ապրիլէն մինչև 18 Ապրիլ:

Ուխտաւորներու խումբին անդամները Ս. Յարութեան Տօնին օրը ներկայ գտնուեցան Ս. Էջմիածնայ մէջ Հայրապետական Ս. Պատարագին և ունկնդրեցին Վեհափառ Հայրապետին քարոզը։ Ու բոլորը հաղորդուելով, Ս. Սեղանին առջև կատարեցին իրենց ուխտը:

Ս. Հայաստանի մէջ Ուխտաւորները իրենց շրջագայութեան և պտոյտներու ընթացքին այցելեցին Ծիծեռնակաբերդ և Եղեռնի Յուշարձանը ինչպէս և Սևանի ճամբուն վրայ Զարենցի կամարին տակ լուսանկարուեցան։

Ահա երկու յիշատակի նկարներ սոյն այցելութիւններէն:

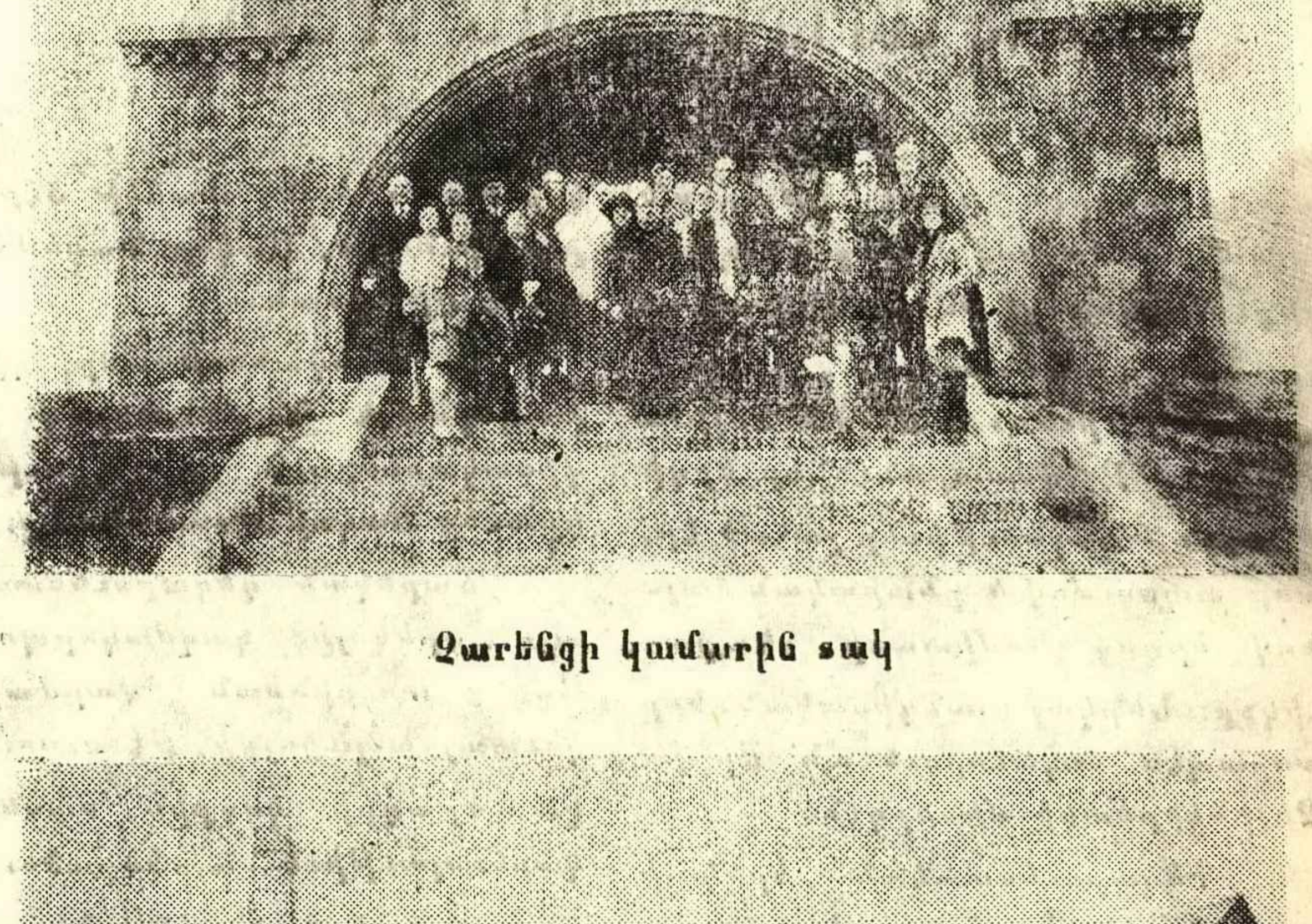

Զարենցի կամարին տակ

Եգիպտահայ Ուխտաւորները Եղեռնի Յուշարձանին առջեւ
(Լուսանկարները՝ ՊԵՐՃ ՍԷՖ-ՃԷՆՆԵԱՆԻ)

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

չէ տե պատերազմական նաւ, խայծիս մի (մակոյկ ըսել կ'ուզէր) պէտք չ'երևցաւ, մէկէր, դուն մի ըսեր՝ Մարդուկէսեան վարդապետը հոթելին մէջ աղջիկ կը խաղցընէր «Զուարճացի՛ր դարչելի մարմին», կ'ըսէր, զուարճացի՛ր, քանի որ դուրսը աւանակները քեզի համար կը գործեն։ Ո՞ր մէկը պատմեմ, պապա՛մ... հը՛... հիմակ ալ նորհէլուկ խաչագողներ ելեր են օրթա, Տաճկահայաստանի հողերը ներկայի Խորհրդային Հայաստանի պիտի կպցնեն... էտոր համար փարա կը թափեն... Ծօ՛, դուք վո՞վ էք, ինչո՞վ կը միացնէք այդ հողերը... հարցնող չկայ... կուտան հա՛ կուտան։ Ճշմարիտ նպատակի համա՞ր... փինէզ մի չէս կրնար փրցնել էս մարդոցմէն, բայց խաբես, խուրես բանի համար՝ կուտան։ Հայաստանի մէջ գետ մը կայ եղեր, որ, անունը չեմ գիտեր, դուն ըսէ, ի՞նչ է։

— Արփա Չայը։

— Հա էտ Արփա Չայը... կառավարութիւնը ուզեր է որ էտ Արփա Չայը միացնէ Սեւան լիճին։ Հայաստանի գործաւորները քանի տարի է, բահով ու փէտատով լեռները կը ճղքեն... երկու փոքրիկ մաքինայի պէտք կար... հոստեղի աղաները խօսացին, գրեցին, չըղեցին, օրթան բան մի չեղաւ... Կի՛տի մի պուշ պողազներ.. Ծօ՛, ես չտոնց ի՞նչ ըսեմ... Հայաստանը կը սիրենք, կ'ըսեն, Ծօ՛ էդպէս սէր կ'ըլլի՞... մարդ բան մը սիրէ նը՝ էնոր համար հոգին կուտայ։ Էսոնք չէ տէ հոգի, իրենց տանը չոգին ըլ չեն տար։

— Աստուր ամու, շատ շունչ սպառեցիր, ըսի, տեսնելով որ ան իր ճակտի քրտինքը կը սրբէր. ես գիտեմ դուն անկեղծ հայրենասէր ես, բայց ի՞նչ կրնաս ընել մարդիկը ոչ ես կրնամ փոխել, ո՛չ ալ դուն։ Եղածներուն առջև մեր գլուխը պիտի խոնարհեցնենք ու անոնց եռեւէն պիտի քալենք։

— Շիտակ ես, պապա՛մ, շիտակ ես, յարեց սրտմտած բարեկամս, մարդիկը չենք կրնար փոխել... Պարապ տեղը չէնկէ ինչո՞ւ կը ծեծենք... երթամ, տուն երթամ, մեր կնիկը վաղը, մէկ կոյ օր հոս կը հասնի Հայաստանէն... երթամ տունը, փէր փերէշան է... երթամ, կարգի դնեմ օր, գայ նը՝ չըսէ քի էս ի՞նչ ես ըրեր, ամէն բան տակն ու վրայ ըրեր ես...

Եւ ծռծրակը քերելով պահ մը մտածելէ ետք.

— Գայ ալ վէյ, բաւ, մի՛ր քաղաքի աղաները պատրաստութիւն տեսեր են որ Հայաստանէն վերադարձող ուխտաւորներուն համար մասնաւոր բարի գալուստի հանդէս կատարեն հոլին մէջ։ Գիտես հա՛, նորէն տոմսակով է, տոմսակը՝ երեք տալեր... Ծօ հերիփնե՛ր, դուք կէօյէ հայրենասէր էք, բոլոր ժողովուրդը թող գան ու լսեն թէ Հայաստանէն եկողները ի՛նչ կը խօսան, ի՛նչ կ'ըսեն։ Մարդիկ երբ ներս կը մտնեն պընակին մէջ կէս տալեր, տալեր մը ձգեն, հոլին վարձքը կը գոցեն, էս մեր աղաներուն հէյփն վնաս չըլլեր... սրո՞ւ հասկցնես...

Այս բառերով Աստուր ամուն գլուխը օրօրելով հրաժեշտ տուաւ ու մեկնեցաւ:

Ահա մարդու խղճմտանքի տէր հայ մը, որ կը տեսնէ, կը զգայ, ինքնիրմէն կը տանջուի, բայց իր նման մտածողներ չի կրնար գտնել բազմութեան մէջ ու կ'ապրի առանձին...:

ԸՆԿԵՐ ՕԶՈՒՆԻ

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
20 ՄԱՅԻՍ 1971

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԷՆ ՆԵՐՍ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՍԱՐՔՈՒԱԾ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ – ԳԱՐԵՋՐԱՍԵՂԱՆԸ

Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահի կողմէ՝ հայրենի ուխտաւորներուն ի պատիւ սարքուած գարեջրասեղանը անցաւ մեծ ոգեւորութեան մէջ։

Արդարեւ, «Ջահակիր»ի խմբագրութեան կողմէ կազմակերպուած ուխտագնացութեան մասնակիցները, անցեալ Հինգշաբթի, 13 Մայիս 1971, ապրեցան յիշատակելի երեկոյ մը, որուն ընթացքին անոնք Հայրենիքէն եւ Ս. Էջմիածնէն ստացած թարմ եւ անմոռանալի յիշատակները պատմեցին բոլոր անոնց՝ որոնք եկած էին իրենց ներկայութեամբը պատուել սոյն ընդունելութիւնը։

Աւելի քան հարիւր հրաւիրեալներ մասնակցեցան այս գարեջրասեղան-ճաշկերոյթին։ Բացման խօսքով հանդէս եկաւ սրահի պատասխանատու վարիչ ընկեր Նուպար Գալեան, որ բարի գալստեան իր խօսքերուն հետ՝ անդրադարձաւ ուխտագնացութեան յաջող կազմակերպման մասին ու մաղթեց, որ նման ձեռնարկումներ յաճախակի ըլլան, Հայրենիք-Սփիւռք եղբայրական կապերու առաւել զօրեղացման համար։ Ապա յարգելի ընկերը հրաւիրեց ուխտաւորներու խումբին կրտսեր անդամներէն՝ արուեստագէտ երիտասարդ լուսանկարիչ Պերճ Սէգ-Ջէնեանը, որ մոգական լապտերի միջոցաւ սկսի ցուցադրութիւնը այն բազմահարիւր գունաւոր նկարաֆիլմերուն (սլայս), որոնք մեծ վարպետութեամբ լուսանկարած էր Մայր Հայրենիքի մէջ։

Ներկաները ճերմակ պաստառին վրայ մեծ հետաքրքրութեամբ եւ հիացումով դիտեցին այդ գեղեցիկ նկարները ու ամբողջ երեք ժամեր անընդհատ, տակաւին մայր հայրենիքի մէջ գտնուած ըլլալու վայելքը ունեցան։

Ինչքա՜ն յաջող էին Պր. Սէգ-Ջէնեանի լուսանկարահանումները, որոնցմէ մանաւանդ՝ Սպենդիարեանի անուան Պետական Օփերայի եւ Պալէի բեմին վրայ առնուած «Անուշին» պալէի գունաւոր տեսարաններու ֆիլմերը (սլայս) կ'արժէ որ վերարտադրուին եւ ուղարկուին Երեւան՝ Պետական Օփերայի տնօրէնութեան, իբր յիշատակ պահպանուելու համար այնտեղ։

Խօսք տրուեցաւ նաեւ թերթիս խմբագիրին, որ իր ուրախութիւնը նախ յայտնեց Հայկական Ընթերցասրահին մէջ կրկին համախմբուած տեսնելով ուխտագնացութեան խումբին մասնակիցները, որոնց ժպտուն դիմագիծներն ու ուրախ արտայայտութիւնները՝ լաւագոյն փաստերն էին, որ անոնք հոգեկան մեծ բաւարարութեամբ վերադարձած էին Մայր Հայրենիքէն։ Ապա յանուն ուխտագնացներուն, ան շնորհակալութիւն յայտնեց Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան, որ գեղեցիկ գաղափարը ունեցած էր ուրախ սեղանի մը շուրջ համախմբելով բոլորը, անմոռանալի երեկոյթ մը պարգեւելու անոնց։

Լուսապատկերներու ցուցադրութիւնը տեւեց մինչեւ առաւօտեան ժամը 1.30, որմէ ետք ներկաները բոլոր հրաժեշտ առին սրահէն, Պր. Պերճ Սէգ-Ջէնեանին՝ ինչպէս նաեւ սրահի վարչութեան շնորհակալութիւններ յայտնելէ ետք։

Վստահ ենք, որ այս գեղեցիկ լուսապատկերները Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ հայկական ակումբներու մէջ ցուցադրելու պատրաստակամութիւնը միշտ պիտի ունենայ մեր երիտասարդ արուեստագէտ-լուսանկարիչ Պր. Պերճ Սէգ-Ջէնեանը։

ՄԱՑՍԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՆ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

աշակերտներէն Վահէ Էթարեան յուզական ձայնով երգեց «Հայրենիքէս հեռացել եմ»ը։ Անկասկած որ գեղարուեստական երեկոյի «յայտնութիւնն»էր Սիլվա Չիլինկիրեանը՝ Զ. դասարանէն՝ որ երգի մրցման առաջնութիւնը շահած էր, խոր ապրումով եւ քնարական ձայնով երգեց Կոմիտասի «Կաքաւիկ»ը: Ներկայ հանդիսականները խորապէս տպաւորուեցան Սիլվա Չիլինկիրեանի մեներգէն։

Գեղարուեստական երեկոյի յայտագրին Ա. մասը վերջ գտաւ երկու պարերով՝ ռուսական եւ հայկական պար: Պարուսոյցն էր վարժարանի մանկապարտէզի ուսուցչուհիներէն՝ Օր. Արտեմիս Յովհաննէսեան։

Տասը վայրկեան դադարէ ետք, Բ. մասը սկսաւ զաւեշտով մը՝ «Ջեղծարարը», հեղինակ ու բեմադրիչ վարժարանի ուսուցիչներէն՝ Պր. Յարութիւն Գնդունի։ Տրամախօսութեամբ, որ տեւեց կէս ժամ, դեր վերցուցած աշակերտներն էին Թովմաս Էթարեան, Յակոբ Թօսունեան, Ժանէթ Տէր Յարութիւնեան, Յակոբ Գասեմճեան, Վահէ Էթարեան։

Իր առոգանութեամբ, դիմախաղերով եւ շարժումներով հանդիսականներուն ուշադրութիւնը գրաւեց Յակոբ Թօսունեանը։

Տարեկան գեղարուեստական այս երեկոյի կազմակերպումով Ազգ. Ռուբինեան վարժարանը կուտայ ապացոյցը, թէ ուսումնական ծրագրի կողքին, մասնաւոր կարեւորութիւն եւ հոգածութիւն կը ցուցաբերէ աշակերտներու գեղագիտական դաստիարակութեան եւ արուեստի հակում ունեցող աշակերտներու հանդէպ՝ քաջալերանք։

Իր ամբողջութեանը մէջ այս տարուան գեղարուեստական երեկոն շատ գոհ ձգեց ծնող-հանդիսականները որոնք աշակերտներու մակարդակին համաձայն գեղարուեստական հանդէս մը վայելած ըլլալու բաւարարութեամբ մեկնեցան սրահէն։

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԷՐ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Թեմական Ժողովը նիստ պիտի գումարէ Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, յառաջիկայ Հինգշաբթի, 27 Մայիս 1971, երեկոյեան ժամը 7ին։

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՊՐ. ԼԵՒՈՆ ՀԻՒՐՄԻՒԶ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԷՋ

Աղեքսանդրիոյ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի բ. ատենապետ Պր. Լեւոն Հիւրմիւզ, որ «Ջահակիր»ի կազմակերպած դէպի Ս. Էջմիածին Ուխտագնացութեան խումբին հետ Մայր Հայրենիք մեկնած էր, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա.ի հիւրը եղաւ ու այս առթիւ Երեւանի մէջ իր կեցութիւնը երկարաձգուեցաւ մինչեւ Յունիսի սկիզբները։

Պր. Լեւոն Հիւրմիւզ ուրախ օրեր կ'ապրի ներկայիս Մայր Հայրենիքի մէջ, շրջապատուած հարազատներով եւ սիրելիներով։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Մարգարեան եւ զաւակները՝ իրենց սիրելի հօր եւ մեծհօր՝ ողբ. Սահակ Թիւրապեանի մահուան քառասունքին առթիւ կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	200
Հ. Գ. Միութեան	200
Կոկանեան Սրահին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Սուտանայ Արեւելն)

Ողբ. Խաչիկ Կաճոյեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան՝ Տէր եւ Տիկ. Մարտիրոս Սուլթանեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Խաչիկ Կաճոյեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան՝ Տէր եւ Տիկ. Պերճ Սուլթանեան կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Օր. Մարկրիթ Վեցիկեանի ընդ Պր. Առաքել Խնկիկեանի (Թորոնթօ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, փոխան շնորհաւորութեան Պր. Յովհաննէս Եազճեան կը նուիրէ 100 ե. գ.։

Ողբ. Խաչիկ Կաճոյեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան՝ Տէր եւ Տիկ. Վահան Չէչճէնեան կը նուիրեն 100 ե. գ.։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Մայր Հայրենիքէն վերադարձած եգիպտահայ ուխտաւորներուն ի պատիւ կազմակերպուած ընդունելութեան առթիւ, ան ի գոհունակութիւն կը նուիրեն.

Պր. Ռուբէն Գազազեան	100
Պր. Սարգիս Մ. Սարգիսեան	100

ՍՏԱՄՈՔՍԱԳԵՂՁԻ ԱԽՏԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Շար. Դ. էջէն)

Մեր լաւ գործունէութեան տեսակէտէն։ Այլեւս չենք խօսիր քաղցկեղներու մասին, որոնք ընդհանրապէս ունին արագ զարգացում մը թէ՛ գեղձի եւ թէ իր պաշտօնին փճացումով, այլ նաեւ բազմաթիւ ախտատեղափոխութիւններով (հեռակայ ձագեր) թէ՛ որկաններու եւ թէ փորամաշկային ամբողջ փորին մէջ։

ՏՈՔԹ. ԳՐ. ԲԱՄԳՈՒՔՃԵԱՆ
Համալսարանի դասախօս

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի, 20 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 9.30ին
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ
ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ
ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ
ՆԻՒԹ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ
«ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏԻ ԳՈՅԱՄԱՐՏԻՆ»
Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

⁂

Հինգշաբթի, 27 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 9ին
ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
(Ապրիլ–Մայիս ամիսներուն մէջ ծնած անդամ-անդամուհիներուն)
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԵԿՈՅԹ
Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

⁂

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1 ՅՈՒԼԻՍ 1971
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ
ՇԱԲԱԹ 24 ՅՈՒԼԻՍ 1971
ՏԱՐԵԿԱՆ ՋԵՌՆԱՐԿ
Կը խնդրուի նկատի ունենալ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Շաբաթ, 29 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 8.30ին
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ
Ի ՊԱՏԻՒ
Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ
ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ
ԽՕՍՔ ՊԻՏԻ ԱՌՆԷ «ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ԽՄԲԱԳԻՐ
ԸՆԿԵՐ ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ
Ճերմակ պաստառին վրայ պիտի ցուցադրուին
«ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԱՅՑԸ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ»
Գունաւոր լուսապատկերներու մեծ շարք մը
ՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒԱԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ-ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ
ՊՐ. ՊԵՐՃ ՍԷԳ-ՋԷՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ
ՊԻՏԻ ՋԱՅՆԱՍՓՌՈՒԻ
ՎԵՀԱՓԱՌ ՎԱԶԳԷՆ Ա.Ի Ս. ՋԱՏԿՈՒԱՆ ՔԱՐՈԶԸ
ԵՒ Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԷՆ ՄԱՍ ՄԸ
Որուն ձայնաերիզը սիրայօժար տրամադրուած է Երեւանի Ձայնասփիւռի տնօրէնութեան կողմէ
Ամէն հայ կը հրաւիրուի անխտիր

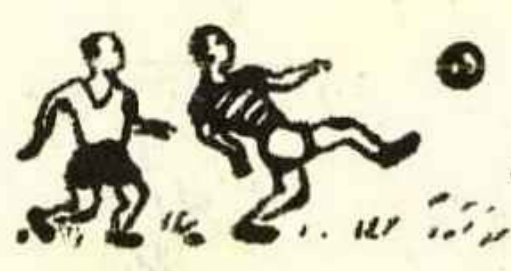

ՖՈՒԹՊՈԼ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Հ.Մ.Մ.Ը ՅԱՂԹԵՑ ՍՈՒՐԻՈՅ ԱԽՈՅԵԱՆԻՆ 5–0

Կիրակի, 25 Ապրիլ 1971, կ.ե. ժամը 1էն սկսեալ Դամասկոսի Հ.Մ.Մ.ի (Նետի Ֆայհա) ֆութպոլի Ա. եւ Բ. խումբերը բարեկամական հանդիպումներ ունեցան 1970-71 տարեշրջանի Սուրիոյ բարձրագոյն կարգի (մումթազ) խումբերու ախոյեան՝ Նետի Շապապի Ա. եւ Բ. խումբերուն հետ, Դամասկոսի Մազրայի դաշտին վրայ։

Առաջին մրցումին Հ.Մ.Մ.ի ֆութպոլի Բ. խումբը 7-0 արդիւնքով յաղթեց Շապապի Բ. կազմին։

Իսկ ժամը 3ին, Հ.Մ.Մ.ի Ա. խումբը, որ Օգոստոսին միայն անցած էր Ա. դասակարգէն ներս, (մումթազը Ա. դասակարգէն ալ բարձր է), յաջողեցաւ սքանչելի վճռականութեամբ մը 5-0 հոյակապ արդիւնքով պարտութեան մատնել բովանդակ Սուրիոյ ախոյեանը։

Այս հոյակապ արդիւնքին համար ջերմօրէն կը շնորհաւորենք Դամասկոսի Շրջանի Հ.Մ.Մ.ի վարչութիւնը, մարզիկները, ու մասնաւորապէս Ա. խումբի մարզիչ Գէորգ Կրպոյեանը։ Արդարեւ ուրախութեամբ կ'իմանանք, որ Սուրիոյ միջազգային կազմէն ներս 16 տարի յաջորդաբար խաղացած մարզիչ Գէորգ Կրպոյեանը (ծանօթ Ապու Կրպօ անուան տակ). վարչութեան հետ համախորհուրդ ջանք չի խնայեր խումբի յառաջդիմութիւնը ապահովելու համար։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 380—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՄԱՅԻՍ 1971 | ՀԱՏԸ ԶԵՐՈՒԹԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. | عدد رقم ٣٨٠ – الخميس ٢٧ مـــايو ١٩٧١

Հայաստանի Արուեստի Վարպետներու Համերգը Ուաշինկթընի Մէջ

Ուաշինկթըն, 15 Մայիս, (ԹԱՍՍ).- «Հայաստանի աստղերը Ուաշինկթընի արթիսթական երկնակամարին վրայ», այսպէս անուանեցին տեղւոյն արուեստասէրները՝ Սովետական Հայաստանի արուեստի վարպետներուն փառահեղ համերգը ԱՄՆի մայրաքաղաքին մէջ։

Դահլիճը լեփ-լեցուն էր։ Ուաշինկթընաբնակ հայերը Հայաստանի պատուիրակներու համերգը ունկնդրելու եկած էին ամբողջ ընտանիքներով, նոյնիսկ փոքրիկ երեխաներու ձեռքերէն բռնած։ Այստեղ չկային անտարբեր եւ «սառած սրտերով» մարդիկ, որոնց հարկ ըլլար տեղաշարժել եւ ջերմացնել։ Դահլիճին մէջ արտասովոր աշխուժութիւն եւ յուզմունք կը տիրէր սպասուող հանդիպմանը առթիւ։ Այդ յուզմունքը փոխանցուած էր նաեւ Սովետական Հայաստանի վարպետներուն։

Ցայտագիրին գործադրութեանը ժամանակ ոչ մէկ երգ չէր վերջանար առանց բուռն ծափահարութիւններու եւ «կեցցէ՛ք», «հոյակապ է» բացականչութիւններու։ Հանրութիւնը իր հիացմունքը կը յայտնէր Ա. Յարութիւնեանի եւ Մ. Բարսեղեանի նրբարուեստ կատարմանը, խելայեղօրէն կը ծափահարէր Գ. Գալաչեանին, Ա. Կարապետեանին եւ Ս. Դանիէլեանին կատարողական վարպետութիւնն ու հարուստ ձայնը, թաւջութակահարուհի Մ. Աբրահամեանն ու ջութակահար Ժան Տէր-Մերկերեանը, իրենց տաղանդաւոր եւ թեքնիքական բացառիկ ու սրտաբուխ կատարման համար։ Եուշի Առաքելեանը ունկնդիրները հմայեց իր ամենապարզ հովուական շվիով։ Ունկնդիրներու հիացմունքը սահման չ'ունէր, երբ համերգի վերջաւորութեան Գ. Գալաչեանը, Ս. Դանիէլեանն ու Ա. Կարապետեանը՝ երգի հեղինակ Ա. Յարութիւնեանի նուագակցութեամբ կատարեցին «Հայրենիքի Սէրը»։ Երգին վերջին հնչիւնները խլացան ծափողջոյններուն մէջ։ Ամբողջ դահլիճը միաձայն մղումով ոտքի կանգնեցաւ եւ երկարօրէն ողջունեց Սովետական Հայաստանի արուեստի վարպետները։ Եւ քանի որ համերգադահլիճի բեմը վարագոյր չ'ունէր, դժուար է ըսել թէ քանի անգամ վարագոյրը իջաւ ու բարձրացաւ, բայց կ'երեւէր, որ բեմէն հեռանալը անհնար էր....

Համերգէն ետք տեղւոյն հայ համայնքը՝ ի պատիւ Հայաստանէն ժամանած հիւրերուն, ընդունելութիւն կազմակերպեց։

Մայիս 15ին, Հայաստանի արուեստի վարպետներուն եւ հասարակական գործիչներուն խումբը՝ գլխաւորութեամբ Կ. Հ. Ղամբարեանի, մեկնեցաւ Շիգակօ։ Պիտի յաջորդեն Սան-Ֆրանսիսկօն, Լոս Անճելըսը, Ֆրեզնոն, Նիւ Եորքը, Պոստոնը, Տիթրոյթը եւ Փրովիտենսը, տասնեակ համերգներ եւ ջերմ հանդիպումներ ԱՄՆի մէջ ապրող հայերու հետ։

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ Ն. ՓՈՏԿՈՐՆԻ ԱՄՀ ԺԱՄԱՆԵՑ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՒ ԽԱՆԴԱՎԱՌՕՐԷՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ ԱՄՀ-Ի ԵՒ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԵՒ

Կարեւոր խօսակցութիւններ կը կատարուին ԱՄՀի և Ս. Միութեան պատուիրակութեանց միջև։

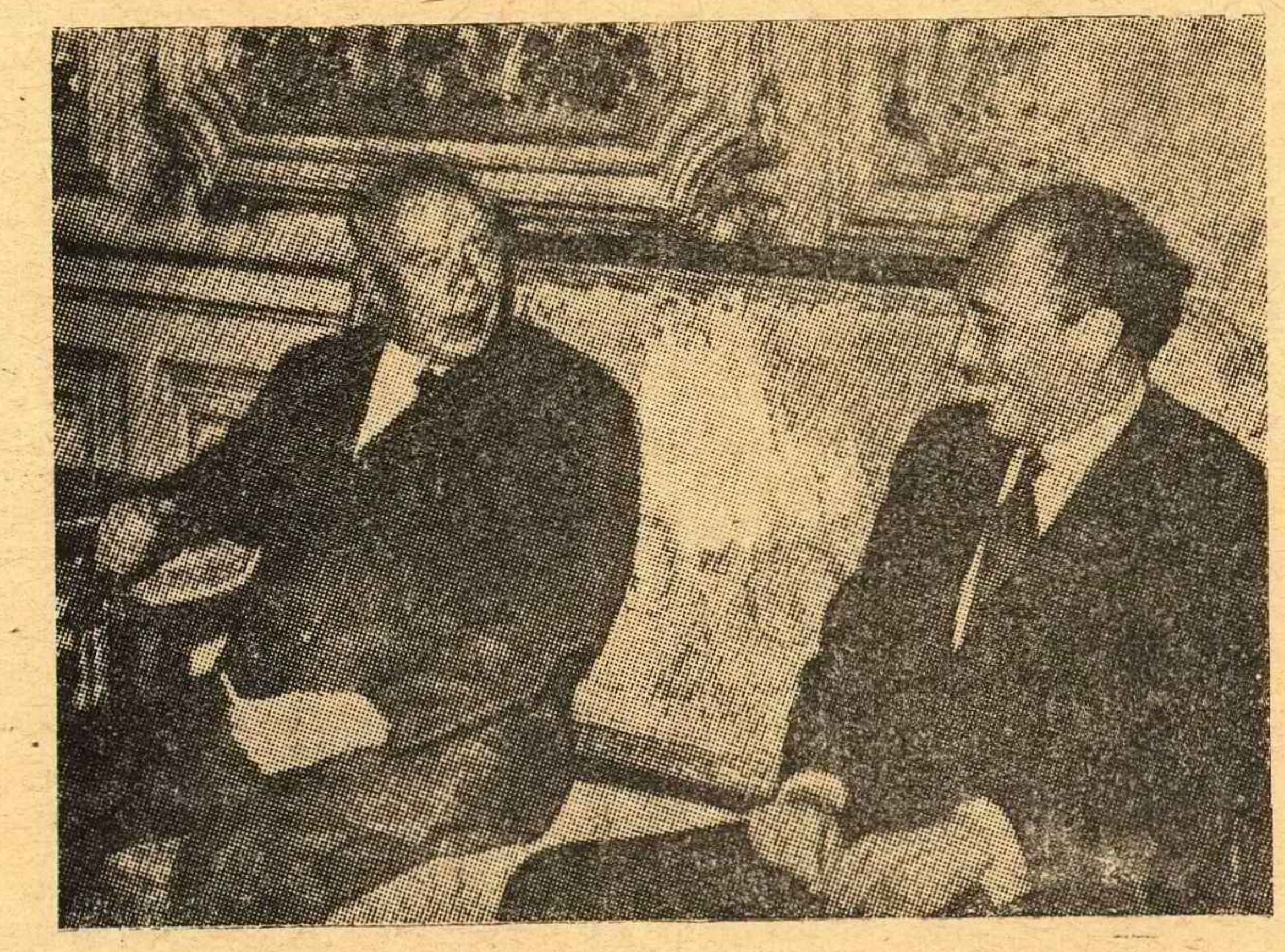

Նախագահ Անուար էլ Սատաթ կը տեսակցի Ս. Միութեան Նախագահ՝ Նիգոլայ Փոտկորնիի հետ

Երեքշաբթի, 25 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 5ին, Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը ժամանեց Ս. Միութեան Գերագոյն Սովետի Նախագահութեան Նախագահ՝ Պր. Նիգոլայ Փոտկորնի, ընկերակցութեամբ կարեւոր պատուիրակութեան մը, որուն մաս կը կազմեն Ս. Միութեան Կենտկոմի քարտուղարներէն Պր. Պորիս Փոնոմարև, արտաքին գործոց նախարար՝ Պր. Անտրէ Կրոմիքօ և պաշտպանութեան փոխ-նախարար զօրավար Իվան Փաւլովսքի։

Օդանաւակայանին մէջ անոնք դիմաւորուեցան ԱՄՀի Նախագահ՝ Պր. Անուար Էլ Սատաթի, վարչապետ՝ Տոքթ. Մահմուտ Ֆաուզիի, ժողովրդական ժողովի նախագահ՝ Պր. Հաֆէզ Պատաուիի, փոխ-վարչապետներ՝ Տոքթ. Ազիզ Սըտքիի, Մահմուտ Ռիատի, Հանրապետական Նախագահութեան մօտ նախարար՝ Պր. Մոհամէտ Ահմէտի, Պր. Մոհամէտ Ապտէլ Սալլամ Էլ Զայէթի, պատերազմական նախարար զօրավար Մոհամէտ Սատէքի և Մոսկուայի եգիպտական դեսպան Տոքթ. Մուրատ Ղալէպի կողմէ։

Ներկայ էին նաև բազմաթիւ նախարարներ, բարձրաստիճան պաշտօնատարներ և զինուորականներ, Ս. Միութեան դեսպան Պր. Վլատիմիր Վինոկրատով և դեսպանատան անձնակազմը, ինչպէս նաև բազմահազար անձնաւորութիւններ։

Նախագահ Փոտկորնիի ժամանումը ողջունուեցաւ թնդանօթի 21 հարուածներով։ Ապա ամպիոնին վրայ կանգնած՝ երկու նախագահները ունկնդրեցին երկու երկիրներուն պետական հիմները, որոնց ընթացքին պահակազօրքը ի պատիւ բարեւ կատարեց։

Բաց ինքնաշարժներով երկու նախագահներն ու իրենց ընկերացող պատուիրակութիւնները, հսկայ թափօր մը կազմած, հանդիսաւորապէս ուղղուեցան Քուպպէի Հանրապետական պալատը։

Պողոտաները զարդարուած էին երկու երկիրներու դրօշներով և անոնց լեզուներովը լոզունքներ գրուած կարմիր հսկայ պաստառներով։ Ու մայթերուն վրայ խռնուած հարիւր հազարաւոր ժողովուրդին ուրախ բացագանչութիւններուն մէջէն անցնելով, թափօրը հասաւ պալատ, ուր իջեւանեցաւ Ս. Միութեան նախագահը։

Նոյն երեկոյեան իսկ տեղի ունեցաւ առաջին հանդիպում մը երկու նախագահներուն միջև։

Երէկ, Չորեքշաբթի 26 Մայիս, արաբ եւ սովետ պատուիրակութիւնները ունեցան հանդիպումներ, որոնց օրակարգի նիւթերը կազմեցին՝ Միջին Արևելքի ներկայի կացութիւնը և երկու երկիրներու միջեւ համագործակցական հարցերը։

Առաջին հանդիպումներէն իսկ յստակ եղաւ, որ ամբողջական համագործակցութիւն կը տիրէ երկու երկիրներուն միջև՝ քաղաքական, տնտեսական և զինուորական մարզերէն ներս։

Նախագահ Անուար Էլ Սատաթ, Չորեքշաբթի գիշեր մեծ ճաշկերոյթ մը սարքեց ի պատիւ հիւր նախագահին։

ՃԱՏՐԱԿ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԹԵԿՆԱԾՈՒ՝

ՌՈՊԷՐԹ ՀԻՒՊՆԷՐ

ԿԸ ԼՔԷ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆԱԿԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Սպանիոյ Սեւիլ քաղաքէն ստացուած 25 Մայիս թուակիր Ռոյթէրի հեռագիրէն կը տեղեկանանք, որ Արեւմտեան Գերմանիոյ շախմատիստ՝ գրոսմայսթէր Ռոպէրթ Հիւպնէր, ջղային տագնապի պատճառով քաշուած է հայազգի ախոյեան Տիգրան Պետրոսեանի դէմ ճատրակի աշխարհի ախոյեանական մրցաշարքին քառորդ աւարտականի մրցմանց ընթացքին։

Հիւպնէր, որ 22 տարեկան է, արդէն 4 կէտեր ապահոված էր ընդդէմ աշխարհի նախկին ախոյեանին 3 կէտերուն։ Կը մնար որ մրցումը շարունակուէր մինչև որ անոնցմէ մէկը ստանար 5,5 կէտեր։ Եւ սակայն, Հիւպնէր դատաւորներուն տեղեկացուց, որ Պետրոսեանի հետ քառորդ աւարտականի այս մրցումէն վերջնականապէս կը քաշուէր իր ջղային տագնապին պատճառաւ։

ՏԻԳՐԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական վերջին իրադարձութիւններուն առթիւ, յանուն Եգիպտահայ համայնքին, Առաջնորդական Տեղապահի Գահիրէի Փոխանորդ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի Ատենապետ Պրն. Յովհաննէս Քէհեայեան և Պատկ. Քաղաքական Ժողովի Ատենապետ Պրն. Արթօ Պըլըքտանեան, Երեքշաբթի, 18 Մայիսի առաւօտեան, այցելեցին Քուպպէի Նախագահական պալատը և շնորհաւորական հետևեալ տողերը արձանագրեցին.

«Շնորհաւորութիւններ Ա.Մ.Հ.եան Հայ Լուսաւորչական համայնքին կողմէ, սիրելի Նախագահ Անուար Էլ Սատաթին.-

Դաւաճանութեան վերջ դրիք իր հունին մէջ, եւ ոչնչացուցիք յետադիմական պարագլուխները եւ պահպանեցիք այն ազատութիւնները, որոնք ժողովուրդը կրցաւ ունենալ իր արեան գինով։ Զօրացուցիք ներքին ճակատը, որը կը ներկայացնէ մեր զինեալ ուժերուն կռնակը, Տէրը թող յաջողութեան արժանացնէ Ձեր ծրագիրները եւ մասնաւորապէս յաջողցնէ Արաբական Հանրապետութեանց այս միացումը։ Այդպէսով դուք պիտի ընթանաք յաջողութեան եւ յաղթանակի ճանապարհէն։ Փառք կու տանք Աստուծոյ, որ Եգիպտոսին արժանի ըրած է Ձեզ նման հաւատարիմ ղեկավար մը։ Ձեր գործերը պիտի պսակուին յաջողութեամբ, բոլոր մարզերուն մէջ, քաղաքական եւ պատերազմական գետնի վրայ»։

Ա. ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ
Ատենապետ
Քաղաք. Ժողովի

Յ. ՔԷՀԵԱՅԵԱՆ
Ատենապետ
Թեմական Ժողովի

ՍԱՀԱԿ Ա. ՔՀՆՅ. ՇԱՔԱՐԵԱՆ
Առաջնորդական
Տեղապահի Փոխանորդ
Հայոց Գահիրէ

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ ՍԻՐՈՒՀԻ ԵՔՇԻԵԱՆ
200 ՏՈԼԱՐ ՆՈՒԻՐԵՑ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պուենոս-Այրէսէն (Արժանթին) ընկերուհի Սիրուհի Եքշիեան, (այրին՝ հնչակեան վեթերան ողբ. ընկեր Կարապետ Եքշիեանի) որ սկիզբէն ի վեր խրախուսողն ու քաջալերողը եղած է «Ջահակիր»ին՝ անոր ազգային հայրենասիրական և գաղափարական անշեղ ուղղութեանը համար, կուգայ իր նիւթական օժանդակութիւնը բերելու թերթիս, անոր հրատարակութեան ֆոնտին նուիրելով 200 տոլար։

Սրտագին շնորհակալութիւններ կը յայտնենք մեր գաղափարանուէր ընկերուհիին և կը մաղթենք անոր առողջութիւն և երկար կեանք։

ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ
ՈԳԵԿՈՉՈՒԵՑԱՒ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ ՄԷՋ

Հայ ժողովուրդի պատմութեան անկիւնադարձներէն մին հանդիսացող՝ Սարտարապատի ճակատամարտին 53րդ տարեդարձին առթիւ, Հայկական Ընթերցասրահի «Նոր Սերունդ» Մշակութային Միութիւնը դասախօսութիւն մը կազմակերպած էր, որ տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, 20 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 9.30։

Օրուան դասախօսն էր եգիպտահայ ծանօթ մտաւորական և Գահիրէի Պատկ. Քաղաքան ժողովի ատենադպիր՝ Պր. Յակոբ Համբիկեան։

Երեկոյթին բացումը կատարեց Սրահին պատասխանատու տնօրէն ընկեր Նուպար Պալեան։ Ան հակիրճ կերպով ներկաներուն ծանօթացուց յարգելի բանախօսը ու ապա հրաւիրեց զայն որ կատարէ իր դասախօսութիւնը։

Պր. Համբիկեան խիստ խնամեալ աշխատանքով մը ներկայացաւ ու մօտ մէկ ժամ տեւած իր ելոյթի ընթացքին, նախ ամփոփ և սակայն պատկերալից ոճով պատմականը ըրաւ Սարտարապատի ճակատագրական հերոսամարտին։ Ապա կարգ մը վերլուծումներ ըրաւ, այդ ճակատամարտին՝ ըլլայ ընթացքին ըլլայ աւարտին կարգ մը անփորձ եւ անխորհուրդ մարդկանց անհեռատեսութեան մասին։ Ան շեշտեց, որ այդ յաղթանակը կը պատկանի ամբողջ հայութեան, քանի որ ժողովուրդին բոլոր խաւերն, ու բոլոր խմբակցութեանց անդամները միասնաբար տարին այդ յաղթանակը և հետևաբար ոչ մէկ խմբակցութիւն չի կրնար սեփականացնել կամ շահագործել այդ յաղթանակը։

Պր. Յակոբ Համբիկեանի դասախօսական եղանակն ու արտայայտչականութիւնը խիստ հաղորդական և դիւրըմբռնելի ըլլալով, ներկաները բոլոր՝ հին թէ նոր սերունդի անդամներ, հետաքրքրութեամբ եւ լռութեամբ հետևեցան անոր դասախօսութեան։

Այս դաստիարակիչ հաւաքոյթէն օգտուեցան մանաւանդ ներկայ երիտասարդ «Նոր Սերունդական»ները։

Շնորհաւորելի է Պր. Յակոբ Համբիկեանը իր այս գեղեցիկ դասախօսութեանը համար, դասախօսութիւն մը՝ որ արժանի է հրատարակութեան։

ՄԱՑՏԱ

ԷՐՄԻԹԱԺԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԻՐԵՐԸ

Լենինկրատի Էրմիթաժ թանգարանը, որ ունի համաշխարհային արուեստը ներկայացնող 2.578.300 գործեր, կը նկատուի աշխարհի ամենաճոխ թանգարաններէն մէկը։ Հոս, այս մշակոյթի կեդրոնին մէջ, կան նաեւ մեծ արժէք ներկայացնող հայկական իրեր կամ օտար արուեստի նմոյշներ, որոնք գտնուած են Հայաստանի մէջ։

Ուրարտական բաժինը կը ղեկավարէ Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի թղթակից անդամ Բ. Փիոտրովսկի, որ անուանի ուրարտագէտ է։

Անցեալին, ուրարտական արուեստի բազմաթիւ իրեր ցրուած էին զանազան թանգարաններու մէջ։ 1887ի Հոկտեմբեր 22-ին, վանեցի Սեդրակ Դեզանցին, նամակով մը կը խնդրէ Փրոֆ. Քերովբէ Պատկանեանէն, որ օգնեն իրեն, ուրարտական իրերը Էրմիթաժ տեղափոխելու։ Այդ իրերը տեղափոխուեցան Վանի Ռուսիոյ հիւպատոս՝ Կ. Կամսարականի միջոցով։ Այժմ ուրարտական բաժինը կը զարդարեն 15 անագապղինձէ թասեր, երկու ձուլակտորներ, քարէ վեց արձանագրութիւն, աղիւսակ մը, բուրդէ հագուստներու կտորներ, Սարդուր Թագաւորին նետին սլաքը, կահոյքին անագապղինձէ ոտքը, ցուլի անագապղինձէ գլուխը եւայլն։

Լայնօրէն ներկայացուած է հայկական արուեստը։ Անիի արուեստի եզակի նմոյշներ են չորս մանրանկար ձեռագիրները, ապակիէ եւ ոսկորէ պատրաստուած խեցիները, զանազան կճուճներ եւ քարէ արձանագրութիւն մը, ուր կը խօսուի 1200-ին Անիի դարպասներուն եւ աշտարակի կառուցման մասին։

Մեծ արժէք կը ներկայացնեն Ամբերդի անագապղինձէ պատրաստուած գործիքները, Դըւինէն պեղուած կապոյտ, դեղին եւ կարմիր գոյներով ներկուած ծեփին բեկորները։

ԺԴ. դարու սպիտակաւոր եկեղեցիէն նաեւ տարուած է բարձրաքանդակ մը։ Բաւական խնամքով ներկայացուած են Կիլիկեան շրջանի, նաեւ Խրիմի հայկական արուեստի նմոյշները։

Էրմիթաժի հետաքրքրական նմոյշներէն է արծաթեայ թաս մը, որ գտնուած է 1925-ին, Մերձուրալեան գիւղի մը մէջ։ Անիկա զարդարուած է կենդանիներու, ծովահարսներու պատկերներով։ Թասը, ինչպէս դիտել տուած է Էրմիթաժի նախկին տնօրէն՝ ակադեմիկոս Յովսէփ Օրբելին, պատրաստուած է Թամար թագուհիին օրով։ Հայազգի գիտնականը իր «Ռուսթավելու ժամանակաշրջանի յուշարձանները» գրքին մէջ կը գրէ, որ թասը պատրաստուած է Կիլիկիոյ կամ Փոքր Հայքի մէջ։ Թասին փորագրուած տարածութիւնները ծաղկաձեւ ոճաւորում ունին։ Այդ ոճը յետագային կը դառնայ ֆրանսական թագին խորհրդանիշը. ըստ երեւոյթին Լեւոն Զ.ի ժամանակ։ Թասին վրայ պատկերացուած են գլխարաց հեծեալներ, ինչպէս նաեւ Աստուածաշունչի Դաւիթը։ Արուեստի նկարագրով զուտ հայկական է։

ՆՈՐ ՔԱՂԱՔԸ՝ ԴԱՐԻՈՐ ԼԵՐԱՆ ՍՏՈՐՈՏԻՆ

Հայաստանի քարտէզագէտներու համար նորաստեղծ Մասիսի շրջանը եւ անոր կեդրոն Մասիս քաղաքը դարձաւ աշխատանքի նոր բնագաւառ։

Ընդամէնը 18 հազար հեքթար տարածութիւն կը գրաւէ շրջանը։ Անոր կեդրոնին մէջ կառուցուող Մասիսը պիտի ունենայ 50 հազար բնակիչ։ Հարթավայրին վրայ կը բարձրանան 9–10 յարկանի շէնքեր։ Քաղաքը դեռ եւս չէ ուրուագծուած, բայց արդէն սկսուած է անոր կառուցապատումը, դրուած են բնակելի շէնքերու լայնէկրան շարժապատկերի սրահի հիմնաքարերը։

Սակայն նորաստեղծ շրջանի կազմը մտած է Նոր Խարբերդ աւանի հիւսուածեղէնի գործարանը, որ տարեկան կ'արտադրէ 10 միլիոն մեթր արտադրանք, իսկ պահածոներու գործարանը անցեալ տարի տուաւ 16 միլիոն պայմանական տուփ արտադրանք։ Ծալքաւոր ստուարաթուղթի գործարանը, որ ստեղծուեցաւ մէկ տարի առաջ, կը մշակէ 60 հազար թոն ստուարաթուղթ, որմէ կը պատրաստուի 65–70 միլիոն արկղ։ Ասով Հայաստանը կը տնտեսէ մէկ միլիոն խորանարդ մեթր անտառանիւթ։

Մասիսի շրջանին մէջ նոր է նաեւ ատաղձագործական իրերու գործարանը։ Յառաջիկային շարք կը մտնեն թռչնաբուծական գործարանը, դողերու-թրաքթէօրներու եւ շարժիչներու նորոգման, փայտամշակման, պլաստմասսայի հումքի, կենցաղային քիմիայի գործարանները։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացանք՝ Յակոբ Թորոսեանի ԹԱՏԵՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (կատակերգութիւններ, տրամախօսութիւններ) Գ. Հատորը, հեղինակին կողմէ մակագրուած։ Հրատարակուած է Պէյրութ՝ Տօնիկեան Տպարանին մէջ 1971։

Գինն է 2 տոլար։

Ունենալու համար դիմել հեղինակին H. Torossian, B. P. 715, Beyrouth (Liban) *կամ Գրատուն Կ. Տօնիկեան և Որդիք* 887, Rue du Fleuve, St. Michel Beyrouth (Liban)։

Շնորհակալութեամբ հեղինակէն իբր նուէր ստացած ենք ԱՇՆԱՆ ԵՐԳԵՐ (քերթուածներ) և ՀՈԳԵՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԸ գիրքերը, հեղինակ Տոքթ. Գ. Ամատեան։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Խոր ցաւով կ'արձանագրենք կսկծալի մահը՝

ՊԵՏՐՈՍ ԹԵՐԶԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցած է անցեալ Հինգշաբթի, 20 Մայիս 1971, առաւօտեան, Քասր էլ Այնիի հիւանդանոցին մէջ, ուր փոխադրուած էր ցաւալի արկածի մը հետեւանքով։

Թաղման կարգն ու յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Շաբաթ, 22 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 4ին Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, եւ ողբացեալին մարմինը փոխադրուեցաւ ու ամփոփուեցաւ Հէլիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային գերեզմանատան մէջ։

Այս տխուր առթիւ, մեր զգացուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Թագուհիին, զաւակներուն՝ Սեդայի, Անիի եւ Սագոյի, մօր՝ Տիկին Տիգրանուհի Թերզեանին, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Տատեանին, ինչպէս նաեւ ազգակից բոլոր պարագաներուն։

«ՆԻԸՐ ԻՍԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ
ՊՐ. ԼԵՒՈՆ ՏԷՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ԽՕՍԵՑԱՒ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ԻՐ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

«Ջահակիր»ի կազմակերպած՝ դէպի Ս. Էջմիածին եւ Մայր Հայրենիք ուխտագնացութեան խումբի անդամներէն եւ Գահիրէի «Նիըր Իսթ» հայկական ակումբի վարչականներէն Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեան, անցեալ Կիրակի, 23 Մայիս 1971, Շուպրայի «Նիըր Իսթ» հայկական Ակումբի բացօթեայ պարտէզին մէջ, ստուար թիւով հայրենակիցներու առջեւ խօսեցաւ հայրենիքէն ստացած իր տպաւորութիւններուն մասին։

Հաւաքոյթի սկզբնաւորութեան, Գահիրէի ծանօթ ազգայիններէն եւ յայտնի լուսանկարիչ՝ Պր. Անդրանիկ Վարժապետեան, որ իր համեստափայլ տիկնոջ հետ մաս կազմած էր ուխտաւորներու խումբին, ճերմակ պաստառի վրայ ցուցադրեց իր կողմէ լուսանկարուած բազմաթիւ նկարաֆիլմեր (սլայտ)՝ մեծ մասամբ գունաւոր։ Հետաքրքրական այս ցուցադրութիւնը՝ որ տեւեց մօտ մէկ ժամ, արժանացաւ ընդհանուրին ծափահարութեանց։

Կարճ դադար մը ետք, որուն ընթացքին լսելի եղաւ հայկական երաժշտութիւն, բեմ հրաւիրուեցաւ Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեանը, որ խօսի իր կրած հայրենական տպաւորութիւններուն մասին։

Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեան իր խօսքը սկսաւ, նախ շնորհակալութիւն յայտնելով «Ջահակիր»ի խմբագրութեան, որ այս ուխտագնացութիւնը կազմակերպելով, հաճելի պատեհութիւնը ընծայած էր խումբին մասնակիցներուն տասնեակ մը օրեր վայելելու հայրենիքը, այնտեղի հիւրասիրութիւնը, սքանչանալու հայ մշակոյթին եւ հայ ճարտարարուեստին անհերքելի վերելքին վրայ ու հաղորդուելով ոչ միայն Ս. Էջմիածնի խորանէն, այլեւ հայրենիքի զուլալ ջուրովն ու ջերմութեամբը, խանդավառ վերադառնալու իրենց բնակավայրը։

Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեան ըսաւ, թէ այսօրուան շէն եւ վերածնած հայրենիքը, ունեցած է իր դժուարին օրերը եւ սակայն այդ դժուարութիւններուն պատճառը այնտեղի ներկայ իրավակարգը չէ։ Եղեռնէն ետք Հայ ժողովուրդի մնացորդացէն մեծ մաս մը սովահար՝ ապաստանած Արեւելահայաստանի մէջ, ուր սով ու համաճարակ կը տիրէր, չէր կրնար աւելի հեշտ եւ առանց դժուարին օրեր անցկացնելու վերակազմակերպուիլ, լծուիլ շինարար աշխատանքի։ Որեւէ իրաւակարգ ալ տիրած ըլլար Հայաստանի մէջ, նման դժուարին եւ գուցէ ալ աւելի դժուարին օրեր անխուսափելիօրէն պիտի ապրէր հայ ժողովուրդը։

Այսօր, շարունակեց յարգելի բանախօսը, չկան այդ օրերը, եւ եթէ նոյնիսկ այդ օրերու դառն յիշատակը տակաւին կը մնայ հին սերունդին յիշողութեան մէջ, մօտ ատենէն ոչ ոք պիտի անդրադառնայ այդ մասին։

Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեան ապա խօսեցաւ հայ շինարար եւ հանճարեղ ժողովուրդին կատարած իրագործումներուն մասին, հայրենիքի շինարարական աշխատանքներուն մասին, մշակոյթի եւ արուեստի ասպարէզէն ներս կատարուած հսկայ վերելքին մասին եւ մանաւանդ՝ ֆիզիքական այն ապահովութեան մասին, զոր կը վայելէ հայ ժողովուրդը մայր հայրենիքին մէջ։

«Ոչ մէկ օտար պետութիւն կամ ժողովուրդ այսօր կը համարձակի եւ կարող է հարուածել մեր հայրենիքին եւ մեր ժողովուրդին։ Շնորհիւ այն բանին, որ Հայաստան մաս կը կազմէ խորհրդային ընտանիքին, շնորհիւ Կարմիր հզօր բանակին, հայուն հայրենիքն ու ժողովուրդին գոյութիւնը ընդմիշտ ապահովուած են»։

Խօսելով Սարտարապատի յուշարձանէն իր կրած տպաւորութիւններուն մասին, ան վեր առաւ կարեւորութիւնը հայ ժողովուրդի վերապրումին համար մղուած այդ պատմական ճակատամարտին, որուն համար ոտքի ելաւ հայութիւնը անխտիր՝ առանց սեռի, տարիքի եւ գաղափարական խտրութեան, եւ ըսաւ թէ այդ յուշարձանը ապացոյցն է որ հայ ժողովուրդը եւ հայրենիքը չեն մոռնար իրենց հերոսները եւ նոր սերունդներուն մօտ վառ կը պահեն անոնց յիշատակը։

Գեղարդը, որ աշխարհի 8րդ հրաշալիքը արժանի է նկատուելու, մեծ տպաւորութիւն թողած է յարգելի բանախօսին վրայ, որ այդ տաճարին շինութեանը մէջ տեսած է հայուն դիմադրելու եւ գոյատեւելու կամքն ու տոկունութիւնը։ Այրիվանքը, Դ. դարուն կառուցուած է եւ ապա անուանուած է Գեղարդայ վանք, որովհետեւ, ըստ աւանդութեան, այնտեղ պահպանուած է Ս. Գեղարդը, օտար արշաւանքներու ընթացքին եւ ապա փոխադրուած՝ Ս. Էջմիածին։

Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեան արտայայտուեցաւ նաեւ Ս. Զատկուան օրը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնայ մէջ իր կրած տպաւորութիւններուն մասին։ Էջմիածինը, զոր մեզմէ շատերուն համար կը կարծուէր թէ միայն եկեղեցական կեդրոն մըն է, այսօր դարձած է իսկական քաղաք, իր վարժարաններով, ճարտարարուեստով եւ մշակութային կեդրոններով։

Ս. Էջմիածինը այսօր դարձած է հայ ժողովուրդի գոյատեւման խորհրդանիշը։ Զատկուան պատարագին ներկայ գտնուող ծովածաւալ բազմութիւնը՝ ծեր, երիտասարդ եւ մանուկ, հաւատացեալ կամ անհաւատ, բոլորն ալ եկած էին յարգանքի տուրք մատուցանելու Մայր Աթոռին եւ անոր գահակալին, Յարութեան Տօնին մէջ տեսնելով հայ ժողովուրդի եւ հայ հայրենիքի Յարութիւնը։

Մօտ մէկ ժամ տեւած իր ելոյթին աւարտին, յարգելի բանախօսը լաւագոյն մաղթանքներ ըրաւ հայրենի ժողովուրդին եւ հայրենիքի ղեկավարներուն։

Ներկաները ջերմ ծափահարութիւններով իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին Պր. Լեւոն Տէր Յակոբեանին։

Քէպապի սպասարկութենէն ետք, երիտասարդ արուեստագէտ լուսանկարիչ Պր. Պերճ Սէզ-Զէնեան՝ նոյնպէս ուխտաւորներու խումբի անդամ, իր լուսանկարած բազմաթիւ նկարաֆիլմերէն (սլայտ) ընտրուած մաս մը ցուցադրեց, տալով հետաքրքրական եւ երբեմն ալ զուարթ բացատրութիւններ։

Ժամը առաւօտեան մէկը ցոյց կու տար, երբ ներկաները հրաժեշտ առին ակումբէն, որուն բանախօսին եւ յայտագրին մասնակցողներուն յայտնելէ ետք իրենց շնորհակալութիւնները։

Ս. Մ. Պ.

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«ՋԱՀԱԿԻՐ» չ'արտայայտուիր այն հաւաքոյթներու մասին (հանդէս, թատրոն, դասախօսութիւն, երգահանդէս, նուագահանդէս, մարզահանդէս, եւայլն), որոնց համար հրաւիրագիր չի ստանար կազմակերպիչներուն կողմէ։

ԳՐԻԳՈՐ ԲԱԼԱՍԱՆԵԱՆ

ՈՒՇԱՑԵԼ Է...

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ («ԸՆԿԵՐՈՋՍ ՄԱՍԻՆ» ՇԱՐՔԻՑ)

Ինչո՛ւ մենք այսպէս ուշ հանդիպեցինք։ Փնտրում էի քեզ երկար ու համառ, չգտայ։ Ու համոզուեցի ցաւով, որ իսկական սէր կոչուածը գրքերում է միայն լինում, հաստափոր վէպերում. իսկ կեանքի սէրն ուրիշ է, խիստ առօրեական, չափից աւելի պրոզայիք, գուցէ և բոլորովի՞ն չկայ...

Տարիներն անցնում էին. փնտրածս չգտնուեց. չը հանդիպեցինք։ Իսկ ամուսնանալ պէտք էր, անհրաժեշտ՝ ամէն մի առողջ և օրինաւոր մարդու համար։

Եւ ամուսնացայ ուշացումով, իմ նախկին դասընկերուհիներից մէկի հետ։ Շատերի կարծիքով յաջող ընտրութիւն էի կատարել։ Եւ, իսկապէս, դժգոհելու ոչինչ չունէի. գեղեցիկ, խելօք ու առաքինի աղջիկ, լաւ ընտանիքի ծնունդ, յարգուած ուսուցչուհի։ Ե՛ս էլ յարգում եմ, նա միանգամայն արժանի է դրան, ու համոզուած էի, թէ սիրում եմ նաև, սիրում ենք իրար, թէ սա է իսկական սէրը...

Ու գլորուեցին տարիները. երեխաներ ունեցանք, երեք աղջիկ։ Մեծիս արդէն երաժշտական սուլոցով ժամադրութեան են կանչում, փոքրը մօր հետ քննարկում է նոր տեսած կինոնկարը։ Ամէն ինչ կարգին է, միայն մազերիս մէջ արդէն ուժեղ կռիւ է սկսուել սպիտակների ու սևերի միջև, ու սևերն աստիճանաբար նահանջում են... Կողքից նայողը միայն այդ է տեսնում, այդ մազակռիւը, իսկ մնացածը նրանց հրաշալի է թւում, բարի նախանձը շարժում, «Ա՛յ, օրինակ վերցրէք այսինչ ընտանիքից, տեսէք ի՜նչ ամուսիններ են, ի՜նչ դաստիարակուած երեխաներ»։ Եւ, իսկապէս, չափազանցութիւն չեմ տեսնում ես այս արտայայտութեան մէջ։ Լաւ ամուսիններ ենք, յարգանք ու փոխըմբռնում ու, կարծում եմ, նաև՝ սէր։ Իմ սիրասուն երեխաների մօրը ինչպէ՞ս կարող եմ չսիրել։

Երեկոյեան կողմ տուն եմ դառնում գործարանից. կինս արդէն վերադարձել է դպրոցից, ու սկսուել է նրա երկրորդ հերթափոխի աշխատանքը՝ կերակուր եփել, աման լուացք ու արդուկ, փոշի սրբել և յատակ մաքրել. և ինչպիսի՜ սիրով ու ջանասիրութեամբ։ Զարմանալի եռանդ ունեն կանայք, ասես հոգնել չգիտեն։ Լաւ է, հիմա երեխաներն օգնում են մօրը, կիսում են նրա հոգսը։ Իսկ նա, միևնոյն է, հանգիստ չունի։ Եւ այդ բոլորը ինձ համար, մեր ընտանիքի համար։ Ես ինչպէ՞ս կարող եմ չը գնահատել այդ. վերջին երախտամոռը պէտք է լինել դրա համար։

Այո, ես յարգում ու սիրում եմ իմ կնոջը։

Ու յանկարծ, դու։ Ինչո՞ւ հանդիպեցիր։ Ինչո՞ւ։ Ես քեզ երկար եմ սպասել ու փնտրել, շատ երկար։ Բայց այսքան ուշ արժէ՞ր գտնել... դու եկար ու ներխուժեցիր իմ խաղաղ կեանքի միջօրէն, որպէսզի ապացուցես, որ ժամանակին ես ճիշտ ընտրութիւն չե՛մ կատարել։ Եւ դու, որ այդքան բարի ու մարդկային ես երեւում, մտքովդ անգամ անցնո՞ւմ է, որ կարող ես պղտորել ընտանիք ունեցող մի մարդու հոգին ու կեանքը։ Եւ ոչ թէ կարող ես, այլ պղտորել ես արդէն, անտեղեակ քո կատարած «աւերածութիւնների»։ Այո, անմեղ մեղաւո՛ր։ Չգիտես, թէ ինչ ես արել, և լաւ է, որ չգիտես։ Ու չես իմանայ։ Երբե՛ք։

Այդպէս քո խիղճը գոնէ հանգիստ է։ Չ՚արժէ պղտորել նաև քո ջինջ հոգին. ի՞նչ օգուտ դրանից, ի՞նչ հեռանկար. ոչինչ։ Ես իմ ընտանիքն ունեմ, ու դաւաճանել նրան չեմ կարող և ոչ մի գնով, նոյնիսկ իմ տարիների երազն իրականացած տեսնելու այնքա՜ն բաղձալի հեռանկարով։ Դու, ճիշդ է, դեռ ազատ ես, բայց ո՛չ ինձ համար։ Եւ չգիտեմ էլ, թէ դու ի՛նչ վերաբերմունք կ՚ունենայիր, եթէ իմանայիր, որ քեզնից քսան տարով մեծ մի հայր... ո՛չ, ո՛չ, մեր ճանապարհները զուգահեռ են գնում, և հատուելու ոչ մի հեռանկար։ Ու լաւ է, որ չկայ այդ հեռանկարը, բայց և ինչքա՜ն ծանր է։

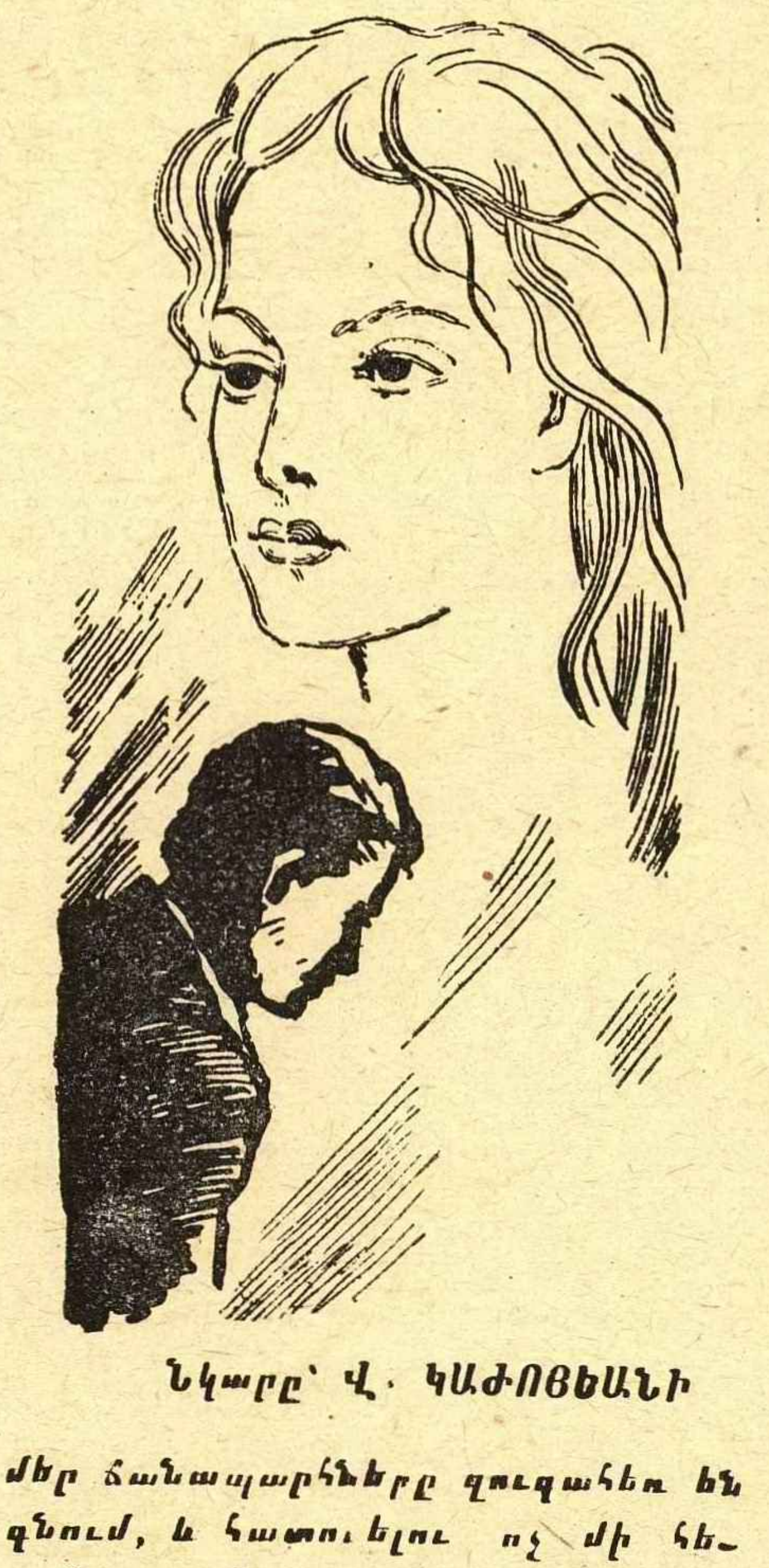

Նկարը՝ Վ. ԿԱԺՈՑԵԱՆԻ

Եթէ իմանայի՜ր, թէ ինչպէս եմ սիրում քեզ։ Չգիտես, չես իմանայ. դրա համար եմ ասում։ Մենք սովորական ծանօթներ ենք։ Հանդիպում ենք յաճախ, բարեւում ու անցնում, և ուրիշ ոչինչ։ Իսկ այդ «ոչի՜նչն» ինչպէ՜ս սպանում է ինձ... Դու չգիտես նաև, թէ ինչպէս գոհ եմ ես կեանքից, աշխարհից, որ դու կաս, ապրում ես աշխարհում. դու չգիտես, թէ քո գոյութեամբ ինչպէս և՛ տանջում, և՛ մխիթարում ես մի մրսած հոգի։

Մի անգամ մենք հանդիպեցինք մի հաւաքոյթում, ես քեզ ծանօթացրի կնոջս հետ, դուք նոյնիսկ մտերմացաք։ Ամբողջ երեկոն միասին անցկացրիք. զրուցում էիք աշխոյժ, ծիծաղում անկեղծ։ Այո, ամէն ինչ անկաշկանդ ու անկեղծ էր ձեր մէջ, ես էի միայն կեղծ վիճակում, փշերի վրայ, ինչպէս ասում են նման դէպքերում։ Երեկոյեան ուշ, երբ տուն էինք դարձել, կինս էր քեզ գովում, իսկ երկու օր յետոյ, երբ մենք հանդիպեցինք մինիստրութիւնում, դու էիր գովում կնոջս։

— Հրաշալի մարդ է, ազնիւ խօսք, և ճիշդ են ասում, որ Դուք երջանիկ ամուսին էք, ես այնպէ՜ս ուրախ եմ Ձեզ համար...

Այո, բոլորն էլ ուրախ են ինձ համար, նոյնիսկ դու, իսկ ե՞ս... Երջանիկ մարդ ես կոչում ինձ. թո՛ղ այդպէս, դու էլ մնայ այդ կարծիքին։ Միայն աղաչում եմ՝ ապրիր աշխարհում շատ աւելի լաւ, քան ես կարողանում եմ ապրել. երջանիկ եղիր, բայց ոչ մենակ. մենակ երջանկութիւնը կիսատ է ու տխուր։ Երջանկացրու մի երջանիկ մարդու։ Ա՜խ, ինչպէս նախանձում եմ ես նրան, ես, որ նախանձ մարդ չեմ բոլորովին։ Բայց և ինչպէ՜ս կը խղճամ ես նրան, եթէ քո մէջ նա չկարողանայ գտնել իր փնտրածին։ Օ՜, ինչպէս դժուար է գտնել փնտրածը։ Եւ տեսնես կեանքում քանիսի՞ն է ժպտում բախտը։

Աղօթում եմ՝ գտի՛ր քո փնտրածին ու երջանիկ եղիր, քո երջանկութեամբ դու կարող ես մեղմել ինձ մաշող կարօտը, քո երջանկութիւնը նաև սպեղանի է իմ վէրքին։

Իսկ ես թող հեռուից նայեմ քեզ ու մխիթարուեմ դրանով. աւելին չեմ ուզում։ Կինս, իհարկէ, ինչպէս և դու, ոչինչ չգիտէ ու չի էլ իմանայ։ Ես ընտանիքում նոյնն եմ, առաջուանը, նոյնիսկ աշխատում եմ հիմա աւելի ուշադիր լինել կնոջս նկատմամբ։ Նա լաւ մարդ է, ազնիւ ընկեր, հրաշալի մայր ու տանտիկին. ես նրան շատ եմ յարգում ու նաև...

Միայն խիղճս հանգիստ չէ, որովհետև յաճախ միտքս քեզ մօտ է, հոգիս՝ քեզ հետ։ Իսկ հոգին անբռնելի է ու անըմբռնելի, խորն ու բարդ...

Ուրեմն ապրիր աշխարհում երկար ու երջանիկ, թանկագի՜նս, իմ ուշացած ու հեռաւոր, իմ քաղցր ու անհասանելի սէր, իսկ ես շնորհակալ եմ կեանքից ու երջանիկ, որ դու կա՛ս, որ դու ապրում ես աշխարհում։

ՍՈՒՏԱՍԱՆԸ

Լինում է չի լինում մի թագաւոր, էս թագաւորը իր երկրում յայտնում է. «Ով էնպէս սուտ ասի, որ ես ասեմ՝ սուտ է, իմ թագաւորութեան կէսը կը տամ նրան»։

Գալիս է մի հովիւ։ Ասում է.

— Թագաւորն ապրած կենայ, իմ հէրը մի դագանակ (*) ունէր, որ էստեղից մեկնում էր, երկնքում աստղերը խառնում։

— Կը պատահի, պատասխանում է թագաւորը։ Իմ պապն էլ մի չիբուխ ունէր. մի ծէրը բերանին էր դնում, միւս ծէրը մեկնում, արեգակից վառում։

Ստախօսը գլուխը քորելով դուրս է գնում։

— Ներողութիւն, թագաւոր, ես վաղ պիտի գայի, ուշացայ։ Երէկ շատ անձրեւ եկաւ, կայծակներ տրաքեցին, երկինքը պատռուեց, գնացել էի կարկատելու։

— Հա, լաւ ես արել, ասում է թագաւորը, բայց լաւ չէիր կարկատել. էս առաւօտ մի քիչ անձրեւ թափուեց։

Սա էլ է դուրս գնում։

Ներս է մտնում մի աղքատ գիւղացի, կոտը կռնակին։

— Դո՞ւ ինչ ես ուզում, ա՛յ մարդ, հարցնում է թագաւորը։

— Ինձ մի կոտ (**) ոսկի ես պարտ, եկել եմ տանեմ։

— Մի կոտ ոսկի՞, զարմանում է թագաւորը։ Սո՛ւտ ես ասում, ես քեզ ոսկի չեմ պարտ։

— Թէ որ սուտ եմ ասում՝ թագաւորութեանդ կէսը տուր։

— Չէ, չէ, ճշմարիտ ես ասում, խօսքը փոխում է թագաւորը։

— Թէ ճշմարիտ եմ ասում՝ մի կոտ ոսկի տուր։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

(*) Ցուպ գաւազան։

(**) Հացահատիկ չափելու փայտէ աման։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ներկայիս կու գամ խորին շնորհակալութիւններս յայտնել Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահութեան, բաժնի վարիչներուն եւ աշխատակիցներուն, որոնք ամէն կարելիութիւն ստեղծեցին, որպէսզի Մայր Հայրենիքի իմ կեցութիւնս ըլլայ օգտակար եւ հաճելի։

Նոյնպէս շնորհակալութեան խօսք ունիմ «Հայրենիքի Ձայն» եւ «Հայաստանի Ֆիզկուլտուրնիկ» թերթերու խմբագրութեանց, որոնք սիրայօժար կերպով «Ջահակիր»ին տրամադրեցին յօդուածներ եւ նկարներու կլիշէներ։

Շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ նաեւ «Հայաստանի Երիտասարդական Կազմակերպութեանց Կոմիտէ»ի նախագահութեան, Երեւանի Ձայնասփիւռի եւ Հեռուստատեսութեան Կոմիտէի նախագահին, բաժնի վարիչներուն եւ խմբագիրներուն, «Կռունկ» Եր. Ակումբի ղեկավարութեան, Փրոֆ. Տոքթ. Զաւէն Տոլապեանին, ինչպէս նաեւ հայրենաբնակ բոլոր սիրելի բարեկամներուս եւ ազգականներուս, որոնք ամէն կարգի հիւրասիրութիւն, հոգատարութիւն եւ խնամք ցուցաբերեցին ինծի հանդէպ, ու Մայր Հայրենիքի մէջ ես ապրեցայ երջանիկ օրեր եւ բնակավայրս վերադարձայ անջնջելի ու անմոռանալի յիշատակներով։

ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՃԵԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

Սիրելի քոյրս Նուրիձա
Եգիպտոս

Ստացայ վերջապէս նամակդ և շատ ուրախ եղայ որ տեղէդ շարժած չես եւ եթէ օր մը հարկ ըլլայ տեղէդ շարժելու, փոխանակ դէպի օտարութիւն դիմելու, սեփական հայրենիք պիտի ապաստանիս։

Բնաւ միտքէս չ՚ելլեր, 1966ին, այս օրերս էր, Ապրիլ 24ին, Աղեքսանդրիա էի և եկեղեցիին բակին մէջ մեր նահատակներուն յուշարձանին բացումը կատարուեցաւ։

Գիշերն ալ Տիգրան Երկաթի սրահին մէջ յուշատօն կ՚ըսեն ինչ է հանդիսութիւն մը կատարուեցաւ։

Աստուած հոգին լուսաւորէ, աննման Համբարձում Գարայեանն խօսեցաւ, լացուց մեզի։ Վրայէն մեր երկաթեայ ողբացեալ Առաջնորդ հայրը, Մամբրէ Սրբազանն հանդէսին փակումը ըրաւ իրեն յատուկ անկեղծութիւնովը և պարզութիւնովը։ Անոր սա խօսքերը բնաւ միտքէս չ՚ելլեր։ Ըսաւ.

— Յաճախ Առաջնորդարան կուգան և վկայաթուղթ կ՚ուզեն, կը հարցնեմ, ո՞ւր կ՚երթաք, կ՚ըսեն Աւստրալիա կ՚երթանք, Պրազիլիա կ՚երթանք, Գանատա կ՚երթանք։ Կը հարցնեմ ինչո՞ւ կ՚երթաք, կ՚ըսեն հոն հայեր կան։ Կը պատասխանեմ, քանի որ հայեր կ՚ուզէք, Հայաստան գացէք, հոն աւելի հայեր կան։ Մենք նամակներ կ՚առնենք օտար տեղերէն, գիտէ՞ք թէ ինչ կ՚ըսեն եղեր այդ կողմերու տեղացիներէն շատերը, «Եկա՜ն, եկա՜ն, գերինները եկան»։ Թոյլ կուտա՞ք որ հոս յիշեմ թէ ինչպէս կ՚աշխատցնեն այդ կողմերը մեր գաղթականները, ահա՛ ըսեմ. էշու պէս կ՚աշխատցնեն»։

Սրբազանը՝ այս խօսքերը ըսած ատենը պիշ պիշ աչքերուս մէջ կը նայէր։ Ես ալ առջևի աթոռներէն մէկուն վրայ նստած էի, գետնին տակը անցայ, որովհետև երկու օր առաջ վկայաթուղթ առնելու համար գացած էի քովը և այդ խօսքերը ինծի ըսած էր։

Մարդուն հետ մուհապէթնիս աւրուեցաւ, թէ ինծմէ և թէ էրիկէս բարեւը կտրեց։ Կրնայ ըլլալ որ անկէ ետքը մեզի չտեսաւ և ատոր համար չբարեւեց, բայց մենք յանցաւորի նմաններնուս համար մեզի անանկ կուգար որ բարեւը կտրած է։ Թուրիկս մարդուն ըսածը եղաւ։ Մենք մեր ազգականներուն համար օտարութիւն գացինք, եկուր տես որ երեսնին տեսած չունինք տարիին կէսէն աւելին, Ֆաբրիքաներուն պատճառով։ Մամբրէ Սրբազանին գրեր են որ այս կողմերը մարդը էշու պէս կ՚աշխատցնեն։ Ալ չեմ գիտեր թէ ո՞ր կողմերէն գրեր են, բայց հոգ չէ ես իմ տեսածս կ՚ըսեմ։

Մեր կողմերը էշու պէսն ալ կայ, ջորիի պէսն ալ, ձիու պէսն ալ, մարդու պէսն ալ։ Լոթարիա է քուրիկս։

Իմ էրիկս առաջ էշ եղաւ, ետքը ձի եղաւ, ետքն ալ մարդ եղաւ։ Ֆրէնկները ասոր մէթամորֆոզ կ՚ըսեն։ Մարդ եղաւ կ՚ըսեմ նէ, այսինքն չհասկնաս որ մարդու պէս սկսաւ աշխատիլ, ո՛չ, այլ աշխատելու անկարողութեան հասաւ և կառավարութիւնը անկիւնը նստեցուց, մարդացուց և սկսաւ հոգալ։ Մէկ կողմէն ալ մարդիկը փորձանքի մէջ ինկան մեզի պէս անկելանոցցուները ներս առնելով։

Բայց հիմա խելքերնին հասաւ և ալ մեզի պէսներուն հետ գործ պիտի չունենան եղեր։

Շատ իրաւունք ունին շիտակը։ Հարուստ մարդ մը որ ագարակ ունի, ապրանք ունի, ևլն, հարկաւ պէտք ունի էշու, կովի, ձիու որ ագարակը, դաշտը բանեցնեն, շունն ալ կ՚ուզէ որ տունը պահպանէ, եկուր տես որ մենք, աղա փաշայութեան վարժուած ըլլալնուս, անոնց ուզածը չենք և այտեղը իչ չաքալլաշէոր, ըսածն է։

Ահա քեզի բաւական մը սիրտս բացի։ Հիմա խօսիմ ուրիշ բաներու վրայ։ Ուրախ եմ որ կողմերդ ազգային կեանքը առաջուան պէս կը շարունակուի և կը հետաքրքրուիս մեր ազգային կեանքով։

Անկեղծօրէն ըսեմ, որ մենք ալ մեր ազգային կեանքը կը պահենք, աւելորդ է ըսել՝ թէ աւելի կը պահենք տոլարը... հայը պահող եղած է որովհետև դէպքերը այդպէս պարտադրած են անոր։ Աղուոր Ծնունդ, Զատիկ անցուցինք շիտակը։ Կարծեմ քառորդ միլիոն տոլար արժող անգլիական փառաւոր եկեղեցի մը գնեցին մեր էջմիածնայ թեմին հաւատացեալները, Եգիպտոսի մեր եկեղեցիէն մեծ է։ Եկեղեցիին վարը երկու հատ սրահ, մէկը հինգ հարիւր, միւսը երեք հարիւր հոգի կ՚առնէ, մէջը ճիրիտ խաղալ, ըսածն է։ Վերը դպրոց, առաջնորդարան, բնակելի սենեակներ, ո՞ր մէկը ըսեմ։ Աչքը սիրեմ պոլսեցիներուս, ոտքով ձեռքով եկեղեցական գործերուն մէջն են, «Հէմ էլինտէ, հէմ տիլինտէ» մարդիկ են։ Կուսակցական հարցերու չեն խառնուիր։

Այս Զատկին, ես առտուն Անթիլիասական եկեղեցին ալ հանդիպեցայ որ ուզածդ գրեմ քեզի։ Եկեղեցին Աղեքսանդրիոյ մեր եկեղեցիին կէսն է, ժողովուրդն ալ բաւական մը կայ, այնպէս որ կէսը ներսը կէսը դուրսը բան մըն էր։

(Շար. տես. էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
27 ՄԱՅԻՍ 1971

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

ԱՅՐԵՐ, ԴՈՒՔ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

◆◆ Այր մարդը բարեկամներ ունի, կինը մեղսակիցներ։

◆◆ Կիները կամ ոչ մէկ բանի մասին կը խորհին, և կամ անպայման ուրիշ բանի մը մասին։

◆◆ Դրամդ կամ կեանքդ։

Եթէ դիմացինդ աւազակ մըն է, կը թողու որ այս երկուքէն մէկը ընտրես:

Եթէ դիմացինդ կին մըն է, երկուքն ալ կը պահանջէ քեզմէ։

◆◆ Կեանքի մէջ յաջողած մարդը այն է, որ կնոջը ծախսածէն աւելի կրնայ շահիլ իսկ կեանքի մէջ յաջողած կինն ալ այն է, որ կրցած է գտնել այդպիսի ամուսին մը։

◆◆ Ի՞նչ է ամուսինի մը պարտականութիւնը։

— Կնոջ հաճոյք պատճառել։

Ի՞նչ է կնոջ պարտականութիւնը։

— Հաճոյք պատճառել:

◆◆ Կրնայ պատահիլ որ կին մը երբեմն խոստովանի իր մտածումներուն մէկ մասը։ Բայց ատիկա կ'ընէ պարզապէս աւելի լաւ պահելու համար մնացեալը։

◆◆ Գեղեցիկ կին մը պէտք չունի խելացի ըլլալու, ոչ ալ մտածելու: Իր տեղը՝ իր հայելին է որ կը մտածէ։

◆◆ Մեծագոյն անակնկալը զոր կրնանք ընել կնոջ մը, իր ուզածը իրեն տալն է։

◆◆ Ամէն անոնք, որ գէշ կը խօսին կիներու մասին, բնաւ չեն ճանչնար կիները: Իսկ անոնք որ լաւ կը խօսին կիներու մասին, քիչ կը ճանչնան զանոնք։

ՄՏՔԻ ԶԲՕՍԱՆՔ

ԲԱՆՆ ՈՒ ԲԱՆԸ

Սկզբից էր բանն ու բանը,
Ու այժմ էլ նոյն բանը…
Կեանք սկսում, կեանք վերջանում,
Ժամանակն է միշտ կայուն…

Ո՞վ ստեղծեց ժամանակը.
Ո՞վ որոշեց ժամերը…
Այն տեղից՝ անջրպետում
իրար շուրջ
Քանի՞ պտոյտ են կատարել,
Աշխարհ արեւ ու աստղեր:

Կեանք է ծնւում՝ թափ վերցնում
ու վազում…
Ինչո՞ւ կարծել, մահուան հետ
Ամէն բան է կանգ առնում…

Բնութիւնն ենք մենք՝ անմահ…
Ճոճանակի պէս շարժող,
Վերջը սկզբի վերածող…
. . . .
Հարկ չէ գրել տապանին՝
Ծնուեց 00 ժամին…
Մահացաւ 00 ժամին…
Այլ գրել է հարկաւոր՝
… Եկաւ․ տուեց․ լաւը վատը,
Վերադարձաւ՝ նախկին տեղը…

ՆՈՒՊԱՐ ԳԱԼԸՆԵԱՆ

Երեւան 1971 Թ.

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՆԱՏԱՅԷՆ

(Շար. Գ. էջէն)

Չկրցայ ներս մտնել և համբաս շարունակեցի դէպի Էջմիածնականը։ Աստուա՜ծ, Էջմիածի՞ն ենք, Մոնթրէա՞լ ենք, ո՞ւր ենք:

Մուտքի դռներուն քովերը պնակներուն մէջ Սթիտան պանքային փարաները հոն փոխադրեր են կարծես։ Պնակներուն առջեւ էլմաններուն մէջ թաթխուած ազգային կնիկներ, աւասիկ լեզուանի պոլսեցի կնիկներ, որ հօրս երգած շարքին միտքս եկաւ.

— Գու տիլ պուլրանըն տէյիլ, կիւլիւմ Իստանպօլըն պիւլպիւլիւ:

Ներս մտայ, աչքերուս չհաւատացի: Ժողովուրդին կէսին չափ ալ մեր հերոսներէն կային։

Շատերը մեզի ծանօթ են, քու դէմի Աղապի հանըմին տղան Վագրունին, Իպրահիմ Էֆէ Ուսկուկենց տղաքը, պըլըխ Ակոբը, երկայն Աւօն, պոտուր Ցուսէփը, ո՞ր մէկը թուեմ քուրիկս, հոս թափեր են։ Մէկը ինծի տեղ տուաւ— հրամմէ Մարիձա հանըմ, ըսելով։ Հարցուցի որ ո՞ր հովը փչեց որ հոս եկեր էք։ Պըլըխ Ակոբը, պեխը ոլորելով պատասխանեց.

— Ասիկա մեր եկեղեցին է։

Պզտիկ մնացի։ Անանկ մը խօսեցաւ որ կարծես թէ պիտի աւելցնէր.

— Մենք միւս եկեղեցին պիտի գոցենք, և հոս պիտի փոխադրենք զայն։

Քուրիկս կը տեսնե՞ս միասնականութիւնը։ Դուն լրագիրներուն մէջի գրուածներուն, ճառախօսութիւններուն ականջ մի կախեր, ժողովուրդին նայէ։ Ժողովուրդը միասնական է։ «Սիվրի սաքալը, սիվրի սէօզլիւ, կէվէզէները որքան մէջտեղներ խառնըշտկեն, ժողովուրդը այնքա՛ն կը հեռանայ անոնցմէ: Պըլըխ Ակոբը, երկայն Աւոն, Պոտուր Ցուսէփը քեզի օրինակ թող ըլլան: Անոնց տեսը դեռ կան կնիկներն ալ, որոնք ամենէն զօրլու հերոսուհիներ են և չես կրնար խելքերնին դարձնել։ «Ընկերուհի ենք» ըսած ատեննին, կարծես թէ Բիւզանդիոնի կայսրուհին ենք, ըսել կ'ուզեն։ Ասոնցմէ շատ մը սոֆիներ, մեր մեծ ժամուն տակը ճաշկերոյթին համար եալանճը տոլմա կը փաթթէին։

Միտքէս ըսի, որ արդեօք ասոնք այս կողմէն եկողներուն հե՞տ կարգուեցան և այս կողմը անցեր են:

Չէ՛, միասնականութեան համար է եղեր այս տոլմայաչինութիւնը։

Տոլման ուտելէս ետքը տուն կուգայի, մէյ մըն ալ բանուկ փողոցի մը մէջ ահագին բազմութիւն հաւաքուած էին շնորհքով մարդու մը շուրջը։ Մարդը երկայն փայտի կտոր մը ձեռքը, մարդոց և կիներուն բերնին կը մօտեցնէր և անոնց խօսեցնել կ'ուզէր, անոնք ալ կը խօսէին, կը պոռային, կարծես թէ կռիւ կ'ընէին։ Մինչդեռ ռատիոյի պաշտօնեայ է եղեր և ժողովուրդին գանգատները ըսել կուտայ կոր եղեր։

Եավրում քուրիկս, կ'ուզես որ փայտը ինծի երկարէ և parlez madame ըսէ։ Գանգատներս կ'ուզէ եղեր։ Ես ըսես նութխերս բռնուեցաւ, ի՞նչ ըսեմ, ինտո՞ր մեղքերս խոստովանիմ. Ժողովուրդն ալ parlez parlez սկսան պոռալ։ Ասոր վրայ առ ի կենցաղավարութիւն vive պոռացի: Փայտով մարդը իր օթոմոպիլը նստեցուց ինծի, հայտէ լեռները քշեց։ Եավրում քուրիկս, քառասուն օրս համրուեցաւ վախէս։ Օթօն խենդի պէս կը քշուէր կոր, քաղաքէն կը հեռանանք, ճամբաները մարդ մարդասանք չկայ։ Միտքէս միշտ կ'ըսեմ կոր որ չէ՞լլա այս մարդը կնոջս ըլլայ և ինծի առեւանգէ: Իրա՛ւ է, տարիքս լեցուած է, բայց եկուր տես որ ասոնց մէջ մարդիկ կան եղեր որ «Իւզոտ հալուան ապուրը համով կ'ըլլայ» կ'ըսեն եղեր: Վերջապէս ռատիոյին կայանը հասցուց ինծի և տիրեքթէօրին ներկայացուց իբրեւ vive պոռացող։ Տիրեքթէօրն ալ ինծի նուէր ռատիօ մը տուաւ։ Երկու անգամ vive պոռացի եւ հասայ տունս։

Առ քեզի աղուոր լուրերէս ալ։

Տոլմայակեր բերանովս քեզ համբուրող քոյրդ՝

ՄԱՐԻՁԱ

✻ ✻ ✻

ՕՐ. ՀԻԼՏԱ ՍԱՄՍՈՆԵԱՆ
ՊՐ. ՆԵՐՍԷՍ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆ
խօսեցեալք

Նիւ Եորք 15-5-71

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Սիմոն Սամսոնեանին և Տէր և Տիկին Լեւոն Սեմերճեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

✻

ՕՐ. ՆԱՅԻՐԻ ՄԱՀՍԷՐԷՃԵԱՆ
ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ
խօսեցեալք

Գահիրէ 22-5-71

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Սամուէլ Մահսէրէճեանին և Տէր և Տիկին Խաչատուր Մազմանեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

✻

ՊՐ. ԱՐԱ ՕՀԱՆԵԱՆ
MISS CORDELIA FLATMAN
ամուսնացեալք

Լոնտոն 22-5-71

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, Տէր և Տիկին Աստուր Օհանեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իր անզուգական կողակցին՝ ողբ. Տիկին Մաքրուհի Մարտիրոսեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր ու անմոռանալի յիշատակին՝ Պր. Վաղինակ Մարտիրոսեան (Հելուան) կը նուիրէ.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	400
Աղքատախնամին	400
«Այծեմնիկ»ին	400
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	400
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Պր. Հայկ Օհաննէսեանէ)

«Ջահակիր»ի կազմակերպած՝ դէպի Ս. Էջմիածին և Մայր Հայրենիք ուխտագնացութեան խումբի անդամներէն Պր. Լեւոն Տէր Ցակոբեան, առ ի գոհունակութիւն կը նուիրէ.

Նիւր Իւթ Հայկական Ակումբին	100
«Ջահակիր»ին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Ցակոբ Մազմանեանի ընդ Օր. Նայիրի Մահսէրէճեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ Մօ. և Տիկին Եդուարդ Ցակոբեան կը նուիրեն 100 ե.գ.։

Օր. Նայիրի Մահսէրէճեանի ընդ Պր. Ցակոբ Մազմանեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ Տէր և Տիկ. Ցովհաննէս Գայիրեան կը նուիրեն 100 ե.գ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Հիլտա Սամսոնեանի ընդ Պր. Ներսէս Սեմերճեանի (Նիւ Եորք) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ.	Սարգիս Պալեան	200
»	» Նուպար Պալեան	100
»	» Զաւէն Պալեան	100

Ողբ. Պետրոս Թերզեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ.	Վահան Խաչերեան	100
»	» Զաւէն Պալեան	100

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒԲԱՐԻՆ

Ողբ. Մակար Գումրուեանի կսկծալի մահուան առթիւ՝ Տէր և Տիկին Արամ Գազազեան կը նուիրեն 100 ե.գ.։

Իրենց սիրելի որդւոյն՝ երիտասարդ նկարիչ Վահէ Վարժապետեանի, Լէոնարտօ տա Վինչի վարժարանը փայլուն յաջողութեամբ աւարտելուն ուրախ առթիւ՝ Տէր և Տիկին Կարօ Վարժապետեան կը նուիրեն 500 ե.գ.։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՊՊ. Հրանդ, Երուանդ, Հայկ եւ Համբարձում Մարկոսեան, Տիկին Հայկուհի Ալբուճեան եւ զաւակունք՝ Զարեհ եւ Զաւէն եւ համայն ազգակից պարագաները կը ծանուցանեն, յէ Կիրակի, 6 Յունիս 1971, առաւօտեան ժամը 10.30, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց մօր, մեծ մօր եւ ազգականին ողբացեալ

ՏԻԿԻՆ ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ։

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Շաբաթ, 29 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 8.30ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ
Ի ՊԱՏԻՒ
Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ
ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ
ԽՕՍՔ ՊԻՏԻ ԱՌՆԷ «ՋԱՀԱԿԻՐ»Ի ԽՄԲԱԳԻՐ
ԸՆԿԵՐ ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ
Ճերմակ պաստառին վրայ պիտի ցուցադրուին
«ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԱՅՑԸ ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ»
Գունաւոր լուսապատկերներու մեծ շարք մը
ՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒԱԾ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ-ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ
ՊՐ. ՊԵՐՃ ՍԷԳ-ՉԷՆԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ
ՊԻՏԻ ՋԱՅՆԱՍՓՌՈՒԻ
ՎԵՀԱՓԱՌ ՎԱԶԳԷՆ Ա.Ի Ս. ՋԱՏԿՈՒԱՆ ՔԱՐՈԶԸ
ԵՒ Ս. ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԷՆ ՄԱՍ ՄԸ
Որուն ձայներիզը սիրայօժար տրամադրուած է Երեւանի
Ձայնասփիւռի տնօրէնութեան կողմէ
Ամէն հայ կը հրաւիրուի անխտիր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-Գահիրէ

Այսօր Հինգշաբթի, 27 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 9ին

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
(Ապրիլ-Մայիս ամիսներուն մէջ ծնած անդամ-անդամուհիներուն)
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԵԿՈՅԹ
Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

✻

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1 ՅՈՒԼԻՍ 1971
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ
ՇԱԲԱԹ, 17 ՅՈՒԼԻՍ 1971
ՏԱՐԵԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ
Կը խնդրուի նկատի ունենալ

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԸՆՏԻՐ ՈՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ԹԷՅԻ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ԱՌԸՆԹԵՐ՝
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԹԷՅԻ ՏՈՒՆԸ ՁԵԶԻ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ

- Թէյի պաղպաղակ եւ սառած թէյ
- Հնդկական համադամ ուտելիքներ
- Էր-Գոնտիսիոնէ բազմոցարան
- Երաժշտութիւն եւ շարժանկար
- Փարթիի կազմակերպում

ԻՆՏԻԸՆ ԹԻ ՀԱՈՒՍ
23, Թալեաթ Հարպ,
Գահիրէ - Հեռ.—72985

دار شوشة للطباعة رقم ايداع دار الكتب ٥٨٠ / ٧١

ՃԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. – ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيردبيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 381—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՅՈՒՆԻՍ 1971
ՀԱՏԸ ՉԵՌՈՒՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.
عدد ٣٨١ – الخميس ٣ يونيو ١٩٧١

ԻՆՉՈՒ ԼԱՏԻՆԱԾԷՍ ԹԱՂՈՒՄ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԺԵ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Առ Նորին Ամեն. Տէրութիւն
Իգնատիոս Պետրոս ԺԶ. Պաթանեան
Կաթողիկոս-Պատրիարք Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
ՊԷՅՐՈՒԹ

Այս տողերը կը գրենք ընդվզումով։

Այս տողերը կ'արձանագրենք տխրութեամբ, Հայոց Եկեղեցւոյ ժամանակակից պատմութեան Կաթողիկէ Հայոց բաժնին մէջ։

Մեռաւ ինքը, այն մեծ մարդը, այն մեծ կղերականը, այն մեծ հայը որ իր բազմաշնորհ և բազմապիսի առաքինութիւններով հմայեց զմեզ նախ՝ Հայերս, ապա Լատին Եկեղեցին և վերջապէս արար աշխարհ։

25 տարուայ ընթացքին մեծ բան մը չըրաւ Հայութեան, սակայն հեղինակութիւն մըն էր։

10 տարուայ ընթացքին մեծ բան մը չըրաւ աշխարհին, ուր աննախընթաց կիրքով մարդկութիւնը կռնակ տուաւ Կրօնքին՝ հիփիներուն և անբարոյներուն բանակը մեծցնելով, սակայն յարգըւած և սիրուած համաշխարհային դէմք էր։

Ահաւոր ախտ մը կրծեց իր մարմինը, մինչև որ, Մայիս 16ի երեկոյեան, ան Աստուծոյ յանձնեց իր մաքուր հոգին։ Ու անշնչացած մարմինը զետեղուեցաւ ոչ թէ Լատին Եկեղեցւոյ՝ այլ Տիեզերական՝ մի սուրբ ընդհանրական և առաքելական Եկեղեցւոյ Մայր Տաճարին մէջ, ուր բազմահազար սգաւորներու ներկայութեան կատարուեցաւ յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը։

Բայց ինչո՞ւ լատիներէն լեզուով և լատինածէս կերպով...

Եթէ Կաթողիկէ Եկեղեցին տիեզերական է, մենք ալ, կաթողիկէ հայերս, այդ տիեզերական եկեղեցիին կը պատկանինք Լատիններու և Արևելեան Ծէսերու համահաւասար իրաւունքներ վայելելով։

Եթէ մեր լեզուն, մեր ոսկեղնիկ գրաբարը մեռեալ լեզուներու կարգին դասուած է, լատիներէն լեզուն ալ մեռեալ լեզու մըն է, ներկայ սգաւորներէն անծանօթ և անհասկնալի 99 առ 100 համեմատութեամբ։

Արդ, ինչո՞ւ Լատիներէն լեզուով և լատիներէն ծէսով Հայ Պատրիարք մը թաղել։

Եթէ ճիշդ է, որ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի իր հանգամանքէն տասը տարիներէ ի վեր հրաժարած էր, նոյնքան իրաւ է, որ Հաւատոյ Տարածման Նախագահութենէն ալ հրաժարած էր շուրջ տարիէ մը ի վեր։ Ու իր մահուան անկողինին վրայ, ան Աստուծոյ ներկայացաւ առանց երկրաւոր պաշտօնական հանգամանքի, իբր խոնարհ ծառայ մը Ամենակալին։

Սակայն այդ խոնարհ ծառան հայ մըն է, իր ծագումով և իր կեանքով հայ։ Ան արժանաւոր ժառանգորդն է Ս. Սահակայ և Ս. Մեսրոպայ, Շնորհալիին և Լամբրոնացիին, որոնց հանդէպ մեծ հիացում և սէր ունէր։

Սակայն այդ խոնարհ ծառան, այդ անշունչ մարմինը, այդ մեռելը մերն է։ Ու ոչ ոք իրաւունք ունէր անոր յուղարկաւորութիւնը կազմակերպելու և տնօրինելու քան Դուք, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին վրայ իրեն յաջորդը և պատասխանատուն, Ն. Ամեն. Տէրութիւն Իգնատիոս-Պետրոս ԺԶ. Պաթանեան։

Ինչու այս սուրբ և նուիրական իրաւունքին ոտնակոխում։

Ճիշդ է։ 1946ին իր նշանաւոր հովուական թուղթով մեծապէս վշտացուցած էր Հայութիւնը և մեզ, Կաթողիկէ Հայերս, ներգաղթին արգելք հանդիսանալով։

Ճիշդ է։ 1963ին, զմեզ յուսախաբ ըրած էր մերժելով մեր որդիական առաջարկը, Մեծ Եղեռնի մեր բիւրաւոր նահատակներուն սրբադասման մեր համեստ աշխատանքներուն հանդէպ լուռ և վերապահ գտնուելով։

Սակայն մահուան առջև ամէն քէն ու ոխ կը փարատի։

Ու մեռելը Մերը կը մնայ, ըլլայ տիեզերահռչակ կամ համեստ։

Ու հիմայ կը խորհրդածենք...

Իբրև առաքելատիպ քրիստոնեայ, իբրև հաւատարիմ Աստուծոյ ծառայ երբ այսօր անոխակալ և բարեգութ Ամենակալին առջև պիտի ներկայանայ ու իր բազում լաւ գործերուն համար պիտի վարձատրուի, երկինքի Արքայութեան մէջ որո՞ւն քով պիտի բազմի... Տիեզերական մեծ և այլազգ սուրբերուն՝ թէ իր ցեղակից և սիրելի Մաշտոցին, Նարեկացիին մօտ...

Ու եթէ ասոնց մօտ բազմի, այս վերջիններս իրեն պիտի չըհարցնե՞ն թէ ինչո՞ւ իր յուղարկաւորութեան, մեր մեծասքանչին ոսկեղնիկ շարականներով անոր մարմինը հողին չէ յանձնուած...

(Շարունակութիւն տես. էջ 5)

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ Ն. ՓՈՏԿՈՐՆԻԻ ԱՄՀ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ

ԱՄՀ-Ի ԵՒ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ՀԱՍԱԾ ԵՆ ԵՒ ՆՈՐ ԹԱՓ ՄԸ ՍՏԱՑԱԾ

Արաբ և Սովետ հաղորդագրութիւնը, զոր հրապարակուեցաւ Նախագահներ Անուար էլ Սատաթի և Նիգոլայ Փոտկորնիի բանակցութեանց արդիւնքներուն մասին, կ'ընդգծէ, որ Իսրայէլի պնդած ծաւալողական քաղաքականութիւնը ծանր սպառնալիք մըն է միջազգային խաղաղութեան և աշխարհի ապահովութեան համար։

Այս առթիւ սովետական կողմը յայտարարեց, որ Սովետական Միութիւնը պիտի շարունակէ ապահովել իր օժանդակութիւնը, ինչպէս նաև ընդհանուր և ամբողջական օգնութիւն մը ԱՄՀի և միւս արաբ երկիրներուն, Իսրայէլեան նախայարձակման դէմ անոնց արդար պայքարին և հողերուն ամբողջական ազատագրութեան համար։

Ըստ երկու երկիրներուն միջև կնքուած պայմանագրութեան, որ 15 տարուան համար ստորագրուեցաւ և որ նորոգելի է յաջորդական հինգ տարիներով, ԱՄՀ և Ս. Միութիւն ամէն ճիգ պիտի թափեն, որպէսզի Միջին Արևելքի մէջ տևական և արդար խաղաղութեան մը կարելի ըլլայ յանգիլ, ու պայքարը շարունակել ընդդէմ կայսերապաշտութեան, գաղութարարութիւնը վերջնական և կատարեալ լուծարքի ենթարկելու համար։

ԱՄՀ, որ նպատակակէտ որդեգրած է ընկերվարական ընկերակարգի հաստատումը, Ս. Միութեան հետ միասին սերտօրէն պիտի գործէ, պահպանելու և ծաւալելու համար երկու երկիրներուն կողմէ այս ուղղութեամբ իրագործուած յառաջդիմութիւնները։

ԱՄՀի պաշտպանողական կարողութիւնը ամրապնդելու համար, երկու կողմերը պիտի շարունակեն զինուորական մարզէն ներս իրենց համագործակցութիւնը՝ այս առթիւ համաձայնութեան հիման վրայ։

Բանակցութեանց ընթացքին ԱՄՀի Նախագահ՝ Անուար էլ Սատաթ իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնեց Ս. Միութեան՝ Միջին Արևելքի մէջ արդար և տևական խաղաղութեան ի նպաստ Ս. Միութեան կոմունիստական կուսակցութեան օժանդակութեան և թիկունքին համար։

Հանդիպմանց ընթացքին ուսումնասիրուեցան՝ Ս. Միութեան միջև յարաբերութեանց զարգացման մասին հարցեր։ Համաձայնութիւն գոյացաւ 1971 տարուան ընթացքին կողմերուն միջև յարաբերութեանց ծրագիրներու գործադրութեանց ի նպաստ, հիմնըւելով այն խոր համոզման վրայ, որ Ս. Միութեան և ԱՄՀի միջև ամբողջական համագործութեան և բարեկամութեան շարունակական զօրեղացումը՝ համընթաց են երկու երկիրներու շահերուն հետ և կը ծառայեն միջազգային խաղաղութեան և հիմք կը կազմեն երկու երկիրներուն և անոնց ժողովուրդներուն միջև աւանդական բարեկամական յարաբերութեանց աճի ցանկութեան։

Երկու կողմերը իրենց վստահութիւնը ալ յայտնեցին, որ Նախագահ Անուար էլ Սատաթի Ս. Միութիւն մօտալուտ այցը, Ս. Միութեան Կոմկուսի Կենտկոմի և Հանրապետութեան Նախագահութեան հրաւէրին ի պատասխան, երկու երկիրներուն միջև եղբայրական յարաբերութեանց զարգացման հարցին՝ նոր մասնակցութիւն մը պիտի ըլլայ։

Նախագահ Փոտկորնի և Սովետ. պատուիրակութիւնը Շաբաթ, 29 Մայիս 1971, կ. ե. ժամը 5.30ին մեկնեցան Գահիրէէն նոյն պատիւներով, ինչպիսիք եղան անոնց ժամանման պահուն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովը Հինգշաբթի, 27 Մայիսին նիստ գումարելով ընտրեց նոր Քաղաքական Ժողով մը, որուն անդամները իրենց անդրանիկ նիստը գումարեցին Երկուշաբթի, 31 Մայիս 1971ին և կազմեցին իրենց դիւանը հետեւեալ կազմով.-

ՊՊ. Հայկազուն Բիւրքճեան	Ատենապետ
Փոլ Բիլիտճեան	Փոխ-ատենապետ
Յակոբ Էքսէրճեան	Ատենադպիր
Վահան Չէչճէնեան	Գանձապահ
Օննիկ Ալեքսանեան	Խորհրդական
Յակոբ Մարգարեան	,,
Ներսէս Պետրոսեան	,,

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ ԿՈՄԻՏԱՍ Ս. ԵՊՍ. ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ

Անցեալ Ուրբաթ, 28 Մայիս 1971, ժամը 12.30ին, Սուտանէն գալով Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը ժամանեցին, Վրաստանի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Ս. Եպս. Տէր Ստեփանեան եւ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։

Օդանաւակայան դիմաւորելու եկած էին, Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան՝ Առաջնորդական Տեղապահի փոխանորդ, Գահիրէի Թեմական Ժողովի անդամներէն՝ ՊՊ. Յ. Քէհեայեան Ե. Թաշճեան, Յ. Էքսէրճեան, Հ. Բիւրքճեան, Տ. Պապիկեան եւ Ս. Պալեան։

Սրբազանները առաջնորդուեցան օդանաւակայանի հիւրասրահը, ուր պահ մը հանգստացան եւ սիրով պատասխանեցին թերթիս խմբագիրին հարցումներուն, տալով տեղեկութիւններ Երովպահայ եւ Սուտանահայ համայնքներու ներկայ կացութեան մասին։

Ապա Սրբազան Հայրերը առաջնորդուեցան «Սեմիրամիս» պանդոկը։ Բարի գալուստ կը մաղթենք անոնց։

ՊՐԵԺՆԵՒ ԵՒ ՍԹԻՆՕ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Տոքթ. Քամալ Ռամզի Սթինօ, որ անցեալ Երկուշաբթի օր Փրակա մեկնած էր ներկայ գըտնուելու համար Չեխոսլովաքիոյ Համայնավար կուսակցութեան հիմնադրութեան յիսնամեակի հանդիսութեան, այնտեղ հանդիպում մը ունեցած է Խորհրդային Միութեան Համայնավար կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Լէոնիտ Պրեժնեւի հետ, որ իր գոհունակութիւնը յայտնած է եգիպտախորհրդային նոր դաշնագրին ստորագրութեան մասին ու աւելցուցած է, թէ Խորհրդային Միութիւնը կը մնայ Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան կողքին, ջնջելու համար իսրայէլեան նախայարձակումին հետքերը։

ՆՈՐՈԳ ՎԱԽՃԱՆԵԱԼ ԿԱՐԴԻՆԱԼ ԳՐԻԳՈՐ ՊԵՏՐՈՍ ԱՂԱՃԱՆԵԱՆԻ ՀՈԳՒՈՅՆ Ի ՀԱՆԳԻՍՏ՝ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Կիրակի. 30 Մայիս 1971, կ.ա. ժամը 11ին, Կամը էլ Շարքասի Հայ Կաթողիկէ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն՝ ի հանգիստ հոգւոյն նորոգ վախճանեալ հայ Կարդինալ՝ Երջանկայիշատակ Գրիգոր Պետրոս Աղաճանեանի։

Արարողութեանց կը նախագահէր Եգիպտոսի Կաթողիկէ հայ համայնքին վիճակաւոր՝ Գերապայծառ Ռափայէլ Եպս. Պայեան։

Վախճանեալ Կարդինալին յիշատակը յարգելու եկած էին Վատիկանի Պապականի Նուիրակը, կաթողիկէ և քրիստոնեայ այլ եկեղեցիներու հոգեւոր պետերն կամ անոնց ներկայացուցիչները, դիւանագիտական կազմի ներկայացուցիչներ, կրօնաւորուհիներ և հաւատացեալներու հոծ բազմութիւն մը։

Հայ Լուսաւորչական համայնքի կողմէ ներկայ գտնուեցան՝ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան, հիւրաբար ԱՄՀ գտնուող Վրաստանի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Ս. Եպս. Տէր Ստեփանեան, ԱՄՀի Հայոց Առաջնորդական Տեղապահի փոխանորդ՝ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բաղըճեան, Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Յովհ. Քէհեայեան, փոխ-ատենապետ Պր. Հայկ Օհաննէսեան, ինչպէս նաև Ազգային երեսփոխաններ, մշակութային զանազան Միութեանց ներկայացուցիչներ։

Ս. Պատարագը մատոյց Գերապայծառ Ռափայէլ Եպս. Պայեան, որուն սպասարկեցին Հայր Կոմիտաս և Հայր Պետրոս վարդապետները։

Բառաձայն պատարագը երգեց երկսեռ երգչախումբը։

Պատարագի ընթացքին ներկաները ֆրանսերէնով ունկնդրեցին վախճանեալ Կարդինալին կեանքին և գործին մասին։

Հոգեհանգիստէն ետք, ներկաները իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին Գերապայծառ Պայեան Եպս.ին, որուն կողքին Հայր Կոմիտաս և Հայր Պետրոս վարդապետները ևս կ'ընդունէին բոլորին ցաւակցութիւնները։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ
կեանք

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԷՆ ՆԵՐՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԿԱՐԱՖԻԼՄԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Շաբաթ, 29 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 9ին, ստուար թիւով հայրենակարօտ Աղեքսանդրահայեր և Մայր Հայրենիքէն նոր վերադարձած ուխտաւորներ, եկած էին վայելելու հայաստանեան երեկոյթ մը, որուն ընթացքին ներկաներուն ճերմակ պաստառի վրայ ցուցադրուեցան 300ի մօտ գունաւոր նկարաֆիլմեր (սլայտ) որոնք ճարտարօրէն լուսանկարուած էին երիտասարդ արուեստագէտ-լուսանկարիչ՝ Պր. Պերճ Սէգ-Զէնեանի կողմէ.

Մոգական լապտերով լուսասփռուած այս գեղեցիկ ֆիլմերը, որոնց ցուցադրութիւնը տևեց մօտ երկու ժամ, կը ներկայացնէին «Ջահակիր»ի կողմէ Ապրիլ ամսուան ընթացքին դէպի Մայր Հայրենիք և Ս. Էջմիածին կազմակերպուած ուխտագնացութեան օրերը։

Ներկաները հիացմունքով դիտեցին և հաճոյքով ունկնդրեցին Պր. Պերճ Սէգ-Զէնեանի տրուած յստակ և յաճախ պերճախօս բացատրութիւնները։ Յաջորդաբար ցուցադրուեցան Երևանի տեսարժան վայրերու, Օփերային մէջ ներկայացուած «Անուշ» պալէին, Մատենադարանին, Ծիծեռնակաբերդի վրայ Եղեռնի յուշարձանին, Սարտարապատի յուշարձանին, Երևանի Պատմական Թանգարանին, Էրեբունիի, ճարտարարուեստի ցուցահանդէսին, Սևանայ լիճին, Գեղարդի և Գառնիի, Ս. Հռիփսիմէի և Ս. Էջմիածնի՝ ինչպէս նաև Ս. Միութեան մայրաքաղաք Մոսկուայի բազմաթիւ տեսարանները։

Պր. Պերճ Սէգ-Զէնեանի տրուած յստակ և հաճելի բացատրութիւնները համազօր են երկար դասախօսութեան մը։

Մոգական լապտերով այս ցուցադրութեանց շարքը ընդմիջուեցաւ դադարով մը։

Օրուան հանդիսավարը՝ ընկ. Վահէ Սէֆէրեան, որ երեկոյթին բացումը կատարելէ ետք հրաւիրած էր Պր. Սէգ-Զէնեանը սկսելու իր նկարաֆիլմերուն ցուցադրութեանը, կրկին բեմ եկաւ այս անգամ խօսք տալու Թերթիս խմբագիր և ուխտաւորներու խումբին ղեկավար՝ ընկեր Սարգիս Գալաճեանին, որ իր տպաւորութիւնները տայ ներկայ հասարակութեան։

Ընկեր Ս. Գալաճեան նախ ըսաւ, թէ շնորհիւ Արաբ և Սովետ բարեկամութեան, ներկայիս եգիպտահայերը բաղդաւորուած են Մայր Հայրենիք այցելելու հնարաւորութիւններով և այս պատճառով եգիպտահայերը յաճախ առիթը կ'ունենան ունկնդրելու հայրենիք այցելողներու անձնական այլազան տպաւորութիւնները, այնտեղ կատարուած շինարարական, ճարտարարուեստական, մշակութային, գիտական և այլ յառաջդիմութիւններուն մասին։ Եւ սակայն, ըսաւ ընկեր Գալաճեան, քիչեր կ'արտայայտուին հայ ժողովուրդին հոգեկան և ազգային զգացումներուն մասին։ Բանախօս ընկերը, շեշտելով հանդերձ այլազան մարզերու մէջ հայրենիքին արձանագրած վերելքը, խօսեցաւ Մայր Հայրենիք իր կատարած երկու այցելութեանց միջև՝ 1966էն 1971, հայ ժողովուրդին և մանաւորաբար հայրենիքի նոր սերունդի անդամներուն մօտ զօրաւորապէս շեշտուած հոգեկան և ազգային զգացումներուն աճին մասին։

Ան պատմեց թէ ինչպիսի երկիւղածութեամբ հայ ժողովուրդը և մանաւանդ հայ երիտասարդութիւնը, Ապրիլ 24ին՝ Եղեռնի տարեդարձին օրը Ծիծեռնակաբերդ բարձրացած էր, ոգեկոչելու իր միլիոնաւոր նահատակներուն յիշատակը, խիստ կարգապահութեամբ և յարգալից, ու այս հոգեպարար ցոյցէն շաբաթ մը ետք՝ Մայիսի Մէկին, նոյն այդ ժողովուրդը և նոյն այդ երիտասարդութիւնը՝ ինչպիսի ուրախ և ապահով ապագայի ինքնավստահութեամբ տողանցած էր Լենինի հրապարակին վրայ, վստահ իր ներկայովը, վստահ իր ապագայովը և մանաւանդ վստահ իր ազգային իրաւունքներուն մասին։

Ընկեր Ս. Գալաճեան իր խանդավառ խօսքերով՝ արտայայտուեցաւ հայ համալսարանական ուսանողութենէն կրած իր խոր տպաւորութեանց մասին, ու իր խօսքերը վերջացուց ներկաներուն վստահեցնելով, որ հայրենի ղեկավարներն ու հայ նոր սերունդը, ազգային վառ զգացումներով տոգորուած են, ինչ որ ամէն հայու մեծ հրճուանք և մանաւանդ ապագայի հանդէպ մեծ վստահութիւն կը ներշնչէ։

Ներկաները իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին երկարատև ծափերով։

Այս գեղեցիկ հաւաքոյթը վերջացաւ առաւօտեան ժամը մէկին ու բոլորը հրաժեշտ առին գոհունակ։

Վ. Գ.

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՒ ԶԱՒԷՆ ՍՐԲԱԶԱՆՆԵՐՈՒՆ ԱՅՑԸ ԽԱՐԹՈՒՄ

Եթովպիայէն գալով, Շաբաթ, 22 Մայիս 1971, կ.ե. ժամը 1.30ին Խարթում ժամանեցին Վրաստանի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Եպս. Տէր Ստեփանեան և Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։

Գաղութիս նորընտիր նախագահ՝ Պր. Եդուարդ Ճէրէճեան և իր ազնուափայլ Տիկինը օդանաւին մօտ դիմաւորեցին Սրբազան Հայրերուն։

Սպասման սրահին մէջ բարի գալուստ մաղթելու եկած էին մեծ թիւով ազգայիններ՝ իրենց տիկիններով, միութեանց ներկայացուցիչներ, Ազգային Վարչութեան անդամներ՝ գլխաւորութեամբ պատուոյ Նախագահ Պր. Գրիգոր Պօտուրեանի։ Երկու փոքրիկ աղջիկներ ծաղկեփունջեր մատուցին Սրբազան Հայրերուն։

Նոյն օրը երեկոյեան, Հ.Ե.Մ. Հրանդ մարզարանին մէջ տեղի ունեցաւ համագաղութային ընտանեկան հաւաքոյթ, ի ներկայութեան Սրբազան հիւրերուն։

Սոյն հաւաքոյթին յայտագիրը վարեց Ազգային Վարժարանի տնօրէն՝ Պր. Օննիկ Գալուստեան։

Հանդէսին բացման խօսքը կատարեց Գաղութային Վարչութեան անդամ՝ Պր. Գառնիկ Եկաւեան և ըսաւ.

Գերշ. Սրբազան Հայրեր,

Շատ ուրախ եմ, որ այս հանդիսաւոր պահուն, հաճելի առիթը կը տրուի ինծի, յանուն Սուտանահայ Գաղութի Վարչութեան, Հայ Երիտասարդաց Միութեան, Տիկնանց Բարեսիրաց Միութեան ինչպէս նաեւ համայնքին բոլոր անդամներուն, ջերմ զգացումներով ողջունել Ձեր օրհնաբեր գալուստը։ Մենք խորապէս զգացուած ենք եւ շնորհակալ, սիրելի եւ յարգելի Սրբազաններ, որ Դուք Եթովպիայէն Ձեր վերադարձին, գեղեցիկ գաղափարը յղացաք կանգ առնել Սուտանի պատմական այս մայրաքաղաքը, ուրախացնելու համար թիւով փոքր՝ բայց հայրենասիրութեամբ մեծ եւ Ձեր օրհնութիւններուն կարօտ այս գաղութը։

Այս տարի մեր գաղութը բաղդաւորութիւնը ունեցաւ իր մէջ ունենալու Աղեքսանդրիայէն Արժ. Տ. Յուսիկ Քհնյ. Ներսէսեանը, որ շնորհիւ Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի շուտափոյթ կարգադրութեան, Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան տօներուն առթիւ, եկաւ մեզ հոգեպէս մխիթարելու ու իր օրհնութիւնները բաշխելու. Այս առթիւ մեր շնորհակալութեան խօսքը թէպէտեւ իր ատենին յղած ենք Զաւէն Սրբազանին գրաւոր կերպով, սակայն թող թոյլ տրուի ինծի, որ օգտուելով իր այս գեղեցիկ եւ անըսպասելի ներկայութենէն, կրկնենք մեր շնորհակալութիւնները՝ այս անգամ բերանացի։

Փրկչի Հրաշափառ Յարութեան տօնն ալ անցաւ խանդավառ կերպով, շնորհիւ Հոգշ. Տ. Շնորհք Վրդ. Գասպարեանի, որ կու գար մեր մայր հայրենիքէն, մեզի բերելով Վեհափառ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի հայրական ողջոյններն ու օրհնութիւնները։ Հայր Սուրբին տուած դասախօսութիւններու շարքը խորապէս տպաւորեց մեզ, իսկ Ապրիլ 24ի սգատօնին առթիւ իր ոգեշունչ բանախօսութեամբ՝ ոգեկոչեց մեր բիւրաւոր նահատակներուն խնկելի յիշատակը։

Սրբազան Հայրեր, Ափրիկէի հեռաւոր այս ասպնջական ափին վրայ հաստատուած մեր գաղութը, ազգային առողջ գիտակցութեամբ զրահուած, իր սրտին մէջ վառ կը պահէ սէրը՝ հայ լեզուին, հայ մշակոյթին ու Փիւնիկի նման մոխիրներէն յարութիւն առած մեր մայր հայրենիքին։ Մենք հպարտ ենք հայ ըլլալնուս եւ հարազատ զաւակները՝ Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյն։ Ամենակալ Տէրը, թող անսասան պահէ հայութեան հաւատքին փարոսը եղող Ս. Էջմիածինը՝ եւ անոր արժանաւոր Գահակալ Վեհափառ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին պարգեւէ արեւշատութիւն, որպէսզի մեծավառ պահուի Լուսաւորչի Կանթեղը Արագածի գագաթին։

Թոյլ տուէք ինծի ըսել, թէ Ձեր այս գովելի անակնկալ այցելութիւնը, մեր սրտերը լեցուց անսահման ուրախութեամբ։ Մենք հպարտ

(Շար. տես էջ 5)

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ ԿԸ ՄԱՂԹԵՆՔ

Ցաւով տեղեկացանք, որ վաստակաւոր դասատու Պր. Քերոբ Կոստանդեան, աղիքներու ցաւի հետեւանքով՝ իտալական հիւանդանոց փոխադրուած է։

Շուտափոյթ ապաքինում կը մաղթենք մեր սիրելի դասատուին։

⁂

Դարձեալ մեր բարեկամներէն եւ «Արեւ» օրաթերթի վարչական պատասխանատուներէն Պր. Միքայէլ Թորիկեան անցեալ Հինգշաբթի յունական հիւանդանոցին մէջ վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուած է եւ որ անցած է յաջող։

Կատարեալ ապաքինում կը մաղթենք իրեն։

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ՊԱՇՏՕՆ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ՍՈՎԵՏ ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐՈՒ

Ամերիկահայ յայտնի բեմադրիչ Ռուբէն Մամուլեան, Ուաշինկթընի արտաքին Նախարարութեան հրաւէրով, մասնաւոր ուղեցոյցի պաշտօն ստանձնեց վերջերս Միաց. Նահանգներ այցելող սովետ. շարժանկարի արտադրիչներու ու բեմադրիչներու մօտ։ Մամուլեան որ ներկայիս հաստատուած է Ուաշինկթըն, սովետ այցելուներուն հետ շրջապտոյտ մը կատարեց Գալիֆորնիա եւ զանազան Նահանգներ։

Ռուբէն Մամուլեան, օտար բազմաթիւ լեզուներու շարքին սահունօրէն կը խօսի նաեւ ռուսերէն լեզուն։

ԲԱԽՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը յայտնենք, որ Հալէպի ազգայիններէն՝ Սուրիական Խորհրդարանի անդամ և Կիլիկեան Ճեմարանի ու Նախակրթարաններու տնօրէն, Տէր և Տիկին ընկեր Ռուբէն Տիրարեան, բախտաւորուած են մանչ զաւակով մը եւ զայն անուանակոչած՝ ԱՐԱՐԱՏ։

Այս առիթով մեր խնդակցութիւնները բաղդաւոր ծնողաց և կողմերու պարագաներուն։

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԻՐԱՔԱՀԱՅ ԵՐԳՉՈՒՀԻ ՕՐ. ՄԵՆՏՈՒՀԻ ՋՈՒԼՈՒՄԵԱՆԻ ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Իրաքահայ շնորհալի երգչուհի Օր. Մենտուհի Ջուլեմեան, վերջերս Պոլիս այցելելով երգահանդէս մը տուած է տեղւոյն «Շան» շարժանկարի սրահին մէջ, դաշնակի ընկերակցութեամբ Պր. Վարուժան Արսլանեանի։ Երգահանդէսի հովանաւորութիւնն ստանձնած էր Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարքը։ Պատուոյ հիւրերուն մէջ կը գտնուէին Հայ Կաթողիկէ համայնքի Վիճակաւորն ու Իսթանպուլի Իրաքի Հիւպատոսը։

Յայտագիրը՝ բացի երեք եւրոպական երգերէ, ամբողջովին կը բաղկանար հայկական նոր երգերէ։

Երգահանդէսի յաջորդ օրն իսկ իր մասին պոլսահայ «ՄԱՐՄԱՐԱ» թերթը կը գրէր հետեւեալը.-

«Օր. Ջուլեմեան ունի յստակ առոգանութիւն ու արտայայտութիւն։ Տխուր թէ զուարթ կտորները տուաւ ան հարազատօրէն ու ապրումով։

«Շատ հաճելի էին այն զուարթ երգերը, որոնք՝ նոր բարքերու և ապրումներու պատկերներ կ'արտացոլացնէին ու լեցուն էին տոհմիկ շունչով»։

77 ԳԻՐՔԵՐ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ

Պաշարման վիճակի հրամանատարութեան հինգ թիւ զեկոյցը կ'արգիլէ պահել եւ ծախել 77 գիրքեր։ Այս գիրքերէն ոմանք հետեւեալներն են.- Պարազանի եւ Քիւրտիստանի հանրապետութեան հիմնումը, Հայկական ջարդին 50-ամեակին առթիւ յուշագիր, Հայկական խնդիրները արաբ հանրային կարծիքին առջեւ, Հայդուկային պատերազմ, Նազըմ Հիքմէթի բոլոր գործերը եւն, կը գրէ «Ժամանակ»։

ԱՆԱՀԻՏ

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՄԱՆՈՒԿ ՄՆԱՑԱԿԱՆԵԱՆ

ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ

Յոգնած էր երեւում· Աչքերում մի սեւեռուն արտայայտութիւն կար, որ երբեմն հոգս էր թւում, երբեմն՝ խոհ, երբեմն՝ թախիծ ու տրտմութիւն· Նոյնիսկ ժպտալիս հայեացքի սեւեռուածութիւնը չէր անցնում: Զգացի, որ նա հեշտութեամբ բացուող բնաւորութիւններից չէ:

— Օլգա,— ասացի,— ինձ առաջարկել են ակնարկ գրել երիտասարդ արուեստագէտի մասին· Ես ձեզ ընտրեցի·

— Ինչո՞ւ յատկապէս ինձ...

— Ձեր երգն ինձ դուր է գալիս·

— Ուրիշների երգը դուր չի՞ գալիս...,— կիսկատակ, կիսլուրջ հայեացքով քննեց նա·

— Բայց ես ուզում եմ գրել ձեր մասին...

— Փորձեցէք· Ինձանից ի՞նչ է պահանջւում,— հարցրեց արագ-արագ·

Այ քեզ բան... Հո լուսանկարի՞չ չեմ, որ ասեմ՝ «ժպտացէք», չխկացնեմ լուսանկարչական սարքն ու գնամ·

Պէտք է զրուցենք,— նեղուելով ասացի ես:

Երկար արտաշնչեց, գոցեց աչքերը, բացեց·

— Շատ եմ յոգնած·— Երեւի մտածեց, որ կարող եմ վիրաւորուել, ժպտաց.— խնդրում եմ մի ուրիշ անգամ...

Ասաց, ներողութիւն խնդրեց, դանդաղ քայլերով գնաց:

Յետոյ այնպէս ստացուեց, որ նորից հանդիպելիս դարձեալ չզրուցեցինք: Նա փորձի էր շտապում և առաջարկեց, որ եթէ ցանկանում եմ, միասին գնանք: Փորձում էին Վերդիի «Ռիկոլեթթօ» օփերան· Երրորդ գործողութիւնում նա կատարում էր Մատտալենի դերը՝ ոչ մեծ, բայց դերասանական խաղի ու վոքալ արուեստի տեսակէտից բաւականին բարդ մի դեր· Այդտեղ ես իմացայ, որ օփերան միայն երգ, երաժշտութիւն, ծափեր ու ծաղիկներ չէ· Թող զարմանալի չթուայ, օփերան առաջին հերթին ֆիզիքական մեծ լարում պահանջող քրտնաջան աշխատանք է բոլորի համար՝ սկսած բեմի բանուորից, վերջացրած բեմադրող ռեժիսէօրով· Ութ, թէ ինն անգամ փորձուեց, շտկուեց նոյն տեսարանը: Այդքան անգամ խեղճ Հերցոգը, Մատտալենին հետը ծիգ տալով, բաւականին երկար աստիճաններով վեր վազեց, այդքան անգամ Մատտալենը սիրուց տոչորուած վեր ու վար արեց աստիճաններով, այդքան անգամ կրկնուեցին դերերգերը, շատ աւելի անգամ բեմադրողը դահլիճից բեմ վազեց, բեմից՝ դահլիճ, ամէն գնալիս շտկումներ մտցնելով դերասանների խաղի մէջ·

Փորձից յետոյ միասին դուրս եկանք· Փետրուարեան զգաստացնող, ցուրտ երեկոյ էր· Հիմա արդէն ես ասացի·

— Յոգնած էք·

— Միշտ էլ յոգնած ենք լինում,— կարծես ժպտաց նա,— հարցը նրանում է՝ շա՞տ ենք հոգնում, թէ՞ քիչ·

ՕԼԿԱ ԳԱԲԱՅԵԱՆ

Թրամուայի կանգառի մօտ դանդաղեցրի քայլերս:

— Թէ դէմ չէք՝ քայլենք,— ասաց:

Դանդաղ քայլեցինք փողոցն ի վեր, և ես իմացայ, որ նա ծնուել է քառասուն թուին, որ բոլոր երեխաների պէս սիրել է երգել ու դեռ մանկուց երազել է երգչուհի դառնալ· Դպրոցն աւարտել է արծաթէ մեդալով: Շուտ է մայր դարձել· Ապա, հաւատարիմ մնալով իր երազանքին, ընդունուել է Երեւանի կոնսերուաթորիա և, չնայած մինչեւ այդ երաժշտական կրթութիւն չի ստացել, պարապել է օր ու գիշեր. առաջին, երկրորդ կուրսերում եղել է գերազանցիկ, իսկ երրորդ կուրսից սկսած նուաճել է կոնսերուաթորիայի Լենինեան թոշակառուի պատուաւոր կոչումը· 65 թուին՝ դեռ չորրորդ կուրսի ուսանողուհի՝ նա մասնակցել է Անդրկովկասեան հանրապետութիւնների երգիչ-կատարողների մրցոյթին ու արժանացել դափնեկրի կոչման· 66 թուին, ուսումն աւարտելուց յետոյ, նա հրաւիրուել է օփերային թատրոն որպէս մեներգչուհի...

Մենք քայլեցինք ու ինձ յայտնի դարձաւ, որ Օլգան սիրում, պաշտում է Կոմիտասի ու Եկմալեանի երգերը, Պիզէի ու Վերդիի օփերաները, Կոյեայի ու Կոկէնի կտաւները, Թոլստոյի, Հեմինկուէյի գրուածքները...

— Կարդալ շատ եմ սիրում:

Նա խօսում էր հանգիստ, առանց քաշուելու, և հիմայ, այս տողերը գրելիս, մտածում եմ՝ իսկ ի՞նչու պէտք է քաշուէր: Այդ ամէնին նա հասել է աշխատանքով ու քրտինքով· Քրտինքով վաստակածի համար նա ի՞նչու պիտի ամաչի, երբ դեռ այդ բոլորի հետ շատ ու շատ դժուարութիւններ է կրել, կրծքի երեխայ է խնամել ու մեծացրել, հօրից վաղ զրկուելով՝ ընտանիքի բեռը վերցրել է վրան, նեցուկ է եղել երկու փոքրիկ քոյրերին, և էլի բաներ, որոնց մասին սովորաբար լռում են, չեն խօսում...

Նա խօսում էր ու ես կամաց-կամաց հասկանում էի, թէ ի՞նչու նրա հայեացքը երբեք անհոգ, թեթեւ չի լինում...

— Ինչ որ ասացի՝ երեւի պէտք չէ գրել: Խնդրեցիք անկեղծ լինել, ես էլ անկեղծ եղայ·— Նա դէմքը կողմ շրջեց ու լռեց· Երկար լռեց:— Այ գրէք իմ ուսուցչուհու մասին: Արմիկ Քարամեան: Նրա մասին լաւ գրէք, ես նրան շատ եմ պարտական· Օլգան պատմում էր կոնսերուաթորիայի աւագ դասախօս, հանգուցեալ Արմիկ Քարամեանի մասին, ու ես մեր ծանօթութեան ընթացքում առաջին անգամ նըկատեցի, որ նա, այդ զուսպ, ինքն իրեն տիրապետող կինը յուզւում է, սահուն չէ խօսքը, որ մի բան սեղմում է նրա կոկորդը, ստիպում լռել: Յուսահատ

(Շար. տես էջ 4)

ՄԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆԵՐԸ

ԱՆԱՀԻՏ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Աչքերիդ տերեւներ էին կաթում,
Հայրենիք,
Դեղին տերեւները անցած երազներիդ·
Լաց չէիր լինում՝
Բոլոր արցունքներդ մէկ-մէկ ընկել էին,
Լաց չէին լինում՝
Բոլոր ժպիտներդ ընկել էին մէկ-մէկ·
Հողդ
Ծաղիկներ էր ծնում տառապանքից·
Հիմա, երբ աչքերիդ երգերը պարզուել են արեւին,
Երազներդ կանաչ տերեւների տեսքով
Յարութիւն են առնում,
Կարօտդ ամէն օր, ամէն օր ելնում է ճամփայ
Որոնելու չապրող որդիներիդ·
Քո աչքերում հիմա աղաւնիներ են ապրում
Հայրենիք·

* * *

Դու մօտիկ ես, այստեղ·
Մօտիկ այնքան
Որ շնչառութեանս ես դիպչում,
Կամ հենց շնչառութիւնս ես·
Այստեղ ես
Կոպերիս տակ,
Կարող ես կաթել աչքիցս·
Քեզ
Ոչինչ չեմ ուզում ասել,
Միայն
Նայել աչքերիդ
Լսել լռութիւնդ,
Ուզում եմ
Տաքանալ քո ձեռքերում,
Հայրենիք...

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Շարականներդ,
Որ փայփայում են իրենց հեզութեամբ,
Եւ յոյսի լոյսով-
Դառն են մի քիչ·
Նրանց արեան մէջ,
Հող է խառնուել·

Շարականներդ,
Որ անէացած մեր աստուածների,
Յիշողութիւնն են,
Աղի են մի քիչ·
Նրանց արեան մէջ,
Արցունք է հեղուել·

Շարականներդ·
Որ բոբիկ ոտքի արնոտ հետքերն են,
Շէկ անապատից մինչեւ Հարդագող,
Բարի են այնքան·
Նրանց արեան մէջ,
Աղօթքներ կան դեռ·

Շարականներդ,
Որոնց արեան մէջ,
Մեր սրահարուած սիրոյ երակի,
Ողջ ուղին է հոսել,
Սէր են·
Սէր են,
Սէր...

ԳԷՈՐԳ ԱԼԱՎԵՐԴԵԱՆ

ԹԱՄԱՐԱ-ԽԱԹՈՒՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆՑ

«Այս դեռատի պարուհին արեւելքի առաջին ծիծեռնակն է»:

ԼՈՒՆԱՉԱՐՍԿԻ

Հայաստանի 50-ամեայ յոբելեանի օրերին, հանրահռչակ արթիսթուհի Թամարա-Խանումը, մերժելով հիւրախաղերի բազում հրաւէրներ, յայտարարում է. «Ես իմ ժողովրդի հետ պիտի լինեմ»·

Թամարա-Խանումը Հայաստանում է·

Դեռեւս 1950 թուականին, երբ Թամարա-Խանումը հիւրախաղերով Լեռնային Ղարաբաղում էր, համագիւղացիք՝ մարդակերտցիներն ու ազգականները, մեծ սօնախմբութիւն կազմակերպեցին և սիրելի արթիսթուհուն յանձնեցին նրա հօրական տան՝ Սապէթի՝ իսկական արժանաւորին կտակած զարդերի կճուճը: Այդ օրուանից, Թամարա-Խանումի երկուհարիւրի հասնող երգուպարին և տասնեակ հայկականին աւելացաւ ես մէկը՝ ղարաբաղեանը:

Թամար Արտեմի Պետրոսեանցի արուեստը մարմնաւորեց միջին ասիական ժողովուրդների կանացի նոր պարը: Նա բեմ ելաւ առանց չադրայի, որը ինքն իր մի յանդուգն ու խիզախ քայլ էր այդ ժամանակների համար:

Յիսուն տարուայ ստեղծագործական բեղուն կեանք· Զարմանահրաշ այս կինը՝ ՍՍՀՄ ժողովրդական արթիսթ, պետական մրցանակի դափնեկիր Թամարա-Խանումը, այսօր նորից նոյն թարմութեամբ ու երիտասարդական աւիւնով, նոյն վարպետութեամբ հանդէս է գալիս բեմահարթակներում ամէն ուր հմայելով իր ունկնդիրներին·

Դեռ մանկուց փոքրիկ Թամարը զմայլուած ու հմայուած դիտում էր թափառական արթիսթ-ղզլխչիների ելոյթները, իսկ երեկոյեան, խարոյկների շուրջը իր ընկերների հետ միասին ներկայացնում էր գազաններ վարժեցնողներին, տիկնիկավարներին, լարախաղացներին, կատարում սիրած երգն ու պարը·

Նրա «համերգների» հանդիսատեսները ոչ միայն փոքրիկներն էին, այլև մօտիկ թաղերից հաւաքուած մեծահասակները, որոնց զարմացնում էին փոքրիկ հայուհու հիանալի ուզբեկերէնով կատարուող երգն ու արտասանութիւնը·

ԹԱՄԱՐԱ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆՑ

Շուտով նրա համբաւը տարածւում է ողջ շրջանում· Եւ երբ 14րդ զրահագնացքի ագիտ-բրիգադը, պոէտ ու տրամադուրկ Համզա Նիյազիի ղեկավարութեամբ ելոյթներ էր ունենում բանուորների ու մարտիկների համար, նըրան խորհուրդ են տալիս վերցնել նաև փոքրիկ Թամարին: Աղջիկը չէր էլ ենթադրում, որ իր շատ երգերի հեղինակը նոյն այդ խմբի մարտական ղեկավարն էր՝ Համզա Նիյազին:

Ժողովրդական դերասան Ուսուպ Շաքարջանովն իր համերգներին մասնակցելու է հրաւիրում Թամար Պետրոսեանին· Ամենուր Թամարին սպասում էր արտակարգ յաջողութիւն, որին միախառնւում էր հաւատացեալ մուսուլմանների հայհոյանքներն ու սպառնալիքները աղջկայ հասցէին, առանց դիմացանցի՝ չաչւանի հանդէս գալու յանդգնութեան համար·

Բայց Թամարը երկչոտ չէր, թէև կեանքին սպառնացող շատ ու շատ դէպքերի մասին այժմ սարսուռով է պատմում· 1921 թուականին նա ընդունւում է Թաշքենթի ռուսական պալետային խումբը, միաժամանակ ժողովրդական երգ ու պարով մասնակցում է ինքնագործ խմբերին, իսկ 1922ին մըտնում է հանրածանօթ երգիչ Քարի Եագուպովի կազմակերպած երգիպարի հանրապետական խումբը·

1924 թուականին Թամարին ուղարկում են Մոսկուա՝ Լունաչարսկու անուան թատերական տեխնիկումի պարարուեստի բաժինը· Այստեղ նա յաճախ է հանդէս գալիս համերգներով· Շուտով Թամարը դառնում է մոսկուացիների սիրուած պարուհին· Կորքին՝ Գափրիի իր բարեկամներին խորհուրդ էր տալիս Մոսկուայում եղած ժամանակ անպայման տեսնել հիասքանչ պարուհուն:

1925 թուականին Փարիզում կազմակերպուած տեքորաթիւ արուեստների ցուցահանդէսին, Խորհրդային արուեստը ներկայացնողների խմբում էր նաև Թամար Պետրոսեանցը, որի ելոյթներն անցնում են բացառիկ յաջողութեամբ· Այնուհետև՝ Լոնտոն, Պեռլին և այլպէս, շուրջ 22 արտասահմանեան երկրներ, ամենուր շռնդալից յաջողութիւններ:

(Շար. տես էջ 5)

ԴԱՍԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՊԵՏՆԵՐ

ՓԵԹԵՐ ՉԱՅՔՈՎՍՔԻ

(1840–1893)

Ռուսական համանուագներու վարպետը ծնած է Վոթքինոք եւ մեռած՝ Փեթերզպուրկ։ Ծամբայ ելած՝ իրաւաբան ըլլալու համար և ժամանակ մըն ալ պաշտօնավարած՝ պետական սպասարկութեան մէջ, Չայքովսքի 23 տարեկանին ընդգրկեց երաժշտական ասպարէզը և յաճախեց Փեթերզպուրկի երաժշտանոցը: Վկայուելէ ետք հաստատուեցաւ Մոսկուա 11 տարի, մինչեւ 1877 և դասախօսեց տեղւոյն երաժշտանոցին մէջ։ Թըղթակցութեան միջոցով ծանօթացած էր Մատամ տը Մեք անունով հարուստ կնոջ մը, որ զմայլելով իր տաղանդին, տրամադրեց իրեն տարեկան 2500 տոլարի հասնող գումար մը, որուն շնորհիւ Չայքովսքի ամբողջովին նըւիրուեցաւ երաժշտական ստեղծագործութեան։ Կեանքը անցուց այնուհետեւ Փեթերզպուրկ, Իտալիա եւ Զուիցերիա։ Նիւ Եորք գնաց 1891ին, Գարնէկի երաժշտական հիմնարկութեան բացման առթիւ։

Չայքովսքի իր երաժշտական ստեղծագործական աշխատանքը ընդհատած է միայն այն ատեն, երբ այցելած է Եւրոպայի գլխաւոր քաղաքները, նուագահանդէսներ ղեկավարելու համար։ Այլապէս, մինչեւ իր կեանքին վերջը տեւական մտասեւեռումը եղած է՝ միշտ նոր բան մը տալ համաշխարհային երաժշտութեան։

Չայքովսքի հեղինակն է բազմաթիւ տրամաթիք գործերու, որոնցմէ յիշատակութեան արժանի են հետեւեալները — Վոյվոտա (1869), Օփրիչնիք (1874), Դարբին Վաքուլա (1876), Օրլէանի կոյսը եւ Մազեփփա (1884), Եւգինէ Օնեկին (1886), Վհուկ կինը (1887), Տամ տը Փիք (1890), Եոլանտ (1892)։ Յօրինած է Օսթրովսքիի «Ձիւնացող անտառի գեղեցկուհին» թատերախաղին երաժշտութիւնը (1889): Համանուագի հեղինակութիւններէն կարեւորներն են հետեւեալները.— Մանֆրէտ, Ռոմէօ եւ Ժիւլիէթ, Մրրիկը, Ֆրանչեսքա տի Ռիմինի, Սլաւական քայլերգ, «1812 տարին» եւայլն։ Նշանաւոր է նաեւ «Հոգեյոյզ» համանուագը։ Ասոնցմէ զատ հեղինակած է անհամար խմբերգներ, դաշնակի կտորներ, մեղեդիներ, քոնչերթօներ, ուվերթիւրներ եւայլն։ Եղած է նաեւ երաժշտական ականաւոր քննադատ։

Չայքովսքիի երաժշտութիւնը մեծապէս կը բնորոշէ ռուս խառնըուածքն ու ոգին։ Յոռետեսութեան ուժեղ շեշտ մը կայ ընդհանրապէս անոր հեղինակութիւններուն մէջ: Արդարեւ, Չայքովսքի եղած է մելամաղձոտ տրամադրութեանց մարդը: Այսպէս ըլլալով հանդերձ, իրենց սլաւական կշռոյթով ու ներդաշնակութեան հիմունքով գունաւորում մը ունին իր ստեղծագործութիւնները: Լարային նուագախումբերու համար յօրինուած կտորներու մէջ մանաւանդ աչքի կը զարնէ անոր վարպետութիւնը։

Ամէն ստեղծագործութիւն, այս անուանի ռուս երաժիշտին մօտ, արդիւնքն է իր ինքնաբուխ ներշնչումներու բնականութեան և քնարական յորդառատ զեղումներու, որոնք այնքան ուժեղ են տպաւորութիւն ստեղծելու և խորհըրդածութեանց նիւթ հայթայթելու տեսակէտով։ Իր անհատականութեան յայտնութիւնն ու առով ձգած տպաւորութիւնը կու գան աւելի երկրորդական գիծի վրայ:

Իր այս առանձնայատկութեանց շնորհիւ ալ, Չայքովսքի յաջողած է տիրապետել երաժշտասէր բազմութեանց հոգիին, բոլոր ժամանակներու մէջ։ Եւ մընալ մանաւանդ, սլաւ հոգին արտայայտող ռուս մեծագոյն երաժիշտներէն մէկը:

ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԱՊՐԻԼ ԳԻՏՆԱԼ

Տղոց հետ ապրիլը այնքան ալ դիւրին չէ. անոնց հետ ապրիլ գիտնալու է անպայման. պէտք է գիտնալ չափը սակայն, ո՛չ շատ, ո՛չ ալ շատ քիչ։

Երկու գլխաւոր դժուարութիւններ կրնան ներկայանալ. առաջինը՝ ջանալ անոնց լեզուին, նիստուկացին և ժամանակներուն նմանող՝ հետեւող ըլլալ, իսկ երկրորդը՝ անոնց դէմ դաժան դիրք մը բռնելով անդադար քննադատել իրենց գործերն ու շարժումները. այս դիրքը սակայն երկու սերունդներու մէջ գոյութիւն ունեցած խորխորատը աւելի խորունկցնելով, զանոնք մէկզմէկէ աւելի պիտի հեռացնէր։

Ինչպէս կը տեսնուի, ծնողաց դիրքը կը ներկայացնէ շատ մը դժուարութիւններ։

Արձակուրդի շրջանին, ձեր զաւակները ձեր շուրջն են. կ՚ընդունին իրենց բարեկամները, քաջալերեցէք զանոնք. որովհետեւ այսպիսով առիթ պիտի տրուի ձեզի, անոնց ընկերները ճանչնալու. արդարեւ անքաղաքավար բի պիտի ըլլար չճանչնալ անոնք՝ որ կ՚ընդունիք ձեր յարկին տակ. անոնցմէ իւրաքանչիւրին հաճելի խօսք մը ուղղեցէք։ Սովորական շատ պարզ նիւթերու շուրջ շատ կարճ խօսակցութենէ մը ետք, մէկ կողմ քաշուեցէք, բայց ներկայ եղէք. լաւ լուծում մը չէ ամբողջ տունը իրենց ձգել։ Պարանցիկ յետմիջօրէ մը կը վերջանայ ժամը 21-ին, երեկոյթ մը՝ առտուան ժամը 2-ին, երբ կազմակերպողները պատանիներ են:

Ստիպուած չէք սրահին մէջ յաճախ մտնել, ոչ ալ իրենց ժամանցին, պարին մասնակցիլ. ատիկա երբեք հաճոյք չի կրնար պատճառել անոնց, պարզ այն պատճառաւ որ ոչ անոնց ճաշակը ունիք, ոչ ալ նախադրաւութիւնը. որով երիտասարդներր իրարու հետ թողուլը լաւագոյն միջոցն է: Եթէ տակաւին երիտասարդ մայր մըն էք, առիթէն օգտուելով ձեր աղջկան բարեկամ երիտասարդին հետ մի՛ պարէք. հաւատացէ՛ք, մեծ սխալ մը գործած կ՚ըլլաք։

Անոնց լեզուն և բառերը դուք ալ մի՛ գործածէք. անոնց բերնին մէջ ատիկա անուշ և հաճելի է, բայց ձեր բերնին մէջ անհաճոյ և նոյնիսկ քմծիծաղ կրնայ յառաջացնել։

Ինքզինքնիդ մի՛ պարտադրէք երբ տունէն պիտի բացակային, բայց պահանջեցէք որ ձեր որոշած ժամուն տուն վերադառնան։

Երբ ձեր տղաքը իրենց ընկերներուն քով հրաւիրուած են, պէտք է փոխադարձել այդ հրաւէրը: Եթէ ձեր նիւթական վիճակը թոյլ չի տար փառաւոր, պերճաշուք ընդունելութիւններ սարքել, հոգ չէ՛, կարեւորութիւն չունի այդ, ընդունեցէք ամենայն պարզութեամբ. սրտակցութիւնը և լաւ տրամադրութիւնը որ ցոյց պիտի տաք, կրնան բարեբախտաբար փոխարինել այն պերճանքը զորս դուք ի վիճակի չէք մատուցանելու: Պարզ նախընթրիք մը, լաւ երգապնակներ և շատ մը զուարճութիւններ ձեր այդ պըզտիկ ընդունելութիւնը մեծապէս կրնան յաջողցնել։

Եթէ ձեր տղոցմէն մէկը սխալ մը գործէ, իր ընկերներուն առջեւ զայն յանդիմանելու սխալը մի՛ գործէք. սպասեցէք որ մինակնիդ ըլլաք զայն յանդիմանելու համար, և մանաւանդ ձայներնիդ մի՛ բարձրացնէք։

Անհաճոյ բան է նաև ձեր զաւակներուն արժանիքները գովաբանել և անտեղի սնափառութիւն մը ցուցադրել։

Ետոյ ուրիշներու և ձեր տղոց միջեւ բաղդատութիւններ մի՛ ընէք։ Զախաւեր է միշտ ըսել, օրինակի համար «Պօղոսը քեզմէ աւելի խելացի է» և կամ «Ալիսը քեզմէ աւելի գեղեցիկ» անտեղի է նաև ուրիշներու տղաքը արժէքազրկել, ձեր զաւակներուն արժանիքները գովաբանելով:

Ընդհանուր կանոն է նաև՝ երբ գործերնիդ երիտասարդ տղոց կամ պատանիներու հետ է, իրենց ծնողաց մասին անխորհուրդ հարցումներ ուղղել, մանաւա՛ն անոնց նիւթական կացութեան, կրօնական կամ քաղաքական կարծիքներուն մասին։ Ձեր հարստութիւնը կամ ընկերային դիրքը մի՛ գովաբանէք. ձեր մեծ տղոց բարեկամներուն զաղտնասացութիւններ (գոնֆիտանս) մի՛ ընէք, և անոնց մի՛ պատմէք ձեր ամուսնական կեանքի տաղտուկները և տնային իրարանցումները. ասոնց բոլորը գիրենք երբեք չեն հետաքրքրեր։

Կայ ուրիշ վտանգ մըն ալ. ատիկա միշտ ներկայ երիտասարդութիւնը քննադատելն է, յաճախ կրկնելով, «իմ ատենիս», «ժամանակին», «երբ երիտասարդ էի», եւայլն. այսպիսի արտայայտութիւնները ձեզ պիտի նետեն տարիքոտ ծերերու շրջանակէն ներս, և այսպէսով անոնց հետ հաղորդակցելու, խօսակցելու, շփման մէջ գտնելու բոլոր կարելիութիւնները պիտի կորսուին։

Երիտասարդներու հետ վարուեցէք գիտակից և պատասխանատու չափահասներու պէս. ատիկա լաւագոյն միջոցն է անոնց համակրանքը, գնահատանքը և վըստահութիւնը շահելու համար:

Վերջին թելադրանք մըն ալ. երբ ձեր զաւկին կամ աղջկան մէկ բարեկամը տուն կու գայ, զայն ի նպաստ ձեզի մի՛ համագրաւէք, ատիկա կը սրտնեղէ ձեր զաւակները և այցելուն։

Զգեցէք երիտասարդները իրարու հետ, վստահ եղէք որ անոնք ձեզի երախտապարտ պիտի մնան։

Մ. Փ.

ՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

է եղել՝ յոյս է տալիս ուսուցիչը, օգնութեան կարիք եղել՝ օգնել է, մօր պէս ջերմ է եղել ու հոգատար... Օլգան երկար խօսեց դրան հարազատ դարձած մարդու մասին: Շրամուզի մօտ կանգնեցինք:

— Տուն գնանք, Սուրճով կը հիւրասիրեմ:

Մինչ աստիճաններով վեր կը բարձրանայինք՝ նա աչքերից դուրս մղեց խոնաւ յուզմունքն ու սեթաւ հայեացքով տուն մըտաւ: Տիրուհու տուն մտաւ. նոյնիսկ, կարծես, տղամարդու շարժ ու ձև վերցրեց:

— Ինչու պակաս չես,- ասաց տղային:

Տասնչորս-տասնհինգ տարեկան տղան անձայն վեր կացաւ հեռուստացոյցի դիմացից, գնաց ննջասենեակ:

Նա ինձ նստեցրեց, գործնական քայլերով խոհանոց գնաց, ետ եկաւ, նկատեց, որ ես, ինչպէս ամէն նոր մարդ նոր տուն մտնելիս, պտտում եմ հայեացքս:

— Կահաւորանքով զբաղուելու ժամանակ չի եղել,- մի տեսակ չոր ասաց նա: Ես ամաչեցի:

Մայրն ու քոյրերը խոհանոցից նորա եկան և բոլորս միասին բոլորեցինք սուրճի սեղանի շուրջ: Եւ զարմանալի բան. նրանց հայեացքում Օլգային նայելիս՝ միշտ յարգանքի նըշմարում կար էր յայտնւում: Ինչպէս, մարդու պէտք է յարգել, հարազատին՝ առաւել եւս: Բայց միշտ չէ, որ աղջկայ կամ քրոջ հանդէպ այսպիսի յիշում ես նրա յարգելի լինելը և յարգանքը շոշ գնում աչքերից մէջ:

Վաղորդ օրը ես նրանց եկայ «Թագաւորի հարսնացուն» օփերային, որտեղ նա կատարում էր գլխաւոր դերերից մէկը՝ Լեւուբաշայի դերը: Բոլորովին ուրիշ Օլգա էր կատարողը: Ինքնամփոփութիւնը, զսպուածութիւնը, հոգսը մի կողմ թողած, դարձել էր յոյզի, զգացմունքի գերի և ինչպէս էր տանջուում այդ դժբախտ սիրահարը, ինչպէս էր տանջուում...

Ես ներկայ եղայ նրա փորձին՝ Հեղինէ Տէր-Ղեւոնդեանի հետ միասին համերգային ծրագրերն էին կրկնում. «Մանէր, մանէր իմ ճախարակ»... Օլգան մի քանի անգամ երգեց այդ երգը ու ամէն անգամ ինձ թւում էր, թէ անթերի է կատարումը, բայց փորձուած երաժշտը ինչ – որ թերութիւն էր գտնում, յուշում Օլգային, և Օլգան աշխատում էր շտկել, աւելի լաւ երգել այդ հիանալի երգը: Նախանձել կարելի էր՝ ինչ համառութեամբ ու ձգտումով հասնում անթերի կատարման:

Ձեռքիս տակ են մամուլում եղած գնահատականները երգչուհի Օլգա Գաբաեանի մասին: Գովեստի պակաս չկայ: Նորանոր իմ կարծիքով, լաւագոյնը չէ, բայց շատ յատկանշական է: Արւեստաբան Ռ. Շահվերդեանը Օփերայի 100-ամեակի առիթով մեծ Թատրոնում տրուած երեք ներկայացումների մասին «Մուզիքալնայա Ժիզն» ամսագրում գրում է.

«Օլգա Գաբաեանը որ հանդէս է գալիս բոլոր երեք ներկայացումներում, և լաւ երգչուհի է, և լաւ դերասանուհի: Նա հիանալիօրէն կարողանում է մարմնաւորել կերպարը, ստեղծել յուզող կերպար: Երկար կը յիշուի նրա կատարմամբ Սարոյի մօր կերպարը («Անուշ»), նոյնքան տպաւորիչ է նրա Իշխանուհի Աննան («Սայաթ-Նովա»), իսկ «Ալմաստ»-ում դերասանուհին կարողանում է ստեղծել, շողշողուն դարձնել առաջին հայեացքից երկրորդական թուացող մի կերպար՝ Գայեանէի կերպարը»:

Օլգա Գաբաեանի կատարողական արուեստի մասին մամուլում իրենց դրուատանքի խօսք են ասել աշխարհահռչակ երգահան Ա. Խաչատրեանը, տաղանդաւոր երգչուհի Մ. Մաքսակովան, արուեստաբան Ա. Ակսենովը և շատ ուրիշներ: Որտեղ էլ նա երգել է՝ Փարիզում թէ Նովոսիբիրսկում, Բրիւսելում թէ Նորիլսկում, Ռոստովում թէ Մոսկուայում՝ ջերմ խօսքը նրա մշտական ընկերն ու ուղեկիցն է եղել:

Մամուլի գնահատականն, ի հարկէ, գնահատական է, բայց ինձ հետաքրքիր էր Օլգա Գաբաեանի կատարողական ծիրքի մասին զրուցել մարդկանց հետ, որոնք ինձանից շատ աւելի քաջատեղեակ են վոքալ արուեստի գաղտնիքներին: Ահա թէ նրանք ինչ ասացին.

ՓԱՒԵԼ ԼԻՍԻՑԵԱՆ – Օլգա Գաբաեանը ունի գեղեցիկ մեցցո սոփրանօ, միանգամայն ճշգրիտ հնչերանգ, երաժշտական ճաշակ, նուրբ զգացողութիւն ու ճաշակ: Որպէս դերասանուհի, նա իրեն հիանալի է դրսեւորում: Նրա վաղուայ աւելի մեծ յաջողութիւնը ու մի կասկած չի յարուցում:

ՕՀԱՆ ԴՈՒՐԵԱՆ – Օլգա Գաբաեանը մեր Թատրոնի լաւագոյն յայտնաբերումներից է: Նա ունի դերասանական բարձր մակարդակ և առաւելագոյն ձայնային ու երաժշտական տուեալներ: Այս երկուսի միասնութիւնը ինձ հնարաւորութիւն է տալիս ասելու, որ Օլգա Գաբաեանը մօտ ապագայում մեր օփերային թատրոնի աստղերից մէկը կը դառնայ:

ՀԵՂԻՆԷ ՏԷՐ-ՂԵՒՈՆԴԵԱՆ-Վերին աստիճանի ընդունակ և աշխատասէր երգչուհի է Օլգա Գաբաեանը: Նա շատ լաւ է տիրապետում իր գեղեցիկ ձայնին: Չի վախենում դժուարութիւններից ու որքան բարդ է լինում երգը, այնքան աւելի է նա եռանդով լցւում:

ՋԱ. ԵՀ ՍԱՀԱԿԵԱՆ – Տարբեր առիթներով շատ մասնագէտներ նշել են Օլգա Գաբաեանի կատարողական արուեստի դրական կողմերը – ձայնային հարուստ տուեալներ, ռճի ու ժանրի նուրբ զգացողութիւն և այլն: Նրանց կարծիքին միանալով, ցանկանում եմ նշել, որ Օլգա Գաբաեանը շատ արագ է իւրացնում ծրագիրը, նրա հետ հաճելի է աշխատել: Նա միշտ գտնւում է գերազանց վոքալ պատրաստականութեան մէջ: Ասում են մարդուն ճանաչելու համար՝ հետը ճանապարհորդիր: Օլգա Գաբաեանը հիանալի մարդ է և հաճելի ուղեկից:

ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՍՈՒՐԵԱՆ-Օլգա Գաբաեանը ունի բարձր փրոֆեսիոնալ մակարդակ, պատասխանատուութեան մեծ զգացում: Նա շատ պահանջկոտ է իր նկատմամբ: Եւ օփերային և կամերային երաժշտութեան մէջ, նա ցուցաբերում է ժանրի նուրբ զգայողութիւն: Հաւատում եմ, որ այն, ինչին նա հասել է այսօր, մօտ ապագայում կը բազմապատկուի:

Լաւ են ասում: Ուրախ եմ, որ լաւ են ասում, որ ժպտալով են ասում: Ուրախ եմ, որ Օլգան յաղթահարել է բոլոր դժուարութիւններն ու հաւատարիմ մնացել իր երազին ու կոչմանը:

ՄԱՀ ՏԻԿԻՆ ՌՈՒԲԷՆ ՈՐԲԵՐԵԱՆԻ

Փարիզէն կը գուժուի մահը՝ մեր սիրուած և հանրածանօթ բանաստեղծներէն, հանգ. Ռուբէն Որբերեանի այրիին, որ իր մահկանացուն կնքեց յառաջացած տարիքի մէջ։

Տիկին Ռուբէն Որբերեան եղաւ ոչ միայն առաքինի մայր մը, այլ նաև օտար երկիրներու մէջ վառ պահեց միշտ իր ընտանեկան գողտրիկ բոյնէն ներս մայրենի լեզուին և աւանդութիւններու ջահը:

ՀԱՆՃԱՐԵՂ ՆԿԱՐԻՉ ՓԻԳԱՍՕ

ՈՐՈՒՆ ԳՈՐԾԵՐԸ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐ Կ'ԱՐԺԵՆ, ԵՐԲ ԱՆՕԹԻ ԷՐ...

Դանիէլ Գահնվայլէր, նկարի արդի մեծագոյն վաճառականը, որ հաւատաց կիւպիստներու հանճարին, երբ բոլորովին անծանօթ էին անոնք եւ գնեց անոնց առաջին գործերը, իր յիշատակներուն մէջ հետեւեալը կը պատմէ Փիգասոյի մասին.-

1907ին, մէկը պզտիկ խանութս մտաւ։ Երիտասարդ մը, որ մեծ ազդեցութիւն թողուց վրաս։ Կարճահասակ էր, թիկնեղ, սեփսեւ մազերով, գէշ հագուած էր, փոշոտ կօշիկները հին էին բայց հրաշալի աչքեր ունէր։ Փիգասոն էր ան։ Այդ երիտասարդը առանց ինծի բան ըսելու, սկսաւ նկարները դիտել, խանութին շրջանը ըրաւ ու մեկնեցաւ։

Քանի մը օր ետք խօսքը ըրին տարօրինակ նկարին՝ որուն կ'աշխատէր Փիգասօ նկարիչը։ Անունը ծանօթ էր ինծի, բայց անձնապէս չէի ճանչնար զայն։ Շատ հետաքրքրուեցայ այդ արտակեդրոն նկարով եւ ճամբայ ինկայ դէպի Ռավինեան փողոցի բնակարանը, որ փայտէ ու ապակիէ շինուած արտասովոր շէնք մըն էր եւ ուր այնքան յաճախ պիտի երթայի յետոյ։

Մերկ սրունքով, շապիկով եւ կուրծքը բաց երիտասարդ մը բացաւ դուռը, բռնեց ձեռքէս ու ներս տարաւ։ Այս այն երիտասարդն էր, որ քանի մը օր առաջ խանութս եկած էր։ Ոչ ոք պիտի կարենայ երբեք երեւակայել խեղճութիւնն ու ողբալի թշուառութիւնը Ռավինեան փողոցի նկարիչի աշխատանոցին։ Պատի թուղթերը պատառատուն կախուած էին։ Փոշիով ծածկուած էին գծագրութիւններու կտաւի դարակները, որոնք կոտրած տիվանին վրան էին։ Վառարանին քով տեսակ մը լեռնակոյտ կար լաւայի որ մոխիրներն էին։ Սարսափելի բան. Փիգասօ կ'ապրէր այնտեղ շատ գեղանի կնոջ մը՝ Ֆերնանտի եւ շատ խոշոր շան մը հետ՝ որ Ֆրիքա կը կոչուէր։ Կար նաեւ այն մեծ նկարը, որուն մասին խօսած էին ինծի, այդ նկարը զոր յետոյ «Ավինեոնի Օրիորդներ» անունը առաւ եւ որ կը կազմէ կիւպիզմի մեկնակէտը։

Փիգասոյի հոգեկան առանձնութիւնը ահաւոր էր այդ շրջանին, որովհետեւ իր նկարիչ ընկերներէն ոչ մէկը հետեւած էր իրեն։ Նկարը, զոր աւարտած էր, յիմարական կամ հրէշային կը թուէր ամենուն։ Փիգասոյի համար անչափելի հերոսութիւն էր ապրիլ բարոյական այդ ահաւոր առանձնութեան մէջ։

Նիարիչ Պրաք, որ բանաստեղծ Ափոլինիէրի միջոցաւ ծանօթացած էր Փիգասոյի, ըսած էր, թէ անոր նկարելու ձեւը կը նմանէր քարիւղ խմելու, կրակ թքնելու համար եւ Տրէն ըսաւ, թէ օր մը Փիգասոյին կախուած պիտի գտնեն իր մեծ նկարին ետին։

Նկարին մէկ կողմը, գրեթէ միագոյն, կապուած էր տակաւին Փիգասոյի վարդագոյն շրջանի աճին, իսկ միւս մասը որ շատ գունաւոր էր, իսկապէս մեկնակէտն էր նոր արուեստի մը։ Անմիջապէս նկարներ գնեցի Փիգասոյէն. արդէն Վոլարէն զատ գնող չկար։ Շատ աժան կը ծախուէին Փիգասոյի եւ միւսներուն ալ գործերը։ Բոլորովին թշուառութեան մէջ չէին այլեւս այդ նորերը, բայց բարօրութեան մէջ ալ չէին։

Փիգասօ, Վլամէնք, Տրէն, բոլորն ալ բարեկամներս դարձան. Փիգասոյի հետ կրկէս կ'երթայինք, յետոյ «Սատկած Առնէտ» կոչուած զբօսավայրը կը նախընտրէր, կ'երեւի Պարչելոնայի (Փիգասօ սպանացի էր) գէշ վայրերը յիշեցնելուն համար։

1918ին ցուցադրեցի Պրաքի գործերը։ Այդ տարին առաջին անգամ «Գիւպ» (խորանարդ) բառը արտասանուեցաւ։ Երբեք ծանուցումով եւ աղմկելով նկարիչներս ծանօթացնել չեմ աշխատած։ Միայն կը ցուցադրէի անոնց գործերը եւ ով որ կը հետաքրքրուէր կուգար կ'առնէր։ Անոնք խաղաղօրէն կ'աշխատէին, կանխաւ դրամ կուտայի իրենց, ապրուստի համար։ Յետոյ կը հաշուակցէինք։ Այսօր այլեւս կարելի չէ երեւակայել, թէ մենք այն ատեն որքան կ'արհամարհէինք քննադատները ու բազմութիւնը։

Օր մը Փիգասոյին հաղորդեցի, թէ յաճախորդներէս ամենէն հաւատարիմը չէր սիրեր իր վերջին նկարները։ Փիգասօ պատասխանեց զարմանալի երկտողով մը՝ զոր չեմ կարծեր թէ ուրիշ նկարիչ գրած ըլլայ երբեք իր վաճառականին. «Շատ աղէկ է այդպէս, թող չսիրէ, հարկաւ պիտի յաջողինք ամէնքն ալ զզուեցնելու»։

«Ամերիկեան» կոչուած ձեւով կը հագուէին այն ատեն։ Ունէին լայն քառակուսիներով թուխս պաստառս հագուստներ, միլոն գլխարկ եւ գունաւոր փողկապեր։ Վլամէնք շինած էր փայտէ փողկապ մը՝ զոր վիզէն կը կախէր... կապոյտ ներկած էր, վրան դեղին կէտերով։ Փիգասօ կը սիրէր գծաւոր թաւիշ տաբատները։

Հարիւրաւոր կեղծ փիգասոներ կան. օր մը ըսի իրեն թէ պէտք է բողոքէ ոստիկանութեան մօտ։ «Չեմ կրնար, ըսաւ Փիգասօ, գիտեմ թէ ինչ պիտի պատահի. դատարան պիտի բերեն ձեռնակապով մէկը՝ որ բարեկամս է...»։ Շատ նկարներ ալ կեղծ չեն, այլ սխալմամբ վերագրուած են Փիգասոյի։

Փիգասոյի արուեստը մոլեգնօրէն ինքնակենսագրական է։ Իր նկարներուն մէջ չէք գտներ կնոջական դէմք մը, որ այդ շրջանին իր սիրած կնոջը չպատկանի։ Երբեք չի հնարեր կամ ոեւէ մէկը չառներ իբր օրինակ, միշտ իր սիրած կնոջ

(Շար. տես էջ 6)

ԹԱՄԱՐԱ-ԽԱԹՈՒՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆՑ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Մոսկովեան մի համերգի ժամանակ ինչ-որ մէկը ետնաբեմում Թամարին «խանում» է անուանում, ատմինիստրատորներից մէկը վճռում է յայտագրերում գրել Թամարա-Խանում։ Եւ այսպէս, այդ անունը մինչև օրս ուղեկցում է Նրան։

Թամար Պետրոսեանցը, հիմնուելով հարեմի կանանց պարերի շարժումների վրայ, ստեղծում է պարային տարրեր, նոր տարաձևեր, շարժմանը հաղորդում ընդարձակութիւն, լայն քայլ, ինքնատիպ պտոյտների տեխնիկա, մարմնի համարձակ դիրքաւորում, ռիթմիկ գունեղութիւն, դէմքերի խանդավառ հոսք։

1926 *Թուականին Թամարա-Խանումը Ուզբեկստանի ազգային անսամբլի կազմակերպիչն ու պարուսոյցն էր, դերասանուհին ու պարուհին, նկարիչն ու երգչուհին։*

Թամարա-Խանումը դառնում է ուզբեկական նոր պարի հիմնադիրն ու առաջին վարպետ կատարողը։ Այսօր էլ հանդիսատեսին կախարդում է դերասանուհու «Բամպակահաւաք աղջկայ պարը», որ նա կատարում է զուտ դոյրայի վարակիչ ու փոթորկոտ ռիթմի տակ։

Թամարա-Խանումը պարարուեստին նուիրուած մի ամբողջ սերունդ է պատրաստել, որն այսօր «Պախոր» հռչակաւոր անսամբլի հիմնական կորիզն է կազմում։

1936 *Թուականին Թամար Պետրոսեանցը հիմնում է ուզբեկական «Երգի պարի» պետական խումբը, որը նոր ու լայն ասպարէզ է բացում միջինասիական հանրապետութիւնների ժողովուրդների ազգային ստեղծագործութեան դրսեւորման համար։*

1937 *Թուականից սկսւում է դերասանուհու անհատական երգապարի շրջանը՝ ուրոյն ու ինքնատիպ ոճով և վայրկեանական կերպարանափոխումներով։ Յիսնամեայ իր գործունէութեան ընթացքում Թամարա-Խանումի արուեստը հասել է այնպիսի կատարելութեան, որին կարելի է հասնել միայն անժխտելի տաղանդով, յամառ աշխատանքով և բծախնդիր պատասխանատուութեան զգացումով։ Նրա համերգային ծրագրերն ընգրկում են ոչ միայն մեր միութեան բազմազգ ժողովուրդների՝ այլև աշխարհի բազմաթիւ ազգութիւնների ժողովրդական ստեղծագործութիւնները։ Թամարա-Խանումը ելոյթ է ունենում աշխարհի* 80 *լեզուներով։ Նրա ակնթարթային կերպարանափոխումները անհաւատալի են թւում, առասպելական։ Մէկ անգամ, բացօթեայ համերգի համար պատրաստուած բեմայարթակի կողքին մի փոքրիկ վրան-եուրտ են կանգնեցնում, ուր զգեստափոխուելու էր արթիստուհին։ Համերգից յետոյ մի ծեր տաճիկ մօտենում է եուրտին, պտտւում Նրա շուրջը, պտտւում ու զարմացած ասում է. «Այսքան փոքրիկ եուրտում այդքան շատ կանա՞յք...»։*

Մէկ ուրիշ անգամ Մոսկուայում Ճափոնիայի բրեմյեր-մինիստրի պատուին տրուող համերգի համար Թամարա-Խանումին խնդրում են մի համար պատրաստել... երեք օրուայ ընթացքում։ Համերգից յետոյ բրեմյեր մինիստրը անցնում է ետնաբեմ, շնորհաւորում արթիստուհուն և հարցնում. «Դուք քանի՞ տարի էք ապրել Ճափոնիայում»։ Թամարը չփոթուած պատասխանում է. «Երեք օր»։ Նման դէպքերը բազմաթիւ են։

Արթիստուհին լայն կտաւի ստեղծագործութիւնները կարողանում է ներկայացնել յստակ ու պարզ գոյներով, զուսպ ու խնայող միջոցներով։ «Ես ամէն անգամ պէտք է հաճոյք ստանամ իմ արածից, եթէ ո՛չ՝ բեմ չեմ բարձրանայ» ասում է Նա։

Թամարա-Խանումը իր մէջ համադրում է ազգագրագէտն ու երաժիշտը, երգիչն ու լեզուագէտը, պարուհին ու բեմադրողը, դերձակն ու ռեժիսէօրը։ Նորվեկիացի երաժշտական քննադատ Կնեուտսենը գրում է «Եթէ ընդհանրապէս կարելի է ասել, որ որեւէ համերգ կարող է օգնել միջազգային փոխըմբռնմանը, ուրեմն այդպիսին է Թամարա-Խանումի համերգը»։ Չեխերը գրում են. «Ձեր արուեստը, որը սնւում է ժողովրդի զուլալ ակունքներից, մօտ է մեր սրտերին։ Եւ գլխաւորն այն է, որ վերցնելով ժողովրդից, դուք այն վերադարձնում էք այդ իսկ ժողովրդին»։

- Թամար Պետրոսեանցի արուեստը օժտուած է մեծ ճաշակով ու արթիստականութեամբ, անսահման հմայքով ու մեծ վարպետութեամբ։

ԻՆՉՈՒ ԼԱՏԻՆԱԾԷՍ ԹԱՂՈՒՄ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Հայոց Պատմութեան մէջ Չէ եղած, Չկայ և պիտի չըլլայ Հայ Սեռեալ մը, որուն անշնչացած մարմինին վրայ չ'երգուի Ի Վերին Երուսաղէմ մեր խորիմաստ շարականը։

Պիտի չըսեմ նախատինք, այլ մեր՝ նուիրապետական կարգ ու կանոնը, մեր սրբութիւններու, մեր աւանդութեանց, մեր դարաւոր նուիրականութեանց այս իրաւունքի բռնաբարումը, մենք տխրութեամբ հոս՝ Ձեր առջեւ կ'արձանագրենք։

Ու բոլոր Հայութենէն, Կաթողիկէ, Էջմիածնական և Աւետարանական մեր բոլոր եղբայրներէն կը խնդրենք, որ միասին, ծածուկ և անկեղծ Հոգոց մը կարդանք Նորին Վսեմ. Տէրութիւն՝ նորոգ հանգուցեալ Գրիգոր Պետրոս ԺԵ. Աղաճանեան Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Պատրիարքին և Աւագերէց Կարդինալ Ս. Հ. Եկեղեցւոյ տիտղոսիւ Ս. Բարթողոմէոսի հոգւոյն համար և միաբերան ծայնակցինք մեր Սուրբ Նախահայրերուն և երգենք...

«Ի Վերին Երուսաղէմ, ի բնակարանս հրեշտակաց ուր Ենովք և Եղիաս կան ծերացեալ, աղաւնակերպ ի դրախտին եդեմական, պայծառացեալ արժանապէս։ Ողորմած, Տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոց»։

Ձեր Ս. Աջը համբուրելով Մնամբ
որդիական զգացումներով Ձերդ՝

Աղեքսանդրիա, 25 Մայիս 1971

ՅԱԿՈԲ ԱՆՍՈՒՐԵԱՆ

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

ենք յաչս օտարաց, որովհետեւ այսօր մենք կը վայելենք մեր մէջ ներկայութիւնը զոյգ մը մեր բարձրաստիճան եկեղեցականներու, որոնք եկան մեզի պարգեւելու հոգեկան նոր ոյժ եւ բարոյական կորով։

Կը ցաւինք, որ տակաւին մեր եկեղեցւոյ դուռը փակ՝ իսկ Առաջնորդարանն ալ թափուր կը մնան, սակայն կը սիրենք յուսալ, որ մօտ ատենէն պիտի կարենանք զանոնք տեսնել վերաբացուած, երբ մեր գաղութը օժտուի մնայուն հոգեւոր հովիւով մը։

Մեր ջերմ փափաքն է այժմ, Կոմիտաս Սրբազանէն լսել մեր վերածնած մայր հայրենիքի մասին, իսկ Զաւէն Սրբազանէն Եգիպտոսի մեր հայրենակիցներու մասին։

Կրկին ողջունելով Ձեր շնորհաբեր գալուստը, Սիրելի Սրբազան Հայրեր, կը մաղթեմ Ձեզի առողջութիւն եւ Ազգային-Եկեղեցական Ձեր սրբազան գործին մէջ՝ բեղուն գործունէութիւն։

Հետեւեալ բարի գալուստի խօսքը ըրաւ նաև Հ.Ե.Մ.ի վարչականներէն Պր. Գալուստ Ամիրայեան։

Սիրելի եւ Գերաշնորհ Սրբազան Հայրեր.

Յանուն Հ.Ե.Միութեան, բարի գալուստ կը մաղթեմ ձեզի։ Շատ ուրախ ենք եւ երջանիկ որ շնորհ ըրիք եւ այցելեցիք մեզի՝ յուրախութիւն մեծ եւ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բոլորիս։

Օրհնաբեր Ձեր այս այցելութեան առթիւ օրհնեցէք մեզ եւ հայրական աչքով նայեցէք մեր ալ վրայ, քանզի դուք էք տէրերը մեր այս ազգին, իշխանք եկեղեցւոյ, տեսուչ հոգեւոր եւ ծառայ Տեառն...։

– Տէր եթէ ոչ շինէ զտուն իւր, ի նանիր վաստակին շինողք նորա...։

Կ'ողջունենք զձեզ մեր բոլոր սրտով։ Բարի եկաք հազար բարի ու դարձեալ կը սպասենք զձեզ սիրով։

Տարէք մեր ողջոյնները նաեւ մեր հեռաւոր քոյր միութեանց անդամ-անդամուհիներուն, մեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն եւ ըսէք իրենց, թէ մի ենք մենք սրտով, հոգիով եւ մարմնով, եղբայր ենք մենք որ մրրկաւ էինք զատուած, բայց հզօր ենք մենք այսօր, քանզի կանք ու կը մնանք, քանզի ունինք հզօր ու ստեղծագործ ժողովուրդ ու հզօր հայրենիք՝ մեր անա՛րգ թշնամիին սրուկի աչքին տակ, ու ա՛յս թող իմանայ բովանդակ երկիր...։

Թոյլ տուէք, Գերաշնորհ Սրբազան Հայրեր, որ համբուրեմ Ձեր սուրբ աջը, ըսելով. «Աստուած օգնական ու դարձեալ բարի եկաք, հազար բարի...»։

Ապա խանդավառօրէն արտասանեցին Օր. Յասմիկ Ընթապապեան և Պր. Գէորգ Ճանոյեան։

Խօսք առաւ Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեան ու շեշտեց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ կատարած կարեւոր դերը հայոց պատմութեան ընթացքին։

Ներկաներու կողմէ եղած զանազան հարցումներուն սիրով և համոզիչ արտայայտութիւններով պատասխանեց Վրաստանի Առաջնորդը՝ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Ս. Եպս. Տէր Ստեփանեան, ու ներկաները բաւարարուած և գոհունակ մեկնեցան հաւաքավայրէն։

Յաջորդ օրը, Կիրակի, 23 *Մայիս, Խարթումի եկեղեցիին մէջ պատարագեց և քարոզեց Գերշ. Տ. Կոմիտաս եպիսկոպոս։ Խարթումի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին նման հոգեզմայլ և հոգեպարար պատարագ չէր տեսած ցարդ։*

Արարողութեանց նախագահեց բարեջան Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։

Դպրապետն էր Պր. Օննիկ Գալուստեան, երգեհոնահարը՝ Տիկին Մարի Վանեան իսկ մեներգողները՝ Տիկին Վեհանոյշ Թադէոսեան ու Պր. Շահէն Երէցեան։ Ս. Խորանին սպասարկեց Պր. Ֆիլիփ Դարբինեան, առընթերկայութեամբ ՊՊ. Զարեհ Իսկէնտէրեանի և Ռաֆայէլ Եղբայրներուն։

Պատարագէն ետք, հովուական սրահին մէջ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն, Տիկնանց Բարեսիրական Միութեան անդամուհիներուն կողմէ, գլխաւորութեամբ Տիկին Է. Քիւրքճեանի։ Աջահամբոյրէն ետք, ժողովուրդը հոգեպէս կազդուրուած՝ հրաժեշտ առաւ Սրբազան Հայրերէն։

Սրբազանները, Հինգշաբթի, 27 *Մայիս* 1971, *պիտի մեկնին Գահիրէ։*

Բարի ճանապարհ կը մաղթենք մեր սիրելի Սրբազան Հայրերուն, արեւշատ կեանք և յաջողութիւն իրենց ազգային բոլոր ծրագիրներուն։

ԹՂԹԱԿԻՑ

Խարթում, 24 Մայիս 1971

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
3 ՅՈՒՆԻՍ 1971

ՊԱՍՔԷԹ ՊՈԼ

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՍՐԲՈՑ ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ ԽՈՒՄԲԸ ՏԻՐԱՑԱՒ՝ ՀԱՅ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱԿԻՆ

ՄՈՆԹՐԷԱԼԻ Հ.Բ.Ը.Մ.ԵԱՆ ԿՐՏՍԵՐՆԵՐՈՒ ՊԱՍՔԷԹ-ՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԸ

Ձախէն աջ՝ ոտքի· Արթօ Արթինեան, Եղիա Մկրեան, Վահան Գազանճեան (գոչ), Արթօ Մուրատեան, Միհրան Մարտինեան, Հրայր Ճիհանեան, Ժիրայր Թելալեան, Արա Մելքոնեան: Նստած՝ ձախէն աջ. Հայկ Մանուկեան, Տիգրան Օհաննէսեան եւ Զարեհ Զաքարեան

Տասը Հայ Լուսաւորչական եկեղեցիներ, քանի մը տարիներէ ի վեր կազմած են ընկերակցութիւն մը՝ որուն նպատակն է քով քովի բերելով հայ երիտասարդութիւնը, կազմակերպել մշակութային և մարզական հաւաքոյթներ, ու առիթը տալ երիտասարդներուն, որ ձեռք ձեռքի աշխատին իրենց եկեղեցիներուն կողքին և միասնաբար:

Այս ընկերակցութիւնը քանիցս փորձելէ ետք, վերջապէս յաջողեցաւ կազմակերպել Պասքէթ Պոլի մրցաշարք մը, որուն մասնակցեցան վեց հայկական խումբեր, որոնցմէ հինգը՝ Ա.Մ.Նէն և մէկը՝ Մոնթրէալէն:

Այս առաջին մրցաշարքին փորձուեցաւ հրաւիրել նաև Նիւ Եորքէն դուրս գտնուող Հայ Եկեղեցիներու կողքին գործող Պասքէթ Պոլի խումբերէն ոմանք: Եւ արդարեւ այս փորձը յաջողութիւնը գտաւ, քանի որ Փրովիտանսի և Ֆիլատելֆիոյ խումբերը մասնակցեցան այս մրցաշարքին:

Հետեւաբար մրցաշարքին մաս կազմեցին.

ա. Հ.Բ.Ը.Մ.ի Մոնթրէալի կրտսերներու խումբը.

բ. Ս. Նահատակաց եկեղեցւոյ խումբը (Նիւ Եորք).

գ. Ս. Գրիգոր եկեղեցւոյ խումբը (Նիւ Եորք).

դ. Ս. Սահակ և Ս. Մեսրոպ եկեղեցւոյ խումբը (Ֆիլատելֆիա).

ե. Ս. Վարդանանց եկեղեցւոյ խումբը (Փրովիտանս).

զ. Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ խումբը (Նիւ Եորք):

Ուրբաթ, 16 Ապրիլին կատարուած զտումի մրցումները տուին հետեւեալ արդիւնքները.

Ս. Գրիգորի խումբը յաղթեց Ս. Լուսաւորիչի խումբին՝ 71ով 69:

Ս. Նահատակացի խումբը յաղթեց Ս. Սահակ և Ս. Մեսրոպի խումբին՝ 65ով 53:

Կիսաւարտական մրցումները կատարուեցան Շաբաթ, 17 Ապրիլին և տուին հետեւեալ արդիւնքները.

ա. մրցում.– Ս. Նահատակացի խումբը՝ որ շատ լաւ խաղարկութիւն մը ունեցաւ, յաղթեց Ս. Վարդանանցի խումբին՝ 65ով 49:

բ. մրցում.– Այս մրցումին ճակատեցան Մոնթրէալի Հ.Բ.Ը.Մ.ի կրտսերները և Նիւ Եորքի Ս. Գրիգորի խումբերը:

Խաղին սկզբնաւորութեան, Մոնթրէալի հայ տղաքը շատ լաւ յառաջացան և քանի մը վայրկեան ետք հասան՝ 15ով 7 սքորին, բայց Ս. Գրիգորի խումբին մարզիկ Պալըքեանի՝ յաջորդաբար նշանակած կէտերը, քաջալերեցին իր խումբին խաղացողները ու անոնք յաջողեցան առաջին տասը վայրկեաններուն իսկ սքորը հաւասարեցնել:

Հակառակ որ Մոնթրէալի տղաքը լաւ խաղ մը ցուցաբերեցին և սակայն վրիպած կողովները մրցորդ խումբի մարզիկներուն կողմէ յաջողութեամբ օգտագործուեցան և ա. կիսախաղը վերջացաւ 33-28 արդիւնքով, ի նպաստ Նիւ Եորքցիներուն:

Բ. Կիսախաղին, Մոնթրէալի մարզիկները յոգնած և պրկուած կը թուէին և սակայն կը ջանային իրենց կարելին ընել պատուաբեր պարտութեամբ վերջացնելու այս խաղը:

Խաղին վերջաւորութիւնը յայտարարող իրաւարարներու սուլիչին, ցուցատախտակը կը յայտնէր 77-58՝ ի նպաստ Ս. Գրիգորի խումբին, որ այսպէսով իրաւունքը կը ստանար յաջորդ օրը՝ Կիրակի, աւարտական մրցումը խաղալու՝ Նիւ Եորքի Ս. Նահատակացին դէմ:

Շաբաթ, 17 Ապրիլ երեկոյեան, Ս. Նահատակաց եկեղեցիին սրահներուն մէջ կազմակերպուած էր Ընդունելութիւն – Պարահանդէս մը, ի պատիւ բոլոր խաղացողներուն: Այս ընդունելութիւնը կազմակերպուած էր Ս. Նահատակացի Տիկնանց Յանձնախումբին կողմէ, գլխաւորութեամբ՝ Տիկին Ս. Իշխանեանի: Եւրոպական պարերու կողքին, արեւելեան նուագախումբ մըն ալ խանդավառեց բոլորը, ու շուրջպարով և երգով մթնոլորտը աւելի ջերմացաւ: Այս ուրախ երեկոյթը տեւեց մինչև ուշ գիշեր:

Յաջորդ օրը՝ Կիրակի, 18 Ապրիլ, կ.ե. ժամը 3ին սկսաւ աւարտական մրցումը՝ ընդմէջ Ս. Նահատակաց և Ս. Գրիգոր եկեղեցիներու խումբերուն:

Երկու խումբերուն կողմնակիցները, հոծ թիւով կանուխէն եկած էին ու երբ մրցումը սկսաւ, անոնք անգլերէնով սկսան բարձրաձայն քաջալերել իրենց նախասիրած խումբին մարզիկները: Մոնթրէալի տղոց համար նորութիւն էր լսել անգլերէն այս քաջալերանքի խօսքերը ու անոնց հարցումին՝ թէ ինչու հայերէնով չէին արտայայտուեր, պատասխանուեցաւ որ անոնք ի վիճակի չէին հայերէն խօսելու, ինչ որ ցաւ պատճառեց Գանատայէն եկած հիւր տղոց:

Ա. Կիսախաղին, երկու խումբերն ալ գեղեցիկ խաղարկութիւն ցուցաբերեցին ու յաջորդաբար կէտեր նշանակեցին: Եւ սակայն դադարին՝ արդիւնքը ի նպաստ Ս. Նահատակացի տղոց էր, 27ով 21:

Բ. Կիսախաղին, Ս. Գրիգորի խումբին մարզիկները իրենց ղեկավարին ցուցմունքները գործադրելով ու փոխելով իրենց խաղարկութեան եղանակը, սքորը հաւասարեցուցին 39ով 39: Խաղը շարունակուեցաւ տաք մթնոլորտի մէջ ու մրցումին վերջաւորութեան երեք վայրկեան մնացած, երկու խումբերը հաւասար էին 45 կէտերով: Մթնոլորտը ելեկտրականացած էր: Վայրկեան մը անց՝ Ս. Նահատակացը յառաջացած էր 51ով 48: Վերջին երկվայրկեաններուն, Ս. Գրիգորի տղոց ջանքերը ապարդիւն մնացին ու 60ով 52 արդիւնքով Ս. Նահատակացի խումբը յաղթանակեց և տիրացաւ բաժակին, ձեռամբ իրենց խումբին պատասխանատու՝ Պր. Բ. Աւետիսի:

Մրցաշարքին կազմակերպիչները խոստացան նման հանդիպումներ ևս կազմակերպել, որպէսզի հայ երիտասարդները իրարու հետ շփման մէջ մտնելու առիթներ ունենան:

Եռօրեայ այս մրցաշարքին յաջողութեանը մեծապէս օժանդակեց կազմակերպիչ յանձնախումբը՝ որուն մաս կը կազմէին ՊՊ. Ֆ. Աւետիս, Բ. Սըքլեան, Դ. Ֆրունճեան, Բ. Լոդիկեան, Բ. Ճելալեան, Ս. Պօնճուքեան, Ժ. Թաթարեան, Վ. Զարիֆեան, Դ. Մարգարեան և Ճ. Քոսթեան:

Մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք կազմակերպիչ յանձնախումբին, որ այս մրցաշարքով մեզի առիթ տուաւ վայելելու՝ ըլլայ Մոնթրէալի ըլլայ ԱՄՆի հայ երիտասարդներէ կազմուած խումբերուն խաղն ու համագործակցութիւնը:

ՎԱՀԱՆ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Մոնթրէալ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրելի մօր՝ ողբ. Տիկ. Հայկանոյշ Մարկոսեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին՝ ՊՊ. Հրանդ, Երուանդ, Հայկ և Համբարձում Մարկոսեան եղբայրներ կը նուիրեն.

Աղքատախնամին	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
«Այծեմնիկ»ին	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	300
Գերեզմանատան բարեզարդման	300
Հայ Գեղ. Միութեան	300
Հայկական Ընթերցասրահին	300
«Արեւ»ին	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Իրենց սիրելի մօր և մեծմօր՝ ողբ. Տիկին Հայկանուշ Մարկոսեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին՝ Տիկին Հայկուհի Ալթունեան և զաւակունք՝ Զարեհ և Զաւէն կը նուիրեն.

Աղքատախնամին	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	200
«Այծեմնիկ»ին	200
Հայ Կարմիր Խաչին	200
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Գերեզմանատան բարեզարդման	200
Հայ Գեղ. Միութեան	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Պր. Հրանդ Մարկոսեանէ, Ցինկոկրաֆ «Րոյալ»)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Յակոբ Մազմանեանի ընդ Օր. Նայիրի Մահսէրէճեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ Պր. Պերճ Գոգորեան կը նուիրէ 100 ե.դ.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Նայիրի Մահսէրէճեանի ընդ Պր. Յակոբ Մազմանեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ Տէր և Տիկին Վահան Խաչերեան կը նուիրեն 200 ե.դ.:

Պր. Արա Օհանեանի ընդ Օր. Փորթելիա Ցլաթմանի (Լոնտոն) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Պալաճեան	100
» » Խորէն Իսկէնեան	100
» » Նուպար Պալաճեան	100
» » Զաւէն Պալաճեան	100

Ողբ. Խաչիկ Կաճոյեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան Տիկին Սեդա Գոգորեան և զաւակունք կը նուիրեն 100 ե.դ.:

Հ.Մ.Մ.-ԻՆ

Արժանապատիւ Տէր և Երիցուհի Նարեկ Քհնյ. Ֆըրընճեան 200 ե.դ. կը նուիրեն իրենց զաւկին Աւետիսի տարեդարձին առթիւ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՊՊ. Հրանդ, Երուանդ, Հայկ եւ Համբարձում Մարկոսեան, Տիկին Հայկուհի Ալթունեան եւ զաւակունք՝ Զարեհ եւ Զաւէն եւ համայն ազգակից պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 6 Յունիս 1971, առաւօտեան ժամը 10.30ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց մօր, մեծ մօր եւ ազգականին ողբացեալ

ՏԻԿԻՆ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ ԾԵՐՈՒՆ Մարգարի, ծնած 1907ին, Գորիսի շրջանի Հալիձոր գիւղին մէջ: 1941–42 թուականներուն Հայրենական Պատերազմին մասնակցած եւ ցարդ անյայտ կը մնայ: Ունէր կին եւ երկու երեխայ՝ մէկ աղջիկ եւ մէկ տղայ:

Փնտռողն է իր աղջիկը՝ Իզաբելա Ծերուն Աբրահամեան, որուն հասցէն է.

Երեւան, Զայմովսկի փողոց թիւ 14, 8րդ յարկաբաժին:

Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել վերոյիշեալ հասցէին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ.

ՅՈՒՆԻՍ ԱՄՍՈՒԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ԱՄԷՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ
ԹԵԹԵՒ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

* * *

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 1 ՅՈՒԼԻՍ 1971
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ
ՇԱԲԱԹ 10 ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ 11 ՅՈՒԼԻՍ 1971
ԶԲՕՍԱՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ
ՇԱԲԱԹ 17 ՅՈՒԼԻՍ 1971
ՏԱՐԵԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ
Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո.
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի, Գանատայի, Աւստրալիոյ եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն	10 Տոլար կամ 4 Սթերլին	25 Տոլար

ՆԿԱՐԻՉ ՓԻԳԱՍՕ

(Շար. Ե. էջէն)

պատկերը կը գծէ. Նոյնիսկ քուպիզմի շրջանին իր սէրը ուզած է փասել նկարներուն մէջ: Հետեւաբար կ'ըսէ նամակի մը մէջ. «Կը սիրեմ Էվան եւ պիտի գծեմ նկարներուս մէջ»: Արդարեւ այդ շրջանէն նկարներ կան «Կը սիրեմ Էվան» կամ «Սիրունիկս» բառերով: Սիրունիկ, երգի մը անունն էր, զոր կ'երգէին զայն Մօնմարթրի սրճարաններուն մէջ երբ Փիգասօ կը դարպասէր Էվային: Այս կինը մեռաւ 1914ի պատերազմին,

دار شوشة للطباعة رقم ايداع دار الكتب ٥٨٠ / ٧١

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN.

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 382—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՅՈՒՆԻՍ 1971

ՀԱՏԸ ՉԵՐՈՒՔ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد رقم ٣٨٢ – الخميس ١٠ يونيو ١٩٧١

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ՀԻՒՐԸ...

Ապրիլ ամսուան սկիզբներուն, Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռի Գահակալէն ստացուած եւ Ազգային Իշխանութեան ուղղուած հեռագիր մը կը տեղեկացնէր, որ նոյն ամսուան վերջերուն, Եգիպտահայութեան հիւրը պիտի ըլլար Սովետ. Վրաստանի մայրաքաղաք՝ Թիփլիսի առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Ս. Եպս. Տէր Ստեփանեանը եւ Վեհափառ Հայրապետին օրհնութիւնները պիտի բերէր եգիպտահայութեան։

Եթովպիոյ պատրիարքի օծման առթիւ Հայլէ Սելասէ Կայսեր կողմէ Վեհափառ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին ուղարկուած հրաւէրին կապակցութեամբ, Կոմիտաս Սրբազանին ԱՄՀ այցելութեան թուականը քանի մը օրերով յետաձգուեցաւ. որպէսզի՝ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Զաւէն Եպս. Չինչինեանի հետ միասնաբար, երկու Սրբազանները իրենց ներկայութեամբ Ադիս Աբաբա, Ամենայն Հայոց Հայրապետը ներկայացնեն՝ Հաբէշ Եկեղեցւոյ Ծայրագոյն Պատրիարքի օծման արարողութեան։

Ուրախ ենք, որ զոյգ Սրբազանները ոչ միայն այս նուիրական պարտականութիւնը արժանավայելօրէն կատարեցին, այլ եւ առիթէն օգտուելով, մօտէն ծանօթացան Եթովպիոյ եւ Սուտանի հայ համայնքներուն, անոնց Ազգային Իշխանութեանց անդամներուն եւ այդ համայնքներուն ներկայ կացութեանը, պատարագեցին, քարոզեցին, բանախօսեցին եւ այցելութիւններ կատարեցին այդ զոյգ համայնքներու կրօնական, ազգային թէ մշակութային բոլոր կեդրոններուն մէջ անխտիր, եւ Մայիս 28ի կէսօրին, Գահիրէի օդանաւակայանը ժամանեցին, ուր դիմաւորուեցան Գահիրէի Ազգային Իշխանութեանց կարգ մը անդամներուն՝ ինչպէս նաեւ հայ մամուլէն միմիայն թերթիս խմբագիրին կողմէ։

Կը սպասուէր որ եգիպտահայ համայնքի բարձրաստիճան հիւրը, նկատուէր ընդհանուր եգիպտահայութեան հիւրը։

Եւ սակայն պատահեցաւ անսպասելին։ Ազգային Իշխանութիւնները փոխանակ այս բարեբաստիկ առիթը օգտագործելու, որ Կոմիտաս Սրբազանին հնարաւորութիւն տրուի համայն հայութեան առջեւ ելոյթ ունենալով՝ խանդավառելու եգիպտահայութիւնը, թոյլատրեցին՝ որ ան օգտագործուի հատուած կազմակերպութեան մը կողմէ եւ միայն այդ կազմակերպութեան ակումբներուն մէջ՝ ըլլայ Գահիրէ կամ Աղեքսանդրիա, ելոյթ ունենայ լոկ այդ կազմակերպութեան շրջանակին համար:

Ի հարկէ ոչ մէկ անպատեհութիւն պիտի նկատուէր այս, եթէ Ազգային Իշխանութիւնները նախ իրենք նախաձեռնէին եւ հիւր Սրբազանին առիթը ընձեռէին Ազգային Սրահի մը մէջ՝ օրինակ Հելիոպոլսոյ «Պըլըքտանեան» Սրահին մէջ, համայն հայութեան առջեւ ելոյթ ունենալու եւ Սրբազանին ԱՄՀ այցելութեանը վրայ հատուածականի դրոշմ մը չզետեղելու:

Երբե՞ք ի վեր տեսնուած է, որ բարձր եկեղեցական մը համայնքին պաշտօնական հիւրը ըլլայ, անոր միջոցներովը հիւրասիրուի եւ թոյլատրուի, որ այդ բարձրաստիճան հիւրը օգտագործուի որոշ հատուածի մը կողմէ եւ ի՞նչ նպատակով։ Միթէ ազգին հիւր Սրբազանը, հայրենիքէն եկող զբօսաշրջիկ մըն է, որ ամէն ոք ինքզինքին ազատութիւն տայ աջ կամ ձախ քաշքշելու:

Կոմիտաս Սրբազանին բանախօսութեան խիստ հետաքրքրական նիւթը, Ս. Էջմիածնայ փրոփականտային աւելի պիտի ծառայէր, եթէ Սրբազանին ստեղծուէր համայն եգիպտահայութեան առջեւ կատարելու իր բանախօսութիւնը:

Տակաւին կայ աւելի զարմանալին։ Ազգային Իշխանութիւնները սովորութիւն դարձուցած են՝ նոյնիսկ որեւէ անպաշտօն հիւրի մը կամ այցելուի մը ի պատուին, ընդունելութիւն կամ ճաշկերոյթ սարքել, ըլլայ առաջնակարգ պանդոկի մը մէջ, ըլլայ Ազգային Առաջնորդարանի Դահլիճին մէջ, նոյնիսկ եթէ այցելուն կամ հիւրը մի քանի օրերու համար եկած է ԱՄՀ: Կոմիտաս Սրբազանը՝ Վեհափառին ներկայացուցիչը, Ազգային Իշխանութեան պաշտօնական հիւրը, որ մօտ երկու շաբաթներ մնաց այս երկրին մէջ, միթէ արժանի չէ՞ր պատուոյ ընդունելութեան մը կամ ճաշկերոյթի մը։ Ինչո՞վ ան ետ կը մնայ երգչուհիէ մը կամ այլ կարգի այցելուէ մը:

Եւ ինչո՞ւ քննադատել, որ Աղեքսանդրիոյ Ազգ. Իշխանութեանց ատենապետներն ու ղեկավարները, Կոմիտաս Սրբազանը դիմաւորելու չեն գացած, երբ, նախքան անոր Աղեքսանդրիա ժամանումը արդէն իսկ եղած յայտարարութիւններով, այն տպաւորութիւնը ստեղծուած էր՝ որ ան կ'երթայ համայնքին մէկ կազմակերպութեան համար բանախօսելու, ուստի՝ խտրական ոգիով, փոխանակ Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեան «Կոմիտաս» Սրահին մէջ՝ ողջ Աղեքսանդրահայութեան առջեւ խօսք առնելու:

(Շար. տես էջ 2)

ՄԵՐՁԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԽԱՂԱՂ ԼՈՒԾՄԱՆԸ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԵՔ ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

ԱՄՀի բանակայիններուն մօտ իր տուած երկօրեայ այցելութեան ընթացքին

Նախագահ Անուար էլ Սատաթ՝ զինեալ ուժերու գերագոյն պետը, երկու օրեր եղաւ Սուէզի ճակատին վրայ։ Իրեն կ'ընկերանար ԱՄՀի պատերազմական նախարար և զինեալ ուժերու ընդհ. հրամանատար՝ զօրավար Մոհամէտ Ահմէտ Սատէք։

Պետութեան ղեկավարը այց տուաւ յառաջացեալ գիծերուն վրայ գտնուող սպաներուն և զինուորներուն, խօսեցաւ անոնց հետ և պատասխանեց անոնց հարցումներուն:

Նախագահը իր խօսքը ուղղելով ճակատայիններուն, կարեւոր ճառ մը արտասանեց և ի միջի այլոց ըսաւ․

«Սիրելի զաւակներս եւ եղբայրներս,

«Շատ երջանիկ եմ խրամներուն մէջ՝ ձեզ մօտ գալով հանդիպելու ձեզի հետ և իւրաքանչիւրիդ յայտնել և ձեր ժողովուրդին և իմ երախտագիտական զգացումները այն ճիգերուն և պարտականութեանց համար, զոր դուք կը կատարէք մեր երկրին պատիւը պահպանելու համար։

Հայրենիքը հպարտ է ձեզմով։ Թշնամին կը կարծէր որ 1967ի պարտութիւնը մեզի զգետնած էր։ Եւ սակայն, ահաւասիկ որ չորս տարի ետք, Իսրայէլի Նախարարաց Խորհուրդը, երէկ ժողովի նստած է յուսահատական մթնոլորտի մը մէջ։ Մենք, մեր կողմը ունինք յոյսը եւ ուժը։

«Այսօր ես պիտի շեշտեմ երեք կէտերու վրայ.

Ա.- Վերջին երկու շաբաթներուն ընթացքին եղած պատահարներուն։

Բ.- Գլխաւոր հարցին՝ ճակատամարտին.

Գ. Դուք, որ հայրենիքի պաշտպանութեան սրբազան պարտականութիւնը ստանձնած էք, իրաւունք ունիք որեւէ մարզէ ներս ձեզ հետաքրքրող հարցումներ ընելու։ Անկեղծօրէն դրէք ձեր հարցերը։ Մեր երկրին ապագան մենք է որ կ'որոշենք, մեր ուզած ձեւով կը վճռենք՝ մեզի, մեր զաւակներուն և գալիք սերունդներուն համար։

Առաջին կէսին շուրջ Նախագահը խօսեցաւ վերջին դէպքերուն մասին եւ շեշտեց զօրավար Մոհամէտ Ահմէտ Սատէքի որդեգրած սքանչելի կեցուածքին վրայ։ Նախագահը ապա շարունակեց․

«Ուրիշ հարցումի անցնելէ առաջ կուզեմ ձեզ հանդարտեցնել: Վստահ եղէք որ ձեր 34 միլիոննոց ժողովուրդը, իր ամբողջ վստահութիւնը ձեր վրայ դրած է և ձեզի կու տայ իր ամբողջ օժանդակութիւնը։ Անոնք պատրաստ են ընելու ինչ որ կարող են՝ պաշտպանելու համար ձեր ետեւի գիծը, մեծ ճակատամարտին կանխապատրաստութեանը համար, որովհետեւ դուք էք որ պաշտպանութեան սրբազան գործը ստանձնած էք, դուք կը պաշտպանէք պատիւն ու արժանապատուութիւնը։ Ամբողջ ժողովուրդը մէկ մարդու պէս պատրաստ է յօժարաբար տալու ինչ որ անհրաժեշտ է, և առաւելագոյն վստահութեամբ, ապահովելու համար ձեզի իր օժանդակութիւնը։ Վստահ եղէք։ Ես հոս եմ ձեր ետին, ձեզ հետ ունիք ժողովուրդը՝ ձեր հայրը, ձեր զաւակներուն և ձեր բոլոր ընտանիքներուն հայրը:

«Ապահով եղէք որ երբեք չպիտի թոյլատրեմ, և ինձմէ առաջ մեր ժողովուրդը երբեք չպիտի թոյլատրէ, որ ճեղք մը՝ նոյնիսկ ամենափոքր, բացուի ձեր ետին։ Այս մասին ապահով եղէք և մտածեցէք միայն ճակատամարտին մասին։

Նախագահը ապա խօսելով հիմնական հարց՝ կռիւի պայմաններուն մասին, ըսաւ․

«Ինչպէս գիտէք, անցեալ Փետրուար 4ին ներկայացուցի Նախաձեռնութիւն մը... և ըսի որ պատրաստ էի Ջրանցքը բանալ, եթէ Իսրայէլացիք պատրաստակամ ըլլային առաջին նահանջ մը ընելու, ամբողջական պարպումի իբր սկիզբ և այդ պարպումին իբր անբաժան մէկ մասը։

«Ու այս առթիւ երեք պայմաններ դրած էի, որոնք հաղորդուեցան Պր. Ռոճըրզի և որ կը կրկնեմ ձեր առջեւ։ Այս պայմաններուն շուրջ ոչ մէկ սակարկութիւն կը հանդուրժեմ: Առաջինը այն է, որ մեր զինեալ ուժերը Ջրանցքին միւս կողմը կ'անցնին, ստանձնելու համար արեւմտեան ափը: Երկրորդը, վեց ամիսներու կրակադադար մը՝ թուականով ճշդուած, որովհետեւ, որքան ատեն որ նոյնիսկ Իսրայէլացի մէկ զինուոր ալ գտնուի մեր հողամասին վրայ, անորոշ շրջանով կրակադադար կարելի չէ որ ըլլայ. միայն

(Շար. տես էջ 5)

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Յանուն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, լիազօրուած ենք հաղորդելու՝ ի գիտութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցու Նուիրապետական Աթոռների, Հոգեւոր Դասի եւ Թեմական Իշխանութիւնների, թէ՝ յառաջիկայ եպիսկոպոսաց ժողովը հրաւիրուելու է 1972 թուականի Սեպտեմբերի 24-29ին, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում։

Ժողովի օրակարգի գլխաւոր հարցը լինելու է քննարկումը՝ եկեղեցական ծիսական բարեկարգութեան նախագծի։ Լրիւ օրակարգը կը հաղորդուի յարմար ժամանակին։

29 Մայիս 1971 Թ. ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՅ
Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Կիրակի, 13 Յունիս 1971, առաւօտեան ժամը 10ին
Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ
1915ԻՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԿԱԽԱՂԱՆ ԶԱՆՈՒԱԾ
ՔՍԱՆ ՀՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐՈՒ
ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ, ԱՆՈՆՑ ՆԱՀԱՏԱԿՄԱՆ 56ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը անխտիր իր ներկայութեամբ պատուելու անմահ հերոսներուն յիշատակը։

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ՊԱՏՐԻԿ ՍԵԼԵԱՆԻ 75 ԱՄԵԱԿԸ

ԵՐԵՒԱՆ, (Հ.Հ.Գ.).— Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութիւնը, բազմամեայ հասարակական գործունէութեան և ծննդեան 75-ամեակի առթիւ, Պատրիկ Սելեանը պարգեւատրած է Հանրապետութեան Գերագոյն Խորհուրդի Պատուագիրով։

Պատրիկ Սելեանը ամերիկահայ յառաջադէմ գործիչներէն մէկն էր։ Երկար տարիներ ան խմբագրած է «Բանուոր» և «Լրաբեր» թերթերը։ 1948 թուականին հայրենադարձած է Խորհրդային Հայաստան։ Սելեանը եղած է Արտասահմանեան Երկիրներու հետ Բարեկամութեան և Մշակութային Կապի Հայկական Ընկերութեան Փոխ նախագահը, «Սովետական Հայաստան» հանդէսի խմբագիրը, ընտրուած է Հայկական Գերագոյն Խորհուրդի երեսփոխան։ Ան Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Նախագահութեան անդամ է։

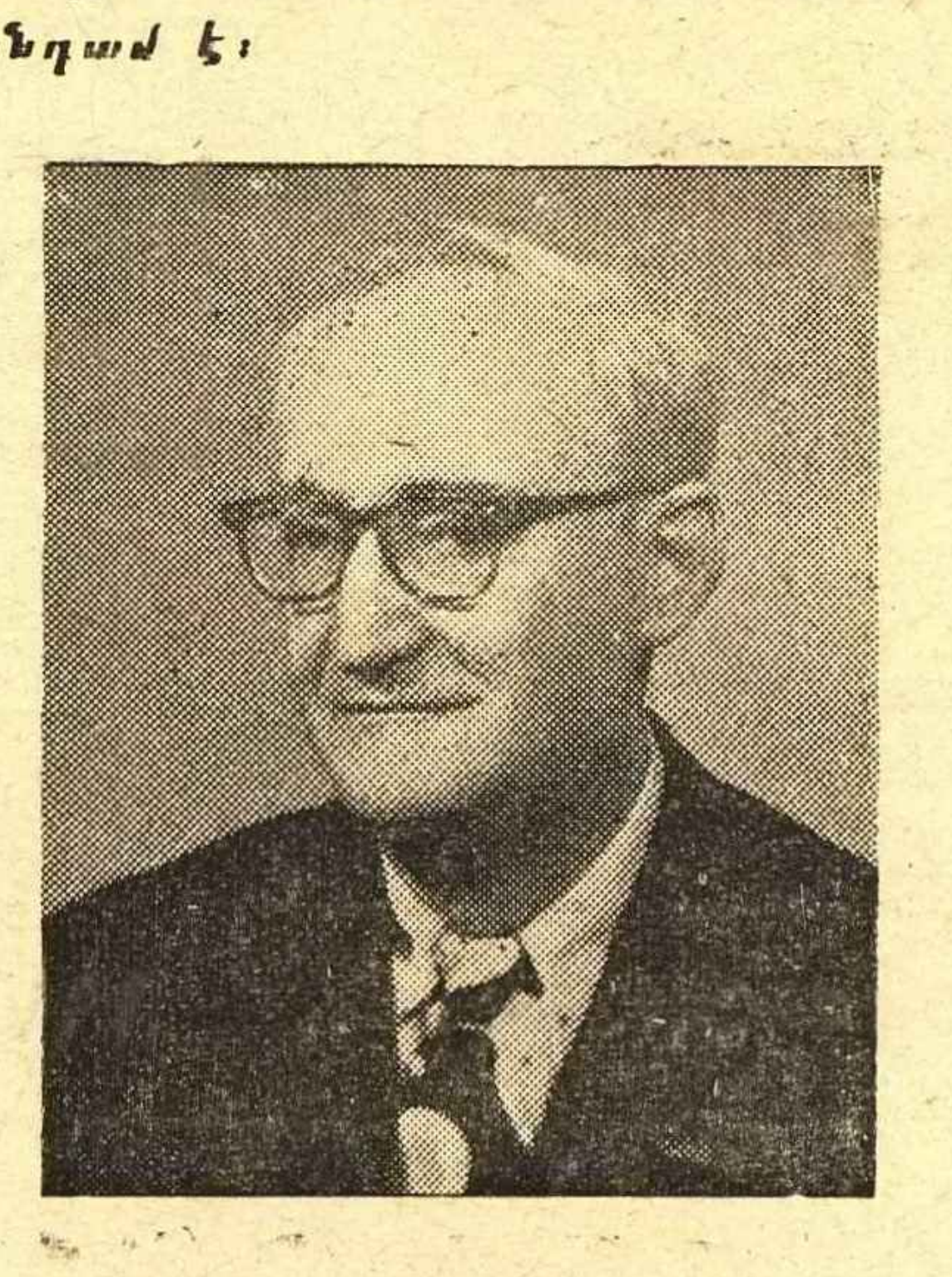

ՊԱՏՐԻԿ ՍԵԼԵԱՆ

Հայաստանի Կոմունիստական Կուսակցութեան 26-րդ Համագումարին մէջ ան ընտրուեցաւ Վերստուգիչ Յանձնաժողովի անդամ։

«Ջահակիր» այս ուրախ առթիւ, ջերմօրէն կը շնորհաւորէ ընկեր Պատիկ Սելեանը եւ կը մաղթէ անոր առողջ ու երկար կեանք։

ՀՍԿԱՅ ՀԵՌԱԴԻՏԱԿ ՄԸ ԵՒՍ ԲԻՒՐԱԿԱՆԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Լենինկրատի մէջ պատրաստուած հսկայ հեռադիտակ մը, մասնաւոր շոգեկառքով, Հայաստանի Արագած լերան վրայ՝ Գիտական Կաճառի պատկանող Բիւրականի հսկայ դիտարանը փոխադրուեցաւ։ Աշխարհի այս մեծագոյն հեռադիտակը, երկուքուկէս մեթր մեծութեամբ հայելի մը ունի եւ կարող է վառած լուցկիի մը լոյսը տեսանելի ընել 4 միլիոն 529 հազար մեթր հեռաւորութենէ։ Շնորհիւ այս հեռադիտակին, պիտի ուսումնասիրուին անջրպետային ճառագայթներու տեսակներ։

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Գիտենք, որ խնդրոյ առարկայ կազմակերպութիւնը արդէն աւանդական սովորութիւն դրած է ուրիշներու կողմէ եւ ուրիշներու հաշւոյն ժամանած հիւրերը ձրիօրէն օգտագործելը։ Դեռ շաբաթ մը առաջ, Աղեքսանդրիոյ Հայկական Ընթերցասրահին կողմէ եւ անոր հաշւոյն հրաւիրուած մէկ հիւրը, անպարկեշտօրէն օգտագործեցին՝ ի շահ իրենց կազմակերպութեան։ Կոմիտաս Սրբազանի պարագային, յանցանքը կ'երթայ նախ Տեղապահ Սրբազան Հօր եւ Քաղաքական Ժողովներուն վրայ, որոնք, նախ իրենք նախաձեռնարկ պէտք էր հանդիսանային եւ համայնքին համար կազմակերպէին հիւր Սրբազանին ելոյթները եւ ապա ուրիշներուն՝ հաստատութիւններուն կամ կազմակերպութիւններուն թոյլատրէին նման ձեռնարկներ։

Կոմիտաս Սրբազանին այս այցելութեանը առթիւ զանազան անհասկնալի եւ անըմբռնելի երեւոյթներ եւս տեղի ունեցան։

Մեր Ազգային Իշխանութիւնները ամէն առթիւ բծախնդրութիւնը կ'ունենան պաշտօնական հաղորդագրութիւններ ուղարկելու հայ մամուլին։ Եւ ի՜նչ զարմանալի, երբ Ս. Էջմիածինէն՝ Վեհափառ Հայրապետին կողմէ եւ Անոր հրամանաւ Սրբազան Հիւր մը կը ժամանէ ԱՄՀ, մօտ երկու շաբաթներ կը մնայ Եգիպտոսի օրհնեալ հողին վրայ եւ *փափկանկատ* եւ *փութկոտ* պատասխանատուները բան մ'իսկ՝ իբր պաշտօնական հաղորդագրութիւն, չեն ուղարկեր հայ մամուլին։ Եւ աւելին, Քաղաքական Ժողովի ատենապետ մը, իր պաշտօնական հանգամանքով՝ համայնքիս Սրբազան հիւրը կ'առաջնորդէ հայ թերթի մը խմբագրատունը միայն, երբ համայնքին մէջ երեք հայ թերթեր կը հրատարակուին։ Միթէ Սրբազան հիւրը այդ թերթի՞ն հիւր եկած է, թէ առաջնորդող պր. ատենապետը այդ թերթէն զատ ուրիշ հայ մամուլի գոյութենէն տեղեակ չէ կամ թէ իր մէկ ազգականն է որ այցի կը տանի։

Իսկապէս որ ողորմելիութիւններ են այս արարքները։

Նոյնպէս անակնկալ մը եղաւ մեզի, երբ երկու սրբազաններուն Եթովպիա այցելութեանը եւ Հապէշ Եկեղեցւոյ Պատրիարքի օծման անոնց մասնակցութեանը մասին պատրաստուած հաղորդագրութիւնը, մեզի չէ ուղարկուած, ինչ որ մեր կողմէ անհասկնալի կը մնայ ցարդ։

Մեր թերթը ի հարկէ ուրիշ թերթերու նման նիւթի եւ յօդուածի պակասէն չի տառապիր։ Այս չէ պատճառը մեր դիտողութեան, եւ սակայն, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին առաքեալին մասին տեղեկութիւնները հատուածի մը պաշտօնաթերթին սիւնակներէն ներս միայն եւ Սրբազանին առաքելութիւնը՝ այդ նոյն հատուածին ակումբներուն պատերէն ներս սահմանափակել տալով, ԱՄԵՆԱՅՆ բառը կը սկսի շատ բան կորսնցնել իր իմաստէն եւ ոգիէն։

Մենք եւ մեզի պէս համայնքիս անդամներէն շատերը, ի տես այս անսովոր երեւոյթներուն, տակաւին չենք հասկցած՝ թէ ի՞նչ ընելու եկաւ Կոմիտաս Սրբազանը ԱՄՀ։ Արդեօ՞ք անոր առաքելութիւնն էր ակումբի մը մէջ դասախօսելը, եգիպտահայ թերթի մը խմբագրատունը այցելելը, թէ պատարագ մը կամ քարոզ մը տալը։

Այս բոլորը անհասկնալի են եւ սակայն իրաւ։

Կը մաղթենք, որ նման անախորժութիւններ չի կրկնուին համայնքիս մէջ մարդոց կողմէ՝ որոնք կոչուած են համայնքին ընդհանրական շահին մասին մտածելու եւ ոչ թէ այս կամ այն կազմակերպութեանը խնկարկելու։ Այլապէս մենք չենք վարանիր, ու չպիտի վարանինք մերս ով ալ ըլլայ ան կամ անոնք, ինչ կազմակերպութեան կամ գաղափարաբանութեան ալ ծառայէ ան կամ անոնք — հրապարակաւ պախարակելու եւ եթէ կան դիմակաւորներ՝ դիմակազերծ ընելու զանոնք։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ Շաբաթ, 5 Յունիս 1971, երեկոյեան, Աղեքսանդրիոյ մէջ տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը՝

ՕՐ. ՅԱՍՄԻԿ ՊԵՆՏԵԱՆԻ

ընդ

ՊՐ. ԱՐԱ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆԻ

ընտանեկան սեղմ պարագաներու ներկայութեան։

Նշանախօսութեանը նախագահեց Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան։

Նշանախօսութիւնը՝ որ տեղի ունեցաւ՝ Պր. Վահան Պենտեանի բնակարանին մէջ, կատարեց տաներէց Արժ. Տ. Յուսիկ Քհնյ. Նշանեան։

Խօսեցեալ Օրիորդ Յասմիկ՝ դուստրը Պրն. Վահան Պենտեանին, օժտուած է հայեցի եւ օտար դաստիարակութեամբ ու այժմ կը պաշտօնավարէ օդանաւային ընկերութեան գրասենեակին մէջ։

Պր. Արա Պարսումեան, որդին ծանօթ գործարանատէր Տէր եւ Տիկին Լեւոն Պարսումեաններուն, ստացած է հայեցի եւ օտար դաստիարակութիւն եւ Աղեքսանդրիոյ հայ համայնքի սիրուած դէմքերէն մին է։

Երջանկութիւն կը ցանկանք նորոգ խօսեցեալ զոյգին եւ կը մաղթենք որ անոնք արժանանան Ս. Պսակի խորհուրդին։

Այս բարեբաստիկ առիթով կը շնորհաւորենք խօսեցեալները, իրենց ծնողները՝ Պր. Վահան Պենտեանն ու Տէր եւ Տիկին Լեւոն Պարսումեանները, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաները։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 6 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 7ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ պսակադրութիւնը՝

ՕՐ. ԱՆԱՅԻՍ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆԻ

ընդ

ՊՐ. ԿԱՅԾ ԹՈՒՖԱՅԵԱՆԻ

կնքահայրութեամբ Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Գասապեաններու եւ ի ներկայութեան ազգականներու եւ բարեկամներու հոծ բազմութեան մը։

Ս. Պսակի արարողութեան նախագահեց Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապունեան։ Պսակադրութիւնը կատարեց Առաջնորդական Տեղապահի փոխանորդ՝ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, առընթերակայութեամբ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընեանի։

Արարողութեանց իր մասնակցութիւնը բերաւ «Շնորհալի» երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Մօ. Եդ. Յակոբեանի եւ երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի։

Յաւարտ պսակադրութեան, Հայր Ներսէս ներկաներուն՝ եւ ի մասնաւորի նորոգ ամուսնացեալ ամոլին, խօսեցաւ Ս. Պսակի խորհուրդին իմաստին մասին։

Օր. Անայիս, դուստրն է Գահիրէի Թեմական Ժողովի այժմու ատենադպիր՝ Տէր եւ Տիկին Յակոբ Համբիկեաններուն, իսկ Պր. Կայծ զաւակը՝ Գահիրէի ծանօթ հայ ընտանիքներէն՝ Տէր եւ Տիկին Հրանդ Թուֆայեաններուն։

Նորապսակ ամոլը ստացած է հայեցի եւ օտար դաստիարակութիւն եւ եգիպտահայ ազգային եւ ընկերային շրջանակներէն ներս կ'ունենայ օգտակար գործունէութիւն։

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները՝ նորապսակ ամոլին, անոնց ծնողաց՝ Տէր եւ Տիկին Յակոբ Համբիկեանին, Տէր եւ Տիկին Հրանդ Թուֆայեանին, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ՊԷՅՐՈՒԹ

Հ.Մ.Մ.Ի ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ ԱՐԺԱՆԱՎԱՅԵԼ ՇՈՒՔՈՎ ՆՇԵՑ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐԸ

Գիտակից իր կոչումին ու այն նուիրական պարտականութեանց՝ որոնք սահմանուած են հայ կնանց կազմակերպութեանց, Հ.Մ.Մ.ի կանանց բաժնի անխոնջ ու տինամիք վարչութիւնը, իր միամեայ բեղուն ու արդիւնաւէտ գործունէութիւնը աւանդական դաշտահանդէսով եզրափակելէ առաջ, արժանավայել շուքով յարգանքի իր տուրքը մատոյց Հայ Մօր՝ Մայրերու Օրուան առթիւ կազմակերպելով շքեղ հանդիսութիւն մը, որ ինչպէս Հ.Մ.Մ.ի կանանց նախորդ բոլոր ձեռնարկները, կատարեալ յաջողութեամբ պսակուեցաւ։

Անկասկած, որ այս հաստատումը կատարեցին բոլոր այն ազնուափայլ տիկիններն ու օրիորդները, որոնք թիւով 250ի մօտ, տեղ գրաւած էին մայրաքաղաքիս շքեղագոյն ճաշարաններէն ՔԱՐԻՄի սեղաններուն շուրջ, Մայիս 12ին, Չորեքշաբթի կ.ե. ժամը 4էն սկսեալ։

Արդարեւ, որոշեալ ժամէն առաջ արդէն սկսած էին ժամանել անոնք, դիմաւորուելով մեխակներով, զորս կը նուիրէին Հ.Մ.Մ.ական կանայք ու օրիորդներ, մինչ յատկապէս հրաւիրուած *օրկահար* մը, անընդմէջ կը հրամցնէր հայկական ու եւրոպական եղանակներ։

Ամենայն Հայոց Տիրամայր՝ Ազնուափայլ Տիկ. Սիրանոյշ Պալճեանի հովանաւորութիւնը աւելի կը բարձրացնէր հանդիսութեան շուքը։

Պատուոյ Մայրերը իրենց տեղերը գրաւած էին պատուոյ սեղանին շուրջ, գլխաւորութեամբ տօնակատարութեան նախագահ՝ համեստափայլ Տիկին Անժէլ Միսաք Վեհունիի, երբ Հ.Մ.Մ.ի Կանանց Բաժնի Վարչութեան ժրաջան ու նուիրեալ փոխ-ատենապետուհին՝ Տիկ. Մաքրուհի Խաչատուրեան, ցաւ յայտնելէ ետք որ վարչութեան ատենապետուհին՝ Տիկին Շաքէ Վեհունի անհանգստութեան պատճառաւ ակամայ կը բացակայի, բացումը կատարեց հանդիսութեան, իր խօսքին մէջ ընդգծելով մասնաւորաբար, որ սոյն ձեռնարկով Հ.Մ.Մ.ական կանայք ուզած են միութեան յիսնամեակին առթիւ իրենց յարգանքն ու երախտագիտութիւնը յայտնել հրապարակաւ՝ գէթ ներկայացուցիչներուն բոլոր այն հայրենասէր, ազգանուէր ու գաղափարանուէր կանանց՝ որոնք պատնէշի վրայ մնացած են երկար տարիներ իբրեւ գործունեայ տարրեր, համբերատար գործակիցը եղած են ազգային ու գաղափարական կազմակերպութեանց մէջ գործօն դեր վերցուցած իրենց ամուսիններուն կամ պատրաստած են ազգանուէր ու գաղափարանուէր զաւակներ։

Իր աւուր պատշաճի բացման խօսքին աւարտին, Տիկին Խաչատուրեան կերուխումի հրաւիրեց ներկաները, մինչեւ գեղարուեստական յայտագրին գործադրութիւնն ու օրուան դասախօսուհիին՝ Դոկտ. Մարի Գասպարեանի ելոյթը։

ՔԱՐԻՄի կողմէ պատրաստուած համադամ ու նոխ ուտելիքներով հիւրասիրութիւնը՝ հայկական երաժշտութեան ընկերակցութեամբ, ստեղծեց մտերմիկ եւ ուրախ մթնոլորտ մը, որուն յաջորդեց գեղարուեստական յայտագրին գործադրութիւնը։

Ապրումով արտասանեց Օր. Մարալ Թոսունեան՝ Պարոյր Սեւակի «Մօր ձեռքերը» եւ Սարմէնի «Հայրենիք»ը, ցուցաբերելով ասմունքողի բնատուր ձիրք։ Իր քնքոյշ ու կիրթ ձայնով հմայեց եւ յուզեց ներկաները Տիկին Սիրվարդ Սողիկեան, մեներգելով մօր նուիրուած երեք կտորներ՝ «Կարօտ»ը, «Երազ»ը եւ «Օտար Ամայի Ճամբէքի Վրայ»ն։

Խանդավառութիւնը գագաթնակէտին հասցուցին սիրուած երգիչ՝ Պր. Սահակ Խաչատուրեանի մեկնաբանած «Մայրիկիս» եւ «Երեւան-Էրեբունի» երգերը։

Շնորհալի էր Օր. Սեդա Կիւտեճեան իր հնդկական նուրբ ու նազելաքայլ պարին մէջ։

Թէ՛ արտասանողը, թէ՛ երգողները եւ թէ՛ պարողը արժանացան բուռն ծափահարութեանց, որոնք արդար գնահատութիւնն էին իրենց բարձրորակ կատարումներուն։

Գեղարուեստական յայտագրի ընթացքին խօսք առաւ Հայկազեան Քոլէճի դասախօսուհի Օր. Մարի Գասպարեան, որուն կուռ ու դաստիարակիչ դասախօսութեան՝ լարուած հետաքրքրութեամբ հետեւեցան ներկաները։

Մօր եւ մասնաւորաբար Հայ Մօր վիճակուած դժուարին բայց նուիրական առաքելութեան մասին՝ Դոկտ. Գասպարեանի սպառիչ խօսքերու ազդեցութեան տակ, Հ.Մ.Մ.ի կանանց բաժնի կրտսեր անդամուհիները, ծաղկեփունջեր նուիրեցին ներկայ պատուոյ մայրերուն։

Տիկին Խաչատուրեան՝ դրուատելով անոնց մէկ իւրաքանչիւրին նուիրումի ոգին եւ անձնուրացութիւնը, ի խնդիր հայ ընտանիքի հայկական տոհմիկ բարքերու ու աւանդութեանց գոյատեւումին եւ հայրենասիրական զգացումի պահպանումին՝ նորահաս սերունդին մօտ։ Ներկաներու յուզումին միախառնուած խանդավառ ծափահարութեանց ներքեւ, յաջորդաբար ծաղկեփունջերով պատուուեցան օրուան նախագահուհին՝ Տիկ. Անժէլ Վեհունի, Տիկիններ Եղիսաբէթ Ճերէճեան, Եղիսաբէթ Սարգիսեան, Իսկուհի Սարաֆեան, Էլմաս Լաչինեան, Հ. Մարլեան,

(Շար. տես էջ 6)

ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՆՁԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

Նիւ Եորքի մէջ, Ապրիլ 19ին, տեղի ունեցաւ Հազարեանի անձնական հաւաքածոյին՝ հայկական գանձերու ցուցահանդէսը։

Հազարեանի գանձերը ցուցադրուեցան Նիւ Եորքի Կիւլպէնկեան թանգարանի մատենադարանին մէջ։

Նիւ Եորքաբնակ Յարութիւն Հազարեանի հայկական գանձերու հաւաքածուն հանրածանօթ է։ Այս հաւաքածուն կը բաղկանայ հայ մեծ նկարիչներու՝ Այվազովսկիի, Մարտիրոս Սարեանի, Սարգիս Խաչատուրեանի եւ Գորքիի կտաւներէ, 17րդ եւ 18րդ դարու կաւագործութիւններէ, 14-17րդ դարու մագաղաթի վրայ նկարներէ եւ այլն։

ԳՐԱԿԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ՄԱՏԹԷՈՍ ԶԱՐԻՖԵԱՆ՝ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ

ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Մեր բանաստեղծները օտար լեզուներով տարբեր ժողովուրդներուն ներկայացնելն ու ծանօթացնելը՝ հիմնական և անհրաժեշտ պարագայ մըն է, զոր պէտք չէ վրիպի մեր մտաւորականութեան ուշադրութենէն, յատկապէս օտար լեզուներուն քաջատեղեակ մտաւորականութեան։ Սփիւռքի մէջ թէ հայրենիքի, պէտք է լրջօրէն զբաղիլ թարգմանական խնդիրներով։ Ինչ գովելի անհատական նախաձեռնութիւն էր Հ. Սահակ Ճէջիջեանի կատարած թարգմանութիւնը՝ Գրիգոր Նարեկացիի պոեմին։ Հոյակապ իրագործում մը։ Բանաստեղծ Բիւզանդ Թօփալեան, իր «Անդաստան» տարեգիրքին մէջ ճաշակով և բծախնդրութեամբ կը կատարէր թարգմանութիւններ, մեր մեծ բանաստեղծներէն – Դ. Վարուժան, Ե. Չարենց, Մ. Մեծարենց, Յովհ. Թումանեան – ֆրանսացի ընթերցողին նախաճաշակ մը տալու և ծանօթացնելու մտադրութեամբ։ Թարգմանական մարզի մէջ երախտաշատ վաստակ ձգած է իր ետին Արշակ Չօպանեանը։ Մասնաւորաբար իր «Հայ բանաստեղծներ» խորագրուած երկը՝ ֆրանսերէն լեզուով։ Յովհաննէս Թումանեանի ծննդեան 100 ամեակին առթիւ հատընտիրի մը թարգմանութիւնը եւս Մոսկուայի «Փրոկրէ» հրատարակչատան կողմէ, գնահատանքի արժանի հրատարակութիւն մըն էր։ Ֆրանսացի հայագէտ Փրոֆ. Ֆրետերիք Ֆէյտիի ֆրանսերէն լեզուով կատարած թարգմանութիւնը՝ «Սասունցի Դաւիթ» դիւցազնավէպին, Ինեսքոյի «Ներկայացուցչական գործեր» մատենաշարով, Կայրմար հրատարակչատունէն, հայ մշակոյթի տարածման եւ ծանօթացման ծառայող խոշոր նպաստ մըն էր։

Վերոյիշեալ նախաձեռնութիւններու շարքին կ'աւելնայ հատ մը եւս՝ Մատթէոս Զարիֆեանի բանաստեղծութիւններէն փունջի մը, ֆրանսերէն թարգմանութեամբ։ Բանաստեղծութիւններու փունջը տպագրուած է հոս, Պէյրութի Մեսրոպ տպարանէն։ Թարգմանիչը Պոլսէն է, Եդուարդ Սիմքէշեան։ Հրատարակիչն է վաղամեռիկ բանաստեղծին գրագիտուհի քոյրը՝ Սեզա։

Եդուարդ Սիմքէշեան Պոլսոյ «Մարմարա» օրաթերթի խմբագրական անձնակազմին մէջ կը գտնուի։ Մասնակից է Պոլսահայ գրական իմացական շարժումներուն։ Բանաստեղծութիւններու հեղինակ է։ Իր անունը առաւելաբար ծանօթ է սփիւռքահայ գրասէրներուն, ֆրանսական գրականութենէն կատարած թարգմանութիւններով եւ գրական վերլուծական ուսումնասիրութիւններով։ Շնորհակալ աշխատանք և ծառայութիւն կատարած է Եդ. Սիմքէշեան, թարգմանելով Մատթէոս Զարիֆեանէն փունջ մը քերթուածներ։

ՄԱՏԹԷՈՍ ԶԱՐԻՖԵԱՆ

Մատթէոս Զարիֆեան արեւմտահայ բանաստեղծութեան ամենէն վաւերական դէմքերէն մին է որպէս լիրիք բանաստեղծ։ Մտերիմ պահերու քաղցրանուագ բանաստեղծը։ Քիչ բառերով խորունկ զգացումներ և ապրումներ ձեւակերպող բանաստեղծի տիպարը։ Մատթէոս Զարիֆեանի անունը Մ. Մեծարենցի և Վահան Տէրեանի հետ կը խորհրդանշէ մեր բանաստեղծութեան մէջ անխառն բանաստեղծութիւնը։ Ամենէն շատ այս երեք բանաստեղծ ծնածներուն քերթուածներուն մէջ էր, որ հայերէն լեզուի բառերը զգեցած են երաժշտական արժէք։

Ինչպէս գիրքին յառաջաբանին մէջ գրուած է. «Մատթէոս Զարիֆեան հարուստ քնարական անհատականութեամբ օժտուած, նուրբ եւ բաբախուն արուեստով երգած է իր սէրերը, իր երիտասարդութիւնը, հոգիին վէրքերը, մահուան դատապարտուած կեանքը, եւ յատկապէս իր լուսափայլ հոգեվարքը։ Իր բանաստեղծութիւնը յաճախ խաղաղ է եւ անուշ աղբիւրի մը կարկաչին պէս, երբեմն պարզ՝ փոքրիկի մը երգին պէս եւ յաճախ կատաղի եւ ողբերգական՝ անէծքի մը պէս»։

Մատթէոս Զարիֆեան է նաև մեր այն բանաստեղծներէն, որոնց զգայնութիւնը համամարդկային երակներ ունենալով՝ հաղորդական կը դառնայ օտար ընթերցողներուն ևս։

Եդ. Սիմքէշեան թարգմանած է հետեւեալ բանաստեղծութիւնները։ «Կատար» «Պաղատանք», «Առաջին Գիշեր», «Միայն քեզ», Պզտիկ Աղուոր Աղջկան», «Մեծ Գիշերին մէջ», «Ձմեռ օր», Մայրամուտի զգուանք», «Համբոյր», «Անդունդին երգը», «Դէպի խորունկը», «Ծառը», «Երկու Աւերակներ»։

Թիւով տասներեք բանաստեղծութիւններ։ Կարելի էր առանց արուեստէն զիջելու, թիւը աւելցնել թարգմանուած բանաստեղծութիւններու։ Շատ նիհար է այս փունջը օտարին ներկայացնելու և ծանօթացնելու համար Մ. Զարիֆեանը։ Յամենայն դէպս, պէտք է զայն տարածել օտար շրջանակներու մէջ։ Հայոց մէջ սպառելը օգուտ մը չունի։ Լիբանանցի ֆրանսախօս շրջանակներուն և Ֆրանսայի մտաւորական շրջանակներուն ներկայացնելը կը ծառայէ իր նպատակին և կ'արդարացնէ «փունջ»ին հրատարակութիւնը։

ՊԷՅՐՈՒԹ

ԱՌՆՕ ՊԱՊԱՃԱՆԵԱՆ

(ԻՐ ԾՆՆԴԵԱՆ 50-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ)

ԳԵՂԱՄ ՔԷՐԷՍԹԷՃԵԱՆ

Առնօ Պապաճանեան այս տարի կը տօնէ իր ծննդեան յիսուներորդ տարեդարձը։

1921ին, այն պահուն երբ Սովետ. Հայաստանի վրայ կը ծագէր նոր արշալոյսը, աշխարհ կուգար նաև Առնօն, հայ երաժշտութեան ապագայ՝ վաստակաւոր մշակը։

Արդարեւ, երաժշտական արտակարգ տաղանդով օժտուած տղեկը, տասը տարեկանին արդէն կը յղանար նոյնքան սիրուած ու ժողովրդականացած «Պիոներներու քայլերգը» և սէնֆոնիք նուագախումբի ընկերակցութեամբ հրապարակաւ կը նուագէր Պեթհովէնի դաշնամուրի քոնչերթօն, անոր դաշնամուրային սոնաթներէն մին։

ԱՌՆՕ ՊԱՊԱՃԱՆԵԱՆ

Այսպէս կը սկսէր արդէն Առնոյի երաժիշտի կեանքը երբ դաշնակահար և թէ ստեղծագործող արուեստագէտ, որ պիտի կանգ չ'առնէր այլեւս յաջողութենէ յաջողութիւն, գրաւելով արժանաւոր դիրք մը երաժշտական աշխարհին մէջ։

Կանխահաս ընդունակութիւններ յաճախ կը յայտնուին, որոնցմէ շատերը սակայն որոշ հանգրուանէ մը անդին իրական բարձրութիւններու չեն հասնիր։ Արուեստի սէրը միայն բաւարար չէ տիրանալու անոր բարձր ոլորտներուն, այլ բնութիւնն է՝ որ պէտք է զետեղած ըլլայ այդ թանկարժէք գրոշմը, տաղանդը ենթակային ճակատագրին։

Առնօ եղաւ այդ ցանցառ ընտրեալներէն մին, որ տուաւ արդէն իր կարգին ակնկալեալ լաւագոյնը հայ երաժշտութեան և դեռ իր ասպարէզը հարուստ է նաև խոստումներով։

Երգահա՞ն թէ դաշնակահար, դիւրաւ կարելի չէ գերադասել մէկը միւսէն։ Ա. Պապաճանեան կը մարմնացնէ այդ երկու արժանիքները հաւասարապէս։

«Պիոներներու քայլերգ»էն մինչեւ «Փոլիֆոնիք Սոնաթ»ը, մինչև «Դաշնամուրային վեց պատկերներ»ը, և դեռ բազմաթիւ այլազանօրէն հարուստ իր յղացումներով, Առնօ Պապաճանեան արգասաւոր ստեղծագործող երաժիշտ է, իսկ իբր մեկնարկու, կատարելապէս կը տիրապետէ նաև ստեղնաշարին։

Նորարական ձգտումներով պրպտող միտք՝ երաժշտին իւրաքանչիւր նոր հեղինակութիւնը կը յատկանշուի լեզուական թարմութիւնով, արտայայտչական միջոցներու բնորոշականութեամբ։

Այդ տեսակէտէն բաւական պիտի ըլլար բաղդատականը ընել, օրինակի համար իր «Փոլիֆոնիք Սոնաթ»ին (1948) և «Ջութակի ու դաշնամուրի» սոնաթին (1959)։ Առաջնոյն երգայնութիւնը, իսկ երկրորդին մտածումի, գաղափարներու աւելի թանձրացեալ ձեւը, յետոյ նաև անոնցմէ իւրաքանչիւրին հարմոնիք, կշռութային կառուցուածքի իւրայատկութիւնները, տեսնելու համար անդունդը, որ կը բաժնէ իրարմէ սոյն երկու ստեղծագործութիւնները։

Ահա, Ա. Պապաճանեանի երկին վրայ հակիրճ ակնարկ մը միայն, ի վեր հանելու համար անոր նշանակութիւնը՝ իր կողմէ իբր ներդրում, նպաստ մը ազգային երաժշտական դպրոցին կառուցման։

Ձեռքի ջերմ սեղմումով մը պիտի ուզէինք շնորհաւորել զինքը, իր բեղմնաւոր կեանքին սոյն տարեդարձին առթիւ։

ԶԱՐԶԱՆԴ ԴԱՐԵԱՆ

ՍՈԽԱԿ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ)

1

Մի տարի ամռան արձակուրդներին, Էջմիածնի Գէորգեան ճեմարանի երկու ձայնաւոր սան՝ Սողոմոնն ու Սուքիասը գիւղերն են մեկնում՝ երգեր ու խաղիկներ հաւաքելու։ Երևի արդէն գլխի ընկաք, որ այս Սողոմոնը մեծանալով՝ մի օր պիտի դառնայ Կոմիտաս և երգ ու տաղով աշխարհ քաղցրացնի։ Իսկ թէ Սուքիասն ինչ է դառնալու՝ դժուարանում եմ ասել։ Այսքանը գիտեմ, որ նա Օշական գիւղի քահանայ՝ Տէր-Յակոբի որդին է լինում։ Ասենք աւելի բան պէտք էլ չի այս պատմութիւնը հասկանալու համար։

Գիւղերը երկար չափչփելուց յետոյ Սուքիասը ընկերոջը տանում է իրենց տուն։ Տէր-Յակոբը սիրալիր ընդունում է ապագայ վարդապետացուներին, պատիւ է տալիս, ինչպէս հարկն է։ Երեկոյեան չարդախի տակ նստած թէյ են խմում ու նայում տնամերձ պարտէզին։ Ինչ պարտէզ՝ դրախտ. տեսակ-տեսակ վարդ ու եասաման, յասմիկ ու մեխակ, պատ, լի ծիածանուող խաղողի վազեր՝ ոսկեհատիկ ողկոյզներով։ Չար աչքից ու տրորող ոտքից հեռու պահելու համար, տանտէրը մարդաբոյ պարիսպ էր քաշել տուել պարտէզի չուրջ-բոլոր և երկաթէ դարբաս կախել։

— Դրախտի դուռն էլ էսպէս պինդ փակած է, որ ամէն անարժան մարդ չմտնի ու չնայի, — բացատրում է տէրտէրը, — Հազարան բլբուլն է պակաս... — աւելացնում է մօրուքը շոյելով։

Սողոմոնը շատ է հաւանում պարտէզը, գովում է քահանայի շնորհքը և յանկարծ.

— Հարաւային պատը խարխուլ է երեւում, տէր հայր, — ասում է – մի օր փուլ չգա՞յ ու հաւ ու ճիւ ներս թափուեն, աւերեն։ Համ էլ տան պատերը ցածր են, աներեւս այծերը կը ցատկեն կտուր, կտուրից էլ պարտէզ։ Դարբասն էլ ոնց որ ծեքուած լինի, նախրի ցուլերը պոզով տուն ճխնահան կ'անեն... — և աչքով է անում ընկերոջը։

— Դրուստ է, ա՜յ հեր, ճըխնահան կ'անեն, — քթի տակ ժպտալով հաստատում է Սուքիասը։

Տէր Յակոբը վախեցած չորս կողմն է նայում, տղաներից թաքուն գնում-չոչափում է պարիսպն ու դարբասը և ետ գալիս։

— Չէ՛, որդի, հաւն իր թեւով, օձն իր փորով բախչէն մտնել չեն... իրեն-իրեն ասում է նա։

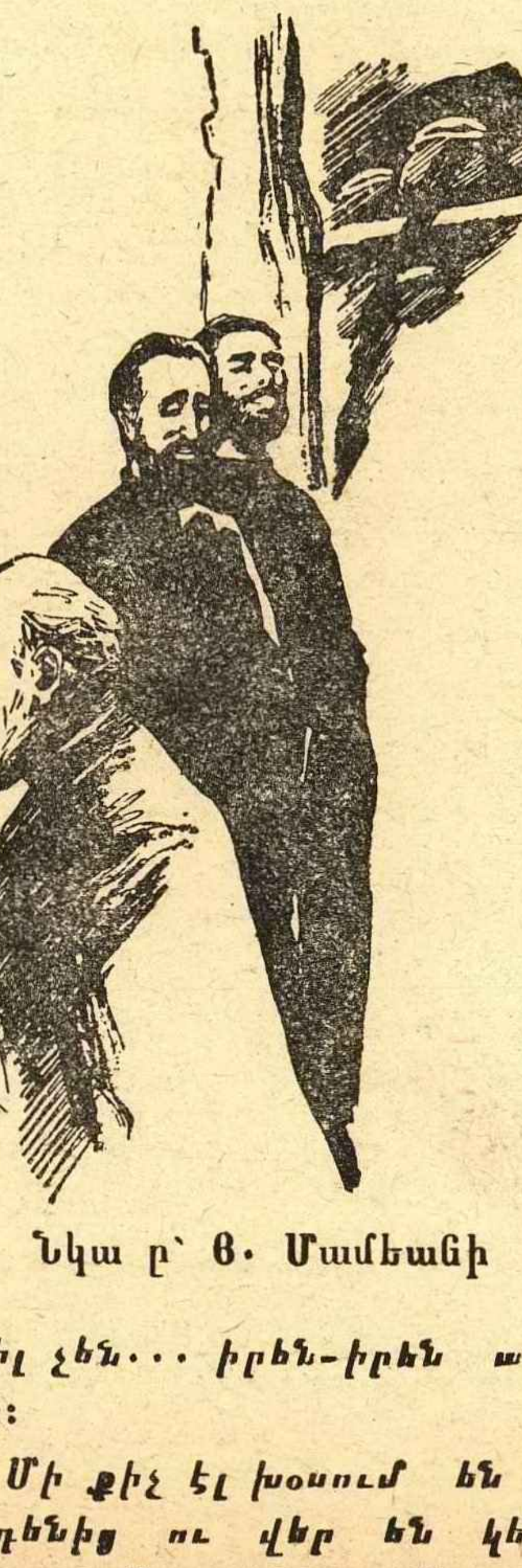

Նկա ր՝ Յ. Մամեանի

Մի քիչ էլ խօսում են դեսից-դենից ու վեր են կենում պառկում։ Սողոմոնն ու Սուքիասը քնում են չարդախի կտուրին։

2

Լուսադէմին, Տէր Յակոբը սարսափահար վեր է թռչում հաւերի խառնիճաղանջ կչկչոցից ու աքաղաղների ծուղրուղուից։

— Վա՜յ, տունս քանդուեց, պարիսպը շուռ է եկել, հաւ ու ճիւ լցուել են պարտէզ, — մտածում է նա ու չապկանց դուրս նետւում։

Իսկ դրսում լուսնակ գիշեր, խաղա՜ղ, անո՜ւշ։ Դարբասն էլ տեղը կանգուն։ Ո՛չ հաւ, ո՛չ աքաղաղ։ Քթի տակ աղօթք մրմնջալով՝ տէր հայրը ետ է դառնում, մտնում է անկողին։

Աչքը կպած-չկպած՝ նորից վեր է թռչում։ Հիմի էլ ոչխարի մայոցն ու այծերի մկկոցն է աշխարհը բռնել։

— Ոչխարը կտուր է լցուել, ցած կը թափուի, բախչէն ոտնատակ կանի, — մտածում է տէր հայրը և չապկանց դուրս նետւում։

Իսկ դրսում՝ խաղաղ լուսաբաց։ Ո՛չ այծ, ո՛չ ոչխար։

«Կայ-չկայ չարքերն ինձ փորձում են» — փնթփնթում է տէրտէրն ու աղօթք մրմնջալով ետ դառնում։

Աչքը կպած-չկպած՝ աւելի ուժգին աղմուկից է վեր թռչում ղճ քահանան։ Ցուլերի, գոմէշների ահեղ բառաչն ու ձիերի խրխինջն իրար խառնուած՝ վրայ են տալիս պարտէզին։

— Տունս քանդուեց, ցուլերը դարբասը տապալել, ներս են լցուել բախչէն, — սարսափում է Տէր Յակոբն ու չապկանց դուրս նետւում։

Իսկ դրսում խաղա՜ղ արեւածագ. ո՛չ ցուլ, ո՛չ ձի։ Միայն պարտէզի հեռու մի անկիւնից սոխակի անուշ երգ է լսւում։ Դարբասի մօտ, թթենու տակ կանգնել է Սուքիասը։

— Ի՞նչ է պատահել, ա՛յ հեր, — ծիծաղը զսպելով հարցնում է նա։

— Գիշերս չարքերը հանգիստ չտուին, որդի, — գանգատւում է Տէր Յակոբը, — մէկ՝ հաւի պէս կչկչում էին, մէկ՝ փոխւում էին ոչխարի ու այծի՝ մէկ էլ՝ բառաչում էին ցուլի պէս, խրխնջում ոնց որ ձի... Հիմի էլ էս բլբուլը...

— Ի՞նչ չարք, ի՞նչ բան, — այլեւս չի համբերում Սուքիասը, — էդ բոլորը Սողոմոնն էր անում։ Երէկ ձայնագրել էր և այժմ փորձում էր, թէ ինչպէս է ստացւում։ Թէ լսիր, քո ուզած Հազարան բլբուլն է մտել պարտէզ...

Հայր և որդի լռեցին, իսկ պարտէզի խորքում դայլայլում էր քաղցրալեզու մի սոխակ։

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ԳՐԵՆ

Յարգարժան խմբագիր
«Ջահակիր» լրագրի

Վերջապէս հասաւ օրը, որ ես խօսիմ քանիցս յետաձգուած այն հետաքրքրական դէպքի մասին որ պատահել է մեզ մօտ:

Եթէ դուք նկատել էք, բոլոր հետաքրքրական պատահարներն՝ արտառոցներն էլ յիշելով, Ամերիկայում են պատահում. իսկ եթէ այդ դէպքերի սով լինի - ինչ որ հազուադէպ է լինում - ապա ուրեմն ստեղծում են, չինում են: Հաւատացող էլ շատ է լինում է՛լի: Օրինակ մեզ մօտ ունենք տեղացի դրացիք, որոնք հարց են տալիս թէ Գահիրէի փողոցների մէջ ճի՞շդ է թէ առիւծներ են ման գալիս:

Անգլիացիք, որ համարեայ մի դարի տեւողութեամբ եղել են Մերձաւոր և Ծայրագոյն Արեւելքում, դեռ չեն իմացել թէ Կիպրոսը մի կղզի է և Ալեքսանդրիան մի պատմական նաւահանգիստ: Մինչդեռ մեր հայ հայրենակիցները իմանում են նոյնիսկ՝ թէ օտար թագաւորները քանի՞ սիրուհի են ունեցել: Այլանդակ երեւոյթ է մեր՝ դէպի լուսին ճամբորդելը, գիտական նուաճումներ անելը և տարրական գիտելիքները չիմանալը: Նշանակում է մասսան ամենուրեք մի ինչ որ համայնագիտութիւն չունէ: Բայց ես մտածում եմ, ի՞նչն է գաղտնիքը՝ որ մեր հայ մասսան նոյնը չի: Տեսնում ես մի անգլիացի սովորական բանուոր, որ հասկանում է գարեջրի տեսակից և վաճառանիշից և նա չգիտէ իրա մինիստրների անունները: Գալով մերոնց, մի հասարակ հայ՝ ղուրուխաճուէջի և կամ մեր հարեան բախխալը, մի որեւէ հայ խմբակցութեան, կուսակցութեան անդամ է և կամ կուսակից է, գաղափարակից է, և ճառում է միջազգային քաղաքականութիւնից: Նա գիտէ թէ՝ օրինակ իմ ծննդավայր Ղազախստանը ո՞ւր է գտնւում, թէ Ղազախստանից էլ հայ գրագէտ է դուրս գալիս, գիտէ ազգերի պատմութիւնից մասերը:

Ինքս, առաջին աշխարհամարտի ընթացքում, ռազմի ճակատին տեսակցութիւն եմ ունեցել մի գերմանացի գեներալի հետ և հարց եմ տուել, թէ նրանք հայերի հետ բարեկա՞մ են թէ չէ: Գեներալը փքուելո՜վ պատասխանել է.

— Քանի հայկական կայսրութիւնը մեզ հետ կռուի մէջ չի գտնուում, մենք հայ կայսրութեան ժողովրդի հետ ի հարկէ բարեկամ ենք:

Ոմանք ասելու են, հսկաները չեն ճանաչում փոքրերին, ճշմարիտ է. բայց ծիծաղելին այնտեղ է, որ նրանք իրար էլ չեն ճանաչում: Հարկ է պրոֆեսոր լինել իրար ճանաչելու համար:

Բայց այս բոլորը, էլի մեզ շատ հեռուներն են առաջնորդելու. հետեւաբար մէ այլ երեմեականի գրկում չընկած, սկսեմ պատմել այն հետաքրքրական դէպքը, որ պատահել է մեզ մօտ:

Գիտէք թէ մի ինչ որ ժամանակէ ի վեր, վիրահատումը յառաջդիմութիւններ է կատարել: Կարծում եմ առաջին անգամ սրտի տեղահանումը և տեղափոխութիւնը Ամերիկայից է սկսել, թէեւ չյաջողուեց առ այժմ, բայց մարդկային այլ գործարանների տեղափոխութիւնը հետզհետէ յաջողութիւններ է արձանագրում: Տեսնում ենք, թէ կարեւոր տկար գործարաններից ոմանք, կարելի է դառնում փոխարինել առողջ մի գործարանով, որի տէրը մահանում է մի արկածով: Ասելու էք մարդկային ո՞ր գործարանը կարեւոր չի, միթէ եթէ անկարեւոր լինէր, Տէր Աստուածը այդ աւելորդը կը ստեղծէ՞ր: Ոչ: Բայց ասելու էք կարեւորներն էլ իրանց աստիճաններն ունին, հետեւաբար կան և կարեւորագոյններ, որոնց թուումն մասանցը անելը մեզ հեռու է տանում:

Վերջերս մեզ մօտ ավտոյի արկածով իրա աչքերը կորցրեց մի մարդ, որի տարիքը քառասունը մի քիչ անց էր: Նա փոխադրուեց հիւանդանոց: Ընտեղ նոյն ժամերին մահանում էր մի տարեց մարդ, վաթսունը անց, որը տառապում էր սրտից:

Հիւանդանոցի բժշկական խորհուրդը խնդրեց, մահացող երէց մարդու կողակցից վիրահատել իր ամուսնու աչքերը և զետեղել իր աչքերը կորցրած արկածահար մարդու աչքախոռոչների մէջ: Կողակիցը մարդասիրական զգացումներից առաջնորդուած, համաձայնութիւն է տալիս և գործողութիւնը յաջողուեց: Սրտի հիւանդ երէցը թաղուեց աչազուրկ, իսկ արկածահարը հիւանդանոցից դուրս եկաւ առողջ զոյգ աչքերով: Նրա առաջին գործը եղաւ գնալ, ներկայանալ այրիացեալ բարի կնոջ, որ իրան նուիրել էր իր ողբացեալ ամուսնու առողջ աչքերը: Հանդիպումը տեղի է ունեցել կընոջ բնակարանին մէջ: Բարեգութ այրիացեալ տիկինը, երբ տեսնում է մարդուն և նայում է նրա աչքերին, նա կարծում է վերատեսնել, վերագտնել իր ամուսինը և իսկոյն փաթաթւում է նրա պարանոցին և սկսում է կատաղի համբուրել նրա աչքերը և այլ մասերը: Նոր աչքերով մարդն էլ, որի աչքերը հին էին և պատկանում էին իր դէմ գտնուող կնոջ ամուսնոյն, ճանաչում է իր կինը և նա էլ փաթաթւում է իր կնոջ և սկսում է կատարեալ մի մեղրալուսնային տեսարան:

Յաջորդող օրերից մի օրը, դրացիք այցելում են այրիացեալ կնոջ, իրանց վշտակցութիւնները ներկայացնելու համար նրան, իրա ամուսնու մահուան առիթով: Երբ մի քանի սեւազգեստ կանայք, սրգատնից ներս են մտնում, իրանց առաջ տեսնելով վերակենդանացած ամուսինը՝ իրա ողջ աչքերով, լեղապատառ փախչում են տնից: Մարդը ճանաչելով դրացիներին, վազում է նրանց ետեւից, տալով նրանց անունները՝ Մէրի, Ռոզի, եւայլն: Կանայք աւելի՛ են վախենում՝ մի էսպէս ասաց խորթլախի կողմից հետապնդուելիս և ոչ միայն լքում են իրանց յարկաբաժինները, այլ և լքում են պիլցիճկը, այսինքն չէնքն էլ: Լուրը հասնում է մարդու պաշտօնական կողակցին, որ իր փէշերը ժողվելիս գալիս է դէպքի վայրը: Տան ննջարանում գտնում է զոյգը, հանգստանալիս:

Բռնում է մարդու օձիքից և պատրաստւում է մի լաւ տփել, բայց երբ ուշադրութեամբ աչքերն է զննում, կանգ է առնում: Այնուհետեւ նա քննում է մարդու այլ մասերը, քիթը եւայլն: Նրա ձայնը նոյն հաստը ձայնն է, բայց այդ կանաչ աչքերը՝ իրա մէջ չփոթ են ստեղծում: Վերջապէս գործը յանձնւում է դատարանին: Դատարանը բաւական դժուարութիւն է ունենում մի արդար և տրամաբանական վճիռ արձակելու համար: Ի վերջոյ վճիռը տրւում է հետեւեալ կերպով.

— Երկու կանայք էլ իրաւունք ունեն այդ մարդու վրայ, հետեւաբար նրանք կարող են իրանց մէջ բաժանել մարդը: Օրինական գետնի վրայ, մարդու աչքերը բացարձակ սեփականութիւնն են այրիացեալ կնոջ, իսկ մարդու մնացեալ մասերը սեփականութիւնն են պաշտօնական կընոջ:

Ատեանի առաջ պաշտօնական կինը աւելացնում է, թէ նա գուցէ մի ինչ որ սոսկում զգայ իրա հարազատ ամուսնու անհարազատ կանաչ աչքերը տեսնելիս, ամէն անգամ որ ցանկանում է փայփայել նրան, որպէս ամուսին:

Այրիացեալ կինն էլ առաջ է քշում, թէ հաւանաբար նա էլ սոսկում զգայ մարդու չափազանց ուռճացած քթից, մինչ իր հարազատ ամուսինը ունէր մի սիրուն քիթ:

Վերաքննիչ ատեանը տալիս է մի իմաստուն վճիռ և ասում է.

— Կողմերից սոսկացողը փակում է իրա աչքերը և սոսկումը չքանում է և աչքի պատմութիւնը փակւում է աչքի փակումով:

Յարգանօք՝
ՌՈՒԲԷՆ Գ. ԹՈՒՐԷՆՑ
Գալիֆորնիա

ԹԱՏՐՈՆ

ՍԱՐՈՅԵԱՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԸ

ՀՐԱՆԴ ԼԱԼԱՅԵԱՆՑ

Սարոյեանական թատրոնն իր շատ հետաքրքիր, տրամաթիք պատմութիւնն ունի: Բայց նրա հենց սկիզբը նշանաւորուեց մոգական յաջողութիւնով: «Իմ սիրտը լեռներում է» նրա առաջին թատրերգութիւնը, որը գրուել է 1935 թուականին, «Մարդը, որի սիրտը լեռներում է» վերնագիրը կրող պատմուածքի հիման վրայ, բեմադրուեց 1938 թուականի գարնանը, Նիւ Եորքի թատրոններից մէկում: 1939 թուականին, Նիւ Եորքում բեմադրւում է Սարոյեանի երկրորդ թատրերգութիւնը՝ «Ձեր կեանքի ուղին»: Բեմադրութիւնը ականառու երեւոյթ դարձաւ ամերիկեան թատրոնի պատմութեան մէջ: Երիտասարդ թատերագրին անմիջապէս շնորհուեցին երկրի երկու խոշորագոյն պարգեւները՝ Նիւ Եորքի քննադատների մրցանակը: Վերջինից, գրողը հրաժարուեց հրապարակօրէն յայտարարելով, որ դրամը իրաւունք չունի հովանաւորելու արւեստը:

Յիսունական թուականների կէսերին, Սարոյեանի փառքը՝ իբրեւ թատերագիր, գագաթնակէտին հասաւ: Նրա թատերախաղերը մի տեսակ հոգեւոր անհրաժեշտութիւն դարձան հասարակութեան համար: Դրանք մարդկանց բերում էին իսկական մարդկայինը, բարու և առողջ զգացմունքների գեղեցկութիւնը: Բոլորովին պատահական չէ, Միացեալ Նահանգների թատերական լաւագոյն խմբերի նոր «յափշտակութիւնը»՝ սարոյեանական թատերախաղերով. մի շարք մէկ գործողութեամբ տրամաթիքական երկեր՝ «Հիանալի մարդիկ», «Իմ սիրտը լեռներում է» թատերախաղերը նորից բեմադրելու հետ մէկտեղ, խաղացանկ մտան «Մանուկների կոտորած» և «Քարանձաւի մարդիկ» երկու նոր թատերախաղերը: Ներկայացումներն ընդունուեցին խանդավառութեամբ և մեծ արձագանգ առաջացրին մամուլում:

«Խաղողի այգին» Ուիլիըմ Սարոյեանի այն թատերախաղն է, որի մասին, դիմելով հենց գրողի խօսքերին, կարելի է համարձակօրէն ասել, որ այդտեղ միայն բառերն են անգլիական: Բոլոր գործող անձինք, բացի մէկից, հայեր են, ըստ որում այնպիսի հայեր, որոնք օտարութեան մէջ շատ տասնամեակներ ապրելուց յետոյ էլ ինչ — որ հրաշքով կարողացել են ամերիկեան իրականութեան պայմաններում պահպանել իրենց հեռաւոր հայրենիքի ընտանեկան, նահապետական կացութաձեւի ամենահաճելի բոյրը: Դրանք հայեր են, որոնք հայերէն են մտածում: Սրտագին ու քնարական են հայկական ձեւով, սիրալիր և հոգատար են հայի նման, հեռու են ընչաքաղցութիւնից, համակուած են ընտանիքի հոգսերով, իրենց աշխատանքի քրտինքով են ոռոգում Գալիֆորնիայի սքանչելի, բայց օտար բարքերի այդ երկրի շռայլ հողի խաղողի այգիները:

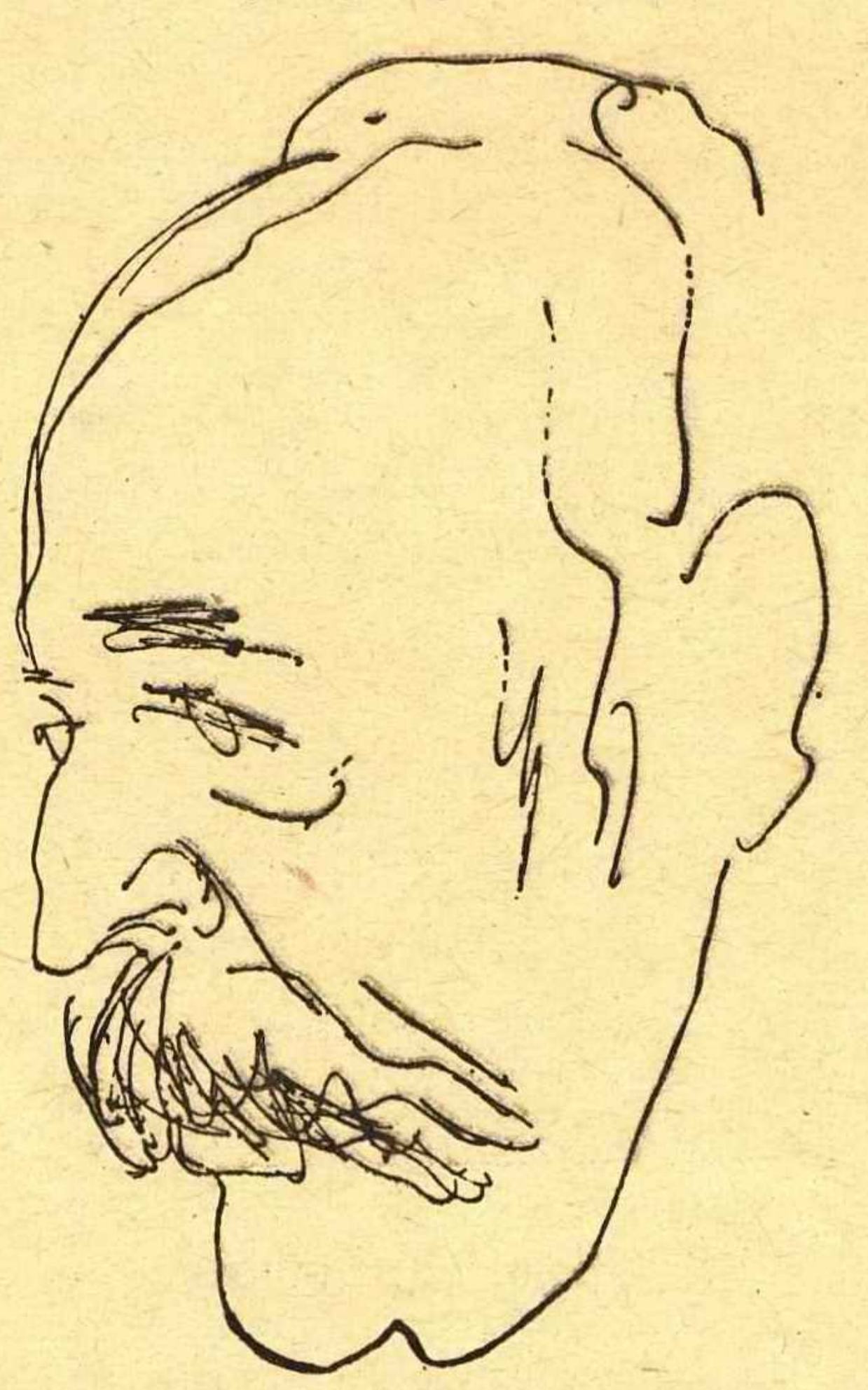

Գծեց՝ ՉԻԿ ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Եթէ «Իմ սիրտը լեռներում է» թատերախաղի գործողութիւնը տեղի է ունենում Ֆրեզնոյում, 1914 թուականին, ապա «Խաղողի այգում» թատերախաղի դէպքերը զարգանում են գալիֆորնիական այդ նոյն քաղաքի ծայրամասում, բայց արդէն մեր օրերում: Կայ և մի այլ էական տարբերութիւն: Սարոյեանի առաջին թատերախաղի կենտրոնում, հայկական ընտանիքն է, որը վերջին հաշուով ապրում է երազկոտ ու երեւակայող Պէն Ալեքսանտէրի ձգտումների մթնոլորտում: Վերջինիս մէջ տեսնում ենք մանր ագարակապան Գրիգոր Թոթովենցի ընտանիքին, որը խաղողի այգի է վարձակալել և ձգտում է իր աշխատանքով «անկախութիւն» նուաճել մրցակցութեան աշխարհում:

Սարոյեանի ստեղծագործութիւններում գեղեցիկ հոգու տէր, իրենց ձգտումներով և երազանքներով զարմանալիօրէն հիանալի շատ մարդիկ կան: Եւ չնայած այն բանին, որ նրանք շարունակ անյաջողութիւնների են մատնւում, բայց լի են կենսասիրութիւնով ու լաւատեսութիւնով, բերկրանք են փնտռում մարդկանց մէջ և իրենք են բերկրանք բերում մարդկանց: Ահա թէ ինչու մեզ համար այդքան թանկ է Սարոյեանի ստեղծագործութիւնը, ահա թէ ինչու նոր թատերախաղերը, ինչպէս և նրա լաւագոյն պատմուածքները, վիպակներն ու վէպերը այդպիսի ջերմ արձագանգ են առաջացնում աշխարհի բոլոր անկիւններում:

Վարդան Աճէմեանի բեմադրութեամբ՝ Սունդուկեանցիների «Իմ սիրտը լեռներում է» բանաստեղծական ներկայացումը, հայկական թատրոնի ամենավառ ստեղծումներից մէկն է դարձել: Բեմադրութիւնը երեւանցիների

(Շար. տես էջ 6)

Առողջապահական

ԿՈՒՆԱԿԻ ՑԱՒԻՆ ԴԷՄ

Երբեմն կը պատահի, որ գէշ տրամադրութեամբ կ'արթնանք առաւօտուն:

Օրինակ՝ գլխու ցաւով մը:

Պատճառը այն է, որ գէշ պառկած էք: Վերցուցէք բարձը և առանց անոր պառկեցէք: Ձեր գլխացաւը պիտի անհետանայ, որովհետեւ բարձը երկուքի կը ծալէ ձեր վիզը և կը դժուարացնէ արեան շրջանառութիւնը դէպի ուղեղը:

Մինչդեռ, երբ առանց բարձի, հանգիստ դիրքով պառկիք, արիւնը ազատօրէն շրջան կ'ընէ ու գլխու ցաւի պատճառ չի դառնար:

Նոյնպէս, «վարիս» ունեցողներէ շատեր ոտքը և սրունքը դէպի վեր բարձրացուցած կը պառկին, ինչ որ պատճառ կ'ըլլայ որ արիւնը լաւ շրջան չընէ սրունքներուն մէջ:

Որովհետեւ այդ դիրքով պառկելով՝ թեթեւ գիծերը կը հանդըստանան ձեր երակները, ինչ որ լաւ է, սակայն միւս կողմէ անոնք ծուլութեան կը վարժուին և օր մըն ալ անոնք կը կորսնցնեն վարժութիւնը արիւնը դէպի սիրտ մղելու, ինչ որ իրենց պարտականութիւնն է այդ՝:

Եւ առաւօտուն երբ կ'արթըննաք, արիւնը յանկարծ վար կը խուժէ և հետզհետէ կը ծանրացնէ երակային ճնշումը:

Ձեր սրունքները աւելի կը ծանրանան ու «վարիս»ը կը վատթարանայ:

Պարագան նոյնն է յօդացաւի համար:

Ի՞նչ կ'ընէք եթէ յօդացաւ ունիք:

Անտարակոյս, տաք սենեակի մը մէջ կը պառկիք ու շատ ծածկոց կամ վերմակ կ'առնէք:

Սխալ: Շատ տաքը չափազանց վնասակար է ձեր յօդերուն համար, որոնք կ'անշարժանան քունի ատեն: Տաքը կ'ուռեցնէ յօդերը և երբ արթննաք յօդացաւերը կը շեշտուին:

Ուստի պառկեցէք միայն մէկ վերմակով՝ որ պէտք է շատ թեթեւ ըլլայ: Այսպէսով պիտի կանխէք արեան համախմբումը ցաւած տեղերուն վրայ:

Երբեք պատահա՞ծ է որ արթննաք դժուարաշնչութեամբ, թոքերը սեղմուած ըլլալու տպաւորութեամբ: Կը խորհիք թէ եղածը ասթմի հետեւանք է: Իսկ ես կը պատասխանեմ, թէ շնչառական դժուարութիւն ունիք և աւելի կը վատթարացնէք զայն չգիտնալով լաւ պառկիլ:

(Շար. տես էջ 5)

ՍՈՒԴԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ԱՊՐԻԼ 24Ի ՅՈՒՇԱՏՕՆԸ ԽԱՐԹՈՒՄԻ ՄԷՋ

Սուտանահայ Գաղութային Վարչութեան հրաւէրով, Հոգշ. Տ. Շնորհք Վրդ. Գասպարեան կրկին այցելեց Խարթում, Ս. Զատկուան տօնական օրերու արարողութիւններ կատարելու՝ Ապրիլ ամսուան ընթացքին։

Ծաղկազարդի, Աւագ Շաբթի, Զատիկի եւ Մեռելոցի առթիւ, Հոգշ. Հայր Սուրբը պատարագեց եւ միշտ քարոզեց՝ բանին կենաց քարոզչութեամբ։

Մօտ տասն օրեր Խարթում մնալէ ետք, Հոգշ. Տ. Շնորհք վարդապետ մեկնեցաւ Եթովպիա, Ատիս Ապեպայի մէջ եւս կատարելու Ս. Զատկուան շրջանի կրօնական տօնակատարութիւնները։

Ապրիլի վերջերը, Խարթումի Հ.Ե. Միութեան հրաւէրով եւ բարեհաճ արտօնութեամբ Գաղութային Ազգային Գաւ. Վարչութեան, Ապրիլ 28ին վերստին Խարթում ժամանեց Հոգշ. Տ. Շնորհք Վրդ. Գասպարեան, բանախօսելու համար Մեծ Եղեռնի տարեդարձին առթիւ կազմակերպուած Յուշատօնին ընթացքին։

Այս Յուշատօնը տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, 29 Ապրիլ 1971, կ.ե. ժամը 8·30ին, Հ.Ե.Մ. Հրանդ Մարզարանին մէջ, նախագահութեամբ եւ հովանաւորութեամբ Սուտանահայ Ազգ. Վարչութեան եւ կազմակերպութեամբ Հայ Երիտ. Միութեան, Տիկնանց Բարեսիրական Միութեան եւ Ազգ. Վարչութեան միացեալ յանձնախումբին։

Նախագահեց եւ բանախօսեց Հոգշ. Տ. Շնորհք Վրդ. Գասպարեան։

Կազմակերպիչ յանձնախումբը, գլխաւորութեամբ Ազգ. Վարժարանի Տնօրէն՝ Պր. Օննիկ Գալուստեանի, օրուան պատշաճ յայտագիր մը պատրաստած էր։

Պրն. Գառնիկ Եկաւեանի կատարած բացման խօսքէն ետք, գործադրուեցաւ կենդանի պատկեր մը՝ «Հայ Գողգոթան», յղացում Պր. Օննիկ Գալուստեանի, եւ մասնակցութեամբ տիկիններ Վ. Թադէոսեանի (մեներգ), Ա. Զիմայեանի (մեներգ) եւ Պր. Յ. Դարբինեանի (արտասանութիւն)։

Ապա կատարուեցան արտասանութիւններ (Օր. Սաթիկ Գասպարեան, Պր. Գէորգ Ճանոյեան, Տիկ. Էլիզ Գալաճեան, ՊՊ. Յիլէփ Դարբինեան եւ Օ. Գալուստեան), մեներգներ (Տիկիններ Ռոզին Իկիտպաշեան, Վեհանոյշ Թադէոսեան – 2 անգամ – եւ Ա. Զիմայեան), խմբերգեց Հ.Ե.Մ.ի եւ Տիկնանց Բարեսիրական Միութեան անդամներէն կազմուած երգչախումբը։

Հոգեշնորհ Տ. Շնորհք Վրդ.ի իմաստալից եւ հայաշունչ բանախօսութենէն ետք, բեմադրուեցաւ նաեւ երկրորդ կենդանի պատկեր մը՝ «Յաղթական Հայաստան», դարձեալ յղացում Պր. Օննիկ Գալուստեանի։

Այս գեղեցիկ յայտագիրը վերջ գտաւ «Պահպանիչ»ով։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԵՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Ուրբաթ, 30 Ապրիլ 1971, կ.ե. ժամը 7ին, Ազգային Վարժարանի շրջաբակին մէջ տեղի ունեցաւ Խարթումի Պարսամեան Մանկապարտէզի եւ Ստեփանեան Նախակրթարանի շրջանաւարտներու վկայականաց եւ մրցանակներու բաշխման հանդէսը, հովանաւորութեամբ Սուտանահայ Գաղութային Վարչութեան եւ նախագահութեամբ Հոգշ. Տ. Շնորհք Վրդ. Գասպարեանի։

Դպրոցի աշակերտութեան կողմէ գործադրուեցաւ կոկիկ յայտագիր մը։ Վարժարանին բազմամեայ տնօրէն՝ Պր. Օննիկ Գալուստեան կարդաց դպրոցական տարեշրջանին տեղեկագիրը, տալով վարժարանին ուսումնական, բարոյական եւ նիւթական արդիւնքները։

Տեղի ունեցաւ վկայականներու եւ մրցանակներու բաշխումը։

Նախագահ Հոգշ. Հայր Սուրբը խօսք առաւ եւ մասնաւորաբար շեշտեց հայ վարժարանին յառաջապահի դիրքն ու կարեւորութիւնը՝ հայ ժողովուրդի գոյապահպանման ամենակենսական գործին համար, նոյնիսկ եկեղեցիէն առաջ։

Կիրակի, 2 Մայիս 1971, Խարթումի մէջ պատարագելէ եւ քարոզելէ ետք, Հոգշ. Հայր Շնորհք, Երկուշաբթի, 3 Մայիս, մեկնեցաւ Ատիս-Ապեպա

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿՌՆԱԿԻ ՑԱՒԻՆ ԴԷՄ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Նման պարագայի մը, պէտք է պառկիլ իրանը վեր բարձրացած վիճակով, կանխելու համար արեան համախռնումը շնչառական խողովակներուն մէջ։ Որով նման պարագայի մը երկու բարձ դրէք. երկու կ'ըսեմ, որովհետեւ մէկ բարձր գլուխը միայն բարձր կը բռնէ (այն բոլոր անպատեհութիւններով՝ որոնց մասին խօսեցայ վերը) եւ ոչ թէ մարմնին ամբողջ վերի մասը։

Եթէ առաւօտուն կ'արթննաք կռնակի ցաւով, պէտք է կարծր անկողինի վրայ պառկիք։ Իսկապէս, կռնակին համար չկայ աւելի գէշ բան, քան կակուղ անկողինը, որ կը կաղապարէ մարմինը իր հարազատ ձեւին մէջ։

Ողնայարը, օրուան ընթացքին գէշ դիրք մը կ'առնէ ու ծուլ ծուլ կ'ըլլայ։ Եթէ կակուղ անկողինի վրայ պառկիք, ողնայարը պիտի չկրնայ շտկուիլ։ Ընդհակառակն, այդ գէշ դիրքը՝ ձեր ութ ժամուան քունի ընթացքին պիտի շեշտուի։ Այսպէսով, ոչ միայն սքոլիոզ (ողնայարի կողմնային ձեւափոխում) կամ թորսոզ (չափազանց կորութիւն) չէք ունենար, այլեւ դիւրաւ չէք ժանգոտիր։ Որովհետեւ պէտք չէ մոռնալ թէ մեր ջիղերուն մեծ մասը կը սկսին ողնայարէն։

Եթէ անոնցմէ մէկը ողնայարի ոսկորներու ճնշումին հետեւանքով գրգռուի, քնանալու ատեն ցաւ կը պատճառէ եւ այդ ցաւը կը փոխանցէ ուղեղին ու հանգիստի ժամը կը խռովի։

Ուրեմն, կը տեսնէք որ մեր առողջութեան մէջ անկողինը կը խաղայ կարեւոր դեր, զոր յաճախ կ'անգիտանանք։

Ու խոստովանեցէք որ աւելի դիւրին է բարձ մը վերցնել կամ հատ մը աւելցնել, քան դեղեր առնել, առաւօտուն լաւ տրամադրութեամբ եւ առանց գլխացաւի ելլելու համար անկողինէն։

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄ ԿԸ ՄԱՂԹԵՆՔ

Ցաւով կը տեղեկանանք, որ Գրատուն-Հրատարակչատուն Կ. Տօնիկեան եւ Որդիք Հաստատութեան հիմնադիր եւ տէր՝ Ընկեր Կիրակոս Տօնիկեան, լուրջ հիւանդութեան մը հետեւանքով, մի քանի օրերէ ի վեր կը դարմանուի Պէյրութի Ամերիկեան Հիւանդանոցին մէջ։

Արագ ապաքինում կը մաղթենք մեր յարգելի Ընկերոջ։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

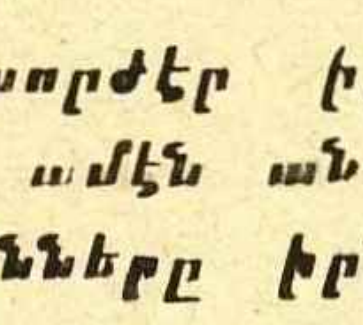

Կինը շատ կ'ախորժէր իր ամուսինին յիշեցնելու ամէն անգամ, թէ արծաթեղէնները իրն էին, կարասիները իրն էին, դաշնակը իրն էր եւայլն, եւայլն։ «Երանի թէ տասնոց մը չունեցող կնոջ մը հետ կարգուած ըլլայի» կը մտածէր իր կարգին ամուսինը։ Գիշեր մը, սակայն, կինը արթնցաւ ընդոստ՝ տանը վար'ի յարկէն ձայներ լսելով.– «Ելի՛ր, ելի՛ր, վարը գող է մտեր»։

Ամուսինը, կէս-քուն կէս-արթուն, աչքերը ճմռելով.– Գողե՞ր եկեր են, ինծի ինչ, ուզածնին թող առնեն, ես բան մը չունիմ որ···

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՃԱՌԸ

(Շար. Ա. էջէն)

վեց ամիս։ Այս պայմանաժամին վերջաւորութեան, եթէ վերջնական կարգադրութիւն մը չըլլայ եւ եթէ ամբողջական պարպումը չ'իրագործուի, մեր ուժերը իրաւունք պիտի ունենան հետապնդելու մեր հողամասին ազատագրումը։

Երրորդ.– Մեր հողերէն մազաչափ մ'իսկ չպիտի թողունք, ոչ վարձու եւ ոչ ալ համաձայնութեան ի խնդիր։ Մեր սահմանները միջազգային սահմաններ են Պաղեստինի հետ եւ ոչ մէկ մազաչափ պակաս։

«Ահա այն երեք պայմանները, որոնք դրի Ջրանցքին վերաբացման համար··· Եւ իմ Նախագահութիւնս մինչեւ այսօր ալ ի զօրու է։»

Նախագահը ապա մանրամասնօրէն խօսեցաւ Ռոճըրզի ԱՄՀ այցելութեան մասին, ԱՄՀ եւ Իսրայէլ յարաբերութեանց մասին, եւ ապա աւելցուց.

«Հարիւրին մէկ յոյս կայ խաղաղ լուծման մը համար։ Եւ այս յոյսն է որ ինծի համբերել կու տայ։ Չեմ ուզեր ձեզի հրամայել··.

«ԱՄՆը տակաւին վերջնականապէս չէ ճշդած իր դիրքը եւ պայմանաժամ խնդրեց՝ մեզի պատասխանելու համար։ Եթէ այս առիթը անցնի, մենք ճակատամարտի պիտի սկսինք։

Անուար էլ Սատաթ խօսեցաւ նաեւ Ս. Միութեան հետ կնքուած բարեկամական դաշինքին մասին եւ աւելցուց.

«Ս. Միութիւնը մեզի շատ բան տուաւ։ Ես Ռոճըրզին ըսի, որ մեր յաջորդ սերունդներուն պիտի թողունք Պետութիւն մը՝ գիտութեան վրայ հիմնուած, ուրպէսզի ոչ ոք կարենայ մեր վրայ յարձակումի մասին մտածել եւ որպէսզի մեր զաւակները գաղթականներու ժողովուրդ մը չըլլան։

ԱՄՀի Նախագահը իր այս պատմական ճառը վերջացուց ըսելով.

«Թող Աստուած ձեր քայլերը առաջնորդէ եւ թող պաշտպանէ ձեզ։ Ես ձեզմէ իւրաքանչիւրէն հպարտ եմ, իմ ամբողջէութեամբս ձեզմէ իւրաքանչիւրին հետն եմ իր խրամին մէջ եւ յաճախ այստեղ՝ ձեզի հետ պիտի ըլլամ»։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՊՊ. Հրանդ, Երուանդ, Հայկ եւ Համբարձում Մարկոսեան, Տիկին Հայկուհի Ալթունեան եւ զաւակունք՝ Զարեհ եւ Զաւէն եւ համայն ազգակից պարագաները, իրենց զգացուած շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, հեռագրով, նուիրատուութեամբ կամ ծաղկեպսակ ղրկելով՝ ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց շատ սիրելի մօր, մեծ մօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՏԻԿԻՆ ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ

մահուան եւ քառասունքի տխուր առիթներով։

ԿՈՉ ՍՓԻՒՌՔԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Ծանօթ է մեր Հայրենակիցներուն, թէ ինչպէս Մխիթարեան Միաբանութիւնս հոգածու է հայկական հրատարակութիւններու պահպանման ու յաւերժացման։

Քանի մը տասնեակ տարիներէ ի վեր, յարաճուն կը կուտակուին ու կը բազմապատկուին օրաթերթեր, հանդէսներ, պարբերականներ, գիրքեր են, որոնք կարօտ կը քաշեն խնամոտ ձեռքերու գուրգուրանքին։

Մխիթ. Միաբանութիւնս՝ ամերիկեան ղլամուրական փարթամ ընկերութիւն մը չէ, եւ ոչ ալ պետական հովանաւորութիւն կը վայելէ. հետեւաբար ի վիճակի չէ յարատեւօրէն միլիոններ տրամադրելու, առ ի պահպանութիւն այդ ազգապատկան վաւերագրերուն։

Անհատ ու սրտցաւ ազգայիններ սակայն, կարող են որոշ ու չափաւոր քանակով սատարել՝ զգեստաւորել՝ հինգ-տասը թերթերու հաւաքածուներ, որոնք ապա՝ մշակոյթի տեսանկիւնով՝ դարեր, երախտապարտ սրտեր պիտի խօսեցնեն։

Արդ. տարեկան միանուագ գումարով – 100, 500, 1000 տոլարով – վստահօրէն պիտի կարենաք արտազեղել Ձեր համակրանքը մեր տիտան գործունէութեան հանդէպ. մինչ՝ ապագայ ուսումնատենչ ու պատմաքննասէր այցելու ընթերցողներ, ազգային հպարտանքով պիտի կարենան օգտագործել այդ կազմ ու պատրաստ հատորները, եւ օրհնել նուիրատուները։

Առ ի գիտութիւն կը յայտնենք, որ միայն մէկ օրաթերթի տարեկան կազմը կ'արժէ 12–14 տոլար։ Իսկ Հայաստանի եւ Սփիւռքի թերթերու եւ հանդէսներու ներկայ տպաքանակը՝ 150ի կը մերձենայ։

Կը սպասենք ու պիտի սպասենք յուսով։

Լրագրապետ Մխիթ. Մատ.ի
Հ. ՌԱՓԱՅԷԼ ՔՈՍԵԱՆ, Կ.Մ.

Մեր հասցէն՝

Mechitharisten-Congregation
Mechitharistengasse 4
1070 WIEN-Austria

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ՆՈՐ ՍԱՆ-ՍԱՆՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

1– 1971–72 տարեշրջանին համար, Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը պիտի ընդունի նոր սան-սանուհիներ՝ հայկական զանազան գաղութներէ։

2· Թեկնածուները պէտք է շրջանաւարտ եղած ըլլան հայ նախակրթարանէ մը, առաւելագոյն 13 տարեկան, միջակ ընդունակ ու վարքով բարեկիրթ։

3– Մինչեւ Յուլիս 1, Հ.Բ.Ը. Միութեան Գրասենեակին կամ Մասնաժողովին յանձնուած պէտք է ըլլան ընդունման պայմաններուն մէջ յիշուած պաշտօնաթուղթերէն հետեւեալները.—

ա. Ծննդեան պաշտօնական վկայագիր մը։
բ. Վերջին երկու տարիներու վճակացոյցները։
գ. Ընդունակութեան եւ բարի վարուց յանձնարարագիր մը՝ տրուած թեկնածուին տնօրէնին կողմէ։

Հաստատութեան Տնօրէնին կողմէ ընդունման գիր ստացող թեկնածուները պարտին յանձնել նաեւ հետեւեալները.—

ա. Առողջական վկայագիր մը՝ տրուած ընտանիքին բժիշկին կողմէ։
բ. Անցագրի 12 նկարներ։

4–Բոլոր թեկնածուները մուտքի գրաւոր քննութիւն պիտի անցնեն Երեքշաբթի, Յուլիս 6–ին, Բարեգործականի Տան կամ Հ.Բ.Ը. Միութեան պատասխանատուներուն կողմէ որոշուած վայրի մը մէջ, հետեւեալ ժամանակացոյցի համաձայն.—

8·00 — 10·00 Թուաբանութիւն
10·30 — 12·00 Անգլերէն
3·00 — 5.00 Հայերէն

5– Մուտքի քննութեանց կրնան մասնակցիլ նաեւ միայն մէկ տարի երկրորդական վարժարան յաճախած թեկնածուներ։ Աւելի բարձր ուսման մակարդակ ունեցողները պարտին դիմել ուղղակի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան Տնօրէնութեան, մինչեւ Յունիս 10։

6–Կիպրաբնակ թեկնածուները իրենց պաշտօնաթուղթերը պէտք է յանձնեն Հաստատութեան Դիւանին՝ մինչեւ Յուլիս 2։ Մուտքի քննութիւնները տեղի պիտի ունենան Մելգոնեանէն ներս, վերոյիշեալ թուականին եւ ժամերուն։

Դիմումնագիր հարցարանները կարելի է ստանալ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ գրասենեակներէն։

Ապրիլ 1971
(Նիկոսիա)

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

10 ՅՈՒՆԻՍ 1971

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՈՒԹՊՈԼ

Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ին Վերջին Մրցումը

Անցեալ Կիրակի, 6 Յունիս 1971, Երեւանի «Արարատ»ը՝ Ս. Միութեան Ֆութպոլի 1971ի ախոյեանական մրցաշարքի գծով, մրցեցաւ Թաշքենդի «Պախտակոր» խումբին դէմ, այս վերջնոյն դաշտին վրայ:

Այս մրցումին երկու խումբերն ալ ոչ մէկ արդիւնք արձանագրեցին եւ խաղը վերջացաւ ոչ ոքի՝ 0ով 0:

«Արարատ»ի յաջորդ մրցումը տեղի պիտի ունենայ Յունիս 19ին Երեւանի մէջ, «Շախտեոր»ի դէմ:

* * *

ՊԱՍՔԷԹԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Հ.Մ.Մ. փայլուն յաղթանակով մը աւարտեց ախոյեանութեան մրցաշարքը

Այն խաղարկութիւնը՝ զոր Չորեքշաբթի, 26 Մայիս, երեկոյեան, ցուցաբերեց Հ.Մ.Մ.ի պասքէթպոլի կազմը ընդդէմ «Սագրէ Գէօր»ի, եկաւ ապացուցանելու դեռ օր մը առաջ մեր կողմէ կատարուած այն հաստատումը, թէ ան այս տարուան Լիբանանի ախոյեանութեան մրցաշարքին յայտնութիւնը եղաւ՝ ընդհանուր դասաւորման մէջ գրաւելով 3րդ տեղը:

Արդարեւ, Չորեքշաբթի, 26 Մայիսին Հ.Ս.Ը.Մ.ի դաշտին վրայ Հ.Մ.Մ. խաղաց Լիբանանի ախոյեանութեան մրցաշարքին իր վերջին մրցումը՝ զոր վերջացուց փայլուն յաղթանակով մը եւ, ծանր պարտութիւն մը պարտադրելով «Սագրէ Գէօր»ին՝ 104-54 արդիւնքով, սկոր մը՝ որ աննախընթաց է ախոյեանութեան ամբողջ մրցաշարքին համար:

Մրցումի առաջին իսկ պահերուն, Հ.Մ.Մ.ի տղաքը զգացուցին իրենց գերակայութիւնը, մինչ հակառակորդ խումբը կը յուսար՝ եթէ ոչ յաղթանակ մը տանիլ, գոնէ պատուաւոր արդիւնք մը ձեռք ձգել: «Սագրէ Գէօր»ի դիմադրականութիւնը սակայն երկար չտեւեց եւ կիսախաղին արդէն Հ.Մ.Մ. 18 կէտերու առաւելութիւն մը ունէր (46 28):

Բ. կիսախաղին, կէտերու տարափ մըն է որ արձանագրեցին Հ.Մ.Մ. ականները՝ հակառակ «Սագրէ Գէօր»ի դիմադրական ճիգերուն, որոնք անզօր եղան Հ.Մ.Մ.ի գրոհներուն դիմաց: Եւ 100րդ կէտին նշանակումը Յովսէփի կողմէ, դիմաւորուեցաւ ներկայ մարզասէրներու խելայեղ ծափահարութիւններով:

Այս կերպով, Հ.Մ.Մ. հանդիսացաւ ներկայ մրցաշարքին աստղը՝ եթէ նկատի ունենանք այն իրողութիւնը, որ դեռ տարի մը առաջ երկրորդականներու շարքերէն խաղալէ ետք, այս տարի ոչ միայն ինքզինք կրցաւ պահել առաջիններու շարքին, այլ ինքզինք պարտադրեց տարիներու փորձառութիւն ունեցող խումբերուն, ընդհանուր դասաւորման մէջ գրաւելով 3րդ տեղը, որուն համար ջերմապէս շնորհաւորելի են թէ՛ մարզիկները անխտիր, թէ՛ մարզիչը եւ թէ խումբին պատասխանատուները:

Նոյն օրը, միեւնոյն դաշտին վրայ, իրարու դէմ ճակատեցան Գիլիպ Սփորթիֆ եւ Էօ. Էօ. Պէ.: Մրցումը վերջ գտաւ Սփորթիֆի յաղթանակով 121-105:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

(Շար. Բ. էջէն)

Զարուհի Թաքուլեան, Արշալոյս Նաճարեան, Արուսեակ Թասոնեան, Մարիըս Չէքչէնեան, Արուսեակ Չնգուշեան, Արաքսի Կիլիկեան, Հելէն Այվազեան, Վերոնիքա Թիւթիւնճեան, Նուարդ Էմմիեան, Հնազանդ Ափարեան, Արաքսի Սէֆէրեան, Սիրուն Իմաստունեան:

Այս հանդիսաւոր եւ յուզիչ պահէն ետք, փոխ-ատենապետուհին հրաւիրեց ներկաները շարունակելու խնճոյքն ու կերուխումը, որուն ընթացքին եղան ինքնաբուխ ելոյթներ: Արտասանեցին Տիկիններ Կիլիվար Կարդաշողեան եւ Արմենուհի Մահսեսեան: Առաջինը՝ Աւ. Իսահակեանի «Պանդուխտ Որդի»ն, իսկ երկրորդը՝ «Ես Իմ Անոյշ»ը:

Մինչ այդ, տօմսերը ակնթարթի մը մէջ սպառած ըլլալով՝ տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւնը՝ բազմաթիւ բախտաւորներու պարգեւելով գեղեցիկ նուէրներ:

Տիրող մթնոլորտէն ոգեւորուած եւ առ ի գնահատանք Հ.Մ.Մ.ի կանանց բաժնի բեղուն գործունէութեան, տեղի ունեցաւ ինքնաբուխ նուիրատուութիւն մը՝ հանդիսութեան նախագահուհիին, պատուոյ մայրերուն եւ բազմաթիւ ներկաներու կողմէ:

Տօնակատարութեան լրումին, ներկայ տիկիններն ու օրիորդները ակամայ բաժնուեցան սրահէն, իրապէս յիշատակելի յետմիջօրէ մը անցուցած ըլլալու գոհունակութեամբ եւ առանձին-առանձին շնորհաւորելէ ետք Հ.Մ.Մ.ի կանանց բաժնի վարչութեան բոլոր անդամուհիները՝ Տիկիններ Մարգուհի Խաչատուրեանը, Ասդիկ Խայեանը, Զուարթ Նաճարեանը, Անժէլ Քէօշկերեանը, եւ Արշալոյս Անմահունին, որոնց անդուլ ճիգերուն ու անխոնջ աշխատանքին արդար վարձատրութիւնը եղան ներկաներուն գնահատական ու դրուատական արտայայտութիւնները՝ հանդէպ Հ.Մ.Մ.ի կանանց բաժնի բազմօգուտ ու բոլորանուէր գործունէութեան, ի խնդիր յիսնամեայ Հայ Մարմնամարզական Միութեան յարաճուն վերելքին եւ նորահաս երկսեռ սերունդի առողջ ու հայեցի դաստիարակութեան:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՕՐ. ՍՈՆԱ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
ՊՐ. ՄԻՀՐԱՆ ԾԻՀԱՆԵԱՆ

խօսնեցեալք

Մոնթրէալ 23-5-71

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսնեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկ. Անդրանիկ Ծիհանեանին և Տէր և Տիկին Հայկ Մարկոսեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

* * *

ՊՐ. ԱԼԵՔՍ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ
ՕՐ. ՍԻԼՎԻԱ ՕԹԱՃԵԱՆ

խօսնեցեալք

Թորոնթօ (Գանատա)

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսնեցեալ զոյգին, Գալուստեան և Օթաճեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

* * *

ՕՐ. ԼՈՒՍԻ ԽՈՄԻՒՐԵԱՆ
ՊՐ. ՍԱՄՈՒԷԼ ՍԱՐԱՇԼԵԱՆ

ամուսնացեալք

Խարթում (Սուտան)

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, Տէր և Տիկին Նազարէթ Խոմիւրեանին, Սարաշլեան ընտանիքին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

* * *

ՕՐ. ՎԻԳԻ ԵԶԻԿԵԱՆ
ՊՐ. ՌՈՊԷՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

ամուսնացեալք

Խարթում (Սուտան)

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, Եզիկեան և Յարութիւնեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

* * *

ՕՐ. ՆՈՐԱ ՃԱՆՈՅԵԱՆ
ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

խօսնեցեալք

Խարթում (Սուտան)

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները խօսնեցեալ զոյգին Ճանոյեան և Ղազարոսեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ՍԱՐՈՅԵԱՆԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԸ

(Շար. Դ. էջէն)

համար թանկ է և նրանով, որ այդտեղ վերստին, մահից քիչ առաջ, իրենց բազմակողմանի տաղանդով փայլատակեցին մեր մեծ դերասանները՝ Հրաչեայ Ներսիսեանը և Վահրամ Փափազեանը, իւրաքանչիւրը իւրովի խաղալով իրենց վերջին լաւագոյն դերերից մէկը՝ Մեք-Կրեկըրի սարոյանական մեծագոյն դերասանի, որը ճանաչւած չէր աշխարհի կողմից, բայց մարդկանց ցնցում էր հայրենի լեռների իր թեւաւոր կարօտով, իր մարդկային երգով, անբարեկարգ աշխարհում իր խորտակւած անուրջով, բայց և լաւագոյն ու հիանալի աշխարհի մասին անուրջներ բերելով:

Այդպիսին է Ուիլիըմ Սարոյեանի թատրոնը: Այդպիսին են և նրա հոգեզմայլ մեղեդիներն ու երազանքները, այդպիսիք են դէպի մարդկանց սրտերը նրա տանող ճանապարհները:

ՀՐԱՆԴ ԼԱԼԱՅԵԱՆՑ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Կայծ Թուֆայեանի ընդ Օր. Անայիս Համբիկեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Տէր և Տիկին Երուանդ Թաշճեան կը նուիրեն 200 ե.դ.:

Պր. Կայծ Թուֆայեանի ընդ Օր. Անայիս Համբիկեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տիկին Նելլի Պետրոսեան կը նուիրէ 100 ե.դ.:

Օր. Անայիս Համբիկեանի ընդ Պր. Կայծ Թուֆայեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ Պր. Վաղինակ Մարտիրոսեան կը նուիրէ 100 ե.դ.:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Ողբ. Մարի-Թերէզ Գասապեանի կսկծալի մահուան Բ. տարելիցին առթիւ կը նուիրեն.

Տիկին Սաթենիկ Յաճեան	500
Տէր և Տիկ. Պետրոս Արզարեան	500

Պր. Կայծ Թուֆայեանի ընդ Օր. Անայիս Համբիկեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Յակոբոս Ոսկերիչեան	200
Տէր և Տիկ. Սարգիս Պօղիկեան	100
Պր. Հայկ Թելլալեան	100

«ԱՅԾԵՄՆԻԿ»ԻՆ

Օր. Անայիս Համբիկեանի ընդ Պր. Կայծ Թուֆայեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ Պր. Հայկազէր Մարտիրոսեան կը նուիրէ 100 ե.դ.:

(Ստանալ Պր. Հայկ Օհաննէսեանէ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԻՆ

Օր. Անայիս Համբիկեանի ընդ Պր. Կայծ Թուֆայեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Սարգիս Պալաեան	200
» » Հայկ Օհաննէսեան	100
Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեան	100

Օր. Յասմիկ Պէնտեանի ընդ Պր. Արա Պարսամեանի (Աղեքս.) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Պալաեան	200
» » Ջաւէն Պալաեան	100

Պր. Միհրան Ծիհանեանի ընդ Օր. Սոնա Մարկոսեանի (Մոնթրէալ) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի, Տէր և Տիկին Ջաւէն Պալաեան կը նուիրեն 100 ե.դ.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ-ԳԱՀԻՐԷ.

Հինգշաբթի, 17 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 9.30ին

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԱՆՄԱՀՆԵՐՈՒՆ

նախագահութեամբ

ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ

կը բանախօսէ

ԸՆԿԵՐ ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

ԳՆՂԱՐՈՒԻՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏՃԱՃ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի յալգելու համար մեր նահատակներուն յիշատակը:

* * *

Հինգշաբթի, 1 Յուլիս 1971, կ. ե. ժամը 8.30ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿ. ՄԱՐՄՆԻ ԵՒ Հ.Մ.Մ.Ի

ԾԱՆՕԹ. Բոլոր այն շրջանաւարտները, որոնք հրաւէր չեն ստացած, թող բարի ըլլան դիմել Սրահ, ստանալու համար իրենց հրաւէրը:

* * *

ՅՈՒՆԻՍ ԱՄՍՈՒԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ԱՄԷՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ

ԹԵԹԵՒ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

* * *

ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ 10 ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ 11 ՅՈՒԼԻՍ 1971

ՋԲՕՍԱՊՏՈՅՏ ԴԷՊԻ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Մանրամասնութիւնները յաջորդիւ

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԸՆՏԻՐ ՈՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ԹԷՅԻ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ԱՌԸՆՉԵՐ՝
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԹԷՅԻ ՏՈՒՆԸ ՁԵԶԻ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ

- Թէյի պաղպաղակ եւ սառած թէյ
- Հնդկական համադամ ուտելիքներ
- Չր-Գոնթինընթէ բազմօգտան
- Սրտանցիքներ եւ նարդշնչար
- Փորրեկի կազմակերպում

ԻՆՏԻԸՆ ԹԻ ՀԱՈՒՍ
23, Թալաաթ Հարպ,
Գահիրէ - Հեռ.—72985

دار شوشة للطباعة رقم ايداع دار الكتب ٥٧٠ / ٧١

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيردبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 383 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 17 ՅՈՒՆԻՍ 1971

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد رقم ٣٨٣ – الخميس ١٧ يونيو ١٩٧١

ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏԸ
ԵՒ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սարդարապատի ճակատամարտը Հայ ժողովուրդին դիւցազնամարտն էր՝ ընդդէմ դարաւոր Ոսոխին, որ կը սպառնար հաշուեյարդարը կատարել հայութեան մնացորդացին և իրականացնել Սուլթաններու և Թալաաթներու՝ աշխարհին վրայ միայն մէկ հայ և այդ ալ Թանգարանին իբր նմոյշ ձգելու վաղեմի երազը:

Մահ ու կենաց պայքարի այդ ժամուն՝ երբ ամբողջ ազգի մը գոյութիւնը խնդրոյ առարկայ էր, երբ Ցեղասպանին եաթաղանը կը սպառնար հաւասարապէս բոլորին՝ առանց խտիր ու զանազանութիւն դնելու հայերու միջև, բնականաբար հակազդեցութիւնն ալ պիտի ըլլար տարրերային, համազգային ու բոլորանուէր՝ պաշտպանելու համար գոյութիւնը Ազգին ու Հայրենիքին:

Այդպէս ալ եղաւ:

1918 Մայիս 25ին, երբ Թրքական իժը կը սողոսկէր Փամպակի կիրճէն ներս և կը գալարուէր Արագածի շուրջ, իսկ Էջմիածնի և Երևանի գրաւումը օրերու հարց նկատելով՝ Հայոց մայրաքաղաքին իշխանաւորները պատրաստութիւն կը տեսնէին «արժանավայել» շուքով ընդունելու Վեհիպ Փաշան, ղօղանջեցին Էջմիածնի զանգակները և ահազանգեցին վերահաս վտանգը վերջնական կործանումի: Ցնցուեցաւ բովանդակ հայութիւնը և դիմեց ծառացած դիմագրաւելու անագորոյն թշնամին: Դէպի Սարդարապատ, Բաշ Աբարան ու Ղարաքիլիսէ դիմեց հայութիւնը իր բոլոր կուսակցութիւններով՝ Հնչակով, Համայնավարով, իր բոլոր խաւերով — աղքատով և հարուստով, զինուորականով և քաղաքայինով, կնով ու տղամարդով, կղերականով ու աշխարհականով, մեծով ու պզտիկով — բոլորը, բոլո՛րը դիմեցին ռազմաճակատ միաձոյլ բազուկ և ճակատ կազմած՝ մղելու համար գոյութեան կռիւը, մեռնելու համար հաւաքական մարտիրոսացումով և կամ կանգնած՝ զէն ի ձեռին, յաղթելու և ապրելու իբր ազատ ու պատուին տէր մարդ և ժողովուրդ, որ գիտէ արիւնով պաշտպանել իր ինքնիշխան ու անվրդով կեանքը այս արևին տակ:

Մեր ժողովուրդը՝ հայութիւնը ամբողջ դիմեց դէպի գիտակից մահ, և իր վարձատրութիւնը՝ արդար վաստակը եղաւ յաղթութիւնն ու կեանքը:

Մարտնչողը եղաւ հայութիւնը, հետևաբար ան է տէրը նաև յաղթանակին: Ուստի աւելորդ ու անթոյլատրելի յաւակնութիւն պիտի նկատուէր ձեռք ձգուած արդիւնքը սեփականացնելու ամէն փորձ, սեփական մասնակցութիւնը գերագնահատելով դիմացինինը ստորագասելու ամէն միտում, որ փառաւոր յաղթանակի մը նսեմացումին կրնայ ծառայել, դիւցազնամարտի մը ոգեկոչումը վերածելով աւարի բաժանման շուրջ ստեղծուած կագ ու կռիւի:

Դժբախտաբար եղած են ու կը կատարուին նման ճիգեր, հատուածական փառատենչութիւն մը գոհացնելու նեղմտութեամբ, որմէ խուսափած ենք միշտ և չենք դադրած մեղադրելէ ուրիշները՝ նման փոքրոգութիւններ ցուցաբերելնուն համար:

Հնչակեան Կուսակցութիւնը իր պատուաբեր մասնակցութիւնը ունեցաւ Սարդարապատի յաղթանակի կերտման մէջ, իր արիասիրտ մարտիկներէն Պանդուխտի գլխաւորութեամբ, որուն հեծեալ գունդը անակնկալի բերաւ Թրքական բանակի յառաջապահ զօրքը, որ, Մայիս 25ի գիշերը, իր հանգիստը կ'առնէր, վաղ առաւօտու յարձակումով Երևան հասնելու մտադրութեամբ: Գէթ այս էր Թուրք սպայակոյտին ծրագիրը:

Հնչակեան մարտիկներու և անոնց կողքին կռուող կամաւորներու յանկարծակի գրոհը գիշերուան մէջ, ջուրը ձգեց թշնամիին ծրագիրը: Ճակատագրական այդ հարուածը, որուն նկարագրութեան ամփոփումը կարելի է կարդալ քիչ անդին և հմուտ պատմաբան Թուրշեանի բերնին գրիչով, խուճապ ու սարսափ ձգեց

(Շարունակութիւն տես. էջ 4)

Ոչ մէկ համաձայնութիւն գոյացած է Միջին Արեւելքի կամ Սուէզի Ջրանցքին վերաբացման շուրջ

«ԱՄՆի արտաքին գործոց նախարար Պր. Ուիլիըմ Ռոճըրզի մամուլին ըրած յայտարարութիւնը՝ Միջին Արեւելքի մասին, ըստ որում որոշ թիւով կէտեր համաձայնութեան նիւթ եղած էին կողմերուն միջեւ, կացութիւնը հարազատօրէն չի պատկերացներ», ըսաւ եգիպտացի պատասխանատու բանբեր մը: «Համաձայնութիւն նկատուելիք ոչինչ կատարուած է եւ ոչ մէկ նիւթի շուրջ» մասնանշեց ան, եւ աւելցուց.

«Եգիպտոս, պահանջելով հանդերձ արաբ բոլոր հողամասերուն ազատագրումը եւ Իսրայէլեան ուժերուն վերադարձը մինչեւ միջազգային սահմանները, իր պատրաստակամութիւնը յայտնած է ջրանցքը վերաբանալ, անգամ մը որ Իսրայէլ քաշուի մինչեւ առաջին հանգրուանի համար պահանջուած գիծերը,

«Սակայն, Իսրայէլ կը պնդէ իր կեցուածքին վրայ եւ կ'ուզէ իրականացնել ծաւալողական իր ծրագիրները»:

Շարունակելով, բանբերը յայտարարեց. «Սուէզի Ջրանցքը եգիպտական ջրանցք մըն է եւ Եգիպտոս բնաւ տրամադիր չէ վիճաբանութեանց կամ համաձայնութեանց սկսելու Ջրանցքին շուրջ, ինչ ձեւով ալ ըլլայ, ինչպիսի պետութեան հետ ալ ըլլայ եւ ինչպիսի շրջանակի մէջ ալ ըլլայ, տրուած ըլլալով որ այս ջրանցքին մէջ նաւարկութիւնը՝ 1888ի Կոստանդնուպոլսոյ համաձայնութեամբ կանոնագրուած է,

ԵՐԿՈՒ ՇԱԲԱԹ ԱՄՀ ԱՅՑԵԼԵԼԷ ԵՏՔ
ԳԵՐՇ. Տ. ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՊՍ. ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ
ՊԱՂՏԱՏ ՄԵԿՆԵՑԱՒ ԱՆՑԵԱԼ ՈՒՐԲԱԹ

Կը տեղեկանանք, որ երկու շաբաթ ԱՄՀ իր այցելութեան աւարտին, անցեալ Ուրբաթ, 11 Յունիս 1971, կ. ե. ժամը 4ին, Սով. Վրաստանի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Եպս. Տէր Ստեփանեան, որ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին օրհնութիւններն ու ողջոյնները բերելու եկած էր Եգիպտահայութեան, ինքնաթիռով մեկնած է Պաղտատ,

Սրբազանին մեկնումի թուականն ու ժամը հանրութեան եւ նոյնիսկ Ազգային Երեսփոխաններուն տեղեկացուած չըլլալով, փոքրաթիւ անձինք՝ գլխաւորութեամբ Առաջնորդական Տեղապահին, ողջերթ մաղթելու գացած են օդանաւակայան ու ըստ մեզի հասած ստոյգ տեղեկութիւններուն, օդանաւ բարձրացած պահուն Սրբազան Հօր ձեռքը համբուրած են Ազգ. Իշխանութենէն միմիայն երկու անդամներ,

Ժողովուրդին անհասկնալի եւ զարմանալի կը թուի թէ Վեհափառին կողմէ ժամանած հիւր

(Շար. տես էջ 5)

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՊԱՆԴՈՒԽՏԻ ՀԵԾԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱՔԹԸ

... Սէյմը Ապրիլ 9-ին կը յայտարարէր անջատումը Ռուսիայէն և հետևաբար կը դառնար տէր ու տիրական Կովկասին և կ'ընդունէր Թուրքերու հաշտութեան պայմանները:

Թրքական բանակը այս դաւադրութենէն օգտուելով՝ մինակ մնացած Հայաստանի սահմանները ոտնակոխելով կը յառաջանար դէպի Երևան՝ զայն գրաւելու մտքով:

Սակայն հայ ժողովուրդը կենաց և մահու բախտորոշ վայրկեանին՝ ցոյց տուաւ միասնական ոգիի արտակարգ կամք մը և թափեց գերմարդկային ճիգ մը:

Ամէն մարդ զէնքի դիմեց: Արարատեան դաշտի եկեղեցիները, Էջմիածնայ զանգերուն հետևելով, սրտառուչօրէն ղօղանջեցին «հաւա՛ր» կոչելով: Ամէն չափահաս՝ մէջքին կապեց երեք օրուան պաշարը: Հաց չունեցողները խաշած գարի լեցուցին տոպրակները և ամրակուռ քայլուածքով դիմեցին ճակատ՝ Սարդարապատ, Ղարաքիլիսէ և Բաշաբարան:

Անդրանիկ կը բռնէր Ղարաքիլիսէի դռները, ուրկէ գերմանները կ'ուզէին շտապով հասնիլ Պաքուի ցանկալի նաւթահորերը:

Բաշաբարանի ճակատը գրաւած էին Զօր. Նազարբէկեանի զօրագունդերը և կամաւորները, իսկ բուն կեդրոնը՝ Սարդարապատի պարիսպներուն և բլուրներուն ետեւը կեդրոնացած էին Զօր. Սիլիկեանի զօրքերը, Հնչակեան Պանդուխտի խումբերը՝ մէջն առնելով Բայազիտցիները, գլխաւորութեամբ քաջ Արսէնի (Կիտուր), Չիթճեանի, Ասատուրի, քիւրտ Ղազոյի և Վաղարշապատցի Մերքուշի: Սասունցիները՝ մասնակցութեամբ Մուշեղի, Զօփուր Միսաքի, Պոլոյ Մանուկի, Ալաշկերտցիները՝ ղեկավարութեամբ Մխիթար Դարմանեանի և ուրիշ հարիւրաւոր ինքնակոչ կամաւորներու:

Երևանի իշխանութիւնները յուսահատած էին և միջոցներու կը դիմէին ծաղկեփունջերով քաղաք ընդունելու Վեհիպ փաշան՝ հաշտարարի կեցուածքով, մինչդեռ Վեհիպ փաշայի նշանակէտն էր զինու զօրութեամբ մտնել Երևան և պարտադրել Անգարայի կամքը:

Երևանի իշխանաւորները Նազարբէկեանի խորհուրդով պատրաստեցին Էջմիածնայ Կաթողիկոսի բնակարանը՝ Երևանի մէջ, որպէսզի Ան չիյնայ Թուրքերուն ձեռքը, որոնք կը հասնէին հոն՝ եթէ իյնար Սարդարապատը:

Զօրավար Սիլիկեան դէմ կեցաւ Կաթողիկոսարանի տեղափոխութեան, իսկ Գէորգ Կաթողիկոսը հնչեցուց եկեղեցական բոլոր զանգերը և կոչ ըրաւ «մահուան բանակի» կազմութեան, որ պիտի ղեկավարուէր Գարեգին Արքեպիսկոպոս Յովսէփեանցի կողմէ:

Կիներն ու աղջիկները փէշերով ռազմանիւթ կը փոխադրէին և կուժերով ջուր՝ քրտնաթոր ռազմիկները պարենաւորելու համար:

1918 Մայիս 26ին՝ Հնչակեան Պանդուխտի խումբին առաջին զոհը եղաւ Վաղարշապատցի քաջամարտիկ Մերքուշը, ինչ որ պատճառ հանդիսացաւ որ ճակատի մարտիկները բուռն թափով անցնին գրոհի՝ Մշեցի Պանդուխտի ղեկավարութեամբ, որուն չի կրցան դիմանալ Թուրքերը և ... նահանջեցին:

Թրքական ճակատը այլևս քանդուած էր: Հայ քաջերը յառաջ մղուեցան ամէն կողմերէն: Թուրքերու ընդհանուր ճակատը կը նահանջէր:

Սեփական ինքնաշարժով Երևան մտնելու և ծաղկեփունջերով հիւրասիրուելու պատրաստող Վեհիպ փաշան՝ ճերմակ դրօշ պարզելով զինադադար կը խնդրէր:

Զէնքերը կը լռեն և բանագնացները գործի կ'անցնին

∴

Ծ. Խ.— Ստորեւ կը ներկայացնենք հատուած մը՝ խորհրդահայ գրող Հ. Թուրշեանի «ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ամսագրի 1962 թիւ 4-ի մէջ հրատարակած՝ վերոյիշեալ դէպքերը հաստատող յօդուածէն:

(Շար. տես էջ 4)

ԱՄՀ-ԷՆ ՄԵԿՆՈՒՄԻՆ ՕՐԸ ՕԴԱՆԱՒԱԿԱՅԱՆԻ ԻՐ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԳԵՐՇ. Տ. ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՊՍ. ՏԷՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆՍ ԱՅՑԵԼԵՑ

Անցեալ Ուրբաթ, 11 Յունիս 1971, կ.ա ժամը 10ին, ընկերակցութեամբ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենադպիր Պր. Յակոբ Համբիկեանի, խմբագրատունս այցելեց Սովետ Վրաստանի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Եպս. Տէր Ստեփանեան, որ երկու շաբաթներէ ի վեր կը գտնուէր ԱՄՀ։

Վերջին պահուն հապճեպով որոշուած եւ առանց կանխաւ առնուած ժամադրութեան կատարուած այս այցելութեան թերթիս պատ. խմբագիրին ակամայ բացակայութեան, յարգելի հիւրը ընդունեց վարչական տնօրէն ընկեր Զաւէն Պալաեան ու զրոյց ունեցաւ անոնց հետ։

Այս զրոյցին ընթացքին ընկեր Զաւէն Պալաեան փափաք յայտնեց, որ Կոմիտաս Սրբազանին կրկին առիթը ստեղծուի այցելելու ԱՄՀ, որպէսզի ան աւելի մօտէն շփում ունենայ Եգիպտահայ համայնքին բոլոր խաւերուն եւ կազմակերպութիւններուն հետ ու հրապարակային ելոյթներով խանդավառէ բոլորը, ինչ որ ցանկութիւնն է Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին։ ԱՄՀէն իր մեկնումին պահուն կատարուած այս այցելութիւնը տեւեց հազիւ 10 րոպէ, ու Սրբազանը Վեհափառ Վազգէն Ա.ի ողջոյնները տալէ ետք հրաժեշտ առաւ խմբագրատունէս։

«ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» Ի ԱՌԻԹՈՎ

Անցեալ Շաբաթ, 12 Յունիս, կէսօրին, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն ստացանք «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» խորագրով գրութիւն մը, որ կը վերաբերի «Ջահակիր»ի 382րդ համարի (10 Յունիս 1971) խմբագրականին։

Սիրով պիտի հրատարակէինք այդ գրութիւնը, նոյնիսկ մեծ գիրերով, եթէ կարողանայինք ճշդել թէ այդ «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութիւնը որու կողմէ ուղարկուած է մեզի։

Արդարեւ, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի պաշտօնաթուղթին վրայ մեքենագրուած և Ազգ. Առաջնորդարանի կնիքը կրող այս գրութեան տակ, նոյնպէս մեքենագրուած է անունը՝ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Եպս. Տէր Ստեփանեանի։

Զենք խորհիր և չպիտի ալ ցանկանք, որ Ս. Վրաստանի Հայոց թեմին ու Թեմակալ Առաջնորդը Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանին կապուած ըլլան, ինչպէս որ է պարագան Սուտանի և Եթովպիոյ հայկական թեմերուն։ Կամ աւելին, Ս. Վրաստանի թեմին ու Թեմակալ Առաջնորդը չի կարելի նկատել Գահիրէի Ազգ. հաստատութիւններէն մին՝ զոր օրինակ Գալուստեան կամ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանները, որոնց մասին հաղորդագրութիւնները կը տրուին նման ձեւով։

Ուստի չկարողացանք հասկնալ թէ «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութիւնը մեզի ուղարկուած է Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանի՞ն կողմէ, թէ Ս. Վրաստանի Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Կոմիտաս Եպս. Տէր Ստեփանեանի կողմէ։

Եթէ այս վերջինս ըլլար այդ գրութիւնը մեզի ուղարկողը, առաջին հերթին պէտք էր որ ան կրէր Կոմիտաս Սրբազանին ստորագրութիւնը, գոնէ մեր խմբագրութեան ուղարկուած օրինակը, քանի որ այդ գրութիւնը մեզի կը վերաբերի մասնաւորաբար։

Հետեւաբար, որքան ատեն որ յայտնի չէ այդ գրութեան հեղինակը, մենք չենք կրնար հրատարակել զայն հետեւեալ պատճառներով.

ա.— Այդ «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութիւնը կը բովանդակէ բազմաթիւ ՃՇԴՈՒԵԼԻՔներ, որոնք պիտի արծարծուին մեր կողմէ։

Նկատելով որ Կոմիտաս Սրբազան մեկնած է քաղաքէս և հնարաւորութիւնը չունի մեր կողմէ ըլլալիք ճշդումներուն պատասխանելու, անպարկեշտ է որ մենք իր բացակայութեան հարցեր տանք, որոնց չի կարողանայ պատասխանել Ս. Վրաստանի Առաջնորդը։

բ.— «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութեան հրատարակութեան հետեւանքով մեր արծարծելիք շատ մը «ՃՇԴՈՒԵԼԻՔ»ները կրնան առաւել եւս նեղ կացութեան մատնել բոլոր անոնք, որոնց սխալներուն և թերացումներուն մասին արտայայտուած էինք մեր 10 Յունիս 1971ի խմբագրականին մէջ։

գ.— Մեր սոյն խմբագրականին մէջ ոչ մէկ արտայայտութիւն կամ ակնարկութիւն կար Կոմիտաս Սրբազանին՝ իբր թերացում, հետեւաբար եթէ ՃՇԴՈՒԵԼԻՔներ կային կամ կան, այդ պէտք է ըլլային անոնց կողմէ միայն, որոնց վրայ կ'իյնայ եղած թերացումներն ու սխալները։

Եթէ Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանը մեզի յստակօրէն տեղեկացնէ թէ «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութիւնը իր կողմէ ղրկուած է մեզի, մենք պատրաստ ենք.

ա.— Հրատարակելու այդ «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութիւնը և թերթիս ամենակարեւոր մէկ էջին վրայ։

բ.— Ու մեր կողմէ պահանջելու, որ Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանը պատասխանէ այս հրատարակութեան առթիւ մեր արծարծելիք ՃՇԴՈՒԵԼԻՔներուն։

Արդէն մեր ընթերցողներէն և զանազան ազգայիններէ այդ «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութեան շուրջ՝ որ լոյս տեսաւ եգիպտահայ երկու օրաթերթերուն մէջ, ստացած ենք նամակներ առ ի լուսաբանութիւն։

Թերթիս այս համարին մէջ տրամադրելի տեղի չգոյութեան պատճառով, անոնցմէ ոմանք պիտի հրատարակենք մեր յաջորդական թիւերով, և հանրութիւնը պիտի լուսաբանենք, ցոյց տալով, որ այդ «ՃՇԴՈՒՄ ՄԸ» գրութիւնը ոչ մէկ կերպով կրնայ արդարացնել կամ քողածածկել այն թերիները, որոնք զոյծուեցան Կոմիտաս Սրբազանին հանդէպ։

ՔՍԱՆՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Անցեալ Կիրակի, 13 Յունիս 1971, կ. ա. ժամը 11ին, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ ի հանգիստ հոգիներուն Քսան անմահ հերոսներուն, որոնք 1915 Յունիս 15ին, Պոլսոյ Պայազիտի հրապարակին վրայ կախաղան բարձրացուեցան, հայ ժողովուրդին ազատագրութեան համար իրենց նուիրեալ գործունէութեանը պատճառով։

Պատարագիչն էր Հոգշ. Տ. Ն.'րսէս Ծ. Վրդ. Բաղունեան։

Պատարագի ընթացքին տեղի ունեցաւ «Գոհաբանական Մաղթանք՝» Ս. Էջմիածնայ անսասանութեան համար։

Նոյն օրը հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ նաև եկեղեցւոյ եւ Ազգային բարերար՝ Գրիգոր Եղիայեանի հոգւոյն համար եւ անոր յիշատակին, ինչպէս նաև զանազան այլ ննջեցեալներու հոգւոցն ի հանգիստ։

Հոծ թիւով հաւատացեալներ և հնչակեան հաւատաւորներ ներկայ գտնուեցան այս արարողութեանց, որոնց աւարտին՝ սգակիր պարագաներ և ներկայացուցչական կազմեր ընդունեցին ցաւակցութիւններ և հոգւոց հանգստեան մաղթանքներ։

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ՏՈՔԹ. ՓՐՈՖ. ԼՈՒՏՎԻԿ ՄԻՐԶՈՅԵԱՆ

ԱՍՏՂԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԹՂԹԱԿԻՑ ԱՆԴԱՄ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

ԵՐԵՒԱՆ (ՀՀԳ.) — Բիւրականի Լենինի շքանշանակիր աստղադիտարանի տնօրէնի տեղակալ, ֆիզիկա — մաթեմատիկական Գիտութիւններու տոքթոր, փրոֆեսէօր Լ. Վ. Միրզոյեանը, աստղագնացութեան միջազգային ակադեմիայի ընդհանուր ժողովին, այդ ակադեմիայի թղթակից—անդամ ընտրուած է ճշգրիտ գիտութիւններու բաժանմունքի գծով։ Այս մասին կը հաղորդէ Աստղագիտութեան Միջազգային Ակադեմիայի Նախագահ՝ Տոքթ. Սթարք Տրէյպէրը՝ Փարիզէն։

Լ.Վ. Միրզոյեանը որ արդէն քառորդ դարէ ի վեր կ'աշխատի Բիւրականի աստղադիտարանին մէջ, իր ուսումնասիրութիւններով լայնօրէն յայտնի է միջազգային գիտական շրջանակներուն։ Անկայուն աստղերու ֆիզիկայի և կինեմատիկայի, ինչպէս նաև աստղային վիճակագրութեան բնագաւառին մէջ անոր կատարած հետազօտութիւնները, կը գնահատուին որպէս նշանակալից ներդրում տիեզերագիտութեան մէջ։

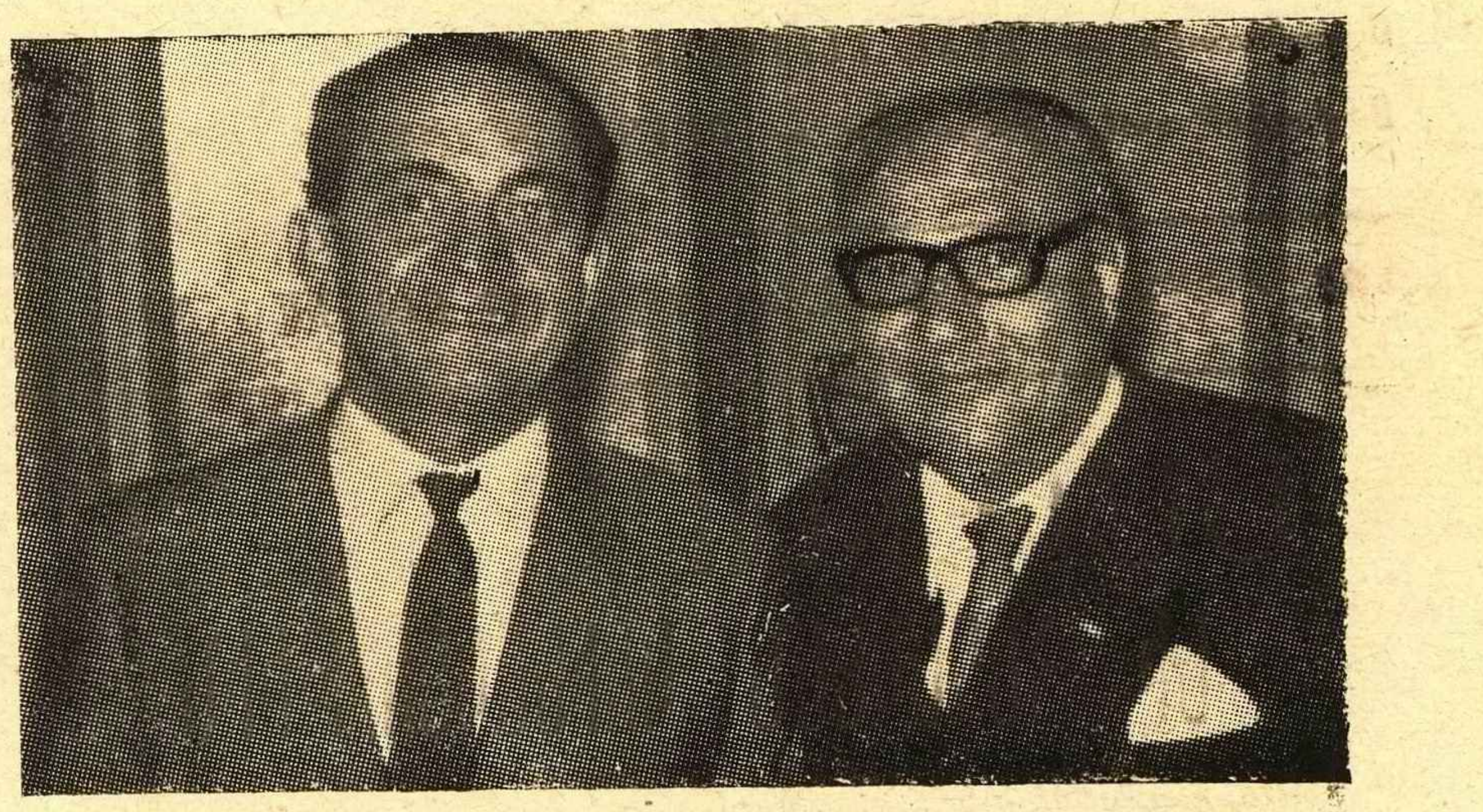

Բիւրականի աստղադիտարանի տնօրէնի տեղակալ Տոքթ. Փրոֆ. Լուտվիկ Վ. Միրզոյեան «Ջահակիր»ի խմբագիրին հետ

ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՍՏԱԿԱՒՈՐ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

ՔԵՐՈԲ ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆԻ

ՄԱՀՆ ՈՒ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ Շաբաթ, 12 Յունիս 1971, կ.ա. ժամը 7ին, Գահիրէի Իտալական Հիւանդանոցին մէջ իր շունչը աւանդեց հին սերունդի արժանաւոր ներկայացուցիչներէն վաստակաւոր եւ բազմամեայ ուսուցիչ՝ Քերոբ Կոստանդեանը, սուգի մատնելով ոչ միայն իր ընտանեկան հարազատները, այլեւ նախկին իր բազմաթիւ երկսեռ աշակերտները։

Ողբ. Քերոբ Կոստանդեան շրջանաւարտներէն է Պոլսոյ Պէրպէրեան վարժարանին։ Ան իր բարձրագոյն կրթութիւնը շարունակած է Փարիզի մէջ ու աւարտած Իրաւաբանական Ֆաքիւլթէն։

Ողբ. Կոստանդեան հմուտ էր Հայոց Լեզուին, Պատմութեան, Գրականութեան եւ մանաւանդ Հայոց Գրաբարին։ Յիսնամեայ ուսուցչական իր ասպարէզի ընթացքին ան պաշտօնավարած է՝ նախ Պոլսոյ եւ ապա Գահիրէի Պէրպէրեան վարժարաններուն մէջ, ինչպէս նաեւ Գահիրէի Գալուստեան վարժարանին մէջ ու այլուր։

Իր պատրաստած աշակերտներէն շատերը այսօր լծուած են հասարակական աշխատանքի՝ ուսուցչական ասպարէզէ ներս թէ Ազգային մարմիններու մէջ ստանձնելով պատասխանատու պաշտօններ։

Ողբացեալ Քերոբ Կոստանդեանի յուղարկաւորութիւնը ու թաղման կարգը կատարուեցան Կիրակի, 13 Յունիս 1971, կէսօրին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան բազմաթիւ յուղարկաւորներու, որոնց մէջ՝ ընտանեկան հարազատներէն բացի, Ազգային Իշխանութեան անդամներ, հայ մամուլի ներկայացուցիչներ, նախկին աշակերտ-աշակերտուհիներ, մշակութային միութեանց եւ ակումբներու ներկայացուցիչներ եւ երախտաւոր հայեր։

Արարողութեանց նախագահեց Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բաղունեան, իր կողքին ունենալով Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընեանը։ Դպրաց դասը՝ գլխաւորութեամբ Մօ. Սդ. Յակոբեանի, երգեց թաղման շարականները, որոնց աւարտին, ողբացեալին կեանքին եւ բարեմասնութիւններուն շուրջ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետ քարոզ մը խօսեցաւ, որմէ ետք ողբացեալ դաստիարակին դագաղը, իր նախկին աշակերտներէն՝ այժմ Ազգ. Երեսփոխաններ պպ. Ա. Պըլըքտանեանի, Հ. Քիւրքճեանի, Յ. Համբիկեանի եւ Ս. Պալաեանի, ինչպէս նաեւ Գալուստեան Ազգ. Վրժ.ի տնօրէն Պ. Նշան Վարդեանի եւ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի տնօրէն եւ Ազգ. Երեսփոխան Պր. Տիգրան Պապիկեանի ու գրող Արմէն Տատուրի կողմէ ուսամբարձ՝ դուրս բերուեցաւ եկեղեցիէն ու զետեղուեցաւ մահաբեմի մը վրայ, որուն շուրջը հաւաքուած յուղարկաւորները ունկնդրեցին գեղեցիկ եւ իմաստալից դամբանական մը, ողբացեալին նախկին աշակերտներէն եւ այժմ Թեմական Ժողովի ատենադպիր Պր. Յակոբ Համբիկեանին կողմէ կատարուած։

ՈՂԲ. Ք. ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆ

Ողբ. Քերոբ Կոստանդեանի անկենդան մարմինը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային Գերեզմանատունը, ուր, յետ կրօնական արարողութեանց՝ որոնց եկաւ իր մասնակցութիւնը բերելու նաեւ Առաջնորդական Տեղապահի Փոխանորդ Արժ. Տ. Սահակ ա. Քհնյ. Շաքարեան, մտաւորականներու թաղամասին մէջ ամփոփուեցաւ, իր նախկին պաշտօնակիցներու դամբարաններուն կողքին։

Շիրիմին վրայ յուզիչ եւ բովանդակալից գեղեցիկ ուղերձ մը ըրաւ ծանօթ գրող՝ Արմէն Տատուր։ Ապա ներկաները կրկին անգամ ողբացեալին հարազատներուն յայտնելէ ետք ցաւակցութիւններ, հրաժեշտ առին։

Ծաղկեպսակներ՝ որոնցմով ծածկուեցաւ ողբացեալ Քերոբ Կոստանդեանի գերեզմանը, ուղարկուած էին հետեւեալ մարմիններուն, կազմակերպութիւններուն, սգակիր պարագաներուն ու բարեկամներուն կողմէ. Ազգային Իշխանութիւն, ողբացեալին այրին ու զաւակները, Գալուստեան Ազգ. Վարժարան, Նուպարեան Ազգ. Վարժարան, Գալուստեանի Ծնողք Ուսուցիչ Միութիւն, Հայկական Ընթերցասրահ, Եթովպական Օդանաւային Ընկերութիւն եւ Պալաեան եղբայրներ։

Այս տխուր առթիւ «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ թերթիս բարեկամ և աշխատակից՝ մեծ ու վաստակաւոր հայագէտ ուսուցիչին այրիին՝ Տիկին Նուարդ Կոստանդեանին, զաւակներուն, եղբօր, ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն։

“ԿԵՆԴԱՆԻ ԵՆՔ„ ԿԸ ԳՈՉԵՆ ՔՍԱՆՆԵՐԸ

(ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ 56ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ)

ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ

ԿԵՆԴԱՆԻ ԵՄ գոչեց Սասունցի Դաւիթ, երբ դարեր առաջ Մըսրա Մելիքի թուրը կտրելով 40 գոմշի կաշին հասաւ անոր տակ թաղուած Դաւիթի մարմնին:

ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԱԽՈՒԵՑԱՆ 20-ՆԵՐԸ

86-ամեայ ծերունիի վկայութեամբ կը հաստատեմ, թէ հայ ազատագրութեան բագինին զոհուած անմահ նահատակները – 20 Հընչակեանները – ընդունեցին գիտակից մահը, որպէսզի «Հայը մի անգամ էլ մեռնի, որ Հայը ապրի»:

ՓԱՐԱՄԱԶ
Մաթէոս Սարգիսեան

Այս պատգամին հեղինակը — անմահանուն Ընկեր Փարամազը — գլուխը կը գտնուէր նահատակներուն: Անոր աջ կողքին կանգնած էր Տոքթ. Պէննէն, որ գոչեց.–

«Մեզ քսաններս կը կախէք. բայց քսան հազարներ պիտի հետեւին մեզի»:

Անոր ձախ կողքին կանգնած էր Գեղամ Վանիկեան, որ գոչեց. «Պայքարով միայն կրնանք գտնել մեր ազատութիւնը»:

Անոնց հոգիներու մէջն էր քոմիթաճի Արամ Աչըգպաշեանը, որ իր ամբողջ կեանքի ընթացքին քարոզեց.

«Մահ իմացեալ անմահութիւն է»:

Ինչո՞ւ ըմբոստացած էին անոնք, ի՞նչ բանը հարկադրեց անոնց նախահայրերուն, կազմակերպելու այնպիսի կուսակցութիւն մը, որ համակ տեսլական էր, վեհ ձգտումներով: Համակ յեղափոխական էր՝ սոցիալիստական: Համակ վրէժ էր՝ ահաբեկչական:

Այս բոլորը՝ Թուրք բռնակալութեան և ցարական միապետութեան երկիրներուն մէջ:

Անոնք հմուտ էին թուրքի պատմութեան ելեւէջներուն և համոզուած էին, թէ «Հայը պիտի ոչնչանար՝ եթէ չտապալէին բռնիշխանութիւնները»:

Ցարիզմը կը ձգտէր տէր դառնալ Հայաստանին՝ առանց Հայերու:

Իսկ Թուրք պետութի՞ւնը, ա՞հ, անոր մեղքը շատ ծանր էր, և յանցանքը՝ աններելի:

1.— Փանիսլամիզմը՝ որուն հիմնադիրն էր Ճէլալէտտին Աֆղանի, հակառուս և հակահայ: Անոնց նպատակն էր կազմել բոլոր իսլամական պետութիւններու միութիւն մը, որոնց մէջ Հայաստան փուշ մըն է:

2.— Փանթուրանիզմը՝ որուն հիմնադիրն էր Եուսուֆ Օղլու Աքճուրա, ռուսահպատակ, Պոլիս գալով իր լեցուց հակահայ կուսակցութեան՝ իթթիհատի բոյներուն վրայ այրելու բոլոր հայերը, կազմելու համար ռուսահպատակ Ատրպէյճանէն, Թուրքիստանէն, Խրիմի Թաթարներէն Թուրանական պետութիւն մը:

3.— Փանթուրքիզմը՝ Թալաթի, Էնվէրի և Ճեմալի կուսակցութիւնը, բուն հրէական սիոնիզմի ծնունդ, որոնք Ազատութիւն, Արդարութիւն և Եղբայրութիւն քարոզին տակ, Անկլօ-Ամերիկեան և Գերմանական սիոնիստներու միջոցով որոշած էին հիմնահատակ սպաննել հայութիւնը և տիրանալ անոր գոյքերուն և իրաւունքներուն:

* * *

Հնչ. Կուսակցութիւնը լաւ գիտէր Թուրքիոյ Հայոց տառապանքը, թէ ջարդը եղած է Թուրք իշխանութիւններու պետական և ազգային քաղաքականութիւնը, սկսած սուլթաններ Սելիմէն, Սուլէյմանէն, Մուրատէն, որոնց նոյնինքն Թուրքը կուտար Եավուզ, Խունխար և նման մակդիրներ: Կուսակցական երիտասարդ պատմագէտները կարդացած էին Ենիչէրիներու արիւնարբու կազմակերպութեանց մասին, որոնք աղջիկներու, մանչերու համաժողովներ գումարել տալով կը գերեվարէին զանոնք և կը թրքացնէին:

Քսանները միայն Հնչակեան նահատակներ չեն, այլ՝ ազգային, համազգային, նոյնիսկ համամարդկային: Անոնց տարեդարձները սգատօներ չեն, այլ յաղթանակի փառատօներ:

1919–ին երբ Պոլսոյ մէջ կը տօնուէր Քսաններու առաջին յիշատակատօնը, յանկարծ բեմին վրայ կը ցատկէ ռուսական ճեներալի համազգեստով մէկը և կը գոչէ. «Երբ լսեցի 20 ընկերներուս նահատակութիւնը, իմ ձեռքէն այլեւս զէնքը չինկաւ եւ պայքարեցայ բռնակալութեան դէմ, որպէս վրէժխնդիր ընկեր մը»:

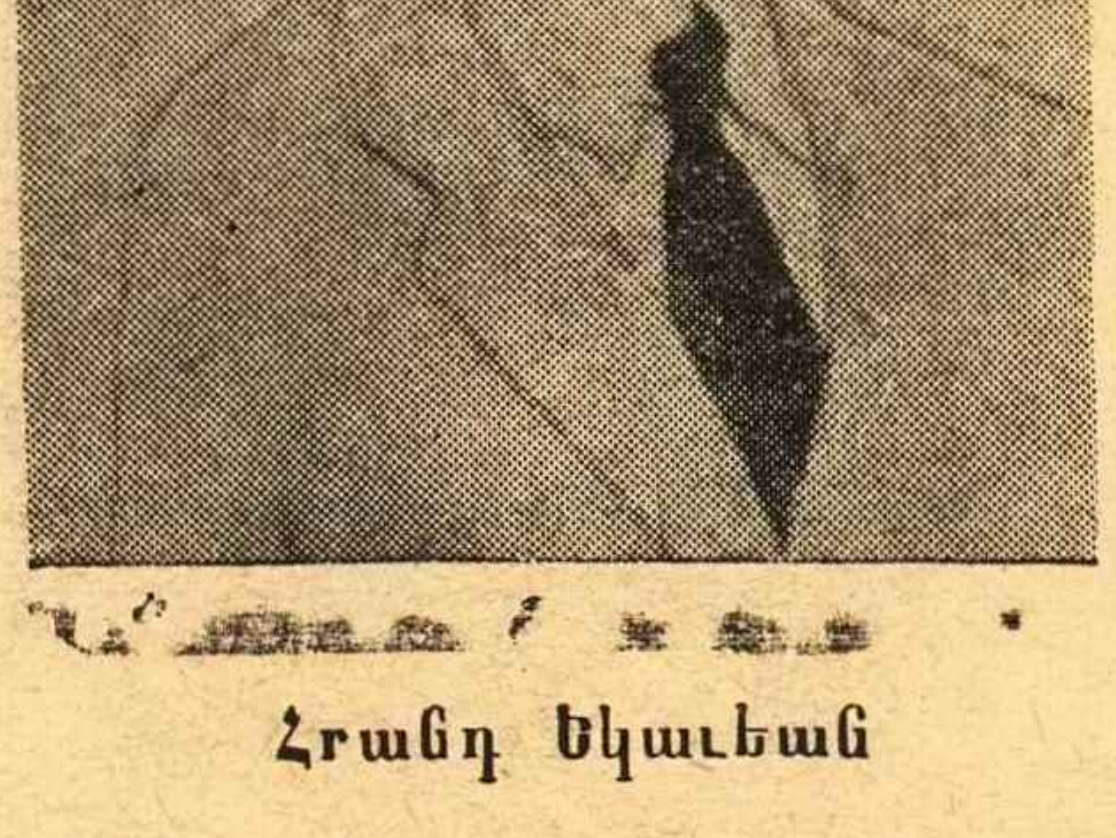

Հրանդ Եկաւեան

Այդ անձը հռչակաւոր Գայն էր՝ Հայկ Բժշկեանը:

* * *

Քսաններու նահատակման լուրը ցնցեց ամբողջ հայութիւնը, և մասնաւորապէս Հնչակեան վերապրող սերունդը:

Մարտական ոյժի գլուխն անցան ընկերներ Պանդուխտը, Աւշարեանը, Հայկ Բժշկեանը, Ծանփոլաթեանը: Կազմուեցաւ Հնչակեան Երդ. Ջօրախումբը, որ մինչեւ

(Շար. տես էջ 4)

ԱՆՈՆՑ ԵՐԳԸ ՄԻՇՏ ՊԻՏԻ ՀՆՉԷ

Հ. ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

Մեր մարմինը դարեր ամբողջ սպաննել տեւողներուն դիմաց, կորովի ձայն մը կը պատգամէր. «Դուք մեր մարմինը միայն կրնաք սպաննել, մեր գաղափարը՝ ո՛չ»:

Ասիկայ հայոց պատմութեան խտացումն է: Ասիկայ ճշմարտութիւն մըն է հայուն յատուկ:

Անոնք, որոնք միամտօրէն քըծնանքն ու ստրկամտութիւնը կը շփոթեն դիւանագիտութեան հետ:

Անոնք, որոնք իրենց պզտիկ խելքով կը փորձեն դատել հայոց պատմութեան շքեղ էջերը զարդարող հերոսներու կեանքը, և անոնց նուիրումն ու զոհողութիւնը կը փորձեն հեգնել:

Արամ Աչըգպաշեան

Անոնք, այդ ճճիները մեր կեանքին, այդ մեծ «դիւանագէտները», պէտք է մոռնան այն ատեն մեր ամբողջ պատմութիւնը, պէտք է արգիլեն Նոր սերունդին՝ որպէսզի անոնք չխանդավառուին ո՛չ Խութեցի Յովնանով, ո՛չ Վահրամ Պահլաւունիով, ո՛չ Լեւոն Զ.ով, ո՛չ Դաւիթ Բէկով:

Անոնք՝ այդ հոգեսպան տարրերը, որոնք կը խօսին մեծ մեծ ջուրերու մէջ հայ քաղաքական մտքին սնանկութեան մասին, անոնք որոնք կը հեգնեն բռնակալութեան դէմ ըմբոստացած հայ ժողովուրդի հարազատ զաւակները և հայրենիքի համար զոհուածները՝ անոնք, որոնք փունջ մը ծաղիկ տեղաւորելու փոխան հայ հերոսներու անյայտ շիրիմներուն՝ Թուրքերու նման դիակապուտներու դերն են վերցուցած մեր կեանքին մէջ:

Անոնք, որոնք հայոց պատմութիւնը ուսումնասիրած են Թըշնամիներուն իրաւունքը որոնելու համար հերոսական ոգորումներուն ետին:

Անոնք, այո, այդպիսիները ԴԱՒԱՃԱՆՆԵՐ են, այդպիսիները հոգեսպաններ են, այդպիսիները չեն կրնար և իրաւունք ալ չունին խօսելու մեր ժողովուրդի անունով՝ մեր նահատակներու անունով:

Այդպիսիները իրաւունք չունին Վարդանի անունը բերաննին առնելու, անոնք թող խանդավառուին Մերուժաններով և Վասակներով, թող խանդավառուին դաւաճան Տաճատ վարդապետներով և Արթիւր Եսաեաններով, և դեռ անոնցմով՝ որոնք իրենց խիղճն են ծախած այսօր ալ, առեւտրական սակարկութեամբ, որոնք աւելի մտահոգ են իրենց պզտիկ եսերուն փառաբանութեամբ՝ քան հաւաքական մտահոգութեամբ, քան մեր դատով, քան մեր հայրենիքով:

Այդպիսիներուն կ'ըսենք — հեռու կեցէ՛ք հայոց պատմութեան սրբազան խենթերուն, սրբազան բագինին մօտենալու փորձութենէն:

Մի՛ խօսիք այն խենթերու մասին, որոնք իրենց կեանքը տուին: Անոնք առնուազն կը սպասեն որ լռէք և չքարկոծէք իրենց սուրբ յիշատակը:

«Դուք մեր մարմինը միայն կրնաք սպաննել, բայց մեր գաղափարը՝ ո՛չ»: Այսպէս երգողը ամբողջ իր կեանքի տեւողութեան այլասէր, բոլորին հետ շփում հաստատած մարդ մըն էր: Լաւ կը ճանչնար Գորիսն ու Մեղրին, Շուշին և Թիֆլիսը, լաւ կը ճանչնար ցարական բանտն ու Թրքական խժդժութիւնները, լա՛ւ կը ճանչնար ատրպէճանական բեկերն ու վրացի ազգայնամոլ մենշեւիկներու էութիւնը, լաւ կը ճանչնար սուլթանական բռնատիրութիւնը և տակաւին՝ Զօհրապի պէս լաւ բայց միամիտ գրողին շատ առաջ, 1909ի մեր Զ. համագումարին մէջ, վերլուծելով Երիտասարդ Թուրքերու շովինիստական կեցուածքը ոչ-Թուրքերու նկատմամբ, լաւ ուսումնասիրած ըլլալով անոնց ցեղային խտրականութեան անմարսելի մտքերը, լաւ ծանօթ հայկական հարցը թաղելու մասին առնուած որոշումներուն՝ 1911ին Իթթիհատի համագումարին մէջ, այդ Փարամազը, Մատթէոս Սարգիսեան Մեղրեցին, ամբողջ սրտով, էութեամբ յեղափոխութեան մարմնացումը՝ կը դառնար վրէժխնդիր բազուկ, երբ անդին ուրիշներ իրենց շահերը չկորսնցնելու կամ երեսփոխանական աթոռ մը աւելի ձեռք ձգելու համար կ'աշխատէին սոմանցիականութեան գաղափարին ի նպաստ և անջատման կողմնակից եղող քաղաքական ուժերուն դէմ կ'ուզէին պայքարիլ...

Այդ մարդը՝ Մեղրեցի Մ. Սարգիսեանը, որ չէ՛ր կրցած ցարական փոխարքայ Գոլիցիններուն հանդուրժել, անշուշտ թէ պիտի չկրնար հանդուրժել Իթթիհատի ծրագիրներուն:

Չունէր բանակ, չկար սոցիալիզմը, իր երազին ներկայացուցիչ պետութիւնը, որ հասնէր օգնութեան...

Չկա՞ր օգնութիւն:

Բայց կար գաղափարի ուժը և գաղափարի ուժը առաջնորդեց զինք ու 1878ի Սայիտ փաշայի «վերցուցէք հայերը Տէր իմ, և հայկական հարց գոյութիւն չունենար» լոզունգին, Մեղրեցի Սարգիսեանը հակադրեց 1913ին Քէօսթէնճէի մէջ իր կուսակցութեան առած հետեւեալ որոշումը:

ՏՈՔԹ. ՊԷՆՆԷ
Պետրոս Մանուկեան

«Վերցուցէք իթթիհատի պարագլուխները եւ փրկած կ'ըլլաք հայ ժողովուրդը ստոյգ ջարդէ»:

Ու հիմա երգը հասեր է մեզի մեր սերունդին, որ նոյնպէս կ'աղաղակէ բոլորին, բոլորին, բոլորին:

—Դուք մեր մարմինը կրնաք սպաննել, մեր գաղափարը սոցիալիզմը՝ ո՛չ, իսկ մեր հայրենիքը՝ երբե՛ք:

ՔՍԱՆՆԵՐԸ

ՓԱՐԱՄԱԶ
(ՄԱԹԷՈՍ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ)
ԱՐԱՄ ԱՉԸԳՊԱՇԵԱՆ
ՏՈՔԹ. ՊԷՆՆԷ
(ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ)
ԳԵՂԱՄ ՎԱՆԻԿԵԱՆ
(ՎԱՆԻԿ)
ՀՐԱՆԴ ԵԿԱՒԵԱՆ
ՄՈՒՐԱՏ ԶԱՔԱՐԵԱՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՏԷՐ ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ
ԹՈՎՄԱՍ Վ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕՓՈՒԶԵԱՆ
(ԲԱՆՈՒՈՐ)
ՄԻՆԱՍ ՔԷՇԻՇԵԱՆ
ՅԱԿՈԲ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ
ԱԲՐԱՀԱՄ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
ՍՄԲԱՏ ԳԼՂՃԵԱՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ
ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
ԵՐԵՄԻԱ ՄԱԹՈՍԵԱՆ
ԳԱՌՆԻԿ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ՊՕՂՈՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ
ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԷՑԵԱՆ

«ՓՈԽԱՆԱԿ ԿԱԹԻԼ ԱՌ ԿԱԹԻԼ ՄԵՌՆԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆԷԱՆԱԼՈՒ, ՀԱՅԸ ՄԻ ԱՆԳԱՄ ԷԼ ՊԻՏ ՄԵՌՆԻ, ՈՐ ՀԱՅԸ ԱՊՐԻ»:

* * *

«ՄԵՆՔ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՑԱՆԿԱՑՈՂ ՉԵՆՔ ԵՂԱԾ ԵՐԷԿ, ՉԵՆՔ ԱՅՍՕՐ, ՊԻՏԻ ՉՑԱՆԿԱՆՔ ԵՒ ՎԱՂԸ. ՄԵՐ ՑԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆ Է՝ ՍՏԵՂԾԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՄԸ՝ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՐԳՈՎ, ՈՒՐ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ՝ ԱՌԱՆՑ ՑԵՂԻ ԵՒ ԴԱՒԱՆԱՆՔԻ ԽՏՐՈՒԹԵԱՆ ԱՊՐԻՆ ՍԻՐՈՎ ԵՂԲԱՅՐԱԲԱՐ, ԱԶԱՏ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՃՆՇՈՒՄՆԵՐԷ»:

ՓԱՐԱՄԱԶ

ԽՈՐՀՈՒՐԴ «ՔՍԱՆՆԵՐ»ՈՒ

Ազատութեան լոյսը բորբ ձեր աչքերուն հրածին,
Դիւցազնօրէն քալեցիք, մարտիրոսներ սերմնացան.
Երգերը ձեր հրեղէն յաւերժօրէն մնացին
Մեր սրտերուն մէջ շնչող որպէս կանչուն յուշարձան:

Հուր մայրերու թիկունքէն՝ արեան կարմիր հետքերով,
Ու լեռներէն անառիկ՝ քարայրներու ընդերքէն,
Ազատութեան խոյացաք՝ յաղթանակի տարերքով,
Քսան ջահեր վառեցիք ձեր երգերով հրեղէն:

Գուցէ օր մ'ալ անցնիմ ես այս ուղին սրբազան
Իյնամ յաւէտ ես խոցուած լոկ մահացու գնդակով,
Մեր պայքարին մէջ այս նոր ձեր հաւատքով կը մնամ
Հայրենիքի սրբութեան մեր անխորտակ դաշինքով:

Ու մեր պայծառ երկինքին, իմ արեան գինը բոսոր,
Կ'ըլլայ յաւէտ կամարուող ազատութեան ծիածան,
Սերունդներուն գալիքի սրտերուն մէջ ես բոլոր
Հասակ առած կը քալեմ դէպի պայծառ ապագան:

ՄԱՆՈՒԷԼ ԱԴԱՄԵԱՆ

ՔՍԱՆ ԿԱԽԱՂԱՆՆԵՐԸ

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՊԱՅՔԱՐԻ ՌԱՀՎԻՐԱՆԵՐԸ

Հայ ժողովուրդի բազմադարեան պատմութիւնը՝ հարուստ է յանուն ազգային ինքնուրոյնութեան ու ազատութեան մղուած հերոսական գուպարներու անընդմէջ շարանով մը: Ժամանակի հոլովոյթին հետ, պայքարի ձեւերը կը փոխուին եւ իտէալները՝ որոնց համար կը մղուին այդ պայքարները, կը ստանան նոր լիցք եւ որակական բովանդակութիւն։

Այսպէս, ԺԹ. դարու 90 ական թուականներէն սկսեալ, Ս. Դ. Հ. Կուսակցութեան ղեկավարութեամբ, յատկապէս Թրքահայաստանի մէջ շղթայազերծուած ազգային ազատագրական պայքարները կը վերածուին միաժամանակ ընկերային ազատագրական պայքարի։ Հնչակեան Կուսակցութեան պայքարի կարմիր դրօշին վրայ կը շողշողայ «Ազատ ու Ընկերվար Հայաստան» կարգախօսը:

Հնչակեան Կուսակցութիւնը իր պատմական գիծին հետեւողականօրէն, հաւատարիմ կը մնայ սոյն կարգախօսին՝ անդամակցելով Բ. Միջազգայնականին եւ Օսմանեան Սահմանադրութենէն ետք ու 1914ին՝ Հայկական Հարցի հետապնդման ընթացքին, իր քաղաքական ու ընկերային գործունէութիւնը կը կեդրոնացնէ այս դաւանանքին շուրջ։ Եւ յանուն պատմութեան անշահախնդիր ու անկողմնակալ արձանագրութեան պէտք է ընդգծել, թէ Հնչակեան Կուսակցութիւնը առաջին իսկ օրէն, Գիտական Սոցիալիզմի դիրքերէն մեկնելով, ճիշդ գնահատեց թուրք իթթիհատականներուն ցեղամոլ, գերյետադիմական եւ քաղքենիական նկարագիրը՝ առանց խաբուելու անոնց եղբայրութեան եւ հաւասարութեան կեղծ լիպերալ հաւաստիացումներէն։ Այս օրերուն, Հայ ժողովուրդը, ի հեճուկս քաղաքական ծանօթ բաղդախնդիրներուն, երբ ականջալուր ըլլար Հնչակեան Կուսակցութեան զգուշացումի հեռատես ու իրապաշտ դիրքաւորումին, գուցէ մեծ համեմատութեամբ կը խնայուէր մեզի 1915ի հայաջինջ Եղեռնը։

Յովհ. Տէր Եղիազարեան

1914ի Ա. աշխարհամարտը առիթ կ'ընծայէ, որ թրքական յետադիմութիւնը Արեւմտեան կայսերապաշտներուն՝ եւ առաջին հերթին ռազմամոլ Գերմանիոյ թելադրութեամբ եւ օժանդակութեամբ, կազմակերպէ ու գործադրութեան դնէ հայկական ջարդերն ու տարագրութիւնը՝ հայկական հարցը միանգամընդմիշտ հաշուեյարդարի ենթարկելու դիւային առաջադրութեամբ։ Հայ ժողովուրդին համար բախտորոշ այդ օրերուն, Հնչակեան Կուսակցութիւնը ներքին թէ արտաքին ճակատներու վրայ, պայքարի առաջին դիրքերու վրայ է նորէն՝ ի խնդիր հայ ժողովուրդի ֆիզիքական գոյութեան պահպանումին եւ ազատ ու ընկերվար Հայաստանի գոյառման։

Այս հերոսական առաջադրանքներու կենսագործման ճամբուն վրայ է որ ահա, քսան անձնուրաց Հնչակեան ղեկավարներ՝ ամենէն թանկագին դրամագլուխը եղող իրենց կեանքը կ'ողջակիզեն։ Հայակեր Իթթիհատական ղեկավարներու հաւաքական բնաջնջումի ծրագրին յայտնագործութեան հետեւանքով, բազմաթիւ հնչակեան ղեկավարներ կը ձերբակալուին եւ դատավարութենէ ետք, քսան ընտրանի ղեկավարներ կախաղանով մահապատիժի կը դատապարտուին։ Մահապատիժը կը գործադրուի 1915 Յունիս 15էն 16ի գիշերը, Պոլսոյ Պայազիտի հրապարակին վրայ:

Պայազի՛տ... հայ ազգային ու ընկերային ազատագրութեան պայքարին կապուած անջնջելի անուն մըն է Պայազիտը: Ազատութեան ու ընկերային արդարութեան յաղթանակը շեփորող մարտակոչ մըն է։ Ան ուղղուած է գալիք սերունդներուն։

Քսան Կախաղաններ՝ քըսան դիւցազներ՝ քսաներորդ դարու։ Անոնք, այդ քսան հերոսները, Պայազիտի հրապարակին վրայ, կախաղանի բարձունքէն մահը ծաղրեցին, մահուան գաղափարը գերեզմանեցին, որովհետեւ, իրենց մահով հայ ժողովուրդին վերապրելու կամքը հռչակեցին, իրենց մահով լուսարձակներու հանգոյն՝ դէպի Սոցիալիստական Հայաստան առաջնորդող յառաջդիմական պայքարի ուղիները լուսաւորեցին:

* *

Քսան կախաղանները, ցարական ոստիկանութեան գնդակներու տակ եւ զնտաններու մէջ մահացող հայ կոմունիստներու հետ միասին, առաջին նահատակներն եղան յանուն հայ ժողովուրդի ազգային եւ ընկերային ազատագրութեան, յանուն Ընկերվար Հայաստանի: Անոնք մեռան մազաչափ մը հեռու Հոկտեմբերեան մեծ Յեղափոխութենէն, որ կարօտով աներջած իրենց հասարակարգը կը հաստատէր աշխարհի մէկ-վեցերորդ հողամասին վրայ, եւ քանի մը տարի չանցած, պատմական Հայաստանի սրտին վրայ, Արարատեան աշխարհի մէջ եւս կը բացուէր սոցիալիստական արեւածագը։

Մինաս Քէչիչեան

Հայ ժողովուրդը երբեք պիտի չմոռնայ եւ միշտ երախտագիտութեամբ պիտի մեծարէ յիշատակը Քսան Կախաղաններուն։

Կախաղանի դաժան ստուերի տակ իսկ, Հայաստանի սոցիալիստական արշալոյսը կանխատեսող Փարամազներ, Հայ ժողովուրդի շքեղ ապագայով ինքնավստահ Վանիկներ, Տոքթ. Պէնէներ, Կարապետեաններ, թրք. բռնատիրութեան վախճանը շեփորող Աչըգպաշեաններ, Թոփուզեաններ եւ միւսները իրենց արժանի տեղը պիտի գրաւեն հայ ժողովուրդի մղած ազգային եւ ընկերային ազատագրութեան պայքարի սխրալի աւանդութեանց շարքին:

Յարգա՛նք ու համբոյր անոնց նուիրական յիշատակին ու գործին։

ՄԱՐՏԻՐՈՍ

«ԿԵՆԴԱՆԻ ԵՆՔ» ԿԸ ԳՈՉԵՆ ՔՍԱՆՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

վերջ մնաց Անդրանիկի հարուածային զօրամասի անբաժանելի մասը:

Պանդուխտի խումբը՝ *ճակատագրական դեր կատարեց* Սարդարապատի *ահռելի ճակատամարտերուն, և Մայիս 26-ին պատահած Թրքական բանակի փախուստին մէջ, որ խորհրդահայ պատմագիրներու կողմէ պանծացուելու աստիճանին հասաւ։*

ՎԱՆԻԿ
Գեղամ Վանիկեան

* *

Քսաններու երազը այսօր դարձած է փայլուն իրականութիւն:

1920 *Թուի Օգոստոս* 10-*ին, ստորագրուեցաւ* Սեւրի *դաշնագիրը, որով կը ճանչցուէր Ազատ և Միացեալ Հայաստանի Անկախութիւնը՝ բոլոր պետութիւններու կողմէ, նոյն ինքն Թուրքիոյ։*

Միացեալ Նահանգներու արժանաւոր Նախագահ Վուտրօ Ուիլսընի յանձնուեցաւ գծելու Հայաստանի սահմանները։ Սակայն այսօրուան Ամերիկան, դաւաճանելով մեծ Նախագահին, 11 միլիար տոլար տուաւ թուրքին, *որ չգործադրէ անոր ծրագիրը:*

Խորհրդային Հայաստան այցելող ամերիկացի մը, հարցուցած է իրեն ընկերացող հայ պետական մարդուն, թէ «Ո՞ւր կը վերջանայ Հայաստանի սահմանը»: Հայ պետականը կը պատասխանէ. «Մինչեւ հոն, ուր կը վերջանայ լոյսը»: *Ամերիկացին աչքերը ուղղելով մինչև Մասիս, կը մրմնջէ.* «Ուրեմն խաւարն է մնացած թուրքի բաժինը»:

Հայ պետական մարդը ուղղելով ամերիկացիին Նախագահութիւնը, **կը** *կրկնէ.* «Խաւարի մէջ մնացած է Հայաստանի թուրքական բաժինը»։

* *

«Ասացէ՛ք եղբարք հայեր,
Ի՞նչ անենք...»:
Հիմի է՞լ լռենք եղբարք, հիմի է՞լ,
Թող լռէ մունջը եւ անդամալոյծը,
Կամ որոնց քաղցր է թշնամու
լուծը։
Իսկ մենք որ ունինք հոգի եւ
սիրտ քաջ,
Ե՛կ անվախ ելնենք թշնամու առաջ։
Գոնէ մեր փառքը մահով
ետ խլենք
Ու այնպէս մեռնենք»։

ԱՐՍԷՆ ԿԻՏՈՒՐ

ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏԸ ԵՒ ՀՆՉ. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Թուրք ասկեարներուն *մէջ, ու երբ, վաղ լուսաբացին, Հնչեցին հայկական բանակին փողերը և տրուեցաւ ընդհանուր յարձակումի հրամանը, ոսոխին նահանջը վերածուեցաւ լեղապատառ փախուստի։*

Մեր Կուսակցութիւնը չէ ուզած կամ փորձած ինքնագովութեան ծառայեցնել իր մասնակցութեան տրուած այնքա՛ն բարձր գնահատութիւնը նոյնիսկ ոչ-Հնչակեան, անգա՛մ օտար, բայց ուղղամիտ պատմագիրներու կողմէ։ Զինք չէ հետաքրքրած թէ ո՞վ առաւել կամ նուազ ճիգ, զոհողութիւն ու քաջասրտութիւն ցուցաբերած է ճակատագրի կռուին մէջ, կամ՝ հայութեան ո՞ր հատուածը թիւի ու զէնքի գերակշռութիւն ունեցած է համաժողովրդական դիմադրութեան կազմակերպումին մէջ։ Սարդարապատի և ուրիշ ճակատներու վրայ տարուած յաղթանակին մէջ տեսած է և ուզած է նկատել մեր ժողովուրդին հոգեկան արիութիւնը, բազուկի ոյժը, անսակարկ նուիրումը հայրենիքին, պատւի ու ազատութեան պաշտպանութեան համար ոչ մէկ զոհողութեան առջև կանգնելու գիտակցութիւնը։

Սարդարապատը եղած է ու կը մնայ հայութեան փառքն ու պարծանքը, որուն կերտումին մէջ չկան ու պիտի չըլլան կողմեր ու հատուածներ, այլ՝ միայն հայ ժողովուրդը՝ իբր միատարր ու կրանիթեայ ամբողջութիւն։

Հնչակեան Կուսակցութիւնը, որ ծնաւ հայ ժողովուրդի տառապանքէն՝ դարման ու միջոց գտնելու համար զինք ծնող, իրեն կեանք տուող ցաւին, իր կենսատու մօր հրճուանքն ու մեծութիւնը կը նկատէ իր սեփական ուրախութիւնը և ամբո՛ղջ բաւարարութիւնը, վարձատրութիւնը մանաւանդ, որ իր վրայ դըրւած յոյսերուն պսակումն է, իր առաքելութիւնը արժանաւորապէս ու նուիրումով կատարած ըլլալու գնահատութիւնը։

Ահա, թէ ինչու, փառաշուք տարեդարձի մը սեմին, ո՛չ թէ ինքզինք կը ներբողէ և զանազանել տալով հեղինակի իրաւունք կ'ակնկալէ շուրջիններէն, այլ իր ժողովուրդին և հայրենիքին զգացած հպարտութեան և երջանկութեան մէջ կը գտնէ պատուի ու փառքի իր ամբո՛ղջ բաժինը։

Խմբ. «ԱՐԱՐԱՏ»ի

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՊԱՆԴՈՒԽՏԻ ՀԵԾԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱՔԹԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

«...Սարդարապատի ճակատում թուրքերը Մայիս 24-ին երկրորդ յարձակման անցան։ Մայիս 25-ին յաջողութիւնը դեռ նրանց կողմն էր. սակայն Մայիս 26-ին Կլիչը դիպուկ կրակով խորտակեց նրանց հրետանային եւ գնդացրային կրակակէտերը Զիմնի ղըր 440րդ եւ Թուլքի Թափա բարձունքներուն վրայ, իսկ Հնչակեան Պանդուխտն իր Մշեցի հեծեալներով Թալինից իջնում ու թիկունքից զարկում է 440րդ բարձունքը պաշտպանող ասկեարներին: Նա վերցնում է մէկ թնդանօթ, 4 սպայ եւ Սիւզուքլու, Կըմրզլու ու Գիւզլու գիւղերի սարերը փախած՝ երիտասարդութեան հետ միասին հետապնդում է ջախջախուած թշնամուն: Մայիս 27ին հայ զօրքը առանց որեւէ գնդակ արձակելու գրաւում է յիշեալ բարձունքները, առաջ շարժւում ու Մայիս 28ին հասնում Աղին կայարանը։

Մայիս 26ին բոլոր երեք ճակատներում էլ յաջողութիւնը հայ զօրքի եւ աշխարհազօրայինների (կամաւոր) կողմն էր: Երեք ճակատներում էլ թշնամին մեծ կորուստներ տալով նահանջում էր։ Վեհիպ փաշան տեսնելով որ ո՛չ թէ «շքերթով», այլ յամառ ու արիւնահեղ կռուով էլ չի կարող մտնել Երեւան, Մայիսի 26ին վերադառնում է Բաթում, որպէսզի կարողանայ, ինչպէս իր ժամանակին շատ դիպուկ նշել է «Աշխատանք» թերթը, «խաբկանքով ի գլուխ բերել զէնքի ոյժով իր ընել չկրցածը»։ (Երեւան, 1917 թ., Յունիսի 8):

Եւ իրօք, նրան յաջողւում է դիւանագիտական յաջող խաղով՝ ի չիք դարձնել հայ զէնքի յաղթանակը՝ Մայիս 28ին անձնատրութեան խոստում ստանալով Քաջազնունուց, Խատիսեանից ու Վրացեանից եւ դեռ հաշտութեան պայմանագիրը չկնքուած՝ նա հեռագրում է Ճավիտ, Էսատ եւ Շաւքի փաշաներին՝ զինադադարի առաջարկութեամբ կանգնեցնել հայերին»,

Արդարապատի ճակատամարտին հերոսաբար ինկած ընկ. Պանդուխտը՝ (Նկարին կեդրոնը նստած) իր սպայակոյտի անդամներով

Հ.Մ.Մ. ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆ

«ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»Ը ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Կիրակի, 16 Մայիս 1971, տեղի ունեցաւ Դամասկոսի շրջանի Հ.Մ.Մ. Կանանց բաժնի կազմակերպած «Մայրերու Օր»ուան հանդիսութիւնը, որուն նախագահեց Դամասկոսի թեմի Առաջնորդ՝ Հոգշ. Տ. Կորիւն Ծ. Վրդ. Մանուկեան։

Միութեան վարչութիւնը գեղեցիկ գաղափարը ունեցած էր ապահովելու՝ Ամենայն Հայոց Վեհամայր Սիրանոյշ Պալճեանի բարձր հովանաւորութիւնը, որը արժանաւորապէս կ'իմաստաւորուէր՝ Թեմին Բարեջան Առաջնորդին կողմէ զրկուած Վեհամօր մեծադիր նկարին ներկայութեամբը բեմին վրայ։

Հանդիսութիւնը իր իւրայատուկ խանդավառութեամբը վարեց վարչութեան ժրաջան ատենադպրուհի՝ ընկերուհի Կիւլիւզար Կարդացողեան։ Ան բացման իր խօսքերուն մէջ ի միջի այլոց ըսաւ.

«Հայ մօր հանդէպ երախտագիտութեան ու յարգանքի իր բաժինը տալու արդար ցանկութեամբ, Հ.Մ.Մ.ի կանանցը կազմակերպեց այս հանդիսութիւնը։

«Մեր մեծ գրագիտուհին, Աստուծոյ ուղղելով իր խօսքը ըսած է.

Եթէ դուն մայր ըլլայիր,
Փոխանակ հայր ըլլալու,
Արդեօ՞ք աշխարհ չէր թաւալեր,
Առանց արցունք մը լալու։

«Բնութիւնը կը կոչենք Մայր Բնութիւն, մեր պաշտելի հայրենիքը՝ Մայր Հայաստան, մեր ոսկեբարբառ քաղցր լեզուն՝ Մայրենի Լեզու, մեր սուրբ եկեղեցիներուն մեծագոյնը՝ Մայր Տաճար։

«Մայրը ամենէն անվախ, ամենէն տոկուն եւ ամենէն զգայուն ներկայացուցիչն է մարդկութեան։

«Մայրութիւնը մարդկութեան գոյատեւելու որոշումն է, անոր նորոգիչ ուժն է։

«Ուրախ եւ շնորհակալ ենք, որ մեր մայրերուն մայրը՝ Վեհամայր Սիրանոյշ Պալճեան, ընդունելով մեր առաջարկը, իր բարձր հովանաւորութեամբ պատուեց մեր այս հանդէսը։ Ու այս առթիւ իր ուղարկած օրհնագիրը պիտի ընթերցուի յայտագրի ընթացքին»։

Տպաւորիչ եւ յուզիչ էր հանդիսավար ընկերուհիին կատարած՝ Շիրազի բանաստեղծութիւններէն քառեակներու արտասանութիւնը, ամէն անգամ որ յայտագրի մասնակիցներէն մին բեմ կը հրաւիրէր։

Այս հանդիսութեան գեղարուեստական յայտագիրին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերին՝ Պր. Աւետիս Պալեան որ հարմոնիքայի վրայ նուագեց «Թռչէի մտքով սուն»ը, Պր. Սարգիս Քէշիշեան՝ որ մեներգեց «Երեւան»ը, Օր. Դանիա Պօյաճեան՝ որ արտասանեց «Պանդուխտ Որդին» եւ մեներգեց «Զուղբակ թամաներգ», Պր. Գէորգ Ասէեան՝ որ քանոնի վրայ նուագեց «Կռունկ»ը։

Տիկին Աստղիկ Ակինեան հաղորդական շունչով կատարեց Վեհամօր Օրհնագիրին ընթերցումը։ Ներկաները բուռն ծափահարութեամբ իրենց ուրախութիւնը եւ երախտագիտութիւնը յայտնեցին Վեհամայր Պալճեանի մայրական զգացումներուն համար։

Որպէս հանդիսութեան բանախօսուհի՝ Պէյրութէն հրաւիրուած էր ընկերուհի Մաքրուհի Խաչատուրեանը, որ ուսուցչական ասպարէզի մէջ ունի տարիներու երկար վաստակ եւ կը վարէ նաեւ Պէյրութի Հ.Մ.Մ.ի կանանց բաժնի ատենապետութիւնը։

Ընկերուհի Խաչատուրեան, նախանձախնդիր հայուհիի մը պատրաստութեամբ, ներկայ հասարակութեան իր թելադրութիւնները ըրաւ գեղեցիկ ելոյթով մը, զոր

«Մայրերու Օր»ուան հանդիսութեան ընթացքին, «Ջահակիր»ի արտօնատիրուհին Հ.Մ.Մ.ի ոսկեայ կրծքանշաններով կը զարդարէ միութեան ժրաջան վարչականներէն՝ ընկերուհիներ Օր. Ազատուհի Ասիլեանի եւ Տիկին Աստղիկ Ակինեանի կուրծքերը։
Նկարին մէջ կ'երեւին նաեւ ձախէն աջ՝ Դամասկոսի Առաջնորդը, ընկեր Ստեփան Համալեանը ինչպէս եւ ընկերուհի Կիւլիւզար Կարդացողեանը (Նկարին խորքին)

պիտի հրատարակենք Յուլիս 1ի թիւով։

Բանախօսութենէն ետք, Թարգմանչաց Վարժարանի բարձրագոյն կարգի սան-սանուհիները, ղեկավարութեամբ Հ.Մ.Մ.ի վարչական ընկերուհի Օր. Ազատուհի Ասիլեանի, քնքուշ ու կենսալիր պարեցին։

Աւանդութիւն դարձած Հ.Մ.Մ.ի ոսկեայ կրծքանշաններու արժանացան պատուոյ մայրերը եւ նուիրարար ներկայ գտնուող՝ Եգիպտոսի «Ջահակիր» թերթի արտօնատիրուհի ընկերուհի Ժագլին Պալաեան անոնց կուրծքերը զարդարեց այդ կրծքանշաններով։

Ապա Հ.Մ.Մ.ի Դամասկոսի ատենապետ՝ ընկեր Ս. Համալեանի ձեռամբ՝ ոսկեայ նոյն կրծքանշաններով պատուուեցան, որուն բանախօսուհին՝ ընկերուհի Մաքրուհի Խաչատուրեանը, «Ջահակիր»ի արտօնատիրուհին՝ ընկերուհի Ժագլին Պալաեանը նաեւ Պէյրութէն՝ ընկերուհի Զուարթ Պօյաճեանը, իսկ իբր ժրաջան աշխատողուհիներ՝ Դամասկոսի ընկերուհիներէն՝ Աստղիկ Ակինեանն ու Ազատուհի Ասիլեանը։

Այս հանդիսութիւնը՝ իր ներկայութեամբ պատուեց Սուրիոյ Խորհրդարանի երեսփոխան եւ Հալէպի Կիլիկեան ճեմարանի տնօրէն՝ ընկեր Ռուբէն Տիրաբեան։

Հանդիսավար ընկերուհի Կիւլիւզար Կարդացողեանի շնորհակալական խօսքերէն ետք, «Օր»ուան պատշաճ խօսքերով եւ «Պահպանիչ»ի փակումը կատարեց հանդիսութեան Նախագահ Առաջնորդ Հայր Սուրբը, մաղթելով ու աղօթելով որ ազգին ծառայող տիկիններուն եւ մայրերուն թիւը բազմապատկուի հայ իրականութեան մէջ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄՈՆԹՐԷԱԼԻ ՄԷՋ

ՏՔ. ՆԱՅԻՐԻ ԳԱԼԸՆԵԱՆԻ ՓԱՅԼՈՒՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Աղեքսանդրահայ ծանօթ հասարակական գործիչ եւ թերթիս աշխատակից՝ ողբ. Հրաչ Գալընեանի եւ Տիկին Արմենուհի Գալընեանի միջնեկ զաւակը՝ Տոքթ. Նայիրի Գալընեան, Մոնրէալի Համալսարանին ատամնաբուժական Ֆաքիւլթէն փոխանակ երեքի՝ երկու տարուան մէջ աւարտած է փայլուն յաջողութեամբ եւ արժանացած է D.D.S. (Doctorat en Chirurgie Dentaire) տիտղոսին։

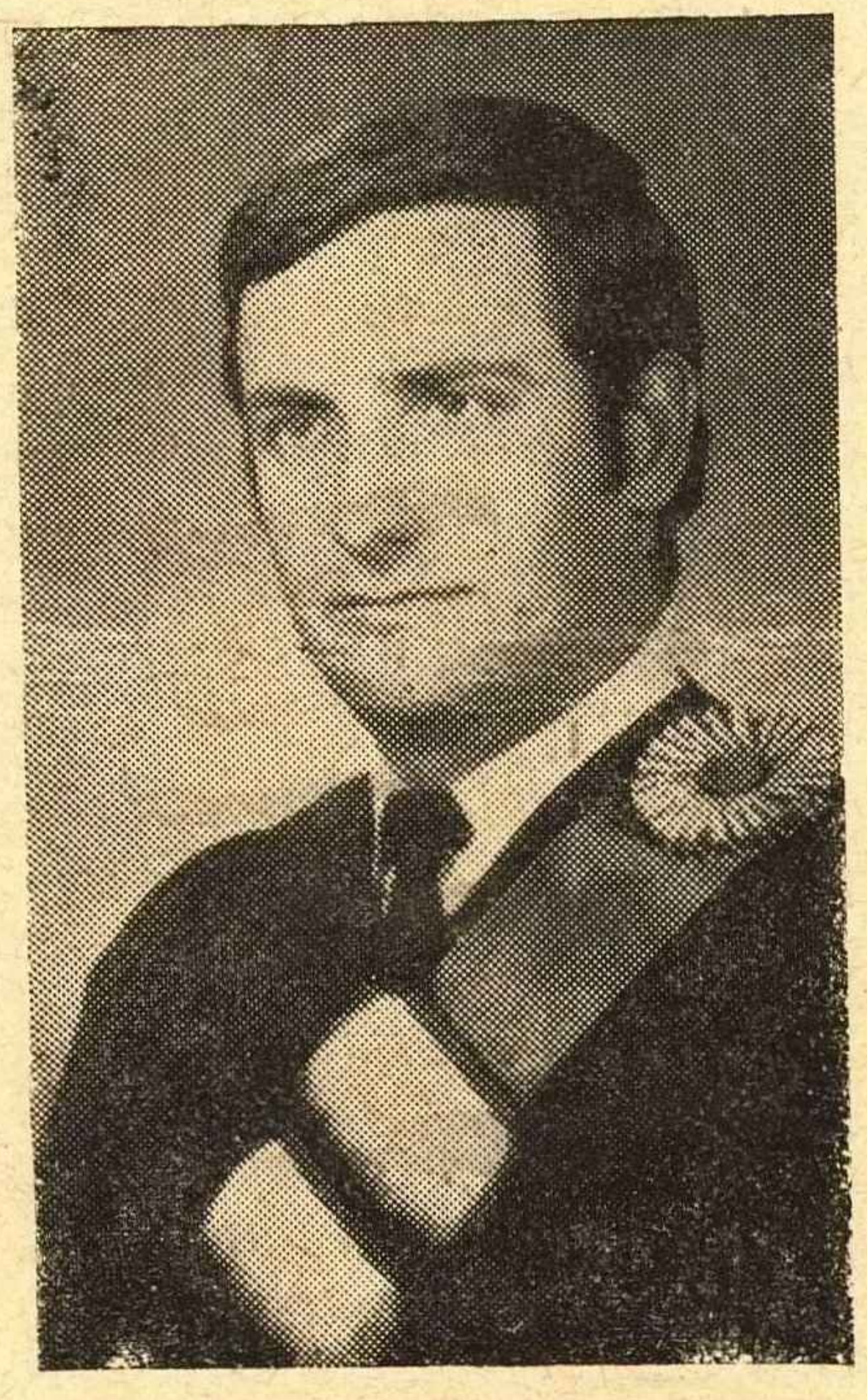

ՏՈՔԹ. ՆԱՅԻՐԻ ԳԱԼԸՆԵԱՆ

Տոքթ. Նայիրի Գալընեան յաճախած է նախ Աղեքսանդրիոյ Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանը, ապա St. Marc Collegeը յաջողութեամբ աւարտելէ ետք, իր բարձրագոյն ուսումը առած է Աղեքսանդրիոյ Համալսարանին մէջ, ուր ատամնաբուժական ճիւղը փայլուն յաջողութեամբ աւարտած է եւ ստացած՝ B.D.S. (Batchelor in Dental Surgery) տիտղոսը։

Մէկ տարի Լոնտոնի Eastman dental Hospitalի մէջ ան կատարելագործած է վիրաբուժական ճիւղը, նախքան Մոնրէալ (Գանատա) հաստատուիլը։

Այս ուրախ առթիւ կը շնորհաւորենք Տոքթ. եւ Տիկին Նայիրի Գալընեանները, իրենց ծնողները՝ Տիկին Արմենուհի Գալընեանը, Տէր եւ Տիկին Երուանդ Թաշճեանը ինչպէս նաեւ Տէր եւ Տիկին Ռաֆֆի Գալընեանը։

ԿՈՄԻՏԱՍ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

(Շար. Ա. էջէն)

Սրբազանին մեկնումին օրն ու ժամը հանրութենէն պահելու եւ արժանավայել կերպով ողջերթ չկազմակերպելու ի՞նչ պատճառներ կրնան գոյութիւն ունենալ։ Արդեօ՞ք այս ալ թերացում է կամ մոռացում է, թէ դիտումնաւոր՝ ողջերթ մաղթելու հաճոյքը վերապահելու համար մի միայն կարգ մը առանձնաշնորհեալներու։ Միթէ՞ մեր համայնքին մէջ չկա՞յ հայ մամուլ, չկան հեռախօսներ։

Այսու կուզենք բարի ճանապարհ մաղթել Կոմիտաս Սրբազանին եւ վստահեցնել իրեն, որ իր անձին հանդէպ ցուցաբերուած այս անտարբերութիւնները չպիտի կրկնուին մեր համայնքէն ներս։

ԱԿՆԱՐԿ

ՀԱՄԱՐԱՏՈ՞Ւ ԹԷ ՀԱՄԱՐԱՌՈՒ...

Ո՞ր մէկն ես, տղա՛ս.... «Երկուքն ա՛լ»....

Թեթեւ սրտով եւ նոյնքան թեթեւ մտքով տրուած այս պատասխանը կ'ապացուցանէ թէ ի՞նչ իրական տուեալներով ամէն բան բարւօք կ'ընթանայ մեր կեանքին մէջ, ինչպէս ոմանք կը կարծեն հաւատալ տակաւին։

Արդարեւ, մեզի համար սովորական երեւոյթ դարձած է հաստատել թէ անհատ մը համարատուի հանգամանքին հետ կը վայելէ նաե՛ւ... համարառուի տիտղոսը, ձեռք բերուած անսակարկ եւ անկաշկանդ՝ «մարդու պակաս»էն վիճելի պատճառաբանութեամբ։

Ուրեմն, ինչպէ՞ս պէտք բացատրել այս երկու հակոտնեայ դիրքաւորումները, որոնք կարելի է նշմարել մեր շուրջը գոյութիւն առած մարմիններուն մէջ....

Անհատ մը, անգա՛մ ազգայի՛ն պաշտօնեայ... այսինքն «համարատու», կ'անդամակցի ժողովի մը՝ որուն մէջ կը դառնայ այս անգամ «համարառո՛ւ»։

Այս երկուութեան բերմամբ, ան պաշտպանուած է՛, առանձնաշնորհեալ է՛, անխոցելի վահանով պատսպարուած է՛ հետեւաբար եւ դարձած անվիճելի իր որոշումներուն եւ դատումներուն մէջ, որոնք կրնան անարդար ալ ըլլալ....

Կան նաեւ անհատներ, որոնք ոչ միայն մէկ, այլեւ բազմաթիւ եւ բազմագոյն վարչութեանց մաս կը կազմեն, այս գոյավիճակին տալով նկարագիր մը որ չե՛նք հասկնար թէ որքա՛ն բաղձալի կրնայ նկատուիլ։

Ամենայնդէպս, անձի մը այսպիսի կացութիւնը, որով իրմէ հաշիւ կարելի չէ՛ պահանջել, քանի որ «համարառու» է՝ «համարատու» ըլլալով հանդերձ, թոյլ տուէք մեզի աւելցնելու թէ անոր այս խախուտ կեցուածքը չափանա՛ց խոտոր կը համեմատի առո՛ղջ տրամաբանութեան եւ լու՛րջ մտածողութեան սկզբունքներուն հետ։

Մանաւանդ որ, ինչպէս ժամանակներու հոլովոյթին հետ պարզուեցաւ, թերի եւ անընդունելի է որ անհատ մը մէկէ աւելի պաշտօններ վերցնէ, ստեղծելով ազդեցութիւններու կեդրոն մթնոլորտ մը, ուր ոչի՛նչով արդարութիւնը ապահով պատուանդանի վրայ պիտի կանգնէր...։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՍԱՆ-ՍԱՆՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

1- 1971- 72 տարեշրջանին համար, Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը պիտի ընդունի նոր սան-սանուհիներ՝ հայկական զանազան գաղութներէ։

2- Թեկնածուները պէտք է շրջանաւարտ եղած ըլլան հայ նախակրթարանէ մը, առաւելագոյն 13 տարեկան, միտքով ընդունակ ու վարքով բարեկիրթ։

3- Մինչեւ Յուլիս 1, Հ.Բ.Ը. Միութեան Գրասենեակին կամ Մասնաժողովին յանձնուած պէտք է ըլլան ընդունման պայմաններուն մէջ յիշուած պաշտօնաթուղթերէն հետեւեալները —

ա. Ծննդեան պաշտօնական վկայագիր մը։

բ. Վերջին երկու տարիներու վճռակացոյցները։

գ. Ընդունակութեան եւ բարի վարուց յանձնարարագիր մը՝ տրուած թեկնածուին տնօրէնին կողմէ։

Հաստատութեան Տնօրէնին կողմէ ընդունման գիր ստացող թեկնածուները պարտին յանձնել նաեւ հետեւեալները.—

ա. Առողջական վկայագիր մը՝ տրուած ընտանիքին բժիշկին կողմէ։

բ. Անցագրի 12 նկարներ։

4- Բոլոր թեկնածուները մուտքի գրաւոր քննութիւն պիտի անցնեն Երեքշաբթի, Յուլիս 6-ին, Բարեգործականի Տան կամ Հ.Բ.Ը. Միութեան պատասխանատուներուն կողմէ որոշուած վայրի մը մէջ, հետեւեալ ժամանակացոյցի համաձայն.—

8.00 — 10.00 *Թուաբանութիւն*
10.30 — 12.00 *Անգլերէն*
3.00 — 5.00 *Հայերէն*

5- Մուտքի քննութեանց կրնան մասնակցիլ նաեւ միայն մէկ տարի երկրորդական վարժարան յաճախած թեկնածուներ. Աւելի բարձր ուսման մակարդակ ունեցողները պարտին դիմել ուղղակի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան Տնօրէնութեան, մինչեւ Յունիս 10։

6- Կիպրաբնակ թեկնածուները իրենց պաշտօնաթուղթերը պէտք է յանձնեն Հաստատութեան Դիւանին՝ մինչեւ Յուլիս 2։ Մուտքի քննութիւնները տեղի պիտի ունենան Մելգոնեանէն ներս, վերոյիշեալ թուականին եւ ժամերուն։

Դիմումնագիր հարցարանները կարելի է ստանալ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Գահիրէի եւ Աղեքսանդրիոյ գրասենեակներէն։

Ապրիլ 1971 **ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ**
(Նիկոսիա)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅԵ՛Ր,

ԱՄԷՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ ՁԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՎ ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏԻ ՄԷՋ ՀԱՃԵԼԻ ՊԱՀԵՐ ՎԱՅԵԼԵՑԷՔ, ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ ԾԱՂԿԱԴԱԼԱՐ ՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ։

ԶՈՎԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ, ՈՒՏԵԼԻՔ ԵՒ ՆՈՒԱԳ։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
17 ՅՈՒՆԻՍ 1971

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՐԱՅԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Անցեալ Կիրակի, 13 Յունիս 1971, կ. ե. ժամը 7.30ին, Տոքքիի (Գահիրէ) «Չայքովսկի» հանդիսասրահին մէջ, հաճոյքն ունեցանք ներկայ գտնուելու Հայկական Պարային երեկոյթին, որ կազմակերպուած էր Կոկանեան Սրահի եւ Հայ Գեղ. Միութեան կողմէ միասնաբար:

Այս երեկոյթը կը հովանաւորէր թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան եւ դրուած էր Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ՝ Պր. Յովհ. Քէհեաեանի նախագահութեան ներքեւ։

Երեկոյթին պատուոյ հիւրը եղաւ Գահիրէի Պետական Օփերայի եւ Պալէի բարձրագոյն վարժարանի գլխաւոր պալէթմայսթր Պր. Անաթոլի Քուզնեցով։

Հայ մանուկներու եւ երիտասարդներու կողմէ կազմուած պարախումբը՝ որ գործադրեց երեկոյթին ողջ յայտագիրը, մարզուած է հայրենի մեծ արուեստագիտուհի՝ «Մոիսիեւ» Անսամպլի պալէթ-մայսթէր՝ Տիկին Լէոնորա Գրիգորեանի կողմէ, որ երկար ամիսներէ ի վեր սիրայօժար կերպով կատարեց խումբին պարուսոյցի եւ ղեկավարի պաշտօնները:

Երեկոյթին յայտագիրը սկսաւ փոքրերու խումբին կողմէ կատարուած «Շուրջ Պար»ով, ապա բեմ բարձրացաւ Պր. Յակոբ Համբիկեան ու կատարեց բացման խօսքը, որուն մէջ ան նախ շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր մասնակցողներուն, անոնց ծնողներուն՝ որոնք սիրայօժար կերպով իրենց զաւակները փորձերուն առաջնորդեցին, ինչպէս նաեւ մասնաւոր շնորհակալութիւններ յայտնեց պարուսոյց պալէթմայսթէր Տիկին Լէոնորա Գրիգորեանին, այս պարախումբին կազմութեան առթիւ անոր անձնուէր եւ սիրայօժար աշխատանքներուն համար:

Յայտագիրին ա. մասին ընթացքին յաջողապէս գործադրուեցան, «Նազելի» աղջկանց պարախումբին կողմէ, «Կօշիկներու Պար»՝ փոքրերու խումբին կողմէ (մենակատար՝ Մարալ Տէօվլէքեան), «Ուզունտարա»՝ Օր. Նայիրի Փարթամեանի կողմէ, «Հնդկական Ժողովրդային Պար»՝ աղջկանց փոքրերու կողմէ (մենակատար՝ Սիւզի Յակոբեան), «Կազակ Պար» Օր. Նայիրի Փարթամեանի եւ Վարուժան Թորիկեանի կողմէ եւ ապա «Շուրջ Պար»՝ մեծերու խումբին կողմէ:

Առաջին մասին մէջ դաշնամուրի վրայ նուագածութեամբ իր մասնակցութիւնը բերաւ նաեւ փոքրիկն Իրիս Գայաքըլեան։

Դադար մը ետք գործադրուեցաւ յայտագիրին բ. մասը, որուն ընթացքին իրարու յաջորդեցին «Ծուտիկներ» երգախառն պարը՝ փոքրերու խումբին կողմէ (մենակատար՝ Սիւզի Յակոբեան), «Գարլոսի Պրընկէն» (Լենինականի Պար) մենակատարութեամբ Պր. Վարուժան Թորիկեանի, «Պարեբաղ»՝ (Աշխատանքի պար) Աղջկանց խումբին կողմէ, «Տրինկի»՝ մենապար Օր. Սոնիա Զամքէրթէնեանի կողմէ եւ «Ռուսական Ժողովրդական Պար»՝ աղջկանց փոքրերու խումբին կողմէ։

Բ. մասին մէջ հանդիսականներուն դաշնամուրով ելոյթ ունեցաւ Օր. Դանիա Սարգիսեան։

Երեկոյթին յայտագիրին վերջաւորութեան՝ պարախումբին կողմէ կատարուեցաւ ընդհ. տողանցք մը:

Յայտագիրին բոլոր կտորներն ալ արժանացան ներկաներուն ծափահարութեանց։

Մասնաւոր յաջողութիւններ արձանագրեցին մանաւանդ՝ մենակատարներ՝ Սիւզի Յակոբեանը, Նայիրի Փարթամեանն ու Սոնիա Զամքէրթէնեանը, որոնք իրենց հեզանկուն շարժումներովը եւ նրբարուեստ արտայայտչականութեամբն ու ճկունութեամբը մեծապէս գնահատուեցան բոլոր ներկաներէն ու արժանացան երկարատեւ ծափահարութեանց: Իսկ մենակատար Պր. Վարուժան Թորիկեան, որուն պարային կարողութիւններուն արդէն ծանօթ է հասարակութիւնը, յայտագիրին իր բերած մասնակցութեամբը՝ խանդավառեց բոլորը եւ գնահատուեցաւ ներկաներէն։

Պարերու գործադրութեանը դաշնամուրով յաջող եւ սիրայօժար ընկերակցութիւն կատարեցին Տիկիններ Լուլա Կուլիքովան եւ Նատիա Գուբենեանը։

Այս երեկոյթին յայտագրին մէջ մեծերու խումբին կողմէ միակ նորութիւնը եղաւ «Պարեբաղ» պարը, նկատելով որ միւս պարերը զանազան առիթներով արդէն հանրութեան հրամցուած էին նոյն խումբին կողմէ։

Յայտագիրին վերջաւորութեան, որուն առթիւ խօսնակ՝ Պր. Կարպիս Սազընեան բեմ հրաւիրեց պարուսոյց արուեստագիտուհի Տիկ. Լէոնորա Գրիգորեանը եւ շնորհակալութեան ու գնահատական խօսքերէ ետք, խնդրեց երեկոյթին նախագահէն որ իր ձեռամբ յանձնէ յիշատակի գեղեցիկ նուէրը։

Ապա Կոկանեան Սրահի ատենապետ՝ Պրն. Անդրանիկ Մեսրոպեան եւ Հայ Գեղ. Միութեան վարչական՝ Տիկ. Ալիս Տեփոյեանի ձեռամբ յիշատակի նուէրներ յանձնուեցան նաեւ Տիկիններ Սիրան Սէսէճեանին, Նատիա Գուբենեանին, Օր. Սոնա Նորիկեանին ինչպէս նաեւ Պր. Վարուժան Թորիկեանին:

Կը շնորհաւորենք բոլորը՝ թէ կազմակերպիչները եւ թէ յայտագիրին իրենց մասնակցութիւնը բերողները ու կը մաղթենք յարատեւութիւն ու յաջողութիւն։

ՄԱՑՍԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Տիկ. Իմաստուհի Նաղաշեանի մահուան տխուր առթիւ՝ Տէր եւ Տիկին Ասատուր Գալեան կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Պր. Կայծ Թուֆայեանի ընդ Օր. Անայիս Համբիկեանի ամուսնութեան առթիւ՝ Տէր եւ Տիկին Ցոլակ Երզնկացեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Երկուշաբթի, 14 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 7ին, հաճոյքն ունեցանք խմբագրատանս մէջ ընդունելու այցելութիւնը՝ Խարթումի (Սուտան) Ազգային Վարժարանի տնօրէն եւ թերթիս թղթակից Պր. Օննիկ Գալուստեանի, որ ամառուան իր արձակուրդը անցընելու եկած է ԱՄՀ։ Պր. Գալուստեան մօտ մէկ ժամ տեսակցեցաւ թերթիս խմբագրական կազմին անդամներուն հետ եւ մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ Սուտանահայ ազգային, եկեղեցական, կրթական եւ մշակութային կեանքին մասին։

Բարի գալուստ եւ հաճելի արձակուրդ կը մաղթենք՝ Տէր եւ Տիկին Օննիկ Գալուստեաններուն:

Այս առթիւ կը տեղեկացնենք, որ բոլոր անոնք որոնք կը փափաքին հանդիպում ունենալ Պր. Գալուստեանի հետ, կրնան հեռախօսել թիւ 873068, կամ դիմել հետեւեալ հասցէին. 70, Ապու Պաքր էլ Սատտիք, Հելիոպոլիս Գահիրէ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ողբ. Նշան Քիւչեանի մահուան տխուր առթիւ Տէր եւ Տիկին Փօլ Քիլիտճեան կը նուիրեն.

Հայ Կարմիր Խաչին	100
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Պետրոս Թերզեանի մահուան տխուր առթիւ Տէր եւ Տիկին Փօլ Քիլիտճեան կը նուիրեն.

«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Նուիրատուէն)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իրենց դստեր՝ Օր. Հիլտայի ընդ Պր. Ներսէս Սեմերճեանի (Նիւ Եորք) բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք) կը նուիրեն 10 տոլար։

Իրենց սիրելի եղբօր՝ Պր. Յակոբ Մազմանեանի ընդ Օր. Նայիրի Մահսէրէճեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ՝ Տէր եւ Տիկին Վարդան Մազմանեան (Ֆիլատելֆիա) եւ Տէր եւ Տիկին Ծորճ Նաճարեան (Մոնթրէալ) կը նուիրեն 500 ե.դ.։

Օր. Անայիս Համբիկեանի ընդ Պր. Կայծ Թուֆայեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ՝ Տէր եւ Տիկ. Նուպար Քիւփէլեան (Նիւ Եորք) կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Օր. Յասմիկ Պէնտեանի ընդ Պր. Արա Գարտումեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ կը նուիրեն.

Վրէժ Սէֆերեան եւ ընտանիք	200
Տէր եւ Տիկ. Սահակ Կակարեան	100
Տիկին Փայլիկ Սարաֆեան	100

Իրենց սիրեցեալ ուսուցիչին՝ ողբ. Քերոբ Կոստանդեանի մահուան տխուր առթիւ, Տէր եւ Տիկին Օննիկ Գալուստեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԶԲՕՍԱՊՏՈՅՏ
ԴԷՊԻ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Շաբաթ, 10 եւ Կիրակի 11 Յուլիս 1971

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՆԴԻՍՏԱՒԷՏ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺՈՎ

ԵՐԹՈՒԴԱՐՁ, ՊԱՆԴՈԿ, ՆԱԽԱՃԱՇ ԵՒ ԿԷՍՕՐՈՒԱՅ ՃԱՇ Ե. Դ. 260

(Անդամներուն մասնաւոր զեղչ)

Մեկնում Հայկական Ընթերցասրահէն, Շաբաթ կ. ե. ժամը ճիշդ 3ին, վերադարձ Կիրակի երեկոյեան։

Արձանագրութեան համար դիմել Սրահ՝ ամէն երեկոյ ժամը 8-10, կամ հեռաձայնել թիւ 934908: Տեղերը սահմանափակ ըլլալուն, կը խնդրուի շուտով արձանագրուիլ, չզրկուելու համար այս հաճելի զբօսապտոյտէն։

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ
ԲԱՇԽՈՒՄ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐՈՒ

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ԲԱԺՆԻ
ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ
Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ
ՊՐ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔԷՀԵԱԵԱՆԻ
Ատենապետ Պատկ. Թեմական Ժողովի
Կիրակի, 20 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 7ին
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՍ «ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀ»ԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ
ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի 17 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 9.30ին

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՔՍԱՆ ԱՆՄԱՀՆԵՐՈՒՆ
Նախագահութեամբ
ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿ ՕՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ
Կը բանախօսէ
ԸՆԿԵՐ ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏՇԱՃ ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի յարգելու համար մեր նահատակներուն յիշատակը:

⁂

Հինգշաբթի, 24 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 9ին
ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
(Յունիս ամսուան մէջ ծնած անդամ-անդամուհիներուն)
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԵԿՈՅԹ
Հայ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

⁂

Հինգշաբթի, 1 Յուլիս 1971, կ. ե. ժամը 8.30ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ
ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿ. ՄԱՐՄՆԻ ԵՒ Հ.Մ.Մ.Ի

ԾԱՆՕԹ. Բոլոր այն շրջանաւարտները, որոնք հրաւէր չեն ստացած, թող բարի ըլլան դիմել Սրահ, ստանալու համար իրենց հրաւէրը։

Հ. Մ. Ը. Մ. - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Կիրակի, 27 Յունիս 1971

ՏԱՐԵԿԱՆ ՔԵՐՄԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
Հ·Մ·Ը·Մ·Ի ՍԿԱՈՒՏ· ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄՆԻ
Մարզավայրիս մէջ, երեկոյեան ժամը 6էն սկսեալ
ՔԵՐՄԷՍԵԱՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ԽԱՂԵՐ
Ապա ժամը 9էն՝
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՐԱԽՃԱՆՔ
ԵՒ ԲԱՑՈՒՄ ՓԵՐԿՈԼԱՅԻ

⁂

Այսու կուզանք տեղեկացնել թէ ամառնային սկաուտական հաւաքոյթները տեղի կ'ունենան Երեքշաբթի օրերը՝

կ. ե. ժամը 5 30ին՝ Արծուիկութիւն

6ին՝ Սկաուտութիւն եւ գայլիկութիւն

7ին՝ Կայտութիւն

Աղեքսանդրահայե՛ր, ամրան երեկոները անցուցէք Հ.Մ.Ը.Մ.ի մարզավայրը։

ԱՄԷՆ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՆԵՐ՝ ԹԵԹԵՒ ՃԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԱԿՈՒՄԲԻՍ ՏԻԿՆԱՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ:

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. – ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيرد بيان (بالايان)
TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 384—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1971
ՀԱՏԸ ԶԵՌՈՒԲԷ 3 եգ. դհկ. կամ 25 Լիբ. դհկ.
عدد ٣٨٤ – الخميس ٢٤ يونيـــو ١٩٧١

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

ԳԱՀԻՐԷԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆՍԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ
ԱՐԺ. Տ. ՍԱՀԱԿ Ա. ՔՀՆՑ. ՇԱՔԱՐԵԱՆԻՆ

Ձեր կողմէ եգիպտահայ մամուլին տրուած՝ 2 Մայիս 1971 Թուակիր հաղորդագրութեան համաձայն, Գահիրէի Թեմական Ժողովի մասնակի ընտրութիւնները՝ պետական հրահանգով յետաձգուած են երկու ամսով, այսինքն մինչեւ յառաջիկայ Յուլիս 2ը:

Նկատելով որ յետաձգման ժամկէտը լրանալու մօտ է, այսու կուգանք խնդրել Ձեզմէ, որ բարի ըլլաք հանրութեանը տեղեկացնելու, թէ պետութեան կողմէ ընտրութեանց յետաձգման համար որեւէ նոր հրահանգ ստացուա՞ծ է Ձեր կողմէ:

Ըստ հաւաստի աղբիւրներէ քաղուած տեղեկութիւններուն, մասնակի ընտրութիւնները կատարելու արտօնութիւնը արդէն հասած է Ազգային Առաջնորդարան:

Կը յուսանք որ անյապաղ կատարել պիտի տաք այդ յետաձգուած ընտրութիւնները, Գահիրէի Թեմը օժտելու համար օրինական Թեմական Ժողովով մը, որպէսզի մեր Իշխանութիւններէն ներս աշխատանքները օրինաւոր ընթանան:

«ՋԱՀԱԿԻՐ»

ՖԷՅՍԱԼ ԵՒ ՍԱՏԱԹ
ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցեալ Շաբաթ, 19 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 1ին, Գահիրէի Միջազգային օդանաւակայանը ժամանեց Սէուտական Արաբիոյ Թագաւորը՝ Ֆէյսալ եւ ընդունուեցաւ Թագաւորական պատիւներով:

Օդանաւակայան զինքը դիմաւորեցին ԱՄՀի Նախագահը՝ Անուար էլ Սատաթ, վարչապետ՝ Տոքթ. Մահմուտ Ֆաուզի, փոխ-վարչապետները, նախարարները, քաղաքական եւ զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւ դիւանագիտական կազմը՝ լրիւ:

Հիւր Թագաւորը առաջնորդուեցաւ Քուպպէի Հանրապետական Պալատը, ուր պիտի մնայ իր ութ օրերու պաշտօնական այցելութեան ընթացքին:

Կիրակի, 20 Յունիսին սկսան ԱՄՀի նախագահ Անուար էլ Սատաթի եւ Ֆէյսալ Թագաւորին միջեւ խօսակցութիւնները, որոնց ընթացքին Սէուտի Թագաւորը տեղեկութիւններ տուած է անցեալ ամսուան ընթացքին դէպի ԱՄՆ իր կատարած այցելութեան եւ այնտեղ՝ ի մասնաւորի ԱՄՆի Նախագահ Ռիչըրտ Նիքսընի հետ ունեցած իր խօսակցութեանց մասին:

Արաբ երկու երկիրներու պետերուն միջեւ կատարուած այս խօսակցութեանց գլխաւոր նիւթն է Միջին Արեւելքի ներկայ կացութիւնը:

Ֆէյսալ Թագաւորը այս առթիւ յայտարարած է, որ միշտ պիտի աջակցի ԱՄՀի՝ Իսրայէլի նախայարձակման դէմ անոր որդեգրած դիրքին զօրավիգ կանգնելով:

Երկու ղեկավարները իրենց խօսակցութիւնները շարունակեցին Աղեքսանդրիոյ մէջ, ուր ժամանեցին Երկուշաբթի, 21 Յունիսին:

Բարձր Կոչում Առնօ Պապաճանեանին

ԵՐԵՒԱՆ, (ՀՀԳ). – Խորհրդային Միութեան Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութեան հրամանագրով, հայ ականաւոր երգահան՝ Առնօ Պապաճանեանին շնորհուած է Խորհրդային Միութեան ժողովրդական արթիստի կոչում: Ճանչցուած երաժիշտը այդ բարձր կոչման արժանացած է խորհրդային երաժշտական արուեստի զարգացման մատուցած մեծ ծառայութիւններու համար:

Առնօ Պապաճանեան, որուն ծննդեան 50-ամեակը նշուեցաւ այս տարի, իր առաջին ստեղծագործական քայլերը առած է, երբ կը սովորէր Երեւանի երաժշտական դպրոցին մէջ: Ընդամէնը ինն տարեկան էր, երբ գրեց իր առաջին ստեղծագործութիւնը՝ «Պիոներական քայլերգ»ը: Այս ստեղծագործութիւնը գրաւեց աւագներու ուշադրութիւնը, եւ այն ժամանակ, Հայաստանի պետական հրատարակչութեան գլխաւոր խմբագիր՝ Եղիշէ Չարենցը հրատարակեց այդ ստեղծագործութիւնը:

«1971Ը ՎՃՌԱԿԱՆ ՏԱՐԻ ՄԸ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ»

Յայտարարեց ԱՄՀի Նախագահ Անուար էլ Սատաթ, Ծովային Ուժերուն տուած իր այցելութեան ընթացքին

Երեքշաբթի, 22 Յունիս 1971, նախագահ Անուար էլ Սատաթ Աղեքսանդրիոյ մէջ հանդիպում ունեցաւ ծովային ուժերու մարդկանց հետ, եւ խօսակցեցաւ հրամանատարին ու սպաներուն հետ ներկայ կացութեանը վերաբերեալ բոլոր հարցերուն մասին, անոնց պարզելով քաղաքական եւ զինուորական վերջին կացութիւնը:

«1971 տարին – յայտարարեց նախագահը մասնաւորաբար շեշտելով – վճռական պիտի ըլլայ: Մենք յաւիտենապէս չենք կրնար սպասել: Գալիք ճակատամարտերը նախորդէն աւելի ուժգին պիտի ըլլան եւ կը հաւատամ, որ պատերազմը միայն վերջ պիտի տայ Իսրայէլացիներուն եւ անոնց զինուորական ղեկավարներուն յոխորտանքներուն: Մենք կռիւին համար պարտադրուած ամէն զոհողութեան պատրաստ ենք»:

«Սուէզի Ջրանցքին վերաբացման համար մեր դրած երեք պայմանները անվիճաբանելի են» շարունակեց ԱՄՀի նախագահը ճշդելով «Միայն մեր եկամուտները աւելցնելու համար Ջրանցքը բանալու հարց չէ այս»:

Հայաստանի Պարի Համոյթը Հարաւ. Ամերիկայի մէջ

Ինչպէս նախապէս գրած էինք, Ս. Հայաստանի Պարի Համոյթը, մշակոյթի նախարարութեան կցորդ Լեւոն Արամեանի գլխաւորութեամբ, Ուրբաթ, 21 Մայիս 1971, ժամանեց Արժանթինի մայրաքաղաք՝ Պուէնոս Այրէս, ուր արժանացաւ համաժողովրդական աննախընթաց ընդունելութեան:

Խումբին անձնակազմը բաղկացած է 62 հոգիներէ: Գեղարուեստական ղեկավարներն են երգահան՝ Խաչատուր Աւետիսեանն ու պալէթմայսթէր Վանուշ Խանամիրեանը:

Հայաստանի Պետական Պարի Համոյթը բազմաթիւ յաղթական ելոյթներ ունեցաւ Արժանթինի մէջ: Խումբը կատարեց նաեւ բազմաթիւ այցելութիւններ, ընդառաջելով տեղւոյն մշակութային եւ հայրենակցական միութեանց, ինչպէս նաեւ ազգային վարժարաններու տնօրէնութեանց կողմէ եղած հրաւէրներուն:

Հայ թէ արժանթինեան մամուլը մեծ գնահատականներով արտայայտուեցան համոյթին գեղարուեստական բարձր կատարողականութեան մասին: Նոյնպէս, հայկական ռատիոժամերու եւ արժանթինեան ձայնասփիւռի հաղորդումներու ընթացքին, գեղարուեստական քննադատներ գովասանքով արտայայտուեցան հայ պարարուեստի եւ երաժշտութեան բարձր մակարդակին մասին:

Արժանթինի մէջ իր բազմաթիւ ելոյթներէն ետք, Համոյթը, Երկուշաբթի, 7 Յունիս, մեկնեցաւ Ուրուկուէյի մայրաքաղաք՝ Մոնթեվիտէօ, որուն «Կառասկօ» օդանաւակայանը ժամանած հայ արուեստագէտներուն արտաքոյ ընդունելութիւն ցոյց տուին արուեստի բազմաթիւ սիրահարներ:

Համոյթին բոլոր ներկայացումներուն սրահները ամբողջութեամբ սպառած էին նախքան խումբին ժամանումը:

Տեղւոյն բոլոր օրաթերթերը արտայայտուած են Հայաստանի Համոյթին եւ հայկական պարարուեստին մասին:

Ուրուկուէյէն ետք, Հայաստանի Պետական Պարի Համոյթը իր շրջագայութիւնը կը շարունակէ՝ այցելելով Պրազիլիա եւ Հարաւային Ամերիկայի այլ երկիրներ:

Վստահ ենք, որ ամենուրեք հայ արուեստագէտները պիտի արժանանան նոյնքան խանդավառ ընդունելութեան եւ յաղթականօրէն պիտի վերադառնան Մայր Հայրենիք:

Յաջողութիւն կը մաղթենք բոլորին:

«Սասնայ Ծռեր» Պարախաղին մէջ՝ Դաւիթի եւ Խանդութի հարսանիքին տեսարանը: (Քլիշէ՝ «Հայրենիքի Ձայն»ի)

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն ստացանք հետեւեալ ծանուցումը՝ առ ի հրատարակութիւն։ ԽՄԲ.

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի Դիւանը այսու լիազօրուած է ծանուցանելու՝ ի գիտութիւն Հայաստանեայց Նուիրապետական Աթոռներին և Թեմական եկեղեցական իշխանութիւններին, որ Ամենայն Հայոց Հայրապետի 31 Մայիս 1971ի վճիռով, կարգալոյծ է արուած Արարատեան Թեմից Տ. Կոմիտաս Քահանայ Շիրինեանը, որը դրժել է իր ծառայութեան ուխտը և լքել իրեն վստահուած հօտը, առանց յարգելի պատճառի և հոգևոր վերին իշխանութիւնների արտօնութեան, հակառակ վերջին չորս տարիների ընթացքում բազմիցս նրան եղած յորդորներին և նախազգուշացումներին Արարատեան Թեմակալ Եպիսկոպոսի և Մայր Աթոռի Գերագոյն Հոգևոր Խորհրդի կողմից։ Վերջին երկու տարիների ընթացքում, սկսեալ 1969 թ. Յունիսի 3ից, յիշեալ քահանան ինքնակամ կերպով, փաստօրէն հեռացել էր եկեղեցուց և դադարել քահանայագործելուց, վարելով աշխարհիկ կեանք և արհամարհելով իրեն եղած բոլոր հրաւէրներն ու յորդորները։

Վերոյիշեալ կարգազուրկ քահանան դասւում է աշխարհականների շարքը, իր նախկին Կարապետ Շիրինեան անունով։

2 Յունիս 1971 թ., ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ
Ս. Էջմիածին (ԿՆԻՔ)

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

1970-1971 ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ (ԽԱՐԹՈՒՄ)

Հոգեշնորհ նախագահ Հայր Սուրբ,

Պատուարժան Նախագահ Սուտանահայ Գաղութ. Ազգ. Վարչութեան և պատ. անդամներ, սիրելի և յարգելի ծնողքներ և ներկաներ։

Կամօքն Աստուծոյ տարի մը եւս բոլորեցինք։ Տարի մըն ալ աշխատեցանք այս նուիրական օճախին համար։ Մեր կարելիութեանց և կարողութեանց սահմաններուն մէջ ըրինք մարդկօրէն մեր կարելին, չափելու համար մեր զաւակներուն ուսում, հայեցի ու ազգ. դաստիարակութիւն։ Ու այս, մեծաւ մասամբ կը պարտինք Սուտանական ազատ, բարեխնամ կառավարութեան, ազնիւ, բարի, հիւրասէր ու օրհնեալ Սուտանցի ժողովուրդին ու անոր կորովի հայրենանուէր առաջնորդ՝ Կաաֆար Մուհամմէտ էլ Նիմէյրիին։

Ուրախ ենք որ դուք բոլորդ ալ ներկայ էք այսօր, վայելելու համար ձեր զաւակներուն ու անոնց հետ վերապրելու ձեր ալ մանկութեան դպրոցական քաղցր ու անդարձ օրերը...։

Դպրոցական շրջան մը բոլորելէ ետք, ուսումնական, կրթական, կարգապահական, ձեռական արուեստի ու մարմնամարզի բաժիններուն մէջ, պէտք է խոստովանիլ, որ իւրաքանչիւր խղճամիտ ուսուցիչ, իր արդար ու անգնահատելի մասն ու բաժինը ունի այս գործին մէջ։ Եւ ինչ որ տուիք մեզի 9 ամիսներ առաջ, ահա ձեզի կը վերադարձնենք աւելի աղուոր ու գեղեցիկ...։

Ու մեր այս համեստ հանդէսը ընդունեցէք որպէս սիրուն ու հոտաւէտ ծաղիկներու փունջ մը՝ բոլորիս արդար աշխատանքին, նիւթական ու բարոյական բազմաթիւ զոհողութեանց առ ի վարձատրութիւն։

Ա. Վերամուտ եւ աշակերտութիւն.– Վարժարանիս 1970–71 վերամուտի արձանագրութիւնները սկսան Օգոստոսէն իսկ վերամուտը՝ Սեպտեմբեր 1էն։

Ըստ արձանագրութեանց, մեր աշակերտութեան թիւն էր այս տարի 43 (քառասուն երեք), փոխան 53ի անցեալ տարուան։ 1962էն սկսեալ մեր աշակերտութեան թիւը եղած է հետեւեալը.– 1962ին 67 աշակերտ։ 1963ին 70 աշակերտ։ 1964ին 63։ 1965ին 61, 1966ին 62։ 1967ին 61։ 1968ին 56։ 1969ին 53։ 1970— 71 տարեշրջանին 43 աշակերտ։

Դժբախտաբար այս տարի ալ ունեցանք աշակերտներ, որոնք արտագաղթի պատճառաւ դադրեցան դպրոց յաճախելէ և մնացին 40 աշակերտներ։

Բ. Պարտամեան Մանկապարտէզ.– 19 աշակերտ.– 9 աղջիկ և 10 մանչ։ Անոնցմէ 7ը, որ կը լրացնեն մանկապարտէզի 3 շրջանը, հետեւեալներն են.– Լեւոն Զաքէ, Կարօ Ամիրայեան, Սեւակ Լուսինեան, Սամիկ Յովհաննէսեան, Սարգիս Էթիոյեան, Սիրան Սաղլամեան և Վաչէ Աբգարեան։

Շատ ուրախ ենք և կը շնորհաւորենք զիրենք ու իրենց պատուական ծնողքները, ու կը մաղթենք անոնց սրտագին յաջողութիւններ յառաջիկայ ուսումնական տարիներուն համար։

Գ. Նախակրթարան.– 20 աշակերտ (12 մանչ և 8 աղջիկ), Որոնցմէ 3 աշակերտներ կը լրացնեն նախակրթարանի 5րդ կարգը և շրջանաւարտ կ'ելլեն այս վարժարանէն։ Անոնք են.– Յակոբ Ժագօ Սղրգըլեան, Լեւոն Մղրգըլեան և Սարգիս Գոլանճեան։ Կը շնորհաւորենք զիրենք և իրենց սիրելի ծնողները ու նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթենք յառաջիկայ բարձր ուսմանց մէջ։ Պայման է որ իրենց մայրենի լեզուն և ազգութիւնը չմոռնան ու միշտ բարձր պահեն։

Քիչ ետք բոլորն ալ պիտի ստանան իրենց վկայականներն ու մրցանակները, ինչպէս նաև պիտի կարդանք մեր աշակերտութեան ուսումնական արդիւնքները դասակարգութեամբ։

Ջերմօրէն պիտի խնդրենք մեր աշակերտներէն, որ իրենց մրցանակ տրուած գիրքերը արձակուրդի ընթացքին կարդան ու իրենց հետ տանին միշտ, ուր որ ալ երթան օր մը...։

Դ.– Ուսուցչական կազմ.– (1970-71 տարեշրջանի)– 1. տիկ. Էմմա Գալուստեան։ 2. տիկ. Վեհանոյշ Թադէոսեան։ 3. տիկ. Աղիգա Շաքէր և 4. Պրն. Օննիկ Գալուստեան։

Աստուած թող աւելցնէ բոլորին սէրն ու նուիրումը ազգիս ծառայելու գործին։ Աստուած ուժ, կարողութիւն և իմաստութիւն թող պարգեւէ, որպէսզի անձնական հաշիւ ու շահ մոռնանք երբ այս ազգին կը ծառայենք։ Աստուած թող բազմապատկէ մեր ճիգն ու աշխատանքը գալիք նոր տարեշրջաններուն համար՝ ուր որ ալ գտնուինք, ծառայելու համար այս պաշտելի ժողովուրդին։

Ե.– Ուսումնական.– 1970 - 71 ուսումնական շրջանին մեր աշակերտութեան աշխատանքներն ու արդիւնքները եղան բաւական գոհացուցիչ։ Ունեցանք մի քանի շատ լաւ աշակերտ– աշակերտուհիներ. 2րդ՝ ջանասէրներ, 3րդ՝ միջակներ և բաւական թիւով տկարներ...։ Ասոնք կարօտ են բացառիկ ու յաւելեալ աշխատանքի, թէ արձակուրդին և թէ ուսումնական շրջանին։

Պարտամեան մանկապարտէզի շրջանաւարտները՝ ծաղիկ դասարանէն, բոլորն ալ գովելի աշխատասիրութեամբ և շատ լաւ արդիւնքներով զերծ մնացին տարեվերջի քննութիւններէն։ Իսկ Նախակրթարանի 20 աշակերտներէն՝ միայն 10 աշակերտ զերծ մնաց քննութիւններէ և յաջողութեամբ կ'անցնին։ Իսկ միւս մասը՝ քննութիւններ անցուցին ըստ սովորութեան։ Անոնցմէ հինգը քննութեանց մէջ յաջողեցան, երեքը կը մնան վերաքննելի վերամուտին, մէկ աշակերտ կը կրկնէ բանաւոր պատճառներով և մէկ աշակերտ ալ երկու ամիսներ յապաղած՝ առողջական պատճառներով։ Այս պարագան կը մնայ անկախ...։

Կան աշակերտներ, որոնք արտադպրոցական շրջաններուն պէտք ունին յաւելեալ աշխատանքի՝ հսկողութեամբ և օգնութեամբ։

Զ – Շնորհակալիք.– Այս հանդիսաւոր պահուն շնորհակալութիւններ կ'ուզենք յայտնել նախ մեր սիրելի ու յարգելի բժիշկին

(Շար. տես էջ 4)

ՏԽՐՈՒՆԻ

Ցաւով կ'արձանագրենք, որ անցեալ Շաբաթ, 19 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 10ին, Գահիրէի Տար էլ Շիֆա հիւանդանոցին մէջ իր մահկանացուն կնքած է, Գահիրէի Պասկառելի Թեմական Ժողովի անդամ Պր. Երուանդ Թաշճեանի կողակիցը՝

ՈՂԲ. ԳԼԽԱԴԻՐ ԹԱՇՃԵԱՆ

(ԾՆԵԱԼ ԽԱՉԵՐԵԱՆ)

խոր սուգի մատնելով իր բոլոր հարազատները։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Կիրակի, 20 Յունիս 1971, կ.ե ժամը 4ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան մեծ թիւով սգակիրներու, որոնց մէջ կը նշմարուէին ընտանեկան պարագաներէն բացի՝ Ազգային Իշխանութեանց բազմաթիւ անդամներ, կազմակերպութեանց եւ մամուլի ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ ողբացեալին յիշատակը յարգող ծանօթներ եւ բարեկամներ։

Բազմաթիւ ծաղկեպսակներ ուղարկուած էին այս տխուր առթիւ։

Արարողութեանց նախագահեց Առաջնորդական Տեղապահի Փոխանորդ՝ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեան, իր կողքին ունենալով Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեանը։

Ցաւակցութիւններ յայտնելէ ետք, յուղարկաւորներէն շատեր ընկերացան ողբացեալին դագաղին, մինչեւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց Ազգային գերեզմանատունը, ուր, ընտանեկան դամբարանին մէջ ամփոփուեցաւ ողբացեալին անկենդան մարմինը։

Այս տխուր առթիւ «Ջահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Պր. Երուանդ Թաշճեանին, Տէր եւ Տիկին Վահէ Թաշճեանին, Տէր եւ Տիկին Պերճ Թաշճեանին, Տէր եւ Տիկին Ռաֆֆի Գալըճեանին, Տոքթ. եւ Տիկին Նայիրի Գալըճեանին, ինչպէս նաեւ Սուլթանեան, Էսկինեան եւ Խաչերեան ընտանիքներուն։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Պերճուհի Դպիրեան, Պայծառ Դպիրեան եւ զաւակունք՝ Ազատուհի եւ Անահիտ (Ֆրանսա), Այրի Տիկին Էօժէնի Սաատէքեան, Տէր եւ Տիկին Կարպիս Սաատէքեան, Մօ. եւ Տիկին Եդուարդ Յակոբեան, Այրի Տիկին Սրբուհի Յակոբեան եւ զաւակունք՝ Պերճ, Անժէլ, Ժագլին (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Ժագ Յակոբեան եւ զաւակունք (Ա.Մ.Ն.) ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն մահը իրենց սիրելի մօր, մեծմօր, քրոջ, հօրաքրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականին՝

ԵՐԻՑՈՒՀԻ ԱԶՆԻՒ ԴՊԻՐԵԱՆԻ

որ հանգաւ ի Տէր Երկուշաբթի, 21 Յունիս 1971, առաւօտեան, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Երկուշաբթի, 21 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 4ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Մարմինայի ազգային գերեզմանատունը։

ԾԱՆՕԹ.– Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընդունիլ։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալին դստեր եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն։

ՔՍԱՆՆԵՐՈՒՆ Ի ՅԱՐԳԱՆՍ ՅՈՒՇԱՏՕՆԸ

ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Հնչակեան Քսան անմահներուն կախաղան բարձրացման 56րդ տարեդարձը արժանաւորապէս նշուեցաւ Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ, Հինգշաբթի, 17 Յունիս 1971, կ. ե. ժամը 9.30ին, նախագահութեամբ՝ վեթերան ընկեր Հայկ Օհաննէսեանի։

Բեմին ետնապատը զարդարուած էր Փարամազի եւ Աշըգպաշեանի նկարներով, իսկ խորքին՝ պաստառի վրայ մեծադիր գրուած էր Փարամազի իմաստալից մէկ արտայայտութիւնը՝ «Դուք մեր մարմինը կրնաք սպաննել, բայց գաղափարը Սոցիալիզմը՝ ո՛չ, իսկ մեր հայրենիքը՝ երբե՛ք»։

«Հեռաւոր Երկիր» քայլերգի նուագածութենէն ետք, հանդէսին բացումը կատարեց «Նոր Սերունդ»ի երիտասարդ եւ գործօն անդամներէն՝ ընկեր Աւետիս Մովսէսեան, ան մասնաւորապէս շեշտեց, որ նոր սերունդը միշտ պէտք է յարգէ յիշատակը անոնց՝ որոնք զոհուեցան հայրենիքի ազատագրութեան գործին համար եւ այս առթիւ անդրադարձաւ Քսան հնչակեան նահատակներուն կատարած զոհողութիւններուն եւ անոնց վսեմ նպատակին մասին։

Ապա բեմին վարագոյրը բացուեցաւ ու ներկայացուեցաւ կենդանի Պատկեր մը, որ կը խորհրդանշէր Քսաններուն փառքը՝ կախաղաններէն մինչեւ Ներկայ Սովետական Հայաստանը։

Այս կենդանի Պատկերը յղացումն էր սրահին երիտասարդ ուժերէն ընկեր Պերճ Գոգորեանին։ Մասնակցողները՝ բոլորն ալ «Նոր Սերունդ»ի անդամ - անդամուհիներ, իրենց արտասանութիւններով, երգով ու պարով բեմադրութիւնը դարձուցին յուզիչ եւ խորհրդաւոր։ Արտասանողներն էին՝ Վարուժան Ֆրընճեան եւ Սիլվա Ֆրընճեան, պարախումբին մաս կազմեցին՝ Օրդ. Ֆրընճեան, Լ. Կերիկեան, Ն. Պահատրեան եւ Ռիթա Յակոբեան։ Պարուսոյցն էր Հերմինէ Պալաեան։

Այս խիստ տպաւորիչ կենդանի Պատկերէն ետք, յայտագիրը շարունակուեցաւ սրահի ասմունող պատանի Նուպար Պահատրեանին կողմէ արտասանուած՝ Լեւոն Շանթի «Թուրք Զարդարարին» ոտանաւորով, որմէ ետք «Նոր Սերունդ»ի վարչական եւ գործօն անդամուհի ընկերուհի Մայտա Պալաեան, ներկաներուն ծանօթացուց Քսաններէն իւրաքանչիւրը՝ տալով անոնց մասին կենսագրական ամփոփ տեղեկութիւններ։

Օրուան բանախօս նշանակուած էր ընկեր Սարգիս Պալաեան, որ սակայն վերջին պահուն ունեցած անակնկալ անհանգստութեան մը հետեւանքով չի կարողացաւ ներկայանալ այս հանդիսութեան։ Այս պատճառով, հանդիսութեան նախագահը՝ ընկեր Հայկ Օհաննէսեան, որ նման յուշատօներու առթիւ յաճախ խօսած է Քսաններուն եւ անոնց վեհ իտէալներուն մասին, ունեցաւ խորիմաստ ելոյթ մը հայ ժողովուրդի օրհասական օրերուն մասին եւ հայրենիքի ազատագրման գործին հայ հերոսներուն բերած մեծ զոհողութիւններուն մասին։ Յարգելի ընկերը մասնաւորեց որ Քսաններուն զոհողութիւնները ի թերեւ չ'եղան, ու այսօր անոնց պատգամած ու երազած սոցիալիստական հայրենիքը, ոչ միայն ծնունդ առած է, այլեւ արագընթաց կը յառաջդիմէ դէպի ժողովուրդներու բարօրութիւն եւ եղբայրութիւն։

Ընկեր Հայկ Օհաննէսեանի բանախօսութենէն ետք, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան հրաւիրուեցաւ որ «Պահպանիչ»ով փակէ այս յիշատակի երեկոյթը։

Քսաններուն յիշատակը իրենց հոգիներուն մէջ վերանորոգուած՝ ներկաները մեկնեցան սրահէն։

Պ. Մ.

ԳԱՒԱԹ ՄԸ ԸՆՏԻՐ ՈՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ ԹԷՅԻ ՀԱՃՈՅՔԻՆ ԱՌԸՆԺԵՐ՝
ՀՆԴԿԱԿԱՆ ԹԷՅԻ ՏՈՒՆԸ ՁԵԶԻ ԿԸ ՀՐԱՄՑՆԷ

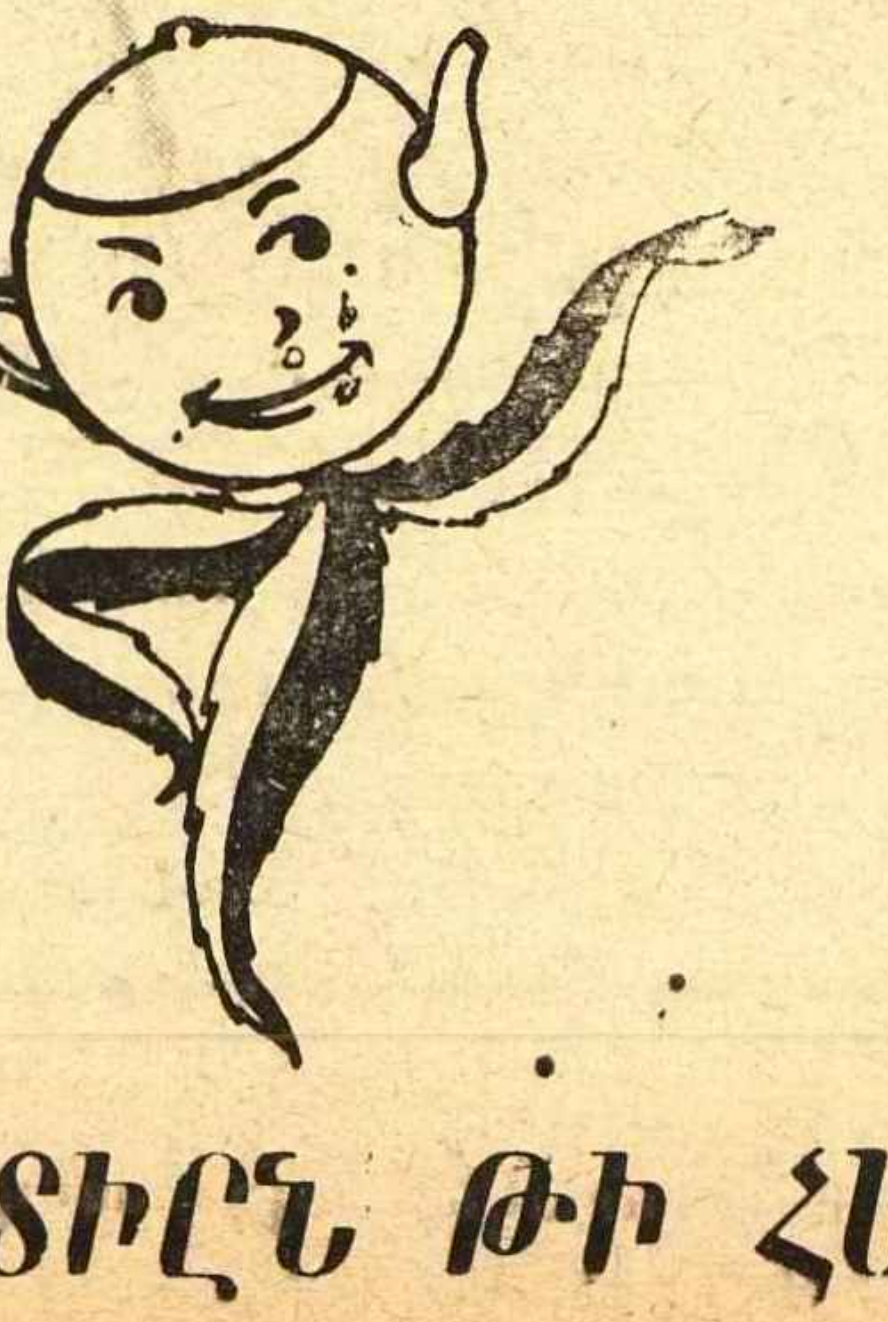

* Թէյի պաղպաղակ եւ սառած թէյ
* Հնդկական համադամ ուտելիքներ
* Էր-Գոնտիսիոնէ բազմոցարան
* Երաժշտութիւն եւ շարժանկար
* Փարթիի կազմակերպում

ԻՆՏԻԸՆ ԹԻ ՀԱՈՒՍ 23, Թալէաթ Հարպ, Գահիրէ - Հեռ.—72986

ԶԱՐԶԱՆԴ ԴԱՐԵԱՆ

ՊԱՏԱՐԱԳ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ)

1

Զատկի պատարագը չի սկսուել, իսկ եկեղեցում ասեղ գցելու տեղ չկայ։ Ու դեռ գալիս են գիւղի մօտ ու հեռու ծայրերից։

Տէր Արիստակէսը խորանի ետեւում վերնազգեստն է փոխում։ Գիշերը կնունքի կերուխումի մէջ է եղել, առաւօտը ուշ զարթնել և հիմա շտապում է։ Տիրացու Մկրտիչը վերջին անգամ չուխայի թեքով սրբապատկերներն է մաքրում - դասաւորում, բուրվառի խունկ է ստուգում, մոմակալներն է կարգի բերում։ Հաստլիկ ժամկոչը բեմի սանդուղքներով գունդ ու գլոր վեր ու վար է անում, հետն էլ սաստում աղմկող ժամաւորներին։

— Համբերութիւն, ա՛ խալխ. Ջէններդ, տո՛, Ազա՛, չոմբանս

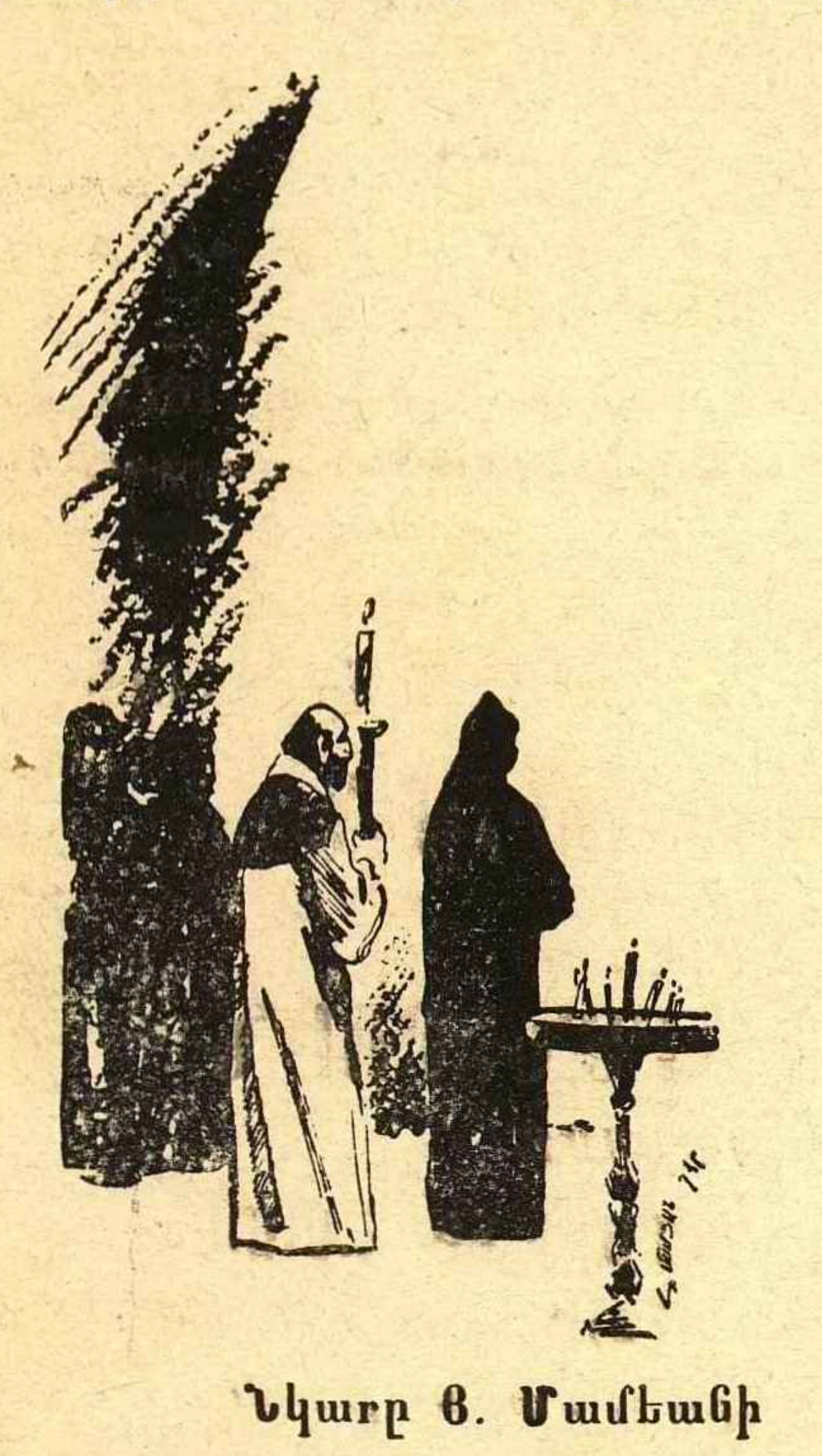

Նկարը Ց. Մամեանի

տեհել ես, կարգաճիդ կգամ, հա՛...

Ամէն ինչ արւում է, որ պատարագը կարգուկանոնով լինի, տեղը տեղին։ Ախր առաւօտ շուտ Էջմիածնից Կոմիտաս վարդապետը եկաւ։ Ճիշտ է, նա գալիս է ոչ թէ եկեղեցական գործերով, այլ գիւղի աղջիկներին, հարսներին երգել տալու և գրի առնելու, բայց ինչքան չլինի վարդապետ է, տեսար մի փուտ գրաւ, գնաց սինոդին յայտնեց։ Հիմա էլ խորանի ետև մի անկիւն քաշուել, ականջը ձէնի՝ գրում է։ Աստուած իր հետ, հա թող գրի ու չիմանայ ինչպէս է լինելու պատարագը։ Հակառակի պէս տէրտէրը Զատկի շարականը մոռացել է արել, սաղմոսն էլ երէկ մնացել էր փիլոնի գրպանում, թոռը հանել-հետը խաղացել էր ու պատռել։ Տէր Արիստակէսը թեմի հին, փորձուած քահանաներից է, ուտող-խմող, երգեր ասող, աչքաբաց մարդ։ Արի տես գրքի հետ սէր չունի։ Վարդապետը նրան լաւ գիտի, գիւղեր շրջելիս նրանց տանն է հիւր լինում ու ստիպում է, որ երգեր, թաղալոներ ասի։ Ասենք ստիպելու կարիք չկայ, մի երկու բաժակ գինին տէր հօր կոկորդը բաց է անում։ Բայց շարականը հո երգ չի, ձայնդ գլուխդ գցես։

Պատրաստութիւններն աւարտուելու վրայ են, էս է, ժամերգութիւնը պիտի սկսի՝ յանկարծ տէր հայրը փորը բռնում, կուչ է գալիս։ Աղիքները ոնց որ կտրատուեն։

— Վա՛յ, մերիկ ջան...

Ցաւը քանի գնում, սաստկանում է։ Ի՞նչ անի։ Հո չի՞ կարող պատարագը յետաձգել, խայտառակ լինել աշխարհով մէկ։ Մի կերպ մօտենում է վարդապետին։

— Մեռնում եմ, սրբազան...- տքնում է խեղճ տէրտէրը,- շունչս կտրւում ա... Բերանս բացւում չի... Պատարագս մնաց...

- Չի մնայ,- իսկոյն տեղից վեր է կենում վարդապետը,- ես ինքս կանեմ քո փոխարէն։

— Էդ ոնց կ՛ըլլի, սրբազան... կմկմում է տէր Արիստակէսը,- ախր էս սուրբ օրը... Ամօթ ա... Գեղականն իմանայ կ՛ասի՝ ըրիգոն տէր հայրը շատ ա խմել...

— Մի վախեցի, էնպէս կ՛անեմ՝ ոչ ոք չիմանայ, թէ դու չես։ Շուրջառդ հանիր,- հրամայում է վարդապետը։

Ճարը կտրած, Տէր Արիստակէսը հանում է շուրջառը, ուրարը, թասակն ու վզի խաչը և տալիս վարդապետին։ Սա հագնում է քահանայի վերնազգեստը, թասակը քաշում յօնքերին ու սկսում ժամերգութիւնը։ Ժամաւորներից ոչ մէկի մտքով չի անցնում, թէ երգողն իրենց քահանան չի, նրա բամբ, մի քիչ խռպոտ ձայնը, նրա կակազելն ու վրայ-վրայ հազալը, տառեր կուլ տալն ու գլխի տմբտմբացնելը։ Մինչև անգամ բուրվառ գցող տիրացուն և սանդուղքներով վեր ու վար անող ժամկոչը չեն իմանում ինչ է կատարուել բեմի վրայ։ Ինչպէս իմանան, երբ սա աւելի լաւ Տէր Արիստակէս է, քան ինքը՝ Տէր Արիստակէսը...

2

Պատարագն իր կարգով առաջ է գնում ու քանի առաջ է գնում, այնքան եկեղեցին խաղաղւում է։ Հաւատացեալները շունչները պահած լսում են իրենց քահանայի ժամերգութիւնը։ Իսկական տէր Արիստակէսը խորանի ետեւից հայիլ-մայիլ նայում է իր երկուորեակին, այնքան է տարւում նրանով, որ ցաւը մոռանում, ինքն էլ ետեւի սանդուղքներով ցած է իջնում, որ լաւ տեսնի։ Խռնուած ժամաւորները մի կերպ նրան տեղաւորում են իրենց մէջ։ Ոչ մէկը չի հարցնում՝ թէ որ տէր Արիստակէսը բեմի վրայ ժամ է ասում, բա դու ով ես, ինչացու ես...

Պատարագիչն ինքն էլ է ոգեւորւում իր դերով ու հա ձգում է ժամերգութիւնը։ Մի աւետարանից միւսին է անցնում, մի շարականին հետեւում է մէկ ուրիշը, երբեմն էլ տէր Արիստակէսից լսած երգերն է խառնում հետը։ Ու ոչ ոք գլխի չի ընկնում։ Գիտեն, որ երբ տէրտէրի կատարը տաք է լինում, էդպիսի բաներ անում է...

Դու մի ասի այդ առաւօտ քահանան իրիցկնոջը խօսք է տուած լինում պատարագը կարճ կապի, հրաւէրք են գալու։ Իրիցկինը բեմի առաջից մի երկու անգամ ձեռքերով, աչքունքով ուզում է տէրտէրին բան հասկացնի՝ չի լինում։ Ստիպուած վարագոյրի ետեւով բարձրանում է բեմ ու յարմար ընտրելով՝ մի լաւ կսմթում է տէր հօր թեւը։

— Հողեմ գլուխդ, ուր ես էդքան ծլծլացնում, ես քեզ ի՞նչ ասի...

Կնոջ անհանգստութիւնը տեսնելով՝ իսկական տէր Արիստակէսն իրեն բեմ է նետում, Իրիցկնկան մէջքից բռնած մի կողմ է քաշում.

— Մի խանգարի, ա՛յ կնիկ...

Իրիցկինը նրա ձեռքը ետ է հրում։

— Կորի՛ր, անիծեալ... Դու ով ես, որ ինձ ձեռք ես տալիս... Ընչի՞ չես թողնում ես իմ տէրտէրի ականջին մի բան ասեմ...

ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

ՄԿՐՏԻՉ Մ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Եգիպտոսի ազատարար՝ Կամալ Ապտէլ Նասէրի յաջորդը, այժմու յեղափոխական նախագահ՝ Անուար էլ Սատաթ, որ եօթը ամիսներէ ի վեր կը վարէ վերազարթնած իր հայրենիքի ճակատագիրը, Մերձաւոր Արեւելքի քաղաքական փոթորկալից դրութեան մէջէն, կը ներկայանայ իբրեւ քաղաքագէտ եւ յեղափոխական ղեկավար մը, արժանի յաջորդը Կամալ - Ապտէլ Նասէրի։ Ան երբեք թոյլ պիտի չտայ, որ իր հայրենիքի իրաւապահանջ ձայնը խեղդուի, ինչպէս որ կը յայտնեն անոր մասին եղած տեսութիւններ այլ թղթակիցներու կողմէ։ Յեղափոխիչ բանախօսութիւնը, որ ան ըրաւ Մայիս Մէկին Հէլուանի պողպատի գործարանի գործաւորներուն, իսկապէս մեծ ժողովրդականութիւն վայելող եւ հուժկու ղեկավարի մը ազդեցութիւնը գործեց։

Անուար էլ Սատաթ՝ տակաւին 52 տարեկան երիտասարդ մը, իր հմայքով Մերձաւոր Արեւելքի բազմամիլիոն արաբական աշխարհի քաղաքական եւ դիւանագիտական շրջանակներու համակրանքը կը վայելէ։ Հակառակ Միացեալ Ազգերու Խորհուրդի մեծամասնութեան վճռորոշման, Իսրայէլ մինչ այժմ կը գրժէ դուրս ելլել Եգիպտական Սինայի թերակղզիէն եւ միւս գրաւուած վայրերէն։ Նախագահ Սատաթ ծրագրեց կազմելու արաբական նոր միացեալ ոյժ մը՝ Լիպիոյ, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ դաշնակցութեամբ իրականացնելու արաբական հողերու ազատագրումը։

Մեծ պետութիւններու քաղաքական շրջանակներու մէջ այժմ կը ճանչցուի Սատաթի այն ճկուն քաղաքականութիւնը, որ կը ձգտի Մերձաւոր Արեւելքի քաղաքական խոժոռ դրութեան տիրապետել, հասնելու համար վերջնական յաղթանակին։

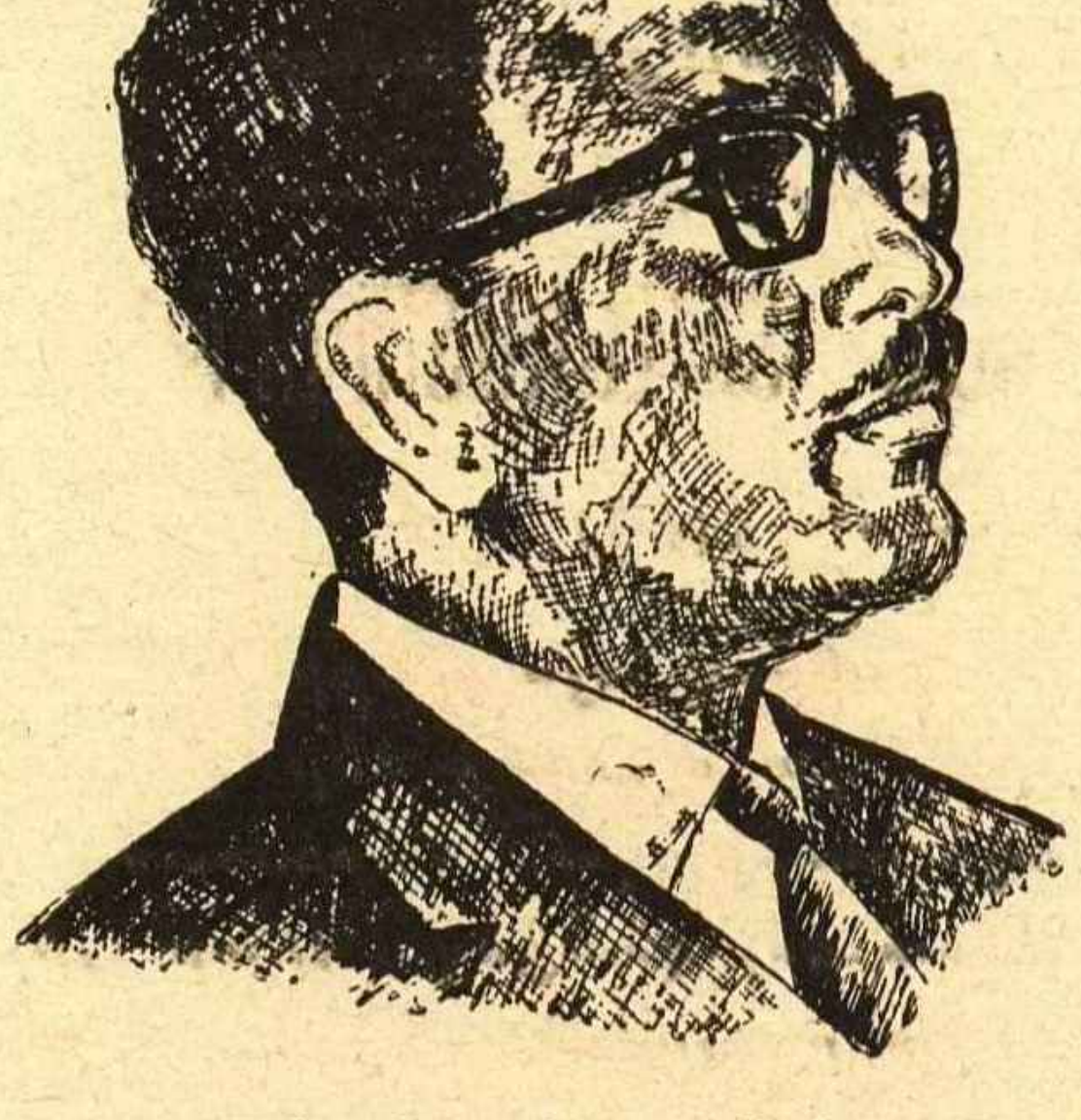

⁂

Անուար էլ Սատաթ զգայուն հայրենասէր մըն է։ Նասէրի դագաղին առջեւ նուաղեցաւ։ Նախագահ Սատաթ եղած է ընկերը Կամալ Ապտէլ Նասէրի՝ զինուորական ակադեմիան յաճախած ատեն։ Գրած է «Յեղափոխութիւն Նեղոս Գետի վրայ» յեղափոխաշունչ գիրք մը։ Ըլլալով մոլեռանդ հայրենասէր մը, ան կ՛ատէր բրիտանական կայսերապաշտութիւնը, եւ Նասէրի հետ զինուորական ուսանողութեան ատեն, կը ծրագրէ օդը հանել Բրիտանիոյ դեսպանատունը, բայց Նասէր կ՛արգիլէ այդ յախուռն քայլը։ Ժամանակ մը եղած է «ԱԼ ԿՈՒՄՀՈՒՐԻԱ» թերթի խմբագիր, 1966ին, Եգիպտոսի Ազգային Ժողովին նախագահ եղած ատեն, այցելած է Ամերիկա։ Օտար գրականութեան մէջ ամէնէն շատ սիրած է Լոյտ Տըկլըզի գործերը։ Նախագահ Սատաթ երեք գեղանի աղջիկներու եւ մէկ տղայի հայր է։ Իսլամական կրօնի ջերմ հաւատաւոր մը՝ ան միշտ կը յաճախէ Գահիրէի հռչակաւոր Ապու Էլ Քոմ մզկիթը։

Խորհրդային Միութեան հետ Սատաթի բարեկամութիւնը՝ ժողովրդականութիւն բերած է իրեն։ Վերջերս, Պրեժնեւ որոշապէս յայտարարեց՝ թէ Ս. Միութիւնը պիտի շարունակէ պաշտպանել արաբական ազգային անկախութիւններն ու ազատութիւնները։ Յեղափոխական նախագահ Անուար էլ Սատաթ կը մնայ անմոռանալի Կամալ Ապտէլ Նասէրի ազատասէր ոգիի զինակից, ճշմարիտ ուխտեալ հայրենասէրը եւ արաբ մասսաներու ազատատենչ զգացումներուն նորագոյն խորհրդանիշը։

Իսկ Մերձաւոր Արեւելքի փոքր ազգերու՝ որոնց կարգին գաղթահայերու գոյութեան եւ հայկական հարցի լուծման համար, քաղաքական տեսակէտ մեծ նշանակութիւն ունին արաբական ազգութիւններու ազատութիւնն ու անկախութիւնը։

Ֆրեզնօ, Մայիս 1971

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԱՐԺ. Տ. ՅՈՒՍԻԿ ՔՀՆՅ ՆՇԱՆԵԱՆ

Այս նամակս ներկայանալի ընելու համար ուսումնականի մը օգնութեանը կարօտեցայ։

«Ջահակիր» լրագրին մէջ կարդացի ծնունդի առիթով Խարթում երթալնիդ, անկէ ալ աւելի ներսերը՝ մինչեւ Ֆոր Լամի։ Միտքիս ըսի, Աստուած տաներէս պահէ աւելի ներսերը խորասուզուելէն, որովհետեւ հայերուն այս տարտղնութեան պատճառաւ մինչեւ Զինիմաչուն կրնաք երթալ, հարսնիք, կնունք կատարելու համար։

Հարկաւ ձեզի պէտք հրաւիրեն, ես մօտէն ծանօթ եմ ձեր շարականագիտութեան, եկեղեցական արարողութեան վարպետն էք և անսահման սէր ալ ունիք այդ բոլորին հանդէպ։

Արեւմուտքի մէջ եկեղեցական մեր արարողութիւններուն կրճատումով կը գոհանան հաւատացեալները։

Եկեղեցւոյ պաշտօնեաներն ալ ալաֆրանկա պէտք է ըլլան։

Կիրակի օրերը ժամը 11ին մեր եկեղեցիները կը սկսին «Խորհուրդ Խորհին»էն։ Ուրեմն ծալեցինք ծրարեցինք և մէկ կողմ դրինք, «Տէր զի բազում»էն մինչև «խորհուրդ խորին» կարդացուելիքները։

Իմ մեծ հայրս քահանայ եղած ըլլալուն պատճառով, շարականներուն մեղեդիներուն համը առած եմ և ինքս ալ մասնակցած եմ եկեղեցական մեր երգեցողութիւններուն։

Շատ կարօտցած եմ պատարագէն առաջ երգուածները։ Քահանայ մեծ հայրս միայն պատարագի արարողութեանց մասնակցողներուն փառք հօրճի կ՚ըսէր։ Ո՞ւր են կանոնագլուխները, «Արի Տէր» ները, ութը ձայնով շարականները։

Մէյմըն ալ, կարօտցած եմ ձեր պայլըն պայլըն երգած մեղեդիները, «Աչքն ծովի ծով»ը, «Այսօր մեռեալք»ը, հապա Եպիսկոպոսական պատարագին մէջ ձեր երգած «Ընտրեալդ»ը։ Եւ եթէ Եպիսկոպոս ըլլայի, այդ քամանչայի ձայնով ձեր երգած «ընտրեալդ»ին ընթացքին, աղաւնիի պէս կը մարէի կ՚իջնայի խորանին վրայ։

Արեւելքի մէջ մեր Տէրտէրը մեր տուներուն մէկ երէց անդամն էր։

Ան, օրուան մէջ որեւէ ժամուն կրնար մեր տուները այցելել, խօսիլ, մխիթարել կամ օրհնել մեր տուները։

Արեւմուտքի մէջ թէ՛ քահանան և թէ՛ անոր ծուխը զրկուած են իրար վայելելէ։ Տուները օրուան մէջ պարապ են, տնեցիները գործի գացած են, քանի մը ինծի պէս հասունցածներ տունը կը մնան, անոնք ալ դուռը զարնելու պարագային, անախորժութիւններէ խուսափելու համար դուռը չեն բանար։ Իրիկունները տունը կը լեցուի, բայց կէսօրուան սանտուիչակերութեան պատճառով կը յարձակին ուտելիքներուն վրայ, վրայէն չէքէրլէմէ քուն մը կը քաշեն և հայտէ պապամ թէլէվիզիոն։ Այս պայմաններուն մէջ Տէրտէրին տնօրհնէքը ջուրը կ՛իյնայ և տուները կ՛օրհնուին տոլարաբանութեամբ...

Եւ Արեւմուտքի մեր Տէրտէրը կը ձանձրանա՞յ, կը ձանձրանա՞յ և իր ձանձրոյթը փարատելու համար աստուածաբանական դասընթացքի կը հետեւի և կը ստանայ D.D. տիտղոս մը։

Այսինքն, «Տաքթըր օֆ Տիվինիթի» կը նշանակէ եղեր։ Ինչե՞ր սկսանք սորվիլ։

Այդ տիտղոսը բնականաբար պատարագ մատուցանելու, պսակ, մկրտութիւն ընելու, մեռել թաղելու չի ծառայեր, քանի որ մեր քահանաները գոց գիտեն այդ բոլորը։ Այդ տիտղոսը կը ծառայէ, իմ խելքովս, տասը վայրկեան տեւողութեամբ հայերէն քարոզը անգլերէնի թարգմանելու, և օտար հիւրերը ընդունելու պլխտըրմիշ ընող ճաշկերոյթներու, որոնց ընթացքին անոնց լեզուովը կը յայտնուի մեր գոհունակութիւնը և հաւատարմութիւնը։

Իմ գիտցածս մենք մեր Տէրտէրները կը պատուէինք Աւագ երէցութեամբ, ծաղկեայ փիլոնով, լանջախաչով։

Հիմա անոնք ի պատուի են D.D. տիտղոսով։

Վերջացնելով, պատմեմ ձեզի անգամ մը ինծի պատահածը։ Օր մը, ըստ սովորութեան, եկեղեցի գացած էի, ազգիս հայոց սէր միութիւն աղօթելու համար։

Մոմս վառեցի պնակին մէջ տոլարը ձգելէս ետքը, որովհետեւ այս կողմերը պնակի փարան տոլարէն վար չէ վեր է։

Աղէկ միտքս ինկաւ, սիրելի Տէր հայրս, քիչ մըն ալ եկեղեցիին մէջ պնակ պտտցնելու վրայ խօսիմ։ Այդ Կիրակին բան մը ուշադրութիւնս գրաւեց։ Պնակ պտտցնողները քանի մը հոգի էին։ Մէյ մըն ալ նայիս հազիւ աջեւի երկու կարգերը լմնցուցած էին, պնակներուն մէջ հաւաքուած տոլարները, մէջը հինգնոց տասնոցներով սկսաւ յորդիլ և վար թափիլ։ Ասոր վրայ հաւաքողները աւանդատուն գացին, փարաները պարպեցին և նորէն սկսան դրամահաւաքութեան։ Եւ այսպէս

(Շար. տես էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
24
ՅՈՒՆԻՍ
1971

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՊՐ. ՅՈՎԱԿԻՄ ՍԻՐՔԷՃԵԱՆԻՆ — Ստացած ենք 12 Յունիս 1971 թուակիր ձեր բաց նամակը՝ ուղղուած Նորընտիր Քաղաքական Ժողովի ատենապետ և ձեր բարեկամ՝ Պր. Հայկազուն Քիւրքճեանին։

Խորհուրդ կուտանք ձեզի, որ այս բաց նամակով Պր. Քիւրքճեանին ձեր ուղղած եօթը հարցումներուն պատասխանները, փորձէք բերանացի կամ գրաւոր պահանջել, ուղղակի դիմելով ենթակային։

Երբ ձեր ստացած պատասխանները գոհացուցիչ կամ համոզիչ չգտնէք, այդ պարագային հայ մամուլը կրնայ ուսումնասիրել, թէ ձեր հարցումները հանրութեան առջև պարզելով, ինչքանով օգտակար գործ կատարուած կ'ըլլայ համայնքիս համար։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

տիար Ա. Էքմէքճեանի, որ այժմ կը բացակայի քաղաքէս, որ սիրայօժար և կամաւոր յանձն առաւ միշտ վարժարանիս աշակերտութիւնը և պաշտօնէութիւնը բժշկական քննութենէ անցնել և հոգածու ըլլալ անոնց առողջութեան։

Շնորհակալութիւն պրն. Գ. Էնֆիէճեանի — Տիւոլ ծառային– որ ամէն Երկուշաբթի սիրայօժար ու կամաւոր սուրբ գրական բարոյախօսութիւններ կատարեց մեր աշակերտութեան, ու անոնց սրտերուն մէջ Աստուծոյ ու կրօնքի սէրը տարածեց։

Շնորհակալութիւն մեր Հայրենի Պետութեան, որ ձրիաբար կը հոգայ մեր մայրենի լեզուի դասագիրքերը։

Շնորհակալութիւն Կիւլպէնկեան Ֆոնտին։

Շնորհակալութիւն «Գոմպոնի Գոլէճի» բոլոր սուրբ հայրերուն, որոնք միշտ սիրայօժար և հաճոյքով օգնեցին մեզի։

Շնորհակալութիւն մեր ծնողաց, որոնք միշտ գործակցեցան ու օգնեցին մեզի, մեր տարած դպրոցական բոլոր աշխատանքներուն մէջ։

Շնորհակալութեան և երախտագիտութեան բաժին մըն ալ՝ մեծ բարերար ողբ. Յակոբ Սամփանեանի յիշատակին, և գաղութիս բոլոր հին և նոր ազգային բարերարներուն, որոնցմէ շատեր ցաւալիօրէն յաւէտ բաժնուած են մեզմէ։ Բոլորին յիշատակը թող միշտ օրհնութեամբ յիշուի։

Շնորհակալութիւն նոյնպէս մեր գաղութի՝ Սուտանահայ Ազգային Վարչութեան յարգելի ու պատուարժան անդամոց անխտիր, որոնք իրենց սիրոյն ու գուրգուրանքին առարկան դարձուցին միշտ Խարթումի Հայոց Ազգ. վարժարանը, ու թող միշտ ապրին մեր Ազգ. Իշխանութիւններն ու վարչութիւնները ու անսասան մնան միշտ՝ հայոց դպրոցը, լեզուն, գիրն ու մշակոյթը։

Եւ վերջապէս մեծ ու խորին շնորհակալութիւններ՝ մեր եղբայրական անկեղծ զգացմանց հետ, Սուտանի հանրապետական ազատ յեղափոխական կառավարութեան ու անոր կորովի, քաջ ու հայրենանուէր երիտասարդ առաջնորդին Մուհամմէտ Ճաաֆար էլ Նիմէյրիի և Սուտանցի բարի ու ազնիւ ժողովուրդին, որոնց շնորհիւ կը վայելենք ազգային ազատութիւն՝ այս հիւրընկալ և օրհնեալ ափերուն վրայ։

Ու թոյլ տուէք այս առիթով, սիրելի Ներկաներ, սիրելի եղբայրներ ու քոյրեր, որ մենք ալ Տէր և Տիկին Գալուստեաններ, բարի զգացումներով և տրամադրութիւններով այս տարի վերջնական հրաժեշտ առնենք ձեր բոլորէն և այս նուիրական հաստատութենէն Աստուծոյ կամքով։ Պիտի յիշենք միշտ բոլորդ առանց խտրութեան, անսահման սիրով, երախտագիտութեամբ և անվերջ շնորհակալութիւններով սեղմելով ձեր բոլորին ձեռքերը եղբայրասիրութեամբ։ Պիտի տանինք մեզի հետ ինն երկար տարիներու լաւագոյն յիշատակներ, ու դուք ալ, վստահ եմ, որ պիտի յիշէք մեզ երբեմն բարո՛վ, ու եթէ պատահեցան մեր կողմէ սխալմունքներ և թերութիւններ, կը խնդրեմ որ ներէք, աղօթելով միշտ իրարու համար և Աստուծոյ անբաւ ներողամտութիւնը հայցել միշտ մեզ և բոլորիս համար։

Դուք ալ մնաք բարով սիրելի աշակերտներ ու վերջին պատուերս ձեզի կը կրկնե՛մ ահա «սիրեցէ՛ք հայ դպրոցը ու շարունակեցէք յաճախել, սիրեցէ՛ք ձեր մայրենի լեզուն, գիրն ու մշակոյթը սիրեցէ՛ք ձեր ազգն ու ժողովուրդը ու հայրենիքը, սիրեցէ՛ք ու հնազանդ եղէ՛ք ձեր ծնողաց և մեծերուն ու զիրա՛ր սիրեցէք, քանզի բոլորս ալ հայ ենք, եղբայր իրարու»։

Բարի արձակուրդ կը մաղթեմ բոլորիդ, առողջութեան և լաւագոյն յաջողութեան մաղթանքներով՝ գալիք ու յառաջիկայ բոլոր տարիներուն համար։

Օ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ
(տնօրէն)

Խարթում, 30-4-1971

ԱՐԺ. Տ. ՅՈՒՍԻԿ ՔՀՆՅ. ՆՇԱՆԵԱՆ

(Շար. Գ. էջէն)

շարունակաբար ամէն երկու երեք նստարաններուն վրայ տեղ գրաւածներէն փարան հաւաքելով աւանդատուն կ'երթային կու գային։ Սա ալ ըսեմ որ պնակներուն մէջ տասնոց տոլարները ամերիկեան տոլարներ էին։ Ետքը իմացայ որ այդ օրը մեր Ամերիկահայ եղբայրները մեր մօտը ժողովի եկեր են, այդ է որ պնակներուն մէջ ամերիկեան տոլարներ ալ կային։

Չ'երկարեմ, մինչև որ վառած մոմս հալեցաւ արարողութիւնն ալ հալեցաւ և եկեղեցիէն դուրս ելայ։ Տոլար մըն ալ ելքի փարա ձգեցի պնակի մը մէջ։ Այդ միջոցին ժամկոչ աղբարը ինծի մօտեցաւ և շնորհաւորեց զիս։

«Ինչի՞ համար է» հարցնելուս, ժամկոչը ըսաւ:

— Մարիձա հանըմ, աս քդ լոյս. մեր Տէրտէրը D.D.T. ստացեր է...

Ձեր ձեռքը պագ՝ող ծուխերնի՛

ՄԱՐԻՋԱ

Գանատա

* * *

ՕՐ. ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՓԵՐՏԷՃԵԱՆ
ՊՐ. ԳԷՈՐԳ ՏԱՐՕՆԻ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ամուսնացեալք

Պէյրութ 20-6-71

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Գրիգոր Գրիգորեանին և Տէր և Տիկին Սահակ Փերտէճեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

* * *

ՕՐ. ԺԸՆԸՎԻԵՒ ՍԵՐՈԲԵԱՆ
ՊՐ. ՄԻՔԱՅԷԼ ԳԱՐԱՆՖԻԼԵԱՆ

ամուսնացեալք

Փարիզ 19-6-71

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Յարութիւն Գարանֆիլեանին և Տէր և Տիկին Առաքել Սերոբեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

* * *

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց հօրաքրոջ ողբ. Երիցուհի Ազնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Տիկնանց Խնամակալութեան	100
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Գալուստեան Ազգ. վրժ.ի Ծնողք-Ուսուցիչ Միութեան	100
«Ջահակիր»ին	100

Իրենց հօրաքրոջ ողբ. Երիցուհի Ազնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ Ժագ Յակոբեան և ընտանիք (Ա.Մ.Ն.) կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Երիցուհի Ազնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ Տիկին Սրբուհի Յակոբեան և զաւակունք (Պէյրութ) կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Գլխադիր Թաշճեանի մահուան տխուր առթիւ Մօ. և Տիկին Եդուարդ Յակոբեան կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100

(Վերոյիշեալ նուիրատուութիւնները ստանալ Մօ. Եդ. Յակոբեանէ)

Իրենց սիրելի որդւոյն՝ Պր. Միքայէլ Գարանֆիլեանի ընդ Օր. Ժընըվիև Սերոբեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան (Փարիզ) ուրախ առթիւ՝ Տէր և Տիկին Յարութիւն Գարանֆիլեան կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	100
«Այծեմնիկ»ին	100
Հայ Գեղ. Միութեան	100
«Արև»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Նուիրատուէն)

Ողբ. Գլխադիր Թաշճեանի մահուան տխուր առթիւ Տէր և Տիկին Փօլ Քիլիտճեան կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին	200
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ Նուիրատուէն)

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իր քեռայրին՝ ողբ. Քերոբ Կոստանդեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Պր. Գառնիկ Հալաճեան կը նուիրէ 100 ե.դ.։

Ողբ. Քերոբ Կոստանդեանի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, Տէր և Տիկին Մանուէլ Գ. Իգորեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

Ողբ. Երիցուհի Ազնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Տէր և Տիկին Գէորգ Դարմանեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ – ՄԱՐԶԱՀԱՆԴԷՍ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱՒԷՆ Ս. ԵՊՍ. ՉԻՆՉԻՆԵԱՆԻ
Առաջնորդական Տեղապահ Եգիպտահայոց
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ
ՊՐ. ԱՊՏԷԼ ՀԱՄԻՏ ՍԱԱՏ ԱԼԼԱՀԻ
Կրթական Ը դն. Տնօրէն Գահիրէի Արեւմտեան Շրջանի
ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՏՈՒՈՅ ՀԻՒՐԵՐ
ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՓՕԼ ՔԻԼԻՏՃԵԱՆ
Կիրակի, 27 Յունիս 1971, Երեկոյեան ժամը 7-ին
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՇՐՋԱՓԱԿԻՆ ՄԷՋ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ՍՊԱՅԻՑ ԴՊՐՈՑԻ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻՆ
Սիրալիր հրաւէր բոլորին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ.

Երիտասարդական Նախարարութեան, 14 Յունիս 1971 Թիւ 101 որոշումով, սրահիս Ընդհ. Անդամական Ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ 1 և 2 Յուլիս 1971ին, սրահիս մէջ, հետևեալ յայտագրով։

ա.— Հինգշաբթի, 1 Յուլիս 1971, կ. ե. ժամը 5ին, օրակարգ ունենալով՝

1.– Ընթերցում վարչութեան տեղեկագրի։

2. — Ընթերցում 1970-71 նիւթական տեղեկագրի։

Որոշեալ ժամուն մեծամասնութիւն չգոյանալու պարագային, ժողովը կը յետաձգուի մինչև ժամը 7 ու այս Բ. նիստը օրինաւոր կը նկատուի եթէ անդամներուն 10%ը ներկայ գտնուի։

բ.— Ուրբաթ, 2 Յուլիս 1971, առաւօտեան ժամը 10էն մինչև կ.ե. ժամը 5, օրակարգ ունենալով՝ Ընտրութիւն Նոր վարչութեան։

* * *

Երեքշաբթի, 6 Յուլիս 1971, կ. ե. ժամը 8.30ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ
Ի ՊԱՏԻՒ
ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿ. ՄԱՐՄՆԻ ԵՒ Հ.Մ.Մ.Ի

ԾԱՆՕԹ. Բոլոր այն շրջանաւարտները, որոնք հրաւէր չեն ստացած, թող բարի ըլլան դիմել Սրահ, ստանալու համար իրենց հրաւէրը։

* * *

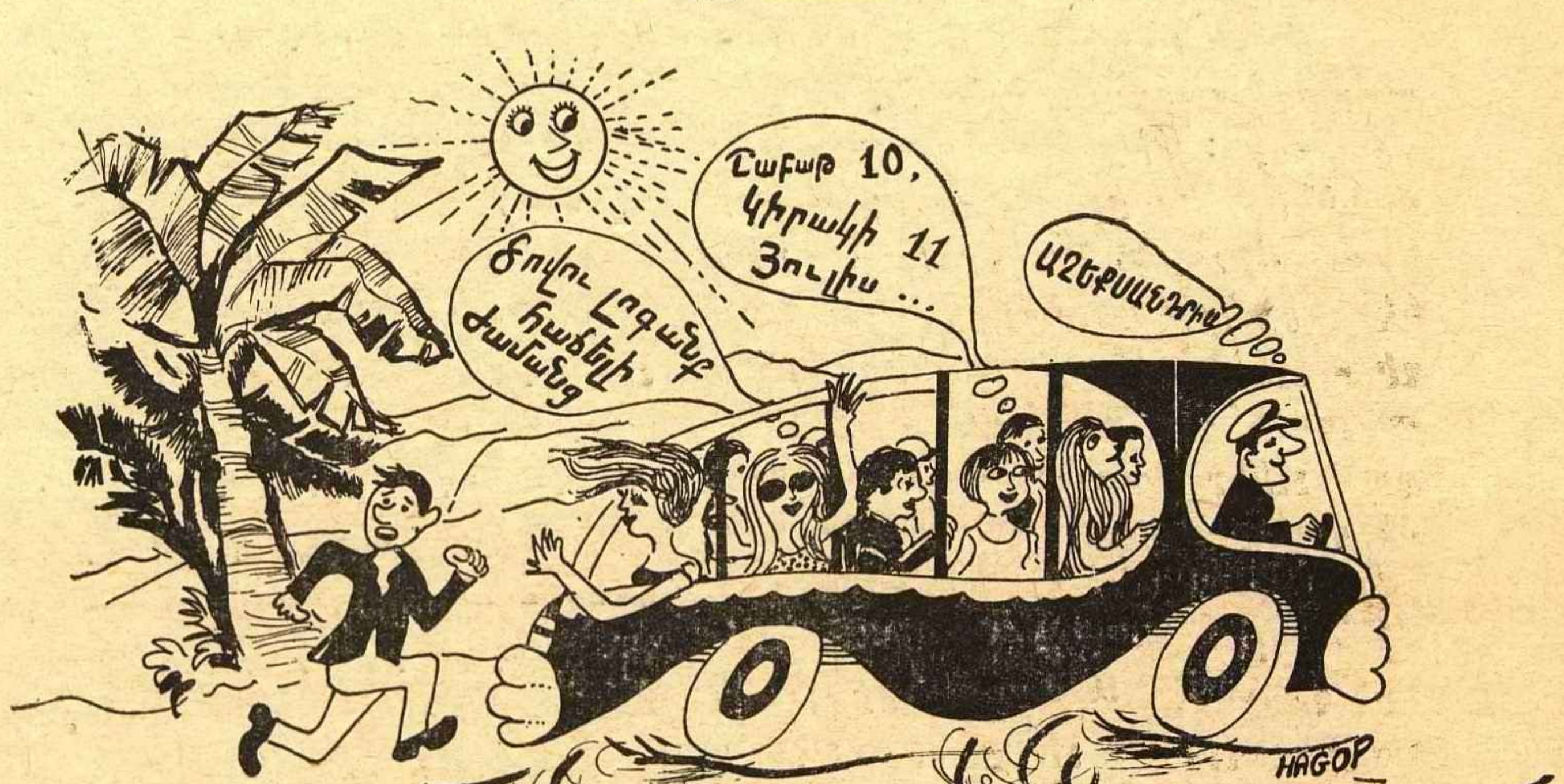

ԵՐԹՈՒԴԱՐՁ, ՊԱՆԴՈԿ, ՆԱԽԱՃԱՇ ԵՒ ՃԱՇ Ե. Դ. 260

(Անդամներուն մասնաւոր զեղչ)

Մեկնում Հայկական Ընթերցասրահէն, Շաբաթ կ. ե. ժամը ճիշդ 3ին, վերադարձ Կիրակի երեկոյեան։

Արձանագրութեան համար դիմել Սրահ՝ ամէն երեկոյ ժամը 8-10, կամ հեռաձայնել թիւ 934908։ Տեղերը սահմանափակ ըլլալուն, կը խնդրուի շուտով արձանագրուիլ, չզրկուելու համար այս հաճելի զբօսապտոյտէն։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Պր. Գէորգ Տարօնի Գրիգորեանի ընդ Օր. Վարդուհի Փերտէճեանի (Պէյրութ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Սարգիս Գալաճեան	200
» » Նուպար Գալաճեան	100
» » Զաւէն Գալաճեան	100

Տոքթ. Աւետիս Ծըղըլեանի ընդ Օր. Մարկրիթ Նասիրի բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Նուպար Կէրիկեան	100
» » Զաւէն Գալաճեան	100

Ողբ. Գլխադիր Թաշճեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան	100
» » Սարգիս Գալաճեան	100

ՄԵՐ ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒՈՎ

Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի Դիւանէն վերջին պահուն ստացանք՝ 27 Մայիս 1971ին Ազգային Առաջնորդարանին մէջ գումարուած վերջին Թեմական Ժողովին նիստին մասին հաղորդագրութիւն մը, զոր պիտի հրատարակենք մեր յաջորդ թիւով և նոյն ատեն պիտի տանք Թեմական Ժողովի անդամներու կողմէ այդ նիստին ընթացքին կատարուած ապօրինի ընտրութիւններու մասին եղած դիտողութիւնները ու մեր կողմէ լուսաբանութիւններ։

دار شوشة للطباعة رقم إيداع دار الكتب ٧١ / ٥٠.

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) · Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 385 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ՅՈՒԼԻՍ 1971

ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԻ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد ٣٨٥ – الخميس ١ يوليو ١٩٧١

ԱՓՐԻԿԷԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

Ատիս-Ապեպայի մէջ Ափրիկեան Միութեան Կազմակերպութեան Ուխտի ստորագրութեան 8րդ տարեդարձին առթիւ, «Իզվեստիա»ն կը գրէ, թէ այս դէպքը կը տօնուի ամբողջ յառաջդիմական մարդկութեան կողմէ՝ որպէս Ափրիկէի ազատագրութեան օր մը:

15 տարի առաջ ցամաքամասին քաղաքական քարտէսը գրեթէ ամբողջովին արեւմտեան երկիրներու *գոյներով ներկայացուած էր*: 1965ին, Ափրիկէն չորս անկախ պետութիւններ միայն կը ճանչնէր: Ներկայիս Ափրիկեան Միութեան Կազմակերպութիւնը կը համախմբէ 41 երկիրներ՝ բնակուած շուրջ 300 միլիոն մարդոցմով:

Ափրիկէի մէջ ընկերային փոփոխութեանց բազմակողմանի յառաջընթացը տեղի կ'ունենայ իմպերիալիզմի անընդհատ հակայարձակումներու, նոր գաղութարարական լուծը ազատասէր ժողովուրդներուն վրայ դնելու, զանոնք իրենց նուաճումներէն զրկելու փորձերու պայմաններուն մէջ: Իսրայէլեան նախայարձակումը ԱՄՀի եւ միւս արաբական երկիրներուն դէմ եւ որուն հետքերը տակաւին չեն ջնջուած, Փորթուկալցի գաղութարարներուն զինեալ միջամտութեան փորձերը Կուինէի մէջ, Ափրիկեան կարգ մը երկիրներուն մէջ կատարուած յետադիմական պետական հարուածները — այս բոլորը, անկախ Ափրիկէին յարատեւօրէն կը պահանջեն միաձուլում:

Այս առաջադրանքը անհրաժեշտ է մանաւանդ, կը գրէ «Իզվեստիա»ն, տրուած ըլլալով որ կը զգանք Ափրիկէի Միութեան Կազմակերպութիւնը պառակտելու փորձերուն առջեւ, Հարաւային Ափրիկէի Հանրապետութեան ցեղապաշտներուն հետ անոր սխրահռչակ «խօսակցութիւն»ը պարտադրելու առջեւ: Իրականին մէջ, ասիկա կը նշանակէ՝ ընդունիլ սակարկութեան մէջ մտնել Ֆորսթէրի վարչակարգին հետ, որ ամբողջ քաղաքակիրթ մարդկութեան կողմէ մերկացուած է խտրականութեան իր ամօթալի քաղաքականութեան համար: Ափրիկեցիներու ջախջախիչ մեծամասնութիւնը կողմնակից է ցամաքամասի յառաջդիմական բոլոր ուժերու միաձուլման, իմպերիալիզմի, գաղութարարութեան եւ ցեղապաշտութեան դէմ կորովի պայքարի մը, եւ յանուն ազգային ազատագրական շարժման պայքարող օգնութեան յաւելումին: Արդէն, այս արդար պայքարը կը շարունակէ մղուիլ Կուինէի մէջ (Պիսօ), Անկոլայի, Մոզամպիքի, Հարաւային Ափրիկէի մէջ: Տակաւին 30 միլիոն ափրիկեցիներ կան, որոնք կը հիւծին գաղութարարներու եւ ցեղապաշտներու լուծին ներքեւ եւ անոնց ազատագրումը ամբողջ Ափրիկէին գործն է:

Այս պայքարը կը վայելէ համակրանքն ու յենարանը Խ. Միութեան եւ այլ սոցիալիստական երկիրներու, երկրագունդի յառաջդիմական բոլոր մարդոց, կը գրէ «Իզվեստիա»ն՝ եզրակացնելով.- Այս պայքարը համոզիչ արտայայտութիւններէն մէկն է այն մեծ միութեան, որ միշտ աւելի սերտ կը դարձնէ մեր ժամանակի յեղափոխական գլխաւոր երեք ուժերու կապերը – Սոցիալիզմի, միջազգային բանուորական շարժման եւ ժողովուրդներու ազգային ազատագրական շարժման: Ն. Գ.

ՊՕՂՈՍ Զ. ՊԱՊԸ
ՕԳՈՍՏՈՍԻՆ ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԷ

Չորեքշաբթի, 9 Յունիս առաւօտեան ժամը 7ի ատենները, «Էօրոփ 1» ռատիօն հաղորդած է հետեւեալը:

Սովետական Միութենէն եկած ոչ պաշտօնական լուրերու համաձայն, Հայաստանի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, Օգոստոս ամսուան ընթացքին Պօղոս Զ. Պապի ընդունելութեան համար:

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԵՒ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԾԱՆՐ ԿՈՐՈՒՍՏԸ
ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿ ՄԱՀԱՑԱՒ
ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾԻ ՄԸ ԸՆԹԱՑՔԻՆ
ՆՈՅՆ ԱՐԿԱԾԻՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ ԵՒՍ ՄԱՀԱՑԱԾ Է ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻՆ ԿՈՂԱԿԻՑԸ՝ ԲԱՆԱՍԷՐ ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆՉՈՒՀԻ
ՆԵԼԼԻ ՄԵՆԱՂԱՐԱՇՎԻԼԻՆ

Ս. Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի, Հայկական Խ.Ս.Հ. Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան եւ Հ.Խ.Ս.Հ. Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ հրատարակուած մահախօսականը, ցաւ ի սիրտ համայն հայ ժողովուրդին կը ծանուցանէ վաղաժամ եւ անսպասելի մահը հայ մեծ բանաստեղծ Պարոյր Սեւակի (Պարոյր Ռ. Ղազարեանի), որ տեղի ունեցած է 17 Յունիս 1971, ինքնաշարժի արկածի հետեւանքով:

Հայաստանի Գրողներու Միութեան վարչութեան մահախօսականէն կը տեղեկանանք, որ նոյն արկածի հետեւանքով մահացած է նաեւ մեծ բանաստեղծին կողակիցը՝ ՆԵԼԼԻ ՄԵՆԱՂԱՐԱՇՎԻԼԻՆ, որ ծանօթ բանասէր — թարգմանչուհի մըն էր:

Այս մասին, անցեալներս մայր հայրենիքէն նոր ԱՄՀ ժամանած անձնաւորութենէ մը տեղեկացանք, որ ողբ. Պարոյր Սեւակ եւ իր կողակիցը՝ Տիկին Նելլին, Գրողներու Համագումարին աւարտէն ետք, որոշած էին մեկնիլ Թպիլիսի, ներկայ գտնուելու համար ողբացեալ Տիկին Նելլիի մօր մահուան քառասունքի հոգեհանգստեան:

Ու դէպի Թպիլիսի իրենց ճանապարհորդութեան ընթացքին Սեւանի մօտերը, ինքնաշարժի ծանր արկածի մը հետեւանքով մահացած են երկուքն ալ:

Պարոյր Սեւակի անսպասելի եւ վաղաժամ կորուստը խոր սուգի կը մատնէ հայ ժողովուրդը՝ Մայր Հայրենիքէն մինչեւ հեռաւոր սփիւռք, եւ հայ գրականութիւնը՝ որուն ամենէն տաղանդաւոր ներկայացուցիչներէն էր եւ որմէ դեռ շատ աւելին կը սպասուէր, նկատելով որ «Անլռելի Զանգակատուն»ի հեղինակը կը գտնուէր իր ստեղծագործական ուժերու փթթումին մէջ, իրեն աջակից ունենալով իր բանասէր եւ թարգմանչուհի տիկինը:

Այս ահաւոր բօթին առջեւ, որ թախիծով կը համակէ բոլոր հոգիները, «Ճահակիր»ի խմբագրութիւնը կը փութայ իր խորազգած ցաւակցութիւնը յայտնել Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմին, Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան, Նախարարներու Խորհուրդին եւ Գրողներու Միութեան Վարչութեան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թերթս մամուլի տակ էր, երբ վերջին պահուն Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն հեռախօսով տեղեկացանք, որ Պատկ. Թեմական Ժողովի ընթացքին՝ Պր. Արթօ Պըլըքսանեանի կողմէ եւս դիտել տրուած է, որ 27 Մայիսի Թեմական Ժողովի ընթացքին ընտրուած նոր Քաղաքական Ժողովը ՀԱԿԱՕՐԻՆԱԿԱՆ է, ինչպէս որ միշտ յայտարարած ենք մենք եւ այդ մասին ալ այս տողերուն ձախի սիւնակներուն մէջ մանրամասնօրէն փաստած:

Բոլոր այն ժողովականները, որոնք 27 Մայիսի Թեմականի ժողովին ընթացքին՝ Պր. Պըլըքսանեանի՝ 25 *տարիներու նախընթացներու եւ* ԹԵՄԱԿԱՆԻ ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎՐԱՅ ՀԻՄՆՈՒԱԾ պատճառաբանութիւններէն հմայուած եւ հակառակ իրենց համոզումներուն նոր Քաղաքական Ժողովի մը ընտրութիւնը կատարած էին, ԱՊՇԱԾ մնացած են ի տես՝ նոյն Պր. Պըլըքսանեանին երէկուան Թեմականի ժողովին մէջ բրած յայտարարութեանը վրայ եւ ծայր տուած են երկար վիճաբանութիւններ:

Ի վերջոյ Ժողովը ՉԵՂԵԱԼ համարած է 27 Մայիսին ընտրած իր նոր Քաղաքական Ժողովը եւ նորի մը ընտրութիւնը կատարած է:

Այս մասին պիտի անդրադառնանք:

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՄԷՋ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ
ԳԱՀԻՐԷԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ
Հակաօրինական է եւ իրաւունք չունի որեւէ նիստ գումարելու եւ ոչ ալ որոշումներ առնելու

Հակառակ եղած կանխազգուշացումներուն, Հինգշաբթի, 27 Մայիս 1971, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանին մէջ գումարուած Թեմական Ժողովին ընթացքին ընտրուած նոր Քաղաքական Ժողովը՝ որուն ընտրութիւնը հակաօրինական ըլլալուն համար երեք երեսփոխաններ ՃԵՐՄԱԿ ՔՈՒԷ տուած էին քուէարկութեան ընթացքին, ըստ եգիպտահայ համայնքի՝ պետութեան կողմէ վաւերացուած Կազմական Կանոնագիրին 34րդ յօդուածին, ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՉԷ ԵՒ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՉՈՒՆԻ ՈՉ ՆԻՍՏ ԳՈՒՄԱՐԵԼՈՒ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ ԱՌՆԵԼՈՒ:

Արդարեւ վերոյիշեալ յօդուածին մէջ յստակօրէն գրուած է, որ որեւէ Քաղաքական Ժողով պէտք չէ ունենայ նախորդ Քաղաքականի կազմէն աւելի քան ԵՐԵՔ անդամներ:

Նկատելով որ նոր ընտրեալ Քաղաքական Ժողովի կազմին մէջ վերընտրուած են հրաժարեալ Քաղաքականէն ՉՈՐՍ անդամներ, ուրեմն այս նոր Քաղաքականը ՉԵՂԵԱԼ է եւ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՉՈՒՆԻ գործելու:

Առաջնորդական Տեղապահին երկրէս բացակայութեան, Փոխանորդ Հօր պարտականութիւնն է հսկել մեր Կազմական Կանոնագիրին ճշգրիտ գործադրութեանը վրայ: Ուստի կը խնդրուի իրմէ, որ այս պարագան շտապ տեղեկացնէ Պատկ. Թեմական Ժողովի յարգելի ատենապետին, որպէսզի ան ալ իր կարգին անմիջապէս լուծէ հակաօրինական ձեւով ընտրուած Նոր Քաղաքական Ժողովը:

Ցնոր տնօրինութիւն. Քաղաքական Ժողովին գումարած բոլոր նիստերը օրինական չեն նկատուիր եւ առած որոշումները անվաւեր ու անգործադրելի են:

Նաեւ, Նոր Քաղաքականին ցարդ գումարած բոլոր նիստերուն ատենագրութիւնները անհրաժեշտ է որ ջնջուին Ազգ. Առաջնորդարանի տոմարներէն, կանխելու համար ամէն տեսակի անպատեհութիւններ, որոնք կրնան ստեղծուիլ յառաջիկային:

Այս հարցին լուծումը հրամայողական է եւ անհրաժեշտ է արագօրէն ընթացք տալ անոր, որովհետեւ ժողովուրդը ներկայիս ուշի ուշով կը հետեւի համայնքիս իշխանութեանց գործունէութեանը:

Թեմական Ժողովին անդամները պարտին լրջօրէն ուսումնասիրել համայնքիս Կազմական Կանոնագիրը, կարենալ ճշգրտօրէն գործադրելու անոր բոլոր տրամադրութիւնները եւ մանաւանդ՝ այս կամ այն ճնշումներուն կամ «շանթաժ»ներուն չենթարկուիլ ու տեղի չտալ:

ԼԻԲԱՆԱՆ

Հ.Մ.Մ.ի ընդունելութիւնը ի պատիւ

ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ ՄՇԱԿ. ԿԱՊԻ ԿՈՄԻՏԷԻ Ա. ՏԵՂԱԿԱԼ

ՊՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆԻ

Ի պատիւ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի նախագահի Ա. տեղակալ Պր. Անդրանիկ Մարտիրոսեանին՝ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի վարչութեան կողմէ հաւաքոյթ-ընդունելութիւն մը սարքուած էր Կիրակի, 6 Յունիս 1971, երեկոյեան ժամը 9-ին, Հ.Մ.Մ.ի Տան հանդիսասրահին մէջ։ Մեծարգոյ հիւրին կ՚ընկերակցէր Պէյրութի մօտ Խորհրդային դեսպանատան հայկական բաժնի պատասխանատու՝ Պր. Եղիշէ Յակոբեան։ Հաւաքոյթին ներկայ էին Հ.Մ.Մ.ի զանազան բաժանմունքներու ու մասնաճիւղերու ներկայացուցիչները։

Հաւաքոյթին բացումը կատարեց ընկեր Սարգիս Նաճարեան, ընդգծելով այն ուրախալի իրողութիւնը, որ Հ.Մ.Մ.ի Տունը առաջին անգամը չէ որ կը հանդիսանայ ժամադրավայրը հայրենի պաշտօնական մարմնի մը պատասխանատու ներկայացուցիչին և լիբանանահայ յառաջդիմական ու հայրենասէր երիտասարդութեան ներկայացուցիչներու, որոնք լիուն տարի ամբողջ անսակարկ, անձնուրացութեամբ և երբեմն նոյնիսկ հալածուելու գնով տարած են հայրենանուէր ու գաղափարանուէր անխոնջ աշխատանք։

Այնուհետեւ հաւաքոյթին հանդիսավարը՝ Հ.Մ.Մ.ի վարչութեան փրոթոքոլի պատասխանատու ընկ. Սարգիս Օհլըրմեան, հրաւիրեց վարչութեան քարտուղար ընկ. Գէորգ Տարօնին, ներկայացնելու մեծարգոյ հիւրը։ Ընկ. Տարօնի դրուատեց այն բազմօգուտ աշխատանքը զոր կը տանի Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէն՝ սփիւռք-հայրենիք կապերու սերտացման ու ամրապնդման տեսակէտէն, շնորհիւ մանաւանդ Պր. Անդրանիկ Մարտիրոսեանի նման ձեռներէց ու անձնազոհ անձնաւորութեանց անխոնջ ճիգերուն։

Յետ գեղարուեստական յայտագրի մը գործադրութեան, որուն ընթացքին զուարճալի սքեչներով ելոյթ ունեցան Հ.Մ.Մ.ի սկաուտներն ու երէցները, իսկ ագորտոնի վրայ՝ ընկեր Նշան Տատուրեան, խօսք առաւ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի ատենապետը՝ ընկ. Տիգրան Սարաֆեան, որ պարզելէ ետք այն դժուարին հանգրուանը որոնցմէ անցած է միութիւնը իր յիսնամեայ երախտապարտ գործունէութեան ընթացքին՝ մանաւանդ ազգապահպանման ու սփիւռքահայ նորահաս սերունդին մօտ խորհրդային Մայր Հայրենիքին հանդէպ անսակարկ սէրը մշտավառ պահելու տեսակէտէն, թուեց այն նուաճումներն ու յաջողութիւնները՝ զորս Հ.Մ.Մ.ականները արձանագրած են իրենց գործունէութեան զանազան բնագաւառներուն մէջ։

Ապա, ներկաներուն խանդավառ ծափահարութեանց ներքեւ, ընկ. Սարաֆեան Հ.Մ.Մ.ի պատուոյ անդամի չքանշանով զարդարեց Պր. Անդրանիկ Մարտիրոսեանին կուրծքը, և հրաւիրեց զինք վարչութեան գնահատանքի բաժակը յանձնելու՝ պասքէթպոլի խումբի խմբապետին, առ ի գնահատանք այն պատուաւոր դիրքին, զոր խումբը ձեռք ձգեց Լիբանանի ախոյեանութեան մրցաշարքին մէջ գրաւելով երրորդ տեղը՝ հակառակ այն իրողութեան, որ առաջին տարին ըլլալով կը խաղար Ա. դասակարգի խումբերու շարքին։

Վարչութեան ատենապետի խօսքին յաջորդեց ելոյթը՝ օրուան հիւրին, որ շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք իրեն ընծայուած պատիւին համար, դրուատեց Հ.Մ.Մ.ի տարած աշխատանքը՝ որուն արձագանգը կը լսուի Մայր Հայրենիքի մէջ։ Պր. Մարտիրոսեան որպէս քաջածանօթ անձնաւորութիւն Հ.Մ.Մ.ի աշխոյժ առաջադրանքներուն, յորդորեց շարունակել այդ հայրենանուէր ու ժողովրդանուէր գործունէութիւնը որուն նպատակն է նոր սերունդին մօտ վառ պահել սէրը Մայր Հայրենիքին հանդէպ, զայն դարձնելով հանդերձ հաւատարիմ քաղաքացիները իր որդեգիր հայրենիքին՝ Լիբանանին։

Պր. Մարտիրոսեան իր խօսքը վերջացուց, ջերմօրէն ողջունելով Հ.Մ.Մ.ի յիսնամեակը, ներկաներու ջերմ ծափահարութեանց տակ։

Այնուհետեւ, ընկերական մտերմիկ մթնոլորտի մը ներքեւ, մինչեւ ուշ ատեն շարունակուեցաւ այս յիշատակելի հանդիպումը։

Ս. Ն.

ԲԱՐՍԵՂ ԿԱՆԱՉԵԱՆԻ

ԿԻՍԱՆԴՐԻԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

Կիրակի, 6 Յունիս 1971, Նշան Փալանճեան Ճեմարանի բակին մէջ, ժամը 11.30ին, երգահան և խմբավար ողբ. ԲԱՐՍԵՂ ԿԱՆԱՉԵԱՆԻ կիսանդրիին բացումը՝ շքեղ հանդիսաւորութեամբ նշուեցաւ «Կիսանդրիի Յանձնախումբ»ին կողմէ։

Բ. ԿԱՆԱՉԵԱՆԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻՆ
Գործ՝ Խ. Թօփալեանի

Ս. Նշան Մայր Եկեղեցիին մէջ իր մահուան Գ. տարելիցին առիթով կատարուած հոգեհանգստեան մասնաւոր արարողութենէն ետք, հանդիսականները եկած բոլորուած էին Ճեմարանի բակին մէջ կանգնեցուած կիսանդրիին շուրջ։

Համազգայինի Վարչութեան անունով բացումը կատարեց Օր. Ա. Փոլատեան։ Ան վեր առաւ Վարպետին յիշատակին կանգնեցուած կիսանդրիին նպատակն ու երգահանին արժանիքները։ Ապա՝ շնորհակալութիւն յայտնեց «ԱՐԱՐԱՏ», «ԱՑԳ», «ԶԱՐԹՕՆՔ», «ԱԶԴԱԿ» և «ՍՓԻՒՌՔ» թերթերուն, որոնք ծանուցումներով յարգած էին յիշատակը՝ յաւերժ ողբացեալ ԿԱՆԱՉԵԱՆին։ Նոյնպէս Օր. Փոլատեան յարգանքի խօսքն ուղղեց Թեմիս Առաջնորդ Սրբ. Հօր՝ Տ. Տաճատ Արքեպիսկոպոս Ուրֆալեանին, Տիարք Է. Էլմաճեանին (երգչախումբ), Սերայտարեանին (Դպրաց դաս) և կիսանդրիի պատրաստութեան համար ճարտարապետ Գ. Գասպարեանին և արձանագործ Խ. Թօփալեանին։

Գուսան Երգչախումբի անունով խօսք առաւ Ժ. Սարգիսեան։ Ան իր դրուատալից խօսքերէն ետք առաջարկեց որ կազմուի «Բարսեղ Կանաչեան» երկսեռ երգչախումբը՝ յաւերժացնելու համար Վարպետին յիշատակը։

Երկրորդ բանախօսն էր Եդ. Տասնապետեան, որ Վարպետին ազգային, հասարակական ու մշակութային կեանքին յատկանշական զանազան փուլերը ծանօթացուց հասարակութեան։

(Շար. տես էջ 5)

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուրբաթ, 25 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 5ին, հաճոյքն ունեցանք մեր խմբագրատան մէջ ընդունելու այցելութիւնը՝ ամերիկահայ ծանօթ նկարչուհի Տիկին Վավա Սարգիս Խաչատուրեանի, որուն կ՚ընկերանար Տիկին Շաքէ Ալիքսանեան։

Տիկին Վավա Սարգիս Խաչատուրեան, որուն հետ վերջերս Մայր Հայրենիքի մէջ ծանօթանալու պատիւն ու հաճոյքը ունեցած էինք, մեզի բարի լուրեր հաղորդեց մեր հայրենիքէն եւ այնտեղի մեր բարեկամներուն մասին։

Ուրախ եղանք նաեւ տեղեկանալով, որ Տիկին Վավա հրաւիրուած է 1972 Սեպտեմբերին կրկին Ս. Հայաստան այցելելու եւ այնտեղ ցուցադրելու իր նկարչական գործերը։

Համակրելի եւ արժէքաւոր մեր արուեստագիտուհիին տուած այցելութիւնը տեւեց մէկ ժամ։

Տիկին Վավա Սարգիս մօտ մէկ շաբաթ ԱՄՆ այցելելէ ետք, Երկուշաբթի, 28 Յունիս 1971, մեկնեցաւ Փարիզ՝ իր եղբօր մօտ ուրկէ երեք շաբաթներ ետք թռիչք կ՚առնէ դէպի Նիւ Եորք։

Բարի ճանապարհ եւ յաջողութիւն կը մաղթենք մեր սիրելի արուեստագիտուհիին։

⁂

Նոյն օրը, կ.ե. ժամը 6ին հաճոյքն ունեցանք խմբագրատանս մէջ ընդունելու նաեւ այցելութիւնը՝ մեր բարեկամ Տէր եւ Տիկին Վահէ Պօյաճեաններու զաւկին՝ Արա Պօյաճեանին եւ տիկնոջ, որոնք քանի մը օրէ ի վեր ժամանած էին ԱՄՆ։ Անոնց կ՚ընկերանար ծանօթ արուեստագիտուհի՝ Տիկին Այծեմնիկ Պօյաճեան։

Արա Պօյաճեան, նախկին եգիպտահայ օրինակելի երիտասարդներէն է, որ կը շարունակէ հետեւիլ եգիպտաբանութեան։ Ան այժմ իր տիկնոջ հետ կ՚ապրի Հոլլանտայի Լէյտըն քաղաքը, ուր երկուքը միասին կը պաշտօնավարեն տեղւոյն Ազգային Մատենադարանին մէջ։

Հաճոյքով տեղեկացանք, որ Լէյտընի Մատենադարանին մէջ կը գտնուի աշխարհի միակ օրինակը հայերէն լեզուով տպագրուած առաջին գիրքին՝ Աստուածաշունչին, որ տպագրուած է Ամսթերտամի մէջ՝ Յակոբ Մեղապարտի կողմէ 1512ին։ Նաեւ նոյն մատենադարանին մէջ կը գտնուին հայերէն քանի մը ձեռագիր մատեաններ։

Մեծ եղաւ մեր ուրախութիւնը, տեղեկանալով՝ որ շնորհիւ Պր. Արա Պօյաճեանի՝ Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէին հետ հաստատած թղթակցութեան, այժմ Լէյտընի Մատենադարանի հասցէին՝ Ս. Հայաստանէն կ՚ուղարկուին մեծ թիւով արժէքաւոր հրատարակութիւններ։

Պր. Արա Պօյաճեան մեզի յայտնեց նաեւ, որ պատրաստակամ է Եգիպտահայ մշակութային ակումբներու մէջ ելոյթներ ունենալու։

Վստահ ենք, որ հայ հասարակութիւնը եւ ի մասնաւորի հայ երիտասարդութիւնը հետաքրքրութեամբ պիտի ունկնդրէ զինք։

Բարի գալուստ եւ հաճելի կեցութիւն կը մաղթենք Տէր եւ Տիկին Արա Պօյաճեանին։

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՈՂՋԵՐԹԻ ՀԱՒԱՔՈՅԹ

Ի ՊԱՏԻՒ ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉ, Հ.Ե.Մ.Ի ՀՐԱՆԴ ՄԱՐԶԱՐԱՆԻ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆԻ ՎԱՐԻՉ ԵՒ ԽԱՐԹՈՒՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՕՆՆԻԿ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆՆԵՐՈՒ

Շաբաթ, 29 Մայիս 1971, Սուտանահայ Գաղութի Հայ Երիտասարդաց Միութիւնը կազմակերպեց համագաղութային ողջերթի հաւաքոյթ մը՝ ի պատիւ տէր և տիկ. Օ. Գալուստեաններուն՝ Սուտանէն անոնց վերջնական մեկնումին առթիւ։

Ներկայ էին գաղութին Ազգ. Վարչութեան անդամները, պատուոյ նախագահ Պր. Գրիգոր Պօտուրեան ու տէր և տիկ. Եդուարդ Ճէրճեան։

Ներկայ էին նաև Երիտասարդաց Միութեան վարիչ անդամները և ատենապետ՝ տէր և տիկ. Պետրոս Գոլանճեան, Տիկնանց Միութեան անդամները և ատենապետուհին՝ տիկ. Էօժէն Բիւրքճեան, իրենց ամուսիններով և հոծ թիւով հրաւիրեալներ։

Բացման և ողջերթի խօսքերը կատարեց Հ.Ե.Մ.ի փոխ ատենապետ Պրն Գալուստ Ամիրայեան և դրուատեց տէր և տիկ. Օ. Գալուստեաններու ինը տարիներու տարած անգնահատելի աշխատանքը՝ դաստիարակչական, ազգային ու մշակութային բազմապիսի մարզերու մէջ։- «Մեր ներկայ պայմաններուն մէջ դժուար է որ մենք ունենանք անոնց նման նուիրուող ու զոհուող անձեր...» աւելցուց Պրն. Գալուստ Ամիրայեան, ու այս առիթով Հ.Ե.Մ.ի կողմէ խորին շնորհակալութիւններ և բարի ճանապարհ մաղթելէ ետք, յիշատակի նուէր մը յանձնեց անոնց։

Պր. Գառնիկ Եկաւեան (ատենադպիր և քարտուղար Գաղութային Գամ. Վարչութեան) իր կարգին հետեւեալ խօսքերը ըրաւ.

Յարգելի ներկաներ,

Գեղեցիկ գաղափարը՝ զոր Երիտասարդաց Միութիւնը յղացած է, սարքելու ողջերթի այս սեղանը ի պատիւ՝ Տէր եւ Տիկին Օ. Գալուստեաններուն քաղաքէս վերջնականապէս մեկնելնուն առթիւ, արժանի է ջերմ գնահատանքի։

Ինը երկար տարիներէ ի վեր հայ մանկտիին տոհմային դաստիարակութիւն ջամբող եւ անոնց անբիծ հոգիներուն մէջ մեր մեծափառ լեզուին սէրը արծարծող այս զոյգին հանդէպ, արդար է որ մեր շնորհակալութեան խօսքը ընենք։

Մեր սրտերուն մէջ թեւածող տխրութիւն մը կայ, որովհետեւ, պարագաներու աննպաստ բերումով, անոնք մօտ ատենէն հրաժեշտ պիտի առնեն այս գաղութէն, ուստի վստահաբար այժմէն կրնամ հրապարակաւ ըսել, թէ անոնց մեկնումը մեծ պակաս մը պիտի ձգէ մեր գաղութին մէջ, որովհետեւ մենք ականատես վկաները եղած ենք անոնց տարած ժրաջան աշխատանքներուն՝ ազգային-եկեղեցական բոլոր մարզերուն մէջ։

Ի բոլոր սրտէ կը մաղթեմ առողջութիւն եւ իրենց ընդգրկելիք ապագայ ասպարէզին մէջ կատարեալ յաջողութիւն, խնդրելով իրենցմէ մեզի չմոռնալ, որովհետեւ մենք չպիտի մոռնանք զիրենք։

Կրկնելով մեր շնորհակալութիւնները կը մաղթենք իրենց բարի ճանապարհ։

Նախկին Գաղութային վարչութեան քարտուղար՝ Պր. Նշան Բարձիկեան ևս խօսք առաւ և ողջերթի մաղթանքներ ըրաւ Տէր և Տիկին Գալուստեաններուն։

Ապա Պրն. Օ. Գալուստեան հետեւեալ հրաժեշտի խօսքը կարդաց ներկաներուն.

Սիրելի եղբայրներ եւ քոյրեր,

Իմ եւ տիկնոջս կողմէ խորին

(Շար. տես էջ 6)

ԳԱՆԱՏԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ ՄԷՋ

Թորոնթոյի Ս. Սահակ Մեսրոպեան Ազգային վարժարանի ամավերջի հանդէսը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 6 Յունիս 1971, կ. ե. ժամը 5ին։ Սրահը լեցուած էր ծնողներով եւ պարագաներով։

Գործադրուեցաւ կոկիկ գեղարուեստական բաժին մը, որուն համար ուսուցիչներն ու ուսուցչուհիները որեւէ ջանք չէին խնայած։ Օրուան պատշաճ հուաք-բանքը ըրաւ գաղութին սիրուած ժողովրդանուէր հովիւը՝ Հոգշ. Տիրայր Վրդ. Թաշճեան։

Հանդէսին յաջողութենէն քաջալերուած, Թորոնթոյի Հայ Ասպետներու Կազմակերպութիւնը, իրենց պատիւ բերող նիւթական ձեռքով մը քաջալերած են Ծխականի կից՝ պատուարժան Կրթ. Յանձնաժողովը։

ՕԹԹԱՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Յունիս 8ին, Օթթաուայի մէջ տեղի ունեցաւ լիբանանահայ նկարիչ Գրիգոր Նորիկեանի նկարչական ցուցահանդէսը, որ կազմակերպուած էր Օթթաուայի Ֆրանկօ-Գանատական միութեան կողմէ՝ Կալէրի Spectrum Capricornի մէջ։

Բացման հանդիսութեան հովանաւորն էր Լիբանանի Դեսպան՝ Տոքթ. Ալիֆ Ժիպարա։

Հայ արուեստագէտը ցուցադրեց իր գործերէն՝ 14 իւղաներկ, 10 լիթօ, 13 ջրաներկ եւ 6 հատ սեւ տպագրային նկարներ։

Խուռներամ բազմութիւն մը՝ մեծ մասամբ օտարներէ եւ արուեստի սիրահարներէ բաղկացած, ներկայ գտնուեցաւ ու շատեր գնելով այդ նկարներէն, օժանդակեցին եւ գնահատեցին արուեստագէտը։ Ներկաները պատուուեցան գինիի գոքթէյլով։

Հայ գաղութն ալ պակաս չմնաց։ Օթթաուայի հայորդիներէն զատ իրենց ներկայութեամբ պատուեցին Թորոնթոյէն՝ Հայր Թաշճեան Վրդ. իր Տիրամօր հետ, Մոնթրէալէն՝ Հայ Կաթողիկէ համայնքի պետ Գերյարգելի Քիւրտի Վարդապետ, Տոքթ. պատմաբանութեան՝ Գէորգ Պաղնեան (Գրական անունով Վազգէն Այգուն) իր զաւակներով ու իր Տիկնոջ հետ միասին։ Վազգէն Այգունի զաւակը՝ Մինէ, Մոնթրէալի Le Devoir Ֆրանսերէն մեծ օրաթերթի խմբագիրներէն է։ Ան նախապէս խմբագիր էր Լիբանանի La Revue Du Liban շաբաթաթերթին իսկ դուստրը՝ հոգեբանութեան դասախօս ի Մոնթրէալի մէջ։ Անոնք ութն ամիսներէ ի վեր հաստատուած են Գանատա։

488 [illegible]

ՏՈՔԹ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԹՈԽԵԱՆ

ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ԹԵՐԹԻՍ ԽՄԲԱԳՐԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Հ.— Յարգելի Արտաշէս Ճեմշուտովիչ, ես շատ ուրախ եմ, որ Գահիրէի մէջ տեղի ունեցած մեր հանդիպումէն ետք, նորէն ինձ բախտ վիճակուեց Ձեզ հետ հանդիպելու մեր հայրենիքի մայրաքաղաք Երեւանի մէջ եւ այսպիսով ինձ հնարաւոր է նորէն Ձեզ հետ զրուցել: Մենք ձեզ չենք մոռացել եւ միշտ Ձեզ յիշել ենք եւ յիշում ենք մեծ հաճոյքով: Ինձ շատ կը հետաքրքրի, թէ Գահիրէ եղած ժամանակ ինչն էր, որ Ձեր վրայ թողեց ամենամեծ տպաւորութիւնը:

Գ.— Ճիշդ ասած, իմ վրայ, մեծ տպաւորութիւն են թողել երեխաները, որոնց հետ ես հանդիպեցի դպրոցում և այդ յիշողութիւնը իմ մէջ վառ կը մնայ միշտ, մինչև իմ կեանքի վերջը: Իմ վրայ շատ է ազդել նրանց դէմքերի արտայայտութիւնը և հարցերը, որով բացայայտօրէն երևում էր այն հետաքրքրութիւնը ու սէրը, որ գոյութիւն ունէին նրանց փոքրիկ հայու սրտերում հանդէպ մայր հայրենիքից՝ Հայաստանից եկած մարդուն:

Ես խոնարհւում եմ մարդկանց առջև, ես նկատի ունեմ ուսուցիչներին, որոնք խիզախօրէն երեխաների սրտերում սերմանում են սէրը դէպի իրենց հայրենիքը, հակառակ այն հանգամանքին, որ նրանք ապրում են նրանից այնքան հեռու և օտար երկնքի տակ: Որքան ուրախալի է այն, որ Սփիւռքում երեխաներն ունեն հնարաւորութիւն իրենց ուսումը ստանալու իրենց մայրենի լեզուով: Օգտուելով հանգամանքից, ես ցանկանում եմ իմ շնորհակալութիւնը յայտնել Տիկին Այծեմնիկ Գոյաճեանին, որը մեզ ուղարկել է իր աշակերտների կողմից կատարուած նկարների նմոյշներ, որոնց միջոցով մայր հայրենիքի երեխաներին հնարաւոր դարձաւ ծանօթանալ իրենց սփիւռքահայ եղբայրների և քոյրերի յաջողութիւններին:

Ես յուսով եմ, որ մօտ ժամանակներս սփիւռքահայ երեխաներ նոյնպէս կը ծանօթանան իրենց՝ մայր հայրենիքի եղբայրների ու քոյրերի ստեղծագործութիւնների հետ:

Ինձ վրայ նոյնպէս մեծ տպաւորութիւն են թողել այն հանդիպումները, որոնք ես ունեցել եմ իմ հայրենակիցների հետ տարբեր ակումբներում, յատկապէս արուեստագէտների հետ, ինչպիսին՝ հանգուցեալ Աշոտ Զօրեանը, Սիմոն Սամսոնեանը, Բ. Կոճամանեանը, Սարուխանը, բժիշկներ Տիգրան և Նուպար Եազուպեանները և ուրիշներ: Ինձ համար մեծ ցաւ է այն, որ Ա. Զօրեանի նման մի մեծ ու տաղանդաւոր նկարիչ չկարողացաւ իր փափագը ի կատար ածել՝ անձամբ գալու Մայր Հայրենիք, կազմակերպելու համար իր այնչափ հիանալի գործերի ցուցահանդէսը: Ցաւալի է այն հանգամանքը, որ Հայաստանի Պետական Թանգարանում գոյութիւն ունի նրա աշխատանքներից միայն մի հատը: Ես յիշում եմ մեր զրոյցը Գահիրէում, երբ Ա. Զօրեանը անձամբ ինձ յայտնեց իր փափագը՝ Մայր Հայրենիքին նուիրելու իր նկարներից մի քանիսը: Աւա՜ղ, որ նա չկարողացաւ իրականացնել իր իղձը:

Ես նոյնպէս անչափ շնորհակալ եմ այն մարդկանց. որոնք և ազնուօրէն պահպանում ու թարմացնում են մեր մեծ դերասանուհու՝ Սիրանոյշի գերեզմանը:

Ես ուզում եմ այստեղ նշել և դա աւելորդ ու անտեղի գովասանք չէ, այն մեծ հայրենասիրական աշխատանքը, որը, սիրելի Սարգիս, դուք տանում էք ձեր եղբայրների՝ Զաւէնի ու Նուպարի հետ, շնորհիւ ձեր հայրենանուէ՛ր թերթի՝ «Ջահակիր»ի միջոցով: Փաստօրէն շատ մեծ է ձեր կատարած աշխատանքը, որով ձեր թերթի միջոցով ընթերցողների հոծ բազմութեանը, մանրամասնօրէն ու ճշգրիտ կերպով տեղեակ էք պահում այն ամէն ինչի մասին, որը տեղի է ունենում Սովետական Միութիւնում և յատկապէս Մայր Հայրենիքում՝ Հայաստանում: Ես նկատի ունեմ այն բոլոր հաջողութիւնները, որոնք մեզ մօտ կատարւում են բոլոր բնագաւառներում և որոնք ձեր միջոցով յայտնի են դառնում ժամանակաւորապէս Մայր Հայրենիքից հեռու ապրող մեր եղբայրներին և քոյրերին, այսպիսով ծանօթանալով իրենց սիրելի Հայրենիքի գիտնականներին, մասնագէտներին և տարբեր բնագաւառի գործիչների հետ: Միևնոյն ժամանակ դուք մեզ՝ մայր հայրենիքում ապրողներիս, ծանօթացնում էք ձեր սփիւռքահայ կեանքին և ձեր յաջողութիւններին:

Ես օգտւում եմ այս զրոյցից, որպէսզի իմ շնորհակալութիւնը յայտնեմ ձեզ և բոլոր այն անձերին, որոնց ջանքերի շնորհիւ լոյս է տեսնում ազգօգուտ «Ջահակիր»-ը:

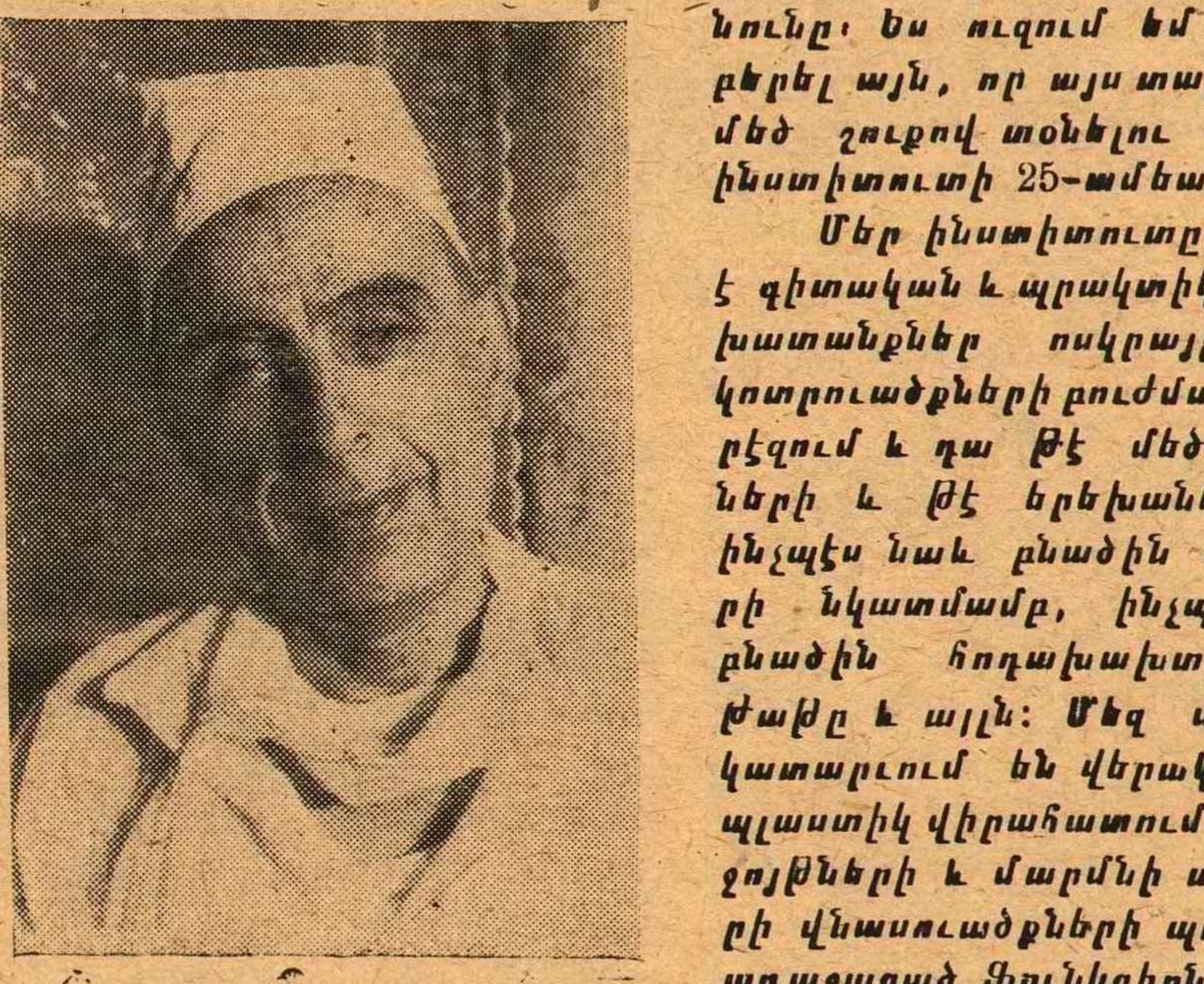

Աշխարհահռչակ մեծ վիրաբոյժ Տոքթ. Արտաշէս Թոխեան

Տոքթ. Արտաշէս Թոխեանը ոչ միայն հռչակաւոր վիրահատ է, այլեւ միաժամանակ արուեստի մեծ սիրահար մըն է: Իր բնակարանին պատերը զարդարուած են հայ եւ օտարազգի անուանի նկարիչներու գործերով, որոնք նուիրուած են իրեն:

Եւ Տոքթ. Թոխեան ոչ միայն նկարչութեան սիրահար մըն է, այլեւ նոյնինքը նկարիչ է եւ ունի արժէքաւոր գործեր:

Նկարին մէջ՝ Տոքթ. Արտաշէս Թոխեան իր բնակարանին մէջ՝ գրական աշխատանքի պահուն:

Հ.— Յարգելի Արտաշէս Ջեմշուտովիչ, խնդրում եմ ասել, թէ ներկայումս որտեղ էք աշխատանքի եւ որն է Ձեր աշխատանքի բնագաւառը:

Գ.— Ներկայումս ես զբաղեցնում եմ դիրեկտորի տեղակալի պաշտօնը՝ գիտական գծով, խոշոր գիտահետազօտական ինստիտուտում, որը կրում է հանգուցեալ հայտնի խիրուրգ և օրթոպեդ պրոֆ. Պետրոսեանի անունը: Ես ուզում եմ այստեղ բերել այն, որ այս տարի մենք մեծ շուքով տօնելու ենք մեր ինստիտուտի 25-ամեակը:

Մեր ինստիտուտը տանում է գիտական և պրակտիկ մեծ աշխատանքներ ոսկրային բարդ կոտրուածքների բուժման ասպարէզում և դա թէ մեծահասակների և թէ երեխաների մօտ, ինչպէս նաև բնածին արատների նկատմամբ, ինչպիսին են բնածին հոդախախտը, ծուռ թաթը և այլն: Մեզ մօտ նաև կատարւում են վերականգնման պլաստիկ վիրահատումներ՝ վերջոյթների և մարմնի այլ մասերի վնասուածքների պատճառով առաջացած ֆունկցիոնալ խախտումների դէպքում:

Ներկայումս ես անձամբ զբաղւում եմ միզա-սեռային օրգանների պլաստիկ վերականգնման վիրահատումներով և բնածին ու վնասուածքի հետևանքով առաջացած խեղանդամութիւնների գծով:

Հ.— Խնդրում եմ ինձ թուել այդ վիրահատումները:

Գ.— Ես այստեղ ուզում եմ մէջ բերել Կէօթէից մի հատուած և որը ես օգտագործել եմ որպէս նախաբան իմ մի աշխատանքում, որը կոչւում է «Հերմաֆրոդիտիզմի ժամանակ վիրաբուժական մեթոդով սեռային վերականգնում»: Կէօթէն գրել է. «Խիրուրգիան բարձր արուեստ է և որի նպատակն է՝ մարդու գեղեցկութիւնը: Նա պէտք է ձգտի դէպի մարդկային համաչափութիւնը և արտաքին ձևաւորումը: Որտեղ որ առկայ է խեղանդամութիւնն, ապա խիրուրգիան պարտաւոր է այդ վերականգնել»: Ահա այն հարցը, որով մենք զբաղւում ենք:

Հ.— Խնդրում եմ ասել, թէ ինչ է հերմաֆրոդիտիզմը եւ ինչպիսի վիրահատումներ էք կատարում:

Գ.— Հերմաֆրոդիտիզմը մի արատ է, որը դեռևս մինչև այսօր լրիւ չի բացայայտուած:

(Շար. տես էջ 4)

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵԿԱՆ ԵՒ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԽՕՍԵՑԱՆ

Ամբողջ շաբաթ մը՝ եօթը օր, Աստուր ամուն չէի տեսեր: Այսօր առտուն եկաւ: Նայուածքին մէջ բարկութիւն կար, շրթունքին վրայ՝ ժպիտ: Այդ կը նշանակէր, որ թէ՛ բարկացեր էր՝ չըգիտեմ որո՞ւ դէմ, եւ թէ՛ ուրախ էր՝ չգիտեմ ի՞նչ բանի համար... Վերջապէս մեր Աստուր ամուն էր ան...:

— Հայտէ՛, ըսաւ հրամայողական շեշտով, ժամանակ մի՛ անցըներ, հայտէ՛, ետեւէս եկո՛ւր, երթանք:

— Ի՞նչ կայ, Աստուր ամու, հարցուցի, այս ի՞նչ աճապարանք է, ո՞ւր պիտի երթանք որ ետեւէդ գամ:

— Անցած օր քեզի ըսի, չէ՞, պատասխանեց Աստուր ամուն, ըսի քի Հայաստան գացող ուխտաւորները էսօր վաղը կուգան, էնոնք հիմա եկեր են և մեր աղաները էնոնց համար հանդէսի պատրաստութիւն են տեսեր: Մեր կնիկն ալ էդ ուխտաւորներուն մէջ է. իշտէ էդ հանդէսն էն սարքեր՝ պիտի երթանք: Ես քեզի համար տոմսակ մըլ առեր եմ:

Եւ գրպանէն տոմսակը հանելով երկարեց ինծի: Մեքենաբար առի տոմսակը ու նայեցայ: Աչքիս զարկաւ անոր գինը.- Երեք տոլար.-

— Ի՞նչ է աս. Աստուր ամու, հարցուցի զարմացած, հանդէսը՝ հասկցայ, տոմսակն ալ հասկցայ, բայց դուն ինծի համար ինչո՞ւ տոմսակ գնեցիր.. ասոր անունը ի՞նչ դնենք:

— Անունը ի՞նչ պիտոր դընենք, անունը խալաճի Թորոս դի՛ր որ երթայ, պատասխանեց Աստուր ամուն խնդալով: Հա՛յտէ, հէթըտ, ընենք... Մարդիկը մահանայ կը փնտրեն, ամէն տեղն անուն մը կը հանեն, բան մը կը սարքեն և ետեւէն ըլ տոմսակ մը կը կախեն: Նպատակնին տալեր հաւաքել է... Ո՞ւր կ'երթան էդ տալերները, որո՞ւ գրպանը կ'ուռեցընեն՝ մարդ չգիտեր.. Ժողովուրդին գրպանն ըլ փարան պօլ է, կուտան... հա կուտան... Չերթա՛ս՝ կ'ըսեն քի իշուն մէկն է, բանէ չի հասկնար, երթաս՝ ըսփորթ մարդ է կ'ըսեն: Ի՞նչ ընենք, աւելի աղէկ սփորթ ըսեն, քան թէ էշ:

Հը՛... Գալով քեզի համար տոմսակ առնելուս, երեք տալերին եղածն ի՞նչ է: Դուն քանի՛, քանի՛ անգամ մեզ քու տունը կանչեր ես, եկեր, կերեր խմեր ենք: Հիմակ ըլ ես քեզի տոմսակ մը առեր եմ, շա՞տ է... հայտէ, քալէ՛, մեր կնիկը հիմա մեզի կը սպասէ:

Առարկելու, վիճելու պատեհութիւն չունեցայ, հետևեցայ իրեն:

Հանդէսին համար վարձուած սրահը բարեբախտաբար հեռու չէր՝ մեր տունէն երկու փողոց անդին: Ներս մտանք: Փոքրիկ սրահ մը, ուր ցան ու ցրիւ սեղաններու բոլորտիքը նստած լին տոմսակաւոր հայրենասէրները: Բեմին վրայ, մէկ-մէկ սեղան առջևնին, բազմեր էին Հայաստանէն վերադարձող ուխտաւորները, երեք տիկիններ և երկու այր մարդ: Անոնց մէջտեղը իր աթոռը գրաւած էր Տէր Զաքոս քահանան: Ան ուխտաւոր չէր, բայց յայտնի էր որ ուխտաւորները օրհնելու եկած էր. սակայն վերջէն պարզուեցաւ, որ իր պաշտօնն էր ճաշի ատեն ճաշի սեղանները օրհնել, ինչպէս առհասարակ ընդունուած օրէնք է. որովհետև առանց սեղանները օրհնելու, ճաշելը ամբարշտութիւն է:

Ցայտագրին վրայ ճաշը ըսկըսելու էր ժամը մէկին: Ժամը երկուքին կը մօտենար և դեռ զոյգ զոյգ կը մտնէին հետաքրքիրները՝ հագուած, սքուած, հանդիսաւոր քալուածքով, համաձայն ամենավերջին նորաձեւութեան: Ջերկաբեմ:

Ժամը երկուքին, ատենապետը՝ Պարոն Պօտուրեան, բեմը յառաջանալով մի քանի խօսքով հանդէսին բացումը յայտարարեց և հրաւիրեց որ Տէր Հայրը սեղանները օրհնէ: Տէրտէրն ալ իր կարգին՝ ոտքի ելնելով ձեռքով նշանացի հասկցուց, որ ներկաները յոտնկայս՝ իր առաջնորդութեամբ երգեն Տէրունական Աղօթքը՝ «ՀԱՅՐ ՄԵՐ»: Աւելորդ է ըսել, որ ես ալ ձայնակցեցայ: Ամենէն եռանդագին երգողը քովս կեցող Աստուր ամուն էր, որուն թաւ ձայնը նիզակի պէս կը ցցուէր ու կը բարձրանար դէպի վեր... Անկէ յետոյ՝ քահանան, «Ճաշակեսցուք խաղաղութեամբ» իր վերջաբանն ըրաւ և ներկաները սկսան ուտելու... Եւ կերան խաղաղութեամբ, եթէ չյիշենք ըսկըսող և շարունակուող անախորժ կուկրոցը: Ճաշի պահուն, սակայն, մէկ բան գրաւեց իմ ուշադրութիւնը: Տիկին մը, որուն տարիքը դժուար էր ճշդել, իր սեղանէն ելաւ և իր ծանօթներուն հետ տեսնուելու պատրուակով անգամ մը աջ գնաց, անգամ մը ձախ և ապա վերադարձաւ իր տեղը:

Իմ ուշադրութիւնը գրաւողը իր արտասովոր պճնուած ըլլալն էր: Սաթի պէս սև մազեր ունէր տիկինը, իսկ գլխուն վրայ դրած մազերու խուրձը զինքը աւելի բարձրահասակ կ'երևցնէր: Գեղեցիկ կին չէր, բայց տգեղ ալ չէր: Իսկ վրայի զարդե՞րը.. ոսկի, մարգարիտ և ադամանդ: Վզէն կախուած էր երեք մանեակ. մէկը՝ երկար ոսկի շղթայ մը, որուն կեդրոնը դրուած էր Քրիստոսի ոսկեայ խաչը: Երկրորդ մանեակը մարգարիտ էր: Երրորդը՝ զմրուխտ քարերով շինուած մանեակ մը, որոնց մէջէն կը փայլէին պսպղուն ադամանդները: Կոնակը կիսով չափով բաց էր, նոյնպէս կուրծքը, ստինքներն առնուած էին ոսկեգոյն մետաքսեայ գոգաւոր ծածկոցներու մէջ: Հոլանի թևերուն բազուկներուն վրայ կը փայլէին ադամանդակուռ երեք ապարանջաններ՝ որոնց մէջ թևի ժամացոյցը գրեթէ աննշմարելի կը դառնար: Շրջազգեստը, որ անփութօրէն ուսերէն կախուած էր արծաթ թելերով հիւսուած փոկերով, շատ կարճ էր, ծունկերէն վեր, անանկ որ երբ կը կռուէր մէկու մը հետ խօսելու պահուն, աչքերդ պիտի փակէիր չի տեսնելու համար իր... Այս կինը իր այդ հագուստով մեր քաղաքի փողոցներուն մէջ եթէ երևնար, փոքրիկ տղաք անոր ետևէն պիտի պոռային.

Հալլափոթիկ նէ, իստէր,
Իպրէխ լէկէն սու իստէր:

Եւ գոյլերով ջուր պիտի նետէին անոր վրայ:

Աստուր ամուն, որ քովս նստեր էր ու ախորժակով կը ճաշէր, պահ մը կանգ առաւ:

— Կը տեսնե՞ս այս անամօթ սիւրթուկը, ըսաւ, եղպէս պիշիլմօվ, հոս գալ, ժողովուրդին մէջ երևնալ կըլլա՞... Ծօ չունչանորդի մենք հոս խարա կէօզ խաղցնելո՞ւ եկեր ենք... Սատանան կ'ըսէ թապախը վերցուր հայլաթմիշ ըրէ երեսին:

(Շար. տես էջ 5)

ԶԱՐԶԱՆԴ ԴԱՐԵԱՆ

ԳԵՐԱՆԴԻՒՆ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ)

Արևը կրակ է թափում հանդ ու հանդաստանի վրայ։ Արտը չորացել-կծղել է: Արտատէրը չի հասցնում։ Մենակ է, ինքը հընձում է, ինքը խուրձ կապում: Հոգնածութիւնից ու շոգից կըռուները թուլացել են, հազիւ են տանում-բերում գերանդին։

— Պառկեմ հանգստանամ, մինչև հովը ընկնի,— ինքն իրեն ասում է նա ու գլուխը դնում նոր կապած խրձին, բարդոցի հովի տակ:

Պառկելն ու քնելը մէկ է լինում՝ խը՜ռ, խը՜ռ։ Քիչ անց երազում գերանդու անուշ զնգոց է լսում։ Ոնց որ մէկը արտը հնձում է: «Յոգնած ես, աստծոյ մարդ, քնիր հանգստացիր, ես քո փոխարէն կը հնձեմ...»։

— Դու ո՞վ ես,— քնի մէջ հարցնում է արտատէրը:

Պատասխան չկայ, իսկ գերանդին անուշ զրնգոցով գնում-գալիս է:

Գիւղացին կամաց աչքերը բաց է անում: Ա՛յ քեզ հրաշք, երազը չի չքանում: Նոր գնած գերանդու շեղբը պէծին է տալիս արևի տակ: Բարձրահասակ, սև կապայով երիտասարդ է հնձւորը: Կապայի փէշերն ետ ծալել, խրել է մահուդի լայն գօտու տակ, ու երկու կողմից երևում են չալկի երկու բարակ չերտ՝ աղաւնու թևերի պէս ճերմա՜կ: Հնձում է ու հետն էլ քթի տակ մրթմրթում, չգիտես՝ աղօ՞թք է, թէ երգ։ Ո՞վ է, ի՞նչ մարդ է, մա՞րդ է, թէ հրեշտակ՝ աղաւնու թևերով: Երկնքից իջել է իրեն օգնելու և ուր որ է թռչելու, աներևութանալու է։

Եւ բերանաբաց հետևում է հրեշտակ-հնձւորին, որի ետևից շարւում են լասերը՝ ուղիղ, կարծես օձի բերանից դուրս եկած։ Կոււթները հաւասարաչափ դարսւում են կողք-կողքի, ինչպէս աղջիկների ձեռքով փնջած հեզի: Մորերի արանքը սրբուած, մաքուր, ոչ մի հասկ ու ցողուն։ Թէ, ինարկէ աստուածութիւնից կը լինի, իջել է երկրի վրայ մարդուն հունձ ու հողագործութիւն սովորեցնի... Արտատէրը ծունկի է գալիս, հեռւից-հեռու երկրպագում է երկնային հնձւորին, ճակատը կըպցնում խոզանին։

— Փա՜ռք քեզ, աստուա՜ծ, փա՜ռք քեզ, աստուած...

Ապա տեղն ու տեղը ուխտում է՝ տուն հասնի թէ չէ՝ պահած-բոած ոչխը մատաղ անի, բաժանի աղքատներին, միայն թէ աստուած հրեշտակին շուտ չը կանչի երկինք, հունձը կիսատ չթողնի։

Իր հերթին աղաւնաթև հնձւորն էլ աչքի պոչով նայում է արտատիրոջ կողմը, տեսնում է՝ ինչպէս է նա բարձրանում-կռանում, երեսը քսում հողին։ Տեսնում է ու քթի տակ խնդմնդում։

Քիչ է մնացել արտը հնձի վերջացնի երկու-երեք ծորաչափ։ Մէկ էլ յանկարծ չրա՜խկ... Ոնց որ կայծակ խփի, երկինքը փուլ գայ։ Գերանդին կպաւ մի կռնուքոլի, ջարդուփշուր եղաւ։ Հնձւորը ձեռքից գցում է կոթն ու շփոթուած կանգ առնում։

— Վա՜յ, տունս քանդուեց,— սարսափահար վեր է թռչում արտատէրը,— Թազա գերանդիս ջարդուեց: Ոտքդ կոտրուէր ու չմտնէիր արտս, սև փիլոնաւոր սատանայ... — հայհոյում է ու վազ տալիս դէպի միանգամից հողեղէն դարձած հնձւորը:

Մօտիկից տեսնում է թէ չէ՝ ճանաչում է իրենց վանքի ձայնաւոր սարկաւագ Սողոմոնին։ Ինչպէ՞ս չճանաչի, երբ պատարագներին նրան լսելու համար աշխարհը վանք է թափւում։ Ինքն էլ շատ է հաւանում նրա երգը, բայց որ գերանդին է ջարդել։

— Ի՞նչ արիր, անաստուած,— գոռ-գոռում է արտատէրը,— սաղ ձմեռ Բաքւումը արին-քըրտինք եմ թափել ու էդ փողով ոսկու պէս գերանդի առել, որ դու քոլին տաս, ջարդե՜ս։ Ախր մին կլոր մանեթով եմ առել, է՜, հիմի ի՞նչ անեմ, ո՞վ ինձ գերանդի կտայ...

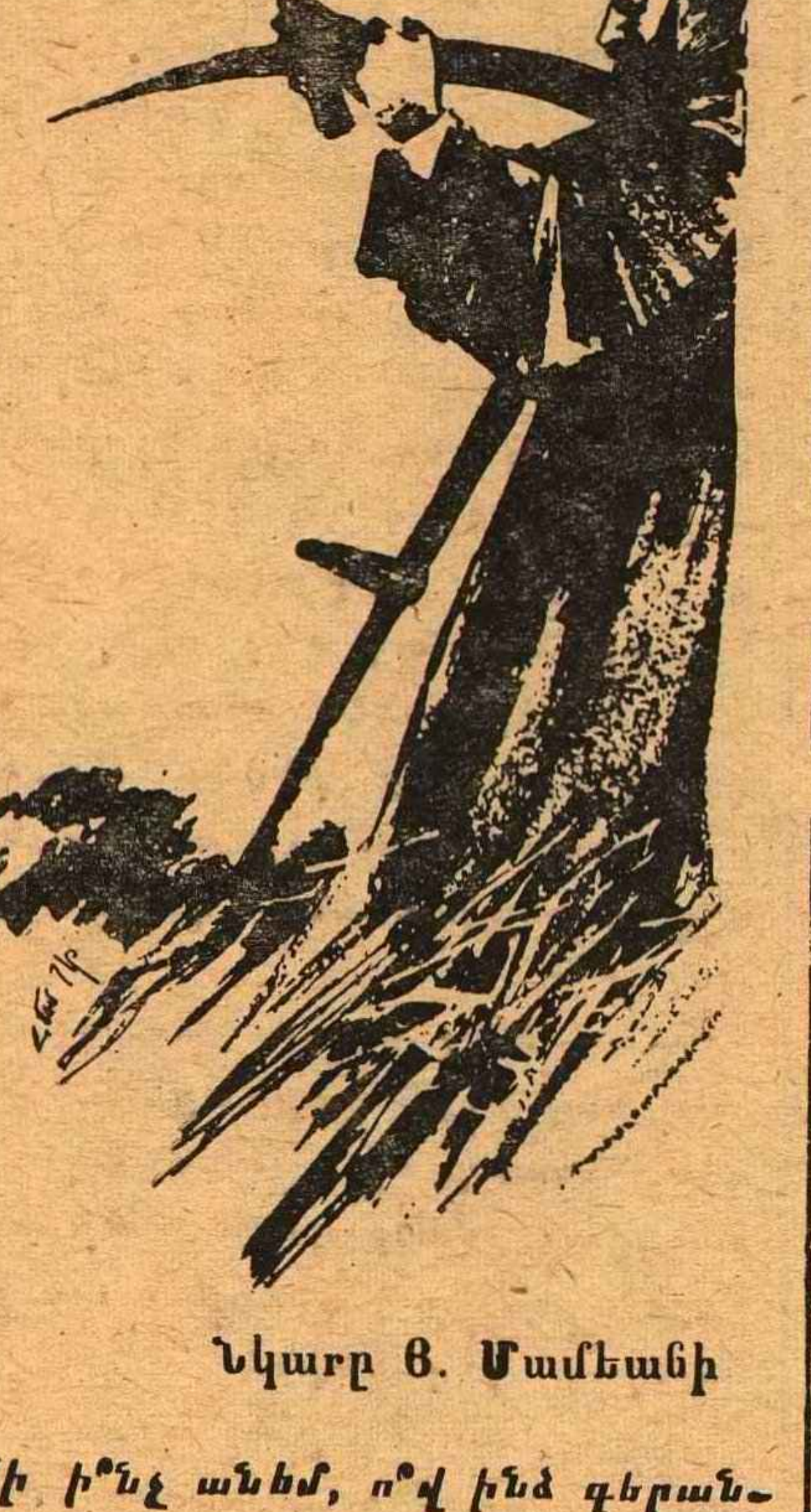

Նկարը Ց. Մամեանի

Սողոմոն սարկաւագը լսում է, լսում ու քթի տակ ժպտալով՝

— Բարով, աստծու մարդ,— ասում է։

— Ո՛չ քու բարին ըլի, ո՛չ քու չառը,— կտրում է գիւղացին,— իմ մանէթը պտի տաս։

Սարկաւագը գրպանից մի արծաթ ռուբլիանոց է գտնում:

— Ա՛ռ։

— Այ գլուխդ սաղ ըլի, Սողոմոն սարկաւագ,— աչքերին չի հաւատում արտատէրը, նրա ձեռքից թռցնում է արծաթն ու պահում ծոցը։

— Հանգստացա՞ր, գեղջուկ,— ասում է սարկաւագը,— հիմա ես կը հնձեմ, դու իմ ետևից խուրձ կապիր:

— Ինչո՞վ կը հնձես,— զարմանում է արտատէրը։

Պատասխանի փոխարէն Սողոմոնը կռանում, գետնից վերցնում է գերանդին։ Ի՜նչ բան։ Արևի տակ պէծին է տալիս շեղբը։

— Էս..., էս ի՞նչ է...— իրեն կորցնում է գիւղացին,— բա ախր ջարդուելու ձէն առա... էստեղ կռնի կա: Մի տարի էս էլ...

— Չէ՛, չէ՛,— ծիծաղում է Սողոմոնը,— հանաք արի, գեղջուկ, ա՜յ էսպէս.

Ու կոկորդում այնպիսի մի խոզոց է հանում՝ իսկը մետաղի ջարդուելու ձայն։

— Դու... դրուստ հրեշտակ ես, Սողոմոն սարկաւագ... — ամօթահար կմկմում է արտատէրը։

ՏՈՔԹ. ԱՐՏԱՇԷՍ ԹՈԽԻԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Նրա հիմնական սեմպդոմները կայանում են երկու սեռերի, արական և իգական, միաժամանակ արտայայտութեան մէջ։ Այդ արատի ժամանակ սեռական օրգանները լինում են թեր զարգացած։ Ցաճախ շատ դժուարին է սեռի որոշումը, յատկապէս կրծքի երեխաների մօտ, որով սեռային ճշգրիտ կողմնորոշման համար յարկաւոր է այդ երեխաներին վերցնել յատուկ հսկողութեան տակ և կատարել բազմակողմանի ստուգում։ Մեզ մօտ այդ բոլոր ուսումնասիրութիւնները կատարւում են տարբեր տեսակի ստուգումների միջոցով: Մեզ մօտ սեռի այդ զանազանումը յատկապէս կատարւում է աւելի ճշգրիտ կերպով և դա շնորհիւ արեան յատուկ ուսումնասիրութեան միջոցով:

Սեռային վերականգնման հարցում նպատակահարմար է այդ կատարել փոքր հասակում, մի բան, որը յօգուտ է հիւանդին և նրա շրջապատին և մենք նախադասում ենք այդպիսի վիրահատումները կատարել փոքր տարիքում: Մեծահասակի մօտ կատարուած վիրահատութիւնը առաջացնում է նրա մօտ և թէ նրա շրջապատի մօտ հոգեբանական մոմենտներ, որոնք կարող են վնասակար լինել թէ հիւանդին և թէ նրա շրջապատին։

Հակառակ այս բոլոր դժուարութիւններին, մենք մեծահասակների մօտ կատարել ենք երեք վիրահատումներ: Նրանցից մէկը վերաբերւում է մի 22 տարեկան կնոջ, որը մինչև այդ պատկանելիս է եղել առ երեւոյթով, իգական սեռին, բայց ստուգումը պարզել է, որ նրա մօտ աւելի զարգացած է արական սեռը: Կատարուել են մի քանի գործողութիւն և այդ հիւանդը հիւանդանոցից դուրս է գրուել որպէս տղամարդ և ստացել համապատասխան փաստաթղթեր. նա հետագայում ամուսնացել է և ներկայումս ապրում է տղամարդու նորմալ սեռական կեանքով։

Մնացեալ երկու դէպքերի՝ 12 և 17 տարեկան, նոյնպէս իգական սեռին պատկանող երկու հիւանդները վիրահատուել են և նրանց մօտ վերականգնուել է իսկական սեռը՝ արական սեռը։ Ներկայումս մեր յսկողութեան տակ գտնւում է մի 17 տարեկան աղջիկ, որը արդէն ստուգուած է և որոշուած է այս տարուայ դպրոցական շրջանի վերջում, երբ նա վերջացնելու է իր տասնամեայ կրթութիւնը, կատարել համապատասխան վիրահատում և վերականգնել նրա իսկական սեռը՝ արականը։

Հ.— Ասէք, խնդրեմ, արդեօ՞ք տպագրուած են Ձեր աշխատանքները եւ եթէ այո, ապա որտե՞ղ։

Պ.— Ես իմ աշխատանքների մասին մշտապէս զեկուցել եմ Երևանում և Սովետական Միութեան այլ քաղաքներում, ինչպէս Մոսկուայում, Լենինկրատում, Մինսքում, Պաքւում, Թբիլիսիում, Ղազանում և այլն: Ես նոյնպէս ելոյթ եմ ունեցել արտասահմանում՝ Վաշինկթոնում, Լոնտոնում, Հռոմում, Տրեզդենում, Պարսելոնայում, Գահիրէում, Սոֆիայում և այլուր:

Իմ աշխատանքները նաև տպագրուած են բազմաթիւ բժըշկական հանդէսներում և դա թէ մեզ մօտ և թէ արտասահմանում: Այդպէս, իմ աշխատանքը, որի մասին ես ակնարկել եմ մեր այս զրոյցի սկզբում, «Հերմոֆրոդիտիզմի ժամանակ վիրաբուժական մեթոտով սեռային վերականգնում» վերնագրով՝ արտասահմանում տպագրուել է 400 զանազան հանդէսներում և տարբեր լեզուներով: Ներկայումս ես վերջացնում եմ մի մեծ մոնոկրաֆիա, որը կոչուելու է «Բնածին զանազան միզասեռային արատների վերականգնումը պլաստիկ վիրահատումի միջոցով»։

Իմ կողմից կատարուած սեռային օրկանների պլաստիկ այս վիրահատումները, հետաքրքրում են Սովետական Միութեան և արտասահմանեան տարբեր երկըրների մասնագէտներին և յաճախ ես այդ հարցում ստանում եմ նամակներ։ Այդպիսին է եղել մի նամակ, որը ստացել եմ Թեքսասի նահանգի Հուստըն քաղաքի «Baylor University»ից և որտեղ համալսարանի մասնագէտ Մելուին Սփիրան՝ շնորհակալութիւն է յայտնում իմ տուեալ աշխատանքի համար, որը շատ օգտակար է եղել իրենց ուսումնասիրութիւնների համար։

Ես նաև ստացել եմ մի նամակ պլաստիկ վիրահատման մասնագէտ՝ ամերիկացի բժիշկ Չարլըզ Է. Հորթընից, որտեղ նա յայտնում է իր հետաքրքրութիւնը և խնդրում է մասնակցել իր կողմից խմբագրուելիք մի գրքի՝ սեռային օրկանների պլաստիկ վիրահատումների հարցով և որտեղ պէտք է ներկայացնեմ իմ կողմից առաջարկուած նոր մեթոտները։

Այդ գիրքը տպուելու է Ամերիկայի յայտնի Little Brown and Company ընկերութեան կողմից։

Հ.— Եթէ դա դժուար չէ, խնդրում եմ նաեւ թուել այն այլ վիրահատումները, որոնք դուք կատարում էք։

Պ.— Դժուար է ասել այդ մասին, որովհետև նրանք բազմազան են։ Օրինակ՝ կատարւում է միզափամփուշտի բնածին արատի վերականգնումը, արատ՝ որը կոչւում է միզափամփուշտի էքստրոֆիա և որի ժամանակ զարգացած չի լինում միզափամփուշտի արատի պատը և մշտական է լինում մէզի հոսքը, այս դէպքում կատարւում է պլաստիկ յատուկ վիրահատում։ Մենք նոյնպէս կատարում ենք պլաստիկ վիրահատում էփիսփաթիայի և հիփոսփաթիայի ժամանակ։ Այս հիւանդութիւնների ժամանակ, միզածորանի արտաքին անցքը լինում է ոչ ճիշտ տեղադրուած, այսինքն չի լինում իր բնական, սովորական տեղում: Այս դէպքում կատարւում է նոր միզածորանի ստեղծում նորմալ պայմաններով։

Ինչպէս յայտնի է, ծնուելու մոմենտում առողջ երեխայի մօտ ամորձիքը իջնում է փոշտի մէջ, բայց պատահում են դէպքեր՝ (2 տոկոս), երբ այդ տեղի չի ունենում և դա թէ մէկ և թէ երկու ամորձիքների համար:

Երկար ժամանակ գոյութիւն ունէր այն կարծիքը, որ մինչև երեխայի 10-12 տարեկանը այդ կարող է տեղի ունենալ բնական կերպով և այժմ նոյնպէս կան հեղինակներ, որոնք այն կարծիքին են, որ պէտք է սպասել և վիրահատումը կատարել 10-15 տարեկանին։ Ըստ իմ կարծիքի, դա սխալ է, որովհետև այդ երկար ժամանակաշրջանի ընթացքում, ամորձիքը ենթարկւում է ապաճումի (աթրոֆիա) և վնասւում է։ Ուշացմամբ կատարուած վիրահատումը ունի այն բացասական կողմը, որով հետագայում կարող է առաջացնել սեռային որոշակի թուլութիւն:

Իմ կարծիքը այն է, որ կարելի է սպասել մինչև 7 տարեկանը, որից յետոյ երբ ամորձիքը ինքնաբերաբար չի իջնում իր տեղը, ապա հարկաւոր է կատարել անմիջական վիրահատում: Այս ապացուցուել է իմ երկարատև փորձերի և ուսումնասիրութիւնների ընթացքում։

Կատարւում են նաև այլ բազմազան վիրահատումներ, որոնց ժամանակ հիւանդը մեզ մօտ գալիս է որպէս արական սեռին պատկանող անձ և ստուգումներից յետոյ պարզուելով հարցի էութիւնը, կատարւում է համապատասխան վիրահատում և նա դուրս է գրւում հիւանդանոցից որպէս իգական սեռի անձնաւորութիւն:

Հ.— Կատարու՞մ էք արդեօք վիրահատումներ՝ սեռական թուլութեան կապակցութեամբ։

Պ.— Այ՛ո, երկարատև փորձնական աշխատանքներից յետոյ, որոնք կատարուել են անասունների վրայ: Մենք գլինիկայում սկսել ենք կատարել այդպիսի վիրահատումներ և ստացուել են լաւ արդիւնքներ, որոնք հաստատւում են հետագայում կատարուած ստուգումների միջոցով։ Ես ուզում եմ նշել, որ այդ տիպի առաջին վիրահատումը կատարուել է 1956 թուին:

Հ. Թոյլ տուէք Ձեզ տալ մի վերջին հարց: Արդեօ՞ք շարունակում էք զբաղուել նկարչութեամբ:

Պ.— Այո, շարունակում եմ։ Ես արուեստի սիրահար եմ։ Իմ վիրաբուժական երկարատև աշխատանքին զուգահեռ, ես զբաղուել եմ և թերևս զբաղւում եմ նկարչութեամբ, յատկապէս ծանր և հոգնեցուցիչ աշխատանքային օրից յետոյ, ինչպէս որ մենք վիրաբոյժներս ասում ենք, նկարչութիւնն ինձ հանգստացնում է և բարձրացնում է իմ տրամադրութիւնը։

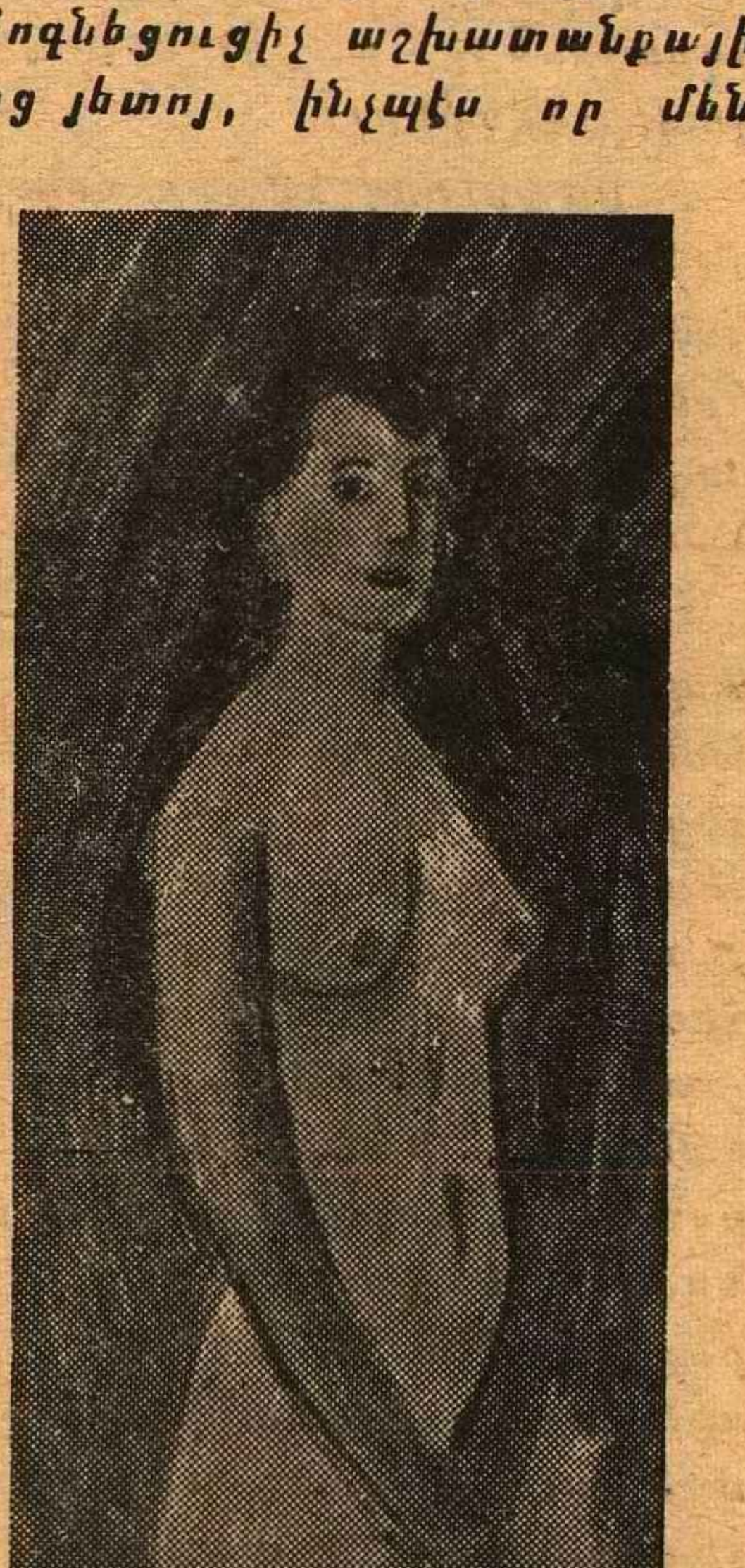

«Մերկ Կին»
գործ՝ Տոքթ. Ա. Թոխիեանի

Եթէ ցանկանում էք, ես կարող եմ ձեզ նուիրել իմ նկարներից մի քանիսի լուսանկարահանումները, միայն խնդրում եմ ինձ չքննադատէք խստօրէն։

Փակելով մեր զրոյցը խնդրում եմ փոխանցել իմ սրտագին բարևները իմ բոլոր ծանօթներին, որոնք գտնւում են Եգիպտոսում:

ՊՐ. ԼԵՒՈՆ ՀԻՒՐՄԻՒԶ ՀԱՅԱՍՏԱՆԷՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

Հաճոյքով կը տեղեկացնենք, որ Աղեքսանդրիոյ Պաշտ. Քաղաքական Ժողովի փոխ-ատենապետ եւ թերթիս բարեկամ՝ Պր. Լեւոն Հիւրմիւզ, որ 7 Ապրիլին իբր ուխտաւոր մեկնած էր Ս. Էջմիածին, իբր Վեհափառ Հայրապետին հիւրը, անցեալ Կիրակի, 27 Յունիս 1971, վերադարձաւ Գահիրէ:

Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր յարգելի բարեկամին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
վարժարաններէն ներս

Մերճանեան Մանկապարտէզի եւ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի Ամավերջի Հանդէսը

Մերճանեան Մանկապարտէզի եւ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի 1970–71 տարեշրջանի ամավերջի հանդէսը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 20 Յունիս 1971, կ.ե. ժամը 7ին վարժարանի «Պըլըքտանեան» հանդիսասրահին մէջ:

Հանդէսը կը հովանաւորէր Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեան եւ կը նախագահէր Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ՝ Պր. Յովհաննէս Քէհեաեան: Որոշեալ ժամուն արդէն սրահը լեցուած էր: Ներկայ էին Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Ազգ. Իշխանութեանց անդամներ, ծնողներ եւ այլ հրաւիրեալներ:

Հանդէսին բացումը կատարուեցաւ ԱՄՀի քայլերգով՝ դաշնամուրի վրայ նուագուած՝ Տիկին Շ. Դարմանեանի կողմէ:

Հեզահեզ ելոյթ ունեցան Բողբոջ, Կոկոն եւ Ծաղիկ կարգերու սաները, յատուկ առոգանութեամբ կատարուած արտասանութիւններով եւ խմբերգներով: Ի վերջոյ Ծաղիկ կարգի 12 աշակերտները, որոնք կ'աւարտէին մանկապարտէզի շրջանը, նուէրներ ստացան:

Գնահատելի է Մերճանեան մանկապարտէզի ուսուցչական կազմին կատարած աշխատանքը, յատկապէս՝ Օր. Սոնա Նորիկեանի եւ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի, որոնք համբերութեամբ պատրաստած էին սոյն հանդէսը:

⁂

Կարճ դադարէ մը ետք, գործադրուեցաւ նախակրթարանի բաժնի յայտագիրը: Երգչախումբը, ղեկավարութեամբ վարժարանի երգի ուսուցիչ՝ Մօ. Եդուարդ Յակոբեանի եւ դաշնամուրի ընկերակցութեամբ՝ Տիկ. Շ. Դարմանեանի, մէջ ընդ մէջ երգեց վարժարանին քայլերգը, «Մայիսն եկաւ» (Ե.Յ.ի), «Հերոսական», «Պիլաշի Պիլաշի», «Անուշ» եւ «Մեր Անուշ Հայաստան»:

Շրջանաւարտ կարգի աշակերտներէն Սիլվա Սրապեան արտասանեց Սարմենի «Երեւան»ը, Յովսէփ Տէյիրմէնճեան անգլերէն արտասանութիւն մը բրաւ, Նայիրի Լաչինեան նոյնպէս անգլերէն արտասանեց, Նայիրի Քրէտեան՝ ֆրանսերէն, Ն. Հայաթի, Տ. Մեսրոպեան եւ Լ. Աբգարեան միասնաբար արաբերէն արտասանութիւն մը, իսկ Նայիրի Համբիկեան արտասանեց Վ. Թէքէեանի՝ Տաղ Հայերէն Լեզուին:

Չորրորդ տարին ըլլալով ամավերջի հանդէսին ելոյթ կ'ունենայ նաեւ սրինգահարներու խումբը, որ տարուան ընթացքին՝ Մօ. Եդ. Յակոբեանի հսկողութեամբ կանոնաւոր կերպով կը կատարէ փորձեր: Այս տարի խումբը նուագեց «Դպրոցական վալս» եւ «Նազպար», երկուքն ալ Մօ. Յակոբեանի ստեղծագործութիւններէն:

Տեղի ունեցաւ դադար մը, որուն ընթացքին ներկաներուն բաժնուեցաւ վարժարանի «Օշական» պարբերաթերթը, ուր տեղ գտած էին շրջանաւարտ դասարանի աշակերտներու գրութիւններ:

Յայտագրի բ. մասը սկսաւ տնօրէն՝ Պր. Տիգրան Պալըքեանի տեղեկագրով, ուր կրթական, նիւթական եւ բարոյական տուեալներէն բացի մանրամասնօրէն եւ շատ մեկին կերպով բացատրուած էին վարժարանը յուզող հարցերը: Սոյն տեղեկագրին մէջ կային նաեւ աւելորդ յիշատակութիւններ, որոնք կապ չունէին վարժարանին հետ եւ յարգելի տնօրէնը կրնար զանց առնել զանոնք:

Ապա բեմին վրայ տեղ գրաւեցին Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Ազգ. Իշխանութեան եւ վարժարանի հոգաբարձութեան անդամներ՝ գլխաւորութեամբ օրուան նախագահին:

Հեզահեզ բեմ եկան Ա.Բ.Գ.Դ. եւ Ե. դասարաններու մրցանակաւոր աշակերտները՝ ի ձեռին ունենալով իրենց մրցանակները եւ ծափահարուեցան ներկաներուն կողմէ:

Շրջանաւարտ Զ. դասարանի աշակերտ-աշակերտուհիները (թիւով 12) բարձրացան բեմ եւ Ազգ. Իշխանութեանց անդամներուն ձեռքով ստացան իրենց մրցանակները ու վկայականները: Արաբերէն ուղերձ մը կարդաց Լորիս Քեօհնէլեան, իսկ հայերէն՝ Զաւէն Ճիզմէճեան:

Ապա Պր. Տնօրէնը իր հայրական յորդորները տուաւ շրջանաւարտներուն եւ յաջողութիւն մաղթեց անոնց:

Արժ. Տ. Նարեկ Քահանայ եւս իր հայրական յորդորները տուաւ շրջանաւարտներուն եւ հանդէսը փակեց «Պահպանիչ»ով:

Այս տարուան շրջանաւարտներն են՝ Աբգարեան Լիլիան, Լաչինեան Նայիրի, Համբիկեան Նայիրի, Հայաթի Նորա, Մեսրոպեան Տիանա, Սրապեան Սիլվիա, Քրէտեան Նայիրի, Ճիզմէճեան Զաւէն, Սիմիթեան Տիգրան, Տիարեան Վարուժան, Տէյիրմէնճեան Յովսէփ եւ Քեօհնէլեան Լորիս:

Մենք եւս կը շնորհաւորենք շրջանաւարտները եւ անոնց ծնողները եւ աւելի բարձր ու փայլուն յաջողութիւն կը մաղթենք մեր նորահաս սերունդին: Զ. Պ.

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը տեղեկացնենք յարգոյ հասարակութեան թէ, Նուպարեան Ազգային Վարժարանի նախակրթարանի պետական քննութիւնները արձանագրած են փայլուն յաջողութիւն: Քննութեանց մասնակցող տասներկու աշակերտ-աշակերտուհիներէն յաջողած են տասը աշակերտ-աշակերտուհիներ, որոնց արդիւնքին ընդհանուր միջինն է 83%:

Առաւելագոյն նիշը բերած է Յովսէփ Տէյիրմէնճեան՝ 200ի վրայ 182, որ կ'ընէ 91%ի միջին մը:

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵԿԱՆ ԵՒ ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ԽՕՍԵՑԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

— Ո՞վ է այս կինը, հարցուցի հետաքրքրուած:

— Անունը Սիրան Ջըռթըքճեան է, պատասխանեց Աստուր ամուն. վախճանեալ Ջըռթըքճի խունկոյին կնիկը: Ես խանձըլը չորս անգամ ամուսնացեր է, չորս երկրէ ալ աւոք, փառօք էնգլի աշխարհը դրկեր է եւ էնոնց ունեցած մալը, միւլքը զաւթեր է: Հիմակուս ունեցած հարստութիւնը կէս միլիոնը կ'անցնի... Տահա էդ ալ հերիք չէ, նորէն երիկ կը փնտռէ... Բայց ի՞նչ ըսեմ, աղբար, կարելի է ախմախ մը կը գտնայ... Հիմա քար մը նետես՝ տասը ախմախի կը դպի... Մարդիկը ախմախ չըլլին, էսպէս կնիկ մը կը գովե՞ն...

Տիկին Սիրանը ազնիւ կնիկ է, կ'ըսեն. չինչի քսանով, իսցունով, հարիւրով կու տայ ազգին համար... Բայց չեն գիտեր որ կուտայ որ աչքերնին քոռցնէ... Տէրտէս վրայ էս կնիկը անցած տարի Հայաստան ալ գնաց, գնաց ու եկաւ:

— Ի՞նչ կ'ըսես, Աստուր ամու, էս կնիկը Հայաստա՞ն գնաց. ինչպէ՞ս գնաց եւ ինչո՞ւ գնաց, հարցուցի զարմացած:

— Ինչպէ՞ս գնաց հարցումիդ կրնամ պատասխան տալ, ըսաւ բարեկամս. օդանաւով գնաց, բայց ինչո՞ւ գնաց հարցումիդ՝ պատասխան չեմ կրնար տալ, միայն գիտեմ որ՝ հայրենասիրական հոգիով չէ գնաց, կարելի է պոյը, պօսը, վարդերը ցուցնելու համար գնաց: Էսպիսիներուն համար հայրենիք, մայրենիք գոյութիւն չունին, էնոնց հայրենիքը հոս է, էնոնց սիրածը տալերը, ոսկին ու ալմասն է: Ես Հայաստանի կառավարութեան տեղն ըլլիմ, էնոնց կ'ըսեմ, — Ձեր խունկն ու մոմը ձեզի, մեր ժամը մի՛ գաք:

Աստուր ամուն տակաւին շատ բաներ ունէր ըսելիք, բայց կարճ կապեց ու շարունակեց իր ճաշը:

Հիմա անցնինք վերեւ յիշուած հաւաքոյթին՝ մեզ հետաքրքրող նկարագրութիւնը:

ԸՆԿԵՐ ՕՁՈՒՆԻ

(Շարունակելի)

ԲԱՐՍԵՂ ԿԱՆԱՉԵԱՆԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

(Շար. Բ. էջէն)

«Գուսան»ականները, որոնք տարիներ շարունակ Վարպետին ճիպոտին «գերի» երգած ու տարածած էին հայ երգը, ի յարգանս անոր յիշատակին երգեցին Բ. Կանաչեանի «Նարոյ ճան» եւ «Շուշոյ» երգերը, նաեւ Վարպետին սիրած «Վուշ Վուշ»ը (Գ. Սիւնի):

Ապա, հրաւիրուեցաւ, այս առթիւ երկու խօսք ըսելու՝ Հայաստանի Երգահաններու Միութեան Նախագահ Էդ. Միրզոյեանը: Ան յատկապէս շեշտեց, թէ Բ. Կանաչեան վերջին տարիներուն բուռն ցանկութիւն ունէր Հայրենիք այցելելու, սակայն ան չկրցաւ իրականացնել իր երազը: Բարսեղ Կանաչեան զաւակն էր Կոմիտասի ու անոր աւանդութեանց շարունակողը: Ան ազգապահպանման սուրբ գործին նուիրուեցաւ իր ամբողջ կեանքին ընթացքին: Խ. Հայաստանի մէջ Բ. Կանաչեանի երգերը սիրուած են եւ կ'երգուին: Յարգանք իր յիշատակին:

Գերաշնորհ Սրբազան Հօր աղօթքով փակուեցաւ կիսանդրիին բացման հանդիսութիւնը:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պատկ. Թեմական Ժողովի 15րդ նիստը տեղի ունեցաւ 27 Մայիս 1971ին, երեկոյեան ժամը 7ին, Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ, նախագահութեամբ Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահի Գահիրէի Փոխանորդ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանի եւ ատենապետութեամբ Պ. Յովհաննէս Քեհեայեանի: Ներկայ էին 20 ազգային երեսփոխաններ

Նախագահ Արժ. Տ. Սահակ Հօր Տէրունական Աղօթքով նիստը բացուած յայտարարուեցաւ:

1. — Ընթերցում եւ վաւերացում նախորդ նիստի ատենագրութեան.

Դիւանապետ Պ. Գրիգոր Պասմաճեան կարդաց Պատկ. Թեմական Ժողովի 14րդ նիստի ատենագրութեան [illegible], որ վաւերացուեցաւ ժողովի կողմէ:

2. — Ատենական գործողութիւններ.—

Գահիրէաբնակ ազգային Պրն. Յովակիմ Սիւքճեան, 17 Ապրիլ 1971 թուակիր նամակով մը կ'արծարծէր Նուպարեան Ազգային վարժարանի ուսուցչուհի Օր. Լուսածին Մարի Տէմիրճեանի հարցը:

Ազգային երեսփոխան եւ Նուպարեան Ազգային Վարժարանի Տնօրէն Պ. Տիգրան Պալըքեան եւ նոյնպէս Ազգային երեսփոխան եւ Վարժարանի Պատ. Հոգաբարձութեան Ատենապետ Պրն. Հայկազուն Քիւրքճեան ժողովին հաղորդեցին, թէ Վարժարանի Պատ. Հոգաբարձութիւնը եւ Տնօրէնութիւնը զանազան քայլեր եւ միջոցառումներ առաջարկեցին այս հարցին բարւոք եւ արդար լուծումին համար, բայց դժբախտաբար կարելի չեղաւ հասկացողութեան մը գալ:

Պատկ. Թեմական Ժողովը լսելէ ետք լրացուցիչ այլ բացատրութիւններ այս խնդրին շուրջ եւ տեղեկանալով ենթակային առած վերջին պաշտօնական քայլերու մասին, հարցը նկատեց փակուած:

3. — Հաշուեկշիռ եւ մատակարարութիւն Պատկ. Քաղաքական Ժողովի 1970 տարեշրջանի:

Սոյն հաշուեկշիռը եւ մատակարարութիւնը նախապէս բազմագրուած եւ յարգելի երեսփոխաններուն բաժնուած էր:

Պատկ. Քաղաքական Ժողովի յարգելի Ատենապետ Պրն. Արթօ Պըլըքտանեան ի միջի այլոց յաւելեալ տեղեկութիւններ տուաւ 1970ի մատակարարութեան մասին եւ մատնանշեց, որ 1970ի մատակարարութիւնը փակուած է 3482 Եգ. Ոսկիի առաւելութեամբ մը, ինչպէս Ներկայ Ազգային Իշխանութեան նախորդ բոլոր մատակարարութիւնները:

Ժողովը գոհունակութեամբ տեղեկացաւ այս մանրամասնութիւններուն եւ շնորհաւորեց Պատկ. Քաղաքական Ժողովը, այս արդիւնքին համար:

4. — Ընթերցում հաշուեքննիչ Պ. Կ. Ներսէսեանի տեղեկագրին՝ Պատկ. Քաղաքական Ժողովի 1970ի մատակարարութեան մասին:

Հաշուեքննիչ Պրն. Կարօ Ներսէսեան, 17 Մայիս թուակիր տեղեկագրով կը հաղորդէր, թէ 1970ի հաշիւները ճիշտ են եւ բոլոր արձանագրութիւնները կը համապատասխանեն իրենց ներկայացուած փաստաթուղթերուն:

5. — Հաշուեքննիչ Մարմնի ընտրութիւն.

Ժողովը միաձայնութեամբ հաշուեքննիչ ընտրեց Ազգային երեսփոխաններ Պ. Պ. Լորիս Գարգուր, Հրանդ Գույումճեան եւ Ժիրայր Փափազեան, քննելու համար Պատկ. Քաղաքական Ժողովի 1970ի հաշուեկշիռը եւ մատակարարութիւնը:

6. — Հրաժարական՝ ներկայացուած Պատկ. Քաղաքական Ժողովի կողմէ, իր երկամեայ շրջանի աւարտին առիթով:

Պատկ. Քաղաքական Ժողովը, որ ընտրուած էր 16 Մայիս 1969ին, իր երկամեայ շրջանը այժմ աւարտած ըլլալով, 11 Մայիս 1971, թուակիր նամակով կը ներկայացնէր իր հրաժարականը Պատկ. Թեմական Ժողովին, համաձայն մեր Ներքին կազմական կանոնագրին:

Միաձայնութեամբ առաջարկուեցաւ, որ Պատկ. Քաղաքական Ժողովը շարունակէ իր աշխատանքները, նոյն կազմով, տրուած ըլլալով որ ըստ կառավարական յայտարարութեան, Մայիս 2ի Թեմականի մասնակի ընտրութիւնները յետաձգուած են մօտ 2 ամիսով:

Բայց ժողովը լսելէ ետք Պատկ. Քաղաքական Ժողովին յարգելի Ատենապետ Պրն. Արթօ Պըլըքտանեանի պատճառաբանութիւնները օրինական տեսակէտէ, որոնք հիմնուած էին վերջին 25 տարիներու Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենագրութեանց եւ նախընթացներու վրայ, հասաւ այն եզրակացութեան թէ պէտք է ընդունի այժմու Քաղաքական Ժողովի հրաժարականը եւ կատարէ նորի մը ընտրութիւնը:

Նմանապէս Պրն. Արթօ Պըլըքտանեան յիշեցուց թէ համաձայն մեր Ներքին կանոնագրի տրամադրութեանց, Քաղաքականի բոլոր այն անդամները որոնք լրացուցած են 2 անգամ 2, յաջորդական չորս տարիներու շրջան մը իբրեւ Քաղաքական Ժողովի անդամ, վերընտրելի չեն:

Հետեւաբար ՊՊ. Արթօ Պըլըքտանեան, Յակոբ Համբիկեան եւ Սարգիս Պալաեան վերընտրելի չեն կրնար ըլլալ այս ուղղութեամբ:

Փոքր դադարէ մը ետք, ժողովը գաղտնի քուէարկութեամբ ընտրեց նոր Քաղաքական Ժողով մը: Քուէարկութեան արդիւնքը եղաւ հետեւեալը.-

Պրն. Օննիկ Ալեքսանեան	17 քուէ
» Յակոբ Էքշէրճեան	17 »
» Վահան Չէչճէնեան	17 »
» Հայկազուն Քիւրքճեան	17 »
» Յակոբ Մարգարեան	16 »
» Ներսէս Պետրոսեան	16 »
» Փօլ Քիլիտճեան	16 »

Ժողովի Նախագահ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. եւ Ատենապետ Պրն. Յովհաննէս Քեհեայեան շնորհաւորեցին նորընտիր Քաղաքական Ժողովի անդամները եւ յաջողութիւն մաղթեցին:

7. — Հրաժարական Պատկ. Թեմական Ժողովի դիւանին.

Պատկ. Թեմական Ժողովի դիւանը միամեայ գործունէութեան

(Շարունակութիւն տես. էջ 6)

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
1 ՅՈՒԼԻՍ 1971

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն Ե. էջէն)

շրջանը աւարտած ըլլալով ներկայացուց իր հրաժարականը:

Ժողովը ձեռամբարձ կազմեց իր դիւանը հետեւեալներէն.

Պրն. Յովհաննէս Պէհեսեան	Ա. Ատենապետ
» Հայկ Օհաննէսեան	Բ. »
» Յակոբ Համբիկեան	Ա. Ատենադպիր
» Կարապետ Տէմիրճեան	Բ. »

8.— Հաշուեքննիչի ընտրութիւն.

Ժողովը միաձայնութեամբ հաշուեքննիչ վերընտրեց Պ. Կարօ Ներսէսեանը.

9.— Գահիրէի Թեմական մասնակի ընտրութեանց հարց.

Սոյն հարցը քննուեցաւ ժողովի դռնփակ նիստի ընթացքին:

Նախագահ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանի Տէրունական Աղօթքով և պահպանիչով վերջ գտաւ ժողովը ժամը 11ին.

ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

«Ջահակիր».— Այս հաղորդագրութեանը մասին մեր խօսքը պիտի ըսենք թերթիս յաջորդ թիւով.

ՍՈՒՏԱՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

(Շար. Բ. էջէն)

շնորհակալութիւններ կը յայտնեմ Երիտ. Միութեան վարչութեան եւ անոր իւրաքանչիւր սիրելի անդամին, սիրելի գործակից եղբայրներուս, այսօրուան տօնը գեղեցիկ մեծարանքին, բարի ճանապարհի եւ հրաժեշտի այս երեկոյթին առթիւ, զորս ի պատիւ մեզի սարքած էք:

Սիրելիներ, Աստուած մեզմէ իւրաքանչիւրը աշխարհ կ'ուղարկէ եւ ամէն մէկուս քիչ կամ շատ կարողութիւն մը կու տայ, որով մեզմէ ամէն մէկը պէտք է գիտնայ թէ կարողութիւն մը ունի եւ պարտաւոր է Աստուծոյ տուածին չափովը այդ կարողութիւնը ի սպաս դնել յօգուտ իր նմանին եւ մարդկութեան՝ որ պատկերն է Աստուծոյ եւ ծառայել հայութեան՝ որուն կը պարտինք մեր կեանքը ամբողջ.

Մարդը մահկանացու է սիրելիներ: Այսօր կանք վաղը չկանք: Ամէն բան սկիզբ մը եւ վախճան մը ունի, կը ծնինք ու կը մեռնինք, բայց մէկ բան վախճան չունի, մարդկութիւնը եւ հայութիւնը՝ որոնք գերեզման չունին, սիրելիներ.

Միլիոններ տուինք բայց հայութիւնը կ'ապրի այսօր.

Քաղաքագէտներ, կառավարիչներ ու վարիչներ կու գան ու կ'երթան, բայց ժողովուրդները կ'ապրին եւ իրենց հետ մշակոյթ, արուեստ, հայրենիք եւ միութիւններ կ'ապրին ու կը տեւեն...: Անհատի մը սեփականութիւնը չեն կրնար դառնալ այս բոլորը եւ ոչ ալ մեզմէ ոեւէ մէկը տէր ու տիրականը՝ այս բոլորին:

Ամենէն վսեմագոյն ու բարձրագոյն բանը՝ որ կրնանք ընել մեր կարողութեան ներած չափով, այդ է ծառայել, օգտակար ու պիտանի դառնալ մեր միութեան...:

Ու երբ ես ալ անարժանաբար Աստուծոյ տուածին չափով կրցի ծառայել 9 տարիներ՝ ձեզ հետ գտնուած միջոցիս, ա՛յդ իսկ է իմ ուրախութիւնս եւ վարձատրութիւնս ու պատիւ կը զգամ ատոր համար...:

Հետեւաբար, սիրելիներ, առանց վարանումի կրնամ յայտարարել բոլորիդ առջեւ, թէ ա՛յն պահէն որ ես կոչուեցայ այս գաղութին ծառայութեան՝ անոր դպրոցին, եկեղեցիին եւ Երիտասարդաց ու Տիկնանց միութեանց՝ պատիւ էր ինծի համար ու վարձքս Աստուծմէ գտայ...:

Հայ գաղութի մը ծառայելով հայութեան կը ծառայենք ու երբ պիտի դադրինք այս գաղութին ծառայելէ, պիտի դադրինք դարձեալ ձեզի եւ հայութեան ծառայելէ...: Ուր որ ալ երթանք ու գտնուինք, պիտի յիշենք ձեզ բոլորդ առանց բացառութեան, սիրելիներ: Ձեր բոլորին քաղցր, յիշատակելի, անմոռանալի ու լաւագոյն յիշատակներ կը տանինք մեզի հետ. Հոս գտնուողներուն եւ բացականերուն ձեռքերը եղբայրաբար կը սեղմենք մեր սրտերուն վրայ եւ կը համբուրենք ձեր բոլորին ճակատները՝ եղբայրական անկեղծ սիրով:

Պահեցէ՛ք թէ Երիտասարդացը եւ թէ Սուտանահայ Միութիւնը միշտ սեղմ, իրարու քով, որպէսզի նեղութիւն եւ դժուարութիւն չկրէք, այլ միշտ զօրեղ մնաք: Ներքին նեղութիւններ, բարկութիւններ, վրդովմունքներ եւ անհասկացողութիւններ միշտ կրնան պատահիլ. Ներող եղէ՛ք, հաշտարար եղէ՛ք, զիջող եղէ՛ք եւ համբերող՝ քանզի մեր նպատակը մէկ է, գաղութը հայ պահել, միութեամբ պահել, օգնել, հասնիլ եւ ծառայել իրարու, մեր բարիքին ու օգտին համար ու մեր զաւակներուն սիրոյն ու բարիքին համար...,

Լաւագոյն յաջողութիւններ կը մաղթեմ Հ.Ե.Միութեան եւ անոր նորընտիր վարիչ անդամներուն եւ բոլորիդ կը յայտնեմ կրկին իմ եւ տիկնոջս շնորհակալութիւնները, Ձեզի՝ որ մեզ միշտ սիրեցիք, պատուեցիք ու յարգեցիք. Ու շնորհակալութիւններ վերջապէս այս գաղութի իւրաքանչիւր անդամին՝ այր կամ կին եւ բոլոր մեր հայ ընտանիքներուն ու իրենց զաւակներուն, նոյնպէս Գաղութիս Պաշ. Ազգ. Իշխանութեան անդամոց անխտիր եւ բոլոր միութեանց, որ մեզ 9 տարի իրենց գուրգուրանքին ու սիրոյն առարկան դարձուցին միշտ.

Առողջութեան, երջանկութեան եւ յաջողութեան լաւագոյն մաղթանքներով՝ մնացէք ու ապրեցէք սիրով, խաղաղութեամբ եւ մնացէք միշտ բարով...,

Շնորհակալութիւն բոլորիդ:

Յետոյ ունեցաւ պատշաճ հիւրասիրութիւն. Մէջ ընդ մէջ եղան արտասանութիւն՝, Պրն. Գ. Ճանոյեանի կողմէ, մեներգ՝ Պրն. Ժ. Ենովքեանի կողմէ, Տիկնանց Միութեան կողմէ գանձապահ՝ տիկ. Անժէլ Զիմայեան, գնահատանքի, շնորհակալութեանց և բարի ճանապարհի խօսք կատարեց ու Գալուստեան ամոլին յանձնեց յիշատակի նուէր մը: Փոքրիկն Մանուկ Ենովքեան եւս արտասանեց իր կարգին.

Կէս գիշերը անց ներկաները ակամայ հրաժեշտ առին, բարի ճանապարհ մաղթելով գործունեայ ու անխոնջ երիտասարդ այս զոյգին՝ որ ինը տարիներ ու ընթացքին Սուտանահայ գաղութին տուաւ իրաւ հայու իր սիրտն ու հոգին:

ԹՂԹԱԿԻՑ

«Ջահակիր» այս առթիւ իր կարգին բարի ճանապարհ եւ յաջողութիւն կը մաղթէ Տէր եւ Տիկին Օննիկ Գալուստեանին, ինչպէս նաեւ մասնաւոր շնորհակալութիւններ Պր. Գալուստեանի, որ սիրայօժար կերպով Խարթումէն կանոնաւոր թղթակցութիւններ ուղարկեց թերթիս, ու այսպիսով Սուտանահայ կեանքը ծանօթացուց ըլլայ սփիւռքի ըլլայ հայրենիքի մէջ ապրող հայրենակիցներուն:

«Ջահակիր» միշտ սիրայօժար եւ հաճոյքով տեղ պիտի յատկացնէ Սուտանահայ կեանքի մասին իր ստանալիք յառաջիկայ բոլոր թղթակցութիւններուն.

⁂

ՕՐ. ՎԵՐՈՆ Ս. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՊՐ. ՕՆՆՕ ՍԻՒՐՄԷՆԵԱՆ

խօսեցեալք

Մոնթրէալ 12-6-71

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տիար Սարգիս Մ. Սարգիսեանին և Տէր և Տիկին Յարութիւն Սիւրմէնեանին, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

⁂

ՕՐ. ՆՈՅԵՄԻ ՊԱԼԵՕԶԵԱՆ
ՊՐ. ՅԱԿՈԲ ԻՍԿԷՆԵԱՆ

ամուսնացեալք

Հալէպ 20-6-71

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամոլին, Պալեօզեան և Իսկէնեան ընտանիքներուն, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

⁂

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տէր և Տիկին Եփրեմ Եփրեմեան իրենց թոռնուհիին՝ Վերոն Սարգիսեանի ընդ՝ Պր. Օննօ Սիւրմէնեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ (Գանատա) կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

«Այծեմնիկ»ին	200
«Արեւ»ին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Արեւ»էն)

Օր. Պերճուհի Դպիրեան իր սիրեցեալ մօր՝ Երիցուհի Աղնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ կը նուիրէ.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Հայ Կարմիր Խաչին	100
«Այծեմնիկ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Ողբ. Երիցուհի Աղնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ՝ Մարկոսեան Եղբայրներ կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

Ողբ. Երիցուհի Աղնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ՝ Տիկին Հայկուհի Ալթունեան և զաւակունք կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Օր. Վարդուհի Փերտէճեանի ընդ Պր. Գէորգ Տարօնի Գրիգորեանի (Պէյրութ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ, Տէր և Տիկ. Արթօ Պըլըքտանեան կը նուիրեն 200 ե.գ.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Անայիս Համբիկեանի ընդ Պր. Կայծ Թուֆայեանի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Եզնիկ Վեցիկեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Պր. Գէորգ Տարօնի Գրիգորեանի ընդ Օր. Վարդուհի Փերտէճեանի (Պէյրութ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ՝ փոխան շնորհաւորական հեռագրի, Տէր և Տիկին Հայկ Օհաննէսեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Օր. Նոյեմի Պալեօզեանի ընդ Պր. Յակոբ Իսկէնեանի (Հալէպ) բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ փոխան շնորհաւորական հեռագրի՝ Տէր և Տիկին Զաւէն Պալեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Ողբ. Բերոբ Կոստանդեանի մահուան տխուր առթիւ՝ Տէր և Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Ողբ. Երիցուհի Աղնիւ Դպիրեանի մահուան տխուր առթիւ՝ Տէր և Տիկին Նուպար Կէրիկեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Օր. Մարկարէթ Նատիրի ընդ Տոքթ. Աւետիս Ծըղալեանի ամուսնութեան ուրախ առթիւ՝ Տէր և Տիկին Յովհաննէս Պէհեսեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

Ողբ. Տիկ. Գիւլսադիր Թաշճեանի կսկծալի մահուան տխուր առթիւ կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին Յովհաննէս Պէհեսեան	200
Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան	200

Տոքթ. Աւետիս Ծըղալեանի ընդ Օր. Մարկրիթ Նատիրի բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ՝ Տէր և Տիկ. Յովակ Երզնկացեան կը նուիրեն 100 ե.գ.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ-ԳԱՀԻՐԷ

Երիտասարդական Նախարարութեան, 14 Յունիս 1971 թիւ 101 որոշումով, սրահիս Ընդհ. Անդամական Ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ 1 և 2 Յուլիս 1971ին, սրահիս մէջ, հետեւեալ յայտագրով.

ա.— Հինգշաբթի, 1 Յուլիս 1971, կ. ե. ժամը 5ին, օրակարգ ունենալով՝

1.— Ընթերցում վարչութեան տեղեկագրի.

2.— Ընթերցում 1970-71 նիւթական տեղեկագրի.

Որոշեալ ժամուն մեծամասնութիւն չգոյանալու պարագային, ժողովը կը յետաձգուի մինչև ժամը 7 ու այս Բ. նիստը օրինաւոր կը նկատուի եթէ անդամներուն 10%ը ներկայ գտնուի:

բ.— Ուրբաթ, 2 Յուլիս 1971, առաւօտեան ժամը 10էն մինչև կ.ե. ժամը 5, օրակարգ ունենալով՝ Ընտրութիւն նոր վարչութեան.

⁂

Երեքշաբթի, 6 Յուլիս 1971, կ. ե. ժամը 8.30ին

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ

ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ» ՄՇԱԿ. ՄԱՐՄՆԻ ԵՒ Հ.Մ.Մ.Ի

ԾԱՆՕԹ. Բոլոր այն շրջանաւարտները, որոնք հրաւէր չեն ստացած, թող բարի ըլլան դիմել Սրահ, ստանալու համար իրենց հրաւէրը.

⁂

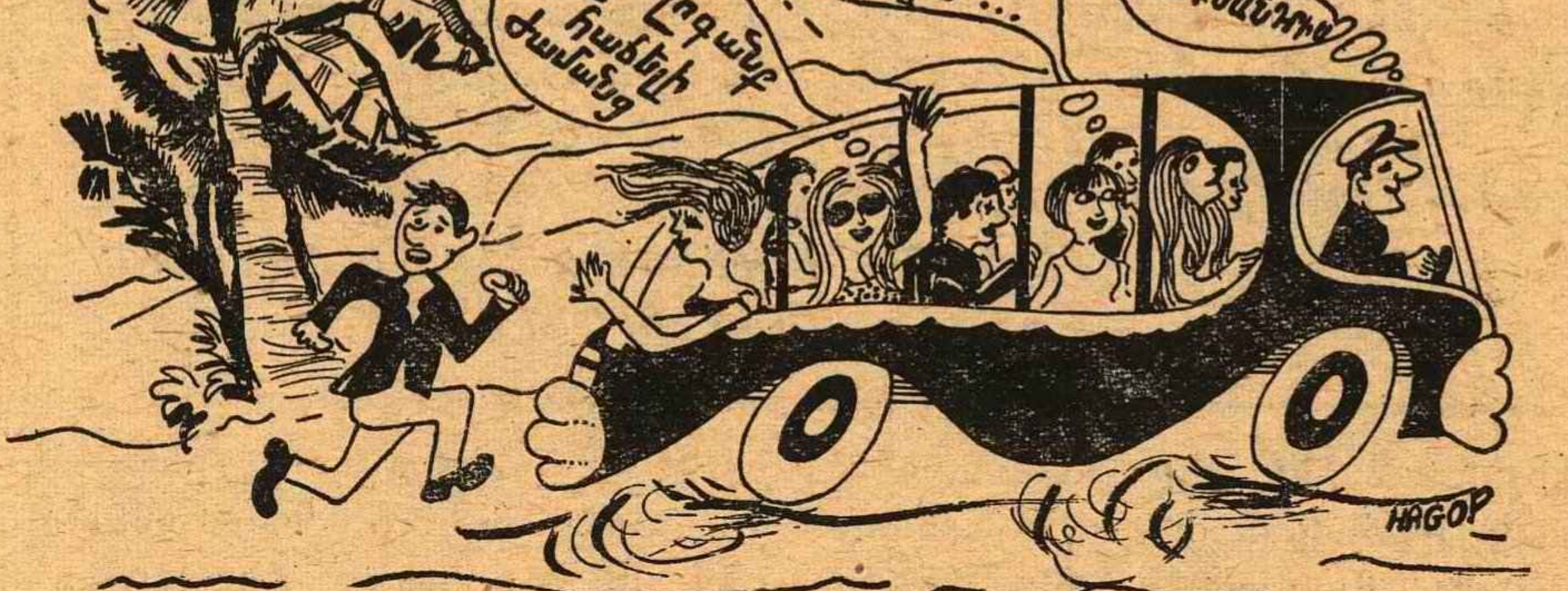

ԵՐԹՈՒԴԱՐՁ, ՊԱՆԴՈԿ, ՆԱԽԱՃԱՇ ԵՒ ՃԱՇ Ե. Դ. 260

(Անդամներուն մասնաւոր զեղչ)

Մեկնում Հայկական Ընթերցասրահէն, Շաբաթ կ. ե. ժամը ճիշդ 3ին, վերադարձ Կիրակի երեկոյեան.

Արձանագրութեան համար դիմել Սրահ՝ ամէն երեկոյ ժամը 8-10, կամ հեռաձայնել թիւ 934908: Տեղերը սահմանափակ ըլլալուն, կը խնդրուի շուտով արձանագրուիլ, չզրկուելու համար այս հաճելի զբօսապտոյտէն.

ՍՏԱՑԱՆՔ

ARMENIAN PRESS DIRECTORY 1971 (*Հայ Մամուլի Ցուցակ* 1971), *հրատարակուած Լոնտոնի մէջ ՀԱՐՔ Հրատարակչատան կողմէ, խմբագիր Եդուարդ Գիւլբէկեան: Գրքոյկը կը պարունակէ մօտ 400 հայկական թերթերու, պարբերականներու, պաշտօնաթերթերու, ամսագիր-հանդէսներու և պրակներու անուններ, անգլերէն և հայերէն լեզուներով. Բացատրութիւնները տրուած են անգլերէնով.*

Գինն է 2,20 տոլար կամ Անգլ. Ոսկի 0.90: Ստանալու համար դիմել՝

HARQ Publications Limited
10, Graham Ave.
MITCHAM Surrey, CR4-2HG
England

⁂

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք, հեղինակին կողմէ մակագրուած՝ ՄԵՐ ԵՐԿԻՐԸ, դէպի Մայր Հայրենիք համբորդական տպաւորութեանց հատորը, հեղինակ Մէթր Ստեփան Շահպազ.

Մաքուր թուղթի վրայ հրատարակուած և 125 էջերէ բաղկացած այս գիրքը, լոյս տեսած է «Սեւան» հրատարակչատունէն՝ Պէյրութ, 1971ին: Գինն է 1 Ե.Ո. կամ 2 տոլար (արտասահմանի համար): Ստանալու համար դիմել հեղինակին՝

Stepan Chahbaz
36, Bld. Zaghloul
Alexandrie - Egypte (R.A.U.)

دار شوشة للطباعة رقم إيداع دار الكتب ٥٨٠ / ٧١